BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 103 SIBIU, 1 Ianuarie 1955 Prețul unui ex. 40 bani Nr. 1—2

Telegraful Român

ORGANUL OFICIAL AL ARHIEPISCOPIEI ORTODOXE ROMANE DE ALBA-IULIA ȘI SIBIU
ȘI AL EPISCOPIILOR CLUJ ȘI ORADEA

Abonamentul
pentru parohii cl. I Lei 40; cl. II Lei 30; cl. III Lei 25. Particulari Lei 25. Autorități și străinătate Lei 50. De sprijin Lei 75. Pentru America 10 Dolari.

Articolele și corespondența
se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

Prețul inserțiunilor
un cm.² 60 Bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.
Inserțiunile se adresează ADMINISTRAȚIEI Telegrafului Român, Sibiu strada 1 Mai Nr. 35.

Pe calea prieteniei și a păcii

Miercuri 3 noemvrie 1954, orele 17—19.30 la Institutul Teologic Universitar din Sibiu, a avut loc o ședință festivă publică în cinstea lunii prieteniei romîno-sovietice.

In sala frumos împodobită cu chemări, flori și plante decorative, s-au întrunit salariații Arhiepiscopiei ort. rom. Sibiu, ai Institutului Teologic Universitar, reprezentanții celorlalte culte din oraș, preoții cursiști (ciclul I, seria a 3-a), studenții teologi și alți oaspeți ai noștri.

La masa Prezidiului au luat loc: Prot. stavr. Tr. Belașcu, vicar arhiepiscopesc și Prot. dr. N. Neaga, președinții Comitetului, vicarul ev. C. A. Alfred Hermann, prot. reformat Julius Nagy, preot romano-catolic Cabdebo, Dl. N. Munteanu, președintele ARLUS Sibiu: reprezentantul Min. Cultelor; Prof. Dr. Grigorie Marcu prof. univ. secretarul Comitetului.

Se intră în program.

1. Președintele prof. univ. dr. *Nicolae Neaga*, în cuvîntul de deschidere, dă expresie bucuriei de-a ne vedea întruniți din nou laolaltă în slujba apărării păcii, din prilejul sărbătoririi lunii prieteniei Romîno-Sovietice, subliniază contribuția Bisericii la întărirea luptei pentru pace, arată temeiurile creștine pentru îndeplinirea sarcinilor frontului mondial al păcii, în frunte cu oamenii sovietici și salută rînd pe rînd pe cei prezenți la festivitate.

2. Prot. prof. univ. dr. Sofron Vlad, rectorul Institutului Teologic Universitar din Sibiu, își desvoltă conferința intitulată: „Relații bisericești romîno-ruse în trecut și azi".

Pe temeiul unui material documentar — inedit pentru mulți dintre participanți — P. C. Sa arată amănunțit fazele colaborării romîno-ruse, pe tărîm bisericesc, politic și social-cultural, în cursul veacurilor. Din partea poporului rus, am avut parte statornic de sprijin și apărare în zbuciumata noastră existență bisericească și națională, nu numai în Țările Romîne, ci și în Ardeal.

Astăzi, prietenia romîno-sovietică — cimentată prin jertfele de sînge aduse de ostașii sovietici pentru eliberarea patriei noastre și prin ajutorul multilateral pe care Marea Uniune Sovietică ni-l dă ca să ne construim o patrie nouă, socialistă — este chezășia progresului nostru ca popor, muncitor, cuminte și luptător pentru pace. Relațiile bisericești romîno-ruse, reluate după 23 august 1944, se adîncesc mereu, spre folosul nostru comun și spre folosul mișcării mondiale de apărare a păcii.

Conferința a fost viu aplaudată.

3. Discuții pe marginea conferinței.

a) In numele preoților cursiști, părintele Valeriu Voineag (Orașul Stalin) dă expresie satisfacției preoților aflați la cursurile de îndrumare misionară și socială, de-a fi putut asista la această festivitate menită să sporească dragostea noastră față de Uniunea Sovietică și zelul nostru de apărători convinși ai păcii. Arată cum URSS ne-a ajutat să ne reîntregim Ardealul. Astăzi, prietenia romîno-sovietică este un factor activ care duce la biruința păcii în lumea întreagă. Preoțimea va lua pildă despre felul cum se duce lupta pentru apărarea păcii, dela această manifestație caldă și plină de învățăminte.

b) In numele studenților teologi, studentul teolog Avrigeanu Dumitru, arată ce învățăminte se desprind din trainicele legături romîno-ruse din trecut. Aceste legături au fost consolidate după 23 august 1944. Tineretul din acest Institut, își ia angajamentul să fie un factor de adîncire a prieteniei romîno-sovietice și promite că va lupta pentru pace, după pilda pe care o dau profesorii lui și conducerea bisericească.

c) Prot. prof. univ. dr. Grigorie Marcu, arată cît de familiară este lupta pentru pace în rîndurile oamenilor Bisericii noastre. Apoi, vorbește despre diferitele atitudini pe care oamenii pot să le aibă față de această luptă, arătînd că cea mai frumoasă și mai potrivită dintre ele este aceea cu care ne-am deprins noi: lupta pentru pace s-o considerăm ca o sarcină permanentă și s-o ducem constant. Cînd luptăm pentru pace, noi așezăm temelia viitorului de bunăstare, tihnă și propășire multilaterală, după care se sbate întreaga omenire. Termină cu cîteva versuri potrivite privitoare la țelurile de viitor ale luptei pentru pace.

d) In numele cultului evanghelic C. A. d. vicar A. Hermann, arată cîte lucruri noi a învățat din conferința expusă aici și cît de mulțumitor este pentru atitudinea frățească pe care oamenii Bisericii ortodoxe romîne o manifestă de fiecare dată față de cei ce aparțin altor culte. Biserica ortodoxă romînă este învățătoarea noastră în materie de luptă pentru pace. Dsa arată apoi ce constatări îmbucurătoare a făcut cu prilejul unei vizite recente în R. D. Germană, unde libertatea cultelor este asigurată din toate punctele de vedere, unde poporul german — recunoscător URSS — muncește cu drag la refacerea patriei sale și luptă pentru pace — împotriva militarismului revanșard sprijinit de americani și acoliții lor.

e) In numele cultului reformat, protopop Nagy Julius arată că înfrățirea dintre Biserica ortodoxă și celelalte culte, pe linia luptei pentru pace și a conlucrării la îndeplinirea sarcinilor patriotice ce revin tuturor cetățenilor patriei noastre scumpe Republica Populară Romînă, este reală și plină de făgăduințe. Acum ca și altă-

69293

(Continuare în pag. 2)

30 Decembrie

La 30 decembrie s-au împlinit 7 ani dela proclamarea Republicii Populare Romîne. Aniversarea aceasta este întîmpinată de poporul muncitor cu noi succese în muncă și noi angajamente pentru ridicarea nivelului de trai și cultural al oamenilor muncii din țara noastră.

Acești ani au însemnat un necontenit progres pe calea construirii socialismului. In sectorul industrial, după naționalizarea întreprinderilor, industria socialistă a luat un puternic avînt, la temelia ei fiind industria grea, industria producătoare de mașini și utilaj. Astfel nivelul industriei noastre este de aproape trei ori mai mare ca în 1938. Astăzi fabricăm la noi în țară mașini și produse, pe care altădată le importam din Apus. Produsele industriei noastre sunt de o calitate superioară, ele nu satisfac numai nevoile interne, ci se lucrează și pentru export, calitatea acestor produse fiind bine apreciată pe piața internațională.

In sectorul agricol, agricultura socialistă se desvoltă prin gospodăriile agricole de stat, gospodăriile agricole colective, întovărășirile agricole și asociațiile agricole simple. Prin rezultatele pe care le obțin aceste gospodării, țăranii muncitori își dau seama tot mai mult că munca în colectiv, pe suprafețe mari și cu mașinile S.M.T., este superioară muncii în gospodării individuale, pe bucăți de pămînt mici și cu metode învechite, că singura cale de belșug a satelor și oamenilor muncii dela sate este calea agriculturii socialiste. Plenara C.C. a P.M.R. din 19—20 August 1953, constatînd o rămînere în urmă — față de industria grea a industriei ușoare, producătoare de bunuri de larg consum și a agriculturii, a trasat o serie de sarcini și a luat măsuri pentru mărirea producției agricole și a producției bunurilor de larg consum mobilizînd toate forțele în această direcție. Pe linia aceasta s-a ajuns la o producție mărită a industriei ușoare, iar în domeniul agricol munca se duce sub călăuzirea Proectului de Directive ale Congresului al II-lea al Partidului cu privire la desvoltarea agriculturii în următorii 2—3 ani. Realizarea măsurilor prevăzute în aceste Directive va da un nou avînt agriculturii noastre.

In același timp cultura, învățămîntul, literatura, activitatea științifică sunt în plin progres. Premiile de stat pentru realizările din domeniul științei și tehnicei, al literaturii și artei, sunt recunoașterea meritelor, dar și dovada marilor progrese din aceste domenii.

In felul acesta nivelul de trai al po-

(Continuare în pag. 4)

Pe calea prieteniei și a păcii

(Urmare din pag. 1)

ă, Dsa se simte între ortodocșii romîni ca sală. Biserica ortodoxă romînă sprijinește efec- și concret înfrățirea națiunilor conlocuitoare RPR.

f) In numele cultului romano-catolic, Pr bdebo arată că în calitate de slujitor al cul- romano-catolic, regăsește în dragostea fra- ortodocși romîni mereu alte și alte punți înfrățire cu toți cei ce luptă pentru pace și ietenie între popoare.

In partea a II-a a programului — artistică corul studenților teologi, dirijat de pr. conf. iv. Gheorghe Șoima, a executat cu măestrie mătoarele puncte corale și instrumentale:

a) Pe pămînt pace, (cor bărbătesc).

b) Blîndul Păstor, (solo voce: stud. teolog ilarca Olimpiu, acompaniat la pian de stud. ol. Brașoveanu Olga).

c) Clopoțeii: Cîntec popular ucrainian (Cor solo stud. teol. Creangă Corneliu).

d) Dublu duet vocal-instrumental (voce și ordeon: studenții teologi Petcov și Drăgan).

e) Ceaicovschi: Vals (solo pian: stud. teol. rașoveanu Olga).

f) Imnul FMTD (cor bărbătesc).

Programul artistic a colectat aplauze îndelungate.

In încheerea programului au luat cuvîntul:

1. Tov. N. Munteanu, președintele ARLUS-ibiu și reprezentantul Comitetului orășenesc de luptă pentru pace.

Tov. N. Munteanu a arătat, în cuvinte ișcătoare, cîte învățăminte a cules cu acest rilej, privitor la relațiile bisericești romîno-ruse trecutul poporului nostru. Aceste relații conțitue un motiv puternic, pentru oamenii Bisericii, de a desvolta cu crescîndă intensitate prieenia dintre popoarele Marii Uniuni Sovietice poporul romîn, — lucru care-l și fac, cu oată ființa de inimă. E ceea ce s-a putut edea și în seara aceasta atît de plăcută și de nălțătoare.

Comitetul bisericesc ortodox de luptă pentru pace a dat un exemplu strălucit de felul în care oamenii Bisericii pot contribui la activizarea luptei pentru pace și la cimentarea prieteniei romîno-sovietice. Serbarea s-a desfășurat în condiții alese și cu mare folos.

Cuvintele dlui N. Munteanu — au fost primite cu multă bucurie de cei prezenți.

A luat apoi cuvîntul

2. P. C. Prot. stavr. Traian Belașcu, președintele Comitetului nostru.

Prea Cucernicul vicar al Arhiepiscopiei Sibiului a spus — în rezumat — următoarele:

Atmosfera plină de căldură și entuziasm din această sală împodobită de sărbătoare, ne-a pus în față, în mod concret și evocator, relațiile de armonică conlucrare, în trecut și în prezent, nu numai dintre Biserica soră rusă și Biserica noastră, ci și dintre popoarele URSS și ale RPR. onferința părintelui rector Vlad mi a umplut ima de negrăită bucurie. Din ea am desprins, mai presus de toate, îmbucurătoarea constatare că noi, romînii, un popor mic și de multe suferințe încercat, am știut să legăm prietenie cu un popor mare, poporul rus, care ne-a sprijinit năzuințele cele mai curate ce au însuflețit odinioară pe strămoșii noștrii, iar astăzi ne însuflețesc pe noi.

Sărbătoarea de astă seară, desfășurată aici, în Institutul nostru teologic universitar, ne-a încredințat că Biserica noastră și așezămintele ei, cu toți ostenitorii lor, întîmpină din an în an, cu tot mai caldă însuflețire, Luna Prieteniei Romîno-Sovietice, Ceea ce s-a petrecut acum, aici nu mai este o simplă manifestare a Comitetului nostru bisericesc de luptă pentru pace și prietenie între popore, ci este însăși mărturisirea faptică — și de aceea, cu atît mai convingătoare — a adevăratelor simțăminte pe care Biserica Ortodoxă ardeleană, în frunte cu Arhipăstorul ei, I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, le are față de tot ceea ce privește trecutul de jertfă și de luptă al popoarelor rus și romîn, ca și față de marea prietenie care leagă astăzi aceste popoare, înfrățite pentru totdeauna în năzuința lor de nebiruit de-a construi o viață nouă și de-a apăra pacea lumii împotriva tuturor vrăjmașilor ei. Noi nu uităm nicio clipă că între popoarele Marii Uniuni Sovietice și poporul nostru s-au statornicit legături politice trainice, la temelia cărora stau jertfele de sînge pe care nebiruitele oștiri sovietice le-au adus pentru eliberarea patriei noastre de cotropitorii fasciști. In clipe grele, prin aceste jertfe, Ardealul nostru ciopîrțit, a fost reîntregit, iar clasei muncitoare i-au fost deschise zările eliberării din cătușele în care o ținea înlănțuită nedreapta așezare politică și socială a vremilor de dinainte de 23 August 1944.

Inițiativa Mitropoliei noastre și a Institutului nostru Teologic Universitar, de-a pune la cale manifestația însuflețită de astă seară, este un prinos adus prieteniei veșnice romîno-sovietice și măreței noastre actiuni comune de apărare și consolidare a păcii.

Am urmărit în aceste clipe solemne bucuria cu care toți cei de față s-au asociat lăuntric și concret la inițiativa instituțiilor Bisericii noastre ortodoxe. Ne-am adăpat sufletele din izvorul nesecat al prieteniei romîno-sovietice și am citit pe chipurile Dvoastre hotărîrea nestrămutată de-a desvolta și mai mult legăturile de prietenie cu popoarele Marii Uniuni Sovietice, din voința titanică a cărora s-a născut înainte cu peste treizeci de ani cel dîntîi stat socialist din lume.

Oamenii Bisericii — și, în general, cultele religioase din RPR merg și în această privință pe calea pe care sîrguiește întregul nostru popor muncitor, calea prieteniei romîno-sovietice. Cei zece ani de existență ai ARLUS-ului, stau mărturie în această privință. Numărul membrilor activi ai acestei Asociații, crește an de an, însumînd astăzi peste 6 milioane de prieteni declarați ai URSS. In rîndurile lor, preoțimea stă alăturea de muncitorii din fabrici și de pe ogoare, alăturea de oamenii de știință și de artă din RPR, alăturea de atîția cetățeni activi pe diferite tărîmuri de producție și muncă obștească. Considerăm că Biserica ortodoxă romînă — ca și celelalte culte din RPR și-au cîștigat și pînă acum merite deosebite în activizarea acestei prietenii atît de folositoare pentru poporul nostru muncitor.

P. C. părinte vicar Belașcu a arătat apoi cu cîtă dragoste îndrumează pe calea acestei prietenii și pe calea apărării păcii, pe credincioșii cultelor, înalții ierarhi, ortodocși și ceilalți șefi de culte. Tuturor reprezentanților cultelor din orașul Sibiu, reprezentantului ARLUS-ului și al Comitetului orășenesc de luptă pentru pace studenților teologi și prof. Gh. Șoima, dirijorul programului artistic, le-a exprimat mulțumiri călduroase, pentru participarea și conîribuția lor la reușita acestei manifestări.

Reprezentantul Ministrului Cultelor a fost rugat să transmită Domnului Ministru al Cultelor, Acad. prof. P. Constantinescu-Iași, hotărîrea celor prezenți, de-a lupta din răsputeri pentru ca laolaltă cu poporul nostru muncitor, să construim o țară nouă, socialistă, pașnică și fericită, după modelul URSS.

P. C.-Părinte vicar a încheiat cu sărbătorescul salut: Trăiască Prietenia Romîno-Sovietică, Trăiască Republica Populară Romînă, Trăiască Lupta pentru Pace!

După aceea, P. C. Sa, a declarat închisă ședința.

Cei prezenți s-au întreținut apoi cordial întreolaltă.

Astfel a decurs această caldă manifestare de prietenie față de popoarele sovietice și de întețire a luptei pentru pace.

GR. T. MARCU

Anului nou

Din ghergheful de lumină
Anul Nou sărută zarea
Și-n privirea sa senină
Poartă crinii sărbătoarea,

Pentru anul care vine
Să-nălțăm cu toți urare
An cu zile mai senine,
Să îmbrace-ntreaga zare.

Ca să crească holda mare
Valuri galbene spre soare,
Din pămînt cărbuni și sare
Pentru lumea muncitoare.

Iar în fabrici și uzine
Norme noi de-acum să crească.
Fala muncii s-o vezi bine
Tot mereu să înflorească.

Și-n cununa muncii sfinte
Înfrățiți în năzuință
Cu progresul înainte
Să pășim spre biruință.

An cu șir de zile dalbe
Fii augur de fericire
Și-ale păcii flamuri albe
Tu le-ntinde-n omenire.

Preot Ștefan Tascianu

Indrumător omiletic

I. Evanghelia dela Luca 17, 12—19.

Se poate vorbi despre: preoție.

1. Mîntuitorul îndrumează pe leproși să se arate preoților. E vorba de preoții Vechiului Testament.

2. Mîntuitorul însuși a așezat preoția Noului Testament. Dovezi din Sf. Scriptură: alegerea apostolilor, trimiterea lor la propoveduire, puterea dată lor — așezarea diaconilor, preoților și episcopilor.

3. Preoția N. Testament este mai înaltă decît preoția Vechiului Testament, vezi ep. către Evrei — Preoția Noului Testament este preoția harului: ea prelungește lucrarea sfințitoare, învățătorească și conducătoare a lui Hristos între credincioși.

4. Se cade dar să cinstim pe preoți și să ne folosim de darul cel mare al preoției. Să urmăm îndrumările lor.

II. Evanghelia dela Luca 19, 1—10.

Se poate vorbi despre: slujbașul necinstit.

1. Zaheu era mai marele vameșilor. Vameșii erau uriți de popor pentrucă își făceau averi prin nedreptățire, înșelînd și luînd mai multă vamă decît se cuvenea.

2 Pofta după averi și după viață ușoară poate îndemna pe unii — să-și procure bani prin înșelăciune, prin furt sau prin alte mijloace necinstite. Ei nu se mulțumesc cu ceea ce li se cuvine, ci vor să se îmbogățească fără muncă.

3. In vremea lui Zaheu aceasta era un fel de a exploata poporul. Astăzi astfel de apucături sînt înlăturate, pentrucă toate bunurile sînt ale poporului.

4. Credința noastră ne învață să muncim cinstit și să ne agonisim existența prin muncă. Să fim slujbași devotați ai Statului, știind că slujim poporului prin munca noastră.

Să nu închidem ochii peste apucăturile celor necinstiți, căci nu e nici creștinește, nici cetățenește — îngăduirea necinstei, ci creștinește este să fim cinstiți, să slujim cu devotament poporul și să facem pe cei necinstiți, ca să-și dea seama de greșelile lor.

Inștiințare. A apărut: Calendarul de perete al Arhiepiscopiei noastre. Au tipărit deasemenea Calendare Episcopia Clujului și Episcopia Oradiei.

La o sărbătorire

In 14 octombrie 1954 s-a prăznuit la Sibiu împlinirea a 30 de ani de activitate în slujba Bisericii a IPS Patriarh Justinian. La sf. Liturghiei din catedrala mitropolitană şi la Doxologie au slujit consilieri dela arhiepiscopie şi profesori dela Institutul Teologic. Răspunsurile le-a dat corul salariaţilor dela arhiepiscopie, condus de păr. Anatolie Scurtu. In predica pe care a rostit-o cu acest prilej, păr. prof. Gr. T. Marcu a spus între altele următoarele: „Toată suflarea Bisericii noastre ortodoxe romîne îşi îngăduieşte în această zi de prazinic creştinesc să facă un popas sărbătoresc, amintind-şi cu dragoste şi recunoştinţă de cel mai mare dintre preoţii ei. Se împlinesc astăzi 30 de ani de cînd IPS Patriarh Justinian slujeşte la altarul Domnului. Treizeci de ani sunt o viaţă de om. In viaţa Intiistătătorului Bisericii noastre — pe care o dorim cît mai îndelungată — aceşti 30 de ani sînt ofranda de preţ pe care IPS Sa a adus-o prinos lui Dumnezeu şi poporului dreptcredincios.

Odraslă a unei familii de ţărani viguroşi, harnici şi cu frică de Dumnezeu, din comuna Cermegeşti (Vîlcea), după ce şi-a dobîndit înaltă şi temeinică cultură teologică, a ostenit rînd pe rînd în slujbele de cîntăreţ bisericesc, învăţător, preot-paroh, director de seminar teologic, director de tipariţă bisericească, în fruntaşa comună olteană Băbeni şi în oraşul R-Vîlcea. In anul 1945 a fost făcut părtaş de darul arhieriei, devenind scurtă vreme după aceea mitropolit al Moldovei, iar în 1948 — prin voinţa clerului şi a poporului dreptcredincios — a fost ridicat la cea mai înaltă treaptă preoţească, fiind rînduit arhiepiscop al Bucureştilor, mitropolit al Ungro-Vlahiei, patriarh al Romîniei şi preşedinte al Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Romîne. A văzut lumina zilei între ţărani, a împărtăşit viaţa lor aspră şi curată, bucuriile şi amărăciunile lor, năzuinţele lor. Cu neostoită rîvnă le-a împărtăşit poveţele Evangheliei lui Hristos, mîngăierile ei, îmbărbătările ei, luminile ei. A ostenit apoi în mijlocul unei obşti de credincioşi din rîndurile muncitorimii orăşeneşti, aşişderea făcînd şi cu ei ca şi cu parohienii lui de mai înainte Legat de popor cu toate fibrele sufletului său simţitor, ager şi generos, a fost şi a rămas cu o pilduitoare statornicie dreptul sprijinitor al paşilor lui viguroşi, pentrucă i-a înţeles bătăile inimii şi l-a păstorit în consecinţă nu cu silnicie ci de bună voie, după Dumnezeu, nu pentru cîştig urît ci pentru dragoste", nu ca stăpîn al păstoriţilor, ci pildă făcîndu-se turmei lui Dumnezeu" (cf. 1. Pt. 5,2—3). Simţitor la năzuinţele poporului de jos şi respectuos întru cuvînt şi faptă faţă de Evanghelia Domnului, încă în anul 1933 a ridicat cuvînt de urgisire cu graiul şi în scris împotriva celor ce pregăteau cu trufie la Berlin şi la Roma, nebuneasca şi costisitoarea aventură a celui de al doilea război mondial arătînd că „arma înfrăţirii popoarelor este dragostea, îngăduinţa, bunăvoinţa şi bunaînţelegere, pacea şi prietenia, bazate pe egalitatea în drepturi şi datorii şi pe respectul reciproc. Acest act de curaj creştinesc şi cetăţenesc îl indica din plin pentru înalta şi greaua răspundere de întiistătător şi călăuzitor al lucrării de aşezare a Bisericii noastre în făgaşul vieţii noi, pe care poporul nostru muncitor şi l-a ales, şi l-a croit, netezit şi adîncit mereu dela 23 August 1944 încoace. A săvîrşit această lucrare epocală cu tact şi cu înţelepciune niciodată desmînţite, în spiritul Evangheliei lui Hristos şi al dragostei creştineşti faţă de oameni. Ajutat îndeaproape de preoţime — în frunte cu PP SS Ierarhi membrii ai sf. Sinod — astăzi osteneşte cu o energie tinerească şi cu o unanim recunoscută îndemînare la desăvîrşirea acestei lucrări măreţe.

Clerul şi credincioşii Bisericii Ortodoxe Romîne din aceste părţi ale patriei noastre, sînt cu deosebire mulţumitori IPS Patriarh Justinian pentru ardoarea cu care a îmbrăţişat cauza unificării noastre bisericeşti şi pentru zelul cu care sprijineşte efectiv consolidarea acestui act epocal. Sîntem apoi, recunoscători IPS Sale pentru preţuirea şi consideraţia, ce o manifestă statornic faţă de aşezămintele Bisericii ortodoxe Ardelene, faţă de contribuţia ei desinteresată la întărirea patriei noastre scumpe, Republica Populară Romînă, şi faţă de bunul şi înteleptul nostru arhipăstor, IPS Mitropolit Nicolae.

Din prilejul aniversării de astăzi, clerul şi credincioşii Bisericii ortodoxe ardelene, în frunte cu Chiriarhul lor, roagă fierbinte pe Părintele ceresc să înmulţească zilele I. P. S. Patriarh Justinian ca pe ale vulturului, hărăzindu-i ani mulţi cu pace, sănătate şi întru toate bunăsporire. „I. P. S. Sa este înzestrat cu „harisma" bunului arhitect, este mai presus de orice un om al faptei. De aceea, acum, cînd memorăm retrospectiv binecuvîntatele-i osteneli de 30 de ani în slujba sf. noastre Biserici, lesne şi cu priinţă este să vedem că darul cel mai îmbucurător pe care îl pot înfăţişa astăzi inimile noastre recunoscătoare, este făgăduinţa de a sprijini fără preget şi fără precupeţire preocupările de căpetenie ale arhipăstoririi I. P. S. Sale. Cunoaştem aceste preocupări, şi rememorîndu-ni-le cu acest prilej sărbătoresc, cutezăm a spune — fără trufie, cu respect deplin faţă de adevăr — că le-am îmbrăţişat cu căldură şi cu fiiască ascultare şi pînă acum. Cu o clarviziune profetică şi cu o consecvenţă curat creştinească, IPS Patriarh Justinian militează de o viaţă întreagă pentru ataşamentul deplin al credincioşilor faţă de sf. noastră Biserică, pentru prietenie între oameni şi pentru pacea a toată lumea". „Urgisirea discriminărilor rasiale şi a încăierărilor periodice dintre popoare, conlucrarea armonică dintre minorităţile şi confesiunile conlocuitoare din patria noastră, respectul pentru valoarea şi demnitatea omului şi pentru credinţa oricăruia, pacea şi prietenia între indivizii singuratici şi între semineţiile pămîntului" n-au avut pînă acum în Biserica noastră un mai credincios şi mai înflăcărat propovăduitor şi apărător decît IPS Patriarh Justinian.

Ii făgăduim din acest prilej darul urmării întru toate a pildei pe care ne-o îmbie cei 30 de ani de preoţie ai IPS Sale. Pururea vom avea înaintea ochilor sufleteşti cuvîntul proorocului care zice: „Cît de frumoase sunt picioarele celorce vestesc pacea, celorce vestesc lucrurile bune"! (cit. de sf. ap. Pavel în Rom. 10, 15) şi ne vom ţinea de el nesmintit.

„Dumnezeu să ne ajute ca întru totul să plinim ceeace făgăduim"!

După predica aceasta, corul a cîntat imnul îngerilor din noaptea naşterii sfinte: „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu şi pe pămînt pace, între oameni bună voire".

Cu ocazia acestei sărbătoriri IPS nostru mitropolit Nicolae a trimis, în numele clerului, credincioşilor şi al său personal, o telegramă de felicitare IPS Patriarh Justinian, iar Institutul Teologic Universitar din plenul şedinţei festive a corpului didactic — în cadrul căreia au vorbit despre aniversarea celor 30 de ani de activitate păr.-rector Sofron Vlad, Sp. Cîndea şi d. Iorgu Ivan — a trimis deasemenea o telegramă de felicitare, mulţumire şi devotament Intiistătătorului Bisericii noastre.

INFORMAŢII

Duminică 15 august 1954, a avut loc prăznuirea hramului sf. mănăstiri dela Rohia. In vremea proscomidiei s-a slujit Aghiasma mică. Sf. Liturghie a fost săvîrşită de: P. C. Protos Iustinian Chira, stareţ al mănăstirii, Protos. E. Birdaş dela Patriarhie, prot. Dr. Florea Mureşan (Suciul de sus), ierom. Ilarion Butcure, Inochentie Vasilian, Pr. A. Man şi diacon Radu P. Răspunsurile au fosi date de corul bisericii din Suciul de jos. La priceasnă au predicat: păr. stareţ Iustinian Chira şi prot. Florea Mureşanu despre Maica Domnului.

Conferinţe interconfesionale. In cadrul conferinţei interconfesionale, ce a avut loc în Oraşul Stalin la 30 septembrie 1954, PC Prot. N. Birsan a susţinut referatul: Securitatea colectivă — adevărata cale a păcii în Europa, în care făcînd o privire generală asupra situaţiei internaţionale a arătat că singura cale de rezolvare paşnică a problemei germane şi de întărire a păcii în Europa este încheerea tratatului general de securitate colectivă, propus de Uniunea Sovietică. La discuţii au participat: pr. Mockel, ev. lut. C. A., pr. I. Comşa, A. Popa, V. Voineag, G. Ercuş, Gh. Raduch (ev. maghiar). I. Nagy (reformat), Şt. Raduly (rom. cat.), Csia Pal (ref.) Fl. Alexandrescu (neoprot.), ş. a. După aceea pr. reformat Ludovic Erdely a citit raportul asupra activităţii cultelor în campaniile agricole de primăvară şi de vară şi asupra activităţii ce trebue s-o desfăşoare cultele în campania agricolă de toamnă. Au luat cuvîntul: pr. Marko, Schuller, Rigo, Kober, Corbu, Fr. Schon, ş. a. Cultele au adus contribuţia lor la reuşita lucrărilor agricole de primăvară şi de vară şi vor continua să muncească şi în campania agricolă de toamnă, este concluzia acestor discuţii.

La conferinţa interconfesională dela Reghin din 30 septembrie — la care au participat şi primepitropii tuturor parohiilor din protopopiat — s-a citit referatul asupra Conferinţei dela Geneva de pr. I. Pădureanu în l. romînă şi de pr. Fr. Barabas în l. maghiară. La discuţii au participat: pr. T. Floruţiu, V. Oprea şi 3 pr. reformaţi. S a accentuat marele succes al forţelor păcii şi s-au luat angajamente de intensificare a luptei pentru apărarea păcii. A urmat expunerea d. ing. Pop Ioan despre Proectul de Directive a celui de al II-lea Congres al P. M. R. pentru desvoltarea agriculturii în următorii 2—3 ani şi a d. Dr. Fagoroşi despre problemele sanitare şi comandamentele sanitare locale. La discuţii iau parte: pr. S. Şarlea, V. Farcaş, 2 preoţi reformaţi, ş. a. Apoi conducătorii cultelor din raion prezintă rapoarte de activitate. D. Barabaş, secretar al sfatului popular raional, făcînd o expunere asupra sarcinilor agricole, gospodăreşti, sanitare, face apel la deserventii cultelor să-şi dea tot concursul în toate problemele de interes obştesc, şi mulţumindu-le pentru activitatea socială de pînă acum, îşi exprimă convingerea că preoţimea va sluji şi de acum înainte cu dragoste şi devotament interesele poporului muncitor şi cauza nobilă a păcii. Reprezentanţii cultelor îşi iau angajamentul de a sprijini acţiunile de folos obştesc, în special aplicarea măsurilor agrotehnice prevăzute în Proectul de Directive şi de a intensifica lupta pentru pace.

In acelaş fel s-a prăznuit acest eveniment şi în celelalte centre eparhiale din Ardeal, iar în parohii s-au ţinut predici despre activitatea IPS Patriarh Justinian. In felul acesta şi-a manifestat Biserica ardeleană dragostea şi ataşamentul ei faţă de Patriarhul ctitoritor de viaţă nouă în sînul Bisericii, Patriarhul reîntregirii bisericeşti.

T. R.

INFORMAȚII

Mulțumire. Inalt Prea Sfințitul nostru ropolit Nicolae mulțumește pe aceacale tuturor celor ce l-au felicitat cu zia Sf. Sărbători și a Anului nou și mpărtășește arhierești binecuvîntări.

Urare. Redacția și Administrația legrafului Romîn" urează colaboratoor, cetitorilor și sprijinitorilor lui an cu pace, bucurie și progres, întru te bună sporire.

Anunț. Administrația „Telegrafului mîn" anunță că abonamentul la „Teraful Romîn" pe anul 1955 este aceca în anul trecut, adică: Lei 25 penparohii de cl. III; lei 30 pentru paii de cl. II; lei 40 pentru parohii de I. Rugăm pe C. Părinți parohi să itească abonamentul la începutul anu, pentruca să putem face față cheltueor de tipărire a foii.

Instalare de preot. Duminică, 19 septem- e 1954, a avut loc instalarea P. C. N. Geanlău în parohia Cibin-Sibiu, unde va sluji împeună cu păr. I. Gherghel. După sf. Liturghie Prot. A. Radu a recomandat pe noul păstor hovnicesc credincioșilor și a dat citire Singhei. Păr. N. Geangalău, după ce pune în față lda de păstorire duhovnicească a Mîntuitorui, a sf. apostoli și a sf. părinți, arată că C. Sa păstorit vreme de 24 ani în parohia (fost selu protopopesc) din Săcădate (r. Sibiu), fiind istins pentru activitatea desfășurată cu titlul de rotopop onorar. „In Duminecі și sărbători ne-am dunat cu toții în casa Domnului, unde împreună am înălțat rugăciuni către Stăpînul cerului i al pămîntului. Eram ca într-o familie unde armonia este desăvîrșită, pentrucă toți aveam aceeași țintă: să facem voia Domnului". „Evenimentele cu caracter istoric m-au trimis în toamna nului 1948 să lucrez pe plan mai înalt, să ies din cuprinsul unei parohii, și să-mi desvolt activitatea într-o importantă acțiune religioasă, care îrăn întă de două veacuri și jumătate clerul și credincioșii celor două Biserici românești din Ardeal. Realizarea visului de a aduna pe toți credincioșii de pe cuprinsul patriei noastre era acum o dorință care în statul nostru de democrație populară, cu posibilitatea de liberă manifestare religioasă, marea masă a credincioșilor și o putea traduce în faptă fără nicio piedică din partea nimănui. Credința și manifestările religioase ale credincioșilor din cele două Biserici au fost aceleași din totdeauna". După ce vorbește despre măreața adunare dela Alba-Iulia din 21 octombrie 1948, PC Sa arată că a muncit apoi în funcția de consilier la Mitropolie. Amintind de vrednicii înaintași, ale căror morminte străjuesc altarul acestei biserici, spune că „avînd pururea înaintea ochilor pilda" acestor înaintași, „mă voi sili să corespund locului de muncă" pe care îl are, să îndemne pe credincioși de a munci conștiincios pentru viața cea nouă, să facă cunoscută pe scară cît mai largă străduința popoarelor iubitoare de pace pentru lichidarea divergențelor pe calea tratativelor și pentru menținerea păcii în lume, chezășia progresului și a fericirii popoarelor".

In numele credincioșilor a rostit un cuvînt de bun venit epitropul bisericii, I. Petru.

Luni, 8 noembrie 1954 a avut loc sfințirea bisericii din parohia Ocnița (prot. Sărmaș), reparată radical în exterior și zugrăvită în interior, prin contribuția benevolă a credincioșilor și osîrdia păr. Pop Augustin. Sf. slujbă a fost săvîrșită de un sobor de protopopi și preoți (Prot. I. Bordea Sărmaș, I. Pop Bișnița, preoții: Ioan

30 Decembrie

(Urmare din pag. 1)

porului muncitor și nivelul cultural se ridică mereu, căci scopul suprem al socialismului este împlinirea nevoilor materiale și culturale ale oamenilor muncii

Pășind cu vigoare pe calea construirii socialismului, țara noastră este un factor activ în marele lagăr al democrației, socialismului și păcii. Sprijinindu-se pe ajutorul frățesc și multilateral al Uniunii Sovietice, în solidaritate cu țările de democrație populară și cu toți luptătorii pentru pace și progres, poporul nostru privește cu încredere viitorul. Sub steagul păcii și al muncii creatoare, el pășește cu hotărîre înainte!

Todea-Valea largă, Diaconescu-Milaș, A. Pop-Ocnița), în frunte cu P. C. Prot. vicar T. Belașcu, ca delegat al I. P. Sf. nostru mitropolit Nicolae. După sfințirea apei și stropirea bisericii cu apă sfințită, în cadrul sfintei Liturghii au vorbit: P. C. Prot. T. Belașcu despre sf. Biserică și cercetarea ei, aducînd și binecuvîntarea Inalt Prea Sf. nostru Mitropolit Nicolae și aprecîind hărnicia Păr. A. Pop, a Consiliului parohial și a credincioșilor din parohie; P. C. Prot. Ifrim Bordea — despre preoție; P. C. Prot I. Pop, care a mulțumit I. P. S. nostru mitropolit Nicolae pentru grija părintească arătată față de această parohie și a promis să fie și în viitor devotat slujitor al Bisericii ortodoxe, împreună cu credincioșii săi. La praznicul acesta biserica a fost plină de credincioși. El a fost un prilej de înălțare sufletească și de manifestare a credincioșiei lor față de Biserica noastră.

Pe noi ne bucură vrednicia Păr. A. Pop, care e un preot după rînduială, smerit activ, cult, apropiat de credincioși — și vrednicia credincioșilor, care au jertfit cu dragă inimă pentru înoirea bisericii, și le dorim noi progrese pe calea credinței și a muncii, a atașamentului lor față de Biserica ortodoxă și a devotamentului față de scumpa noastră Patrie R. P. R.

Duminecă, 14 noembrie 1954, orele 16, a avut loc în Aula Institutului Teologic Universitar, comemorarea lui Ștefan cel Mare. A vorbit despre viața lui Ștefan cel Mare, Păr. Prof. M. Șesan, doi studenți au citit fragmente din lucrarea lui M. Sadoveanu (Ștefan cel mare) și din Rev. „Biserica Ortodoxă Română", alți studenți au recitat poezii despre Ștefan cel Mare și s-au produs cu cîntece închinate lui Ștefan cel Mare și armonizate de I. Vidu, Gh. Dima, C. Porumbescu etc. La serbare au fost de față I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, consilierii arhiepiscopești, profesorii institutului și studenții teologi. Serbarea a avut un desăvîrșit succes.

Duminecă, 21 noembrie 195[illegible], a avut loc sfințirea bisericii nou clădite din parohia Senereuș (prot. Sighișoara), prin contribuția credincioșilor, a sf. Patriarhii și a Arhiepiscopiei noastre și prin osîrdia Păr. I. Pădureanu. Biserica s-a construit în 2 ani și este pictată. E a doua biserică, pe care Păr. Pădureanu a zidit-o în activitatea sa pastorală. Sfințirea bisericii s-a săvîrșit de P. S. arhiereu-vicar Teodor, înconjurat de soborul preoților: P. C. consilier secretar I. Munteanu, Protos. A. Scurtu, Prot. S. Dobre, I. Sîrbu, Gh. Pănculescu, Colceriu, ș. a., diacon fiind Păr. I. Bolog. Au predicat P. S. Teodor despre Biserică și Păr. I. Pădurean, care a mulțumit autorităților bisericești și credincioșilor.

„Cine nu muncește, nici să nu mănînce"

† *Preotul Ioan Ciora*

Duminecă 26 septembrie 1954 porțile vieții celei veșnice s-au deschis, spre a primi pe cel ce a fost harnic slujitor al Domnului Hristos, pe preotul Ioan Ciora, din parohia Zagon, protopopiatul Sf. Gheorghe.

Născut în 22 iulie 1884, în comuna Dridif-Făgăraș, a urmat cursurile școlii primare din sat, completîndu-le apoi la liceul „A. Șaguna" din Brașov. Glasul tainic al conștiinței sale — influențată de dragostea mare față de Domnul Hristos — i-a condus pașii spre Academia Teologică din Sibiu, pe care a absolvit-o în anul 1908.

Idealul de a fi slujitor al lui Hristos — păstor de suflete i se pare a fi atît de curat, măreț și frumos, încît doi ani după ce terminase Academia Teologică s-a pregătit sufletește pentru primirea tainei celei mari, plină de răspunderea darului preoției. Astfel în anul 1910 după ce se căsătorește cu fica preotului Neagovici Ana, este hirotonit întru preot.

Păstorind turma credincioșilor timp de 44 de ani, în Zagon, 1910—1912; Poiana Sărată 1912—1913; Zagon 1913—1940; Toderița-Făgăraș 1940—1944; Zagon 1944—1947, cînd se pensionează din motive de boală, nefncetînd însă a sluji la Altarul Domnului Hristos, pînă în ultima clipă a vieții sale.

Cei 44 ani de păstorire sunt ani încununați de o rodnică activitate. In mijlocul poporului fiind, a trăit bucuriile și necazurile lui — și a muncit plin de rîvnă pentru ridicarea și prosperitatea lui. Ca mărturie stau — școala și Căminul cultural din Zagon, iar în filia Păpăuți o frumoasă Biserică — ridicate de C. Sa. Inaltul nostru stăpîn l-a și răsplătit, i s-a acordat distincția de a purta brîul roșu pentru merite.

Slujba înmormîntării s-a săvîrșit în ziua de 28 septemvrie 1954, de un sobor de opt preoți în frunte cu P. C. păr. protopop Iuliu Cuciuat. Cuvînt de rămas bun au rostit păr. protopop Iuliu Cucuiat în numele preoților și păr. Dumitru Meret — frate împreună slujitor cu răposatul din Zagon, în numele credincioșilor din parohie.

Purtat pe brațele preoților, urmat de întristata familie compusă din soție și trei fii cu soțiile lor, — dintre care unul e preot — și de mulțimea credincioșilor, a fost condus spre locul de veșnică odihnă.

Fie-i țărîna ușoară și memoria binecuvîntată.

Pr. Gh. Olteanu

† *Costin Petrescu*

1873—1954

La București s-a stins din viață fiul pictorului cu același nume: Costin Petrescu. El moare la patriarhala vîrstă de 81 ani. Pictorul Petrescu face parte din școala eclectică. A fost un bun cunoscător al frescei bizantine. El e frunțaș între reprezentanții școalei bizantine, adeptînd un stil bizantin simplificat. Pecetea personalității lui artistice se vede pe toate icoanele și picturile bisericești lucrate de el.

Portretist, pictor decorativ, se distinge prin calități remarcabile. A executat lucrări serioase pentrucă și-a luat temele din mediul sever și grav al Sfintei Scripturi. A pictat multe biserici, între altele biserica reîntregirii din Alba Iulia, o capelă din Sibiu; dresemerea portretul I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae etc.

Prin moartea pictorului Petrescu arta pierde un mare meșter al penselului, iar Biserica un reprezentant de seamă al picturii bisericești.

Redactor: Profesor Dr. NICOLAE MLADIN.

Editura și Tiparul Tipografiei „Reîntregirea", Sibiu 1502 54

Taxa poștală plătită în numerar

ANUL 103 SIBIU, 15 Ianuarie 1955 Preţul unui ex. 40 bani Nr. 3—4

Telegraful Român

ORGANUL OFICIAL AL ARHIEPISCOPIEI ORTODOXE ROMANE DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU
ŞI AL EPISCOPIILOR CLUJ ŞI ORADEA

Abonamentul
pentru parohii cl. I Lei 40; cl. II Lei 30; cl. III Lei 25. Particulari Lei 25. Autorităţi şi străinătate Lei 50. De sprijin Lei 75. Pentru America 10 Dolari.

Articolele şi corespondenţa
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

Preţul înserţiunilor
un cm.² 60 Bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.
Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu strada 1 Mai Nr. 35.

Biserica ortodoxă şi războiul de apărare [1]

Gheorghe Cronţ,
Doctor în Teologie şi Drept

In concepţia creştină, Mîntuitorul este „Dumnezeul păcii". (Rom. 15, 33; 16, 20; Filipeni 4, 9). Trebue să precizăm însă că din Noul Testament se desprinde ideia că Mîntuitorul Hristos este deopotrivă Dumnezeu al păcii, al iubirii (II Corint 13, 11), şi al dreptăţii. (Evrei 7, 2). Potrivit spiritului învăţăturii creştine, numai pacea întemeiată pe iubire şi pe dreptate este pacea cu adevărat durabilă. Mîntuitorul Hristos a oprit într-adevăr pe sf. Apostol Petru să întrebuinţeze sabia într-o împrejurare în care întrebuinţarea sabiei ar fi însemnat apărarea persoanei Mîntuitorului Hristos prin violenţă (Matei 26, 52). Dar Mîntuitorul n-a condamnat însuşi faptul de a purta sabie. El a primit să fie însoţit de un apostol purtător de sabie, căruia i-a poruncit să n-o întrebuinţeze într-o anumită împrejurare, fără să-i poruncească a se lipsi de ea pentru totdeauna. Intr-o altă împrejurare Mîntuitorul Hristos a spus ucenicilor că „şi cel ce nu are sabie să-şi vîndă vestmîntul şi să-şi cumpere sabie" (Luca 22, 36).

Dacă folosirea sabiei este oprită în împrejurări particulare privind răsbunarea sau chiar apărarea personală [Vezi Matei 5, 38—39) este însă îngăduită în împrejurări de altă natură, cînd apărarea existenţii nu este cu putinţă decît prin recurgerea la arme. In felul acesta înţeleg exegeţii cuvîntul Mîntuitorului privitor la porunca sabiei (Luca 22, 36. Vezi M. J. Lagrange, Evangile de Saint Luc. 3-e éd. Paris 1927, p. 557). Imprejurările excepţionale care justifică procurarea şi purtarea armelor se apreciază nu de indivizi, ci de comunitatea organizată, de Stat. Singură societatea constituită, Statul este în drept să poarte şi să folosească sabia. Acesta este înţelesul limpede pe care-l desprinde sf. Ap, Pavel din învăţătura Mîntuitorului Hristos. Stăpînirea este dela Dumnezeu, scrie Ap. Pavel şi „dregătorul nu fără de rost poartă sabie, de vreme ce este slujitorul lui Dumnezeu şi izbînditorul mîniei lui, asupra celui ce săvîrşeşte răul" (Rom. 13, 4). Aşadar pe temeiul învăţăturii evanghelice trebue să facem deosebire între folosirea armelor din propriă iniţiativă pentru motive personale şi folosirea armelor din ordinul şi în numele autorităţii publice. Cînd autoritatea publică găseşte necesar ea foloseşte armele fie că este vorba de vrăjmaşii din lăuntru fie că este vorba de vrăşmaşii din afară.

Porunca creştină generală de a nu ridica sabia trebueşte asadar interpretată atît în legătură cu celelalte porunci creştine: iubirea şi dreptatea, fără îndeplinirea cărora nu poate fiinţa pacea durabilă, cît şi în legătură cu dreptul autorităţii publice de a folosi sabia împotriva răului, drept care este dela Dumnezeu.

[1] Articol publicat în 1940 cu ocazia omagierii I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului, la împlinirea a 20 ani de arhipăstorire.

Glasul Bisericii Ortodoxe Ruse

In momentul de faţă, cînd speranţa generală în coexistenţa paşnică a popoarelor este întunecată de umbra sinistră a acordurilor de la Londra şi Paris, care urmăresc să înarmeze pînă în dinţi Germania occidentală, Biserica ortodoxă rusă doreşte să amintească popoarelor europene şi tuturor celorlalte popoare grozăviile prin care au trecut majoritatea acestora în trecutul apropiat, cînd fiara războiului, întruchipată în fascism german, a nimicit zeci de milioane de vieţi omeneşti şi a provocat în Europa distrugeri irepara bile.

Invăţămintele acestui dezastru s-au vădit în năzuinţa fermă a tuturor popoarelor spre pace. In puternica mişcare pentru apărarea păcii au început să se desvolte legături de prietenie care, aidoma unor numeroase punţi, au unit toate forţele iubitoare de pace ale omenirii contemporane. Succesele luptei pentru coexistenţa paşnică s-au conturat atît de limpede încît, în timp ce într-o parte a spărturii care a împărţit ţările planetei noastre au început să se formeze alianţe militare, în cealaltă parte a luat naştere ideia securităţii colective care şi-a găsit expresia în convocarea Conferinţei dela Moscova a ţărilor europene pentru asigurarea păcii şi securităţii în Europa.

Datorită acestei conferinţe, starea lucrurilor s-a clarificat într-atîta, încît popoarele pot acum să facă cu uşurinţă alegerea hotărîtoare, deoarece acelora care doresc cu adevărat pace nu le este greu să aleagă între pace şi război. Pentru conştiinţa religioasă, care este nedespărţită de spiritul păcii, este deasemenea evident că un sistem de securitate colectivă a popoarelor le oferă acestora experienţa unei comunităţi care poate nu numai să le apere împotriva agresiunii, dar şi să le subordoneze legii morale a colaborării şi ajutorului reciproc în toate domeniile vieţii. Nu este mai puţin evident şi caracterul nefast al reînvierii militarismului german, care a şi înscris în istorie multe pagini sîngeroase.

Bisericii ortodoxe ruse care păstrează şi răspîndeşte măreţele porunci ale lui Hristos şi crede în ele, i-a fost întotdeauna proprie „hotărîrea de a binecuvînta pacea".

Iată deci Biserica ortodoxă rusă, care are o experienţă de mai bine de o mie de ani în propovăduirea şi apărarea păcii, binecuvintează dorinţa puternică de pace a reprezentanţilor celor 8 ţări europene participanţi la Consfătuirea din Moscova, şi este pătrunsă de hotărîrea să sprijine poporul în năzuinţa lui de apărare faţă de agresiune.

Crezînd în înalta misiune a omului şi a omenirii, ea adresează creştinilor din toate ţările Europei şi ale celorlalte continente apelul fierbinte de a lua apărarea sistemului de securitate colectivă a popoarelor, de a condamna politica „de pe poziţii de forţă", potrivnică spiritului creştin şi de a face totul pentru a îndemna guvernele lor la tratative cu privire la rezolvarea paşnică a problemei germane, care s-a complicat atît de mult.

Patriarhul Alexei
al Moscovei şi întregii Rusii
Mitropolitul Nicolae de Krutiţa şi Kolomna, mitropolitul Grigore al Leningradului şi Novgorodului, mitropolitul Ioan al Kievului şi Galiţiei, exarh al Patriarhiei, membri ai Sfîntului Sinod

(Continuare în pag. 2)

Biserica ortodoxă şi războiul de apărare

(Urmare din pag. 1)

horta italică, a fost botezat de Sf. Ap. Petru. (Faptele Ap. 10, 2). Observăm apoi că Sf. Ioan Botezătorul, fiind întrebat de ostaşi ce să facă pentru a dobîndi şi ei botezul pocăinţei, le-a răspuns: să nu asuprească pe nimeni, să nu năpăstuiască pe nimeni şi să se mulţumească cu solda lor [Luca 3, 14]. Nu li s-a cerut deci să-şi părăsească profesiunea militară pentru a fi primiţi la botez. Observăm iarăşi că începînd cu Sf. Ap. Pavel, mulţi dintre marii Păstori şi Părinţi ai Bisericii, întrebuinţează imagini şi comparaţiuni din viaţa militară, socotind ei această viaţă ca avînd virtuţi vrednice de urmat.

Următori învăţăturii creştine, credincioşii Bisericii din primele veacuri au răspuns îndatoririlor militare. Numeroşi erau creştinii care purtau armele în cele dintîi veacuri. Tertulian mărturiseşte că aceştia erau aşa de numeroşi încît umpleau taberile romane. După mărturia sa, creştinii purtau armele fără a se deosebi de păgîni nici prin aceasta, nici prin alte îndeletniciri, (Tertulian, Apologeticus adversus gentes, XLII în Migne, P. L. I. 555; „Navigamus et nos vobiscum et militamus, et rusticamur"...) In timpul prigonirilor, Biserica a prevenit pe soldaţii creştini cu privire la primejdia înrîuririlor religioase şi morale în mijlocul soldaţilor păgîni, dar n-a condamnat starea militară şi n-a îndemnat pe membrii ei din armată să părăsească profesiunea ostăşească. Dela început deci, nevoia de apărare a comunităţii sociale organizate, a Statului adică, a determinat consimţămîntul tacit al Bisericii pentru participarea creştinilor la îndatoririle militare chiar în armatele păgîne, Slujind în armatele împăraţilor necredincioşi, precum mărturisesc Sfinţii Părinţi, (Vezi Sfîntul Vasile cel Mare, Omilia 19, în Migne, P. G. XXXI, 508—525), credincioşii din armată rămîneau părtaşi harului dumnezeesc, ca şi credincioşii din celelalte profesiuni.

Aşezămintele Apostolice, care înfăţişează disciplina bisericească din primele trei veacuri creştine, statornicesc, cu privire la botezarea ostaşilor, aceeaşi regulă fixată dintru început de Sfîntul Ioan Botezătorul: să nu facă rău nimănui, să nu năpăstuiască pe nimeni şi să se mulţumească cu solda ce li se dă. (Aşezămintele Apost. VIII, 32). Serviciul militar este aşadar legitim şi ostaşii pot rămînea buni creştini chiar în epoca prigonirilor păgîne Cînd însă imperiul roman a devenit creştin, atunci Biserica a admis serviciul militar nu numai pe temeiul necesităţii de fapt pentru apărarea Statului, ci şi pe temeiul unei necesităţi morale, socotind că Statul este deopotrivă instrumentul conservării ordinei creştine şi al conservării comunităţii sociale constituite. Suprimarea vrăjmaşului care atacă a început să fie nu numai îngăduită, ci şi cinstită. Sfîntul Atanasie cel Mare, supranumit „Părintele Ortodoxiei" învaţă că: „a ucide nu-i îngăduit, dar în războaie a suprima pe vrăjmaşi este şi legiuit şi vrednic de laudă. Astfel, se învrednicesc de mari onoruri cei care s au distins în războiu şi li se înalţă monumente care vestesc faptele lor; încît acelaş lucru într-un anumit chip şi într-o anumită vreme nu este îngăduit, iar într-alt chip şi la timp potrivit se îngădue şi se iartă" (Sfîntul Atanasie cel Mare, Migne P. G. XXVI, 1173). Învăţătura aceasta a căpătat caracter canonic, fiind rînduită sub denumirea de canonul I al Sfîntului Atanasie cel Mare în colecţia oficială a Bisericii ortodoxe. (Textul absolut exact se găseşte în colecţia atenianâ, Sintagma lui G. A. Rallis şi M. Potlis IV, 73). Potrivit acestei reguli canonice, caracterizarea faptei de omor trebue să se facă, precum spune Zonara în comentarul său, ţinîndu-se seama de timpul, de persoana şi de chipul săvîrşirii acelei fapte (Zonara la canonul I al Sfîntului Atanasie cel Mare în Sintagna, IV, p 73). În timp de primejdie pentru întreaga comunitate, adică în timp de războiu, este îndreptăţită ridicarea armelor şi este justificată lovirea de moarte împotriva vrăjmaşilor.

Sfîntul Atanasie cel Mare nu ne spune în ce fel de războaie este admisă ridicarea armelor împotriva vrăjmaşilor. Dintr-un text al Sfîntului Vasile cel Mare care se referă, probabil, la însăşi regula statornicită la Sfîntul Atanasie, rezultă că este vorba de războaiele de apărare, şi anume de apărare pentru cauze drepte şi cinstite. (Este vorba de canonul 13 al Sfîntului Vasile cel Mare în care termenul întrebuinţat pentru denumirea luptătorilor din războiu, arată că se referă la luptătorii apărării. Sint. 131)

Sfîntul Vasile cel Mare, prin canonul al 13-lea din colecţiunea oficială a Bisericii ortodoxe, confirmă regula atanasiană astfel: „Uciderile din războaie nu le-au socotit Părinţii noştri între ucideri; mi se pare că ei dau iertare celor care luptă întru apărare pentru cumineţenie şi pentru buna cinstire (de Dumnezeu)" (Sintagma IV, p. 131). Dar Sfîntul Vasile se grăbeşte să adauge: „Este bine, poate a-i sfătui, ca pe cei cu mîinile necurate, să se reţină dela împărtăşire timp de trei ani". (Canonul 13 în Sintagna IV, p. 131). Adausul acesta nu constitue o poruncă, ci un sfat. Sfîntul Vasile a ţinut să dea ostaşilor un mijloc pentru liniştirea conştiinţii lor turburate din pricina vărsării de sînge omenesc. Deaceea sfatul, dat ostaşilor de a se abţine dela împărtăşire timp de trei ani dacă au vărsat sînge omenesc, nu are caracter obligator, ci facultativ. Astfel este interpretat textul respectiv de către Zonara (Zonara la canonul 13 al Sf. Vasile, în Sintagma IV, p. 131), care adaugă că sfatul acesta poate fi supărător fiindcă nu trebue să socotim necurate mîinile acelora „care luptă pentru Stat şi pentru fraţi" (Ibid. p. 132). Zonara susţine chiar că sfatul acesta nici nu s-a aplicat vreodată în practica Bisericii (Zonara, Ibid. p. 132). Balsamon constată acelaş lucru (Balsamon, la canonul 13 al Sf. Vasile în Sintagma, IV, p. 133). După mărturisirea acestui comentator, au luat parte la războae şi unii preoţi care au ucis vrăşmaşi; pe asemenea preoţi Biserica nu i-a îndepărtat din serviciu, ci i-a socotit vrednici de cinste. (Balsamon, ibid. în Sintagma IV, p. 133. Vezi şi N. Milaş, Canoanele Bisericii ortodoxe însoţite de comentarii, traduse de N. Popovici şi Uroş Kovincici, vol. II, Arad 1936, p. 68 – 69).

Aceasta este deci regula canonică şi practica Bisericii ortodoxe: războiul de apărare este îngăduit iar luptătorii sunt vrednici de cinste.

Războiul de apărare este război drept. In Biserica ortodoxă teologii şi canoniştii n-au stăruit să desvolte un sistem doctrinal cu privire la deosebirea dintre războiul drept şi războiul nedrept,[2] fiindcă o asemenea deosebire se afirmă în mod fulgerător prin însăşi funcţiunea conştiinţei creştine sensibile. Chemarea patriei în pri-

(Continuare în pag. 4)

Îndrumări pentru Oficiile parohiale

La Arhiepiscopia noastră soseşc cereri din partea oficiilor parohiale, prin cari solicită aprobarea noastră pentru diferite executări de lucrări, ca: zidiri şi reparări de biserici, pictură nouă şi renovări de pictură bisericească, zidiri şi reparări de case parohiale şi supraedificate împrejmuiri şi mutări de Biserici. Unele documentaţii fiind complete se rezolvă la timp iar altele din cauză că lipsesc anumite piese prin urmare neîndeplinind condiţiunile prevăzute de legile şi dispoziţiile în vigoare se restitue pentru complectare sau refacere ceea ce ne cauzează atît nouă cît şi parohiilor timp pierdut, muncă fără rost, cheltuieli inutile şi mai mult întîrzieri la începerea şi executarea lucrărilor

Să ştie că aceste lucrări sunt legate de anumite forme legale strict necesare deci obligatorii pentru parohii. De aceea credem că, ar fi folositor să dăm C. preoţi unele îndrumări practice şi în această privinţă.

In coloanele Telegrafului Romîn din ultimii ani a apărut o serie de articole cu caracter economic, financiar şi contabil, cari la rîndul lor au fost primite de Cucernicii preoţi cu bucurie, considerîndu-le de folositoare şi necesare. Suntem convinşi că cele ce urmează vor avea aceeaşi importanţă pentru conducătorii oficiilor parohiale deoarece astfel vor cunoaşte şi formele ce trebuesc îndeplinite în cazurile de: zidiri şi reparări de biserici, pictură nouă şi renovări de pictură bisericească, zidiri şi reparări de case parohiale şi supraedificate, împrejmuiri de grădini parohiale, cimitire, etc.

Inainte de a intra în tratarea diferitelor probleme împreunate cu aceste lucrări şi pentru a evita unele repetiri în expresii şi explicări, credem că este necesar să ne ocupăm pe scurt de fiecare lucrare în parte arătînd numai părţile esenţiale şi anume: ce este actul respectiv, ce importanţă are şi ce trebue să cuprindă. Ne vom ocupa numai de cele împreunate cu aceste lucrări, şi anume:

1. Despre procesele verbale.

Procesul verbal este un act prin care se constată un fapt şi cuprinde în esenţă: întîmplări, împrejurări, discuţii şi hotăriri luate cu caracter oficial de către Consiliul parohial şi Adunarea parohială.

Cele mai importante procese verbale ale organelor parohiale sunt următoarele:

a) procesele verbale de şedinţă. Se redactează în cazurile cînd organele parohiale fac propuneri şi aduc hotăriri în interesul parohiei. Între acestea sunt:

— pentru darea în antrepriză a unor lucrări de zidiri sau reparaţii.

— întocmirea bugetului.

— întocmirea contului de gestiune.

— pentru scoaterea din uz a unor obiecte de inventar.

— pentru recepţionarea unor lucrări executate.

In aceste probleme consiliul parohial hotărăşte iar adunarea parohială aprobă hotărîrea Consiliului parohial, Deci avem procese verbale ale Consiliului parohial şi procese verbale ale Adunării parohiale.

b) proces verbal de interogare. Se redactează atunci cînd dorinţa, cererea sau denunţul cuiva trebue luat în scris.

c) proces verbal de alegere. Se încheie cu ocazia alegerii membrilor Consiliului parohial, epitropilor, etc.

d) proces verbal de inspecţie, control şi cercetări. Cînd un control se face pe neaşteptate se numeşte inspecţie. Cînd inspecţia se face cu aviz se numeşte control. Iar cînd în parohie sa

întîmplat ceva deosebit se fac anumite cercetări cari se înscriu în procesul verbal.

e) proces verbal de predare şi preluare a oficiului parohial. Se încheie pe bază de ordin dat de chiriarh şi pe bază de inventar.

Potrivirile sau nepotrivirile între inventar şi obiectele de inventar se trec în procesul verbal.

2. Despre rapoarte.

Raportul este actul oficial prin care autoritatea bisericească inferioară aduce la cunoştinţa autorităţii bisericeşti superioare unele întîmplări sau opinii în legătură cu anumite probleme oficiale.

Raportul trebue să îndeplinească următoarele condiţiuni:

a) Să fie scris frumos, curat, să fie scurt, concis şi să cuprindă adevărul.

b) Să fie clar. Atît în vorbire cît şi în scris trebue să ne ferim de fraze lungi, confuze repetiri şi de relatarea lucrurilor fără importanţă. Deci ideile trebuesc exprimate prin cuvinte clare şi noţiuni precise.

c) Stilul, să fie modest însă serios şi plin de demnitate.

d) Să cuprindă un singur obiect. Fiecare raport fie de ordin personal sau oficial ce se înaintează autorităţii bisericeşti superioare trebue să cuprindă un singur obiect.

3. Convocarea.

Înştiinţarea prin care mai multe persoane sunt chemate la o consfătuire în interesul parohiei se numeşte convocare. Convocarea trebue să cuprindă numele celui chemat, locul şi data unde urmează să se ţină consfătuirea şi scopul. Cei chemaţi vor lua cunoştinţă prin semnătură proprie pe convocator.

4. Despre publicaţiune.

Publicaţiunea este aducerea la cunoştinţa publicului vînzarea, cumpărarea, executări de lucrări şi transportul de materiale cari sunt a se face în interesul bisericii.

Pentru lucrările de mai mică valoare publicaţia se va face în interiorul comunei sau satului respectiv şi în comunele învecinate. Pentru lucrări de valoare mai mare se va publica în Telegraful Romin eventual şi într-un ziar din oraşul cel mai apropiat sau chiar un ziar de mare tiraj din capitală.

Publicaţiunea trebue să cuprindă: locul şi data unde se va ţine licitaţia, obiectul, locul unde se pot vedea condiţiunile de vînzare, cumpărare, executări de lucrări şi transporturi, precum şi alte condiţiuni speciale, prevăzute de legile şi dispoziţiunile în vigoare.

5. Licitaţia publică.

Vînzarea unui bun parohial se poate face numai prin licitaţie publică şi cu aprobarea chiriarhului.

6. Oferta.

Pentru orice lucrare dată în executare prin licitaţie publică mai întîi trebue să avem cel puţin două oferte dela doi antreprenori. Actul pe cari îl înaintează antreprenorul parohiei prin care arată că lucrarea cuprinsă în plan şi deviz este aplicat să o execute cu suma de.., în timpul dela... pînă la... arătînd şi alte condiţiuni, se numeşte ofertă.

Organele parohiale examinînd ofertele acceptă pe cea mai ieftină dar totodată care prezintă şi mai multă garanţie morală şi materială.

(va urma)

Pr. Ioan Velţan
consilier arhiepiscopesc

„Cine nu munceşte, nici să nu mănînce"

„Vrednic este lucrătorul de plata lui".

Mărturisirea păcatelor

Scriem aceste rînduri cu scopul de a lămuri pe cetitorii noştri asupra unor abateri dela învăţătura şi practica ortodoxă în ceiace priveşte mărturisirea păcatelor. Într-adevăr cîţiva călugări duhovnici au început să nu mai spovedească pe fiecare penitent în parte şi secret, ci deodată, în masă pe toţi care vin la mărturisit. Între aceştia era şi fostul Ieromonah Iustin Vasilescu dela Mănăstirea Brîncoveanu (Simbăta de sus), care a fost caterisit şi exclus din monahism. Spovedania aceasta nici nu este propriu zis o mărturisire. Ea constă în citirea molitvelor şi a unor rugăciuni speciale pentru ertarea păcatelor, în timpul cărora penitenţii tac sau răspund în cor că au făcut păcatele respective, în deslegarea de păcate dată tuturor deodată şi în împărtăşirea lor imediat după ce au fost mărturisiţi în grup. Deci nu mai este vorba de o cercetare individuală, secretă şi amănunţită a penitentului de către duhovnic, nu mai este vorba de constatarea căinţei, de povăţuiri, de aplicarea epitimiilor etc, De sigur procedura aceasta nouă este mult mai comodă pentru duhovnic. El mărturiseşte în felul acesta în cîteva minute sute sau chiar mii de credincioşi, Dar procedura aceasta constitue o inovaţie, o abatere, o rătăcire dela calea cea adevărată a Ortodoxiei.

Noi ştim că taina sfintei mărturisiri a fost întemeiată de Domnul şi Mîntuitorul Iisus Hristos prin cuvintele: „Luaţi Duh Sfînt. Cărora veţi ierta păcatele se vor erta şi cărora le veţi ţinea vor fi ţinute" (Ioan 20, 22—23). Din diferite texte ale N. Testament vedem că primii creştini îşi mărturiseau, îşi spuneau păcatele în faţa apostolilor şi prin mărturisire dobîndeau ertarea dorită. Între altele Fap. Apostolilor ne informează: „Şi mulţi din cei cei crezuseră veniau de se mărturiseau şi spuneau faptele lor" (Fap. Ap. 19, 18—19). Sf. Ap. Ioan scrie: „Dacă zicem că păcat nu avem, ne amăgim pe noi înşine şi adevărul nu este în noi. Dacă ne mărturisim păcatele el este credincios şi drept ca să ne curăţească de orce nedreptate" (I Ioan 1, 5).

Clement Romanul spune în epistola sa cap. 57 următoarele: „Supuneţi-vă preoţilor şi luaţi-vă pedeapsă spre pocăinţă", iar Varnava ne învaţă zicînd în epistola sa cap. 19: „Să nu ţii seama de faţa omului cînd ai să certi pe cineva pentru păcat".

Deslegarea sau nedeslegarea păcatelor se putea face de către duhovnic numai dacă el cunoştea aceste păcate. Pentruca ele să fie cunoscute trebuiau mărturisite, trebuiau declarate de penitent. Deci dobîndirea deslegării reclamă necondiţionat cunoaşterea păcatelor şi constatarea căinţei sincere. Aşa dar dintru început a existat mărturisirea individuală şi secretă la duhovnic.

Irineu Episcopul Lugdunului († 202) este primul scriitor care vorbeşte despre mărturisirea în public a păcatelor grele. Despre mărturisirea aceasta vorbesc apoi aproape toţi scriitorii bisericeşti din veacurile 3 şi 4 atît în răsărit cît şi în apus. Mărturisirea în public însă nu era ceva constant şi general, aşa cum era mărturisirea secretă, Mărturisirea în public o făcea penitentul numai atunci cînd duhovnicul pretindea acest lucru. Iar duhovnicul cerea o asemenea mărturisire numai atunci cînd era vorbă de păcate foarte grele şi mai ales cînd aceste păcate erau oarecum cunoscute în public. In asemenea cazuri penitentul îşi mărturisea păcatele cu voce tare individual în faţa duhovnicului şi în prezenţa comunităţii creştine şi tot aici primea şi deslegarea de păcate şi epitimia. Felul acesta de mărturisire era socotit mai sever, mai greu, mai dureros pentru penitent. Astfel că alături de mărturisirea în secret, a existat în veacurile 3 şi 4 şi mărturisirea individuală în public pentru unele păcate grave. Dar aceasta numai la recomandarea duhovnicului, care lua la cunoştinţă aceste păcate în mărturisirea secretă.

Nectarie Patriarhul Constantinopolului la anul 390 a interzis mărturisirea păcatelor în public. Motivele acestei intericzeri au fost: 1. Mărturisirea în public a dat naştere unor scandaluri publice; 2. mărturisirea în public devenise foarte jenantă prin înmulţirea, prin creşterea imensă a comunităţii creştine; 3. mărturisirea publică expunea pe penitent la consecinţi grave, la condamnare din partea forurilor civile pentru anumite delicte declarate la mărturisire

In apus s-a ridicat împotriva mărturisirii în public papa Leon I, care a afirmat că această mărturisire este contrară „regulei apostolice".

Datorită acestor lucruri mărturisirea în public a fost abandonată, rămînînd în uz numa mărturisirea secretă făcută în faţa duhovnicului.

Patriarhul din Constantinopol Ioan Postitorul a dat la sfîrşitul veacului al 6-lea un îndrumător practic pentru preoţi asupra modulu. cum au să procedeze la mărturisirea secretă Sinodul Trulan dela anul 692 vorbeşte de asemenea prin canonul 102 despre necesitatea mărturisirii individuale secrete. Povăţuirile pe care le dă molitvelnicul duhovnicului sunt categorice pentru mărturisirea individuală şi secretă.

Mărturisirea păcatelor în grupe mari aşa cum au început să o facă în zilele noastre cîţiva călugări n-a fost cunoscută şi nici practicată niciodată de către sfinţii apostoli şi nici de către sfinţii părinţi. Acest gen de mărturisirie făcută deodată pentru zeci, sute sau chiar mii de penitenţi, fără ca duhovnicul să poată ajunge la cunoaşterea păcatului fiecărui penitent, n-are absolut nimic comun şi nici asemănător cu mărturisirea publică a păcatelor, făcută individual în faţa tuturor credincioşilor de către anumiţi penitenţi în veacul 3 şi 4 după îndrumarea duhovnicului. Procedura călugărilor noştri deviaţi dela învăţătura şi practica creştină ortodoxă este numai un simulacru de mărturisire, prin care mai degrabă se profanează această sfîntă taină decît se săvîrşeşte. Deslegarea păcatelor deodată şi în comun pentru toţi cei îngenunchiaţi în faţa duhovnicului este o abatere necunoscută în trecutul bisericii creştine. Admiterea acestora la sf. împărtăşire fără nici o altă examinare este o nesocotinţă a trupului şi sîngelui Mîntuitorului Hristos. Intre aceşti penitenţi pot să existe oameni cu păcate grele, oameni care n-au îndeplinit elementele constitutive ale tainei spovedaniei (declararea, mărturisirea păcatelor şi căinţa sinceră) şi ei sunt totuşi împărtăşiţi cu sfintele taine. O asemenea împărtăşire este interzisă şi foarte aspru condamnată atît de sf. părinţi cît şi de canoanele bisericii. Şi mai grav: în sistemul mărturisirii şi împărtăşirii acestor călugări pot foarte uşor să se strecoare şi să se împărtăşească cu Trupul şi Sîngele Mîntuitorului nu numai cei ce au fost deslegaţi şi curăţiţi de păcatele lor, ci şi eterodoxi sau chiar nebotezaţi.

Inovaţia acestor călugări este deci periculoasă din multe puncte de vedere şi biserica noastră a luat măsuri pentru a se pune capăt acestor abateri dela doctrina şi practica ortodoxă. In Arhiepiscopia Sibiului încercarea fostului ieromonah Iustin a fost dintru început înlăturată, fără a i se da posibilitatea de a cîştiga teren. Preoţimea noastră este chemată să semnaleze şi să combată orce inovaţie de acest gen, îndrumînd pe toţi să se conformeze cu doctrina şi practica ortodoxă prescrise în canoanele sinoadelor ecumeoice şi ale sf. părinţi, în cartea foarte folositoare pentru duhovnic şi alte cărţi care tratează despre spovedanie şi în molitvelnic,

Pr. Prof. Sp. Cîndea.

Îndrumător omiletic

I. Evanghelia dela Luca 8, 41—56.

Se poate vorbi despre: în slujba vieţii.

I. In sf Evanghelie vedem pe Mîntuitorul vindecînd o femeie de o boală grea şi învîind pe fiica lui Iair.

2. De aici rezultă că Miotuitorul stă în slujba vieţii şi împotriva forţelor care nimicesc viaţa. Alte exemple în acest sens din viaţa Mîntuitorului.

3. Şi noi trebue să fim în slujba vieţii şi împotriva forţelor care vor nimicirea ei. Să luptăm pentru apărarea păcii, pentru ca viaţa noastră să fie din ce în ce mai frumoasă.

II. Evanghelia dela Luca 10, 25—37.

Se poate vorbi despre: Infrăţirea popoarelor.

1. In pilda samarineanului Mîntuitorul ne învaţă că orice om de orice neam este aproapele nostru, şi ca atare se cuvine să fie iubit

2. Sf. Ap. Pavel de asemenea ne spune că în Iisus Hristos nu mai este elin sau iudeu, ci toţi sunt una, nu mai există popoare privilegiate şi popoare depreciate, ci toate popoarele sunt egale.

3. De aceea Biserica noastră şi foloseşte în slujbă şi propoveduire limba popoarelor, din care fac parte credincioşii ei.

4. Deasemenea Biserica ne învaţă să ne iubim patria şi poporul propriu, dar să cinstim şi celelalte ţări şi popoare. Ea ne arată că popoarele trebue să trăiască în pace şi prietenie unele cu altele, să se sprijinească şi să colaboreze.

5. Se cuvine dar să fim pătrunşi de duhul acestei înfrăţiri în legăturile noastre cu naţionalităţile conlocuitoare şi să sprijinim lupta pentru strîngerea legăturilor dintre popoare prin intensificarea relaţiilor culturale şi economice dintre ele.

III. Evanghelia dela Luca 13, 10—17.

Se poate vorbi: despre facerea de bine.

1. In sf. Evanghelie Mîntuitorul ne învaţă că trebue să facem bine în toate zilele, nu numai peste săptămînă ci şi în zilele de praznic, oridecîteori e nevoie.

2. Dacă deci aproapele nostru are nevoie de ajutor să nu stăm la cumpănă, ci să-l ajutăm îndată. Căci ajutorul numai atunci are preţ dacă îl dai la timp.

3. Să nu căutăm numai la interesele noastre, ci să vedem şi lipsa semenului şi să nu precupeţim nimic spre a o înlătura. Căci numai muncind împreună şi ajutîndu-ne unul pe altul avem spor în toate lucrările şi facem lucru bineplăcut şi lui Dumnezeu şi oamenilor.

Texte: Cine ştie să facă bine şi nu face, păcat are (Iac. 4; 17). Omul este făcut să muncească precum pasărea să sboare (Prov. 5, 7).

[Urmare din pag. 2]

mejdie pătrunde foarte repede şi foarte profund în conştiinţele creştine. Aşadar, pe temeiul învăţăturii evanghelice, pe temeiul practicei sale de aproape două mii de ani, avînd pentru aceasta şi regule canonice limpezi, — Biserica ortodoxă proclamă că apărarea armată a patriei este o obligaţie fundamentală a tuturor fiilor ei.

[2] In Biserica romano-catolică, s-a format teoria războiului just în deosebi pe temeiul ideilor Fericitului Augustin. Acesi gînditor a cugetat mai ales la problema morală pe care o ridică războiul pentru orice conştiinţă creştină. Ideia esenţială a Fericitului Augustin se cuprinde în formula: pentru cei răi războiul este o plăcere, pentru cei buni o necesitate; „Belligerare malis felicitas, bonis necessitas", (De civitate Dei IV. 15, în Migne, P. L. XLI, 124). Concepţia morală largă susţinută de înalte temeiuri filosofice, a acestui gînditor creştin se găseşte în studiul substanţial şi foarte bine documentat, publicat de Constantin C. Pavel: Problema răului la Fericitul Augustin, Bucureşti 1937.

Liturghia este jertfa nesîngeroasă a Mîntuitorului

„Veniţi şi vedeţi lucrările lui Dumnezeu şi minunile ce le-a făcut pe pămînt" (Psalm 46, 8).

Dacă astfel chema psalmistul pe credincioşii din vremea sa să admire lucrările lui Dumnezeu în lume, atunci cu ce cuvinte mai potrivite vom îndrăzni noi să chemăm pe credincioşi la lucrările, pe care le săvîrşeşte Dumnezeu în Sf. Liturghie Aceste lucrări sînt aşa de mari şi minunate încît nu le poate cuprinde graiul omenesc. „Din Sf. Liturghie vin comori atît de minunate, daruri atît de scumpe, bunuri atît de adevărate pentru viaţa aceasta şi o nădejde atît de tare pentru cealaltă", încît nu este cu putinţă a le cuprinde cu mintea şi a le tălmăci cu graiul. Nu sunt graiuri, nici cuvinte destul de a Te lăuda pe Tine Doamne, pentru toate ce ne dai prin Sf. Liturghie.

După cuvîntările pregătitoare de pînă acum iată-ne ajunşi la tema principală: explicarea Sf. Liturghii. - Cea dintîi întrebare care ni se pune, este aceasta: ce este Sf. Liturghie? Negreşit răspunsul la această întrebare l-au dat milioanele de credincioşi, care de aproape 2000 de ani şi în toate colţurile pămîntului i-au parte cu aceeaş nestăvilită dorinţă la săvîrşirea acestei dumnezeeşti slujbe. Pentru ei Liturghia este artera principală, prin care se comunică vieţii Hristos însuşi. Ea este lucrarea de obşte, după cum arată însăşi numirea ei, în care pe aripile rugăciunii sufletele se înalţă spre Dumnezeu şi Hristos vine la noi în Sf. Cuminecătură. Ea este slujba de laudă, de mulţămită şi de cerere, pe care Biserica o aduce lui Dumnezeu. Unii credincioşi obişnuiţi să judece lucrurile după înfăţişarea lor, socotesc Liturghia numai ca suma unor rugăciuni, rostite sau cîntate, însoţite de acţiuni şi gesturi puţin înţelese. Pentru asemenea credincioşi Liturghia e o clădire, în care fiecare umblă sau stă după voie. Participarea la Sf. Liturghie pentru ei e obositoare. Dar Liturghia nu are numai o parte văzută. Cîntările, rugăciunile şi acţiunile văzute sunt numai veşmîntul ei, numai trupul ei. În afară de acestea şi mai presus de ele, Liturghia are o parte nevăzută, pe care ochiul nu o vede, dar o simte credinţa. Liturghia e viaţă, acţiune prin care trăeşte, luptă şi biruie Hristos în suflet. În decursul săvîrşirii ei „se petrece un schimb neîncetat de viaţă divin-umană, schimb mijlocit în chip tainic de Mîntuitorul. Liturghia reprezintă deci o viaţă ce trăeşte în veci, o jertfă neîncetat activă, legată nedespărţit de persoana Mîntuitorului" (P. Vintilescu: Funcţiunea catehetică a Liturghiei, „Stud. Teol" nr. 1—2, 1949). Ea aduce şi poartă peste vremi pe Hristos, cel pururea prezent în inima credincioşilor. Sufletul Liturghiei este jertfa nesîngeroasă a Mîntuitorului pentru mîntuirea tuturor celor ce se împărtăşesc din darurile ei cu frică de Dumnezeu, cu credinţă şi dragoste. Ea este prelungirea în timp şi în spaţiu a jertfei de pe Golgota.

În copilăria noastră ardea în noi dorul să atingem cu palma cerul care ni se părea că se împreună cu pămîntul în orizont. Pentru împlinirea acestei dorinţi alergam de pe un deal pe altul. Dar ajunşi acolo cerul ni se părea mai departe şi orizontul mai mare. Ceea ce în chip fizic nu se poate împlini din dorinţa sufletului nostru după Dumnezeu se împlineşte în chip duhovnicesc şi tainic în Sf. Liturgie. Ea este lucrarea în care îngerii şi cu credincioşii stau şi se roagă, cele cereşti cu cele pămînteşti împreună petrec, credinciosul se înalţă la Dumnezeu şi Dumnezeu coboară la el ca să-i sfinţească viaţa. ! ?

Gîndind la această taină a creştinătăţii care s-a arătat mai întîi în peştera Vifleemului, după aceea pe cruce şi se continuă neîncetat în Sf. Liturghie, Ap. Pavel a exclamat: „O adîncul înţelepciunii lui Dumnezeu!" Mare a fost iubirea lui Dumnezeu cînd a trimis pe Unul născut Fiul Său în lume şi a primit trup asemenea nouă afară de păcat: covîrşitoare a fost ea cînd s-a dat pe „Fiul Omului" răstignit pe cruce; dar neajunsă şi negrăită este această iubire cînd din ea s-a zămislit jertfa continuă şi tainică a Fiului lui Dumnezeu în Sf. Liturghie. Prin Sf. Liturghie avem prilejul de a fi martori ai minunilor şi tainelor pe care Domnul le săvîrşeşte pentru mîntuirea noastră. Uite că prin Sf. Liturghie acelaş Hristos care s-a jertfit pe cruce se jertfeşte acum nesîngeros, tainic şi real pentru noi, căci Liturghia este prelungirea jertfei de pe Golgota. Unul şi acelaş Hristos se jertfeşte în amîndouă, numai că în una în chip văzut, în alta nevăzut, în una în chip dureros în alta fără durere; şi una şi alta este o „ardere de tot" pe care o aduce Fiul lui Dumnezeu pentru mîntuirea celor ce cred. Precum dintr-un isvor pornesc în albia rîului stropi din aceeaş apă şi se duc pînă departe, tot aşa din jertfa de pe Golgota a pornit rîul cel mare şi binefăcător al jertfei euharistice şi din stropii ei de har se împărtăşesc toţi credincioşii. Astfel Liturghia asigură credincioşilor din toate timpurile şi locurile comuniunea cu Dumnezeu, căci ea este forma cea mai desăvîrşită de prezenţă a lui Hristos în lume. Acest chip de a fi cu noi l-a ales însăşi Fiul lui Dumnezeu la Cina cea de Taină, cînd a spus: „Luaţi mîncaţi... beţi dintru acesta toţi... căci ori de cîte ori veţi mînca pîinea aceasta şi veţi bea paharul acesta moartea şi învierea mea o vestiţi". (Luca 22, 19—20; I Cor. 11, 24—26)

În locul jertfelor de animale pe care le aduceau păgînii şi iudeii şi în care îşi puneau nădejdea de a se împăca cu Dumnezeu, împăcare care era numai simbolică, Mîntuitorul a aşezat jertfa cea adevărată a scumpului Trupului şi Sîngelui Său, prin care s-a împlinit împăcarea noastră reală cu Dumnezeu, căci singură această jertfă putea ispăşi păcatul biblic şi să redea curăţenia vieţii dintru început. Mîntuitorul s-a făcut Arhiereul, Sfînt, fără răutate, fără pată osebit de cei păcătoşi şi mai înalt decît cerurile... şi a dobîndit o veşnică răscumpărare" (Evrei 7, 6; 9, 12). El era mai aproape de Dumnezeu ca unul născut Fiu al Tatălui şi mai aproape de om fiindcă a luat trup omenesc şi s-a făcut ascultător pînă la moarte pe cruce. Prin jertfa Lui s-a rupt zidul despărţitor dintre om şi Dumnezeu. Dar înţelepciunea lui Dumnezeu a ales mijlocul ca această împăcare să fie veşnică şi pentru toţi, jertfa Golgotei continuîndu-se în chip nesîngeros, tainic şi duhovnicesc în jertfa din Sf. Liturghie. El a ales pîinea şi vinul ca daruri pe care să le aducă Biserica lui Dumnezeu şi pe care Hristos le primeşte ca ale Sale şi le preface în trupul şi sîngele Său şi pentru pîinea şi vinul care întreţin viaţa cea vremelnică ne dă pîinea cea cerească prin care ni se arvuneşte viaţa cea veşnică.

O adîncul înţelepciunii şi al iubirii Tale de oameni, Doamne! Ce vom putea face mai mult în clipa jertfei Tale decît să ne înălţăm inimile cîntînd şi zicînd: „Pe Tine te lăudăm, pe Tine binecuvîntăm, Ţie-ţi mulţumim Doamne şi ne rugăm Ţie, Dumnezeului nostru".

Părintele Vasile

Redactor: Profesor Dr. NICOLAE MLADIN.

Editura şi Tiparul Tipografiei „Telegraful" Sibiu 164/55

Taxa poştală plătită în numerar

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU

ANUL 103 SIBIU, 1 Februarie 1955 Prețul unui ex. 40 bani Nr. 5—6

Telegraful Român

ORGANUL OFICIAL AL ARHIEPISCOPIEI ORTODOXE ROMANE DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU
ŞI AL EPISCOPIILOR CLUJ ŞI ORADEA

Abonamentul
pentru parohii cl. I Lei 40; cl. II Lei 30; cl. III Lei 25. Particulari Lei 25. Autorități și străinătate Lei 50. De sprijin Lei 75. Pentru America 10 Dolari.

Articolele și corespondența
se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

Prețul inserțiunilor
un cm.² 60 Bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.
Inserțiunile se adresează ADMINISTRAȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai Nr. 35.

A 70-a aniversare a Dlui Dr. Petru Groza

In ziua de 6 decembrie 1954, orele 12.30, în cadrul ședinței Consiliului Național Bisericesc, a avut loc la București omagierea din partea Bisericii Ortodoxe Române a Domnului Dr. Petru Groza cu ocazia împlinirii a 70 de ani dela nașterea sa.

Au fost de față: I. P. S. și Prea Fericitul Justinian, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Domnul Dr. Petru Groza, Președintele Prezidiului Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Române și membru în Consiliul Național Bisericesc, Domnul Academician Profesor Petre Constantinescu Iași, Ministrul Cultelor, I. I. P. P. S. S. Mitropoliți, Sebastian al Moldovei, Nicolae al Ardealului, Vasile al Banatului și Firmilian al Olteniei, P. P. S. S. Antim și Teoctist vicari Patriarhali, membrii Consiliului Național Bisericesc, precum și preoți cursiști.

Ședința a fost deschisă de către I. P. S. Justnian — Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române — Președintele Consiliului Național Bisericesc.

I. P. S. Sa arată importanța acestei ședințe spunînd că în centrul ei se află omagierea Domnului Dr. Petru Groza, cu ocazia împlinirii a 70 de ani. Arată pe scurt aspecte din activitatea sărbătoritului, iar apoi dă cetire documentului omagial, după care asistența a intonat „Mulți ani trăiască".

I.P.S. Patriarh Justinian dă cuvîntul I.P.S. Mitropolit Dr. Nicolae Bălan, Mitropolitul Ardealului.

I.P.S. Mitropolit Nicolae rostește următorul cuvînt omagial:

Domnule Președinte al Marii Adunări Naționale, Inalt Prea Sfinția Voastră, Domnule Ministru al Cultelor, Inalt Prea Sfințiți și Prea Sfințiți Părinți, Onorați membrii ai Consiliului Național Bisericesc,

Ne-am înveșmîntat astăzi sufletul și graiul în lumină de bucurie, de dragoste, ca să întîmpinăm pe vrednicul bărbat de stat, care împlinește venerabila vîrstă de 70 de ani, Dr. Petru Groza.

Se cuvine dar, ca astăzi cînd sărbătorim rodnica activitate a unei vieți întregi puse în slujba binelui obștesc, să adăugăm la cununa prețuirii obștești și cununa binecuvîntărilor și dragostei Sfintei noastre Biserici în care e împletit sufletul ierarhiilor, clerului și credincioșilor ei.

Se arată apoi aspecte din viața și activitatea D-lui Dr. Petru Groza și se continuă astfel:

69293

A prețuit lupta pentru ridicarea nivelului de trai și cultural al oamenilor muncii, pentru prietenia între popoare, pentru pace, în lupta lui pentru o viață fericită a celor ce muncesc. De aceea a și înțeles că Biserica trebuie să fie alături de sutele de milioane de oameni cinstiți în lupta lor pentru mai multă dragoste, pentru pace și fericire în lume. Căci biserica lucrînd pe linia aceasta se află pe drumul realizării imperativelor moralei creștine și tradițiilor ei milenare și a vrerii credincioșilor ei și poporului în sînul căruia se află. Ea nu este instrument al altor interese ci factor activ în mersul înainte al poporului, al omenirii întregi.

Biserica noastră nu poate decît să aducă omagiul întregii sale recunoștințe și prețuiri și mărturia dragostei cu care îl înconjoară ierarhii, clerul și credincioșii ei. Incadrîndu-se în legile obiective ale istoriei, el a devenit îndrumător pe căile istoriei. Biserica noastră îi este recunoscătnare că în mersul creator al istoriei, D-nia Sa a fost interpretul înțelept al relațiilor între Stat și Biserică, în așa fel încît ea a participat alături de popor la viața cea nouă și să-și păstreze tradiția ei în legătură cu activitatea ei de veacuri.

Domnule Președinte,

In numele poporului credincios al bisericii noastre, în numele preoților cari slujesc la Sfîntul Altar al ei, în numele Sfîntului Sinod cuprinzînd pe toți ierarhii Sfintei noastre Biserici, Vă rog să primiți omagiul nostru și urarea ca Bunul Dumnezeu să Vă dăruiască o sănătate nezdruncinată sfidînd cu o energie mereu proaspătă.

Rugăm pe bunul Dumnezeu din adîncul inimilor noastre să-i păstreze forțele ca să-și vadă visul împlinit: „O omenire liberă, o lume în care toți oameni să trăiască pașnic pe acest pămînt, și să se bucure de frumusețile ei".

Cuvîntarea a fost deseori întreruptă prin vii aplauze, arătînd și prin aceasta manifestarea dragostei și atașamentului cleruiui față de marele bărbat de stat Dr. Petru Groza.

Dl Petru Groza mulțumește călduros pentru atenția care i s-a acordat și pentru frumosul cuvînt omagial rostit de I. P. S. Mitropolit Nicolae.

I. P. S. Patriarh Justinian înmînează D-lui Dr. Petru Groza daruri din partea Patriarhiei

(Continuare în pag. 2)

Pentru asigurarea securității și păcii popoarelor

Intre 18—23 noembrie 1954 a avut loc la Stockholm o importantă sesiune a Consiliului Mondial al Păcii. La această sesiune au participat și reprezentanți ai diferitelor culte religioase. Dintre personalitățile religioase cunoscute pentru consecventa lor luptă pentru pace și prietenie între popoare, care au luat parte la sesiune, amintim pe: H. Johnson, J. Endicott, I. P. S. Mitropolit Nicolae de Crutița ș. a. Din delegația țării noastre a făcut parte și păr. vicar arhiepiscopesc Alex. Ionescu.

După discutarea problemelor internaționale actuale în perspectiva luptei pentru pace împotriva uneltirilor de noi războaie Consiliul Mondial al Păcii a adoptat următoarele hotăriri, cari sunt tot atîtea rezolvări juste ale problemelor actuale și oferă popoarelor tot atîtea căi de luptă pentru instaurarea păcii în lume:

1. *Mesagiul Consiliului Mondial al Păcii adresat popoarelor, „Pentru asigurarea colaborării între toate statele Europei în scopul organizării securității lor colective".* După ce se arată că forțele păcii au dobîndit noui succese, se evidențiază că principala primejdie, care amenință azi pacea și securitatea popoarelor europene este încercarea cercurilor agresive occidentale de a impune prin ratificarea acordurilor dela Londra și Paris — remilitarizarea Germaniei occidentale și încadrarea ei în blocul agresiv al Atlanticului de Nord, ceiace ar duce la scindarea Europei în grupări adverse, la neînțelegere și conflicte și naște primejdia unui nou război mondial. In fața acestei primejdii Consiliul Mondial al Păcii cheamă popoarele să ceară începerea imediată a unor tratative între cele patru mari puteri în scopul unificării pașnice a Germaniei și încheerii tratatului de stat cu Austria; să ceară începerea imediată a unor tratative între toate statele europene, indiferent de orînduirea lor, pentru a-și asigura securitatea și prosperitatea generală pe calea colaborării între ele. Popoarele nu vor admite înfăptuirea înarmării Germaniei și prin ac'iunile lor comune vor deschide calea spre securitate în Europa și spre pace în întreaga lume.

2. *Rezoluția cu privire la lupta forțelor iubitoare de pace pentru dezarmare și pentru interzicerea armelor de exterminare în masă,* are următorul conținut:

Acum patru ani a fost publicat la

(Continuare în pag. 2)

Pentru asigurarea securității și păcii popoarelor

[Urmare din pag. 1]

Stockholm un apel pentru interzicerea totală a armei atomice.

Campania desfășurată de toate popoarele în legătură cu acest apel a împiedecat folosirea bombelor atomice în Coreea și în Indochina. Lupta dîrză a popoarelor a obligat de asemenea guvernele să înceteze operațiunile militare în Coreea și în Indochina.

Astăzi însă ne aflăm din nou în fața unui pericol de război, decurgînd din întețirea cursei înarmărilor și din desvoltarea neîncetată a unor mijloace de exterminare în masă, avînd o tot mai mare putere de distrugere. Voința popoarelor poate și trebuie să asigure încăodată înlăturarea acestui pericol.

Consiliul Mondial al Păcii relevă cu satisfacție progresul înregistrat la O.N.U. în discutiile asupra problemei dezarmării și interzicerii armei atomice. El subliniază că acest rezultat a fost obținut prin metoda tratativelor, ceea ce dovedește posibilitatea de a se ajunge la un acord pe calea compromisului. Tocmai această metodă a permis Adunării Generale să adopte în unanimitate rezoluția care deschide calea spre rezolvarea acestor probleme.

Tendința puterilor occidentale de a înarma Germania occidentală și de a o include într-un bloc militar prin acordurile dela Londra și Paris, subminează însă eforturile îndreptate spre realizarea dezarmării și pune în primejdie rezultatele deja obținute.

Consiliul Mondial al Păcii salută tratativele care se desfășoară actualmente în problema folosirii pașnice a energiei atomice. El declară totodată că omenirea va fi în stare să folosească din plin energia nucleară pentru producția de pace numai după interzicerea folosirii acestei energii în scopuri de război. El este convins că realizarea unui acord în acest domeniu este pe deplin posibilă, la fel ca și crearea unui mecanism satisfăcător pentru exercitarea unei inspecții și a unui control riguros.

Consiliul Mondial al Păcii adresează marilor puteri apelul de a-și dubla eforturile pentru a ajunge neîntîrziat la un acord în aceste probleme importante pe baza propunerilor aflate în prezent, în curs de examinare. Atîta vreme cît acest scop nu este încă atins, Consiliul cere ca marile puteri să ajungă de îndată la un acord în ce privește interzicerea tuturor exploziilor experimentale efectuate cu bombe atomice și cu hidrogen, care în stadiul actual al științei pot fi stabilite cu ușurință și fără întîrziere. El cere deasemenea cu insistență tuturor guvernelor fără excepție să-și ia imediat obligația de a nu folosi niciodată și sub nici un pretext arma nucleară. Aceste acțiuni n-ar constitui totuși decît primele măsuri imediate a căror înfăptuire nu trebuie să întîrzie în nici un caz rezolvarea problemei principale: înlăturarea tuturor mijloacelor de exterminare în masă — atomice, bacteriologice și chimice — și reducerea generală a armamentelor. Mai mult, aceste măsuri ar constitui prin ele însile un mare pas pe calea unui acord mai larg și mai important în ce privește reducerea generală a armamentelor, interzicerea armelor de exterminare în masă și instituirea unui control internațional, prevăzînd trimiterea unor grupe de inspecție în toate țările.

Consiliul Mondial al Păcii cere cu insistență ca fondurile care ar deveni disponibile ca urmare a unei dezarmări generale și controlate, să fie folosite pentru ridicarea nivelului de trai al popoarelor, în special în țările înapoiate din punct de vedere economic.

El cheamă popoarele din lumea întreagă să ceară pretutindeni și în permanență reducerea generală a armamentelor și interzicerea armelor de exterminare în masă. Fără aceasta este imposibilă o politică de pace. Voința popoarelor poate și trebuie să asigure realizarea acestor scopuri, dacă popoarele se vor uni în această luptă sfîntă și vor face cunoscută cu toată hotărîrea guvernelor și Organizației Națiunilor Unite uriașa lor năzuință spre pace, înțelegere reciprocă și solidaritate umană.

3. **Rezoluțiile: Cu privire la situația creată în diferite părți ale Asiei în urma presiunii streine și a sistemului blocurilor și coaliților militare; cu privire la situația creată în țările Americii latine în urma amestecului strein în afacerile interne ale națiunilor; cu privire la situația creată în țările dependente și semidependente în urma presiunii streine și a sistemului blocurilor și coaliților militare** — *arată situația și sarcinile luptei pentru pace din aceste părți ale pămîntului: In Asia popoarele au dobîndit mari succese prin încetarea războiului din Coreea și Indochina La baza păcii și securității colective din Asia stau cele cinci principii adoptate de R. P. Chineză, India, Birmania, R D Vietnam, Indonezia și Uniunea Sovietică: a) respectarea reciprocă a integrității teritoriale și suveranității; b) neagresiunea; c) neamestecul în treburile interne ale altor state; d) egalitatea în drepturi și avantaje reciproce; e) coexistența pașnică. Popoarele — spre a asigura pacea în Asia — trebue să lupte împotriva blocului agresiv al Asiei de Sud-est și blocurilor militare — create de S. U. A., împotriva amestecului strein și bazelor militare streine în toate teritoriile Asiei, împotriva experiențelor cu bomba atomică și bomba cu hidrogen, împotriva remilitarizării Japoniei și pentru unificarea pașnică a Coreei, pentru respectarea clauzelor armistițiului din Indochina, pentru lărgirea și întărirea zonei păcii în Asia pe baza celor cinci principii.*

Țările Americii latine, prin diferite pacte și acorduri, stau sub dominația unui singur Stat — S. U. A. — care se amestecă în viața lor internă și le îngrădește desvoltarea economică și culturală, antrenîndu-le în cursa înarmărilor și într-o politică agresivă. Popoarele Americii latine trebue să lupte pentru menținerea suveranității lor și pentru asigurarea unei adevărate securități pentru toate popoarele. Ele trebue să păsească pe calea colaborării între toate popoarele de pe continentul american pe baza egalității în drepturi și respectului reciproc.

Deasemenea se condamnă amestecul strein în țările dependente și semidependente, includerea acestor țări în pacte agresive și crearea de baze strategice streine pe teritoriul lor. Conflictele în curs din aceste țări trebuesc reglementate pe cale pașnică, după modelul Indochinei. Consiliul Mondial al Păcii proclamă că relațiile dintre statele mari și mici să se bazeze pe respectarea celor cinci principii amintite mai sus; că încetarea conflictelor armate în curs, respectarea indepen-

(Continuare în pag. 3)

Sub flamurile păcii

In vadul de lumină prin care curg năzuințele păcii și a bunei stări, scumpa noastră patrie Republica Populară Romînă, zi de zi își îmbracă mîndra haină de sărbătoare.

Pe întinsele ogoare muncile agricole săvîrșite după regulele cele mai avansate ale agro-tehnicei, dau din belșug, pîine albă pentru întreaga lume muncitoare. In fabrici, mine și uzine, norme noi se înscriu pe grafic ca să slăvească fala omului ce-aduce roada prin munca lui cinstită.

Pe schela construirii vieții noi, urcăm să privim frumusețea ce cuprinde orizontul sub avîntul muncii creatoare. In freamătul neobosit al luptei pentru pace, făclia progresului ne luminează fețele și gîndurile noastre, țes pînza albă a flamurei ce o poartă stindardul păcii.

Din tumultul lumii muncitoare care așează la temelia Patriei toată puterea de muncă pentru înflorirea ei, se desprinde ca o fășie de lumină întreaga năzuință a preoțimii noastre care răspunde vremurilor noi prin versul preotului Nicolae Modoiu dela cursul de îndrumare preoțească:

...„Ne-alăturăm la strigătul: 'Nainte,
Și nu privim cu gîndul înapoi,
Ni-i drag tot rostul Muncii, Păcii Sfinte
Ne vrem un loc în vremurile noi!

Ideia preoțimii este ideia contopirii depline cu poporul și a slujirii lui devotate și desinteresate și aceasta este reluată ca o apoteoză în gîndirea de fiecare zi a noastră.

Pe acest temei desprind și cîteva aspecte ale preoțimii ort. din raionul Făgăraș, care s'a dovedit loială patriei noastre Republica Populară Romînă și faptele ei se oglindesc în anii puterii populare. Dacă ar cerceta cineva minuțios rolul preotului în fiecare parohie, ar vedea și contribuția pe care a dat-o el în toate lucrările de folos obștesc pentru binele și fericirea acestui pămînt, pentru orizontul nou deschis spre luminile progresului și a bunei stări. Sunt destul de grăitoare faptele preoților din Arpașul de sus, Streza-Oprea-Cîrțișoara, care în fruntea poporenilor în aceleași mîini cu cari binecuvîntau mulțimea și săvîrșeau Sfînta Liturghie, au știut să ia parte la toate acțiunile de folos obștesc.

Astăzi în toate Comitetele de luptă pentru pace din acest raion, se află și preoții, depunînd o rodnică activitate în această direcție.

Satele noastre se trezesc la lumină și sub norii albi de flori ori în umbra tare de ramuri, progresele tehnicei aduc bunurile civilizației acolo unde altădată orbecăia-i în bezna neștiinței. Aici în satele noastre cît și la orașe se lămurește mereu în avîntul spre lumină, munca și poezia din sufletul preotului.

...„O pace mult dorită, pe piscuri de lumină
înalță omenirea,
Război să nu mai fie, ci dragostea-ntre
oameni s-aducă fericirea
Și-așa precum sub soare în primăvara vieții
renaște orice floare
Tot astfel tu renaște din florile iubirii
a păcii sărbătoare"...

Preot Tascianu Ștefan

A 70-a aniversare a Dlui Dr. P. Groza

(Urmare din pag. 1)

Bisericii Ortodoxe Romîne, după care a urmat felicitările, iar apoi Dl Dr. Petru Groza s-a întreținut cu preoții cursiști împărtășindu-le prețioase învățăminte pentru munca lor de sprijinire a luptei poporului nostru pentru o viață mai bună.

Cu ocazia împlinirii celor 7 decenii de viață Biserica Ardeleană urează din toată inima neînfricatului luptător pentru fericirea poporului și pentru pace, Domnului Dr. Petru Groza, mulți ani de activitate rodnică pe drumul făuririi vieții celei noi și al consolidării păcii în lume.

V. C.

Sfîntul Ioan Botezătorul

In convorbirea Arhanghelului Gavriil cu preotul Zaharia, solul cerului îl asigură că pruncul pe care-l va naşte soţia sa Elisabeta mare va fi înaintea Domnului. Mare, peste aşteptări de mare, dacă însuşi Fiul lui Dumnezeu, Iisus Hristos mărturiseşte despre Sfîntul Ioan Botezătorul că între cei născuţi din femei, nu s-a sculat mai mare decît el. (Mat. 11—11).

O! ce mare cuvînt! Sfinţii Apostoli Iacob şi Ioan — prea iubiţii ucenici ai Domnului — au cerut Mîntuiorului să fie cei mai mari — unul de-a dreapta şi altul de-a stînga sa — întru împărăţia cerurilor. Dar Domnul i-a mustrat cu blîndeţe: nu ştiţi ce cereţi. Şi iată că pe Ioan Botezătorul, fără să ceară şi fără să fie măcar de faţă, îl declară cel mai mare între cei născuţi din femei. Se cade să luăm bine seama: între cei născuţi din femei. Dar nu toţi sîntem născuţi din femei? Toţi, însă numai el a săltat cu bucurie în pîntecele maicii sale, Elisabeta, la întîlnirea acesteia cu Maica Domnului. Şi încă ceva. Nu mai cunoaşte oare sfînta noastră Biserică şi o aliă naştere în afară de cea din femei? Ba da. Naşterea din apă şi din duh. Iar despre aceştia, născuţi adică prin taina Sfîntului botez, zice Mîntuitorul: însă cel mai mic întru Impărăţia Cerurilor mai mare decît Ioan este. (Mat. 11—12).

Şi totuşi, mai mare să fie oare Ioan decît marele Sfînt Ilie, marele anahoret-vieţuitor în pustie, cel ce a înviat un tînăr din morţi, cel ce s-a ridicat la cer cu trupul, — mai mare oare acest Ioan al cărui trup, după ce capul i s-a tăiat, a fost îngropat?! Mai mare oare şi decît David, smeritul şi mult inspiratul David, cel ce ne-a dat cei 150 psalmi, toţi şi fiecare în parte fără pereche în lume, psalmi ce şi azi şi cît va fi lumea mîngîie în necazuri şi înalţă în bucurii inimile tuturor credincioşilor din toate confesiunile? Mai mare decît şi Isaia proorocul, cel ce a scris despre viaţa cea după trup a Mîntuitorului Iisus Hristos, în liniile ei mari şi principale, uneori şi în surprinzătoare amănunte, cu cîteva sute de ani înainte de naşterea lui Iisus, o evanghelie înainte de evanghelii? Mai mare oare şi decît însuşi Moisi, socotit de toţi căpetenia proorocilor, pentru atît de multe şi de mari minuni ce s-au săvîrşit prin el, el prietenul şi vorbitorul cu Dumnezeu, prin care s-a dat şi Vechiul Aşezămînt?

Fără îndoială, decît toţi mai mare, pentrucă aşa ne asigură cuvîntul lui Iisus Hristos. Decît toţi mai mare, căci în noapte şi un licuriciu este lumină. Ioan însă luminează cînd Soarele cel veşnic, iată răsărise. Mai mare decît toţi pentru că el singur se atinge de creştetul Domnului la botez şi este de faţă cînd se face lumii cea mai mare descoperire: arătarea Sfintei Treimi.

Dar să ascultăm ce încă mai zice Domnul despre Ioan: „Ce aţi ieşit să vedeţi în pustie? Au trestie bătută de vînt? Sau ce aţi ieşit să vedeţi? Poate om îmbrăcat în haine moi? Iată cei ce poartă haine moi sînt la curţile împăraţilor. Atunci ce aţi ieşit să vedeţi? Au doară prooroc? Adevăr zic vouă: şi mai mult decît prooroc". Mai mult decît prooroc. Mai mult deci decît Ilie, mai mult decît David, mai mult decît Isaia. decît Moisi. Mai mult şi mai mare decît toţi.

Mai mare cumva şi decît Maica Domnului? O, nu! Dacă şi cel mai mic în împărăţia lui Dumnezeu mai mare decît Ioan este, cu cît mai mult ceea ce este mai cinstită decît heruvimii şi mai mărită fără de asemănare decît serafimii:

Dar care să fie oare minunile sau care inspiratele scrieri ale lui Ioan ce îl aşează în fruntea tuturor sfinţilor? Căci totuşi după Sfînta Fecioară, în ordinea cinstirei stă şi astăzi tot Sfîntul Ioan Botezătorul, pentrucă şi el face parte din cei născuţi a doua oară şi anume prin botezul sîngelui, murind ca martir, mărturisind pe Hristos. Vedeţi doar pe sfîntul iconostas: de-a dreapta Mîntuitorului stă Prea Curata Maică, îmbrăcată şi înfrumseţată, iar de-a stînga sfîntul Ioan Botezătorul.

Nu ne este cunoscută nici o minune, mare sau mică, nici o scriere sfîntă care să-l facă atît de strălucit, aşa cum ştim despre ceilalţi sfinţi cu care l-am comparat şi totuşi rămîne mai mare decît toţi.

Intr-adevăr, mare este cineva nu chiar prin minunile care le face, căci zice Domnul: In ziua aceea, ziua judecăţii de apoi, mulţi îmi vor zice: Doamne, Doamne, oare nu în numele Tău am proorocit? Oare nu în numele Tău am izgonit draci? Şi oare n-am făcut noi mulţime de minuni în numele Tău? Atuncia însă le voi spune: niciodată nu v-am cunoscut, duceţi-vă dela Mine cei ce faceţi fărădelegea".

Şi vai! Cîţi nu sînt dintre cei ce vorbesc şi scriu frumos, dar trăiesc urît! Pomul cel bun face nu numai frunze şi flori frumoase, ci şi roadă bună. Şi după roade îi veţi cunoaşte pe ei, zice Domnul, dacă sînt buni sau răi, sfinţi sau păcătoşi.

Ci mare cu adevărat, numai acela este care are viaţă aleasă, curată, ireproşabilă, sfîntă. Şi printr-o asemenea viaţă sfîntă este mai mare Ioan decît toţi cei născuţi din femei, decît toţi cei mari dinaintea lui.

Cu adevărat Ioan onorează cu prisosinţă numele ce i-a fost dat de Dumnezeu prin înger. Ioan se tîlcuieşte nume de har. Poate că v-a fost dat să vedeţi iubiţi credincioşi — cîndva icoana cu chipul lui Ioan Botezătorul, avînd aripi ca îngerul, cum nici un alt sfînt nu mai este astfel zugrăvit? Şi poate că vă veţi fi întrebat: de ce?, sau cel puţin vă veţi fi mirat cînd aţi văzut aceasta. Şi lămurirea ne-o dă tot Iisus Hristos Domnul cînd zice: El (Ioan) este acela despre care s-a scris: iată Eu trimit pe îngerul Meu înaintea feţei Tale care va găti calea Ta înaintea Ta (Mt. 11—10 din Mal. 3—1). El, Ioan e Ingerul „trimisul" înaintea Domnului, şi numele Ioan e nume de înger, nu de om. Mai mult decî oricare alt sfînt, Ioan cu adevărat este înger în trup. Căci viaţa lui a fost nu numai neprihănită ci, şi după trup, o viaţă îngerească. Tot Domnul ne încredinţează şi despre aceasta cînd zice: A venit Ioan nici mîncînd, nici bînd.

Acum e mai clar, credem, de ce, după Sfînta Fecioară Maria, Biserica aşează întru cinstire pe acest înger în trup: Sfîntul Ioan Botezătorul.

Şi dacă mai puteţi să fiţi atenţi şi ne îngăduiţi vom spune ceva şi despre luminata viaţă trupească a Sfîntului Ioan.

La naşterea Domnului, Ioan avea ca la şase luni. Că Elisabeta, soţia preotului Zaharia, născuse prunc la adînci bătrîneţe, că Zaharia, tatăl pruncului, rămăsese mut dela zămislirea pînă la naşterea lui Ioan. nu s-a putut să nu facă vilvă în Ierusalim şi în tot cuprinsul Palestinei.

Cînd Irod a dat poruncă tirană să fie ucişi toţi pruncii dela doi ani în jos, ne spune tradiţia pioasă a Bisericii noastre, că a iscodit şi pe Zaharia să afle unde este fiul său, Ioan. Irod putea să oprească bănuiala sa asupra lui Ioan mai mult decît asupra oricărui altul că el va să fie împăratul pe care îl aşteapta atît de mult poporul Izrail. Zaharia, cum e şi firesc, a refuzat să descopere ascunzătoarea fiului său.

Intr-adevăr, el trimisese pe Elisabeta cu pruncul în pustie, ca să scape de a lui Irod urgie. Irod însă n-a stat mult pe gînduri ci, crud cum era, a tăiat capul preotului Zaharia. O prevestire cum va fi tăiat mai tîrziu şi fiul, de Irod Antipa — fiul tiranului Irod cel mare.

Elisabeta, de durerea morţii soţului său — şi de aceea că nu a putut să-l îngroape cum se cuvenea — după şase luni şi-a dat şi ea, în pustie, obştescul sfîrşit. Prunc nici de opt luni, Ioan rămîne singur în pustie, în peştera în care îl ascunsese maica sa, pe nimeni avînd să-l mai îngrijească, pe nimeni afară de bunul Dumnezeu. Un izvor ce curgea din peşteră îi potolea setea, iar foamea — rodul unui finic dela gura peşterii.

Un copil sălbatic, s-ar pronunţa cineva, judecînd după acest mod de trai. Şi totuşi nu. Traiul lui în natura aspră: rădăcinile, lăcustele, rar de tot, ca o zi de mare praznic, miere sălbatecă, şi: „fagurul greu de har Dumnezeesc", iată hrana lui. O haină de păr de cămilă, aspră, mijlocul încins cu o curea, sandale în picioare, iată îmbrăcăminteă lui. Ioan a fost figura cea mai impresionantă, pînă la venirea Mîntuitorului, hărăzită de Dumnezeu oamenilor.

Pocăiţi-vă că s-a apropiat împărăţia cerului, se auzia în pustie glas de leu, glas de tunet răscolitor. Vine după mine unul căruia eu nu sînt vreduic să-i desleg cureau încălţămintelor. Ioan e profetul ce anunţă prăbuşirea unei lumi, a lumii vechi, putrede, groparul ei duhovnicesc şi crainicul unei lumi noi în care va să strălucească Hristos Soarele dreptăţii. Blînd cu cei năcăjiţi dar sinceri, care, deşi, păcătoşi, erau dornici de o viaţă duhovnicească mai bună şi aspru cu cei ce veneau la el, doar cu gînd viclean de iscodire. Şi totuşi glasul lui de tunet, cuvintele lui de foc ce înfiereau pe cei vicleni, nu porneau din răutate — sfînt rău nu poate fi — ci erau numai strigătul de alarmă, tare, al dragostei, ca al mamei care, cînd îşi vede pruncul său drag ameninţat de o primejdie gravă, strigă, îl sgîlţîie, îl trage cu putere să-l salveze.

Neînfricat, Ioan mustră şi pe Irod pentru

Continuare în pag. 4

Pentru asigurarea securităţii şi păcii popoarelor

(Urmare din pag. 2)

denţei şi realizarea aspiraţiilor sînt factori esenţiali pentru destinderea încordării internaţionale. Opinia publică mondială trebue să ceară traducerea în viaţă a acestor principii.

4. *De o importanţă deosebită este* Rezoluţia „cu privire la convocarea unui Congres mondial al reprezentanţilor forţelor iubitoare de pace". *Aceasta face chemare către către toate forţele iubitoare de pace să-şi unească eforturile pînă nu este prea tîrziu, căci numai o puternică mişcare a popoarelor însăşi poate elibera omenirea de primejdia unui nou război şi poate asigura colaborarea dintre state în vederea prosperităţii lor, a menţinerii independenţei lor şi a securităţii colective. In acest scop Consiliul Mondial al Păcii convoacă în cea de a doua jumătate a lunii Mai 1955 un mare Congres a reprezentanţilor tuturor forţelor iubitoare de pace.*

5. *Consiliul Mondial al Păcii face deasemenea chemare pentru sărbătorirea unor aniversări ale marilor reprezentanţi ai culturii mondiale, ca: Schiller, Mickiewicz, Montesquieu, Andersen, Cervantes, Whitman. Sărbătorirea acestor aniversări va ajuta la stabilirea relaţiilor prieteneşti şi de colaborare paşnică — bazate pe o mai bună cunoaştere reciprocă — între popoare.*

Sesiunea de la Stockholm a oglindit din nou forţa şi măreţia mişcării mondiale pentru pace. Ea a arătat sarcinile noi care-i stau în faţă, de a căror rezolvare depinde întărirea păcii în lume. Aceste hotăriri au fost întîmpinate cu entuziasm de toţi luptătorii păcii din toate ţările. Alături de toate popoarele iubitoare de pace, poporul nostru aprobă şi sprijină hotărîrile Consiliului Mondial al Păcii şi nu precupeţeşte nici un efort pentru asigurarea securităţii colective şi pentru întărirea păcii în lume.

Preoţii sunt îndrumaţi să lămurească pe credincioşi şi asupra acestor hotăriri şi să-i îndemne să participe la lupta poporului nostru pentru realizarea lor, sprijinind toate iniţiativele Guvernului nostru. In felul acesta ei vor fi alături de popor şi vor aduce o nouă contribuţie la cauza păcii şi prieteniei dintre popoare.

Recenzii

La 29 mai 1453 Constantinopole a căzut în stăpînirea turcilor şi astfel se încheia tragedia Bizanţului din ultimii 100 de ani, de cînd puseseră turcii picior pe pămîntul european. Consecinţele acestei fapte de cotitură au fost dintre cele mai defavorabile, atît pentru popoarele balcanice, cît şi pentru restul european, care însă în clipele hotărîtoare se arătase străin de problemele răsăritene. Feudalismul turcesc era unul dintre cele mai prădalnice şi mai brutale, şi de aceea prezenţa turcilor în Europa răsăriteană reprezintă o piedecă serioasă pentru desvoltarea bogăţiilor naturale ale peninsulei Balcanice, pentru cîteva secole.

La 500 de ani dela acest eveniment, cercetătorii au ţinut să-l comemoreze, pentru a face reflecţii şi constatări istorice; în genere acestea ţintesc spre aceeaşi concluzie, că turcii şi stăpînirea lor nu a însemnat nici un progres pentru omenire.

In Patriarhia romînă evenimentul a fost comemorat prin trei articole, în revista Ortodoxă Nr. 3 pe 1953 şi anume de prof. T. M. Popescu, în „Cinci sute de ani dela căderea Constantinopolei sub Turci" (p. 381 ss), de Pr. N. I. Şerbănescu, în „Impresurarea Ţarigradului în zugrăveala bisericilor noastre" (p. 438 ss) şi de prof. P. Rezuş, în „Sfînta Sofia, biserica cea mare a Ortodoxiei", Ortodoxia Nr. 4, p. 514 ss.

Cu aceeaş problemă se ocupă şi revista „Byzantinoslavica" din Praga, publicată de Academia Cehoslovacă, prin Institutul de slavistică, în numărul XIV pe 1953.

Prof. M. Turkova dela Praga descrie „Asaltul Constantinopolei după autorul turc Evliya Celebi" (p. 1—13); prof. I. Duicev dela Sofia se ocupă cu „Cucerirea turcă şi căderea Constantinopolei în literatura slavă contemporană" (p. 14 ss); prof. V. Grecu dela Bucureşti descrie „Căderea Constantinopolei în literatura populară romînă" (p. 55 ss); prof. J. V. Polişensky dela Praga analizează problema „Bosnia, turcii şi comunitatea creştină între 1462 şi 1620" (p. 82 ss); prof. J. Irmscher dela Berlin prezintă: „Voci contemporane germane despre căderea Constantinopolei" (p. 109 ss); prof, A. Vaillant dela Paris supune analizei problema despre: „Limbile slave meridionale şi cucerirea turcă" (p. 123 ss); prof. I. Macurek dela Brno se ocupă cu chestiunea: „Pericolul turcesc şi Europa centrală în ajunul şi în timpul căderii Constantinopolei" (p. 130 ss); prof. M. Paulova dela Praga analizează amănunţit problema: Imperiul bizantin şi cehii înainte de căderea Constantinopolei" (p. 158 ss); prof. R. Guilland dela Paris, într-un articol scris în spiritul papal, expune: „Tratativele lui Constantin XI Paleologul cu Roma şi Veneţia pentru salvarea Constantinopolei" (p. 226 ss.); prof. H. Evert-Kappesowa dela Lodz din R. P. Poloneză arată în articolul: „Tiara sau turbanul" justeţea refuzului bizantin de a se supune proclamării unirii dela Florenţa în 1452, pentrucă această unire nu servia nimănui din răsărit, ci era folositoare doar imperialismului popal" (p. 245 ss); prof. L. Fekete dela Budapesta expune desfăşurarea şi urmările „Bătăliei dela Varna" din 1444, care e ultima cruciată contra turcilor" (p. 258 ss); volumul se încheie cu articolul prof. M. Şesan dela Sibiu despre: „Căderea Constantinopolei şi popoarele ortodoxe" (p. 271 ss).

Prof. Şesan

„Cine nu munceşte, nici să nu mănînce"

„Vrednic este lucrătorul de plata lui".

Din activitatea unui protopopiat

Preoţimea ortodoxă romînă de pe întreg cuprinsul ţării se află astăzi într-o încordată muncă nu numai pe teren strict bisericesc, ci şi pe teren social. Pilda Inalţilor noştri Ierarhi, îndemnurile forurilor centrale bisericeşti, îndrumările precise şi regulate pe care le primeşte, fac ca preoţimea să se poată bine orienta în rezolvarea cu succes a chemării lor de îndrumători ai credincioşilor pe calea mîntuirii sufleteşti şi a orînduirii chibzuite a vieţii lor social-economice. Conferinţele protopopeşti dela Sf. Arhiepiscopie, conferinţele de orientare, administrative şi cele interconfesionale dela protopopiate, sînt popasuri şi „semne vădite ale interesului pe care îl poartă preoţimea noastră pentru problemele economice ale vieţii" (Telegraful Romîn Nr. 13—14/1954). La conferinţa protopopilor din Arhiepiscopie (16 III 1954), s-a subliniat fără echivoc acest lucru: „Noi nu ne închidem faţă de preocupările zilnice ale credincioşilor, nici nu considerăm că Biserica trebue să se desintereseze de problemele economice, însă noi aducem şi aceste probleme sub lumina Evangheliei şi sub orientarea pe care ne-o dă cuvîntul Domnului".

In prisma acestor vederi trecînd în revistă activitatea protopopiatului Reghin, în ultimele şase luni, constatăm cu vădită plăcere, că aci se munceşte cu o rîvnă şi cu un zel susţinut şi că metoda P. C. păr. protopop Mihai Ciobanu — a intensei pastoraţii individuale şi a muncii de lămurire dela om la om — nu dă greş — are rezultate practice imediate şi în acelaş timp îl face pe preot să cunoască lucrurile în amănunţime. In tot timpul muncilor urgente de primăvară, a muncilor de vară şi de toamnă, protopopiatul a avut din partea preoţimii rapoarte săptămînale fidele şi bogate de activitatea dusă pe teren. Munca de lămurire a credincioşilor s-a făcut în biserică, la adunările obşteşti, individual, prin articolele publicate la gazeta de stradă, etc.

La conferinţele lunare ale preoţimii, la cele interconfesionale în special, pe lîngă reprezentanţii bisericii, masa prezidiului are reprezentanţi din toate sectoarele de activitate principale ale vieţii noastre de stat, care iau cuvîntul, dau lămuriri, apreciază activitatea depusă de preoţi pe teren, făcînd astfel ca strînsa colaborare dintre Biserică şi Stat, să se desfăşoare cu succes.

La 23 August, preoţimea, alături de cei mai buni fii ai poporului muncitor din raion, a fost reprezentată pe tribuna oficială.

P. C. păr. protopop Mihai Ciobanu a fost decorat recent cu ordinul: „Steaua Romîniei" cl. V-a, un îndemn pentru preoţimea noastră de a-şi continua munca cu şi mai multă intensitate. Preoţimea întreţine bune legături cu organele puterii de stat. Raporturile cu deserveţii celorlalte culte sînt strînse, iar cele două conferinţe interconfesionale din vara acestui an, care s-au desfăşurat la un nivel înalt, au contribuit la cimentarea şi lărgirea acestor sincere legături. In ceea ce priveşte activitatea şi viaţa în parte a fiecăruj preot, ea este urmărită îndeaproape de organul protopopesc la faţa locului, iar la conferinţele administrative şi de orientare, se face critica respectivă, cei rămaşi în urmă fiind ajutaţi în chip practic să-şi înlăture greşelile şi să se menţină la nivelul general de activitate al protopopiatului. N-am citat aci numele preoţilor care s-au distins în una sau alta din muncile pomenite. Sunt mulţi şi spaţiul nu ne îngăduie să-i înşirăm. Aprecierile elogioase ale I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae ca şi ale forului nostru mitropolitan, repetate de nenumărate ori în corespondentele oficiale faţă de bunul mers al protopopiatului, de justa încadrare a preoţimii în noua orînduire de stat, de neobosita activitate a părintelui protopop Mihai Ciobanu, ne dau noi puteri de muncă.

Preoţimea protopopiatului Reghin îşi ia angajamentul să-şi îmbunătăţească şi mai mult metodele de muncă, să-şi îndeplinească conştiincios îndatoririle sacerdotale, să fie de un real folos în cîmpul muncii sociale, să întreţină bune relaţii cu deserveţii celorlalte culte şi aşa cum glăsuieşte recentul raport de activitate al protopopiatului: „Asigurăm pe reprezentanţii organelor puterii de stat de tot devotamentul nostru, de strînsa noastră colaborare în toate problemele obşteşti şi dăm mărturisire dragostei noastre fierbinţi faţă de scumpa noastră patrie Republica Populară Romînă". *Pr. Teodor Florufiu*

Sfintul Ioan Botezătorul

Urmare din pag. 3

vina de incest — ţine în căsătorie pe femeia fratelui său Filip, iar această atitudine a sa i-a atras închisoarea şi tăierea capului, moartea.

Iubiţi credincioşi, Sfintul Ioan Botezătorul e Inaintemergătorul Domnului în timp, iar nouă tuturor mai ales prin pilda vieţii sale. Inainte mergător şi model. Nu e lucrare şi funcţie mare şi sfîntă căreia el, Ioan, să nu-i fie înainte mergător şi model. Prooroc mai mare decît prooroc. Apostol el vesteşte pe Hristos: iată Mielul lui Dumnezeu cel ce ridică păcatele lumii. Nu-i aici un rezumat al Evangheliilor: arătarea lui Dumnezeu în persoana Fiului şi întreaga sa lucrare în lume, mîntuirea ei prin jertfă? Inainte mergător, model clericilor: el botează în Iordan cu botezul pocăinţei. Ostenitor, nevoitor şi postitor, pustnic, trăind în sărăcie şi feciorelnic: înainte mergător al nevoitorilor întru desăvîrşită viaţă, al monahilor. Mărturisitor şi mucenic prin moartea sa, înainte mergător şi tuturor morţilor în iad; şi acolo vestind cu putere răsăritul Soarelui Dreptăţii apropiata coborîre a Domnului; aşa că aceia au crezut cuvîntul lui şi cînd a venit la ei — al lui Hristos, au fost eliberaţi şi la cer s-au înălţat.

Ioan este înaintemergălor şi model tuturor creştinilor în toate cele bune. Să desprindem acum măcar două flori din cel mai bogat buchet de virtuţi pe care îl poartă vreun sfînt.

Pocăiţi-vă! Fără pocăinţă nu e mîntuire Pocăinţa este al doilea botez întru iertarea păcatelor. Nu e om să nu păcătuiască, oricît de curată ar fi viaţa lui, după cum oricît ne-am feri de necurăţie tot ne întîlnăm şi tot trebue să ne spălăm şi să ne primenim. Să ne spovedim. Poţi dacă simţi nevoia, să te spovedeşti mai des. Nimeni nu te poate opri. Dar de împărtăşit, dacă eşti vrednic şi îţi îngădue duhovnicul, odată pe an, sau de patru ori, iar pentru cei mai rîvnitori şi mai înaintaţi duhovniceşte de douăsprezece ori pe an — odată pe lună. Aşa ne spune cartea noastră de învăţătură creştinească, Mărturisirea Ortodoxă. Aşa dar — clar — nu în fiecare zi cum au pretins la unele mănăstiri unii duhovnici necunoscători ai tradiţiilor sfinte, căci împărtăşania nu e ca o mîncare obişnuită pe care s-o iei în fiecare zi.

A doua floare priveşte datoria noastră de a-l cinsti pe cel pe care însuşi Dumnezeu, mai mult decît pe oricare altul l-a cinstit, Sfintul Ioan Botezătorul e prăznuit de cinci sau şase ori în calendarul nostru. Ceva mai mult. Sfînta noastră Biserică îl pomeneşte în fiecare marţi în rugăciunile sale. Dumineca, Domnezeu Iisus Hristos şi Prea Curata sa Maică, luni sfinţii îngeri şi marţi, Sfîntul Ioan Botezătorul. Ştim fraţilor, că unii veniţi cerîndu-ne să vă împărtăşim marţi către seara, pentru că aţi postit, ajunat vreo nu ştim cîte marţi în cinstea sfîntului Antonie. Nu daţi, fraţilor Sfîntului Antonie de Padua — amin zic vouă, noi nu-l ştim pe el — ceeace Dumnezeu şi sfînta noastră Biserică a dat Sfîntului Ioan, cel mai mare născut din femei: ziua de marţi. Pe cel cinstit de Dumnezeu, putem oare noi să nu-l cinstim. Să nu-i răpim şi noi ziua, ca Irod capul lui că păcătuim şi osîndim. Ci să rîvnim a păşi pe urmele lui, a-i împlini chemarea, ca în felul acesta să-l primim pe Hristos în inimile noastre. Amin. **Pr. Ioan Boţocan**

Redactor: Profesor Dr. NICOLAE MLADIN.

Editura şi Tiparul Tipografiei „Reintregirea", Sibiu 164 55
Taxa poştală plătită în numerar

ANUL 103 SIBIU, 15 Februarie 1955 Preţul unui ex. 40 bani Nr. 7—8

Telegraful Român

ORGANUL OFICIAL AL ARHIEPISCOPIEI ORTODOXE ROMANE DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU ŞI AL EPISCOPIILOR CLUJ ŞI ORADEA

Abonamentul
pentru parohii cl. I Lei 40; cl. II Lei 30; cl. III Lei 25. Particulari Lei 25. Autorităţi şi străinătate Lei 50. De sprijin Lei 75. Pentru America 10 Dolari.

Articolele şi corespondenţa
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

Preţul inserţiunilor
un cm.² 60 Bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.
Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai Nr. 35.

Apelul către popoarele lumii

In zilele de 18—19 ianuarie a. c. a avut loc la Viena sesiunea lărgită a Biroului Consiliului Mondial al Păcii. Sesiunea aceasta este de o însemnătate excepţională în lupta popoarelor pentru apărarea păcii, atît pentru hotărîrile luate, cît şi pentru urmările acestor hotărîri. Hotărîrile luate prezintă situaţia internaţională actuală, arată primejdiile principale ce ameninţă pacea şi viaţa popoarelor şi cheamă popoarele la luptă pentru înlăturarea acestor primejdii, pentru consolidarea păcii. Cel dintîi document adoptat este: *„Declaraţia Consiliului Mondial al Păcii"*. Declaraţia precizează că două sunt primejdiile „care planează asupra popoarelor: primejdia remilitarizării Germaniei şi hotărîrile adoptate pentru a pregăti şi justifica un război atomic". „Aceste hotărîri au drept scop să legalizeze războiul atomic, care a şi fost condamnat de conştiinţa omenirii şi de dreptul internaţional, şi să convingă opinia publică de necesitatea unui asemena război. Ele pot duce la deslănţuirea unui război atomic în Asia şi în Europa. Ele crează de pe acum o astfel de primejdie pentru ţările din toate continentele". Remilitarizarea Germaniei şi legalizarea războiului atomic „sunt roadele politicii bazate pe scindarea lumii în două blocuri, pe orientarea către poziţii de forţă, pe folosirea războiului ca mijloc de rezolvare a divergenţelor internaţionale".

Dar acţiunile coordonate ale popoarelor pot pune capăt politicii blocurilor, pot obliga guvernele să treacă la tratative, la dezarmare şi la folosirea energiei atomice exclusiv în scopuri paşnice, Problema e ca înlăturînd distrugerea şi mizeria, pe care războiul atomic le-ar aduce cu sine, să se asigure tuturor popoarelor independenţa şi dreptul la desvoltarea resurselor lor proprii, pentruca toate împreună să păşească pe calea securităţii şi propăşirii. In acest scop Biroul Consiliului Mondial al Păcii a lansat Apelul pentru continuarea luptei împotriva remilitarizării Germaniei şi Apelul pentru organizarea unei largi campanii împotriva armei atomice şi a convocat pentru 22 mai 1955 la Helsincki o mare adunare mondială a reprezentanţilor forţelor iubitoare de pace din toate ţările.

Al doilea document al sesiunii dela Viena este *„Apelul către popoarele Europei"*, în care se face chemare către „bărbaţii şi femeile din toate ţările să depună toate eforturile, să-şi manifeste întreaga hotărîre şi întregul lor curaj pentru a zădărnici ratificarea şi aplicarea tratatelor dela Londra şi Paris. Consiliul Mondial al Păcii cheamă bărbaţii şi femeile, care au dus o luptă eroică împotriva reînarmării Germaniei, precum şi pe toţi cari încep să-şi dea seama de primejdia care se apropie-să-şi unească şi să-şi sporească eforturile pentru a împiedeca reînvierea militarismului german şi a asigura securitatea Europei cu participarea unei Germanii iubitoare de pace. Cu ajutorul tuturor popoarelor, Europa nu va admite crearea unui nou Wehrmacht".

Al treilea document de o însemnătate excepţională este *„Apelul către popoarele lumii"*, care are următorul cuprins:

„In prezent anumite guverne se pregătesc să deslănţue un război atomic. Ele vor să convingă popoarele de inevitabilitatea acestuia.

Folosirea armei atomice ar duce la un război de exterminare.

Declarăm că guvernul care va deslănţui războiul atomic va pierde încrederea poporului său şi va fi condamnat de toate popoarele.

Ne ridicăm împotriva acelora care pregătesc războiul atomic.

Cerem distrugerea în toate ţările a stocurilor de arme atomice şi încetarea imediată a producţiei acestora".

Sute de milioane de semnături se vor aşterne sub acest Apel, căci el corespunde voinţei hotărîte a popoarelor de a nu îngădui deslănţuirea unui război atomic. Popoarele vor ca energia atomică să fie folosită în scopuri paşnice, să contribue la progresul material şi spiritual al omenirii, nu la distrugerea civilizaţiei şi a milioane de vieţi omeneşti. Campania de semnături pe „Apelul către popoarele lumii" va mobiliza popoarele la lupta hotărîtă împotriva celorce pregătesc un război atomic şi va ridica stavilă de netrecut în faţa uneltirilor lor.

Poporul nostru aprobă întru totul documentele Biroului Consiliului Mondial al Păcii. El se pronunţă cu fermitate împotriva războiului atomic. Bucurîn-

Continuare în pag. 2

Consfătuirea interconfesională din Sibiu

Luni, 20 decembrie 1954, a avut loc în Aula Institutului Teologic Universitar din Sibiu, o consfătuire interconfesională, la care au participat consilierii arhiepiscopeşti, protopopii din Arhiepiscopia noastră, preoţii ortodocşi din raionul Sibiu, reprezentanţii celorialte culte din regiunea Stalin şi din raionul Sibiu, profesorii şi studenţii Institutului Teologic ş. a.

După ce corul studenţilor intonează imnul: „Pe pămînt pace, între oameni bunăvoire", se formează prezidiul consfătuirii din: I. P. S. nostru mitropolit Nicolae, d. episcop ev. luth. Fr. Müller, prot. ref. Naghy J., prot. rom. cat. Gr. Carabeţ, P. C. vicar Tr. Belaşcu, prot. unitarian St. Miklos, P. C. rector S. Vlad, reprezentantul cultului mozaic H. Weiss, preş. cultului adventist St. Nallescu, preş. com. baptiste germane Gh. Teutsch.

Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, mulţumeşte celor prezenţi pentrucă au venit în număr aşa de mare, dă căvîntul P. C. prot. vicar Tr. Belaşcu, care desvoltă teza: „Pentru pace şi securitate în Europa". P. C. Sa prezintă într-o amplă expunere, evoluţia situaţiei internaţionale, desfăşurarea conferinţei dela Moscova, insistînd asupra Declaraţiei cu care s-au încheiat desbaterile Conferinţei. Din toate aceste elemente, rezultă:

1. Că acordurile dela Londra şi Paris duc la reînvierea militarismului german, creind un bloc militar agresiv, care urmăreşte declanşarea unui războiu mondial.

2. Că singura soluţie a problemei păcii şi securităţii popoarelor europene este încheerea unui tratat general de securitate colectivă, la care să participe toate statele din Europa, inclusiv R. D. Germană şi Germania Occidentală.

3. Că singura rezolvare justă a problemei germane este înlăturarea militarismului revanşard şi agresiv şi crearea unei Germanii unite democratice şi paşnice.

Conferinţa dela Moscova a chemat popoarele la luptă împotriva ratificării acordurilor dela Paris, împotriva reînvierii militarismului german. Dar totdeodată participanţii la Conferinţă au precizat că în cazul ratificării acordurilor dela Par,s, ţările democratice şi iubitoare de pace vor lua măsuri pentru întărirea apărării lor şi pentru a da o lovitură sdrobitoare oricărui agresor care ar îndrăsni să declanşeze un nou război mondial.

Hotărîrile Conferinţei dela Moscova au avut un ecou imens în toate ţările, nu numai în Răsărit ci şi în Apus. Popoarele luptă cu îndîrjire pentru spulberarea planurilor aţiţătorilor la războiu şi pentru rezolvarea problemei

Continuare în pag. 2

Consfătuirea interconfesională din Sibiu

Urmare din pag. 1

germane şi a celorlalte probleme prin tratative pe calea păcii şi a bunei înţelegeri.

„Biserica ortodoxă romînă din Republica Populară şi celelalte culte au primit cu entuziasm şi încredere deplină, hotărîrile şi declaraţia comună adoptată de Conferinţa ţărilor europene dela Moscova şi sprijină activ propunerea pactului de securitate colectivă europeană alăturîndu-se şi luptînd cu hotărire, prin toţi deserveţii cultelor, împotriva remilitarizării Germaniei occidentale şi ratificării acordurilor dela Paris, pentru înlăturarea unui nou război mondial.

Cultele religioase din Republica Populară Romînă, prin slujitorii lor, vor căuta să popularizeze hotărîrile Conferinţei dela Moscova dela om la om, pentru a pătrunde pînă în cele mai îndepărtate comune şi sate ale Patriei noastre, arătînd credincioşilor marea primejdie ce ne-ar paşte dacă remilitarizarea Germaniei occidentale ar deveni un fapt împlinit.

Alăturea de popoarele europene care şi-au exprimat voinţa lor de neînfrînt, la Conferinţa dela Moscova, de a apăra pacea, noi păşim hotărît, fără ezitare, pentru apărarea păcii. Şi dacă mîna rea care vrea să aprindă lumea şi s-o înece în sînge, scrum şi ruini, nu va putea fi oprită, noi vom şti să ne facem depiin datoria aducînd toate sacrificiile cerute de apărarea patriei noastre scumpe Republica Populară Romînă şi de combaterea energică şi făţişă a celor atinşi de molima belicismului.

Ne vom opune cu toate puterile noastre oricărui război de agresiune, în numele dreptăţii şi păcii, în numele celor mai superioare considerente morale şi umanitare.

In acest sens, îl vom lămuri, şi-i vom pregăti pe păstoriţii noştri. Ştim că dreptatea, e cu noi, nu cu cei ce vor război".

„Cu acest gînd şi cu această dorinţă plecăm la locul nostru de muncă şi mai hotăriţi de a apăra pacea", sunt cuvintele cu care P. C. prot. vicar Tr. Belaşcu îşi încheie expunerea.

Luînd cuvîntul în numele Bisericii ev. luterane, d. episcop Fr. Müller a făcut următoarea declaraţie:

Baza vieţii creştine fiind iubirea aproapelui, omul creştin sprijină, unde poate, năzuinţele spre pace, îndemnat de credinţa sa. Căci iubirea aproapelui este alterată, unde oamenii ucid. Deaceea Biserica Evanghelică C. A. din Republica Populară Romînă a aderat dela început la mişcarea pentru pace, ascultînd de povăţuirile, date de mine şi sprijinite de toţi responsabilii Bisericii noastre. Credincioşii ei se dedau la munca cît de conştiincioasă pe toate tărîmurile, contribuind cu aceasta la eforturile de propăşire a Republicii Populare Române. Preoţii noştrii povăţuesc pe credincioşii lor în consecinţă şi conlucrează cu comitetele pentru apărarea păcii.

Noi evanghelicii ne lăsăm îndrumaţi în toate privinţele de călăuza Bibliei, care ne obligă la supunere faţă de orînduirea de Stat, sub a cărui oblăduire trăim (Rom. 13, 1). De aceea, ne bucurăm, că Guvernul Republicii Populare Romîne a aderat dela început la mişcarea pentru pace. Participarea delegaţiei Guvernului nostru la consfătuirea din Moscova, împreună cu reprezentanţii ţărilor europene, în vederea apărării păcii atît în Europa, cît şi în lumea întreagă, ne întăreşte speranţa, că se va putea asigura pacea, evitîndu-se catastrofa unui al treilea război mondial. Aducîndu-ne aminte, că numărul morţilor în al doilea război mondial s-a întreit faţă de cel din al primului război mondial şi ţinînd seamă de evoluţia nemaipomenită a armelor de distrugere în masă, ştim, că consecinţa unui nou război ar fi un adevărat cataclism.

Astfel rugăm Guvernul Patriei noastre, să binevoiască a se folosi de toate posibilităţile pentru asigurarea păcii, asigurîndu-l că va fi urmat, în modul cel mai loial, de credincioşii Bisericii noastre,

Trăiască pacea".

La discuţii,

au participat reprezentanţii tuturor cultelor din regiunea Stalin.

Pr. Prot. A. Radu declară că preoţimea ort. din protopopiatul Sibiu îşi însuşeşte întru totul hotărîrile istorice ale Conferinţei dela Moscova. Nimeni nu poate aproba reînvierea militarismului german. care a pustiit de două ori Europa şi ţara noastră. Sărbătoarea Crăciunului ne cheamă să intensificăm lupta pentru pace. Pornim la luptă cu convingerea fermă că lagărul păcii este neînvins, că popoarele vor duce la biruinţă cauza păcii mondiale.

D. prot. reformat I. Nagy, face apel pentru luptă activă pentru pace. Să adăugăm la predică, munca şi activitatea neobosită pentru cauza păcii, ca astfel cîntecul îngerilor din Betleem să devină o realitate: „pe pămînt pace".

Pr. Prot. rom. cat. Gr. Carabet (în limba maghiară) arată că în Ardeal trăesc la un loc romîni, unguri, germani — de confesiuni deosebite — care toţi muncesc pentru o viaţă mai bună. Poporul vrea pace. Noi, slujitorii altarelor, trebue să fim alături de popor. Ca preoţi vrem să trăim, vrem să muncim şi să ne dăm viaţa pentru pace, dacă va fi nevoie.

Pr. Prot. I. Man (Tg. Mureş), declară în numele preoţimii ortodoxe din Regiunea Autonomă Maghiară: „Noi vrem ceeace vrea omenirea: pace". — Preoţimea şi credincioşii se identifică cu hotărîrile sesiunii dela Stokholm a Consiliului Mondial al Păcii şi cu Declaraţia Conferinţei dela Moscova. Noi vom lupta ca pe pămînt să se instăpînească pacea, pentru fericirea şi bunăstarea tuturor.

Dr. prot. unitarian *St. Mikloş* (în limba maghiară) arată că Hotărîrile dela Moscova ne cheamă la intensificarea luptei pentru pace. Pacea se poate stabili prin tratative, prin muncă şi lucrare constructivă, nu prin ameninţări cu bomba atomică. Crăciunul ne îndeamnă să muncim şi să luptăm pentru pace, pentru viaţă, pentru fericire.

Pr. Prof. S. Cîndea, spune că Declaraţia Conferinţei dela Moscova este actul istoric care trebue să pătrundă în toate inimile de pe întreg globul pămîntesc. Dacă însă ţările iubitoare de pace fac apel la înţelegerea paşnică, aceasta nu o fac din slăbiciune, ci din conştiinţa că un nou război ar aduce suferinţe foarte mari şi că pacea singură este creatoare a fericirii şi bunei-stări generale. Poporul sovietic a făcut dovada puterii sale şi a capacităţii lui de jertfă în războiul trecut. El este mai puternic azi decît atunci. Lagărul democraţiei este invincibil.

Chemarea pentru pace se împleteşte acum cu cîntarea îngerilor din Betleem. Şi cerul şi pămîntul doresc pacea. De aceea popoarele iubitoare de pace sunt de nebiruit. Şi dacă ştim să luptăm pentru pace, vom şti — în caz de nevoie — să luptăm şi pentru apărarea patriei şi a păcii cu hotărîrea neclintită de a birui.

D Nailescu, (adv. de ziua a 7-a) îşi ia angajamentul de a face tot ce e posibil, de a contribui cu toate puterile la îndrumarea credincioşilor pe linia luptei pentru pace şi pentru realizarea Hotărîrilor Conferinţei dela Moscova.

Pr. Prot. T. Brumboiu (Făgăraş), declară că e nevoie să ne înzecim puterile în lupta pentru apărarea păcii, să facem din fiecare credincios un luptător activ pentru pace, să apărăm pacea prin muncă şi luptă dîrză. Lagărul păcii este invincibil, pentrucă luptă pentru o cauză dreaptă.

D. Prot. ev. luth. Schön (Or. Stalin), spune că pentru un preot vina cea mai mare ar fi aceea de a nu face tot ceea ce poate pentru cauza păcii. Să nu luptăm numai cu cuvîntul, ci şi cu fapta. Ne vom pune toate forţele în slujba păcii.

D. Gh. Teutsch (baptist-german), arată că propoveduitorul evangheliei lui Hristos este printre cei dintîi chemat să fie luptător pentru pace căci Hristos ne-a chemat să fim făcători de pace.

E o datorie pentru fiecare creştin de a lupta pentru pace. Citeşte apoi moţiunea adoptată de adunarea generală a comunităţilor baptiste germane din R.P.R. (ţinută la Sibiu în 19 decemvrie 1954), în care se solidarizează cu hotărîrile Conferinţei dela Moscova şi protestează contra remilitarizării Germaniei occidentale.

D. H. Weiss (cult. mozaic) spune că pacea universală este idealul profeţilor V. Testament. Pentru acest ideal să luptăm cu forţe unite şi e va deveni realitate.

Pr. Prof. M. Şesan, după ce expune concepţiile antice despre pace relevă proverbul chinez: „Mai bine cincizeci de ani de tratative decît trei ani de războiu". Lupta pentru pace nu e pacifism, ci angajarea tututor forţelor pentru apărarea păcii. Iar dacă va fi nevoie vom şti apăra pacea şi cu sacrificiul luptătorului care apără patria, aşa cum au apărat-o Mircea cel Bătrîn şi Ştefan cel Mare.

Pr. Prof. Gr. T. Marcu, după ce arată urmările nefaste ale celui de al doilea război mondial, spune: „Nu există om cinstit care să

Apelul către popoarele lumii

Urmare din pag. 1

du-se de ajutorul tehnico-ştiinţific şi de producţie în domeniul folosirii paşnice a energiei atomice, ajutor pe care ni-l acordă cu mărinimie Uniunea Sovietică, poporul nostru va lupta pentru interzicerea armelor atomice şi pentru folosirea energiei atomice în interesul progresului omenirii şi al prosperităţii ţării noastre. Campania pentru semnături pe „Apelul către popoarele lumii", devine astfel un mijloc de intensificare a luptei pentru pace, de sporire a eforturilor tuturor în munca şi în lupta pentru întărirea patriei, a ridicării nivelului de trai şi cultural al celor ce muncesc.

Preoţimea noastră este îndrumată să popularizeze între credincioşi documentele sesiunii Biroului Consiliului Mondial al Păcii. Ea trebue să facă din fiecare credincios un luptător activ pentru pace. Nu trebue să existe nici un preot şi nici un credincios, care să nu-şi fi pus semnătura pe „Apelul către popoarele lumii" şi care să nu aducă partea sa de muncă şi de luptă pentru pace, pentru întărirea patriei, pentru înlăturarea unui război atomic. In felul acesta ei îşi vor împlini datoria creştinească de a fi făcători de pace şi datoria cetăţenească de a munci pentru propăşirea patriei şi pentru binele omenirii. Să mergem înainte alături de sutele de milioane de luptători pentru pace! Forţele păcii sunt mai puternice decît forţele războiului. Popoarele iubitoare de pace vor birui!

nu dorească pacea şi să nu lupte pentru ea. Vom birui pentrucă suntem tari, pentrucă suntem uniţi".

Pr. rector S. Vlad, după ce remarcă progresele ştiinţei şi faptul că în Uniunea Sovietică şi ţările de democraţie populară aceste progrese sunt puse în slujba vieţii, pe cînd aţiţătorii la războiu vor să le pună în slujba morţii, declară că profesorii şi studenţii Institutului Teologic Universitar din Sibiu sunt încadraţi în marele front al luptătorilor pentru pace şi vor continua lupta cu toate forţele lor pînă la capăt.

Prot. vicar ev. luth. Hermann (Sibiu), afirmă că Biserica este alături de popor şi sprijină lupta pentru unificarea paşnică a Germaniei, pentru a împiedeca remilitarizarea Germaniei occidentale, pentru stabilirea unei păci trainice în lume. Biserica este pentru pacea şi securitatea popoarelor şi împotriva războiului. Trăiască pacea. Inainte pentru victoria păcii şi fericirii.

Pr. Prot. N. Birsan (Or. Stalin), rememorînd bombardamentele din războiul trecut şi pustiirile aduse de ele, zice că nu trebuesc precupeţite nici o clipă, nici o jertfă pentru biruinţa păcii asupra războiului. Noi slujitorii Dumnezeului păcii — am luptat şi vom lupta cu hotărîre pentru pace.

După încheerea discuţiilor, P. C. *Consilier I. Vlad,* citeşte următoarea

MOŢIUNE

1. In calitate de slujitori ai lui Dumnezeu şi de cetăţeni loiali ai patriei noastre Republica Populară Romînă, înfierăm războiul de agresiune şi reafirmăm cu toată tăria hotărîrea noastră neclintită de a lupta pentru apărarea păcii, pînă la statornica ei aşezare în lume. Aceasta este calea de orientare şi de acţiune pe care ne-o impune învăţătura noastră de credinţă şi grija pe care sîntem îndatoraţi s-o vădim în toate împrejurările, faţă de mai binele vremelnic şi veşnic al păstoriţilor noştri.

2. Bucuroşi fiind de progresele cu totul remarcabile pe care ştiinţa şi tehnica înaintată a veacului nostru, le-au făcut pe toate tărîmurile lor de activitate, ne exprimăm convingerea că aceste progrese pot şi trebue să fie puse exclusiv în slujba fericirii tuturor popoarelor şi nu în serviciul nimicirii de bunuri şi vieţi omeneşti. Pentru care pricină, nu vom conteni să binecuvîntăm şi să sprijinim orice acţiune menită să zădărnicească folosirea acestor cuceriri în scopuri distructive.

3. Popoarele europene iubitoare de pace, în frunte cu Uniunea Sovietică, întrunite în conferinţa dela Moscova, pentru pace şi securitate în Europa, au adus hotărîri de importanţă istorică mondială, menite să oprească reînarmarea militariştilor revanşarzi din Germania occidentală, pusă la cale prin acordurile dela Londra şi Paris şi să asigure pacea dorită de toate popoarele lumii.

Această hotărîre corespunde în întregime năzuinţelor ce ne însufleţesc ca apostoli ai păcii şi dragostei dintre oameni şi popoare. De aceea, declarăm că ne însuşim întru totul hotărîrilor conferinţei dela Moscova şi ne angajăm să ne străduim întru cuvînt şi faptă pentru izbîndirea lor integrală.

In cazul cînd totuşi acordurile dela Londra şi Paris, vor fi ratificate de guvernele occidentale — peste voinţa popoarelor — şi prin aceasta pacea va fi primejduită, nu ne vom da în lături de a îndemna pe credincioşii noştri, să-şi facă întreaga datorie, aducînd toate jertfele cerute de necesităţile de apărare a patriei şi a păcii.

Dată în Sibiu, la 20 Decembrie 1954.

NICOLAE
arhiepiscop şi mitropolit

FR. MÜLLER
episcopul cultului ev. C. A. din R. P. R.

Predică despre Sf. Ioan Botezătorul şi Mîntuitorul Iisus Hristos

Despre ce aşi putea vorbi astăzi mai potrivit creştini iubiţi, decît să vorbesc despre Ioan Botezătorul, luceafărul Testamentului Vechiu, cel mai mare şi cel din urmă dintre proroci, care face legătură de încopciere armonică între Testamentul Vechiu şi Testamentul Nou, şi despre Iisus Hristos Fiul lui Dumnezeu, Soarele cel neapus, Lumină din lumină pururea vecuitoare, care ne-a adus învăţătura evangheliei Testamentului Nou.

Dacă îmi adîncesc privirea în trecutul îndepărtat al istoriei biblice, acolo unde se întîlneşte Testamentul Vechiu cu Testamentul Nou, parcă văd deschizîndu-se înaintea ochilor mei superbe fleteşti o regiune încîntătoare, pe care prorocul Avraam şi nepotul său Lot, în liniştea lor patriarhală, şi-au păscul nenumăratele lor turme de oi şi capre,

In fund se deschide o vale roditoare cu aşezări omeneşti în jurul cărora creşte chiparosul şi mirsina. Grădini cu pomi roditori cu crengile îndoite de fructe. Vii cu struguri rumeni, cu bobul mare şi transparent, din care viespii şi albinele sug dulceaţa delicioasă. Lunci cu vite slobozite la păşune, iar altele înhămate la muncile omeneşti se opintesc în juguri, ca să care povara grea spre casă. Lanuri cu grîu se mlădiază şi-şi leagănă spicele plecate de bobul sătul, printre care se vede cîte o floricică albastră de cicoare, sau cîte o floare roşie de măzăriche sălbatică.

In stînga şi în dreapta coline tivite cu păduri, cu arbori stufoşi, de unde stoluri de păsările voioase sboară ciripind în jos spre vale, prinzînd în sbor cîte o muscuţă sau fluturaş. Izvoare şerpuiesc coborînd în murmur apa şi vărsîndu-o în rîuleţe gălăgioase. O adiere de vînd pornind din umbra deasă a pădurii, aleargă preste florile din luncă înviorîndu-le.

Dacă treci însă puţin mai departe aspectul se schimbă. Vegetaţia încetează deodată ca oprită de o graniţă naturală, aşezată aci dela urzire. Un contrast izbitor între două lumi. O mare de nisip îşi desgoleşte sînul care se întinde în depărtare şi se pierde în mare. E pustia Iordanului. La început se văd cîţiva pomi răzleţi, cu crăcile rari, cu frunze şi poame pipernicite. Ici colea cîte un scăiete, spine sau ciulin cu frunza pişcată şi mîncată de lăcuste. Mai îndrăzneaţă pare a fi planta de cactus care întră ceva mai afund. Cu frunza groasă şi ghimpoasă sugrumată pe un trunchiu buturos din cauza arşiţei, adăposteşte în ea faguri şi roiuri de albine. Dar în curînd şi aceasta încetează. Totul e pustiu. Ochiul nu mai întîlneşte nimic ce l-ar delecta. Nici un izvor nu clipoceşte. Nici o fîntînă nu punctează locul. Nici o verdeaţă, nici o vietate nu se vede. Totul e mort. Cîte un strigăt de şacal flămînd spinteca liniştea întreruptă uneori, de mugetul vîntului rătăcitor care răscoleşte nisipul, adunîndu-l în movilite pe cari mîne le mută în altă parte. Un aier fierbinte sufocant te izbeşte ca un suflu dela un cuptor aprins.

Dar stai! In scapăt se desprinde figura unui om. El vine spre noi. Un bărbat svelt cu faţa aspră bătută de soare. Poartă cămaşă cu peri de cămilă încinsă cu brîu de curea. Cine o fi? Un pustnic. E Ioan fiul preotului Zaharie din Ierusalim. A fost adus aici de tatăl său cînd era abia de jumătate de an, pentru a-l scăpa de urgia lui Irod, ucigătorul de prunci. Şi pentru aceasta preotul Zaharie a luat cununa muceniciei. Aci în pustie în singurătate a crescut Ioan, în înfrînare, în meditaţii, în post şi rugăciune, hrănindu-se cu miere şi fructe sălbatice pînă la vîrsta de 30 de ani. Atunci simte în interiorul său un dor de ducă. Un glas dinlăuntru îl cheamă. E glasul dumnezeirii. Să lase pustia, să iese în lume, să vestească mărirea poporului Israel, prin ivirea luminii, vestită de bătrînul Simeon din Katamona. Şi Ioan se duce la rîul Iordan şi botează oamenii adunaţi în jurul său, învăţîndu-i şi zicîndu-le „Pocăiţi-vă că s-a apropiat împărăţia cerurilor" (Mat. 3, 2).

Şi veneau la el şi Fariseii şi Saducheii să se boteze. Dar el îi mustra zicîndu-le: „Pui de năpîrci, cine v-a arătat vouă să fugiţi de mînia cea viitoare? Faceţi dar roduri vrednice de pocăinţă, că iată securea la rădăcina pomului zace. Tot pomul care nu face roadă bună, se taie şi

Continuare în pag. 4

Urmează iscăliturile reprezentanţilor celorlalte culte.

Moţiunea a fost primită cu aplauze prelungite.

I. P. S. nostru *Mitropolit Nicolae,* încheie Consfătuirea interconfesională, reamintind o declaraţie pe care I. P. S. Sa a făcut-o în 1925: „noi creştinii din diferite formaţiuni bisericeşti suntem tari prin ceeace ne uneşte şi slabi în ceeace ne desparte". Astăzi am arătat că ştim să ne unim şi să ne închinăm toate forţele idealului măreţ al păcii. De aceea Vă rog ca din această manifestare atît de impozantă să-mi daţi voie să comunic dlui Preşedinte al Marei Adunări Naţionale a R. P. R. şi dlui Preşedinte al Consiliului de Miniştri, această importantă comunicare că noi toţi suntem alături de popor şi de Guvern în lupta pentru pace, pace care e condiţia necesară a prosperităţii popoarelor şi indivizilor şi care a avut darul să solidarizeze în jurul ei toate inimile din ţara noastră. Ne-am solidarizat şi noi într-un singur gînd, într-un singur glas, într-o singură hotărîre pentru pace şi pentru apărarea ei cu orice jertfe. Rugăm pe Domnul păcii să binecuvinteze unitatea de gînd şi de simţire care s-a afirmat aşa de strălucit în consfătuirea interconfesională de azi. Vom lupta — ca să se realizeze şi prin noi un scop aşa de mare ca biruinţa păcii. Sunt multe glasuri ce se aud azi, — dar nici unul nu e aşa de îndreptăţit ca glasul celorce cer pacea. Azi — ne-am identificat cu glasul cel mare şi sfînt al celorce luptă pentru pace. Fiecare vom duce de aici îndatorirea de a milita cu toate puterile pentru pace şi suntem siguri de biruinţă, pentrucă Iisus Hristos, Impăratul păcii, e cu noi, pentrucă luptăm alături de popoarele lumii.

I. P. S. mulţumeşte tuturor reprezentanţilor cultelor pentru solidaritatea ce au dovedit în cauza păcii. Eu cred că pacea va birui, că nu va fi război. Dar oricum ar evolua evenimentele, noi trebue să fim hotărîţi a ne face datoria faţă de patrie, faţă de popor, să rămînem alipiţi de ceeace am mărturisit şi să fim solidari. Iar cînd va fi momentul şi va fi nevoe, să trecem la fapte — oricare ar fi jertfele ce ni s-ar cere. Noi suntem convinşi că dacă luptăm pentru scopuri înalte, Domnul este cu noi. Domnul ne va ajuta să ducem la biruinţă cauza păcii. Suntem hotărîţi să luptăm fără şovăire pentru înfăptuirea păcii între popoare. Şi vom merge înainte!

Corul studenţilor teologi cîntă: Imnul F. M. T. D. şi un cîntec sovietic, („In port").

Consfătuirea aceasta interconfesională — a fost o măreaţă manifestare a unităţii tuturor reprezentanţilor cultelor în lupta pentru pace şi securitatea popoarelor. Cultele sunt alături de popor şi de forţele păcii şi îşi angajează toate forţele în sprijinirea cauzei păcii şi a muncii pentru întărirea Patriei şi apărarea ei. T.

Anton Pan (1794-1854)

— 100 ani dela moartea lui —

Pribeagul venit de departe, de peste Dunăre şi-a iubit totuşi cu patimă patria adoptivă şi s-a trudit spre folosul ei, cum el însuşi îndemna şi pe alţii: „. . . arătaţi-vă fii adevăraţi ai Patriei şi lucraţi cele spre folosul neamului".

Pan, fire neastîmpărată, fiul unui căldărar romîn din Bulgaria şi al unei grecoaice, ajunge corist bisericesc la Chişinău, paracliser în Bucureşti, profesor la seminarul din Rîmnic-Vîlcea, psalt la biserica Scheiu din Braşov şi profesor de muzică la Seminarul central din Bucureşti. Culegător de literatură populară orală şi scrisă, Anton Pan, a scris enorm. Anton Pan a avut o tipografie proprie unde şi-a tipărit numeroasele-i cărţi. Prin cea mai mare parte a activităţii lui de compozitor bisericesc, poet epic şi satiric, folclorist şi editor, Pan a slujit progresul cultural şi social al poporului. După încercările sfioase al Văcăreştilor, tot Anton Pan este cel dintîi care a folosit copios materialul folcloric ca sursă de inspirare pentru producţii originale.

Anton Pan a trăit printre oamenii simpli dela oraş: mici negustori, meşteşugari, chirigii, cîrpaci, muncitori cu ziua. In multele lui peregrinări pe drumurile de ţară, prin satele Munteniei, Albaniei şi Moldovei, a cunoscut traiul greu al ţărănimii obidite. Pentru oamenii aceştia a scris el şi, chiar cînd le-a povestit snoave, fabule sau poveşti pe care şi le amintea din copilăria lui petrecută pe alte meleaguri, a descris în versurile lui chipuri şi a povestit întîmplări din viaţa din fiecare zi a cititorilor cărora li se adresa.

Dintre cele aproape o sută de cărţi şi broşuri pe care le-a scris şi le-a tipărit vom cita pe cele mai de seamă şi în ordine cronologică: Cîntări de stea (1822), Cîntări Liturgice, Versuri muzicesti (pe care le-a cules şi îndreptat), Poezii deosebite sau cîntece de lume (1831) în care a cules versuri din alţi poeţi, răspîndite pe la lăutari şi altele compuse chiar de el; Indreptătorul beţivilor; Fabule şi istorioare, apărute în mai multe ediţii.

In fabule Anton Pan pune aşa de bine acţiunile omeneşti pe seama animalelor, încît parcă te-ar convinge că ele vorbesc şi cugetă omeneşte. De pildă: „Pisicile şi cotoiul" şi „Vulpea şi lupul" sunt deosebit de reuşite. Acţiunile cuprinse în fabulele sale sunt omeneşti, acţiuni care sunt universale şi de cînd e lumea. Alte cărţi ale lui Anton Pan: Gramatica melodică, Poezii Populare (1846), Povestea vorbei sau proverburi, de prin lume adunate şi iarăşi în lume date. „Povestea vorbei", care a apărut în mai multe ediţii, e iarăşi una din cărţile de seamă ale lui Pan.

Tot A. Pan a scris Înţeleptul Arghir şi Anadam (în versuri), Spitalul amorului (1850), O şezătoare la ţară sau povestea lui Moş Albu, Năzdrăvăniile lui Nastratin Hogea, scrisă în versuri pline de umor şi spirit.

Pan a mai scris şi alte multe cărţi religioase, calendare, muzică, despre beţivi, etc.

Anton Pan s-a interesat de difuzarea mai largă a scrisului tipărit şi a asigurat pătrunderea foarte adîncă în popor a unor cărţi ieftine, uşor de citit, scrise simplu şi pe gustul maselor populare. Cărţile şi broşurile lui, de tipărirea cărora s-a îngrijit el însuşi, cu mari greutăţi, şi sacrificii, au fost, pentru multe generaţii atrăgătoare şi instructive bucoavne.

După un veac dela crearea ei, opera lui Anton Pan este vie şi durabilă. Opera lui Pan este instructivă şi desfătătoare pentru toate vîrstele, atît pentru tineret, cît şi pentru oameni în vîrstă.

Iată deci suficiente motive pentru care acum, cînd comemorăm o sută de ani dela moartea lui Anton Pan, se cuvine a-i preţui strădaniile. Biserica îl este recunoscătoare pentru meritele lui în muzica bisericească — iar Biserica ardeleană îl prăznuieşte nu numai pentrucă a fost o vreme în Scheii Braşovului şi a tipărit o carte la Sibiu, dar şi pentrucă Liturghia lui A. Pan a devenit populară, fiind accesibilă credincioşilor.

Pr. Chiril Pistrui

Predică despre Sfîntul Ioan Botezătorul şi Mîntuitorul Iisus Hristos

Urmare din pag. 3

în foc se aruncă" (Luca 3, 7—9). Şi au venit la Ioan şi preoţi şi leviţi să-l întrebe: „tu eşti Hristos". El a mărturisit!... nu sunt eu Hristos (Ioan 1 25)? El a răspuns: „Eu vă botez cu apă spre pocăinţă, iar cel ce vine după mine, mai tare decît mine este, căruia eu nu sunt vrednic să-i desleg cureaua încălţămintelor lui, acela vă va boteza pe voi ce Duhul sfînt şi cu foc" (Mat. 3, 11).

Ioan mărturisia de lumină şi lumina în lume era şi lumea pe dînsa nu o a cunoscut (Ioan 1, 10). Şi lumina din lumină, fiul teslarului Iosif din Nazaret, după ce a împlinit vîrsta de 30 de ani şi a învins ispita Satanei din pustie, unde a petrecut în post şi rugăciune, a venit la rîul Iordan să se boteze dela Ioan. Ioan văzîndu-l a întins mîna spre el şi a zis: „Iată mielul lui Dumnezeu cel ce ridică păcatul lumii" (Ioan 1, 29). Iisus a zis: „Ioane botează-mă", Ioan a răspuns: „Eu am trebuinţă a mă boteza de Tine şi Tu vii la mine"? Iisus a zis: „Lasă Ioane că aşa este voia Tatălui meu din cer ca să împlinim toată dreptatea". Ioan l-a botezat.

Ce minune! Iisus care este Fiul lui Dumnezeu şi Dumnezeu adevărat din Dumzezeu adevărat, se pleacă robului Ioan, ca să se împlinească prorocia preotului Zaharia, făcută la botezul pruncului său Ioan," că Dumnezeu a făcut răscumpărare poporului său" (Luca 1, 68) şi lumina din lumină, soarele cel neapus se pleacă înaintea luceafărului Testamentului Vechiu, ca să arate că n-a venit să strice legea, ci să o plinească. Apoi Iisus le risipeşte şi îndoiala unora ce o aveau asupra lui Ioan zicîndu-le: „Ce aţi venit... să vedeţi, trestie clătinată de vînt? sau om îmbrăcat în haine moi? Cei ce poartă haine moi petrec în palatele împărăteşti! sau prooroc? Adevăr zic vouă şi mai mult decît prooroc. Nu s-a sculat între cei născuţi din muieri mai mare decît Ioan Botezătorul" (Mat. 2, 7—11).

Iubiţi credincioşi!

O eră nouă se începe. O nouă concepţie despre viaţă. Zorile unei lumi noi se ivesc. Iisus întărit cu botezul lui Ioan pleacă să-şi înceapă misiunea. Se opreşte la Marea Galileii. O corabie de pescari se leagănă uşor pe valuri, ancorată aproape de mal. Bătrînul Iona îşi dregea mrejea, iar fii lui Simon şi Andrei, încearcă uneltele dacă sunt bune spre vînare. Slobod lopeţile în apă şi le scot, iar apa se scurge de pe ele în mare clipocind.

Mai încolo altă corabie, iar valul mării scobeşte în mal: Huluci, huluci. Soarele ca un reflector uriaş, poleia cu argint întreaga întindere de ape, iar Zevedei cu mîini nodoroase aplecate spre năvod, privea la jocul apelor în care-şi pusese toată nădejdea.

Iisus le zise: „Veniţi după Mine şi vă voiu face vînători de oameni" (Marcu 1, 17)! Şi îndată Simon şi Andrei lasă pe bătrînul lor tată şi merg după dînsul. Vin şi Iacob şi Ioan, fiii lui Zevedei. Se adaugă şi Toma şi Matei, Filip şi Vartolomei şi ceilalţi în număr de 12, din Cana, Vitsaida, Capernaum, Iscariot şi alte localităţi devenite istorice. Cu aceşti 12 Iisus a biruit lumea, lăţind credinţa nouă în care iubirea este legea supremă. „Să iubeşti pe Domnul Dumnezeul tău, din toată inima ta, din tot sufletul tău ca însuţi pe tine" (Luca 10, 27).

Inlocueşte legea cea veche a talionului: „Ochiu pentru ochi, dinte pentru dinte" prin iertare.

Mîngăie pe cei suferinzi şi oprimaţi prin predica de pe munte a celor nouă fericiri.

De însetează cineva, să vină la Mine şi să bea" (Ioan 7, 37) zice El şi predică Evanghelia mîntuirii prin pilde şi asemănări uşoare, luate din ocupaţiunea lor zilnică, cu lucrătorii viei, cu pilda smochinului fără rod, cu pilda talanţilor, a neghinei, a secerătorilor şi alte, cari făgăduiesc răsplata faptelor rele şi bune, cu focul gheenei şi împărăţia cerurilor.

„Veniţi la Mine toţi cei osteniţi şi însărcinaţi şi Eu vă voi odihni pe voi" (Matei 11, 28), zice El şi vindecă orbii din naştere, schiopii, surzii, ciungii, paraliticii şi leproşii, trimiţîndu-i să se arete preoţilor şi îndemnîndu-i mereu la rugăciune, smerenie şi fapte bune.

Luaţi jugul Meu. că este bun şi sarcina Mea este uşoară" (Matei 11 29—30), spune El şi satură sufleteşte mulţimea însetată de cuvîntul Lui, dar satură şi trupeşte cu 5 pîini şi doi peşti miile de oameni în pustie (Luca 9, 17).

Intăreşte şi trimite la propoveduire pe apostoli zicîndu-le „Mergeţi în toată lumea şi propovăduiţi Evanghelia la toată zidirea" (Marcu 16, 15), botezîndu-i în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sf. Duh" (Matei 28, 19). Iar cînd apostolii au întîlnit pe Ioan Botezătorul şi i-au spus lui Iisus: „Doamne am întîlnit pe oarecine scoţînd dracii în numele Tău şi l-am oprit că nu vine după noi", Iisus le-a zis: „Lăsaţi-l pe el, nu-l opriţi, căci celce nu este împotriva noastră, cu noi este" (Luca 2, 50).

Dar o predică, iubiţilor, ori cît am întinde-o nu poate arăta pe Iisus în plinătatea lui.

Dacă însă vom face o comparaţie între Ioan Botezătorul şi Iisus Hristos, vom găsi multe puncte asemănătoare.

Ambii au fugit de sabia ucigătoare a lui Irod, unul în Egipet, altul în pustie, fiind ambii păziţi de Pronia cerească, pentru a-şi împlini misiunea pentru care au fost aleşi din pîntecele maicii lor.

Ambii şi-au început propoveduirea la etatea de 30 ani, după ce mai înainte s-au pregătit în pustie prin meditaţii, post şi rugăciune.

Ambii au fost pilda smereniei, dar la fel de curagioşi, buni cu cei buni, neînduplecaţi cu cei răi, mustrîndu-i oricine ar fi fost ei.

Ambii plăcuţi la vedere, înalţi şi svelţi. Unul cu părul şi barba neagră, ca maslina coaptă iar celălalt cu părul şi barba aurie ca spicul copt. Unul cu ochii negrii cum sunt cărbunii stinşi din cari ţîşneau două scîntei aprinse, iar celălalt cu ochii albaştri ca seninul, din cari emană iubirea, blîndeţea, dreptatea şi respectul.

Ambii şi-au jertfit viaţa pentru binele omenirii, unul tăiat de sabie, celălalt pironit pe cruce.

Ei să ne fie pildă şi îndemn de purtare în viaţă şi să-i rugăm:

„Sfinte Ioane Proorocule şi Mergătorule înainte al venirii lui Hristos, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi!

Iar tu Iisuse Hristoase, carele eşti Fiul lui Dumnezeu şi Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, dă-ne linişte şi pace. Apără-ne de foc, de sabie, şi de război.

Dă-ne pîinea cea de toate zilele şi toate cele de trebuinţă.

Apără-ne de ispită căci ea a fost pricina pierzării strămoşilor noştri, cari au fost izgoniţi din grădina Raiului de îngerul cel cu sabia cu strălucire de foc.

Cînd rîuri de gînduri rele dau năvală la poarta inimii noastre dă-ne putere să le zăvorîm intrarea, încît înfrînte ca de o stîncă întărită de Tine, să-şi întoarcă undele înapoi pe căile necunoscute pe cari au şi venit. Iar fiinţa noastră să fie străbătută numai de gînduri curate, cari să strălucească ca nişte pietri nestemate şi să strigăm pururea: Slavă Ţie, Doamne, Slavă Ţie!

Preot Ioan I. Muntiu

Redactor: Profesor Dr. NICOLAE MLADIN. Tiparul Tipografiei „REÎNTREGIREA" Sibiu 449 55
Taxa poştală plătită în numerar.

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU

ANUL 103 SIBIU, 1 Martie 1955 Prețul unui ex. 40 bani Nr. 9—10

Telegraful Român

ORGANUL OFICIAL AL ARHIEPISCOPIEI ORTODOXE ROMANE DE ALBA-IULIA ȘI SIBIU
ȘI AL EPISCOPIILOR CLUJ ȘI ORADEA

Abonamentul
pentru parohii cl. I Lei 40; cl. II Lei 30; cl. III Lei 25. Particulari Lei 25. Autorități și străinătate Lei 50. De sprijin Lei 75. Pentru America 10 Dolari.

Articolele și corespondența
se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

Prețul inserțiunilor
un cm.² 60 Bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.
Inserțiunile se adresează ADMINISTRAȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai Nr. 35.

Patriarhia Ortodoxă Romînă

La 25 Februarie a. c. se împlinesc treizeci de ani dela ridicarea scaunului mitropolitan al Ungro Vlahiei la rangul de scaun patriarhal. Aniversarea aceasta este prilej de a ne rememora anumite adevăruri și realizări.

In primul rînd trebuie să scoatem în evidență faptul că biserica ortodoxă conform tradiției apostolice și primar creștine păstrînd unitatea dogmatică și canonică, unitatea în cult și dragoste, s-a organizat în Biserici autocefale. Biserica ortodoxă nu este organizată monarhic, unitatea ei fiind unitate în Hristos și în sobornicitate. Așa a fost în primele veacuri creștine, cînd conform situației de atunci, erau 5 patriarhate, între care exista numai o ierarhie de onoare. Unitatea Bisericii întregi se manifesta în sinoadele ecumenice care au dat expresie bazelor dogmatice și canonice ale ortodoxiei. Conform acestui principiu de organizare autocefală pe patriarhate, în epoca modernă s-au înființat noui patriarhate ortodoxe, corespunzătoare desvoltării Bisericilor ortodoxe din diferite țări. Aceasta înseamnă că aceste Biserici ortodoxe ajunseseră la o așa desvoltare încît nu mai aveau nevoie să stea sub oblăduirea altei Patriarhii, ci erau în stare să se conducă singure, avînd organe proprii de organizare și conducere In felul acesta toate Bisericile ortodoxe rămînînd fidele credinței, canoanelor, cultului și duhului ortodox, adică păstrînd unitatea în duh și adevăr, nu erau între ele în raporturi de supra-și sub-ordonare, ci în raporturi de colaborare frățească în marea familie a Bisericii ortodoxe: ele sunt Biserici-surori.

In felul acesta se exclude orice ingerință străină în cadrele unei Biserici ortodoxe autocefale, ea avînd posibilitatea să-și rezolve singură, de sine și prin sine, problemele pe care i le punea viața bisericească în curs de desvoltare. Această organizare e conform cu învățătura Mîntuitorului care n-a așezat niciun șef al Bisericii, întrucît El e cu noi întotdeauna ci a dat tuturor apostolilor aceleași puteri și soborului puterea de a da hotărîri general valabile și care a socotit toate popoarele deopotrivă.

In al doilea rînd aniversarea aceasta ne aduce aminte de meritele Bisericii noastre pentru ortodoxie. Dintru început Biserica ortodoxă a prins rădăcini în sînul poporului romîn. Credincioșii depe ambele laturi ale Carpaților s-au legat cu toată ființa lor de Biserica ortodoxă română, iar Biserica s-a identificat cu soarta poporului romîn și cu lupta lui pentru independență și o viață mai bună. Ea a fost alături de popor. Dimpotrivă catolicismul a fost în slujba tendințelor de cucerire și înrobire a poporului, fie din partea regilor Ungariei sau a panilor polonezi, fie din partea imperiului habsburgic. De aceea în Moldova și Țara Romînească Biserica ortodoxă a sprijinit lupta poporului pentru independență, împotrivindu-se totodată încercărilor de înfiltrare catolică-susținute fie de regele Ungariei, fie de regele Poloniei, iar în Ardeal Biserica ortodoxă a împărtășit soarta poporului iobag și asuprit, sprijinindu-l în lupta lui pentru libertate, opunîndu-se catolicizării forțate pe care o urmăreau regii Ungariei și mai tîrziu împărații austrieci. Lupta pentru independență a poporului romîn s-a împletit cu lupta Bisericii ortodoxe, împotriva papismului, unealtă a intereselor străine și înrobitoare.

Aceasta explică legătura strînsă dintre Biserica ortodoxă romînă și credincioșii ei, care în Biserica lor aveau nu numai adevărul mîntuitor, ci și o sprijinitoare a luptei poporului pentru independență și libertate. Dar noi vrem să amintim, și meritele ei pentru ortodoxie. In privința aceasta cel dintîi merit e că ea și-a crescut credincioșii în spiritul ortodox autentic, ferindu-i de orice rătăcire dela credința dreptmăritoare. Lucrarea aceasta a săvîrșit-o Biserica în conformitate cu posibilitățile ei, la început cu mijloace mai modeste, pentru ca să progreseze mereu și să ajungă la un înalt nivel de cultură teologică și de pastorație.

Desvoltarea aceasta a Bisericii ortodoxe romîne a făcut ca ea să fie Biserica cu cei mai mulți credincioși și cu cea mai bogată activitate din cadrul țării noastre. Dar Biserica noastră are merite și pe plan inter-ortodox. E suficient să amintim sprijinul dat Sf. Munte Athos, sinodul dela Iași, tipăriturile lui Antim Ivireanul, relațiile cu bisericile surori, In special cu Biserica ortodoxă rusă, pentru ca să ne dăm seama de rolul pe care l-a avut Biserica noastră în cadrul Bisericii ortodoxe. Prin desvoltarea vieții ei bisericești interne și prin activitatea ei pan-ortodoxă a cîștigat un prestigiu bine meritat între Bisericile ortodoxe și în lumea creștină. Cu aceste merite și fiind a doua ca mărime, după Biserica ortodoxă Rusă, era firească ridicarea ei la rangul de Patriarhat.

Dacă înființarea Patriarhiei ortodoxe romîne este consecința desvoltării Bisericii noastre, acest act de o deosebită însemnătate a fost și începutul unei noi epoci în viața bisericii noastre. In primul rînd aceasta a favorizat unificarea vieții bisericești, care avea unele caracteristic specifice diferitelor provincii și a unit toate energiile în aceiaș direcție, dînd posibilitatea la o mai mare desfășurare a forțelor creatoare ale Bisericii. Puterea de viață a Bisericii noastre și a găsit cadrul potrivit de manifestare. In al doilea rînd Biserica noastră a cîștigat în prestigiu și a jucat un rol mai activ în cadrul ortodoxiei ecumenice.

Nu este în intenția noastră de a face o reprivire istorică asupra tuturor realizărilor din cei 30 ani de existență a Patriarhiei ortodoxe romîne. Dacă sub primii doi Patriarhi, Miron și Nicodim s-au pus temeliile desvoltării Patriarhiei romîne, trebuie să spunem că abia după 23 August 1944 această Patriarhie s a putut organiza în deplină libertate în conformitate cu canoanele ortodoxe și cu trebuințele ei. Pînă atunci titlul de Patriarhie era mai mult un simbol. Abia în noul Statut de organizare a Bisericii noastre s-au prevăzut prerogativele patriarhale canonice, ceiace a dus la o unitate mai vie și o activitate mai unitară și mai rodnică. Duhul acesta nou, prin care patriarhia a devenit din simbol realitate, a turnat un dinamism creator în toate compartimentele vieții bisericești Multiplele realizări de sub arhipăstorirea I. P. S. Patriarh Justinian ne sunt prea cunoscute pentru a le enumera aici. Intre acestea alături de reorganizarea și înoirea vieții bisericești sub toate aspectele, se evidențiază: reîntregirea bisericească și colaborarea activă a bisericii noastre la lupta pentru pace și pentru o viață mai bună a poporului nostru De asemenea o mai intensă activitate pe plan inter-ortodox și în special în legăturile cu Biserica ortodoxă rusă.

Biserica ortodoxă din Ardeal aduce la această aniversare întreaga ei recunoștință și întregul ei ataşament față de Patriarhia ortodoxă română, din care face parte ca un membru activ al ei. Aceasta pentrucă Ardealul ortodox care a dat Bisericii de peste munți atîția ierarhi, teo-

(Continuare în pag. 2)

Infiinţarea Patriarhiei Ortodocse Romîne

In 25 Februarie se împlinesc 30 ani dela votarea legii prin care scaunul de arhiepiscop şi mitropolit al Ungro-Vlahiei a fost ridicat la treapta de Patriarhie, iar titularul lui la rangul de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Romîne. Infiinţarea Patriarhiei a însemnat o încununare a organizaţiei noastre canonice bisericeşti, fără ca prin aceasta să se facă o abatere dela unitatea dogmatică şi canonică, ce există între bisericile ortodoxe, sau să slăbească in vre-un fel legătura şi comuniunea dintre aceste Biserici. La împlinirea a trei decenii dela înfiinţarea Patriarhiei, se cuvine să ne aducem aminte de acest moment important din viaţa Bisericii noastre şi să-l pomenim după cuviinţă.

Ca şi la popoarele vecine la bulgari şi la sîrbi şi la poporul nostru după organizarea şi consolidarea statului a urmat şi organizarea şi consolidarea ierarhiei bisericeşti. Era în spiritul timpului ca după constituirea unui stat independent să se aşeze în el şi o căpetenie bisericească, de regulă un mitropolit, prin ceeace se consfinţea şi se afirma şi mai mult autoritatea şi independenţa statului. Prin cucerirea independenţei Ţării Romîneşti de către Basarab Voevod, sub fiul acestuia, Nicolae Alexandru Basarab, se înfiinţează mitropolia din Ţara Romînească în sec. 14. La fel şi în Moldova după cucerirea independenţei sub Bogdan I, a urmat sub Muşatini organizarea Bisericii prin înfiinţarea mitropoliei Moldovei. Cele două mitropolii s-au desvoltat şi datorită păstorilor vrednici care le-au cîrmuit şi au ajuns în decursul timpului să se bucure de mare autoritate.

Unirii Principatelor sub Çuza-Vodă, era firesc să-i urmeze şi unificarea organizaţiei bisericeşti din Principate. Încă în Divanul Adhoc din Moldova, care a proclamat unirea cu Ţara Romînească, se cerea printre altele ca Biserica ortodoxă din Principate să nu mai fie dependentă de o altă ierarhie, adică să fie recunoscută ca autocefală, menţinînd unitatea dogmatică cu Biserica ecumenică a răsăritului. Se mai prevedea în acelaş timp înfiinţarea unei autorităţi sinodale centrale ş. a. In urma luptei pentru canonicitate, acest organ central s-a constituit pe baze canonice prin legea organică din 1872, Mitropolitul Ţării Romîneşti devenind mitropolit primat şi ca atare şi preşedinte al Sf. Sinod. La puţini ani după dobîndirea independenţei Principatelor Unite s-a obţinut şi autocefalia Bisericii ortodoxe romîne ea fiind recunoscută de Patriarhia dela Constantinopol în 1885.

Prin legea cultelor din 1925 s-a dat Bisericii o organizare unitară. Încă înainte de a fi votată această lege, Sf. Sinod a hotărît în şedinţa din 4 febr. 1925 ridicarea scaunului de arhiepiscop şi mitropolit al Ungro-Vlahiei la rangul de patriarh, lucru care a fost consacrat prin legea din 25 febr. din acelaş an. Astfel s-a ajuns la încununarea organizaţiei noastre bisericeşti prin înfiinţarea Patriarhiei Ortodoxe Romîne-

Ca o recunoştinţă pentru tot ce a dat Biserica strămoşească în trecut credincioşilor săi, ea a fost răsplătită prin ridicarea la rangul de Patriarhie.

Infiinţarea Patriarhiei ortodoxe romîne mai era justificată şi prin importanţa şi rolul pe care l-a avut biserica noastră în trecut pentru celelalte biserici ortodoxe. Cînd puterea semilunei a pus stăpînire pe ţările ortodoxe şi bisericile şi credincioşii lor îndurau mari lipsuri, Ţările Romîne au devenit sprijinitoare desinteresate ale acestora. In ţările romîne veneau după ajutoare feţe bisericeşti din Orient. Este destul să pomenim că din 11 Patriarhii ortodoxi cîţi au fost în secolul al 16-lea numai unul nu a fost în ţările romîne. Uneori se aflau chiar mai mulţi Patriarhi deodată în ţară, ca s. ex. la Bucureşti unde se aflau în acelaş trimp 3 patriarhi ecumenici, sau la înmormîntarea tatălui lui Dimitrie Cantemir s-a întîmplat să fie de faţă toţi 4 patriarhii ecumenici din răsărit. Cu excepţia imperiului rusesc, care după căderea Constantinopolului a devenit protectorul şi sprijinitorul ortodocşilor din ţările căzute sub stăpînirea semilunei, patriarhii şi Biserica ortodoxă nu au avut protectori mai credincioşi, mai cu solicitudine şi cu dragoste şi cu mijloace mai mari pentru ajutorarea ei, decît pe cei care erau în capul statelor romîneşti. Sf. Munte, ca şi patriarhii care s-au perindat în vremuri de nenorocire în fruntea Bisericii pot mărturisi în tot cursul istoriei de acest simţămînt de dragoste şi de evlavie, necontenit manifestate de acei care au reprezentat statele romîneşti- Intr-un timp cînd jugul turcesc apăsa greu asupra ţărilor din Peninsula Balcanică şi asupra celor din răsărit şi multe feţe bisericeşti şi credincioşi erau nevoiţi să se refugieze, toţi au găsit adăpost şi ocrotire în ţările romîne şi în sînul Bisericii romîneşti, Cînd alte biserici ortodoxe puteau lucra mai puţin pentru apărarea şi întărirea ortodoxiei Biserica noastră a lucrat cu mult spor în această direcţie. E deajuns să pomenim aici de sinoadele ţinute pe pămînt romînesc, ca cel dela 1595 şi cel dela 1642, de Mărturisirea Ortodoxă a lui Petru Movilă fiu de Domn Moldovean, de activitatea culturală desvoltată de Biserica noastră, de curentul paisian a cărui influenţă a trecut peste hotarele ţărilor romîne, de cărţile tipărite pentru Bisericile ortodoxe de sub stăpînirea turcească, ca să ne dăm seama de rolul important pe care l-au avut ţările romîne şi Biserica noastră pentru ortodoxie. Dacă mai adăugăm la acestea şi jertfele făcute şi luptele duse de ţările romîne pentru întreaga creştinătate, încît un Ştefan cel Mare era declarat atlet al creştinătăţii şi dacă alte Biserici ortodoxe din ţările vecine, profitînd de momente favorabile s-au ridicat la rangul de Patriarhie, înţelegem că şi Biserica noastră merita pe deplin acest lucru. De altfel mitropoliţii Ţării Romîne erau şi reprezentanţi ai Patriarhului din Constantinopol pentru ortodocşii din Ungaria. Ei purtau titlul de exarhi ai Plaiurilor şi sfinţeau şi episcopii şi mitropoliţii romînilor de dincoace de Carpaţi. Aceşti mitropoliţi ai Ungro-Vlahiei, începînd cu secolul al 18-lea (1776) purtau şi titlul de locţiitori ai Chesareii, avînd rangul al doilea după Patriarhul Constantinopolei. Ei erau în realitate ca nişte patriarhi, putînd să sfinţească episcopi şi mitropoliţi chiar pentru bisericile supuse jurisdicţiei Constantinopolului şi să prezideze sinodul patriarhal atunci cînd patriarhul Constantinopolului era absent. Astfel mitropoliţii Ţării Romîne exercitau dreptul de patriarh încă din secolul al 18-lea, lipsindu-le numai consacrarea legală a acestui drept, lucru care a avut loc în anul 1925- Ridicarea Bisericii ortodoxe romîne la rangul de Patriarhie mai era justificată şi de numărul mare al credincioşilor care a sporit în aşa fel, încît după Biserica ortodoxă Rusă Biserica noastră avea cei mai mulţi credincioşi ortodocşi din Orientul creştin. Biserica noastră era una din ramurile vînjoase ale Bisericii ortodoxe, cîştigînd o poziţie şi o importanţă pe care nu o mai aveau nici chiar unele din vechile patriarhii canonice, fiind chemată să joace un rol important între celelalte biserici ortodoxe surori, Toate aceste considerente au îndreptăţit hotărîrea Sf. Sinod şi a corpurilor legiuitoare din 1925 de a ridica Mitropolia Ungro-Vlahiei la rangul de Patriarhat.

Infiinţarea Patriarhiei ortodoxe romîne a adus un spor de prestigiu Bisericii noastre în raport cu celelalte biserici. Prin înfiinţarea patriarhiei s-a creiat organismul necesar pentru colaborarea strînsă şi eficace între Biserica noastră şi celelalte biserici ortodoxe şi s-a creiat cadrul în care se putea lucra cu mai mult spor la unificarea sufletească a credincioşilor ortodoxi din ţara noastră şi la întărirea şi înălţarea Bisericii strămoşeşti. Progresul făcut în toate sectoarele vieţii noastre bisericeşti în timpul celor trei decenii de existenţă a patriarhiei şi mai ales cel din ultimii ani, de sub păstorirea I. P. S. Patriarh Justinian, este o dovadă despre justeţea actului din 1925 şi o garanţie că Biserica Ortodoxă Romînă va păşi şi de acum înainte pe calea înăltării ortodoxiei şi a luptei penîru pace din succes în succes.

S. VLAD

Patriarhia Ortodoxă Romînă

(Urmare din pag. 1)

logi, clerici şi călugări, a găsit în tot decursul sbuciumatei lui istorii sprijin frăţesc la Mitropolia Ungro-Vlahiei, iar în cadru Patriarhiei ortodoxe a fost totdeauna apreciată şi sprijinită în activitatea ei şi în năzuinţa ei de a-şi reîntregi turma, desbinată la 1698. Actul epocal al reîntregirei Bisericesti din Ardeal a fost posibil, alături de alţi factori şi datorită chemării părinteşti a I. P. S. Patriarh Justinian, iar consolidarea lui e şi opera grijii şi sprijinului permanent dat de Patriarhie. Biserica ortodoxă din Ardeal a simţit mereu sprijinul Patriarhiei şi s-a integrat în viaţa Bisericii ortodoxe romîne, aducînd aportul ei preţios la propăşirea acesteia.

Sub cîrma înţeleaptă a I. P. S. Patriarh Justinian, Patriarhia ortodoxă romînă, înmănunchind toate energiile Bisericii noastre şi păşind alături de popor, va progresa şi de acum înainte atît în activitatea ei bisericească internă şi panortodoxă, cît şi în activitatea ei socială, de colaborare la lupta pentru pace şi la întărirea Patriei.

Cuprinzînd pe toţi fiii ei, crescuţi în duhul ortodoxiei, ea îşi va desfăşura cu vigoare sporită lucrarea de mîntuire a sufletelor şi de sprijinire a dreptelor năzuinţi ale popoarelor. Clerul şi credincioşii din Ardeal îi urează noi realizări pe calea aceasta şi o asigură că îşi vor pune toate forţele în slujba marilor idealuri pentru care luptă.

Telegraful Român

Anunţ

In depozitul Librăriei „Reîntregirea“ Sibiu, strada 1 Mai Nr. 35, proprietatea Arhiepiscopiei ortodoxe romîne Sibiu, se găsesc spre vînzare:

Cărţi rituale,
Cărţi de literatură bisericească,
Imprimate pentru oficiile parohiale.

Obiecte de cult:
Candele,
Cădelniţe,
Cruci,
Potire,
Disc,
Steluţă,
Copie,
Chivot,
Cutie pentru Sf. Mir etc.

Prapore, Epitafe, stofă pentru reverenzi, stofă pentru odăjdii şi odăjdii confecţionate.

După trei decenii

S-au împlinit trei decenii dela ridicarea Bisericii ortodoxe romîne la rang de Patriarhie. De aceea, acum cînd trecem pragul spre al patrulea deceniu, e bine să poposim o clipă, întorcînd privirile spre trecut, spre a ne putea da seama pe ce drum să urmeze în viitor.

Vremea vitregă nu ne-a păstrat documentele principale, care să ateste existența unei Biserici ortodoxe organizate pe plaiurile românești, afară de atestarea faptică a dăinuirei ei neîntrerupte. Ne vom opri la acele grăitoare pagini de istorie, cînd imperiul bizantin se cufunda încet și iremediabil în oceanul „celor trecute vremi" sub loviturile crude ale mohamedanismului fanatizat la culme și îmbătat de glorie. Patriarhiile ortodoxe își pierd rînd pe rînd puterea și strălucirea. Diferitele popoare ortodoxe sunt nevoite să caute forme nouă de organizare pentru autoconservare. Astfel iau naștere Bisericile naționale, care păstrează unitatea duhului, unitatea dogmatică și liturgică, și sfărîmă pe cea ecumenică-jurisdicțională, cu toată sforțarea patriarhiei constantinopolitane de a susține contrarul. În vremea aceasta a ocupării peninsulei Balcanice de către Turci, iau ființă și mitropoliile Munteniei și Moldovei fapt care însemna scoaterea Bisericilor românești de sub jurisdicția unor mitropolii înafară de granițele celor două principate de dincolo de munți. Patriarhia din Constantinopol cu acest prilej își dă seama că nu mai poate supraveghia și conduce direct viața bisericească dela nordul Dunării și cunoscînd lupta grea ce se dă acolo pentru păstrarea ortodoxiei, face din cele două mitropolii românești două organe ale puterii patriarhale, învestind pe cei doi mitropoliți cu puterea de exarhi (exarh al plaiurilor și exarh al părților nordice), deci cu jurisdicție faptică. Mitropoliții Ungro-Vlahiei și cei ai Moldovei primiau confirmarea și hirotonirea la Constantinopol Cei ai Ardealului și probabil cei din nordul apropiat Moldovei, dela exarhii Patriarhului (la Tîrgoviște și apoi la București). Diaconul Coresi în prefața cărții II de învățătură (1581) spune că tipărirea aceasta apare cu binecuvîntarea Mitropolitului Ghenadie (I) din Ardeal și a arhimetropolitului dela Tîrgoviște. Deci contimporanii lui Coresi aveau știința și conștiința unui exarhat care nu era numai titlu, ci funcțiune patriarhală prin delegație Iată în embrion Patriarhia română care va aștepta plinirea vremii!

Cele două principate române, în care Biserica a avut rol de frunte, n-au fost transformate niciodată în provincii turcești. Bucurîndu-se astfel de oarecare independență politică, faptul le-a dat și un fel de ascendent moral bisericesc asupra celorlalte popoare ortodoxe subjugate și le-a creat o sumă de obligații liber consimțite, pînă la vremea cînd Rusia se ridică la rang de putere mare și ia asupra sa protecția ortodocșilor din imperiul otoman. Principatele noastre ajung „devteri patris" (a doua patrie) a multor creștini ortodocși subjugați și refugiul multor fețe bisericești de peste Dunăre. Voivozii, care nu odată și au încrucișat sabia cu iataganul turcesc aveau conștiința clară că luptă pentru Hristos și pentru eliberarea creștinilor. Ștefan cel Mare și Mihai Viteazul (nu mai puțin Ioan Huniade) dau expresie clară acestei convingeri în auzul lumii întregi. Aurul românesc curge în valuri pentru ajutorarea celor dela „locurile sfinte" și tiparnițele unui Antim Ivireanu potolesc foamea și setea religioasă a mai tuturor popoarelor ortodoxe din lume. Astfel exarhatele românești depășesc în bine cu mult limitele trasate lor de Patriarhul ecumenic din cetatea lui Constantin cel Mare, care acum reprezenta față de statul turcesc pe toți creștinii ortodocși din imperiu. Ele contribuiau mai efectiv la păstrarea ortodoxiei decît acesta însuși. Dar modești cum suntem din fire, noi n-am făcut niciodată obiect de reclamă răsunătoare din titlul și jurisdicția ce ni s a acordat odată cu independența bisericească și a crescut odată cu nevoile vremii.

Pe vremea domniilor fanariote românii sunt împinși și bisericește mai în umbră. Sub baldahinul ortodoxiei, grecii își purtau pe pămîntul nostru interesele naționalismului intransigent. Totuși conștiința rolului important avut de ortodoxia românească în cea ecumenică nu s-a stins. Ea n-a privit cu gelozie, nici cu mîhnire că rolul jucat de ea trece în mîni mai viguroase. S-a bucurat împreună cu Biserica Rusă și chiar a secondat-o.

Dar în vremea aceasta ținuturile românești se unesc politiceşte. Ca o consecință firească și în Biserică se face una conducerea Sf. Sinod dela București. O nouă organizare se impune imperios. Luîndu-se de bază Statutul Organic Transilvănean, ca cea mai democrată orînduire bisericească, ajung la un statut de organizare care era mai mult un compromis al diferitelor organizări existente în bisericile ținuturilor ce s-au unit.

În septembrie 1925, I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului organizează și conduce un grup de 161 pelerini la locurile sfinte. Trecînd prin Constantinopol pelerinii sînt conduși pentru a primi binecuvîntarea la Patriarhul Ecumenic. Prea Fericitul Părinte cu acest prilej ține să-și arate „adînca bucurie pe care o simte văzînd închinători români în reședința lui și subliniază marile îndatoriri pe care le are azi Biserica ortodoxă română întru susținerea și afirmarea ecumenicității". De ziua Înălțării Sfintei Cruci din același an se găsesc la recepție în reședința Patriarhului ecumenic din Ierusalim, Damianos I. Iată ce spune octogenarul păzitor al Sfîntulu Mormînt: „Biserica ortodoxă română are azi un mare rol, acela de a lua conducerea Bisericilor ortodoxe și în deosebi protectoratul sf. locuri, ca una care azi reprezintă marea majoritate a creștinilor ortodocși" (vezi: Dr. Cristescu, Mai aproape de Tine Doamne, pag. 27 și 176).

Iată atmosfera bisericească românească și ecumenică, cînd ceea ce faptic se exercitase de veacuri ia forma legală și canonică prin actele dela 4 și 25 februarie 1925. Cum se vede ridicarea Bisericii noastre la rang de Patriarhie română nu era un orgoliu personal al unuia sau unora și nici nu răsărea dintr-un sentiment de mîndrie nejustificată a poporului român, ci este urmarea firească a unui lung proces istoric de autoconservare a ortodoxiei, din purtarea de grijă a lui Dumnezeu

În 1945, bătrînul Patriarh Nicodim, e cercetat de o delegație a Bisericii Ruse. Nu mult după aceasta sosește altă delegație a Bisericii Ruseşti, invitînd Patriarhia Română să participe la solemnitățile alegerii și investirii Patriarhului Alexei din Moscova. Patriarhia română trimite o delegație. Apoi alți trimiși ai Bisericii Ruse cercetează Biserica noastră. Octogenarul Patriarh Nicodim se decide să plece însoțit de ierarhi mai tineri la Moscova spre a face o vizită Patriarhului de acolo, străbătînd cu trenul drumurile pe care le umblase ca tînăr student al Institutelor Teologice Ruse din acea vreme. În 1947 Prea Fericitul Patriarh Alexei cu o suită impunătoare întoarce vizita Bisericii române, străbătînd aproape tot întinsul Patriei noastre.

Sub al treilea Patriarh, sub conducerea I. P. S. și P. F. Patriarh Justinian, Patriarhia română începe să funcționeze efectiv. În vara anului 1948, însoțit de mai mulți vlădici, I. P. S. Sa merge la Moscova spre a lua parte la serbările de cinci sute de ani dela proclamarea autocefaliei Bisericii Ruse și la conferința pan-ortodoxă, în care se trasează în linii mari atitudinea Bise-

(Continuare în pag. 4)

Înființarea Patriarhiei Române

Se împlinesc 30 de ani dela proclamarea Patriarhiei române și acest eveniment merită cîteva reflexii.

In organizarea bisericească teritorială, în răsăritul ortodox Hristocentric s-a ținut seamă de elementul local-popular, în spiritul trimiterii sf. apostoli de către Mîntuitorul Hristos „la toate neamurile" (Mat. 28, 19) precum și al glosolaliei din ziua Pogorîrii Duhului Sfînt (Fap. 2, 4-11).

De aceea sf. apostoli au și rînduit principiul, care a fost fixat în canonul 34 apostolic, ca episcopii unui popor să-și aibă în frunte un protos, de care să asculte și fără de știrea căruia nimica să nu poată face. Principiul acesta a fost însușit și în canoanele 9 și 16 dela Antiohia, din 341, încît pe baza lor independența politică a unui popor asigura totodată și autocefalia bisericească a acelui teritoriu. In aceste împrejurări au dobîndit autocefalia bisericească Mitropoliile din Cipru, Armenia și Georgia și după același principiu Patriarhia ecumenică a acordat autocefalie Bisericilor locale din Bulgaria (în 927 și 1234), din Serbia (în 1219), din Muntenia (în 1359), din Moldova (în 1401) și din Rusia (în 1448).

Dar această acordare de autocefalie locală administrativă nu ducea nicidecum la o fărîmițare a Bisericii ortodoxe, precum li s-a părut celor neinițiați, ci ea era numai formală, privitoare la administrația locală și la limba de cult. Incolo era respectată cu sfințenie unitatea Hristocentrică în dogmă, în cult și canoane. Prin autocefalie nu s-a creat nici un specific dogmatic local, ci numai s-a acceptat exprimarea locală a administrației și a particularității de limbă, care nicidecum nu știrbea unitatea Ortodoxiei.

Demnitatea de patriarh, acordată în sec. V mitropoliților din Alexandria, Antiohia, Cesareea, Efes și Heraclea, s-a restrîns apoi numai la „pentarhia patriarhală", stabilită prin sinodul IV ecumenic din 451, în canonul 28, în care erau încadrați în șir onorific episcopii din Roma, Constantinopole, Alexandria, Antiohia și Ierusalim. Aceasta a confirmat o și canonul 36 trulan, din 692. Dar titlul de patriarh a fost menționat abia în canoanele 15 și 16 ale sinodului patr. Fotie din 861. Prin aceste decizii, patriarhul devenea episcop conducător (protosul în can. 34 apost.) al unei părți autocefale din Biserică numită patriarhie.

In cadrul condițiunilor de desvoltare istorică a Bisericii ortodoxe, Patriarhia ecumenică din Constantinopole, apreciind rolul unor Biserici ortodoxe locale, le-a acordat și lor titlul onorific de patriarhie, precum a fost cea pentru bulgari, cu sediul la Silistra și Ohrida (927-1018) sau la Tîrnova (1234-1394) și Ohrida (1410-1766), cea pentru sîrbi cu sediul dela Peci (1463) și (1553-1766) și cea pentru ruși, cu sediul la Moscova (1589-1721), care singura primi prin decizie sinodală a vechilor 4 patriarhii locul al 5-lea în șirul patriarhiilor răsăritene. In fine s-a mai adăugat patriarhia onorifică a sîrbilor dela Carlovița, din 1848. Deoarece la începutul sec. XX-lea s-a realizat renașterea unor popoare din robia mohamedană, iar poporul rus a început o nouă viață socială, s-a reînființat patriarhia rusă în 1917 și patriarhia sîrbă, cu centrul la Belgrad în 1920.

In aceste împrejurări s a pus în discuție și ridicarea mitropoliei autocefale române din Romînia la rang de patriarhie, pe baza unor justificări reale, precum erau: 1. tenacitatea credincioșilor români în ortodoxie, precum și continua lor grije chiar pentru bunul mers al bisericii din regiunile căzute sub dominația turcească. Era invocat acel „Bizanț după Bizanț susținut de țările Române în întregul Orient or-

(Continuare în pag. 4)

30 de ani

dela înființarea Patriarhiei Romîne

In 4 februarie 1925 Sf. Sinod din București a proclamat Patriarhia Română. Ea a fost legiferată îndată de statul român și recunoscută de toate Bisericile ortodoxe. Înălțarea Bisericii române la rang de Patriarhie se făcea în conformitate cu principiile de organizare a Bisericii creștine, prescrise de legislația bisericească apostolică și ecumenică. Canonul treizeci și patru apostolic prescria ca episcopii fiecărui popor să aibă pe unul din ei căpetenie și cu știrea lui să orînduiască toate cele bisericești. Canonul 17 al Sinodului 4 ecumenic din Calcedon (441) formula principiul, afirmat și de sinodul 2 ecumenic (381) ca episcopul fiecărui oraș să aibă în biserică rangul pe care îl are acel oraș în stat. Arhiepiscopul Bucureștilor fiind după 1918 căpetenia episcopilor dintr-un stat independent și episcopul capitalei acestui stat, trebuia să devină patriarh și după un principiu și după celălalt, în conformitate cu aplicarea lor în trecut și altor biserici ortodoxe: rusă, bulgară, sîrbă etc. Sinodul Calcedonian supunea prin canonul 28 cu provocare la practica părinților consfințită și de sinodul 2 ecumenic, patriarhiei constantinopolitane pe episcopii de peste granițele imperiului bizantin care se găsea în zona popoarelor migratoare. O parte din biserica (pre) romînă și teritoriul ei de azi atunci sub stăpînirea hună întinsă pînă la Niș și Sofia ajunse prin acest canon sub jurisdicția patriarhiei de Constantinopol.

In anul 535 Împăratul Iustinian înființă pentru strămoșii noștri arhiepiscopia „romanică" a Iustinianei prime pe la Scoplie de azi, cu jurisdicție și în nordul Dunării, cu autocefalie și cu rang în Balcani ca al patriarhiei romane din apus. Îi motiva rangul cu principiul cuprins în canonul 17 calcedonian, că autoritatea bisericească urmează în rang și înălțare pe cea politică locală. Această arhiepiscopie autocefală a noastră a dispărut în anul 602, revenind sub jurisdicția patriarhiei Constantinopolitane după canonul 28 al sinodului 4 ecumenic.

In 1359 patriarhia Constantinopolului organiză aici prima noastră mitropolie canonică a Ungro-Vlahiei pe baza constituirii unui stat romîn independent în nordul Dunării. Curînd îi dădu și jurisdicția de exarhie a plaiurilor de peste Carpați și a întregii Ungarii, iar pentru ajutoarele românești către locurile sfinte îi acordă și locotenența unor scaune din ce în ce mai înalte distruse de turci; Nicomidia, Ancira, Cesareia Capadochiei Că aceste înălțări în rang i le acorda pentru ajutoarele românești către ortodocșii de sub turci, o scria Patriarhul Sofronie de Constantinopol în 10 oct. 1776 cînd o înălța dela rangul Ancirei la cel al Cezareei Capadochiei. In această ajutorare a ortodocșilor din răsăritul cotropit Biserica română urma exemplul Bisericii mai mari ruse care o ajuta și pe ea și care obținuse Patriarhia sa în 1589, la un veac după emanciparea deplină a statului Moscovit.

Conform principiilor induse de organizare a bisericii, și biserica română a obținut autocefalia în 1885 în urma cîștigării de statul romîn cu ajutorul celui rusesc a independenței sale în 1878, iar în 1925 Patriarhia, căpetenia bisericească națională prescrisă de canonul 34 apostolic. Canonul apostolic motiva această organizare bisericească cu nevoia unității în biserica fiecărui popor. Această unitate nu s-a realizat deplin sub primii doi patriarhi români: Miron (1925—1939) și Nicodim (1939—1948), de oarece regimul monarhiei și al guvernelor ei, dependent de capitalul apusean, compus și din fonduri catolice a menținut spărtura făcută de Habsburgi în unitatea bisericii române. Al 3-lea patriarh I. P. S. și P. F. Justinian, încă în primul său an de patriarhat a refăcut această unitate, cîștigîndu-i Patriarhiei noastre cadrul complect necesat împlinirii rostului ei apostolic. Această realizare istorică a fost înlesnită de schimbările din 23 August 1944, 6 martie 1945 și 29 dec. 1947 care a dat posibilitatea clerului și credincioșilor să-și împlinească dorința revenirii manifestată și în 1744 și în 1797 și în 1848 și în alte dăți. Ea încununează și lupta de o viață întreagă a I. P. S. nostru mitropolit Nicolae.

In programul patriarhiei, enunțat la sinodul din 4 februarie 1925, acest punct esențial nu era trecut, ci numai următoarele: 1. Trimiterea de bursieri în străinătate pentru formarea statului ei major 2. Desvoltarea facultății de Teologie din București în centru de cultură ortodoxă, cu catedre și pentru literatura teologică slavă și greacă. 3. Inființarea Academiei de muzică bisericească orientală în București. 4. Zidirea Catedralei Patriarhale. Programul era în gust și nici pe acesta nu l-a înfăptuit în întregime Patriarhul Miron, care-l anunțase. L-a primul punct l-a ajutat întrecerea susținută de marele ctitor de cultură bisericească din scaunul lui Șaguna. Al doilea a fost înfăptuit deplin abia de I. P. S. Patriarh Iustinian. Al 4-lea n-a fost realizat, Patriarhul Miron mărginindu-se la clădirea reședinței patriarhale. I. P. S. Patriarh Justinian în foarte scurt timp a realizat și desăvîrșit tot ce era sănătos în programa inițială a Patriarhiei, dar și mult din ce trebuia să prevadă, dar omisese ea. A reorganizat o pe baze sinodal-democratice printr-un sistem complect de legiuiri, i-a dat deplina unitate și întregire, a pornit o la activitate mai vie în slujba poporului și a omenirii iubitoare de pace și de progres, a continuat ajutorarea bisericilor surori din Orient- a strîns legăturile cu biserica Rusă și cu celelalte biserici ortodoxe etc. Grație rîvnei și realizărilor I. P. P. Sale sprijinite de ierarhie, cler și credincioși, Patriarhia Română pășește în al 4 lea deceniu al ei cu prestigiul consolidat și cu nădejdi de progres.

ST. LUPȘA

După trei decenii

[Urmare din pag. 3]

ricii ortodoxe pe plan mondial, lansîndu-se totdeodată și un apel pentru pace către toți creștinii. După doi ani și mai bine, I. P. S Patriarh Justinian face o nouă călătorie la Moscova, prilejuită de noi consfătuiri între Întîi stătători ai Bisericilor ortodoxe.

Din inițiativa Patriarhului Justinian se leagă firele istorice cu patriarhiile ecumenice, mai întîi sub forma unor felicitări la marile sărbători ale creștinătății ortodoxe, apoi prin acele schimburi de publicații bisericești, al invitațiilor la diferitele aniversări însemnate (ca jubileul înființării Bibliotecii Patriarhiei din Alexandria), apoi prin vizite de delegați (I. P. C. Arhim Samaha al Patriarhiei Antiohiene), chiar de căpetenii ale Bisericilor mari ortodoxe (I.P.S. și P. F. Patriarh ecumenic Alexandru III al Antiohiei, delegații Sf. Sinod al Bisericii Bulgare, Întîiul stătător al Bisericii Albaneze, I.P.S. și P. F. Patriarh Chiril al Bulgariei etc).

S-a făcut schimb de studenți, în țară cu alte confesiuni, peste hotare cu Bisericile ortodoxe (Finlanda, Siria). În decembrie 1949 cu ocazia vizitei făcută ierarhilor ardeleni, I.P.S. Patriarh Justinian a cercetat și pe Episcopii Lutherani, Calvini, Unitarieni la bisericile și reședințele lor, fapt care a contribuit la apropierea dintre confesiunile care în trecut, secole de a rîndul s-au privit cu destulă răceală sau indiferență.

Iată în linii mari ce au adus atît Bisericii ortodoxe române cît și Ortodoxiei ecumenice cei treizeci de ani dela proclamarea Patriarhiei române, care virtual exista de secole. Ce are de făcut în viitor? Se desprinde din cele de mai sus: să meargă înainte cu stăruință pe drumul trasat ei de veacuri de Domnul și de oamenii cu suflet înțelegător, pînă cînd toți credincioșii vor ajunge „să fie una, una desăvîrșit" (Ioan 17). Cel ce ne-a poruncit aceasta și care nevăzut stă la cîrma Bisericii, să insufle credincioșilor rîvna și stăruința înfăptuirii acestui ideal.

G. M.

Înființarea Patriarhiei Romîne

(Urmare din pag. 3)

todox întru sprijinirea a tot ce era ortodoxie verificată. Daniile românești se îndreptau nu numai spre Sirmiul apropiat, dar și spre Athos și îndepărtatul centre ortodoxe din Antiohia, Ierusalim și Sinai De aceea mulți patriarhi răsăriteni au poposit atît de adesea în țările române, tipărindu-și aici cărțile lor de cult pentru greci, arabi și georgieni, pe lîngă numeroasele publicații destinate pentru slavii din sudul Dunării, sporind prestigiul mitropoliei ungrovlahiei față de celelalte Biserici ortodoxe surori, care chiar dela început s a bucurat de atribuțiuni patriarhale în titulatura sa, precum și ca exarhie patriarhală a plaiurilor.

Aceste și încă alte considerente au determinat punerea problemei înființării Patriarhiei române, la ședința Sf. Sinod din febr. 1925.

Investitura și întronizarea festivă s-au săvîrșit în octombrie, după primirea tomosului patriarhal, prin care patriarhul ecumenic Vasile III binecuvînta înființarea patriarhiei române.

Cu această ocazie s au fixat și cîteva probleme de conduită pentru patriarhia română' a cărei înființare era un eveniment important din istorla Bisericii ortodoxe. In frunte stătea principiul susținerii unei activități rodnice pentru binele Bisericii ortodoxe în genere, apoi binele Bisericii ortodoxe române, precum și binele obștesc.

Intr-adevăr pe această linie s au și depus multe străduințe concrete din partea patriarhiei române. A fost sprijinită patriarhia ecumenică, strîmtorată greu de politica turcească de după 1925; s-au depus eforturi pentru înlăturarea schismei dintre Bisericile ortodoxe din Bulgaria și Albania față de patriarhia ecumenică; a fost susținută patriarhia din Ierusalim, încercată greu de prozelitismul eterodox latin și s a militat necontenit pentru strîngerea mai activă a legăturilor de unitate panortodoxă, prin variate conferințe comune. Aceleași au fost și străduințele manifestate pentru închegarea vechilor legături cu patriarhia rusă, fapt confirmat apoi la conferința panortodoxă dela Moscova din 1948.

Condiție a acestor străduințe fiind însuflețirea și acțiunea, patriarhia română s-a integrat dela început, prin I. P. S. Patriarh Justinian în marele lagăr al partizanilor păcii, singurul care poate determina colaborarea sinceră dintre oameni și popoare.

Privind deci retrospectiv asupra celor 30 de ani dela înființarea patriarhiei române, putem face concluzia, că ea a însemnat cu adevărat un pas hotărîtor spre binele Bisericii ortodoxe întregi, întărindu-i și mai categoric unitatea esențială.

Omul este făcut să muncească precum pasărea să sboare. Prov. 5, 7.

Redactor: Profesor Dr. NICOLAE MLADIN.

Editura și Tiparul Tipografiei „Reîntregirea", Sibiu 645 55
Taxa poștală plătită în numerar

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU

ANUL 103 SIBIU, 15 Martie 1955 Preţul unui ex. 40 bani Nr. 11—12

Telegraful Român

ORGANUL OFICIAL AL ARHIEPISCOPIEI ORTODOXE ROMANE DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU
ŞI AL EPISCOPIILOR CLUJ ŞI ORADEA

Abonamentul
pentru parohii cl. I Lei 40; cl. II Lei 30; cl. III Lei 25. Particulari Lei 25. Autorităţi şi străinătate Lei 50. De sprijin Lei 75. Pentru America 10 Dolari.

Articolele şi corespondenţa
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

Preţul inserţiunilor
un cm.² 60 Bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.
Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai Nr. 35.

Mesajul adresat de I. P. Sf. Mitropolit Nicolae, romînilor din America

Fraţi romîni şi iubiţii mei fii sufleteşti,

Cu inima plină de dragoste cu care un părinte bun îşi însoţeşte fiii săi în orice drum şi la orice încercare a vieţii îndrept cuvîntul meu de arhipăstor către voi, romînii din cele două Americi şi către clerul şi Episcopul nostru canonic Andrei Moldovan binecuvîntîndu-Vă, rugîndu-l pe Domnul şi Mîntuitorul nostru Iisus Hristos să-şi reverse harul său asupra voastră şi să vă îndrumeze spre tot lucrul bun şi mîntuitor.

Indreptăm spre voi cuvîntul nostru cu bucuria ce o avem, cînd ne gîndim cît de legate sînt sufletele voastre de poporul al cărui fii sînteţi şi de Biserica strămoşilor noştri şi cum întotdeauna aţi dat ascultare chemării poporului romîn şi Bisericii ortodoxe, ca şi îndrumărilor ce vi le-am trimis. Acum cuvîntul nostru se îndreaptă spre voi într-un moment hotărîtor pentru toate popoarele lumii şi pentru poporul nostru.

Intr-adevăr ştiţi cu toţii că peste voia popoarelor se pregăteşte dezlănţuirea unui nou război mondial. Şi ceea ce este mai grozav e că se pregăteşte deslănţuirea unui război dus cu arme atomice. Voi cunoaşteţi din cele două războaie mondiale cîte jertfe şi cîte suferinţe aduce războiul. Iar poporul romîn, peste care au trecut pustiitoare două războaie, cunoaşte din propria experienţă cîte suferinţe, cîte jertfe, cîte distrugeri de vieţi şi bunuri materiale şi spirituale aduce războiul. Poporul romîn, în străduinţa sa pentru pace, vede cum conducători ai ţărilor din apusul Europei şi de peste Ocean fac pregătiri pentru dezlănţuirea unui nou război prin reînfiinţarea armatei germane. Nimic bun nu se poate aştepta dela un nou război mondial mai pustiitor decît toate războaiele de pînă acum. Astfel că avînd proaspete urmele nimicitoare ale răsboiului hitlerist, poporul nostru, şi alături de el Biserica noastră, luptă cu hotărîre împotriva războiului şi pentru păstrarea, întărirea şi biruinţa păcii. Noi credem că toate problemele pot fi rezolvate prin tratative paşnice, că popoarele pot să trăiască în pace şi să muncească pentru binele şi fericirea tuturor. De aceea, văzînd unanimitatea cu care toţi fiii patriei noastre şi toţi credincioşii Bisericii noastre luptă cu o inimă şi cu un suflet peutru biruinţa păcii şi pentru o viaţă mai fericită vă îndemn şi pe voi să vă înarmaţi cu armele păcii — cum zice sfîntul Apostol Pavel — să vă împotriviţi celor ce pregătesc războiul şi în unire cu fraţii voştri să luptaţi pentru ca pacea să stăpînească în inimile tuturor, pentru ca pacea să fie atotbiruitoare. Căci, dintre toate glasurile cari se aud astăzi nici unul nu e aşa de îndreptăţit ca glasul celor ce cer şi luptă pentru pace. El este glasul popoarelor, el este glasul lui Dumnezeu. El este glasul Mîntuitorului care a venit ca să fie „pe pămînt pace şi între oameni bunăvoire" — el este glasul Bisericii care e împărăţia păcii pe pămînt.

Dar dacă este întru totul îndreptăţită lupta împotriva războiului şi pentru pace, e cu atît mai îndreptăţită lupta popoarelor — pe care o sprijineşte Biserica noastră — pentru înlăturarea unui război atomic, pentru nimicirea armelor atomice şi folosirea energiei atomice în scopuri paşnice. Dumnezeu a dat omului înţelepciune ca să descopere energia atomică şi s-o folosească pentru îmbunătăţirea vieţii omeneşti. Iar popoarele îşi dau seama de marile binefaceri ce ar izvorî din folosirea în scopuri paşnice a energiei atomice. De aceea, popoarele întăresc prin semnăturile lor în zilele aceştea Apelul Consiliului Mondial al Păcii, care le cheamă de a se ridica împotriva celor ce pregătesc războiul atomic, de a condamna pe cei ce-l vor deslănţui, de a cere distrugerea stocurilor existente de bombe atomice şi încetarea imediată a fabricării lor. Poporul nostru şi Biserica noastră îşi unesc glasul cu glasul popoarelor iubitoare de pace. Atrăgîndu-Vă luarea aminte că în cazul dezlănţuirii unui război atomic nimeni nu se va putea pune la adăpost, vă chem şi pe voi, fii ai poporului romîn şi credincioşi ai bisericii, să vă uniţi glasul cu glasul nostru, să vă uniţi lupta cu lupta noastră, să aduceţi contribuţia voastră neprecupeţită la lupta pentru interzicerea armelor atomice, pentru nimicirea lor şi pentru folosirea energiei atomice în scopuri paşnice. In felul acesta vă veţi împlini datoria faţă de poporul vostru şi faţă de credinţa voastră, arătîndu-Vă cu adevărat iubitori de pace

Continuare în pag. 2

6 Martie

S-au împlinit zece ani dela instaurarea primului guvern democratic, care cuprinde pe cei mai buni fii ai clasei muncitoare, ţărănimii muncitoare şi intelectualităţii progresiste. Acest fapt a reprezentat o cotitură în viaţa statului şi poporului nostru: de atunci înainte am păşit cu fermitate pe calea construirii socialismului. De aceea deceniul trecut este plin de realizări epocale.

Astfel ţara noastră a ajuns dintr-o ţară „eminamente agricolă", o ţară cu o industrie proprie înfloritoare, cu o agricultură avansată şi cu o cultură progresistă. Prin naţionalizarea întreprinderilor industriale, minelor, căilor de comunicaţie etc., care au devenit bun al poporului muncitor, s-au pus bazele industrializării socialiste. Industria grea, constructoare de maşini şi utilaj, industria carboniferă şi petroliferă, industria electrotehnică, industria chimică, industria forestieră ş. a,, au luat un mare avînt. S-au construit şi se construesc noui fabrici şi uzine, se deschid noui sonde petrolifere, noui mine, noui şantiere. Se produc în ţara noastră maşini, pe care altădată le importam cu bani grei din străinătate. Producţia globală a industriei este mai mare ca în 1938.

In domeniul agriculturii prin reforma agrară, pămîntul a fost luat din stăpînirea moşierilor şi împărţit ţăranilor muncitori. Ţărănimea muncitoare, dîndu-şi seama de superioritatea agriculturii socialiste, a pornit pe calea gospodăriilor agricole colective, întovărăşirilor agricole şi asociaţiilor agricole simple. Rezultatele obţinute sunt dovada concretă că singura cale de progres a satelor şi de viaţă îmbelşugată şi luminată pentru ţăranii muncitori este calea agriculturii socialiste. Lucrarea pămîntului pe suprafeţe mari de teren, după metode agrotehnice avansate, cu mijloace mecanizate — aduc recolte bogate şi venite mari ţăranilor muncitori colectivişti sau întovărăşiţi. Dar şi ţăranii muncitori cu gospodării individuale, urmînd îndrumarea guvernului şi primind ajutorul clasei muncitoare, şi-au ridicat nivelul de trai şi au ajuns să dea o producţie agricolă mărită.

Ridicarea producţiei industriale şi agricole a creiat posibilitatea de a se desfiinţa cartelele şi a se trece la comerţul desfăşurat. Actualmente se duce lupta pentru mărirea producţiei în industria alimentară şi industria uşoară, producătoare de bunuri de larg consum şi pentru propăşirea agriculturii în conformitate cu Proiectul de directive al Congresului al II. al Partidului cu privire la desvoltarea agriculturii în următorii 2—3 ani. Aceasta va avea ca rezultat o mai bună aprovizionare a oamenilar muncii şi a industriei socialiste şi posibilitatea

Continuare în pag. 4

Împotriva războiului atomic, pentru pace

— Consfătuirea interconfesională din Sibiu —

Vineri, 18 februarie a. c., între orele 15-18 p. m., a avut loc în sala Căminului Cultural „Șt. Gheorghiu" din Sibiu, o conferință interconfesională, la care au participat: I. P. Sf. nostru Mitropolit Nicolae, P. C. prot. vicar T. Belașcu, consilierii arhiepiscopești, profesorii și studenții Institutului Teologic, preoții din orașul și Raionul Sibiu, pastori și deservenți ai celorlalte culte din orașul și Raionul Sibiu.

După constituirea prezidiului, P. C. Prot. T. BELAȘCU, după ce arată că slujitorii cultelor trebue să fie în primele rînduri ale luptătorilor pentru pace, căci nimic nu e mai frumos pentru noi, decît să apărăm pacea, salută prezența I. P. Sf. nostru Mitropolit Nicolae, care ne este călăuzitor pe calea păcii, și a reprezentanților cultelor. Această prezență e o dovadă că toate cultele luptă unitar și hotărît pentru apărarea celui mai de preț bun: pacea.

Apoi ia cuvîntul dl Stefan Năilescu (adventist), care desvoltă tema despre situația internațională actuală și lupta popoarelor pentru pace, pentru condamnarea războiului atomic și nimicirea armelor atomice. După ce arată pericolul legat de planul remilitarizărit Germaniei și a folosirii armei atomice, conferențiarul prezintă acțiunea pentru pace și pentru folosirea energiei atomice în scopuri pașnice a Uniunei Sovietice și a popoarelor iubitoare de pace. Vorbind despre apelul sesiunei dela Viena al Consiliului Mondial al Păcii, spune că prin semnarea Apelului și prin acțiuni hotărîte popoarele pot pune stavilă în calea atițătorilor la războiul atomic și pot impune pacea. Poporul nostru semnează cu însuflețire acest apel, cerînd distrugerea stocurilor existente de arme atomice și împiedecarea unui război mondial, și își întărește semnătura prin muncă pentru întărirea Patriei și ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii. Toți cărora li-e dragă pacea și care își iubesc Patria, trebue să fie alături de popor în lupta lui pentru pace și pentru o viață mai bună.

Același referat este citit — rezumativ — în limba germană de pastorul evanghelic E. Weingarten din Cristian.

Pr. Prof. Gr. T. Marcu citește Chemarea Comitetului Permanent pentru apărarea Păcii din R. P. R. pentru semnarea Apelului Consiliului Mondial al Păcii.

I. P. S. nostru mitropolit Nicolae, *luînd cuvîntul, a spus între altele următoarele: Apelul pentru pace a găsit și în inimile noastre uși deschise. Noi ne dăm seama că nici cînd ca acum n-a fost mai actuală rugăciunea pentru pace și pentru ca Dumnezeu să ne ferească de un nou război. Ar trebui să gîndim pînă la sfîrșit consecințele acestui război amenințător, ca toți să se convingă de nenorocirile pe care le-ar aduce asupra omenirii și să se adune toate străduințele pentru menținerea păcii.*

Lupta pentru apărarea păcii e primită cu bucurie de toți ceice iubesc progresul, viața și fericirea. Noi, slujitorii lui Hristos, suntem legați organic de pace și ne simțim datori s-o vestim în toate părțile. Și ne rugăm stăruitor părintelui ceresc pentru pace. Totodată Biserica sprijinește pe toți aceia care luptă pentru pace, Dumnezeu va binecuvînta hotărîrile noastre de azi, care se unesc cu dorințele a milioane și sute de milioane de oameni,

Urmează *discuțiile* în jurul referatului.

Prot. Evanghelic Gross declară că aprobă întru toate Apelul Consiliului Mondial al Păcii, că deservenții cultelor trebue să-și pună toată silința de a mobiliza pe credincioși în luptă pentru pace și împotriva războiului atomic, ca toți să semneze Apelul și să-și întărească iscălitura prin muncă întru înflorirea patriei.

Pr. prof. Sp. Cîndea, după ce arată marea primejdie a războiului atomic, afirmă că prin hotărîrea noastră ajutăm la salvarea din ghiarele morții a milioane de oameni. Nu există pe lume un ideal mai nobil și mai potrivit cu misiunea preoțească, decît a lupta pentru înlăturarea războiului atomic și întărirea păcii. De aceea la chemarea ce s-a citit fiecare trebue să răspundă cu toată convingerea și să-și angajeze toate forțele pentru zădărnicirea planurilor atițătorilor la război. Voința omenirii de a lupta pentru pace e o forță așa de uriașă, încît pacea va fi salvată spre binele și fericirea popoarelor. Cu aceste sentimente semnăm Apelul și ne dăm contribuția la cauza mare a păcii.

Pastorul evanghelic Reinerth, spune că nu prin război ci prin tratative pașnice se pot rezolva problemele internaționale. Să semnăm Apelul și să-i îndrumăm și pe credincioși la intensificarea luptei pentru pace.

Prot. rom. cat., Garabet, spune că la alternativa: pace sau război, popoarele și diferitele confesiuni răspund: pace.

Amintind mesajul I. P. S. nostru Nicolae, și mesajul episcopilor protestanți pentru pace și împotriva armelor atomice, P. C. Sa afirmă că Biserica rom. cat. se află pe aceeași linie de apărarea păcii și condamnare a războiului atomic. Preoții catolici au semnat apelul în fruntea credincioșilor. Dorește ca odată cu Invierea lui Hristos — la Paști, să sărbătorim și biruința Păcii, căci dacă toți vom fi uniți pacea va birui.

C. păr. I. Chioaru (Sibiu), după ce prezintă concepția Bisericii despre pace și război și despre folosirea pașnică a energiei atomice, declară că preoțimea ortodoxă din raionul Sibiu, va lupta ca omenirea să ajungă la o pace durabilă și ca această pace cu bucuriile ei să se sălășluiască veșnic între oameni.

Dl Bădescu (adventist) spune că Apelul dela Viena a fost primit cu mare însuflețire. Ne alăturăm cu Biserica ortodoxă și cu celelalte culte luptei poporului pentru pace și ne îndrumăm credincioșii să semneze Apelul pentru împiedicarea războiului atomic.

Studentul teolog Sigartău (anul IV), declară că studenții teologi semnează cu încredere Apelul, aducînd astfel contribuția lor la construirea unei vieți pașnice și fericite.

Studenta teol. Olga Brașoveanu (anul III), arată că tineretul are dreptul la viață și la un viitor fericit. — De aceea semnăm cu tinerească însuflețire Apelul dela Viena.

Pastorul evanghelic Mies, declară că semnează cu toată inima Apelul, pentru că preotul e vestitor al păcii și împotriva războiului atomic.

P. C. inspector eparhial I. Nicoară, spune că Biserica își unește glasul și străduințele cu glasul popoarelor împotriva atițătorilor la un nou război și pentru folosirea energiei atomice în scopuri pașnice.

Pastorul evanghelic Scheiner, arată că semnătura noastră pe Apel are valoare, pentrucă se adaugă la sutele de milioane de semnături. E o datorie și o cinste să iscălim acest Apel, ca energia atomică să nu fie folosită spre distrugerea oamenilor, ci spre fericirea lor.

Părintele Toma Nistor (Vurpăr) spune că credincioșii dela sate au iscălit în frunte cu preotul lor Apelul dela Viena. Ei vor să muncească și să se roage în pace, De aceea putem spune răspicat tuturor că sîntem împotriva războiului atomic și pentru pace.

Prot. reformat I. Naghi, după ce se declară de acord cu antevorbitorii săi, spune că semnăturile noastre, pe care le vom întări prin fapte și prin lămurirea credincioșilor, împreună cu semnăturile sutelor de milioane de partizani ai păcii vor avea efectul dorit.

Popa Gh. (adventist), aderă la lupta pentru pace și împotriva războiului atomic, iar M. Chelcea (adventist), arată primejdia reînvierii Wehrmachtului german și obligația de a lămuri pe credincioși în lupta pentru pace.

Președintele Sfatului Popular orășenesc, C. Nicolaese declară că această consfătuire este o contribuție la întărirea păcii. Mesajul I. P. S. mitropolit Nicolae a avut un ecou puternic în țară și în străinătate. Unindu-ne cu toții vom împiedeca declanșarea războiului atomic și vom impune pacea.

P. C. prof. Gr. T. Marcu, citește Moțiunea, *care e aprobată cu vii aplauze Prin această Moțiune slujitorii cultelor din orașul și raionul Sibiu, declară, între altele: „Am luat hotărîrea fermă de a da deplina noastră adeziune la lupta ce se duce astăzi în toate țările lumii împotriva folosirii energiei atomice ca armă de luptă și de distrugere în masă. In numele credinței religioase pe care o mărturisim fiecare dintre noi după specificul nostru cultic, în numele viitorului tihnit pe care omenirea luminată a vremii noastre și l construește astăzi prin muncă pașnică, în numele vieții ridicăm glasul nostru de protest împotriva războiului atomic și cerem distrugerea stocurilor existente de bombe atomice și cu hidrogen și încetarea fabricării oricăror arme de distrugere în masă, precum și împiedecarea remilitarizării Germaniei occidentale. Încrezători în forța de nebiruit a acelor aproape un miliard de luptători pentru pace din toate țările, așternem semnătura noastră pe Apelul dela Viena, încredințați fiind că apărăm astfel bunul cel mai de preț al omenirii vremii noastre: pacea".*

P. C. prot. vicar T. Belașcu, încheie ședința — mulțumind participanților și în special I. P. S. nostru mitropolit Nicolae. Prezența atîtor reprezentanți ai cultelor la această consfătuire e dovadă că în lupta pentru pace suntem unitari. Unitatea aceasta e cea mai bună pildă pentru credincioșii noștri. Trebue întîi să avem clare noi obiectivele luptei pentru pace, ca să putem lămuri și pe credincioși. Să fim luptători hotărîți pentru pace. Să ne punem, împreună cu credincioșii semnătura pe Apelul dela Viena. In felul acesta vom contribui la triumful păcii și înflorirea Patriei noastre R.P.R.

Consfătuirea s-a încheiat prin semnarea Apelului dela Viena într-o atmosferă de însuflețire.

Mesajul adresat de I. P. S. Nicolae

(Urmare din pag. 1)

și făcători de pace, doritori de pace și luptători pentru pace. In fața pustiirilor apocaliptice, pe care le-ar aduce un război atomic, inima noastră îngrijorată vorbește inimii voastre în graiul dragostei de părinte și frate, chemîndu-Vă să ridicați cuvînt în apărarea voastră și a noastră a tuturor, împotrivindu-Vă războiului și luptînd pentru pace.

Domnul și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos să binecuvinteze străduaniile voastre în slujba păcii și să vă dea bucuria de a vesti împreună cu toate popoarele — marea și mult așteptata biruință a păcii pe pămînt.

Imbrățișîndu-Vă cu toată dragostea de mamă a Bisericii noastre și cu dragostea mea de părinte duhovnicesc al vostru al tuturor, încrezător în biruința păcii asupra războiului, rămîn al vostru al tuturor de tot binele voitor

NICOLAE
Mitropolit al Ardealului

Rolul preotului în sprijinirea străduinţilor poporului muncitor pentru o viaţă mai bună şi mai fericită

Preoţii ortodocşi de pe întinsul patriei noastre au înţeles că cel ce slujeşte cu vrednicie altarului şi Domnului, nu poate să se rupă de realitatea vie, nu poate să se rupă de poporul în mijlocul căruia trăieşte, ci dimpotrivă trebuie şi este obligat, chiar, să conlucreze fără preget şi să lupte alături de el, pentru realizarea unei vieţi fericite şi îmbelşugate. Pătrunşi de aceste îndatoriri măreţe, cari stau de altfel în faţa tuturor cetăţenilor patriei noastre, slujitorii altarelor, s-au îndreptat atît pe plan spiritual, la ridicarea morală a credincioşilor, cît şi pe plan social, către toate acele sectoare de activitate obştească în care se duce lupta pentru bunăstarea poporului şi pentru apărarea păcii.

Activitatea pe care o desfăşoară preotul pe plan spiritual, tinde la formarea morală a credincioşilor Bisericii noastre. S-a constatat de altfel — şi oricine poate verifica acest fapt — că acei credincioşi cari ca o urmare a străduinţei preoţilor şi-au însuşit temeinic învăţătura Mîntuitorului Hristos şi a Sfintei Sale Biserici, şi au aplicat-o, conformîndu-şi viaţa acestei învăţături, au dat dovadă a fi nu numai buni şi credincioşi fii ai Bisericii, dar în acelaş timp şi buni cetăţeni ai Statului.

Biserica recunoscînd şi respectînd organizaţia de Stat prin morala Sa, nu numai că nu îndepărtează pe nimeni dela îndeplinirea obligaţiilor cetăţeneşti ce-i revin, ci dimpotrivă îndeamnă pe fiecare credincios să se achite în mod conştiincios şi demn de îndatoririle care îi stau în faţă.

Dealtfel preoţii ortodocşi au înţeles că foarte puţine sunt acele sectoare de activitate obştească, în care ei ca preoţi, ca îndrumători şi păstori ai turmei celei cuvîntătoare, să nu poată sluji drept pildă luminoasă credincioşilor, fie prin faptele lor, fie prin îndemnurile lor.

Una din activităţile obşteşti în care fapta şi sfatul preoţimii noastre se arată în tot cursul anului, este aceia care se desfăşoară sub semnul îndeplinirii cu succes a muncilor agricole, pentru dobîndirea şi asigurarea unei recolte cît mai îmbelşugate. In acest măreţ scop, preotul ortodox, în afară de aceia că trebuie să îndeplinească cu sfinţenie îndatoririle sale care îi revin ca cetăţean al Statului, el trebue să colaboreze cu organele de Stat şi cu toate formaţiunile obşteşti, pentru a lămuri pe credincioşi în legătură cu îndeplinirea la timp şi în bune condiţiuni a muncilor agricole, ştiind că prin aceasta el contribuie la asigurarea unei recolte îmbelşugate, care atrage după sine, ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii.

Această obligaţie a preotului este permanentă, nicicînd ea neputînd fi socotită ca terminată, întrucît în tot cursul anului, muncitorul agricol are permanentă nevoie de îndemnuri şi de îndrumări.

Aşa de pildă, primăvara preotul trebuie să arate credincioşilor săi că folosind şi întrebuinţînd uneltele şi maşinile S. M. T., selecţionîndu-şi seminţele, însămînţînd la timp şi în bune condiţiuni, aplicînd cele mai înaintate metode agrotehnice, va putea realiza o recoltă cît se poate de bogată, care îi va putea asigura o viaţă mai bună, nu numai lui ci şi muncitorului din fabrică.

In perioada de întreţinere a culturilor, preotul ca păstor duhovnicesc este dator să arate credincioşilor săi că prevenind şi înlăturînd la timp pericolele cari ar putea compromite culturile şi ca atare, ar aduce o scădere a producţiei agricole, ei contribuiesc într-o mare măsură la întărirea şi prosperarea Statului nostru.

In perioada recoltatului, treerişului şi desmiriştitului, preotul deasemenea are datoria cetăeneasc ă, alături de organele de Stat, să lămurească pe ţăranii muncitori, că efectuînd în condiţii optime aceste munci, contribuiesc la întărirea economiei noastre naţionale. El trebuie să arate enoriaşilor săi că îndeplinirea muncilor agricole în bune condiţiuni şi la termenele fixate de organele noastre centrale de conducere, este o îndatorire patriotică a fiecărui cetăţean.

In perioada colectărilor, preotul trebuie să ducă o susţinută muncă de lămurire în legătură cu îndeplinirea planului de colectare, arătînd credincioşilor că predarea cotelor este o obligaţie de Stat dela care nimeni nu se poate sustrage, întrucît produsele predate folosesc la întreţinerea bolnavilor în spitale, la hrana copiilor aflaţi în şcoli, la ajutorarea celor în neputinţă, la întreţinerea ostaşilor şi la altele. De fapt, preotul poate arăta credincioşilor că predarea acestor cote, este şi un minunat prilej de îndeplinire a cuvintelor Sfintelor Scripturi care tuturor le zice: „Purtaţi sarcina unii altora şi astfel veţi împlini legea lui Hristos". (Gal. 6, 3 şi 9).

De acest îndemn al Marelui Apostol al Neamurilor, pe care l-a adresat cîndva creştinilor din Galata, se poate folosi preotul foarte bine şi cu alte prilejuri. Se poate folosi de pildă atunci cînd caută să arate păstoriţilor săi rolul pe care îl are autoimpunerea. Bine ştiut este că în toate părţile patriei noastre sunt o mulţime de treburi cari se cer înfăptuite, ele fiind necesare tuturor. Ori tot atît de bine ştiut e că Statul nu poate dintrodată şi grabnic să îndeplinească toate cele de trebuinţă, care lipsesc astăzi. Prin osîrdia tuturor însă, prin munca şi bunăvoinţa obştei, se pot înfăptui o mulţime de lucruri folositoare şi necesare. De aceea preotul trebuie să arate credincioşilor că această autoimpunere nu reprezintă o îndatorire faţă de Stat, ci o participare benevolă la împlinirea nevoilor obştei în care trăim, ea neavînd altă destinaţie decît aceea de a asigura realizarea lucrărilor a căror trebuinţă este simţită de toţi şi a căror foloase se resfrîng asupra tuturor lucrătorilor satului sau oraşului în care trăim.

Referitor la plata impozitelor, preotul este dator să arate credincioşilor săi, că plătind la timp impozitele nu fac altceva decît să se supună poruncii Domnului Iisus care zice: „Daţi Cesarului ce este al Cesarului"... Impozitele trebuesc achitate la termen, pentrucă în felul acesta ajutăm efectiv Statul nostru, iar acesta la rîndul său îşi îndeplineşte planul în care pe lîngă plata salariilor celor ce muncesc în instituţii şi fabrici, mai are prevăzut şi construirea şi repararea de şcoli, spitale, uzine, drumuri şi altele; conştienţi fiind că toate acestea contribuesc într-o înaltă măsură la ridicarea nivelului economic, cultural şi social al oamenilor muncii din patria noastră.

Această muncă de lămurire dusă de preot în rîndurile credincioşilor săi, va aduce roade cu atît mai mari, cu cît preotul va servi drept exemplu păstoriţilor săi. El va trebui în acest caz să se situeze în fruntea credincioşilor atît în ceea ce priveşte executarea muncilor agricole cît şi achitarea cotelor şi a impozitelor la timp. În afară de acest mijloc sigur, preotul va folosi toate prilejurile pentru a duce o susţinută muncă între păstoriţii săi.

Aşa de pildă preotul va da cetire şi va populariza pastoralele Sf. Sinod şi cele ale Înalţilor Ierarhi, cari asemenea unor adevăraţi şi buni conducători ai dreptcredincioşilor, se îngrijesc şi caută prin îndemnurile şi sfaturile lor, să îndrepteze turma cuvîntătoare pe adevăratul drum al prosperităţii şi al progresului.

Apoi preotul va folosi toate prilejurile pentru a duce această muncă de lămurire printre credincioşi. El va trebui — prin predicile pe cari le va ţine în acest scop — să arate că Biserica nu numai că nu este potrivnică progresului social, economic, politic sau cultural, unei mai bune stări a poporului, dar că ea ajută la tot binele ce este de făcut pentru aceasta, că ea însăşi doreşte şi predică munca, pacea, dreptatea, egalitatea, libertatea; ea însăşi doreşte şi poate să ajute la realizarea unei mai bune stări generale, în care oamenii să trăiască mai uşor şi mai fericiţi; ea însăşi este interesată şi obligată moral la combaterea nedreptăţilor sociale, a asupririi şi exploatării omului, a mizeriei, a ignoranţei, a rătăcirii şi a suferinţei de orice fel. (cf. Ort. Nr. 1—1954, pg. 44).

În munca sa de lămurire — atunci cînd este vorba de predici şi de discuţii dela om la om — preotul să caute să se bazeze pe un cuvînt cu un temei moral creştin pentru a învăţa şi lămuri pe credincioşi datoriile lor cetăţeneşti.

Numai vorbind în limba Bisericii şi de pe poziţia pe care preotul o ocupă în societate, munca lui va fi încununată de succes. În acest fel vorbind, cuvîntul preotului va găsi justificare pe deoparte, în concepţia şi în obligaţia sa religios-morală ca slujitor al altarului — iar pe de altă parte, în obligaţia sa socială şi cetăţenească.

La prima vedere, s-ar părea că rolul preotului în sprijinirea năzuinţelor poporului nostru muncitor pentru o viaţă mai bună, mai fericită şi mai îmbelşugată, s-ar reduce numai la atît. Dar în mijlocul frămîntărilor care tulbură lumea dela un capăt la celălalt al ei, cînd popoarele iubitoare de pace, indiferent de structura lor socială, indiferent de credinţa lor religioasă, indiferent de crezul lor politic, s-au înregimentat în măreţul front al păcii, luptînd împotriva celor ce pregătesc lumii moarte în loc de viaţă, preotul îşi are deasemenea rolul său bine definit

Bine ştiut este că o viaţă mai bună şi mai fericită nu poate fi realizată decît întrun climat de pace şi de înţelegere. Mîntuitorul Hristos, care însuşi este Domn al păcii, a venit în lume ca lumea viaţă să aibe şi mai mult să aibe. El a fericit pe făcătorii de pace, zicînd că aceştia fiii lui Dumnezeu se vor chema. Ori preotul, care este slujitorul Domnului Hristos şi care a fost trimis în lume pentru a propovedui cuvîntul Dumnezeescului Mîntuitor, va putea el fi numărat oare în altă parte, decît printre cei făcători de pace? Sigur că nu. Însă participarea lui la lupta pentru pace nu se va putea limita numai la propoveduirea învăţăturii creştine pentru pace.

Judecînd războiul din punct de vedere creştinesc, acesta este un rău, împotriva căruia preoţii — alături de milioanele şi milioanele de oameni de bună credinţă şi cinstiţi din lumea întreagă — trebuie să ia o atitudine hotărîtă. Ca bun creştin, dar mai ales ca preot, ţi se impune să combaţi răul cu toată convingerea şi cu toată puterea sufletească, cu care te-a înzestrat Dumnezeu. Drept aceea, preoţii ortodocşi, pătrunşi de importanţa acestui lucru, au înţeles dece nu este de ajuns să-şi restrîngă activitatea lor pe acest tărîm, numai la propoveduirea învăţăturii creştine despre pace şi de aceea au căutat să devină factori activi în această măreaţă luptă.

Mijloacele de luptă pentru pace cari stau la dispoziţia preoţimii noastre, au fost indicate încă din 1952 de Întîi Stătătorul Bisericii noastre, de Înalt Prea Sfinţitul Patriarh Justinian. I. P. S. Sa a arătat că lupta pentru pace a fost şi este una dintre cele mai sfinte misiuni a preoţimii noastre, întrucît Domnul şi Mîntuitorul nostru Iisus Hristos nu a venit în lume pentru ca răul suferinţelor, sărăcia şi distrugerile cauzate de războaie să continue, ci să aducă pacea, buna înţelegere şi convieţuirea paşnică între oameni.

Pildă vie preoţimii noastre trebue să-i fie Arhipăstorul Bisericii noastre, care nu s-a mul-

ţumit numai cu indicarea mijloacelor de luptă pentru pace, ci înţelegîndu-şi chemarea, s-a arătat pe sine ca un convins, dîrz şi activ luptător pentru cauza sfîntă a păcii.

Indicînd mijloacele prin care slujitorii sfintelor altare sînt chemaţi să participe în chip organizat la purtarea unei lupte eficace pentru apărarea păcii, Înalt prea Sfinţitul şi Prea Fericitul Patriarh a indicat drumul pe care preoţii ortodocşi trebuie să păşească cu încredere, ştiind că în felul acesta ei slujesc şi împlinesc voia lui Dumnezeu, Domnul Păcii şi în acelaş timp dovedesc că s-au pătruns de această măreaţă misiune a lor în lume.

Preoţii au datoria de a săvîrşi servicii religioase de obşte pentru pace, de a predica şi de a vorbi atît în Biserică cît şi în adunări publice, de a intra fără şovăire în comitetele de luptă pentru pace, de a participa activ la munca acestor comitete, de a ţine conferinţe, de a scrie articole, de a difuza lucrările, broşurile, rezoluţiile şi apelurile pentru pace, de a îndruma pe credincioşi şi de a se face ei înşişi pildă vie de luptători activi pentru apărarea păcii.

O deosebită atenţie va da preotul acţiunii de îndrumare a păstoriţilor lui, de a muncii cu avînt, arătîndu-le că îndeplinirea şi depăşirea planurilor de Stat, orăşeneşti şi comunale, duce la întărirea economiei noastre naţionale, ceea ce însemnează că fiecare cetăţean contribue prin munca sa la consolidarea lagărului păcii, democraţiei şi progresului.

De asemenea preotul va sfătui şi va îndemna dreptcredincioşii creştini, să dea ascultare deplină legilor ţării şi să urmeze exemplul de muncă şi de jertfă al cîrmuitorilor patriei noastre scumpe, înconjurîndu-i cu adevărată dragoste şi cu preţuire nehărmurită.

O altă datorie a preotului în lupta pentru pace este aceea de a lua atitudine hotărîtă faţă de manifestările duşmănoase ale celor ce nu văd cu ochi buni cuceririle epocale ale poporului nostru muncitor. Aceştia nemai putînd exploata truda celor mulţi, cinstiţi şi harnici, îşi varsă mereu otrava urei lor, lansînd svonuri fanteziste încercînd prin aceasta să clatine capetele slabe ale celor neştiutori. De aceea preotul este dator să fie permanent de veghe, înfierîndu-i tără cruţare şi arătînd cu curaj, care este adevărata situaţie a poporului nostru muncitor, care alături de celelalte popoare dornice de pace, munceşte cu avînt pentru făurirea unui viitor mai bun şi mai fericit.

Luminînd pe credincioşi, preoţimea ortodoxă apără marile cuceriri ale poporului nostru, apără pacea, apără viaţa, apără bunăstarea şi fericirea tuturor, apără însăşi mîntuirea sufletească a credincioşilor. Cunoscînd mijloacele pe care le are la îndemînă, în această măreaţă operă de transformare a omenirii şi aplicîndu-le cu curaj şi cu convingere în munca de zi cu zi pe care o desfăşoară, preoţii ortodocşi contribuesc la făurirea unei vieţi în care pacea, dragostea, belşugul şi bună starea sunt realităţi universale, în care popoarele păşesc înfrăţite spre progres şi lumină.

Pr. **V. Grozea,** Daneş

Cînd postiţi nu fiţi ca făţarnicii trişti, că îşi smolesc feţele lor, ca să arate oamenilor că postesc...

Iar tu cînd posteşti... să nu te arăţi oamenilor că posteşti, ci Tatălui tău, celui ce vede în ascuns. Mt. 6, 16-17.

Cuvîntul crucii.. pentru noi ceice ne mîntuim este puterea lui Dumnezeu.

I. Cor 1, 18.

Conferinţa epitropilor bisericeşti din protopopiatul Agnita

La 10 decembrie 1954 a avut loc a 2-a conferinţă a epitropilor din protopopiatul Agnita. Prima s-a ţinut la 10 Martie 1954 la o lună după alegerea lor în calitate de chivernisitori ai bunurilor bisericeşti conform dispoziţiunilor Superioare.

Atunci au fost convocaţi pentru a li se arăta care este misiunea lor, cum trebue să fie un epitrop model şi ce trebuie să ştie fiecare epitrop în legătură cu bugetul, contul de gestiune, inventar etc. Aceste lămuriri au fost date de însuşi Pr. cons. inspector Ioan Circov, care era pe teren la inspecţie în Agnita.

Acum s-au strîns pentru a-şi face darea de seamă asupra activităţii lor depusă din momentul alegerii. In sala oficiului protopopesc frumos amenajată pe lîngă epitropii convocaţi au mai luat parte şi cîţiva preoţi în frunte cu Pr. Prot. Zare Vitale. După ce P. C. Protopop deschide şedinţa printr-o scurtă cuvîntare invită pe părintele Boca din Merghindeal şi pe părintele P. Tîrziu din Birghiş să-şi ţină şi ei tezele programate în legătură cu rolul mirenilor în biserică şi în administraţia bunurilor bisericeşti. La discuţiii iau parte: epitrop Suciu N. din Pelişor, Coman N. din Fofeldea, Roşca Ioan din Hosman, Crivăţ din Beneşti, Mărginean Ioan din Alţina, Popirad din Birghiş etc. Fiecare din ei, au arătat ce au făcut în parohie. Deosebit de frumos a fost raportul de dare de seamă a epitropului din Pelişor Suciu Ion, care îşi execută bugetul 100%, a epitropului Hanea Ioan din Vecerd unde s-a renovat biserica, a epitropului din Chirpăr Scutea Mihai unde de asemenea s-a renovat biserica, a epitropului Crivăţ Marin din Beneşti cu renovarea bisericii şi introducerea curentului electric etc.

Din cele arătate s a constatat că în prot. Agnita, în total numai în cursul anului 1954, şi mai precis dela alegerea noilor epitropi din 7. II. 1954 s-au renovat 11 biserici şi anume la: Ruja (epitrop Comanici Nicolae, la Agnita (epitrop Terbea Simion), la Chirpăr (epitrop Scutea Mihail), la Beneşti (epitrop Crivăţ Marin), la Merghindeal (epitrop Mihail Zaharie), la Ghijasa de sus (epitrop Ilea Augustin), la Cincul (epitrop Streza Nicolae), la Vecerd (epitrop Hanea Ioan), la Şalcău (epitr. Popa Aurel), la Moardăş (epitrop N. N.), la Nocrich (epitrop Maru Ion). S-au mai reparat casele parohiale din Bruiu (epitrop Băcilă Vasile), din Hendorf (epitrop Grecu Patriche), şi în Vecerd (epitrop Hanea Ioan). La fel s-a amenajat cimitirul din Agnita, împrejmuindu-l cu gard nou în lungime de 400 m. liniari, cel din Ţeline, etc. Valoarea totală a acestor lucrări executate în interesul bisericei cu ajutorul epitropilor atinge suma de aproape 100.000 lei.

Din analiza rapoartelor, Pr. Filip Crişan din Alţina trage concluzia că epitropii protopopiatului nostru stimulaţi în munca lor dela prima conferinţă în majoritate au muncit cu rîvnă, pentru care lucru merită toată lauda superiorilor şi recunoştinţa parohienilor din rîndul cărora au fost aleşi.

In timp ce unii au fost lăudaţi pentru munca depusă cei mai puţini activi au fost îndemnaţi cu blîndeţe să ia de pildă pe cei harnici.

Drept răspuns îşi iau angajamentul, că în anul în care vom intra îşi vor depune tot efortul pentru executarea bugetului şi vor conlucra la îmbunătăţirea aşezămintelor bisericeşti.

Şedinţa s-a ridicat la orele 14, ducînd fiecare epitrop cu el impresii plăcute şi edificatoare dela această conferinţă.

Pr. Filip Crişan-Agnita

„Vrednic este lucrătorul de plata lui".

6 Martie

Urmare din pag. 1

reducerii preţurilor şi ridicarea nivelului de trai a poporului muncitor.

Toate aceste succese din domeniul economic sînt însoţite de un avînt şi în domeniul cultural. Analfabetismul — plagă a trecutului — este înlăturat. Căminele culturale, teatrele, cinematografele, orchestrele, şcolile, tipăriturile, revistele ş. a. duc lumină pînă în cele mai îndepărtate unghere ale ţării şi ridică necontenit nivelul cultural al poporului nostru.

Patria noastră s-a întărit şi păşeşte înainte spre construirea socialismului. Ea este un factor activ în marele lagăr al păcii, democraţiei şi socialismului. Ea luptă, alături de Uniunea Sovietică şi de popoarele iubitoare de pace, împotriva remilitarizării Germaniei şi a folosirii armelor atomice.

Ea cere nimicirea bombelor atomice existente şi utilizarea energiei atomice numai în scopuri paşnice. Hotărîrea guvernului sovietic de a ne acorda ajutor tehnico-ştiinţific şi de producţie pentru desvoltarea cercetărilor cu privire la folosirea energiei atomice în scopuri paşnice deschide măreţe perspective de dezvoltare — economiei şi culturii, de întărire şi înflorire a patriei noastre.

Aniversarea a 10 ani dela instalarea primului guvern democratic în ţara noastră, o sărbătorim în bucuria marilor biruinţe dobîndite de poporul nostru, cu sprijinul multilateral şi desinteresat al Uniunii Sovietice şi al ţărilor de democraţie populară. Alături de Uniunea Sovietică şi de popoarele iubitoare de pace, poporul nostru păşeşte cu elan înainte spre un viitor de bunăstare, de pace şi fericire. Iar Biserica noastră merge împreună cu poporul, sprijinind împlinirea năzuinţelor lui. Căci noi avem convingerea neclintită că forţele păcii vor fi biruitoare şi popoarele vor ajunge să-şi cucerească fericirea.

Indrumător Omiletic

I. Evanghelia de la Marcu 8, 34-38.

Se poate vorbi despre: Sf. Cruce.

1. Crucea este semnul creştin de biruinţă, asupra păcatului şi morţii;

2. Crucea este isvor de întărire cu puterile harului divin;

3. Crucea este punte către cer, căci prin cruce Mîntuitorul a împreunat iarăşi pămîntul cu cerul.

4. De aceea se cuvine să cinstim Sf. Cruce şi să sorbim din ea puteri de luptă pentru biruinţa vieţii asupra morţii, a păcii asupra războiului, a binelui asupra răului.

II. Evanghelia de la Marcu 9, 17-32.

Se poate vorbi despre rugăciune şi post.

1. Mîntuitorul recomandă expres rugăciunea şi postul. El însuşi s-a rugat şi a postit.

2. Sf. noastră Biserică de aceea a aşezat rînduiala rugăciunii şi a postului şi timpuri în care — ca în Postul acesta — se împreună rugăciunea stăruitoare cu postul.

3. De fapt rugăciunea şi postul sunt ca aripile, cari se sprijină una pe alta. Postul potoleşte sburdările trupului, înfrînează poftele lui şi uşurează înălţarea sufletului la Dumnezeu. Rugăciunile înalţă sufletul la Dumnezeu şi ne dă puteri de luptă împotriva păcatului. De aceea în vremea postului avem mai multă rîvnă şi la rugăciune.

4. Să împreunăm postul cu rugăciunea, ca astfel să înlăturăm răutatea din viaţa noastră şi să fim săvîrşitori ai binelui spre mîntuire.

Redactor: Profesor Dr. NICOLAE MLADIN. Tiparul Tipografiei „REÎNTREGIREA" Sibiu 645 55
Taxa poştală plătită în numerar.

ANUL 103 SIBIU, 1 Aprilie 1955 Preţul unui ex. 40 bani Nr. 13—14

Telegraful Român

ORGANUL OFICIAL AL ARHIEPISCOPIEI ORTODOXE ROMANE DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU
ŞI AL EPISCOPIILOR CLUJ ŞI ORADEA

Abonamentul
pentru parohii cl. I Lei 40; cl. II Lei 30; cl. III Lei 25. Particulari Lei 25. Autorităţi şi străinătate Lei 50. De sprijin Lei 75. Pentru America 10 Dolari.

Articolele şi corespondenţa
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

Preţul inserţiunilor
un cm.² 60 Bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.
Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai Nr. 35.

Nr. 2524/1955 Prez.

Nicolae,

din îndurarea lui Dumnezeu Arhiepiscop al Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia şi Sibiu şi Mitropolit al românilor ortodocşi din Ardeal, Crişana şi Maramureş

Iubitului cler şi popor: Har şi milă dela Dumnezeu Tatăl şi dela Domnul nostru Iisus Hristos

„Aceasta este ziua care a făcut-o Domnul să ne bucurăm şi să ne veselim întrînsa".

Iubiţii mei fii sufleteşti,

Bunul Dumnezeu ne-a învrednicit ca să ajungem din nou marele şi luminatul praznic al Invierii Domnului. Ca un părinte duhovnicesc al vostru al tuturor vă îmbrăţişez cu toată căldura iubirii sufletului meu şi îndrept către sufletele voastre cuvînt de sfătuire şi îndrumare.

De astă dată m-am gîndit să vă aduc aminte de marea bucurie pe care o revarsă în viaţa noastră Invierea Domnului. Acest lucru îl mărturisim ori de cîte ori cîntăm cuvintele imnului Invierii Domnului: „Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul să ne bucurăm şi să ne veselim întrînsa". Căci cu adevărat Invierea Domnului este praznicul celei mai înalte şi mai luminate bucurii creştineşti. Aşa a fost dintru început şi aşa a rămas mereu în învăţăturile Bisericii noastre şi în viaţa credincioşilor noştri. Cît de mare, de negrăită, a fost bucuria Maicii Domnului, bucuria ucenicilor şi a femeilor mironosiţe cînd l-au văzut pe Domnul înviat şi au vorbit cu El. Cu această atotbiruitoare bucurie în suflet au plecat Sfinţii Apostoli la propoveduire şi bucuria aceasta au transmis-o tuturor celor ce au crezut în Hristos Domnul. De atunci, în centrul vieţii creştine stă marea bucurie a Invierii Domnului. De atunci, în centrul slujbelor Bisericii noastre şi al anului liturgic stă lumina strălucitoare a Invierii Domnului. De atunci, la fiecare praznic al Paştilor, cînd preotul cetеşte evanghelia Invierii şi din toate inimile răsună cu putere imnul Invierii: „Hristos a înviat", o mare bucurie ni se aprinde în suflet şi ne umple de lumină.

Oare de unde izvorăşte această bucurie, care ne copleşeşte sufletul în ziua Invierii? Din credinţa, din simţămîntul că prin Invierea Domnului ne-am izbăvit din robia păcatului şi a morţii şi ne-am făcut părtaşi ai sfinţeniei şi ai vieţii celei veşnice. Într-adevăr, prin Înviere, Mîntuitorul s-a arătat mai tare decît păcatul şi mai tare decît moartea. Iar biruinţa aceasta a lui Hristos este şi biruinţa noastră, căci toţi cei ce cred în Hristos şi-i urmează, sînt biruitori asupra păcatului, sînt împlinitori ai poruncilor Lui şi au garanţia nemuririi. Iată de ce Invierea Domnului este praznicul celei mai mari bucurii creştineşti. Ea ne dăruieşte cele mai mari daruri duhovniceşti, sfinţenia şi viaţa cea fără de moarte.

Bucuria aceasta o simţim cu atît mai deplin cu cît noi înşine sîntem mai pregătiţi sufleteşte, cu sufletul mai curat şi mai luminat. Se cuvine dar, ca acum să ne înoim simţirile şi aşa să întîmpinăm cu bucurie pe Domnul, cel ce a înviat din mormînt. Să sădim în sufletele noastre cît mai multă dragoste, ajutîndu-ne unii pe alţii, făcînd binele semenilor noştri. Să-L simţim pe Hristos cel înviat cum priveghează cu toată dragostea Lui peste viaţa noastră, ne sprijineşte în nevoi, ne întăreşte în faptele cele bune, ne luminează şi ne călăuzeşte. Şi dacă avem acest simţămînt că Domnul este cu noi, păşim cu bucurie pe urmele Lui şi ducem cu rîvnă lupta cea bună a mîntuirii noastre.

Să rugăm totodată pe Domnul şi Mîntuitorul sufletelor noastre ca prin puterea Lui cea dumnezeiască să se împlinească dorinţa fierbinte a tuturor oamenilor de bine, ca să fie feriţi de pustiirile unui nou război şi pacea să se statornicească în toată lumea. Cuvîntul: „Pace vouă", cu care Mîntuitorul a întîmpinat pe Apostoli după înviere, să ne fie un îndemn de a ne ruga şi a lupta pentru ca binefacerile păcii să se coboare în toate colţurile pămîntului.

De încheiere, rog pe bunul Dumnezeu să-şi reverse darul Său peste voi şi peste toţi ai voştri, peste ţarinile voastre, peste munca voastră, ca praznicul Invierii Domnului să-l petreceţi cu bucurie, cu pace şi cu sănătate. Bucuria Invierii să fie deplină în inimile voastre!

Îmbrăţişîndu-vă cu iubire caldă de părinte şi adresîndu-vă tuturor salutul creştinesc: *„Hristos a înviat!"*, am rămas,

Sibiu, la sărbătoarea Invierii Domnului din anul 1955

al Vostru al tuturor de tot binele voitor:

† **Nicolae**
Arhiepiscop şi Mitropolit

O carte importantă

O bucurie cu totul deosebită ne produce apariţia în româneşte a celui mai bun tratat ortodox de teologie simbolică. Este vorba despre Simbolica lui Hristu Andrutsos, tradusă din limba greacă de profesorul universitar Iustin Moisescu, de la Institutul Teologic din Bucureşti.

Hr. Andrutsos, fost profesor la Facultatea de Teologie din Atena, se numără printre cei mai mari teologi ai veacului nostru, dacă nu este chiar cel mai mare: o personalitate excepţională, care, în timpul activităţii universitare, a impresionat prin lărgimea orizontului său spiritual, prin profunda cunoaştere şi pătrundere a problemelor teologice şi filosofice, prin multilaterală competenţă, prin desăvîrşita sa onestitate ştiinţifică şi dragoste de adevăr, şi care, şi după moarte, continuă să impresioneze prin soliditatea şi armonia construcţiei sistemului său teologic — fie în dogmatică, fie în morală —, prin marea sa putere de analiză, dublată de o tot atît de mare putere de sinteză, prin limpezimea fără egal a expunerii şi prin lipsa patimei polemice, ca şi prin lipsa exagerărilor legate de asemenea patimă.

Aceste calităţi ale spiritului ştiinţific al lui Andrutsos se manifestă în deosebi în Dogmatica şi în Simbolica lui.

In tratatul de teologie simbolică, într-un conţinut dens, cuprins în nu mai mult de 340 pagini, Andrutsos pune just, discută critic şi rezolvă în lumina ortodoxiei toate problemele doctrinare importante ivite în urma apariţiei diferenţierilor din sînul creştinismului, prin conturarea tipurilor confesionale. Simbolica aceasta excelează mai cu seamă prin orînduirea sistematică logică a materiei, prin critica obiectivă, prin concizіunea formulărilor şi prin claritatea expunerii.

Toate aceste calităţi de fond şi de formă au trecut în acelaş grad în care se găsesc în textul grec — sîntem bucuroşi să recunoaştem — şi în traducerea românească, clară şi curgătoare, a profesorului Iustin Moisescu, bine cunoscut în scrisul nostru bisericesc şi unul dintre cei mai distinşi elevi ai lui Andrutsos, de la care a şi primit încuviinţarea şi sarcina traducerii în limba română a Simbolicei, încă atunci cînd era student în Atena.

Marea importanţă şi utilitatea de netăgăduit a Simbolicei lui Andrutsos pentru cunoaşterea temeinică a poziţiilor doctrinare ale principalelor confesiuni creştine — cunoaştere necesară unui slujitor al Bisericii — nici nu putem să le subliniem îndeajuns; ele fac din această lucrare un nepreţuit tovarăş şi un îndrumător luminat pentru oricine vrea să aibă o privire clară şi cuprinzătoare în problemele doctrinare interconfesionale. De aceea apariţia în românеşte a Simbolicei lui Andrutsos este un

(Continuare în pag. 2)

Zi de Praznic

Tîrnosirea Catedralei din Satu-Mare

Istoricul eveniment a fost împlinit în 28 noembrie 1954 de: I. P. S. Sebastian Rusan Mitropolitul Moldovei și P. S. Valerian al Oradiei

Cetatea Sătmarului, dela graniță de Patrie, a îmbrăcat din nou haină de mărită și înfrățită sărbătoare.

In mai puțin de 2 ani monumentalele catedrale romînești — ortodoxă veche și revenită — înălțate din osîrdia credincioșilor și lăsate sub vechile regimuri fără nici o pictură interioară — au fost împodobite în haina ornamentală a picturii bizantine și tradiționale.

Astfel, după ce în vara anului 1953 au fost executate - drept mărturie a unității în credință - lucrările de zugrăvire și pictură în valoare de 125.000 lei, dela impozanta catedrală revenită din localitate, în vara anului 1954 s-au împlinit în acelaș duh al înfrățirii și cu aceeași rîvnă și dragoste, lucrările de pictură și înzestrare interioară de la măreața catedrală ortodoxă veche din Satu-Mare.

După 16 ani de umilitoare stare, astăzi cele 2 arhitectonice Altare, au devenit — spre bucuria tuturor credincioșilor —, una mai aleasă ca alta, împodobite fiind în vestmîntul artistic al picturii tradiționale, corespunzătoare ca tehnică, plan iconografic, simț artistic și pietate creștină.

Intrebăm: Nu sunt toate aceste inițiative și realizări scumpe, mărturie pilduitoare despre munca, tactul și elanul depus întru refacerea constructivă a unității religioase și de credință a fiilor sfintei Biserici ortodoxe din aceste părți?

E nu mai puțin dovada ajutorului acordat de forurile, bisericești superioare, și autoritățile locale și de stat, în realizarea materială — pe lîngă jertfelnicia poporului — a grăitoarelor lucrări, menite să ridice prestigiul Bisericii romînești reîntregite.

*

Față de cele amintite, ca o încununare a rîvnei și jertfei de laudă aduse, în ziua de 28 noembrie 1954, drept slăvitorii creștini sătmăreni, au putut încresta pe răbojul vremii un fapt care depășește cadrul obișnuit al vieții bisericii, ce se desfășoară în toate zilele.

In această zi de adevărat praznic s-a săvîrșit tîrnosirea arhierească a mărețului Sion ortodox, întru lauda lui Dumnezeu și pacea a toată lumea.

Iată cîteva date și momente în legătură cu zidirea acestei catedrale:

Zidită între anii 1936—39 din inițiativa protopopului M. Răuțiu, cu conducerea și interesul plin de zel al prot. I. Rujdea, paroh al acestui Altar — adevărat monument arhitectural — a fost redat, gata fiind în alb, spre folosință slujbelor, fiind sfințit provizor în 1940.

Tot atunci au fost inițiate și sistate din pricina evenimentelor, lucrările de pictură dela cupolă.

Intre anii 1945—47 a fost reparată fața rănită de război a acestui sfînt locaș, prin osîrdia I. P. S. Sebastian Rusan mitropolitul Moldovei pe atunci protopop și paroh în Satu-Mare.

Prestigiul Bisericii romîne cerea însă împodobirea neîntîrziată și înzestrarea acestei catedrale, pe măsura altor biserici locale.

Astfel în mai 1954 s-a pornit lucrarea de pictură, cu aprobarea Comisiei de Pictură Bisericească a sf. Sinod și cu ajutorul părintesc al P. S. Valerian al Oradiei.

Lucrările de pictură și ornamentație au fost executate de pictorii autorizați Eremia și Eugen Profeta din București, în tehnica tempera, iar stilul cel bizantin tradițional, completate fiind scenele murale — avînd suprafața de 700 m. p. — cu parte decorativă ornamentală bogată pe o întindere de 1300 m. p.

In general aspectul decorativ și cel al scenelor murale dau un ritm viotu, artistic interiorului măreț, care încîntă privirea și îmbie cugetul spre rugă și admirație.

Actul sfințirii a fost săvîrșit într-o atmosferă de înaltă prăznuire și caldă îmbrățișare a sufletelor de către I. P. S. Sa Mitropolitul Sebastian al Moldovei și P. S. Sa Episcopul Valerian al Oradiei, înconjurați de un sobor de 27 preoți, protopopi și diaconi. La acest eveniment deosebit au asistat ca delegați: I. P. C. Prot. stavrofor Traian Belașcu, vicar arhiepiscopesc din Sibiu și I. P. C. Ic. St. Sabin Truția, vicar eparhial al Clujului, iar dela centrul eparhial — Oradea: I. P. C. Prot. stavrofor Dr. Carol Pop, vicar eparhial, cons. ref. N. Păcală și P. Madincea secretar eparhial.

...Dimineață însorită de toamnă tîrzie.

Credincioșii, după ce în presară au asistat la slujba Privegherii din biserică, deacum de vreme populează sfîntul Locaș. In fața catedralei se așteaptă sosirea dela parohie a Inalților oaspeți.

E ora 9·20 dimineața cînd sosesc I. P. S. Arhierei, iar corul soborului de preoți în care se amestecă voci din public, cîntă: „Pe Arhiereii noștrii...“

Și în sunetul melodios al clopotelor, convoiul pornește în pas domol la încunjurarea catedralei și sfințirea ei după rînduială.

In fața bisericii credincioșii aplecați în rugă cucernică, ascultă cu emoție „rugăciunea sfințirii“, special alcătuită și citită de P. Sf. Episcop Valerian.

...Se deschid larg porțile Sionului și credincioșii umplu biserica unde se îndeplinește rînduiala sfințirii, așezarea sf. moaște și a hrisovului îndătinat.

Sf. Liturghie a fost pontificată de Inalții Arhierei în duhul unei înălțătoare și neuitate desfătări spirituale, pentru tot clerul și credincioșii. Răspunsurile și cîntările liturgice au fost date alternativ, — avînd nivelul artistic potrivit momentului — de cele 2 coruri catedrale mixte din Satu-Mare.

La sfîrșitul sf. Liturghii I. P. S. Sebastian a hirotesit întru Iconom stavrofor pe P. C. Prot. Cornel Sava, parohul catedralei predîndu-i Crucea și făcîndu-i urări de rodnică activitate și în viitor, iar P. S. Valerian a hirotesit întru Prot. on. pe preoții Onica St. și Mihnea S. din raion.

Vădit emoționat și cu voce plină de căldură P. C. Prot. C. Sava paroh, deschide șirul cuvîntărilor prin raportul prezentat în legătură cu viața religioasă desfășurată în parohie de 2 ani de cînd păstorește aici, viața hrănită cu liturghii zilnice, pastorație care a rodit în parohie lucrările amintite prin colaborare frățească pecetluind și cimentînd astfel actul reintregirii în această parte de eparhie, cu cei mai numeroși credincioși reveniți la sînul Bisericii Mame din întreg Ardealul.

Se arată amănunțit că rezemați pe o încredere mereu crescîndă și pe dragostea creștinească totdeauna izvorîtoare de fapte bune, arătate de credincioși fără deosebire, s-au pornit lucrările în 1954 și s-au susținut prin jertfa lor bănească și a altor dătători de bună voie.

Costul acestor realizări de 110.000 Lei a fost acoperit integral din: contribuția credincioșilor cu 40.000 lei, iar restul prin dotații benevole primite dela Episcopia Oradea, Ministerul Cultelor, Sf. Patriarhie, Mitropolia Moldovei și alte eparhii din țară, la apelul oficiului parohial.

De încheiere P. C. paroh exprimă mulțumiri cu adîncă recunoștință I. P. S. Sebastian, pentru ajutorul moral și material dat, pentru bucuria de a fi descins în mijlocul foștilor credincioși înfruntînd osteneală împreună cu fii I. P. S. Sale: Dr. Seb. Rusan și prof. Mircea Rusan.

Pentru larga și adînca înțelegere și altele asemenea lor, exprimă gratitudine P. S. Valerian, patronul realizărilor din eparhia întreagă.

Mulțumește I. P. C. Vicari eparhiali din Sibiu și Cluj veniți la acest praznic, rugîndu-i să tălmăcească Inalților Arhipăstori adîncă recunoștință și supunere, din partea turmei reîntregite din aceste părți.

Mulțumește recunoscător și pe această cale tuturor donatorilor, trecuți de ctitori ai bisericii, iar ultimul cuvînt îl adresează ca un prinos tuturor credincioșilor, buni și darnici, corporațiunilor parohiale, care fără excepție și-au arătat solicitudinea pe tot timpul lucrărilor.

Turma slăvitoare, deacum reîntregită, se va aduna la rugă cu mai multă credință, dragoste și pietate, iar mărețul Sion va rămîne alături de catedrala din Timișoara, dealungul graniței scumpei noastre Patrii, mărturie de artă plastică și monumentalitate, peste decenii a Bisericii ortodoxe române.

A luat apoi cuvîntul I. P, C. Prot. Traian Belașcu vicar mitropolitan. care felicitînd lucrarea de față, arată importanța actului reintregirii Bisericii strămoșești ortodoxe din Ardeal.

Meritul acestei reintregiri este a clerului și poporului fost gr.-cat, care rupînd cătușele unui trecut de impilare, a înlăturat și ultimul motiv de vrajbă dintre frați.

Dar în aceiași măsură revine meritul Bisericii ortodoxe și libertăților democratice-progresiste, care delăturînd oprimarea și exploatarea, a dat posibilitate credincioșilor să-și spună cuvîntul hotărîtor.

Își exprimă mulțumirea și satisfacția despre realizările văzute la Satu-mare, — pe plan spiritual și material — și cari pot servi de exemplu și altor centre, făcînd urarea de a desăvîrși unificarea prin duhul înfrățirii, aici unde această sfîntă îndatorire „este la ea acasă“, spre binele Bisericii, poporului și înflorirea Patriei.

In cuvîntul său arhieresc de învățătură P. S. Episcop *Valerian*, pornind dela actul sărbătoresc al zilei, tălmăcește fiilor sufletești adevărul despre Biserica lui Hristos, care e un organism viu, un așezămînt divin. Arată cu întrebări și răspunsuri pe înțelesul tuturor ce înseamnă a fi creștin ortodox, virtuțile și înfrățirea care trebue să caracterizeze pe un următor al lui Hristos.

---

adevărat eveniment în literatura noastră teologică. Și roadele nu vor întîrzia să apară.

Sfîntul Sinod al Bisericii Ortodoxe Romîne, apreciind înalta valoare a Simbolicei lui Andrutsos, în frumoasa traducere a prof. Iustin Moisescu, a aprobat folosirea ei ca manual în Institutele noastre teologice universitare, așezîndu-se astfel mereu în fruntea acțiunilor de continuă promovare a vieții și culturii noastre bisericești.

Iar Inalt Prea Sfințitului Mitropolit Firmilian al Olteniei, care a primit în editura centrului mitropolitan să tipărească versiunea romînească a Simbolicei lui Andrutsos, arătîndu-și și de astă dată înțelegerea și dragostea față de cultura teologică, slujitorii Bisericii noastre și cei ce se pregătesc să intre în slujba ei îi rămîn recunoscători pentru această cinstitoare faptă, prin care li se oferă un adevărat și prețios dar duhovnicesc.

I. TODORAN

Așa după cum între mădularele unui organism viu e o legătură organică și o interdependență, așa și în trupul spiritual al Bisericii va trebui să fie între mădulare o legătură de viață și frățească solidaritate, fiind însuflețiți de neclătinat devotament și apostolat pentru propășirea Bisericii dreptmăritoare, una, sfîntă, sobornicească și apostolească.

De încheiere P. S. Sa roagă clerul și poporul, astăzi una în credință, să iubească Biserica străbună, să fie devotați cetățeni ai Patriei, să muncească pentru fericirea ei, pentru pacea lumii.

Pacea e bunul suprem al tuturora, al oamenilor de bine din lume, și Biserica înțelege acest imperativ al vremii.

„Eu rog pe bunul Dumnezeu — încheie P. S. Sa — să binecuvinteze acest lucru rodnic și plin de făgăduință pentru unitatea de credință din aceste părți, pentru Biserică, slujitori și norodul credincios".

Seria cuvintărilor o încheie I. P. S. Mitropolit *Sebastian*, rostind un simțit cuvînt pentru foștii săi credincioși și cei de acum găsiți reveniți la dreapta credință.

Datori suntem, spune I. P. S. Sa, pentru toate să aducem laudă și mulțumită Părintelui ceresc"... Și începe a-și depăna amintirile și faptele cele grăitoare, legate de biserică și parohia lăsată în Satu Mare cu 7 ani în urmă, unde a slujit ca paroh și protopop cu multă vrednicie apostolică, și de unde a plecat de episcop la Sighet, Suceava și mitropolit al Moldovei.

Arată ce a însemnat ortodoxia din Ardeal în trecutul ei. Ea este Biserica poporului, și n-a persecut pe nimeni pentru credința sa. Creștinii ortodocși însă au fost conștienți că superioritatea Ortodoxiei nu se poate vădi decît prin realizări, prin progres necontenit. El a fost printr-un dinamism neistovit întotdeauna la înălțimea vremurilor și și-a împlinit misiunea cu vrednicie.

Aceasta explică spontana manifestare a poporului credincios, cînd a fost liber, de a-și reface unitatea religioasă. Uneltirile împăraților și a Romei papale nu au frînt credința și trăditiile Bisericii strămoșești.

Să mergem dar — încheie I. P. S. Sa — pe drumul firii și al istoriei și să închegăm tot mai desăvîrșit unitatea ortodoxă, să contribuim cu forțe unite la preamărirea lui Dumnezeu în lume și la construirea dreptății sociale între oameni, în pace și progres.

Inalta învățătură arhiepiscopală, spusă pe înțelesul tuturor a pătruns pînă la lacrimi mulțimea credincioșilor.

Imploră binecuvîntarea peste lucrarea bisericii și-și exprimă dorința ca la prăznuirea din anul viitor a hramului Sf. Adormiri, să fie executate și lucrările de împodobire cu mobiliar interior și de împrejmuire a mărețului Sion, demne de o catedrală ca aceasta.

Urmează miruirea credincioșilor, în vreme ce I. P. S. Lor abia se desprind de valul dragostei poporului numeros ce-i înconjură cu deosebită dragoste și bucurie, împărțindu-le iconițe, cruciulițe.

La casa parohială urmează agapa comună, fiind invitați înalții oaspeți, corporațiunile parohiale, coriștii și donatorii bisericii.

Aici s-au rostit toasturi de: Dr. Seucan în numele credincioșilor reveniți, Dr. Șuța G. în numele Sfatului popular — Satu Mare, dl Fetcu I. în numele corporațiunilor parohiale.

Tuturora le-a răspuns I. P. S. Sebastian, îndemnîndu-i la dragostea frățească și munca depusă spre mai binele semenilor, a scumpei noastre Patrii pentru asigurarea păcii între popoare, chezășia progresului și fericirii tuturora.

Ziua praznicului din 28 noembrie 1954 va rămîne neuitată în sufletele tuturor credincioșilor sătmăreni, iar catedralele lor scumpe vor străluci ca doi luceferi peste veac, prin aleasa lor podoabă și credința înfrățită deapururi!

Asistent.

Cultele religioase din Regiunea Oradea își întețesc lupta pentru pace

Răspunzînd unei datorii patriotice, umanitare și religioase de a sprijini în mod activ eforturile luptătorilor pentru pace, conducătorii și slujitori ai cultelor religioase din regiunea, raionul și orașul Oradea s-au întrunit, îndată după sărbătorile Crăciunului, într-o mare conferință interconfesională consacrată lucrărilor sesiunii de la Stockholm a Consiliului Mondial al Păcii și Declarației Conferinței dela Moscova a țărilor europene, pentru asigurarea păcii și securității în Europa.

In sala festivă a Sfatului Popular al raionului Oradea — devenită neîncăpătoare — s-au adunat 350 de conducători, slujitori și alți reprezentanți laici ai cultelor religioase, prezidiul conferinței fiind format din Episcopul ortodox romîn al Oradiei, Episcopul reformat, conducătorii regionali ai cultelor romano-catolic, mozaic, baptist, adventist de zina a 7-a și penticostal, precum și din reprezentanții Sfaturilor Populare Regional, Raional și Orășenesc Oradea, reprezentantul Comitetului Regional de Luptă pentru Pace și Laza Petru, împuternicitul regional al Ministerului Cultelor.

Deschizînd ședința în limba romînă, Episcopul ortodox romîn al Oradiei, *Valerian Zaharia*, atrage atenția asupra momentelor deosebit de hotărîtoare pentru pacea lumii, în care se desfășoară lucrările acestei conferințe interconfesionale. Negustătorii de dolari, de arme și de moarte și guvernanții SUA, aliați cu guvernanții Angliei și Franței, făcînd presiuni necinstite de tot felul pentru a obține ratificarea acordurilor războinice de la Londra și Paris, caută să reînvie militarismul revanșard german, care numai în secolul nostru a aruncat omenirea de două ori în ghiarele războiului mondial. Față de aceste disperate manevre războinice ale imperialiștilor, partizanii păcii din lumea întreagă, printre care se află și slujitorii și credincioșii diferitelor culte religioase din Patria și din regiunea noastră — întăresc și trebuie să-și întărească tot mai mult și mai concret lupta pentru un sistem sigur și cinstit de securitate în Europa și deci în lumea întreagă, ca și pentru interzicerea armelor de exterminare în masă și reducerea cursei înarmărilor, — așa cum se desprinde din hotărîrile sesiunii de la Stockholm și Conferinței de la Moscova, asupra căreia urmează să se citească referate în limbile romînă și maghiară.

Episcopul reformat Arday Aladar, deschizînd ședința în limba maghiară, arată că — dacă cei ce aparțin cultelor creștine au prăznuit Crăciunul sub semnul cîntării dela Bethleem: „pe pămînt pace și între oameni bună voire" — atitudinea firească a păstorilor Bisericii trebuie să fie tocmai aceea de sprijinire întru totul a hotărîrilor Sesiunii de la Stockholm și Conferinței de la Moscova, — hotărîri care țintesc la instaurarea securității și păcii în Europa și în întreaga lume și la îndepărtarea primejdiei unui război mondial, cu care amenință tot mai insistent și mai nerușinat imperialiștii occidentali.

Referatul cu tema „Impotriva reînvierii militarismului german, pentru pace și securitate în Europa" — referat în care s-au prelucrat hotărîrile sesiunii de la Stockholm și Conferinței de la Moscova — a fost citit, apoi, în limba romînă de către prot. Coman Gheorghe, paroh de la Catedrala romînă ortodoxă Oradea, iar în limba maghiară de către Molnar Zoltan, protopopul reformat regional. Atenția și interesul cu care a fost ascultat referatul s-au desprins limpede din viile discuții purtate asupra temei, — discuții la care au luat cuvîntul 25 de slujitori și reprezentanți mireni ai cultelor religioase. Toți aceștia, în numele lor personal și al cultelor pe care le reprezintă, și-au mărturisit totala lor adeziune la hotărîrile sesiunii de la Stockholm a Consiliului Mondial al Păcii și Conferinței de la Moscova a țărilor europene, pentru asigurarea păcii și securității păcii în Europa, — mai toți făcînd rapoarte asupra activității lor în lupta pentru pace sau luîndu-și angajamente noi, potrivit concepției lor religioase, în lupta generală pentru pace, care devine tot mai ascuțită și de care depinde în mod hotărîtor pacea lumii.

Altfel, din partea clerului ortodox romîn a luat cuvîntul: Preotul Goldiș Matei din Livada, care a arătat formele de activitate în lupta pentru pace pe care o desfășoară în parohie printre credincioși; Prot. Lupșa Andrei, dela Catedrala Oradea, care expune un frumos raport de activitate în cadrul Comitetului de luptă pentru pace din circumscripția sa; Lauran Augustin, care desvoltă tema legăturii între pace și progres; Petei Ladislau, cîntăreț la biserica ucraineană Oradea, care — vorbind în limba rusă — își mărturisește atașamentul la lupta pentru pace; Preotul Giurău Gheorghe din Lăzăreni, care arată că luptă pentru pace întrucît aceasta formează și un ideal creștin; Preot Henț Gheorghe din Cheriu, care își ia angajamentul să popularizeze printre credincioși hotărîrile sesiunii de la Stockholm și conferinței de la Moscova; protopop Olaru Constantin din Ineu, care arată că lucrările de reparațiuni de biserici pe care le-a făcut înseamnă că domnește o deplină libertate religioasă în R. P. R., înseamnă că cine construiește vrea pace și luptă pentru ea, înseamnă că slujitorii cultelor trebuie să fie împotriva războiului imperialist de agresiune și să activeze tot mai mult și mai concret în comitetele de luptă pentru pace; Preotul Nica Alexandru din Alparea, care își ia angajamentul să facă din credincioșii săi tot mai dîrji luptători pentru pace; Preot Coman Gheorghe Oradea, care arată că slujitorii cultelor trebuie să creadă în pace, ca într-o poruncă dumnezeiască și să împlinească această poruncă, — un aspect fiind și acela al construiriișî reparațiunilor de lăcașuri de închinare din ultimii ani, în scumpa noastră Patrie; Oraș Ioan, epitrop la parohia Iosia, care va activa și de acum înainte în Comitetul de luptă pentru pace.

Din partea cultului romano-catolic, au luat cuvîntul: Dr. Opalotay Ioan, paroh din Oradea, arată că o formă concretă a luptei pentru pace este aceea a sprijinirii construirii în Patria noastră a societății lipsite de exploatare; Zöldy Andrei, paroh din Seleuș arată că datoria preoților este de a servi cinstit cauza păcii; Fedorek Ladislau, paroh din Episcopia Bihorului, care își ia angajamentul — deși este numai o mică verigă a lanțului uriaș al frontului păcii — să-și întețească lupta pentru pace în spiritul hotărîrilor de la Stockholm și Moscova.

Din partea cultului reformat, au participat la discuții: Bardi Emeric, pastor, care își ia angajamentul să sprijine toate hotărîrile conducerii Patriei noastre menite să îmbunătățească viața oamenilor muncii și să apere pacea; Buthi Alexandru consilier al Episcopiei reformate, care arată că nici un slujitor de cult religios nu trebuie să ezite în apărarea păcii, ci, dimpotrivă, să caute prin împărtășire de experiență reciprocă, să-și îmbunătățească formele de luptă pentru pace, să sprijine cu conștinciozitate toate hotărîrile conducerii Patriei și — dacă poporul o va cere — să-și dea și viața pentru apărarea păcii; Nemeth Imre, care subliniază sentimentul de răspundere pe care trebuie să-l aibă clerul în apărarea păcii; Dr. Eszenyei Bela, care își manifestă încrederea în forțele păcii, dacă acestea își vor continua lupta lor nobilă.

In numele cultului mozaic și al comunității

Continuare în pag. 4

evreești din Oradea, rabinul Pollak Wolf — reamintind că, printre alte victime ale hitlerismului, populația evreiască a dat un tribut de sînge și viață nemăsurat de mare — își ia angajamentul să sprijine hotărîrile de la Stockholm și de la Moscova cu toată energia și să lupte împotriva reînvierii militarismului german occidental, care constituie cel mai primejdios focar de război.

In numele cultului baptist romîn, a luat cuvîntul Floruța Petru, care se alătură hotărîrilor de la Stockholm și Moscova și cere interzicerea armelor de exterminare în masă. In numele cultului baptist maghiar, Bokor Barnaba își exprimă angajamente în acelaș sens, iar Papp Erneszt arată că întreg cultul se situiază de partea forțelor care vor să făurească și să păstreze roadele păcii.

Czedula Ștefan, luînd cuvîntul în numele cultului adventist de ziua 7-a, arată că printre victimele lagărelor celui de al doilea război mondial au fost și mulți credincioși adventiști, fapt pentru care sprijină eforturile partizanilor păcii. Iar Tivadar Petru, vorbind din partea cultului penticostal, își ia angajamentul să popularizeze printre slujitorii și credincioșii cultului său învățămintele acestei conferințe interconfesionale.

O deosebită impresie a produs luarea de atitudine a unei mame prezentă la această conferință — Moraru Maria, din partea credincioaselor de la parohia ortodoxă romînă Oradea-Vii — care, în accente mișcătoare, zugrăvind grozăviile unui eventual război mondial, exprimă hotărîrea mamelor de a-și apăra pruncii și de a lupta cu îndîrjire pentru apărarea păcii.

A luat apoi cuvîntul Mureșan Anton, reprezentantul Sfaturilor Regional, raional și orășenesc Oradea, care — aducînd aprecieri pozitive asupra activității în lupta pentru pace pe care slujitorii cultelor din regiunea noastră au desfășurat-o și pînă în prezent — face un apel și pentru întărirea și lărgirea formelor de acțiune în lupta pentru pace a slujitorilor altarelor, laolaltă cu celelalte forțe, pentru îndepărtarea primejdiei de război și construirea liniștită a unei vieți tot mai îmbelșugate și luminoase în Patria noastră.

Iar secretarul Comitetului Regional de luptă pentru Pace, Neuman Iosif, aducînd un călduros salut conferinței interconfesionale pentru pace și subliniind modul pozitiv în care slujitorii cultelor activează în lupta pentru pace, arată că, la ora actuală, se pune problema dublării eforturilor tuturor luptătorilor pentru pace. Slujitorii cultelor religioase vor avea și de acum înainte prilejul ca, în cadrul Comitetelor de Luptă pentru Pace, ca și în sprijinirea tuturor acțiunilor hotărîte de conducerea Patriei noastre, să-și manifeste tot mai mult adeziunea lor la cauza nobilă a păcii, în mod concret și cu rezultate tot mai bune.

Trăgînd concluziile importantei conferințe interconfesionale pentru pace care a avut loc, Episcopul ortodox romîn VALERIAN ZAHARIA arată că, în momentele actuale, în fața omenirii se deschid două căi: calea blocurilor militariste separate, calea reînvierii militarismului german revanșard — calea războiului și morții — și calea securității colective, calea încetării cursei înarmărilor — calea păcii și vieții. Cultele religioase au nu numai o răspundere patriotică și umanitară, ci și o răspundere cu caracter religios, de a alege, a urma hotărît calea păcii și a vieții, — o cale pe care merg oamenii cinstiți din lumea întreagă, în frunte cu Uniunea Sovietică și țările în care se construește viața cea nouă și în care aproape un miliard de oameni sînt gata să răspundă așa cum se cuvine oricăror manevre, provocări sau agresiuni ale aților atorilor la război occidentali. Ca slujitori ai lui Dumnezeu, reprezentanții cultelor iubesc pacea și urăsc războiul de agresiune. Dar dacă vre-o dată se va pune problema apărării Patriei și a păcii chiar cu prețul vieții, slujitorii cultelor nu vor șovăi nici o clipă, ci își vor face datoria din plin, convinși că astfel — și numai astfel — vor fi consecvenți cu concepțiile lor religioase și în calitatea lor nu numai de fii ai lui Dumnezeu ci și ai Patriei.

Conferința interconfesională pentru pace a cultelor religioase din regiunea, raionul și orașul Oradea s-a încheiat într-o atmosferă de hotărîre neclintită a tuturor pentru a-și întări veghea în apărarea păcii, pentru a contribui la întărirea scumpei noastre Patrii, Republica Populară Romînă, factor activ și de răspundere în frontul mondial al Păcii.

Pr. C. Olaru

In slujba poporului și a păcii

In 16 decembrie 1954, slujitorii tuturor cultelor religioase din Raionul Reghin, întruniți în conferință interconfesională, au prelucrat Declarația Conferinței Țărilor Europene dela Moscova și documentele sesiunii dela Stockholm a Consiliului Mondial al Păcii.

Intr-o atmosferă de nestăvilit, ei și-au declarat — în unanimitate — desăvîrșita solidarizare cu declarația dela Moscova, mărturisind voința lor dîrză de a lupta cu toate puterile alături de poporul nostru muncitor, alături de iubitorii de pace din lumea întreagă, împotriva remilitarizării Germaniei occidentale, împotriva ratificării acordurilor dela Londra și Paris: de a lupta fără preget pentru traducerea în viață a luminoaselor propuneri Sovietice pentru reglementarea prin tratative a problemelor internaționale litigioase pentru crearea unui sistem de securitate colectivă în Europa.

Această conferință a constitult totodată un prilej de analiză a muncii desfășurată de slujitorii cultelor religioase în decursul anului 1954, pe linia sprijinirii efortului poporului nostru muncitor pentru construirea vieții noui, pentru belșug, fericire, pentru socialism, pentru pace.

S-au prezentat rapoarte individuale de activitate pe anul 1954, precum și rapoarte generale — pe culte — de către conducătorii raionali ai tuturor cultelor. Datele prezentate în aceste rapoarte sunt mărturie grăitoare a adevărului, că preoțimea din Raionul Reghin este un factor activ de sprijinire a tuturor acțiunilor de folos obștesc. Aportul ei pe această linie este bine cunoscut și prețuit după merit de către organele raionale ale puterii de Stat.

Spicuim din raportul viu, dinamic, concret, prezentat de către protopopul ortodox Mihail Ciobanu: Preoții ortodocși — conduși de către Prot. M. Ciobanu, activ luptător pentru pace — fac parte din comitetele comunale și sătești de luptă pentru pace.

Ei au reușit să reactiveze o serie de comitete, care se dovedise inactive. Fac planuri de muncă și întocmesc dări de seamă despre activitatea lunară a comitetelor.

Popularizează prin: predici, convorbiri particulare, cuvîntări în adunări obștești, la cămînele culturale, precum și prin muncă de lămurire dela om la om, documentele sesiunilor Consiliului Mondial al Păcii, politica de consecventă apărare a păcii dusă de U.R.S.S. și Țările de democrație populară, cuceririle uriașe ale muncii constructive pașnice a popoarelor din aceste țări, popularizează Hotărîrile Guvernului și demască fără cruțare uneltirile aților atorilor la război. Preoțimea din Raionul Reghin, colaborează sincer și loial cu organele locale ale puterii de Stat, în toate acțiunile locale de interes obștesc: construcții de școli, cămine culturale, dispensare, etc. campanii agricole, achitarea cotelor, impozitelor, autoimpunerii etc.

Prin toate acestea preoțimea își manifestă dragostea față de patrie, față de popor; atașamentul său fără de rezerve la marea cauză a păcii.

Pentru viitor toți slujitorii cultelor din Raionul Reghin, și-au luat angajamentul de a sta permanent, cu tot devotamentul, în slujba cauzei apărării păcii.

Pr. GH. POP

Buna vestire

Sunt vești ca și aroma unui vin,
Ce fug curînd, lăsînd în noi tristeți
Sunt altele ce bucură cînd vin,
Ca revărsări de albe dimineți.

Sunt vești ce cînd le-atingi ai vrea să sbori,
La fel ca un copil să bați din palme,
Sunt vești ca ploi mănoase pe ogor,
Sunt vești ce-adună-n tine clipe calme.

Dar vestea cea de azi: Bunavestire,
Va fi la fel ca azi în veci de veci
De ea se bucură întreaga omenire
Ca de-un desgheț pornit în zile reci.

Ea vine ca și vîntul cald de-april,
Ce-atît de lin coboară pe zăpezi
...Ci într-o zi Arhanghelul Gavril
I-a agrăit Mariei astfel: Vezi,

Tu ești Fecioară, dar vei naște Fiu
Și știi-vei bucuria unei mame,
Avînd la sîn trupșorul cald și viu!
Fu glasul lui ca un atins de-arame...

Iar sborul lui s-a depărtat spre zări.
De necrezut cum glasul cel subțire
A mers nu peste nouă mări și țări:
Cu taina sa a mers spre omenire.

Vestind că Pruncul s-o numi Iisus.

. . . . . .

De astăzi prefutindeni e plinire
De gîndul spre înalturi este dus
E c-am aflat și noi Bunavestire!...

Preot NICOLAE MODOIU

FLORII

De ziua aceasta de Florii,
Prind ramurile a-nflorii...
Se sbat mii muguri pe stîlpări,
Vin primăveri din depărtări!

Și nu-i un cînt de Heruvim,
In drumul spre Ierusalim,
Ci sînt cîntări fierbinți ca rana,
Spunîndu-i lui Iisus: Osana!

Primesc pe Fiul cel etern,
Cu haina lor, ce o așternu,
Bătrîni și tineri și cei mici
Asvîrlu ramuri de finici!

...De ziua aceasta de Florii,
Prind ramurile a-nflorii,
Dar nu cu ramuri îl primim
Ci inima îi cîntă imn!

Noi n-avem ramuri de finic,
Ci ram sonor, de Heruvic!
Ca să-L primim pe împăratul
Ne dăm iertării azi păcatul.

Noi nu-i așternem moi covoare,
Ci albe rugi, — ca alba floare,
Iar cîmpul, — cîntul de năieri
Și soare proaspăt, primăveri!

Preot NICOLAE MODOIU

Nu nesocoti harul ce este în tine prin punerea mîinilor. I. Tim. 4, 14.

Vrednic este lucrătorul de plata sa.
I. Tim. 5, 18.

Cine nu vrea să muncească nici să nu mănînce. I. Tes. 3, 10.

Redactor: Profesor Dr. NICOLAE MLADIN.

Editura și Tiparul Tipografiei „Reîntregirea", Sibiu 771 55
Taxa poștală plătită în numerar

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU

ANUL 103 SIBIU, 15 Aprilie 1955 Prețul unui ex. 40 bani Nr. 15—16

Telegraful Român

ORGANUL OFICIAL AL ARHIEPISCOPIEI ORTODOXE ROMANE DE ALBA-IULIA ȘI SIBIU
ȘI AL EPISCOPIILOR CLUJ ȘI ORADEA

Abonamentul
pentru parohii cl. I Lei 40; cl. II Lei 30; cl. III Lei 25. Particulari Lei 25. Autorități și străinătate Lei 50. De sprijin Lei 75. Pentru America 10 Dolari.

Articolele și corespondența
se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

Prețul inserțiunilor
un cm.² 60 Bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.
Inserțiunile se adresează ADMINISTRAȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai Nr. 35.

Profeții mincinoși

„Feriți-vă de profeții mincinoși, cari vin la voi în haine de oi, iar pe dinlăuntru sunt lupi răpitori".
(Matei 7, 15)

Evanghelia ne amintește despre un mare profet. Un profet care cucerea multe suflete prin cuvîntul și prin pilda vieții sale. El cucerea suflete prin vestea despre venirea unui Mîntuitor Sf. Ioan Botezătorul a fost profetul care a pregătit calea Domnului, făcînd legătura între cele două Testamente.

Toate cuvintele sale s au adeverit. El a vrut binele poporului. El a fost un om ales a lui Dumnezeu.

In cursul vremii s-au ivit însă și profeți falși. Profeți cari n-au fost aleși de Dumnezeu. Profeți care amăgesc și dezbină credincioșii.

Ei sînt profeți mincinoși care duc la rătăcire pe mulți, și cari — după însăși spusele Mîntuitorului — pe dinafară sînt îmbrăcați „în haine de oi, iar pe dînlăuntru sînt lupi răpitori" (Matei 7, 15).

De aceea în cuvîntul meu, vă voi aduce cîteva lămuriri asupra acestor profeți mincinoși, *ca să-i puteți cunoaște mai bine și să vă puteți feri mai ușor de ei.*

După amestecul limbilor la turnul Babel și după împărțirea oamenilor pe suprafața pămîntului, Dumnezeu și-a ales un popor, poporul izrailitean, din mijlocul căruia avea să se nască Fiul Său Iisus Hristos, Mîntuitorul nostru. S-au scurs mii de ani pînă la venirea Mîntuitorului. In acest răstimp, Dumnezeu și-a ales anumiți oameni, care au pregătit ideia venirii lui Mesia și au călăuzit poporul pe calea credinței celei drepte. Acești oameni s-au numit profeți. *Oameni drepți, curați la suflet, plini de credință și de dragoste pentru popor. Ei aveau în vedere binele întregii omeniri, și nu binele personal. Ei țineau cu cei mulți și slabi, cu cei flămînzi și goi, cu cei asupriți, înjugați, iar nu cu puternicii zilei, care prin despotismul lor, huzureau de bine pe spinarea celor mulți și fără de ajutorare.*

Duhul lui Dumnezeu lucra prin acești profeți, inspirîndu-i și grăind printr-înșii. Duhul lui Dumnezeu le-a ajutat să scrie Scripturile și să vestească anumite întîmplări viitoare; mai ales ei au vestit venirea lui Iisus Hristos. Ei aveau darul de a profeți și de a săvîrși fapte minunate. Ei mustrau norodul cînd se rătăcea, și-i arătau calea cea dreaptă. Ei erau păstrătorii și luminătorii credinței adevărate. Ei erau pilde grăitoare de viață fără prihană și de sacrificiu pentru binele altora.

Astfel de profeți au fost Moise, Ilie, Isaia, Ieremia, Daniil, Ezechil, Ioan Botezătorul și alții.

Toate cuvintele și profețiile lor s-au împlinit întocmai. Căci Duhul Sfînt a grăit printr-înșii, care e „Duhul adevărului" *ca să i călăuzească* „la tot adevărul" *(Ioan 6, 13).*

Spre deosebire de acești profeți adevărați, care au avut un rost și o misiune înaltă în lume, s-au ivit însă în cursul vremii și profeți falși, profeți mincinoși. *Menirea acestor profeți este de la diavolul, care e tatăl minciunii, care* „ucigător de oameni a fost din început și n-a stat în adevăr, pentrucă nu este adevăr în el. Cînd spune minciuni, dintr ale sale o spune, pentru că mincinos este și tatăl lui" *(Ioan 8, 44).*

Sf. Scriptură ne spune că, pe vremea proorocului Ieremia, s-a ivit un profet mincinos cu numele Hanania, care pretindea că este de la Dumnezeu, el însă amăgea poporul, încercînd să l ducă pe căi rătăcite. Ieremia l-a înfruntat și i-a spus că Dumnezeu îl va pedepsi cu moartea ceeace s-a și întîmplat în scurtă vreme.

Despre astfel de profeți mincinoși, ca Hanania, ni se face amintire în mai multe locuri în Sfînta Scriptură. Astfel de profeți mincinoși s-au ivit și n zilele noastre.

Ei nu sînt aleși de Dumnezeu să-i slujească, ci de diavolul. Ei n au darul proorociei și nici darul de a săvîrși minuni, — deși se laudă cu el — ci darul diavolesc al minciunei și al înșelăciunei. Ei nu luminează ci întunecă. Ei nu zidesc ci dărîmă. Ei nu mîntuiesc sufletele, ci le duc spre moarte și pieire veșnică. După spusele Sf. Ap. Petru ei sînt „învățători mincinoși, care strecură eresuri pierzătoare și tăgăduind chiar pe stăpînul cel ce l-a răscumpărat, își aduc lor o grabnică pieire" *(II. Petru 2, 1).*

Cu Biblia subsuoară, ei cutreieră satele noastre și se laudă că-s „pocăiți" și mîntuiți. Ei se cred singuri moștenitori ai raiului, pe cînd ceilalți creștini vor merge în iad. Ei nu se sfiesc să afirme că a lor este împărăția lui Dumnezeu. Pe cînd toți cari nu cred ca ei, sînt pierduți pentru Împărăția lui Dumnezeu. Ei sînt în chipul fariseului din Evanghelie, care se credea și el mîntuit și se înălța pe sine disprețuind pe vameșul cel păcătos, pe care Dumnezeu l-a izbăvit pe cînd pe fariseu l-a osîndit.

Profeții mincinoși amenință pe cei lesne crezători cu împărăția de o mie de ani, cu apropiata venire a Domnului, cu sfîrșitul lumii și altele, ca și cum ei ar putea cunoaște vremea și ceasul Judecății viitoare, pe care „nici îngerii din cer" *nu le știu.*

Astfel, atenția credincioșilor este abătută de la îndatoririle pămîntești. Aceste învățături dintre cele mai greșite sînt împreunate cu practici foarte bizare și bolnăvicioase.

Intre acești profeți mincinoși, amintim în special pe așa numiții iehoviști sau studenți în Biblie, care se pretind popor al lui Dumnezeu.

In afară de aceștia mai sînt desigur și alții care încearcă să tulbure viața credincioșilor noștri, răstălmăcind Sfintele Scripturi și învățătura de veacuri a Bisericii noastre drept măritoare.

Cunoscînd rătăcirile și tulburările pe care acești „profeți" încearcă să le aducă în viața noastră duhovnicească, vă îndemn cu Sf. Apostol Pavel: „Să fiți cu luare aminte, asupra celor ce fac dezbinări și sminteli împotriva învățăturii pe care ați învățat-o" *(Rom. 16, 17)* „Ei vor să fie învățători ai legii, dar nu înțeleg nici cele ce spun, nici lucrurile care se rostesc cu tărie" *(I. Tim. 1, 7).*

„Feriți-vă de profeții mincinoși, care vin la voi în haine de oi, iar pe dinlăuntru sînt lupi răpitori" *(Matei 7, 15).*

„Nu dați crezare oricărui duh, ci ispitiți duhurile, de sînt de la Dumnezeu, fiindcă mulți prooroci mincinoși au ieșit în lume" *(I. Ioan 4, 1).*

Feriți-vă de eresuri și dezbinări. Păstrați credința cea adevărată. Fiți uniți în sînul Bisericii și Patriei, în lupta comună pentru pace și o viață nouă în toate zilele vieții voastre.

Soroace mincinoase

„Pocăiți-vă că s-a apropiat Impărăția cerurilor" (Matei 4, 17)

Domnul nostru Iisus Hristos, după ce a postit patruzeci de zile, și a început activitatea publică, vestind o Impărăție nouă. O Impărăție care nu era la fel cu cele pămînteșți de atunci. O Impărăție care n-ar fi avut trebuință de soldați și de arme.

„Pocăiți-vă — *zicea Iisus* — că s-a apropiat Impărăția Cerurilor" *(Matei 4, 17). Lăsați-vă de idolii și de păcatele voastre, lăsați-vă de răutățile și fără de legile voastre, ca să puteți intra în Impărăția cea nouă, ca să o înțelegeți și să vă bucurați de Impărăția cea nouă, „Impărăția Cerurilor" care s-a apropiat și a sosit chiar pe pămînt.*

Această impărăție își are chipul văzut în Biserică, în care se revarsă harurile dumnezeiești, care sfințesc pe om. Poarta de intrare în ea este Botezul. Această Impărăție se continuă, se îmbogățește și se desăvîrșește prin lupta fiecărui creștin împotriva păcatului și a răului venit de la diavolul.

S-au ivit însă unii înși, care răstălmăcesc sensul Impărăției propovăduită de Iisus. Ei învață că adevărata Impărăție a lui Iisus Hristos va veni încurînd. Aceasta va fi o Impărăție de o mie de ani. Unii au și fixat data venirii lui Iisus și a întemeierii acestei Impărății. Să vedem cum

(Continuare în pag. 2)

Urmare din pag. 1

stăm cu această împărăție și cu aceste soroace fixate de unii. E adevărat sau nu e adevărat ce spun ei?

Poate ați auzit de așa numiții iehoviști sau studenți în Biblie, *care au apărut și pe la noi și care tălmăcesc greșit Biblia, răspîndind cele mai ciudate și eronate învățături.*

Cînd vorbesc despre Impărăția de o mie de ani, iehoviștii amintesc anumite locuri din Sfînta Scriptură și mai ales capitolul 20 din Apocalips, unde se spune că Sfintul Ioan Evanghelistul, în viziunea lui a văzut un înger, care a legat pe satana o mie de ani și drepții și sfinții au împărățit cu Hristos o mie de ani. Iar la sfîrșitul acestei împărății satana „trebuie să fie dezlegat cităva vreme" *(Apoc. 20, 3). Va urma apoi, zic ei, învierea și judecata celor păcătoși și sfîrșitul lumii.*

Cît de greșite sînt aceste afirmații ale iehoviștilor și mileniștilor și ale altora, se vede numai decît. Ei tălmăcesc Scriptura de capul lor. Ei interpretează cartea numită Apocalips, ad literam și în mod arbitrar, uitînd că aceasta este o carte profetică, plină cu viziuni și simboale, o carte grea, pe care nu o poți explica așa cum te taie capul.

După tălmăcirile mileniștilor, ar urma să fie două împărății ale lui Hristos pe pămînt: împărăția care a început cu ivirea Evangheliei și împărăția de o mie de ani; două învieri: învierea drepților de la începutul mileniului și învierea păcătoșilor de la sfîrșitul mileniului, precum și două morți și două judecăți de apoi, iar Domnul ar urma să vină de două ori la judecata oamenilor.

Se vede limpede însă, că aceste sînt niște aberații ieșite din mintea unor oameni neserioși. Sînt niște amăgiri grosolane, cu care iehoviștii și cei de categoria lor încearcă să încurce și să-i ducă la rătăcire pe cei slabi la minte și pe cei lesne crezători.

Dacă vom citi și vom adînci mai bine cărțile Sfintei Scripturi, ne vom convinge că nu poate fi vorba de două împărății ale lui Hristos pe pămînt, și cu atît mai puțin de împărăția de o mie de ani, pe care o așteaptă creștinii iehoviști și mileniști și nu poate fi vorba de două învieri, de două morți, de două judecăți obștești și de două veniri ale Mirelui Ceresc.

Mileniul este o aberație. Impărăția de o mie de ani despre care ne amintește Apocalipsul în capitolul XX, nu este alta decît Impărăția lui Dumnezeu pe care a venit Iisus s o întemeieze pe pămînt acum 19 veacuri. Este Impărăția despre care atît Iisus, cît și Ioan Botezătorul ziceau: „Pocăiți-vă că s-a apropiat Impărăția Cerurilor" *(Mt. 4, 17). Este Impărăția harului, Impărăția celor „renăscuți de sus", Impărăția celor îmbrăcați cu Hristos prin botez. Impărăția celor împăcați cu Dumnezeu. Impărăția de o mie de ani din Apocalips, este Impărăția de mii de ani, care a început deodată cu venirea lui Iisus. Cifra de o mie de ani de la Capitolul XX din Apocalips, trebuie luată în înțelesul de mii de ani sau o perioadă mai îndelungată, după cum se iau și alte cifre din Apocalips. In textul grecesc al Bibliei nici nu se spune „unamie" ci „mii". Deci Impărăția de o mie de ani, pe care o vedea Sf. Ioan Evanghelistul și a descris-o în Apocalips, este perioada de timp dela nașterea lui Iisus în Vifleem, pînă la a doua Sa venire.*

Cum că nu poate fi vorba de milenii și nici de două veniri, de două învieri și de două judecăți de apoi, se poate vedea tocmai din Capitolul XX al Apocalipsei, la versetele XI—XIII, unde citim următoarele: „Am văzut apoi un tron mare, alb și pe cel ce ședea pe tron, iar înaintea feței Lui, pămîntul și cerul fugiră și loc nu se mai găsi pentru ele. Și am văzut pe morți, pe cei mari și pe cei mici, stînd înaintea tronului și cărțile fură deschise și altă carte fu deschisă — care este cartea vieții — și morții fură judecați din cele scrise în cărți, potrivit cu faptele lor. Și marea a dat pe morții cei din ea și moartea și iadul au dat pe morții lor și judecați au fost fiecare după faptele sale".

Cuvintele acestea ne arată clar că va fi o zi de judecată în care se vor cîntări faptele omului, și vor fi judecați toți, și „cei mari" și „cei mici" și cei drepți și cei păcătoși. Nu vor fi deci judecați separat drepții și separat păcătoșii, ci deodată. Nu va fi o distanță de o mie de ani între ei ci o singură zi de judecată pentru toți In sensul acesta ne vorbește și Evanghelistul Matei la Cap. XXV, versetele 31—46, zicînd că în ziua judecății, cei drepți vor fi despărțiți de cei răi, precum desparte păstorul oile de capre. Și Marele Judecător va rosti sentința și pentru cei din dreapta și pentru cei din stînga, și pentru cei buni și pentru cei răi. Deci va fi o singură judecată obștească pentru toți. Deodată, nu separat. Nu două. Nu la început și la sfîrșit de o mie de ani.

Despre acest eveniment, în înțelesul de mai sus ne vorbește Mîntuitorul în atîtea pilde ale sale. „Un singur seceriș va fi și pentru grîu și pentru neghină (Matei 13, 30, 42—43); o singură dată va veni Mirele pentru toate fecioarele (Matei 25, 1—13); o singură dată va veni Stăpînul, ca să ceară socoteală tuturor lucrătorilor din via sa (Matei 21, 33—41); în acelaș timp le cere tuturor socoteală despre talanții pe care i-a încredințat (Matei 25, 14—30; 18, 23—25) și a. Deci... o singură venire de apoi, o singură înviere și înfățișare a tuturor deodată în fața Impăratului Judecător și o singură judecată pentru toți deodată".

Cît de greșită este învățătura martorilor lui Iehova și a milenișților, se vede și de acolo, că ei pretind că știu data venirii a doua a Mîntuitorului și data începerii mileniului. Căci Duhul Sfînt îi luminează — zic ei — și le dă darul să cunoască tainele sfîrșitului lumii.

Bazați pe anumite calcule biblice făcute de capul lor, ei au fixat data venirii a doua a lui Hristos la 1 octombrie 1874. Mulți și-au vîndut atunci averile, s-au îmbrăcat în cămăși albe și l-au așteptat pe Iisus, privind mereu spre norii cerului. Doar, doar se va ivi de undeva. Dar Iisus n-a venit. Atunci au fixat anul 1914, ca an al venirii Sale. Credeau că acum sigur Iisus va veni și va întemeia pentru ei, împărăția fericită de o mie de ani. Dar spre decepția lor, Iisus n-a venit nici la data aceasta. Și în loc de împărăția liniștită în care ei să huzurească în bine, în anul 1914 s-a început primul război mondial, iar în 1939 al doilea război mondial.

Iată cum s-au înșelat cu mileniul lor fericit, iehoviștii și cei ce au crezut la fel cu ei. Ei fixează mereu alte și alte soroace pentru venirea a doua a lui Hristos și pentru începerea Impărăției de o mie de ani Dar faptele ne-au dovedit, că aceste sînt soroace mincinoase. Ei amăgesc pe cei creduli și ignoranți, pe cei bolnavi cu mintea și cu sufletul. Ei duc la pierzare sufletele creștinilor care se lasă ademeniți de șoaptele lor.

Mîntuitorul ne-a spus clar: „Privegheați, că nu știți ziua, nici ceasul în care Fiul Omului va veni" *(Mt. 25, 13).*

„De ziua și de ceasul acela nimeni nu știe, nici îngerii din ceruri, nici Fiul, fără numai Tatăl" *(Matei 24, 36) și tot Iisus ne spune categoric:* „Nu este lucrul vostru ca să știți vremurile sau soroacele pe care Tatăl le-a pus într-a Sa stăpînire" *(F. Ap. 1, 7).*

Ci „fericit este omul care ascultă de mine și veghează în fiecare zi la porțile mele și cel ce străjuiește lîngă ușorii ușilor mele" *(Pilde 8, 34).*

Iată ceea ce trebuie să facem! Să ascultăm și să împlinim voia Domnului. Iar nu să fixăm soroace care nu țin de vrerea noastră. Să umblăm pe căile drepte ale Domnului și ale Bisericii, iar nu în căile strîmbe ale iehoviștilor și ale celor ce vreau să ne ducă la rătăcire. Să avem grije de sufletele noastre, păstrînd credința cea dreaptă și făcîndu-ne fiecare datoria acolo unde ne aflăm, iar nu umblînd după fericirea himerică din împărăția milenistă, care nu se va înfăptui niciodată. Să-L primim pe Hristos și Evanghelia Lui. Să ne împărtășim cu Hristos în Biserica Lui. Să luptăm pentru o viață duhovnicească mai înaltă. Să fim oameni și creștini adevărați. Și astfel vom gusta din bucuriile Impărăției lui Dumnezeu, pe care Fiul Său a propovăduit-o și a întemeiat-o acum 19 veacuri.

† **Valerian**
Episcopul Ortodox Romîn al Oradiei

Hristos a Inviat!

Primiți în suflet vestea-bucurie,
Cum a-ți sorbi — sub arșiți — din izvor
Azi pentru noi, Iisus Hristos învie.
...A înviat de dimineață-n zor!

Veniți ca să vedeți că-i gol mormîntul
Și cum pe el peceți s-au desfăcut.
Nu-i lut ca să oprească-n el Cuvîntul,
Căci viul e mai mult decît un lut!

Vi-e dor ca să vorbiți chiar cu Iisus?
Îl veți găsi curînd. E în grădină,
Privirea nu o treceți prea în sus,
Să nu orbească ochii de lumină!

De-L veți găsi, să I mîngăiați picioare,
Să-L întrebați de rănile-L mai dor.
În juru-I sunt buchete de fecioare,
Străjerii au plecat, ducînd fiori!...

Tărîmuri, și creștinii să o știe:
Viața e mai sus de-al morții nor
Cînd pentru noi Iisus Hristos învie.
...A înviat de dimineață-n zor!

Preot Nicolae Modoiu

Cronica

Mitropolia ortodoxă autocefală din Republica Cehoslovacă și-a completat în anul 1954 numărul ierarhilor, fiind hirotoniți în cursul lunii octomvrie doi vlădici noi, unul pentru eparhia Moraviei vacantă prin pensionarea pentru boală a P. S. episcop Cestmir, și altul ca vicar pentru eparhia cehă, spre ajutor Mitropolitului. Astfel Sf. Sinod se compunea din 6 membrii și anume: I. P. S. Mitropolit Elefterie, P. S. Ep. Climent al Moraviei, P. S. Ep. Alexei de Prešov, și P. S. Ep.-vicar Metodie de Trebišov, gerent al episcopiei Michalovice, apoi P. S. Ep. Ioan Kuchtin de Praga și P. S. Ep.-pensionar Alexandru de Michalovice, care a decedat la 25 noiembrie (Hlas Pravoslavi nr. 8 și 9 1954).

Facultatea de teologie ortodoxă dela Prešov, condusă pînă în septembrie de decanul Dr. Josef Kulheim, pensionat apoi pentru boală, și-a început apoi activitatea academică, proclamînd doi doctori în teologie și anume pe prot. Petru Kernașevici, pentru lucrarea despre „Sf. Liturghie" și pe prot. Ilie Kaciur, pentru amănunțita lucrare „Despre uniație".

Revista „Hlas Pravoslavi" continuă cu publicarea unui variat și bogat material de zidire sufletească și de îndemn continuu la străduința pentru pace. In cronică este adesea pomenită viața Patriarhiei romîne și sunt date dări de seamă despre revistele patriarhiei, precum și despre „Telegraful Romîn" și „Foaia Bunului Creștin", datorită păr. Vasile Mardak, absolvent al Facultății romîne de teologie. Se publică și contribuțiile teologice ale profesorilor sibieni D. Belu și M. Șesan.

Pentru anul acesta, Mitropolia a publicat obișnuitul „Calendar bisericesc ortodox pe anul 1955", bogat în cuprins, elegant în execuție și cu numeroase ilustrațiuni. Articolele sunt semnate de P. S. ierarhi, de teologi cehoslovaci și de credincioși pioși. Volumul are 105 pagini și contribue din plin la zidirea duhovnicească a credincioșilor.

M. Șesan

Despre starea preoţimii din Ţările Romîne în sec. XIX[1)]

a) Aspecte generale (1829—1836)

In urma războiului dintre Rusia şi Turcia din anii 1828—1829, prin pacea dela Adrianopol, Moldova şi Muntenia ies de sub jugul Otoman în ceeace priveşte legăturile comerciale. Principatele intră în arena istoriei numai economiceşte, deocamdată, scoase de sub o apăsătoare tutelă prin biruinţa oştirilor ruseşti asupra semilunei: aceasta pierdea „un întreg cortegiu de venituri".

Kisseleff (Paul Dimitrievici, n. 1788 † 1863) guvernator al Principatelor timp de 6 ani (1828—1834) face o seamă de legiuiri cuprinse în Regulamentul Organic — corect ar fi Regulamentele organice — primit de ţarul Rusiei, care-l înştiinţează pe general în 21 decembrie 1831. Poarta nu l-a acceptat decît în 1834.

Acest Regulament era alcătuit pentru Ţara Romînească şi pentru Moldova în mod separat.

Regulamentul Organic, tipărit în Bucureşti 1832, în capitolul VII s. III-a (p. 190) are cîteva cuvinte pentru clirosul bisericesc şi ocîrmuirea avuturilor sale. Nu uită nici hirotoniile. Anexa A din acel al Moldovei este pentru „aşezămîntul tagmei bisericeşti din toată ţara". — Obştească adunare avea în frunte pe Mitropolit şi pe episcopi cei dintîi membri.

Spicuim dintr-o cuvîntare lungă a lui Barbu D Ştirbei, marele logofăt al trebilor bisericeşti, din Muntenia, către obştească adunare din 6 nov. leat 1834: „Imbunătăţirea părţii materiale ale unei societăţi nu poate niciodată izbuti fără îmbunătăţirea moralicească. Prin întocmirile şi organizaţia seminarelor îndrăznesc a zice că ridicăm monumentul credinţei în această ţară. Din ele au a ieşi cei ce vor propovădui cuvîntul lui Dumnezeu în tot satul şi cătunul. Din Seminarul central vor ieşi obraze bisericeşti împodobite cu ştiinţă mai înaltă pentru clirosul bisericesc. Numărul preoţilor şi diaconilor în Principate se suie la 9.060. Logofeţia a întocmit condici osebite unde se înscriu cei ce se hirotonesc, cei ce se strămută. Acest fel de condici sînt a ţine şi Sf. Mitropolie şi episcopiile".

Frumoase şi avansate idei pentru timpul de acum 120 de ani, rostite dela tribună, după răsturnarea bizantinismului fanariot şi ştirbirea puterii otomane, care de acum se mulţumeşte numai cu tributul timp de peste 40 de ani, după care şi acesta va fi înlăturat, prin independenţa completă, tot cu ajutorul armatelor ruseşti.

Regulamentul Organic a îmbrăţişat starea preoţimii din punct de vedere cultural, material şi social. Mai întîi din punct de vedere cultural, acesta prevedea: „să nu mai fie hirotonit nimeni dacă nu avea atestat de terminarea cursului de seminar". „Preoţii hirotoniţi pentru un bacşiş şi fără nici o cunoştinţă de carte, la Vidin sau aiurea, pe la vlădicii greci din Bulgaria, fură înlăturaţi şi puşi la bir; în nici un sat nu se îngăduiră mai mult de doi preoţi, statorniciţi de protopopi, de proprietari şi de juraţii satului". In scurt: ştiinţa de carte bună este obligatorie în prevederile regulamentare ale lui Kisseleff, pentru preoţii de mir chiar din sate şi cătune! Că nu s-au putut îndeplini pretutindeni acestea era foarte firesc, din cauza celuilalt factor, factorul material.

Acelaşi Regulament, prin art. 415, stabileşte şi pentru Moldova: nimeni nu va putea să intre în tagma preoţească dacă nu va avea studii teologiceşti. Aici era de mult Seminarul preoţesc de la Socola, pe cîtă vreme peste Milcov numai în urma legii Kisseleff vor lua fiinţă. Inaintea seminariilor luaseră fiinţă şcolile naţionale prin diferite oraşe, în 1832 şi la acestea mergeau fiii tuturor straturilor sociale, afară de obijduita ţărănime lipsită de mijloace şi drepturi.

S-a îngrijit Regulamentul întrucîtva şi de situaţia materială a preoţilor de mir: „Protopopii vor primi lefuri şi „cazual" fixat de o comisie în frunte cu Mitropolitul şi episcopii. Preoţii la sate aveau 2 parale la leu din dajdiile enoriaşilor. In Moldova stăpînii moşiilor erau obligaţi să dea preoţilor şi diaconilor o anumită întindere de pămînt arător, fîn, loc de casă, lemne pentru foc. Iar în Ţara Romînească atît cît avea un ţăran cu 5 vite. Tot pentru Moldova se prevedea ca numărul preoţilor să fie după numărul credincioşilor. Un pas înainte pentru îmbunătăţirea stării materiale.

Nici latura socială nu este străină Regulamentelor.

Sub logofeţia lui Barbu D. Ştirbei s-a rînduit ca parohiile să aibă registru pentru: „înscrisurile actelor civile, naşteri, căsătorii, morţi", începînd cu anii 1831—32, care vor fi verificate anual de „prezidenţii de pe la tribunalele judeţelor şi prevăzute cu iscălitură şi pecetie, un exemplar se va restitui prin protopopi preoţilor, al doilea îl va păstra tribunalul". Veniturile şi cheltuelile să fie bine conduse fiindcă „de cîte ori s-au arătat reclamaţii din partea orăşenilor sau a mahalagiilor!" Averile Bisericilor să se închirieze prin mezat înaintea magistratului, iar cheltuelile să fie după trebuinţele cele mai grabnice şi folositoare Bisericilor".

Iată-l pe preotul din oraş, mahala, comună, cătun, intrat cu obligaţii cetăţeneşti foarte importante, în viaţa de stat. Iată-l cu răspundere faţă de mersul populaţiei, iată-l persoană juridică, cu sigil şi registru în regulă, administrator al bunurilor parohiei şi Bisericii, supravegheat de tribunal! De acum încolo condeiul lui va fi obligat să încrestеze slova pe registre, să încheie contracte de arendare, învoieli şi cîte altele, căci preotul este între puţinii ştiutori de carte.

In acest timp se face şi o numărătoare a preoţilor (1831) cu datele culese de francezul Bois le Comte:

In Muntenia: 6871 preoţi, 2710 diaconi, 2920 cîntăreţi, 3848 călugări.

In Moldova: 3808 preoţi, 623 diaconi, 3570 cîntăreţi, 5000 călugări şi călugăriţe.

Dacă statistica e corectă, din ea constatăm un număr scăzut faţă de catagrafiile din 1810, din Ţara Romînească.

b) Seminariile în viaţa preoţimii din veacul XIX. — Profesori ardeleni. —

Prin ofisul nr. 85 din 11 Aprilie 1834 Kisseleff sancţiona legea „pentru seminarii, protopopi şi preoţi", subscrisă şi de Mitropolitul Grigorie ca preşedinte al Obştеştei Adunări. Legea hotăra numărul seminariilor şi al fiilor de preoţi ce se vor înscrie, mijloacele băneşti pentru zidire şi întreţinere. Două proiecturi îi urmară: înfiinţarea seminarului central, de învăţătură îndeplinitoare (în 1835), întocmirea învăţăturilor şi organizarea seminariilor pregătitoare.

Seminariile aveau să fie clădite conform legii Ştirbei din plocoanele aduse de preoţi şi din veniturile eparhiilor. Cei ce vor veni în ele „fiind dascăli ai norodului dela care se aşteaptă învăţătura moralului şi Dumnezeeştile povăţuiri, nu se cuvine să se îndeletnicească cu plugăria şi de aceea trebue scutiţi de clacă şi dijmă".

Nu vom cădea în greşeală să susţinem că seminariile au fost cele dintîi şcoli în care au învăţat clericii. Inaintea lor au fost asemenea şcoli, însă puţini le puteau frecventa. La Buzău, în locul celei greceşti, a fost şcoala înfiinţată de ardeleanul Dionisie Romano (în 1832) „cu o binefăcătoare influenţă în multe părţi ale Ţării Romîneşti": la Bucureşti şcoala de ţircovnici a lui Ierotei, care pregătea grămătici; deasemenea în Craiova, în Huşi, Focşani, ca şi în alte oraşe din ambele Principate. Seminariile însă aveau să fie pepinierele din care s-au recrutat (cu puţine excepţii) preoţii de mir, mai bine de un veac.

Imprejurări favorabile pledau pentru grabnica lor înfiinţare.

„Invăţămîntul profan romînesc din Muntenia datora izbînda şi întemeierea sa lui Gheorghe Lazăr. Invăţămîntul religios din Ţara Romînească avea să devină o realitate în cîmpul culturii naţionale numai mulţumită rezervorului de energii intelectuale, superioare, din Ardeal. Gavril Munteanu din Vingard, la Buzău, Zaharia Boerescu la Bucureşti, Radu Tempea la Rîmnic. Citǎm un mic fragment din discursul inaugural al lui Gavril Munteanu la seminarul făcut de Chesarie, el însuşi ardelean: „Să ne silim a scoate clerul din trista stare în care l-au împins întîmplările, iar nu greşeala sa, să dăm mînă de ajutor bărbaţilor acelora patrioţi". Eufrosin Poteca, e de faţă, ca reprezentant al lui Chesarie.

Grămăticii munteni şi candidaţii moldoveni îşi meritau numele de patrioţi, ei duceau greul împreună cu poporul din mijlocul căruia ieşeau.

Biserica are în acest timp ierarhi cărturari şi zeloşi în tipărire. Veniamin Costake, Grigorie Dascălul, Chesarie. Apare „Vestitorul Bisericesc" cea dintîi gazetă bisericească, scoasă de Gavril Munteanu şi Eufrosin Poteca, iar Lesviodax tipăreşte Istoria Bisericească pe scurt. Iată un teren pentru seminarii, întunecat numai de criza profesorilor. Dar atît Veniamin cît şi muntenii fac apel la ardeleni.

Puţine cuvinte despre fiecare din aceste şcoli bisericeşti.

Seminarul Central („Ţentra") din Bucureşti începe ca şcoală de grămătici a lui Ierotei, din Lancrămul Ardealului. Pentru local s-a reparat Antim-ul, Metoh al Argeşului, pentru viitorii elevi se scrie protopopilor să trimită tineri dornici de învăţătură. Profesorul Bălăşescu spune la deschiderea lui (2 februarie 1836): „Cine nu va zice că preotul este fiu adevărat al patriei şi al Maicii Bisericii? Un mădular din cele mai de frunte ale societăţii? Voi tineri împodobiţi-vă sufletul cu virtutea, mintea cu învăţătura".

Seminarul lui Chesarie din Buzău ia fiinţă la 15 august 1836, ca a doua şcoală sistematică, religioasă din Muntenia. Cel din Argeş sub episcopul Ilarion (1820—23 şi 1828—45), dar din lipsă de local se deschide întîi la Piteşti la 14 septembrie 1836. Funcţionează modest, paralel cu şcoala de grămătici, în 1840 dă 20 absolvenţi şi 20 candidaţi grămătici.

Seminarul din Rîmnic se deschide în 8 noembrie 1837, sub episcopul Neofit (1824—1840) fără perspectivă de profesori. Numărul tinerilor interni sînt legiuiţi 30, externi nemărginiţi. Neofit episcopul a făcut clădirea cea nouă şi frumoasă. D. Vasile profesor, Radu Tempea profesor.

In Moldova, pînă la legea de unificare din 1864, erau şcoli pentru preoţi la Huşi şi Roman cursul inferior, la Socola inferior şi superior, iar a Mănăstirea Neamţu seminarul pentru călugări, acesta din urmă văzut foarte rău de „elevii" lui şi de toţi monahii. Spre a se curma cu starea de inferioritate a pregătirii clerului, în 1859 se desfiinţează şcolile catehetice şi se contopesc cu cele primare. Din şcolile catehetice ieşeau (ca şi din cele de grămătici din Muntenia) cu mult mai mulţi preoţi decît dela Socola, respective din seminariile muntene care luptau din răsputeri cu greutăţile.

O statistică făcută paralel cu deschiderea seminariilor muntene ne arată că în 1837 erau 6006 preoţi, 1482 diaconi şi 2560 ţircovnici. Iar în 1838 erau 7766 preoţi.

Urmările înfiinţării seminariilor Ţării Romîneşti nu au întîrziat. Conform legii de înfiinţare, seminariile trebuiau întreţinute de eparhii şi

Continuare în pag. 4

[1)] Fragment dintr-o lucrare mai mare.

Luptători pentru pace!

Paștile, sărbătoarea Invierii Domnului, este și sărbătoarea păcii. Intr-adevăr cel dintîi cuvînt, pe care l-a adresat Mîntuitorul ucenicilor săi după Inviere, a fost: pace vouă! Căci prin Inviere El punea început unei vieți noi, în care idealul păcii va fi pe primul plan. El îi învață pe ucenici și le spune că-i trimite la toate popoarele, ca să vestească evanghelia iubirii și păcii. Căci El a venit, cum ne spune sf. apostol Pavel, ca să surpe zidul vrăjmășiei dintre popoare și să ducă pace tuturor. Și vestirea aceasta s-a transmis prin graiul sf. părinți și prin graiul tuturor adevăraților credincioși și slujitori ai Bisericii dealungul veacurilor pînă în vremea de astăzi. De aceea praznicul Invierii Domnului era prilej de împăcare și de răspîndire a păcii și-a iubirii. Că așa cîntăm: Să iertăm toate pentru Inviere și unul pe altul să ne îmbrățișem, ca niște frați preaiubiți. Astfel Duhul păcii, izvorît din Invierea Domnului se revărsa în viața zilnică a credincioșilor. Și năzuința păcii era sădită în inima credincioșilor aparținători diferitelor popoare.

Cu toate acestea pacea a rămas mai mult un ideal decît o realitate a tot cuprinzătoare. Războaiele au continuat să calce în picioare visurile credincioșilor, visurile popoarelor — și armele de distrugere s-au perfecționat. Așa că în locul păcii mult dorite, am asistat la războaie din ce în ce mai mari și mai pustiitoare. Din ce cauză? Pentrucă cei ce stăpîneau și exploatau popoarele erau dominați de pofta de cucerire, de pofta de a-și lărgi stăpînirea și exploatarea. Iar cei ce doreau pacea, deși erau mulți, nu erau organizați. Ei se lăsau desarmați sufletește prin pacifism și nu luptau organizat pentru pace.

Astăzi situația s-a schimbat. Pacea nu mai este un simplu vis, ci o realitate, o forță. Pentru că popoarele lumii, toți oamenii cinstiți de pe glob, nu mai stau pasivi în fața uneltirilor atițătorilor la război, ci au constituit un front unitar, frontul luptătorilor pentru pace. De forța acestui front se lovesc și se nimicesc toate planurile atițătorilor la război. El are puterea necesară ca să impună pacea. Cum nu se va bucura și va sprijini această luptă cel ce se socoate a fi ucenic al lui Hristos, cînd prin ea se realizează unul din visurile scumpe ale oricărui creștin? Ceea ce Mîntuitorul a vestit, sf. apostoli și sf. părinți au propovăduit, ceea ce toate generațiile de credincioși au cerut la fiecare sf. liturghie: pacea a toată lumea, devine astăzi realitate prin lupta unită a popoarelor iubitoare de pace, a sutelor de milioane de partizani ai păcii. De aceea toți credincioșii trebue să se înroleze în marele front al păcii, să fie luptători activi pentru pace. De aceea toți slujitorii altarelor trebue să fie nu numai vestitori ai păcii, ci și luptători activi pentru pace și călăuzitori ai credincioșilor pe calea luptei pentru pace. Să nu existe nici un preot, nici un credincios care să stea deoparte sau să fie indiferent, și fiecare să-și dea toată contribuția sa, să-și pună toate forțele pentru cauza măreață a păcii.

Paștile, praznicul învierii Domnului ne chiamă pe toți să mergem cu hotărîre înainte spre marea biruință a păcii în lume, să pășim cu hotărîre alături de luptătorii pentru pace în marea bătălie a cărei țintă este instaurarea unei păci trainice pe pămînt. Numai în felul acesta vom fi prăznuit cu adevărat Invierea Domnului și ne vom fi dovedit că sîntem adevărați ucenici ai lui Hristos. Căci a lupta pentru pace este a împlini nu numai voia popoarelor, ci și voia lui Hristos, care este: dragoste, înfrățire și pace între toate neamurile pămîntului.

Campania agricolă de primăvară

Suntem în plină campanie a însămînțărilor de primăvară, de succesul căreia depinde să culegem o recoltă bogată anul acesta. E nevoie ca producția să fie mărită în așa fel încît să ajungem la o producție globală de peste 10.000.000 tone cereale. Obținerea unei recolte bogate crează condiții favorabile pentru creșterea salariilor reale ale muncitorilor și funcționarilor și a venitelor țărănimii muncitoare și asigură aprovizionarea oamenilor muncii și a industriei cu materialele necesare. Ea este o însemnată contribuție la întărirea Patriei și la biruința păcii în lume.

Pentru a împlini acest scop, însămînțările de primăvară trebuesc făcute după metode agrotehnice avansate. In primul rînd are o mare însemnătate respectarea epocelor de însămînțare optime. Obținerea unei recolte îmbelșugate atîrnă nu numai de modul cum însămînțăm, ci și de data la care însămînțăm. Experiența din anul trecut dovedește că cele mai bune recolte se dobîndesc atunci cînd se respectă termenele fixate în mod științific. Cu cît însămînțările sunt făcute mai tîrziu, cu atît recoltele sunt mai slabe. In al doilea rînd trebuesc aplicate toate metodele agrotehnice avansate, folosindu-se bogata experiență a agriculturii sovietice și experiența agricultorilor fruntași. Aceste metode se referă la alegerea și tratarea semințelor, pregătirea ogoarelor prin folosirea îngrășămintelor naturale și artificiale, arătura la adîncime reglementară, folosirea mijloacelor mecanizate, a tractoarelor, a mașinilor de semănat și altele. Un mijloc principal pentru mărirea producției îl constitue asociațiile agricole simple, întovărășirile agricole și gospodăriile agricole colective, în care se pot aplica mijloacele agrotehnice avansate și munca mecanizată pe terenuri întinse. Rezultatele din anii trecuți, au arătat că întovărășirile agricole și gospodăriile agricole colective au avut recolte mult mai bogate decît țăranii muncitori cari au muncit pe parcele individuale. De aceea trebue dusă muncă de lămurire pentru formarea de noui Asociații agricole, întovărășiri agricole și gospodării agricole colective.

E vremea în care se mobilizează toate forțele pentru reușita campaniei de însămînțări de primăvară. Preoțimea noastră e îndrumată să susțină munca organelor locale de stat, lămurind pe credincioși asupra importanței realizării integrale și la timp a sarcinilor din sectorul agricol și asupra metodelor agrotehnice avansate. In felul acesta preoțimea noastră va aduce contribuția ei la întărirea Patriei și biruința păcii în lume.

Urmare din pag. 3

acestea luptă cu greutăți materiale din ce în ce crescînde. Mihail Sturza, în 23 martie 1839, arată că datoriile Mitropoliei sînt mari, episcopiile și-au plătit pe ale lor datorii „și invită Mitropolia să ia măsuri față de Mănăstiri și față de preoți, ca aceștia să-și adune pocloanele de prin orașe și de prin sate și să se îndrepte cu ele către centrele eparhiale sufragane Mitropoliei.

Preoții însă, în devălmășie cu ai lor clăcași, pălmași și ici colo moșneni sau răzeși, nu se grăbeau să trimită pocloanele fiindcă nu aveau de unde. Și iată pentru ce seminariile o duceau destul de greu, iar elevii lor se plîngeau mereu de hrana proastă.

Un cleric rus, pelerin prin țările noastre în 1837 spune: „In sate cîte un preot, doi cu biserici rare, cu icoane de hîrtie, țăranii foarte buni și primitori. Preoții lor blagocestivi ne luau de pe la oameni și ne ospătau cum nu se poate mai bine". O foarte justă observație: pe de o parte sărăcia, pe de altă parte ospitalitatea proverbială a romînului în genere, a săracului îndeosebi. Și observația mai dovedește ceva: nădejdea ortodoxismului nostru a fost totdeauna spre pravoslavnica Rusie; preoții primeau foarte bine pe ambasadorii ortodoxismului rus.

„Mitropolitul Neofit (1840—49) s-a hotărît să trimită mai mulți seminariști la școlile bisericești din Rusia în 1844. Peste un an i se răspunde favorabil și i se cer 4 pentru Petersburg și 5 la Moscova. Doi au fost de la Rîmnic, 5 dela București. Fiindcă nu știau rușește s-au oprit, însoțiți de ierodiaconul Dionisie, la Chișinău, iar în 1847 pleacă spre Moscova și Petersburg. In 1852 se află și doi din Moldova trimiși de Scriban, rectorul Seminarului din Iași.

Toți se întorc în 1856 cu titlul de candidat în teologie, dela Academia din Kiev și sînt plasați în cîmpul activității teologice, ca profesori la seminariile din București, Rîmnic, Buzău".

Același fenomen cultural se întîmplă în Moldova, deși pe scaunul lui Veniamin se urcă un ierarh cu intenții total opuse marelui său înaintaș. Inființează în 1845, mai întîi pe lîngă seminar și apoi prin județe, școli catehetice, cu cîte un singur profesor, absolvent de seminar.

In mijlocul tinerii teologii moldovene se află Filaret Scriban și Melhisedec. Cel dintîi maestru în teologie din Kiev și conduce seminarul lui Veniamin timp de 20 de ani începînd din anul 1842. Melhisedec, magistru în teologie și litere din Kiev, cel mai învățat cleric din tot trecutul nostru — pînă la el — e profesor și inspector la Veniamin (1843—48 și 1851—56). Deși mitropolitul amintit ia poziție direct contra așezămîntului cultural și mută cursul superior la Neamțu — spre a rezerva pregătirea superioară monahilor — acești doi oameni de cultură teologică înaltă nu cedează și așa vedem o seamă de tineri de la Socola, trimiși în străinătate: la Paris, Atena, în insula Halki, de unde se întorc profesori cu bogate cunoștințe cărturărești.

Pr. A. Eftimie
magistrand în teologie

† Preotul DUMITRU MERET

In ziua de 5 februarie a. c., bunul părinte Dumitru Meret s-a stins din viață. Vestea tristă a sguduit pe toți parohienii lui. Zagonenii și Păpăuțenii în veci îi vor păstra povețele.

— El ne-a învățat disciplina credincioșilor în timpul serviciilor religioase.

— El ne-a sfătuit să trăim pentru muncă progres și pace.

Exemplul lui de-a se purta blînd cu bolnavii, înțelegător cu cei întristați și darnic cu cei lipsiți, ne va fi treaz în orice moment.

El, deși bolnav și slab, a muncit cu rîvnă pentru binele nostru și al poporului. Părinte scump ne dăm seama de ceea ce am pierdut.

Plîngem de plecarea ta pentru totdeauna dar îți păstrăm cuvintele vii și faptele neuitate.

Parohienii din Zagon-Păpăuți, îți zicem ultimul salut: „Dormi în pace!

Cantor **Emilian Bocicor**

Redactor: Profesor Dr. NICOLAE MLADIN. Tiparul Tipografiei „REÎNTREGIREA" Sibiu 771 55
Taxa poștală plătită în numerar.

ANUL 103 SIBIU, 1 Mai 1955 Preţul unui ex. 40 bani Nr. 17—18

BIBLIOTECA GC SIBIU

Telegraful Român

ORGANUL OFICIAL AL ARHIEPISCOPIEI ORTODOXE ROMANE DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU
ŞI AL EPISCOPIILOR CLUJ ŞI ORADEA

Abonamentul
pentru parohii cl. I Lei 40; cl. II Lei 30; cl. III Lei 25. Particulari Lei 25. Autorităţi şi străinătate Lei 50. De sprijin Lei 75. Pentru America 10 Dolari.

Articolele şi corespondenţa
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

Preţul inserţiunilor
un cm.² 60 Bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.
Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai Nr. 35.

Pentru folosirea energiei atomice în scopuri paşnice

In prezent marea luptă a popoarelor iubitoare de pace are ca obiectiv principal: interzicerea armelor atomice şi folosirea energiei atomice în scopuri paşnice. In ce priveşte interzicerea armelor atomice a avut un ecou extraordinar „Apelul către toate popoarele lumii", lansat de sesiunea dela Viena din 18-19 ianuarie a. c. a Biroului Consiliului Mondial al Păcii. Milioane de semnături din toate ţările au întărit cuvintele Apelului, care spune:

„Declarăm că guvernul care va deslănţui războiul atomic va pierde încrederea poporului său şi va fi condamnat de toate popoarele.

Ne ridicăm împotriva acelora care pregătesc războiul atomic.

Cerem distrugerea în toate ţările a stocurilor de arme atomice şi încetarea imediată a producţiei acestora". Dacă Apelul dela Stockholm a fost semnat de 500 milioane de oameni şi a oprit folosirea bombei atomice în Coreea şi în Indochina, Apelul dela Viena care corespunde năzuinţelor adînci ale tuturor popoarelor, mobilizează toate popoarele la lupta dîrză împotriva guvernelor din Apus, care vor să deslănţue un război atomic, război de exterminare. Campania pentru semnarea Apelului dela Viena a unit şi uneşte mereu milioane şi sute de milioane de luptători pentru pace şi constitue o forţă care va sili guvernele respective să renunţe la realizarea acestui plan monstruos.

Dar lupta popoarelor nu este numai pentru distrugerea armelor atomice, încetarea fabricării lor şi înlăturarea unui război atomic, ci şi pentru folosirea paşnică a energiei atomice. Şi aşa cum Uniunea Sovietică se află în fruntea luptei popoarelor petru interzicerea armelor atomice, ea este şi în fruntea luptei pentru folosirea energiei atomice în scopuri paşnice. Astfel în Uniunea Sovietică s-a pus în funcţiune prima centrală electrică pe bază de energie atomică şi aplicările practice ale energiei atomice sunt extinse în toate domeniile. Guvernul sovietic a declarat că este gata să transmită experienţa ştiinţifică şi tehnică a Uniunii Sovietice referitoare la folosirea paşnică a energiei atomice. In acest scop el va prezenta Conferinţei internaţionale în problemele folosirii paşnice a energiei atomice, convocată pentru anul 1955 conform hotărîrii celei de a 9-a sesiuni a O.N.U. — un raport cu privire la prima centrală electrică atomică industrială din U.R.S.S. şi la funcţionarea ei.

Această hotărîre a guvernului sovietic arată din nou dorinţa de pace a Uniunii Sovietice şi năzuinţa ei de a se realiza o înţelegere internaţională pentru folosirea energiei atomice numai în scopuri paşnice. Totdeodată guvernul sovietic a hotărît să acorde unor state prietene — R. P. Chineze, R. P. Polone, R. Cehoslovace, R. P. Romîne şi R. D. Germane — ajutor tehnico-ştiinţific şi de producţie pentru crearea în acele ţări de baze ştinţifice experimentale în vederea desvoltării cercetărilor în domeniul fizicii nucleare şi al folosirii energiei atomice în scopuri paşnice. Guvernul sovietic examinează problema lărgirii cercului ţărilor cărora Uniunea Sovietică le va acorda ajutor pentru folosirea paşnică a energiei atomice. Hotărîrea aceasta este de o însemnătate istorică: ea marchează un pas hotărîtor pe calea unui progres multilateral al omenirii prin folosirea energiei atomice numai în scopuri paşnice. Căci energia atomică va revoluţiona tehnica şi va duce la progrese nebănuite în diferitele domenii ale ştiinţei şi ale vieţii. Folosirea energiei atomice în scopuri paşnice va duce civilizaţia umană pe cele mai înalte culmi.

Punînd faţă în faţă cele două perspective: pregătirea unui războiu atomic, care duce la nimicirea civilizaţiei şi a omenirii şi folosirea paşnică a energiei atomice care duce la progresul omenirii în toate domeniile, e firesc ca popoarele să condamne guvernele care vor să pună această mare descoperire a geniului uman în slujba distrugerii şi să fie alături de ţările iubitoare de pace, care în frunte cu Uniunea Sovietică pun energia atomică în slujba vieţii, în slujba progresului, în slujba omenirii. Forţa unită a popoarelor va zădărnici planurile aţîţătorilor la război atomic şi va impune folosirea energiei atomice numai în scopuri paşnice.

Biserica noastră, fiind alături de popor luptătoare pentru pace şi pentru o

Continuare în pag. 2

Conferinţă preoţească la Sibiu

La conferinţa preoţilor din Raionul Sibiu, din februarie a. c., s-a tratat următoarea temă: „Îndatoririle cetăţeneşti ale preoţilor şi ale credincioşilor (temeiuri biblice, patristice, patriotice) şi metode pastorale pentru împlinirea lor". Lucrarea a fost susţinută de preotul Nicolae Popescu-Dobriceni dela parohia Noul. Cuc. Sa a folosit o bogată şi documentată argumentare scripturistică şi patristică, pentru susţinerea subiectului programat. S-a arătat că îndatoririle cetăţeneşti ale preoţilor şi credincioşilor, în mod general, — îndatoriri poruncite de Sf. Scriptură — sunt: respectul, supunerea şi ascultarea faţă de cîrmuire şi autorităţi, datoria de a ne ruga pentru cîrmuitorii treburilor obşteşti, îndeplinirea îndatoririlor militare, apărarea patriei, achitarea impozitelor, cotelor şi a tuturor datoriilor şi obligaţiilor de felul acesta. După ce justifică în mod documentat, fiecare din aceste îndatoriri, cu puternice argumente biblice şi din Sf. Predanie a Bisericii, C. Sa spune: „A ne împlini îndatoririle de cetăţeni loiali ai Statului, ne îndeamnă patriotismul viu şi înflăcărat faţă de pămîntul ţării, faţă de popor şi faţă de munca lui rodnică pentru înflorirea şi întărirea patriei noastre dragi, în toate domeniile de viaţă obştească: ne îndeamnă pilda Mîntuitorului Iisus Hristos, care a arătat o anumită preferinţă faţă de poporul şi patria Sa cea după trup; ne îndeamnă sforţările oamenilor muncii din fabrici şi uzine, care muncesc din răsputeri pentru binele şi înflorirea patriei; ne îndeamnă sutele de milioane de luptători pentru pace, care din iubire faţă de patria lor, vor să înlăture pentru totdeauna calamitatea războiului atomic, cel a toate distrugător; ne îndeamnă glasul şi exemplul viu al I. P. S. Patriarh Justinian, care şi-a închinat toată munca sa fără de preget de 30 de ani în folosul şi spre binele Bisericii, Patriei şi poporului nostru, şi care nu încetează să ne îndemne zicînd aşa: „În primul rînd P. C. V. să daţi dovadă de supunere, de ascultare şi de preţuire faţă de stăpînirea ţării noastre şi în al doilea rînd, dîndu-vă ca pildă, să învăţaţi poporul să fie respectuos faţă de legile ţării, să-şi iubească patria din toată inima: „Să vă faceţi datoria de cetăţeni către Patrie şi popor cu aceeaşi rîvnă cu care vă faceţi datoria de credincioşi către altarele voastre şi către Dumnezeu". Preoţii în altar, să fie buni slujitori, iar în afara lui, cetăţeni devotaţi patriei şi poporului".

Ca sarcini pastorale pentru ducerea la îndeplinire a îndatoririlor cetăţeneşti de către credincioşi, s-au trasat următoarele:

1. Exemplul personal al preotului, în sprijinirea acţiunilor de interes obştesc local, în exe-

Continuare în pag. 2

Însemnătatea Sf. Antimis pentru slujirea Sf. Liturghii și pentru preot

Cultul Bisericit ortodoxe cuprinde trei feluri de slujbe sau rînduieli bisericești: slujba Laudelor bisericești și cea a s. Liturghii, rînduielile sf. Taine și rînduelile sf. Ierurgii (Euhologii). Intre toate slujbele bisericești publice și obștești, cea mai însemnată și mai sublimă este slujba Sf. Liturghii, pentrucă în cadrul ei se săvîrșește taina sf. jertfe a lui Hristos. Ea constitue centrul și culmea cultului divin ortodox public, pentrucă slujba ei e forma de continuare a prezenței reale a Mîntuitorului în lume, dealungul veacurilor și totodată centrul activității Lui în Biserică,

Precum jertfa, de pe Golgota a Mîntuitorului a fost centrul activității Sale răscumpărătoare și faptul cel mai de seamă din istoria mîntuirii lumii, tot așa sf. Liturghie este temelia și în acelaș timp centrul întregului cult ortodox. De aceia toate laudele bisericești sînt numai slujbe pregătitoare și aproape toate Tainele și Ierurgiile stau în legătură directă sau indirectă cu slujba sf- Liturghii.

Prin cele 7 Laude bisericești noi aducem lui Dumnezeu numai rugăciunl de laudă, de mulțumire și de cerere, pe cînd prin săvîrșirea sf. Liturghii, pe lîngă acestea, aducem lui Dumnezeu jertfă, ce este expresia cea mai deplină a cultului de adorație (latrie) datorat lui Dumnezeu, Prima sf. Liturghie cu jertfirea Sa reală, dar spirituală, Mîntuitorul a săvîrșit-o la Cina cea de taină într-un foișor ce era o încăpere mare, la fel și sf. Apostoli, la început se adunau pentru rugăciune și frîngerea pîinii, adică pentru săvîrșirea sf. Liturghii în case particulare, primele biserici creștine. Pe măsură însă ce credința creștină se răspîndea și se înmulțeau creștinii, se ridicau și biserici, anume zidite. (Fapt. Ap. 2, 26). In veacul al II-lea se zidesc biserici aproape pretutindeni și într-unul din aceste lăcașuri, după mărturia sf. Iustin (163) și după scrisoarea lui Pliniu cel tînăr către împăratul Traian creștinii se adunau dumineca dimineața înainte de răsăritul soarelui, pentru rugăciune și frîngerea pîinii. Dar unde persecuțiile erau fără îndurare, creștinii își făceau biserici pe mormintele sf. Mucenici în peșteri și în catacombe. Din timpul prigoanelor a rămas apoi obiceiul de a zidi biserici pe mormintele sf. Mucenici, iar neavînd asemenea morminte se așezau sf. moaște în pictorul sf. Mese de altar a bisericii. In primele timpuri creștinii și în timpul marilor prigoane împotriva creștinilor sf. Liturghie se slujia și in alte locuri curate nu numai în biserici.

Din vremea împăratului Constantin cel Mare (313) și pînă azi ea se slujește în chip obișnuit, numai în biserici anume zidite și anume pe sf. Masă, din mijlocul altarului, numai odată pe zi și fiece preot ortodox are dreptul să facă numai o singură Liturghie in aceeaș biserică și în aceeași zi, spre deosebire de romano-catolici în bisericile cărora se săvîrșesc de acelaș preot, în aceeaș zi în aceeaș biserică, mai multe liturghii. In Biserica ortodoxă „această unime a sf. jertfe însemnează numai o moarte a lui Hristos, care moarte a luat-o pentru noi și numai o patimă a Lui care odată a răbdat-o pentru noi". (D-zeeștile Liturghii, Buc. 1950 pg. 392, vezi și și pr. P. Vintilescu, Binația Liturghiei în St. Teologice 1950 nr. 3—6).

Potrivit canoanelor sf. Liturghie se săvîrșește numai în biserică inclusiv paraclise, sau capele sfințite și cu antimis. Canoanele 58 La odiceea și 31 Trulan interzic săvîrșirea ei prin case particulare și numai în cazuri cu totul excepționale ca de exemplu pe cîmpul de luptă și numai cu învoirea episcopului dacă i s-a dat preotului sf. antimis el poate săvîrși sf. Liturghie în afară de biserică, într-o casă particulară sau într-un loc curat pe o masă pe care se întinde sf. antimis. Fără sf. Antimis (antimins) e oprit deci a oficia sf. Liturghie chiar și pe un prestol sfințit, ce cuprinde sf. Moaște.

Ne întrebăm ce este antimisul, în cît este de necesitate exclusivă pentru slujirea sf. Liturghii? Antimisul folosit azi în bisericile ortodoxe este o năframă pătrată de in sau de mătase, ea cuprinde sf. moaște cusute în partea de sus a sa, e zugrăvită pe o singură față cu scene din viața Mîntuitorului, scena principală reprezentînd punerea în mormînt a trupului lui Iisus Hristos. Ea este obiectul liturgic absolut necesar liturghisitorului ca jertfelnic, pentru aducerea jertfei celei fără de sînge atît în biserică cît și în afară de biserică pentru că e sfințit și semnat de însuș episcopul locului și apoi dăruit bisericilor din eparhia sa. Analizînd etimologia și sensul cuvîntului antimis, aproape toți liturghiștii orientali și occidentali susțin că acest cuvînt e format din grecescul „αντί" (în loc de și latinescul „mensa" (masă) adică antimis este egal cu „în loc de masă". In documente vechi, antimisul e numit θρόνος (tron) și chiar εἵλητων (învelitoare iliton), ce nu era decît o pînză sfințită, cuprinzînd moaște, și folosită în biserica greacă, în scopul de a converti în altar o masă simplă pe care se așternea ea. Antimisele mai au și alte denumiri, dar cele mai vechi au numirea de jertfelnic, care numire indică adevărata menire a sfîntului antimis, adică abia prin sf. antimis chiar și masa sfințită a altarului devine jertfelnic propriu zis. Și iată de ce are sf. antimis această însemnătate atît de neegalată între celelalte obiecte liturgice: masa altarului trebuie să fie sfințită de către episcop, spre a fi adevărat jertfelnic, dar episcopul nu totdeauna are și posibilitatea fizică de a o sfinți personal si atunci deleagă pe un presbiter ca să sfințească biserica și altarul dîndu-i sf. antimis, care necondiționat trebuie să fie sfințit numai de către episcop, în chipul acesta, sf. antimis care se așează atît pe altarele sfințite de episcop, cît și pe cele ce au fost sfințite de un presbiter delegat, prezintă în general garanția de adevărat jertfelnic pentru săvîrșirea sf. Liturghii, atît în biserică cît și în afară de biserică. (Vezi sf. Grigore de Nissa, Migne P. G. T. 3. col. 369).

Prezența permanentă a sf. antimis, pe masa altarului, arată totodată că slujba sf. Liturghii se face cu încuviințarea episcopului local. In ce privește obîrșia sf. antimis cei mai mulți liturghiști o găsesc pe timpul prigonirilor, întrebuințarea acestuia fiind o urmare a necesității. Badea Cireșanu sprijinit pe epistola IV-a sf. Ciprian spune următoarele: „Atunci sfinții servitori fiind prigoniți de tirani duceau cu ei sfinte mese în peșteri, în închisori, munți și văi și acolo săvîrșeau pe ele liturghia. Și pentrucă aceste mese purtate din loc în loc erau de lemn, piatră, metal și prin urmare greu de purtat, s-a înlocuit cu timpul acest material cu o pînză sfințită de in ori de mătase, în chipul antimisului nostru pe care se poate săvîrși liturghia în corturi de războaie și în case particulare la întîmplări grele și în cazuri de persecuțiuni". (Tezaurul Liturgic, Buc. 1910-12, vol- II pg. 444). Aproape la fel spunea despre aceasta și liturghistul Mitrofanovici: „Ca să ferească sfintele de pîngărire, prepoziții bisericilor întrebuințau, în locurile expuse dușmanilor, la plinirea sf. Liturghii, în locul sf. mese, o bucată de pînză sfințită cu care în caz de incursiune se puteau acoperi ușor sf. și scoate din biserică" (Liturgica 1909, pg. 224).

In fine, Biserica noastră învață: „Obîrșia antimisului vine din vremea marilor prigoane împotriva creștinilor. Atunci spre a feri sf. Daruri să nu fie pîngărite de păgînii care năvăleau în biserici în timpul sf. Liturghii, preoții înfășurau sf. Daruri într-o pînză sfințită și fugind cu ele într-un loc ferit, continuau slujba sf. Liturghii întreruptă de năvala păgînilor. Și azi de s-ar întîmpla să ia foc biserica, în timpul sf. Liturghii preotul slujitor poate, dacă e nevoie, înfășura sf. vase, Potirul și Discul, în Antimis și să le ducă într-un loc potrivit, unde să isprăvească de slujit sf. Liturghie, Antimisul servindu-i de masă sfîntă". (Învățătura de credință ortodoxă, Buc. 1952, pg. 247). Din cele înșirate și mai ales din ceeace învață Biserica noastră de azi, rezultă că sf. Antimis ține locul sf. Mese și că fără el nu e permis a oficia sf. Liturghie nici în biserică necum în afară de biserică, așa încît el este cel mai scump și mai însemnat obiect între cele necesare pentru slujirea sf. Liturghii. Poți avea toate celelalte obiecte necesare chiar și biserică sfințită, fără antimis însă nu e erlat să oficiezi sf.

Urmare din pag. 1

viață mai bună, sprijinește din toate puterile lupta popoarelor pentru înlăturarea războiului atomic și pentru promovarea aplicării energiei atomice în slujba binelui obștesc. De aceea preoțimea și credincioșii noștri semnează Apelul dela Viena și-și manifestă alături de poporul nostru bucuria și recunoștința pentru ajutorul pe care ni-l dă Uniunea Sovietică pentruca să ne folosim la îmbunătățirea vieții de energia atomică.

Pășind înainte pe calea progresului, pășim plini de încredere spre viitorul luminos, pe care-l deschide omenirii folosirea pașnică a energiei atomice.

(Urmare din pag. 1)

cutarea muncilor agricole, în predarea cotelor rînduite, în plata autoimpunerilor, la impozit profesional, la taxe comunale, pășunat, impunerea agricolă, la A.D.A.S. etc.

2. Cuvîntări în biserică cu fundamentări scripturistice și patristice, după exemplul Întîistătătorului Bisericii noastre: I. P. S. Patriarh Justinian, despre împlinirea tuturor îndatoririlor obștești și gospodărești.

3. Familiarizarea credincioșilor la catehizație, cu locurile scripturistice pentru orice îndatorire obștească.

4. Citirea tuturor pastoralelor și îndemnurilor gospodărești în biserică, fie dela Indreptătorul Sinod, fie dela I. P. S. Patriarh Justinian.

5. Pilda Chiriarhilor arătată credincioșilor în cuvîntări, în biserică, care vor lua exemplu dela P. S. Ierarhi ai Bisericii, care adresează păstoriților, povățuiri și îndemnuri gospodărești și de ascultare față de Stat și Biserică. Deasemenea preotul are la îndemînă și alte mijloace pastorale ca: munca de lămurire individuală, articole la gazeta de stradă, sprijinirea organelor locale ale puterii de stat în munca lor pe teren obștesc, îndemnuri în biserică cu ocazia sărbătorilor oficiale și naționale, îndemnuri pentru valorificarea surplusului de produse prin cooperative, îndemnuri pentru muncile la timp în G. A. C., popularizarea în biserică a diferitelor Hotărîri ale Consiliului de Miniștri al R.P.R. și C.C. al PM.R. cu privire la pregătirea și executarea la timp a însămînțărilor, a recoltărilor și arăturilor adînci de toamnă, popularizarea metodelor agrotehnice de muncă, precum și sprijinirea muncilor agricole cu vorba și cu fapta etc.

Conferința a fost ascultată cu un viu interes și folos pentru toți. Intre cei ce s-au ridicat la discuții, a dat prețioase îndrumări P. C. Protopop al Raionului Aurel Radu.

N.

Indrumător Omiletic

I. *Evanghelia dela Marcu 15, 43—47.*

Se poate vorbi: despre femeia credincioasă.

1. Mironosiţele femei au crezut în Mîntuitorul şi l-au urmat pînă la mormînt.

2. Ca răsplată a credinţei şi dragostei lor, Mîntuitorul înviat s-a arătat întîi femeilor mironosiţe, apoi apostolilor.

3. Aşa cum mironosiţele au mers la mormînt, credincioasele să caute pe Mîntuitorul la sf. Liturghie, unde el se jertfeşte iarăşi pentru mîntuirea noastră.

4. Aşa cum mironosiţele au dus la apostoli vestea Invierii, a bucuriei şi a păcii, credincioasele să fie vestitoare ale vieţii şi păcii.

II. *Evanghelia de la Ioan 5, 1—15.*

Se poate vorbi: despre lupta pentru viaţă.

1. Mîntuitorul a vindecat pe un bolnav, care de 38 ani aştepta vindecarea. Prin aceasta Mîntuitorul se arată a fi sprijinitor al vieţii în plenitudinea ei.

2. A fi creştin însemnează deci a lupta pentru înlăturarea aceea ce împiedecă bucuria şi desfăşurarea vieţii, a sprijini tot ceeace contribuie la desvoltarea vieţii.

3. De aceea credincioşii trebue să lupte împotriva armelor de nimicire în masă, împotriva războiului atomic şi pentru pace.

Liturghie. De aceia şi povăţuirile dela sfîrşitul Liturghierului vorbesc mai întîi despre sf. antimis, între lucrurile pe care preotul trebuie să le aibă în vedere şi să le păzească mai înainte de slujire şi în slujbă glăsuind: „Antimisul de va fi rupt, sdrenţuit sau înegrit, cît să nu se cunoască literile scrise pe el, precum şi de va fi pe hîrtie, nici decum nu se cade a sluji pe el. Iar cel ce va îndrăsni a face aceasta ca un nebăgător de seamă de dumnezeeştile Taine, greşeşte de moarte şi cade sub pedeapsa episcopului, adică sub oprirea de a săvîrşi cele preoţeşti ori sub perderea darului... sf. masă deasupra să aibă iliton de pînză subţire, deasă, sau de mătase, pe care se întinde antimisul şi se învăleşte, pentru care trebuie să fie măcar de aceiaş mărime cu antimisul“ (Dzeeştile Lit. Buc. 1950 pg. 374-5). Tot aşa sf. antimis trebuie să stea în permanenţă pe sf. masă din altar şi nu e ertat a-l folosi în alt loc, fără încuviinţarea episcopului local. In afară de antimis, trebuie să se găsească pe orice sf. masă de altar, şi ilitonul (pînza subţire fără sf. moaşte), ca învelitoare a antimisului, pe care îl fereşte de murdărie şi de stricăciune. Preotul ortodox avînd în vedere sfinţenia şi însemnătatea atît de mare a sf. antimis trebue să ştie şi trebuie să se conformeze întocmai, că sf. animis e şi un act prin care el are împuternicirea şi tot odată consimţămîntul de a sluji sf. Liturghie în parohia pentru care antimisul a fost sfinţit şi dăruit de către episcopul eparhial. Pe un antimis sfinţit de alt episcop, preotul n-are voie să aducă jertfă euharistică, pe teritoriul episcopului locului. Antimisul fiind cel mai de seamă dintre toate odoarele liturgice, preotul să fie cu mare băgare de seamă şi să nu permită paraclisierului sau cîntăreţului, cînd curăţă biserica şi altarul, să se atingă de sf. masă şi să umble cu sf. antimis la voia întîmplării. In fine preotul să mai ştie să antimisele uzate de tot nu trebue arse ci trebuie predate centrului eparhial, aici ele sunt păstrate şi totodată stau la îndemîna cercetătorilor care din inscripţiile şi iconografia lor pot reconstitui în parte starea culturală şi religioasă a epocilor din care provin.

Pr. Prof. Dr. Procopoviciu Petre

Adunarea eparhială

Duminecă, 20 februarie a. c., a avut loc sesiunea Adunării Eparhiale din Arhiepiscopia Sibiului. Sf. Liturghie şi Doxologia au fost săvîrşite de P. C. Prot. vicar T. Belaşcu, Prot. V. Negrea (Alba-Iulia), T. Ciocănelea (Făgăraş) şi diacon C. Voicu. După apelul nominal, constituirea Comisiunilor şi repartizarea rapoartelor, urmează şedinţa de lucru.

I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae *salută pe reprezentanţii clerului şi ai credincioşilor şi arată că Biserica s-a dovedit a fi vie şi lucrătoare şi la înălţimea vremilor ce le trăim. Atenţia Bisericii s-a îndreptat spre formarea studenţilor teologi, preoţii de mîine, înzestrînd Institutul Teologic din Sibiu cu mijloacele necesare pentru împlinirea misiunii lui. Iar pentru ca preoţimea din parohii să fie orientată asupra problemelor bisericeşti şi sociale actuale, — s-au continuat cursurile de îndrumare misionară, conferinţele protopopeşti şi tipărirea publicaţiunilor bisericeşti. Astfel clerul Bisericii noastre şi-a putut face datoria întru toate, iar credincioşii — călăuziţi de preoţii lor — au mers pe calea unei sănătoase desvoltări duhovniceşti.*

Deasemenea, I. P. S. Sa remarcă îmbucurătoarele progrese realizate în întărirea reîntregirii bisericeşti. Credincioşii şi preoţii celor „două strane“ se bucură că astăzi slujesc în aceeaşi biserică, la altarul moşilor şi strămoşilor noştri. In slujba acestui act epocal trebue să ne punem toată fiinţa şi binecuvîntăm pe toţi cei ce au lucrat sincer şi cu hotărîre pentru realizarea şi consolidarea lui.

In sfîrşit, I. P, S. Sa spune că problema centrală a vremii noastre este problema păcii. Biserica noastră este alături de luptătorii pentru pace şi cere înlăturarea războiului atomic, interzicerea armelor atomice şi nimicirea lor. Ea crede că toate problemele internaţionale litigioase pot fi rezolvate prin tratative paşnice.

In lupta pentru pace s-a realizat o unitate şi colaborare între diferite culte, căci toate au acelaş ţel: pacea.

Enumerînd astfel problemele principale ale vieţii bisericeşti, I. P. S. Sa declară deschisă sesiunea Adunării Eparhiale.

Comisiunea organizatorică (raportor: prof. Iorgu D. Ivan) prezintă darea de seamă asupra raportului general, care cuprinde aprecieri despre: progresul religios-moral al credincioşilor, colaborarea Bisericii la operele de folos obştesc, întărirea reîntregirii bisericeşti, relaţiile dintre culte, sinodul mitropolitan ş. a. Comisia propune: să se aducă mulţumiri I. P. S. Patriarh Justinian, I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, Guvernului şi On. Minister al Cultelor. Adunarea aprobă propunerea.

Comisiunea bisericească (raportor: prot. T. Ciocănelea) prezintă darea de seamă asupra raportului secţiei bisericeşti, care cuprinde aprecieri asupra misiunilor arhiereşti, sfinţiri de biserici, activitatea predicatorială şi catehetică a preoţimii, Pastoralele I. P. S.- vizita d. acad. prof. P. Constantinescu-Iaşi, Ministrul Cultelor, Institutul Teologic Universitar din Sibiu, burse, salarizarea, disciplină şi date statistice (în Arhiepiscopia noastră avem peste 700 preoţi şi 42 parohii vacante). Comisiunea propune: Să se mulţumească I. P. S. Mitropolit Nicolae, d. P. Constantinescu-Iaşi Ministrul Cultelor, corpului profesoral al Institutului Teologic — care e mîndria Arhiepiscopiei noastre — şi să se ia act cu mulţumită de activitatea desfăşurată de preoţimea noastră. Adunarea aprobă propunerile Comisiunii.

Comisia Culturală (raportor: prot. I. Bîrsan) prezintă darea de seamă a secţiei culturale, care cuprinde aprecieri despre: Cursurile de îndrumare misionară, Conferinţele protopopeşti, presa bisericească, Lupta pentru pace, activitatea bisericească şi socială a preoţimii ş. a. Comisia propune: să se mulţumească profesorilor dela Institutul Teologic pentru buna desfăşurare a cursurilor de îndrumare misionară, redactorilor şi colaboratorilor foilor noastre bisericeşti şi să se ia act cu satisfacţie de activitatea bisericească şi socială a preoţimii. După discuţii, la cari participă: Dr. Ciuceanu, prot. V. Negrea, prot. I. Man, P. C. rector S. Vlad, pr. Enache etc., se aprobă propunerile Comisiei.

Comisia economică (raportor: d. inspector pens. Lateş) prezintă Bilanţul anului 1954 şi proiectul de plan financiar pe 1955. Din acestea rezultă că bugetul Arhiepiscopiei a fost realizat la venituri cu 106%, iar la cheltuieli cu 96% şi a fost încheiat cu sold excedentar de 413 mii lei. Ministerul Cultelor a contribuit la bugetul Arhiepiscopiei cu aproape 2½ milioane. Proiectul de plan financiar pe 1955 prevede o sumă mai mare ca anul trecut atît la cheltuieli, cît şi la venituri (5.400.200 lei). Adunarea aprobă descărcarea pentru bugetul anului trecut şi dă aviz favorabil pentru noul buget.

Incheindu-se ordinea de zi, I. P. S. Mitropolit *Nicolae* mulţumeşte deputaţilor eparhiali, pentru că au participat la sesiune. Desbaterile acestei sesiuni au arătat legătura strînsă dintre credincioşi şi Biserică.

Biserica este un factor activ în viaţa socială şi e bine organizată spre a face faţă misiunii pe care o are. Suntem gata de orice jertfă pentru binele poporului şi fericirea Patriei.

D. deputat eparhial *Tăutu* (Sibiu) mulţumeşte în numele Adunării eparhiale şi dă expresie devotamentului credincioşilor faţă de Biserică. Remarcă activitatea Bisericii nu numai pe teren pur religios, dar şi în lupta pentru pace şi pe teren social. Slujitorii bisericii şi credincioşii sunt luptători activi pentru pace şi sprijină munca poporului pentru o viaţă mai bună. Asigură pe I.P.S. nostru Mitropolit de colaborarea loială a deputaţilor eparhiali, şi-i urează încă mulţi ani de rodnică arhipăstorire.

După aceasta a avut loc o scurtă *recepţie* la reşedinţa mitropolitană.

P. C. prot. *I. Man* (Tg. Mureş) dă expresie bucuriei că la cîrma Bisericii ortodoxe ardelene se află un cîrmaciu înţelept şi vrednic. Acest cîrmaciu a avut şi greutăţi de învins, dar a avut şi bucurii, între cari bucuria cea mai mare e că clerul şi credincioşii foşti gr. catolici au revenit la sînul Bisericii strămoşeşti. Preoţii şi credincioşii îl cunosc şi ştiu dragostea ce le-o poartă, şi-i mulţumesc pentru sfaturile înţelepte ce le dă, pentru ca să luptăm pentru progres şi pentru mîntutrea sufletelor noastre.

In numele membrilor clerici şi mireni exprimă întreg devotamentul pentru Biserică şi pentru I. P. S. Mitropolit Nicolae, urîndu-i ani mulţi de fericită arhipăstorire.

I. P. S. nostru *Mitropolit Nicolae* mulţumeşte pentru încrederea acordată şi precizează că e o misiune uşoară a conduce cînd Hristos stă la cîrma Bisericii şi ierarhul are ajutorul clerului şi credincioşilor. Legătura cu Hristos şi cu credincioşii este chezăşia progresului Bisericii noastre. N-am făcut lucruri mari, dar cele ce le-am făcut le-am făcut cu toată inima. Apoi I. P. S. Sa se întreţine cu membrii Adunării Eparhiale.

T.

Omul este făcut să muncească precum pasărea să sboare. Prov. 5, 7.

Indrumări pentru Oficiile parohiale

(Urmare)

7. *Memoriul justificativ*, cuprinde necesitatea zidirii sau reparării bisericii sau casei parohiale etc. Împărţirea, orientarea, terenul, materialul din care se construeşte şi etapele lucrării.

8. *Planul* este un proiect al clădirii în desen, cu numărătoarele respective.

9. *Devizul*, este expunerea amănunţită a părţilor componente ale construcţiei; materiale, manoperă şi costul lor.

10. DESPRE CONTRACT.

Contractul este un act oficial prin care se confirmă o înţelegere asupra unui lucru între o parohie şi o altă persoană. Trebue să cuprindă următoarele: numele contractanţilor, obiectul, durata, valoarea, condiţiile şi confirmarea înţelegerii prin semnăturile legale în faţa a cel puţin doi martori.

Oficiile parohiale au de lucru mai mult cu contracte de vînzare-cumpărare, contract de închiriere şi contract de antrepriză. Aici ne vom ocupa numai cu:

CONTRACTUL DE ANTREPRIZĂ:

Încheiat între Parohia ortodoxă romînă din . . . . . Raionul . . . . . Regiunea . . . . . reprezentată prin preotul . . . . . şi epitropul . . . . . deoparte şi de altă parte între Cooperativa . . . . . din . . . . . Raionul . . . . . Regiunea . . . . . pentru darea în antrepriză a lucrărilor de (tîmplărie la construirea casei parohiale, pentru care s-a ţinut licitaţie publică în ziua de . . . . . aprobată de Prea Veneratul Consiliu Arhiepiscopesc cu Nr. . . . . pe lîngă următoarele condiţiuni:

1. Parohia ortodoxă romînă din . . . . . dă în antrepriză lucrările de (tîmplărie) prevăzute în plan şi deviz, cu suma de Lei . . . .

2. Cooperativa . . . . . în calitate de antreprenor, se obligă a executa lucrările arătate mai sus cu preţul de Lei . . . .

3. Lucrările vor începe la data de . . . . şi se vor termina la data de . . . . .

4. Plata se va face lunar, pe bază de avansuri şi în raport cu lucrările executate. Avansurile nu pot depăşi 90% din totalul lucrărilor. La sfîrşitul lucrărilor, după recepţionare, se va achita şi restul de 10% şi se va restitui şi garanţia depusă.

5. Cooperativa . . . . . se obligă a da materialul necesar, care poate fi numai de calitatea I-a şi lucrările se vor executa în condiţiuni ireproşabile.

6. Pentru neterminarea lucrărilor în timpul fixat, Cooperativa . . . . . va fi supusă unei penalităţi de 2% din valoarea lucrărilor pentru fiecare 10 zile ce depăşesc termenul fixat.

Pentru întîrzierea restituirii contractului semnat pentru termenul fixat de art. 8 din H. C. M. Nr. 524/1951, parohia este supusă unei penalităţi de 0,05% din valoarea devizului estimativ pentru fiecare zi de întîrziere.

7. Pentru orice neînţelegeri ce se vor ivi în legătură cu executarea prezentului contract părţile se supun Arbitrajului de Stat.

Prezentul contract s-a încheiat în 3 exemplare, unul pentru a fi înaintat Prea Veneratului Consiliu Arhiepiscopesc, pentru aprobare, unul pentru parohie şi altul pentru Cooperativa . . . . . .

. . . . . la . . . . . 1955.

Martori: Reprezentanţii parohiei:

. . . . . .

. . . . . .

Reprezent. Cooperativei:

. . . . . .

. . . . . .

Lucrările se pot executa prin Întreprinderea de Construcţii sau în regie proprie. Spre orientare dăm un model de listă de pontaj şi stat de plată precum şi clasificarea unor muncitori pe grupe.

LISTA DE PONTAJ

a lucrătorilor ce au lucrat la . . . . . .

în săptămîna dela 22—29 Octomvrie 1954

Nr. crt.	Numele şi pronumele	Funcţia	Incadrarea	22	23	24	25	26	27	Total
1	Ilie Constantin	dulgher	II/5	8	10	6	8	9	10	51
2	Vasile Nicolau	zidar	II/6	10	10	10	8	10	10	58
	Total			18	20	16	16	9	20	109

STAT DE PLATA

a lucrătorilor care au lucrat la . . . . . .

în săptămîna dela 20—27 Octomvrie 1954

Nr. crt.	Numele şi pronumele	Funcţia	Incadrare	Salar pe oră	Zile lucrate	Total	Imp.	De primit
2	Vasile Nicolau	zidar	II/6	1,68	58	97	44	97,44

In prezent muncitorii sunt grupuţi astfel:

a) Grupa II zidar, tinichigiu, lăcătuş, fierar, dulgher,

b) „ III săpător, scărar, tîmplar, vopsitor, geamgiu, mozaic, iar salarul pe oră-muncă este următorul:

Grupa II	0,90	0,925	1,10	1,325	1,475	1,775	1,85	2,225	Lei/ora
Grupa III	0,85	0,925	1,05	1,25	1,40	1,75	1,775	2,10	Lei/ora

Procesul verbal pentru scoaterea din uz a obiectelor de inventar trebue să cuprindă cauza scoaterii din uz, numărul documentului de inventar, denumirea obiectului, simbol, cantitatea, valoarea unitară, valoarea totală şi observaţiuni.

Dăm şi un model de proces verbal pentru recepţionarea lucrărilor:

PROCES-VERBAL DE RECEPŢIE

Astăzi . . . . . , 1955

Subsemnatul . . . . . delegat din partea Cooperativei . . . . . împreună cu delegatul parohiei . . . . . din . . . . . Raionul . . . . . Regiunea . . . . .

Am procedat la recepţionarea lucrărilor executate de Cooperativa . . . . . prevăzute în comanda Nr. . . . . şi anume . . . . .

Am constatat că lucrările sunt bine executate şi corespund întocmai cu comanda făcută, precum şi cu planul şi devizul lucrărilor.

Drept pentru care declarăm recepţionate şi luate în primire lucrările respective, fără nici o obiecţiune sau pretenţiune ulterioară.

Reprezent. parohiei Delegatul Cooperat.

. . . . . .

(Va urma)

Pr. **Ioan Velţan**
consilier arhiepiscopesc

Cronica

I. P. S. Mitropolit Nicolae Krutiţki, vicarul Patriarhiei ruse este cel mai distins orator al Bisericii ortodoxe în actualitate, fiind pretutindenea cunoscut pentru zelul său însufleţit în cauza creştină a păcii. In cercurile ortodoxe şi chiar protestante i se spune „noul Hrisostom".

Ca dovadă pentru stima ce i-o poartă suflarea creştinească adevărată, I. P. S. Chiriarh a fost cinstit cu titlul cel mai înalt teologic posibil, de doctor în teologie. După proclamarea dela Moscova I. P. S. Mitropolit Nicolae Krutiţki a primit titlul de „doctor honoris cauza" la Facultatea de teologie evanghelică Ioan Hus dela Praga, la Facultatea evanghelică calvină maghiară dela Debreţin, la Facultatea de teologie ortodoxă dela Sofia din Bulgaria şi la Institutul teologic dela Bucureşti.

In decemvrie 1954 înaltul chiriarh rus a primit al şaselea titlu academic de doctor în teologie, la Facultatea de teologie ortodoxă dela Preşov din Republica Cehoslovacă, drept răsplată pentru activitatea I. P. S. Sale teologică şi socială, precum şi ca cinstire pentru volumele de predici minunate pentru sufletul ortodox. După proclamarea solemnă din 13 dec., I. P. S. Mitropolit Nicolae şi-a ţinut disertaţiunea inaugurală, vorbind despre: „Învăţătura vechiului şi Noului Testament despre activitatea pastorală". Temeinic documentată şi însufleţit expusă, conferinţa a avut darul de a-i convinge pe toţi ascultătorii şi după publicarea ei în revista Mitropoliei ortodoxe cehoslovace, şi pe cititorii ei, despre înalta misiune a pastoraţiei creştine, care în persoana I. P. S. Mitropolit Nicolae îl are pe cel mai autentic reprezentant. (Hlas Pravoslavi 10/1954 şi 1/1955).

Prof. M. Şesan

Mulţumire

Aducem mulţumiri — în numele Domnului — credincioşilor din parohia Sîn-Iacob, protopopiatul Luduş, care au făcut următoarele danii:

1. Un liturghier, frumos legat, donat de văd. Matei Oana lui Gherasim.

2. Sfîntul Antimis, donat de credinciosul Matei Lăurean.

3. Una Evanghelie îmbrăcată în metal argintat, cizelată, cu iconiţe aurite, donată de credincioşii Boldea Gh. I. Ion, Boldea Vasile, Fişcă Valerie cînt. bis., Jiler Nicolae, Matei Ion I. Gherasim, Matei Lăurean, Moldovan Ion I. Tănase, Moldovan Tănase, Orosan Octavian, Răchită Claudian, Răchită Ludovica şi Stoica Gheorghe.

4. Un sfeşnic mare pentru lumini, donat de credinciosul Mărginean Ion I. Filon.

5. Două icoane mari pentru Catapeteasmă pictate în culori de ulei, reprezentînd pe Sf. Ierarh Nicolae şi pe Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavril, în valoare de 1.200 lei donate de credincioşii: Mărginean Vasilică, Matei Ion I. Gherasim, Moldovan Ion I. Ion, Stoica Traian, Matei Ioan I. Andronic, Boldea Toader, Orosan Octavian, Moldovan Vasile I. Tănase, Rusu Vasile, Răchită Teofil, Răchită Ionaş, Mărginean Ion I. Filon, Răchită Traian, Tulbaş Valerie şi Stoica Ion I. Manoilă.

6. Una pereche cununii, cizelate şi argintate donaţiune făcută de credincioşii: Boldea Ilarie, Jiler Gheorghe, Scridon Constantin, Dudilă Cornel şi Crăciun Filon.

Se aduc mulţumiri şi credincioşilor din filia Orosia, protopopiatul Luduş care au donat materiale noi în valoare de 10.000 lei şi au acoperit Biserica prin muncă voluntară.

Domnul Dumnezeu să răsplătească aceste jertfe şi să dăruiască tuturor viaţa şi fericirea veşnică.

Preotul paroh *Toma Dicu*

Redactor: Profesor Dr. NICOLAE MLADIN.

Editura şi Tiparul Tipografiei „Reîntregirea", Sibiu 771 55
Taxa poştală plătită în numerar

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU

ANUL 103 SIBIU, 15 Mai 1955 Preţul unui ex. 40 bani Nr. 19—20

Telegraful Român

ORGANUL OFICIAL AL ARHIEPISCOPIEI ORTODOXE ROMANE DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU
ŞI AL EPISCOPIILOR CLUJ ŞI ORADEA

Abonamentul
pentru parohii cl. I Lei 40; cl. II Lei 30; cl. III Lei 25. Particulari Lei 25. Autorităţi şi străinătate Lei 50. De sprijin Lei 75. Pentru America 10 Dolari.

Articolele şi corespondenţa
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

Preţul inserţiunilor
un cm.² 60 Bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.
Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai Nr. 35.

IN LUNA MAI

Luna Mai este luna florilor, a luminii şi a biruinţii. De aceea clasa muncitoare şi-a ales ziua de 1 Mai, ca zi a solidarităţii internaţionale a muncitorimii, vestitoare a înfloririi unei noui vieţi, mai bune şi mai fericite, pentru întreaga omenire. Dar în luna mai sărbătorim şi ziua de 9 mai, ziua independenţei naţionale de stat şi a victoriei forţelor democraţiei şi socialismului asupra armatei hitleriste.

Sub steagul biruitor al lui 1 Mai şi pe drumul victoriei din 9 Mai 1945, forţele democraţiei, socialismului şi păcii, păşesc înainte din biruinţă în biruinţă. Sărbătorirea zilei de 1 Mai şi aniversarea a 10 ani dela strălucita victorie asupra Germaniei hitleriste se întîmplă într-un moment, în care oamenii muncii de pretutindeni, făcînd bilanţul succeselor de pînă acum, îşi unesc forţele pentru a zădărnici planurile aţiţătorilor la război, a celor ce pregătesc un război atomic şi pentru a nu admite reînvierea Wehrmachtului german. Ei îşi unesc forţele spre a impune interzicerea şi nimicirea armelor atomice, spre a cere folosirea energiei atomice în scopuri paşnice, spre a impune pacea şi rezolvarea prin tratative a tuturor problemelor internaţionale litigioase. Ei îşi unesc forţele pentru ca să se realizeze unificarea Germaniei într-un stat democrat şi iubitor de pace.

Forţele păcii sunt în necontenită creştere. Ţările de democraţie populară, în frunte cu Uniunea Sovietică — marea ţară a constructorilor comunismului — s-au desvoltat în aceşti zece ani într-un ritm accelerat, făcînd progrese uriaşe atît în domeniul economic, cît şi în cel cultural şi în cel al capacităţii lor de apărare. Iar sutele de milioane de oameni ai muncii şi de partizani ai păcii din celelalte ţări şi-au intensificat lupta pentru pace, pentru libertate, pentru o viaţă mai bună. Astfel că omenirea muncitoare îşi strînge rîndurile pentru ca viaţa cea nouă să fie biruitoare pretutindeni.

Ţara noastră în aceşti 10 ani a devenit dintr-o ţară cu industrie şi agricultură înapoiată, o ţară cu o industrie bine desvoltată — la temelia ei stînd industria grea producătoare de maşini — şi cu o agricultură avansată. Bazat pe succesele dobîndite în aceşti 10 ani, poporul nostru e hotărît să muncească cu mai mult elan pentru desvoltarea indus-

Continuare în pag. 2

Sfinţii Părinţi şi războiul de apărare

Tendinţa fundamentală a sfinţilor Părinţi a fost orientată în direcţia instaurării unei vieţi scutite de flagelul războaielor şi bazate pe bunăînţelegere şi pace. Etosul patristic a fost un etos antirăzboinic şi profund paşnic. Atît teologia cît şi antropologia pe care-şi întemeiau activitatea i-au determinat pe sfinţii Părinţi să se situeze pe poziţia de luptători contra războiului şi pentru instaurarea unui mod de viaţă bazat pe colaborarea paşnică şi frăţie, singurul compatibil cu demnitatea oamenilor de fii ai lui Dumnezeu.

Intrebarea este: Au respins ei oare, în mod absolut războiul? Au susţinut ei teza că în nici o împrejurare nu-i îngăduit a recurge la război? Au tăgăduit ei orice legitimitate a acestuia?

O lectură atentă a pasagiilor corespunzătoare din scrierile lor ne îndreptăţesc a conchide că, pentru unele cazuri, sfinţii Părinţi au socotit războiul ca un lucru îngăduit şi chiar necesar.

O primă indicaţie în acest sens ne-o dă felul cum au privit ei participarea credincioşilor la serviciul militar. Dacă ar fi tăgăduit legitimitatea oricărui fel de război, sfinţii Părinţi ar fi trebuit să se opună şi participării credincioşilor la serviciul militar. In realitate însă, ei vorbesc despre prezenţa următorilor lui Hristos în cadrele armatei ca de un lucru obişnuit.

Tertulian de pildă, ne informează că în legiunile Cezarilor, credincioşii creştini nu-s o raritate. Deşi nu prea de mult pe arena istoriei, ei, scrie impetuosul apologet, au umptut toate „chiar şi taberele militare" (implerimus... castra ipsa" — Apol. XXXVII).

Credincioşii, adaugă Tertulian, nu se izolează, nu se retrag prin păduri şi pustietăţi, ci trăesc în rînd cu ceilalţi oameni. Şi împreună cu ceilalţi se nevoiesc a-şi aduce contribuţia lor la promovarea binelui obştesc. Muncesc ceilalţi cetăţeni pe ogoare? Muncesc şi credincioşii la fel şi împreună cu ei. Se nevoiesc ceilalţi în ramura comerţului? Nici de aici nu lipsesc credincioşii. Invaţă ceilalţi meşteşugul armelor pentru a şti să-şi apere patria? Credincioşii nu se sustrag nici ei dela această îndatorire. Şi ei îşi fac serviciul militar deavalma cu ceilalţi concetăţeni, etc. (Apol. XLII).

Iată, aşa dar, cum, pentru Tertulian, prezenţa credincioşilor în cadrele armatei e un lucru tot atît de obişnuit ca şi acela al prezenţei lor în cadrele agriculturii, comerţului etc.

Tertulian nu e singurul care face o asemenea constatare. Faptul e adeverit şi de mulţi alţi Părinţi ai Bisericii de atunci: Ciprian de exemplu, apoi Lactanţiu, Eusebie, semnalează şi ei creşterea continuă în armată a numărului soldaţilor creştini.

E limpede deci, că chiar în primele veacuri credincioşii participau la serviciul militar. Şi tot aşa de limpede e că participarea aceasta se făcea sub ochii şi cu aprobarea Sfinţilor Părinţi. De altfel nici n-ar fi putut dezaproba un asemenea lucru, ei cari propovăduiau credincioşilor: „Daţi Cezarului cele ce sunt ale Cezarului..." şi: „Tot sufletul să se supună stăpînirilor..."

Incuviinţînd însă, credincioşilor să participe la serviciul militar sf. Părinţi au încuviinţat implicit şi participarea lor la război. Şi anume la războiul de apărare, singurul care poate fi legitimat din punctul de vedere creştin.

Dar avem şi mărturii directe din care se poate vedea că sf. Părinţi, respingînd cu hotărîre războiul de agresiune, l-au socotit îngăduit şi chiar necesar pe cel de apărare.

Astfel Origen face distincţie între „războaie necesare" şi războaie nenecesare. Războaiele necesare sînt cele purtate „pentru apărarea patriei". Acestea ne lasă el să înţelegem, se aseamănă cu războaiele purtate de albine. Se ştie că albinele nu se năpustesc decît contra celor ce pătrund în stupul lor. Credincioşii nici ei nu merg şi nu trebue să meargă la război decît atunci cînd patria e atacată. Cînd patria e ameninţată de năvălitori, războiul pentru apărarea ei devine o necesitate. (C. Cels. IV, 82, 83).

Firesc, şi-n războiul de apărare se varsă sînge. Dar uciderea vrăjmaşului în luptă nu cade sub interdicţia poruncii a şasea. Porunca: Să nu ucizi! nu interzice în mod absolut uciderea, scrie sfîntul Atanasie cel Mare; căci a ucide în războaie pe cei protivnici este un lucru şi drept şi vrednic de laudă. Cei ce în luptă s-au distins prin vitejie sînt cinstiţi de toţi cu premii mari şi li se ridică monumente pentru pomenirea faptelor lor de curaj" (Ad. monach. Amunem, 1). Sfîntul Atanasie cînd a scris acestea, s-a gîndit desigur la războaiele de apărare a patriei.

Sfîntul Vasile cel Mare care, pe cît se pare, ia în considerare spusele marelui său contemporan, Atanasie, face distincţie între „ucidere de de voe" şi „ucidere fără de voie". Uciderile săvîrşite de către oştile vrăjmaşe care năvălesc asupra patriei, cu alte vorbe, uciderile săvîrşite în războaiele de agresiune sînt uciderii de voie şi deaceea vinovate în gradul cel mai înalt. Pentru cel ce varsă sînge într-un război de agresiune, sfîntul Vasile prescrie pedeapsa grea a îndepărtării pe timp de 20 ani dela sfînta împărtăşanie (can. 8 şi 56). Uciderile săvîrşite în războiul de apărare însă, sfîntul Vasile le trece în categoria uciderilor fără voie, care nu numai că sunt iertate dar după cuvîntul Sfîntului Atanasie sînt şi „drepte şi vrednice de laudă".

Temeiuri pentru legitimarea războiului de apărare ne pune la îndemînă şi Isidor Pelusiotul.

Sînt împrejurări, zice el, cînd pacea nu poate fi respectată. Şi anume atunci cînd patria e atacată sau robită de năvălitori. A sta cu bra-

Continuare în pag. 2

Cinci ani

La 4 martie a. c., în sala profesorală a Institutului Teologic Universitar s-a deschis şedinţa publică a Comitetului de luptă pentru pace al Bisericii ortodoxe romîne din oraşul Sibiu.

Au luat parte: slujitori ai instituţilor bisericeşti dela centrul Mitropoliei Ardealului.

A prezidat păr. prof. univ. dr. Nicolae Neaga, *preşedinte.*

P. C. Sa a arătat că la ordinea zilei este depunerea mandatului Comitetului şi alegerea noului comitet.

Păr. prof. univ. dr. Gr. Marcu, *secretar, face o expunere verbală asupra muncii desfăşurată de Comitetul de pînă acum, subliniind faptul că în 5 martie a. c., se împlinesc 5 ani de cînd a luat fiinţă Comitetul de luptă pentru pace al Bisericii ortodoxe romîne din Sibiu.*

Se deschid discuţii asupra procedurii de alegere a Comitetului la care iau parte: Păr. Nicodim Belea, secretar, Păr, Ioan Vlad, consilier arhiepiscopesc, membru în Comitet, Păr. vicar Traian Belaşcu, preşedinte, ş. a. Toţi apreciază favorabil munca Comitetului de pînă acum.

Se trece apoi la alegerea noului Comitet. Prin vot pe faţă au fost aleşi:

Preşedinţi: Prot. stavr. Traian Belaşcu, vicar arhiepiscopesc şi Prot. Dr. Nicolae Neaga, profesor universitar.

Secretari: Prot. Nicodim Belea, duhovnic şi Prot. dr. Gr. Marcu, profesor universitar.

Membrii: Păr. rector dr. Sofron Vlad, Păr. consilier Ioan Vlad, muncitorul tipograf Traian Chirilă, dl Mircea Scorobeţ, secretar la Institutul Teologic Universitar şi Păr. dr. Milan Şesan, profesor universitar.

Alegerea s-a făcut in unanimitate, după ce fiecare din cei propuşi au fost prezentaţi de către unul sau altul dintre participanţii la şedinţă.

Au mai fost cooptaţi ca membrii următorii studenţi teologi: Avrigeanu Dumitru şi Murgoi Petru din anul IV, Păcurariu Mircea anul III, Petruţiu Liviu din anul II şi Ciora Elena din anul I.

În numele celor aleşi, Păr, preşedinte dr. Nicolae Neaga a mulţumit pentru încrederea ce li s-a arătat şi şi-a luat angajamentul de a nu slăbi nici o clipă lupta pentru apărarea păcii, luptă care este atît de familiară oamenilor Bisericii noastre.

Şedinţa s-a încheiat la orele 13,50.

G. T. M.

Flori de Mai

Cerul pare scump tezaur
Pe pămînt e primăvară
Soarele lumini presară
Albe flori şi flori de aur
Peste ţară

In grădini şi pe ogoare
Flori de recolte bogate
Muncă şi seninătate
In inimi rugi grăitoare
Minunate.

Cu noi izbînzi luminoase
Plin de pace Maiul vine
Flori de argint, flori divine,
Vestesc roduri mai frumoase
Şi senine.

Florile de Mai învie
Lumea din a morţii vale
Viaţa e nouă pe cale
Ca văpaia caldă, vie
De furnale.

Pr. I. Gh. Ivanciuc

Urmare din pag. 1

ţele încrucişate cînd patria e ameninţată în existenţa ei sau cînd poporul tău zace sub povara grelelor cătuşe ale robiei e şi nenatural şi nepatriotic şi necreştinesc.

Cînd patria ne e ameninţată şi cînd dreptul ei la viaţă e călcat în picioare de către vrăşmaşi, avem datoria s-o apărăm, la nevoie recurgînd chiar la război. Un asemenea război care nu urmăreşte altceva decît apărarea patriei este şi legitim şi necesar (L. v., Epist 386). Dreptul la viaţă al patriei este un drept natural, iar moartea în războiul de apărare a unui astfel de drept, este o moarte „pentru drepturile firii" (L. III, Epist. 116).

Ideile acestea sînt reluate, desvoltate şi îmbogăţite de către Fericitul Augustin.

Sînt împrejurări, zice Augustin, cînd războiul trebue acceptat ca un ultim mijloc pentru salvarea ordinei, a dreptăţii, a patriei. Dreptul la existenţă şi libertate a unui popor, aduce cu sine şi dreptul la apărare, la nevoie chiar şi prin război, a acestui drept. Desigur viaţa personală e un mare bun şi avem datoria să ni-l păstrăm cu grijă. Dar mai presus de viaţa personală stă dreptul la viaţă al patriei. Iubirea faţă de patrie trebue preţuită mai mult decît iubirea de sine şi mai mult decît iubirea faţă de cei cari ne-au dat viaţă".

Patria, scrie marele episcop, este mai presus decît părinţii, şi dacă aceştia vă poruncesc ceva contra ei, apoi nu trebue să-i ascultaţi". (In Matth., Serm. 62, 5). Iar în iubirea faţă de patrie e cuprinsă şi datoria de a o apăra în caz de primejdie. In firească afecţiune faţă de patria care ne-a dat viaţă, ne-a hrănit şi ne-a crescut, este cuprinsă datoria firească de a fi gata ca la chemarea ei, s-o apărăm chiar cu armele.

Dimpotrivă e cu totul nejustificat războiul dezlănţuit cu scopul de a spori teritoriul propriu în dauna ţărilor vecine, de a subjuga şi jefui pe alţii". A năvăli cu război asupra vecinilor, scrie Augustin, şi de aci a te năpusti mai departe, sdrobind şi subjugînd popoare, fără să fi fost provocat de ele, ci numai din setea de putere, cum poate fi numit un asemenea război altfel decît un mare atac de tîlhărie? — hoc quid aliud quam grande latrocinium nominandum?" — (Decivit. Del, L. IV. 6). Nu războiul de apărare este reprobabil, ci cel de agresiune, "răsboiul pornit pentru pradă este păcat" (Sermo 82).

La obiecţia că prin cuvintele: „Cine scoate sabia..." (Mt. XXV 51—52), Domnul ar fi interzis în mod absolut războiul, Augustin răspunde aşa: „Aici se serveşte de sabie unul care fără să aibă poruncă sau încuviinţare din partea vreunei autorităţi superioare şi legitime, se înarmează cu ea contra vieţii altuia". (C. Faust, L. XXII cap. 70). Gîndul lui Augustin e clar. El vrea să spună că una e a te folosi de arme din proprie iniţiativă împotriva semenilor, şi alta e a te sluji de ele la porunca autorităţii constituite. Cuvintele Mîntuitorului privesc pe cei ce ar fi înclinaţi să se folosească de arme în rezolvarea neînţelegerilor particulare cu semenii, nu se referă în niciun chip la ceice, chemaţi de stăpînire, merg să apere cu armele patria ameninţată de năvălitori.

Acceptabil ca un mijloc extrem la care trebuie să se recurgă numai cînd celelalte căi n-au dat rezultate, războiul drept trebue purtat şi el cu respectarea anumitor regule. Creştinul nu trebue să uite că virtutea vitejiei e tot dela Dumnezeu şi că oriunde s ar afla, el n-are voie să facă uz de ea contra voinţei Aceluia, *Nici pe cîmpul de luptă credinciosul nu trebuie să uite că principala lui luptă e pacea şi că războiul nu-i decît o necesitate trecătoare.* Pe cei învinşi trebue să aibă grija de a-i ajuta să revină la viaţa paşnică potrivit cuvîntului care zice: „Fericiţi făcătorii de pace"... (Epist. ad. Bonif, 189, 6).

Sfinţii Părinţi fac aşa dar, deosebire între război nedrept şi război drept.

(Urmare din pag. 1)

triei grele, pe baza căreia să se desvolte şi mai mult agricultura şi industria bunurilor de larg consum, pentru ridicarea continuă a nivelului de trai şi cultural al oamenilor muncii. Oamenii muncii din industria uşoară muncesc ca să dea produse de larg consum tot mai multe, de mai bună calitate şi mai ieftine. Iar ţărănimea muncitoare e chemată să obţină noui succese în sporirea producţiei agricole, să-şi concentreze toată puterea de muncă în bătălia pentru dobîndirea în 1955 a unei recolte bogate la toate culturile, a unei recolte de 10 milioane tone grîu şi porumb — a unei recolte de cel puţin 2000 kg. boabe porumb la hectar — condiţie a îmbunătăţirii aprovizionării populaţiei şi industriei.

Inchinîndu-şi toate forţele muncii paşnice, creatoare, poporul nostru este un factor activ în lupta pentru pace. El a semnat cu entuziasm Apelul împotriva războiului atomic şi luptă alături de toate popoarele lumii — pentru rezolvarea paşnică a problemelor internaţionale litigioase, pentru crearea unei Germanii unite, democratice şi paşnice, — pentru intensificarea relaţiilor economice şi culturale între popoare, pentru convieţuirea paşnică între ţări cu sisteme sociale deosebite, pentruca prin muncă şi bună înţelegere popoarele să-şi făurească o viaţă mai bună. Luptînd pentru pace, poporul nostru este însă hotărît să-şi apere patria împotriva oricărui agresor şi munceşte pentru întărirea ei. Biserica ortodoxă în toţi aceşti ani de independenţă şi muncă creatoare, a fost alături de popor. Ea sprijineşte munca poporului pentru o viaţă mai bună şi pentru întărirea Patriei, ea sprijineşte lupta poporului pentru pace, împotriva războiului atomic. Clerul şi credincioşii Bisericii noastre s-au încadrat în marele front al luptei pentru pace şi-şi aduc contribuţia lor la cauza măreaţă a păcii şi a fericirii pe pămînt. Ei merg şi astăzi pe calea popoarelor, pe calea vieţii şi a păcii.

Luna mai e luna luminii, a bucuriei şi a florilor. E luna marilor biruinţe ale oamenilor muncii. Sub flamura ei luminoasă viaţa cea nouă păşeşte înainte spre noi biruinţi. 1 Mai şi 9 Mai sunt un îndemn de a continua cu hotărîre înoită lupta pentru pace, pentru bunăstare, pentru fericire. Şi în această luptă popoarele vor birui!

Prin război nedrept ei înţeleg războiul de agresiune, de răpire a teritoriului şi libertăţii altora Un asemenea război e desaprobat şi combătut de ei cu toată hotărîrea.

Celălalt, războiul drept, e cel pornit şi purtat în scopul apărării patriei ameninţate în existenţa ei de către năvălitori.

Războiul de apărare nu poate fi pornit nici el decît în caz de extremă necesitate, adică numai în cazul cînd, ameninţată în existenţa ei, patria nu mai poate fi salvată pe nici o altă cale.

Participarea credincioşilor la războiul de apărare nu e numai un lucru îngăduit, ci una din datoriile lor principale.

D. B.

Fericiţi sînt făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema.

Dela o conferință protopopească

La conferința de orientare a prot. Topliţa din 15 febr. a. c., teza „Îndatoririle cetăţeneşti ale preoţimii şi credincioşilor — temeiuri biblice, patristice, patriotice etc. şi metodele pastorale pentru îndeplinirea lor" a fost susţinută în plenul conferinţei de către Cucernici preoţi Grecu M.—Deda şi Grosu—Filea.

Ambii au reuşit să prezinte acest pretenţios şi important subiect, cu toată competenţa şi cu o documentare din cele mai bogate.

Pr. Tămaş A. luînd cuvîntul pe marginea acestei teme, a spus: „Subiectul a fost tratat academic şi într-o înaltă simţire creştină!"

P. C. Protopop Grigore Chichernea, a afirmat că: „Referatele şi discuţiile ce au urmat au dovedit o reală conştiinţă socială, *atit a referenţilor, cît şi a vorbitorilor".*

Cuc. pr. Aurel Socaciu din Ruşii-Munţi, vorbind în cadrul conferinţei, despre activitatea pe care o desfăşoară în parohie, după ce s-a întors dela Cursul de îndrumare misionară din Sibiu, spune că: „am pornit cu o rîvnă sporită la muncă, atît pe tărîm pastoral, cît şi social, ţinînd cuvîntări în biserică şi îndemnînd pe credincioşi a-şi face datoriile faţă de stat".

Despre activitatea socială a preoţimii noastre a vorbit dl Bădău Aurel, împuternicit al Ministerului Cultelor.

La fel dl Sasu Valer, inspector şcolar din partea Comitetului de luptă pentru pace, vorbind de rolul preoţimii, spune, că aceasta are, „rolul să arate credincioşilor uneltirile capitalismului în vederea deslănţuirii războiului nuclear" şi importanţa luptei pentru pace,

Iar dl Tropotei, preşed. Sfatului Popular al Raionului Topliţa, afirmă, că: „a constatat cu satisfacţie că tezele au tratat miezul îndatoririlor cetăţeneşti. Munca noastră să fie însufleţită cu lupta pentru pace şi cea a ridicării nivelului de trai. Luptăm pentru pace."

Nu ne îndoim — cunoscînd dragostea de biserică şi credincioşii ei — a preoţimii noastre ortodoxe dela Topliţa, ca şi din vasta noastră arhiepiscopie a Sibiului, că ea şi de acum înainte îşi va îndeplini toate obligaţiunile ce decurg din însăşi menirea sa preoţească şi va dovedi prin cuvînt şi faptă, că încrederea ce i-s-a arătat o merită pe deplin.

IOAN VLAD, cons. cultural

Recenzii

Iconografia bisericească ortodoxă a devenit în timpul din urmă un obiect de cercetare amănunţită din partea unor cercetători din Republica Democrată Germană, grupaţi în jurul Institutului de cercetări confesionale ale Ortodoxiei,, dela Universitatea Martin Luther din Wittenberg-Halle. Din acest cadru au apărut cîteva studii, care merită atenţia noastră.

Astfel prof. Wendt Heinrich a publicat o lucrare de ansamblu cu titlul: „Rumänische Ikonenmalerei" (Iconografia romînească), Eisenach 1953, care cuprinde 67 pagini de text, 7 planşe iconografice în culori şi 31 icoane-reproduceri. Lucrarea prezintă cititorului german o supraprivire edificatoare asupra stilului de pictură bisericească la romîni, atît în epoca influenţelor bizantine, sud slave şi ruse, precum şi în timpul înfloririi unei iconografii proprii, în vremea în care această artă decăzuse pentru o vreme în ţările balcanice, din cauza venirii turcilor. Stilul iconografic este încadrat epocilor din istoria bisericească romînă, fapt care aduce o prezentare vie şi lămurită a subiectului. Sunt indicate frescele dela Curtea de Argeş, Sucevita, Voroneţ şi sunt reproduse icoane din sec. XV—XVIII-lea. În mod deosebit autorul se opreşte asupra iconografiei după sticlă, iniţiat în sec. XIX-lea la Nicula, un sat din Transilvania, de lîngă Dej. El presupune la baza acestui stil nou o iniţiere germană, în ce priveşte tehnica picturi, dar în cele 8 icoane reproduse constată păstrarea fidelă a tradiţiilor iconografice ortodoxe, imaginile indicînd o executare simplă, dar corectă şi impresionabilă.

Cu iconografia ortodoxă se ocupă apoi prof. Konrad Onasch, directorul Institutului dela Halle, care a avut şi ocazia să se documenteze asupra iconografiei ruseşti, vizitînd recent Uniunea Sovietică. Din acest cadru provine lucrarea „König des Alls" (Domnul a toate), Berlin 1954, pag. 127, care prezintă o meditaţie iconografică asupra principalelor momente-sărbători din viaţa Mîntuitorului. Expunerea este exemplificată prin 7 imagini în culori şi 20 reproduceri tipografice şi se concentrează asupra icoanelor ruseşti, din sec. XII-lea pînă în sec. XV-lea inclusîv. Textul este completat cu texte biblice corespunzătoare. În completare autorul a mai scris despre „Marele Novgorod şi Teofran Grecul", (sec. XIV-lea) în Ostkirchliche Studien 3, Würzburg 1954, p. 179 ss, şi „Omul apusean şi icoanele Bisericii răsăritene", în Theologische Rundschau 3, 1954, p 241 ss, explicînd cititorilor evanghelici profunzimea problemei iconografice ortodoxe. De prezent autorul se ocupă cu studiul privitor la sf. cuvioasă Parascheva.

M. Şesan

Intovărăşirile agricole

Sarcina importantă în vederea ridicării nivelului de trai al oamenilor muncii dela oraşe şi sate este creşterea puternică a producţiei agricole vegetale şi animale, astfel încît să dispunem de cantitaţi tot mai mari de cereale, carne, grăsimi de materii prime pentru industria alimentară şi uşoară în vederea unei cît mai bune aprovizionări a populaţiei.

In sporirea continuă a producţiei agricole şi a productivităţii la hectar un rol de mare însemnătate au întovărăşirile agricole.

Intovărăşirea agricolă reprezintă o formă de cooperaţie agricolă de producţie, o asociere în muncă a ţăranilor muncitori constituită de bună voie de către membrii ei. Scopul întovărăşirii este lucrarea în comun a pămîntului cu tractoarele şi maşinile agricole ale statului, folosirea mai chibzuită — pe baza muncii în comun — a pămîntului a uneltelor şi a atelajelor de care dispun ţăranii muncitori.

Intovărăşirea agricolă nu trebuie confundată cu gospodăria agricolă colectivă. Spre deosebire de gospodăria colectivă, în întovărăşirea agricolă pămîntul, animalele şi uneltele de muncă nu se colectivizează, ci rămîn mai departe în proprietatea individuală, personală a ţăranilor întovărăşiţi. In gospodăria colectivă toate muncile agricole se execută în comun iar munca depusă de fiecare colectivîst este plătită după numărul de zile-muncă efectuate: In întovărăşirea agricolă ţăranii muncitori pot să execute în comun toate sau numai o parte din muncile agricole şi anume pe cele principale. In ce priveşte împărţirea produselor obţinute, ce se face potrivit cu suprafaţa de pămînt adusă în întovărăşire de către fiecare ţăran întovărăşit, cu cît ţăranul muncitor aduce în întovărăşire o suprafaţă mai mare de pămînt şi cu cît produce mai mult la hectar cu atît el recoltează o mai mare cantitate de produse de pe pămîntul său. Datorită faptului că în întovărăşire se pot folosi mai productiv maşinile şi uneltele şi se pot aplica mai bine metodele agrotehnice înaintate şi ca urmare se obţin producţii sporite, ţăranul muncitor e interesat să aducă în întovărăşire întreaga suprafaţă de teren pe care o posedă.

La executarea diferitelor munci, membrii întovărăşirii se pot ajuta între ei cu braţe de muncă, vite sau unelte, urmînd ca muncile efectuate să fie plătite în bani sau în natură, potrivit tarifului stabilit de adunarea generală.

Viaţa dovedeşte pe deplin că întovărăşirile dispun de mari posibilităţi pentru sporirea producţiei agricole; ţăranii muncitori uniţi în întovărăşire trag mari foloase de pe urma ei, sporindu-şi în mod simţitor veniturile.

De unde isvorăsc marile avantaje ale întovărăşirii agricole?

Ridicarea producţiei agricole se poate înfăptui pe două căi prin lărgirea suprafeţelor cultivate şi prin ridicarea producţiei la hectar. Superioritatea întovărăşirii izvoreşte din faptul că ea poate folosi pe deplin amîndouă aceste căi.

In primul rînd, prin punerea laolaltă a parcelelor de pămînt a ţăranilor întovărăşiţi se desfiinţează numeroasele haturi nelucrate, astfel suprafaţa cultivată creşte ceea ce duce la sporirea producţiei globale şi a veniturilor ţăranilor întovărăşiţi.

Intovărăşirile agricole pot să mărească suprafeţele cultivate şi prin desţelenirea unor pămînturi, construcţii de diguri, secarea de mlaştini etc., lucrări pe care ţăranul muncitor lucrînd de unul singur cu greu le-ar putea face.

Cel mai important avantaj al întovărăşirii agricole este acela că ea dă putinţă ţăranilor muncitori să sporească deosebit de lesne producţia agricolă prin ridicarea randamentului la hectar. Unindu-şi loturile răslеţe de pămînt în tarlale mari, întovărăşiţii au posibilitatea să folosească pe scară largă şi din plin tractoarele şi maşinile agricole de la SMT, să beneficieze de imensele foloase ale aplicării chibzuite e regulilor agrotehnice — condiţii esenţiale pentru sporirea producţiei agricole. Cooperarea şi întrajutorarea în muncă sporesc forţa ţăranilor întovărăşiţi şi prin aceea că asigură o folosire cu mult mai bună a animalelor şi a uneltelor lor de muncă, precum şi a muncii oamenilor. Bunăoară lucrări agricole ca însămînţatul, seceratul-desmiriştitul, hotărîtoare pentru obţinerea unei recolte bogate — lucrări care cer mobilizarea într-un timp scurt a unui mare număr de braţe de muncă, unelte, atelaje, pot fi executate la timpul potrivit şi în condiţii mult mai bune prin munca unită a întovărăşiţilor. Tocmai de aceea întovărăşirea agricolă înlesneşte desvoltarea unor culturi care cer un mare volum de muncă, cum sînt de pildă culturile tehnice, legumele — culturi foarte necesare economiei naţionale şi aducătoare de mari venituri ţăranilor muncitori întovărăşiţi.

Pretutindeni rezultatele obţinute de întovărăşirile agricole dovedesc pe deplin marea lor însemnătate în desvoltarea agriculturii, superioritatea lor faţă de mica gospodărie ţărănească individuală.

Sporirea producţiei în întovărăşirile agricole înseamnă de pe o parte venituri mai mari şi un trai mai îndestulat pentru ţăranii muncitori întovărăşiţi şi familiile lor, iar pe de altă parte înseamnă mai multe produse alimentare pe pieţele oraşelor, mai multe materii prime pentru industria socialistă.

Ţinînd seama de rolul însemnat al întovărăşirilor în sporirea producţiei agricole, guvernul acordă ţăranilor muncitori întovărăşiţi un ajutor puternic şi multilateral. Pe lîngă faptul că maşinile şi tractoarele statului execută lucrări pe tarlalele întovărăşirilor, acestea beneficiază totodată de credite pe termen lung pentru procurarea de maşini şi unelte agricole, credite pentru nevoile curente ale producţiei, ajutor în seminţe selecţionate etc. Totodată pe baza hotărîrilor guvernului fiecare ţăran muncitor care face parte dintr-o întovărăşire beneficiază personal de o serie de avantaje speciale. Bunăoară, se bucură de reduceri la cotele de colectare pentru suprafaţa de teren adusă în întovărăşire, în primii doi ani de la constituirea întovărăşirii, de reduceri la plata impozitelor şi la plata muncilor executate de SMT.

Aceste fapte care arată superioritatea întovărăşirilor agricole faţă de gospodărirea individuală, duc la formarea unui număr tot mai mare de întovărăşiri agricole pe baza liberului consimţămînt al ţăranilor muncitori. Preoţimea noastră este îndrumată să sprijinească munca pentru lămurirea credincioşilor în această privinţă, aducînd astfel contribuţia ei la sporirea producţiei agricole şi la ridicarea nivelului de trai a oamenilor muncii.

VITRINA CĂRȚII

Mitropolia Olteniei, revistă oficială a arhiepiscopiei Craiovei și episcopiei Rîmnicului și Argeșului.

Intrînd în al șaselea an de existență și apariție regulată, revista celor două eparhii oltene, care apare la Craiova, cu ocazia împlinirii a celor 6 ani dela înființarea Arhiepiscopiei Craiovei și 5 ani dela ridicarea ei la treapta canonică de Mitropolie, apare într-o formă cu totul nouă cu un conținut select și cu totul îmbogățit. In felul în care apare în prezent, cu forma înoită și cuprins îmbogățit, revista Mitropoliei Olteniei se situiază și se rînduiește ca o publicație periodică din cele mai bune.

Primul număr din 1954, 1—3, închinat celor 5 ani dela Reînființarea Mitropoliei Olteniei 1949—1954, are următorul cuprins: Popas la 5 ani, Redacția: Comorile de artă de I. P. S. Firmilian Mitropolitul Olteniei: Monumentele noastre, de P. S. episcop Iosif al Rîmnicului și Argeșului: In slujba bunei stări a poporului de Pr. Constantin Civitu, Filotei monahul dela Cozia — imnograf romîn — de Pr. S. Teodor, Predica de succes, de Pr. Leb. Chilca, Popa Șapcă, egumen la mănăstirea Sadova, de prof. Diac. Gh. I. Moisescu, 50 de ani dela moartea lui Gh. Muzicescu, conferențiar Nicolae Lungu, Mănăstirea Brîncoveni de I. L. Athanasescu, arhitect, Ierarhia bisericească în epoca apostolică ,un studiu serios de 23 de pagini de prof. Moisescu Iustin, Omagiu, la împlinirea a 53 de ani de viață ai I. P. S. Patriarh Iustinian de Arhim. Dr. L. Busuioc, Scurt popas de Cronicar, Vlădica dela Rîmnic de Arhim. Busuioc. Urmează apoi cronica bisericească, Drumar omiletic, schițe de predici la 11 dumineci și sărbători, consfătuire administrativă, cooperativa Propășirea, Necrolog. Din viața Bisericilor Ortodoxe surori Biserica Rusă, Biserica Bulgară. Insemnări, Presa religioasă în R. P. R. Un model de seminar monahal, antimise noi, Spicuiri din presă, documente, recenzii: Justinian Patriarhul Bisericii Ortodoxe Romîne: Pilde și îndemnuri în lupta pentru pace Acad. P. Constantinescu-Iași: Influențe al arhitecturii vechi rusești asupra vechii arhitecturi românești; Invățătura de credință creștină ortodoxă. Urmează apoi partea oficială a revistei cu evenimente și îndrumări din ambele eparhii.

Nr. 4—6 al revistei cuprinde următoarele articole și studii: 5 ani de luptă pentru pace, Redacția. Pasiunea și emoția în predică, Prof. Grigorie Cristescu: Un mare cărturar bisericesc Prof. V. V. Bolotov, 1854—1900 de preot Nicolae M. Popescu, prof. universitar, Ideile dogmatice și misionare ale epistolei către Coloseni de prof. Diac. N. Nicolescu, Noul cod al familiei, probleme și aspecte de preot prof. Liviu Stan, Munca pe ogoare, sprijinire și înfăptuire de Pr. Constantin Civitu, Pripealele Monahului Filotei dela Cozia de Pr. I. Toader, Una din condițiile solirii sfinților pentru noi de Prof. N. Chițescu, Aniversări, Gala Galaction de Pr. C, Civitu, Chiriarhale de cronicar, Ierarhia bisericească în epoca apostolica, studiu, în continuare cu 23 de pag. de Prof. Iustin Moisescu, Cronica bisericească, Drumar omiletic de Pr. Leb. Chilea, 9 schițe de predici, Bisericile Ortodoxe surori, Insemnări, Spicuiri din Presă Documente, Recenzii, Legiuirile Bisericii ort. rom., sub I. P. S. Justinian, Patriarh; Chiril, Patriarhul Bulgariei, Cuvîntul vieții. Revista se închee cu evenimente și însemnări oficiale din cele două eparhii.

Nr. 7—8, al revistei este închinat marelui eveniment, 10 ani dela eliberarea patriei 23 august 1944—23 august 1954, Are următorul cuprins: 10 ani dela eliberarea patriei, Redacția, Statorniciri bisericești în Oltenia de I. P. S. Firmilian, Mitropolitul Olteniei, Afirmări interortodoxe în ultimii 10 ani de P. S. Episcop Iosif al Rîmnicului și Argeșului, Regimul de democrație populară și libertățile religioase, de Pr. Emil Nedelescu, Biserica Ort. Română în slujba păcii de Prof. Iustin Moisescu, Preoțimea și munca de zidire a vieții noi de Preot N. Nicolaescu, Infrățirea cultelor în Republica Populară Romînă, de Antim, Ghermano Dineață, Presa și tipăriturile religioase sub regimul de democrație populară romînă, de Teodor N. Manolache, Reîntregirea ortodoxiei românești, de Pr, Eugen Rădulescu, Reorganizarea învățămîntului teologic și așezarea lui sub oblăduirea Bisericii, de Prof, Diacon N. I. Nicolaescu, Intărirea familiei și ocrotirea copiilor, grije de căpetenie a regimului de democrație populară, de Prof. Iorgu D. Ivan, De veghe în mijlocul turmei de Prof. [Pr. Liviu Stan, Aniversări, Jubileul de aur al I. P. S. Patriarh Alexandru III al Antiohiei, de Pr. Prof. Gh. Coman, Cronica bisericească, Drumar omiletic, 8 schițe de predici, de Sebastian Preotul, Bisericile ortodoxe surori, spicuiri din presă, Documente, Recenzii oficiale.

Remarcăm în deosebi că revista se bucură de colaborarea profesorilor de teologie dela București și Sibiu, care prin articole și studii științifice aprofundate ridică prestigiul acestei reviste. Nu lipsesc nici colaborările unor preoți destul de bine pregătiți, din cele două eparhii oltene care prin scrisul lor constructiv, contribuie la ridicarea nivelului cultural al preoțimii și la orientarea acesteia în toate problemele sociale de actualitate.

Pr. N. Popescu-Dobriceni.

Indrumător Omiletic

I. Evanghelia dela Ioan 4, 5—42

Se poate vorbi: despre închinare în duh și adevăr.

1. Ce insemnează: închinarea în duh și adevăr ?

— Inchinarea pe care ne-a dat-o Iisus Hristos.

2. Mîntuitorul ne-a descoperit pe Dumnezeu ca Tată și ca Duh înlăturînd idolii și concepțiile mărginite despre Dumnezeu. De aceea ne putem închina nu numai la Ierusalim, ci peste tot lui Dumnezeu dar în deosebi în biserici. Deasemenea închinarea noastră să nu fie numai formă, ci izvorită din adîncul sufletului, să fie din inimă curată și smerită.

3. Aceasta nu insemnează că Mîntuitorul condamnă cultul extern, formele din afară ale închinării. Dimpotrivă: și trupul trebue să ia parte la preamărirea lui Dumnezeu. Mîntuitorul însuși a practicat aceste forme și ne-a lăsat o rugăciune model și cina Domnului, ca temelie a cultului public creștin.

4. Să ne închinăm toată ființa — suflet și trup lui Dumnezeu și ca niște fii iubiți să cinstim pe Tatăl nostru cel din ceruri, participînd la sfintele slujbe ale bisericii și împlinindu-ne rugăciunile de fiecare zi.

II. Evanghelia dela Ioan 9, 1—38

Se poate vorbi despre: credința în Fiul lui Dumnezeu.

1. Temelia Bisericii este Iisus Hristos și credința că El este Fiul lui Dumnezeu întrupat. Mîntuitorul însuși ne spune că pe „piatra" acestei credințe își zidește Biserica Sa.

2. Sfinții apostoli deasemenea ne spun că piatra din capul unghiului, pe care se bazează tot edificiul Bisericii, este Iisus Hristos-Fiul lui Dumnezeu întrupat.

3. Biserica a apărat acest adevăr, împotriva arianismului, care spunea că Mîntuitorul nu e Dumnezeu, ci făptură a lui Dumnezeu.

4. Noi credem că Iisus Hristos este „Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat", Fiul cel unul născut al Tatălui.

5. Să credem în El, să ne rugăm Lui, să-i împlinim poruncile, ca să fim cum ne vrea El, oameni cinstiți, buni, muncitori, milostivi, făcători de pace și jertfelnici pentru binele aproapelui și binele obștesc.

Despre cinstirea icoanelor

Dece tradiția bisericii a păstrat cinstirea icoanelor? Dece Sinodul al șaptelea ecumenic a hotărît că dreapta învățătură este ca noi să cinstim Sf. Icoane?

Răspunzînd la aceste întrebări ne lămurim care este învățătura Bisericii ortodoxe și știm deci ce trebuie să credem în această privință. Icoanele reprezintă chipuri sfinte ca pe Dumnezeu Tatăl, Domnul Hristos, Sf. Duh și pe sfinții apostoli, martirii, părinți cuvioși, etc. Apoi ele reprezintă fapte minunate și atît de scumpe nouă creștinilor ca: Nașterea Domnului, fuga în Epipet, schimbarea la față, ruga pe muntele măslinilor, răstignirea, învierea, înălțarea la cer, etc. Prin urmare prin combinația culorilor iese un înțeles, o ideie, așa cum din cuvintele scrise sau rostite ies ideile. Pentru a comunica între ei, oamenii au nevoie de mijloace materiale, care nu sunt altceva decît niște vehicule, ce transportă ideia dela mintea celui ce o naște, la mintea celui ce o primește. Față de nemăsurata măreție a lui Dumnezeu față de mișcătoarea jertfă a Fiului Său și de toate binefacerile revărsate asupra omului, acesta din urmă n-a rămas nesimțitor ci a căutat să-și manifeste recunoștința prin toate mijloacele. Au fost poeți care au cîntat în poezia lor pe Dumnezeu; au fost înțelepți care au înfățișat adevărul divin prin adînci cugetări creștine; au fost muzicieni care au dat glas evlaviei lor prin imnuri mărețe și n-au lipsit nici pictorii care prin talentul lor au înfățișat cu ajutorul culorilor idei mult grăitoare ale adevărului creștin. O icoană pictată cu pricepere, cu artă este mai grăitoare ca o predică foarte bună. De aceea s-a spus că icoanele sunt biblia celor ce nu știu să citească. Deci cinstind sfintele icoane noi ne înălțăm sufletul la persoana sau întîmplarea ce o reprezintă. Aceasta dă naștere în inima noastră la o mulțime de simțăminte și gînduri care ne purifică ființa noastră lăuntrică. Cînd intri într-o Biserică pictată frumos simți o mișcare sufletească superioară, o evlavie deosebită, uiți de toate și te înalți spre Dumnezeu.

Deci cinstirea și închinarea la sfintele icoane nu numai că nu-i închinare la idoli, ci este un mijloc potrivit și superior pentru înălțarea noastră duhovnicească, pentru manifestarea celei mai spirituale închinări lui Dumnezeu. „Duh este Dumnezeu și cine i se închină, trebuie să i se închine în duh și în adevăr" (In. 4, 24). Acest adevăr, care stă la temelia credinței noastre nu ne poate lăsa să coborîm la slujire sau închinare la materia din care e făcută icoana, ci din contră cu ajutorul icoanei ne înălțăm la adevărata închinare, aceea în duh și în adevăr.

Apoi sf. icoane sunt o necesitate pentru sufletul credincios.

A auzi povestindu-se o întîmplare este un mijloc de a cunoaște, a și vedea dacă nu chiar întîmplarea sau omul ci măcar chipul, înseamnă a cunoaște și mai complect și mai precis. Nu ne putem lipsi de icoane fără a suferi o nespus de mare pagubă sufletească a evlaviei creștine. Deci bine au făcut sfinții părinți dela Sinodul ecumenic VII la 787 că au hotărît cinstirea sfintelor icoane. Hotărîrea aceasta n-a fost decît consfințire în canoane a ceea ce era dela începutul Bisericii, în tradiție, în practică.

Pr. A. Bîntu
Copăcel, Făgăraș

Redactor: Profesor Dr. NICOLAE MLADIN.

Editura și Tiparul Tipografiei „Reîntregirea", Sibiu 1098 55
Taxa poștală plătită în numerar

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU

ANUL 103 SIBIU, 1 Iunie 1955 Preţul unui ex. 40 bani Nr. 21—22

Telegraful Român

ORGANUL OFICIAL AL ARHIEPISCOPIEI ORTODOXE ROMANE DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU
ŞI AL EPISCOPIILOR CLUJ ŞI ORADEA

Abonamentul
pentru parohii cl. I Lei 40; cl. II Lei 30; cl. III Lei 25. Particulari Lei 25. Autorităţi şi străinătate Lei 50. De sprijin Lei 75. Pentru America 10 Dolari.

Articolele şi corespondenţa
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se inapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

Preţul inserţiunilor
un cm.² 60 Bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.
Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai Nr. 35.

Pentru pace şi credinţă dreaptă

In pragul primăverii acestui an, P. S. Episcop Valerian al Oradiei ne-a întîmpinat cu două roade alese ale ostenelelor P. S. Sale din cîmpul folositoarelor îndeletniciri ale scrisului pus în slujba păcii şi a dreptei credinţe. Este vorba de ultimile două lucrări ale P. S. Sale, întitulate, una: „Roadele unei prietenii trainice. O mare biruinţă a păcii" [47 pagini], iar cealaltă: „Taina mîntuirii oamenilor. — Material pentru preoţi" [80 pagini].

In prima parte a celei dintîi lucrări [pp. 1—23], P. S. Sa — inspirat şi călăuzit de principiul că: „Biserica ortodoxă Romînă, tocmai pentru că îşi exercită misiunea ei mîntuitoare în cadrul unei Patrii şi al unui popor, nu poate rămîne nepăsătoare faţă de împrejurările în care se desvoltă această Patrie şi acest popor" [p. 3], — ne înfăţişează roadele prieteniei romîno-sovietice, precum şi îndatoririle legate de aceasta.

Intreaga expunere reprezintă o caldă pledoarie pentru prietenie, colaborare şi pace, atît pe plan extern, cît şi pe plan intern. Din bogatele roade ale prieteniei romîno-sovietice şi din pomenirea unor fapte din trecutul mai îndepărtat sau mai apropiat, prea sfinţitul autor face tot atîtea motive şi temeiuri pentru o colaborare loială şi armonică cu marele nostru vecin dela răsărit.

De subliniat şi de reţinut în chip special sînt mai ales următoarele: reliefarea „întîlnirii de drumuri" între unele din preocupările creştine şi socialiste [p. 15]; tălmăcirea şi aprecierea faptelor la lumina Sfintei Scripturi şi a Sfintei Tradiţii, acesteia din urmă dîndu-i-se glas prin minunata şi mult grăitoarea învăţătură a sfîntului Ioan Gură de Aur [„Despre dragoste şi prietenie"]; optimismul robust în ce priveşte lupta pentru pace [vezi de ex. p. 5]; punerea în lumină a preţului mare ce-l are prietenia romîno-sovietică pe plan bisericesc [p. 16] şi a îndatoririi ce au slujitorii altarelor în cîmpul luptei pentru pace [de pildă p. 20].

In a doua parte [24—47] a primei lucrări, P. S Sa — continuînd amplele şi bine cunoscutele prezentări de fapte din cîmpul luptei pentru pace şi lăsîndu-se condus de cuvîntul Fericitului Augustin: „Este mai glorios să ucizi războiul prin cuvînt, decît oamenii prin sabie, şi să obţii pace prin mijloace paşnice, decît prin război" [p. 54] — ne înfăţişează pe scurt rezultatele conferinţei dela Geneva. Totodată ne arată şi diferitele poziţii manifestate în cadrul acestei conferinţe, care este „unul din cele mai importante evenimente mondiale, din domeniul apărării păcii, în ultimii ani" [p. 24] Salutînd cu bucurie progresele realizate cu acest prilej, P. S. Sa apreciază poziţiile pozitive şi negative, adoptate în această conferinţă, şi prin prisma Sfintei Scripturi [vezi pp. 37 şi 41], atrage luarea aminte asupra îndatoririi de a veghea necontenit, pentru ca perspectivele luminoase ce s-au deschis, să nu fie întunecate de duşmanii păcii.

Dar P. S. Valerian al Oradiei este un neostenit osîrduitor nu numai întru sprijinirea luptei pentru o pace dreaptă şi trainică în lume, ci şi întru dreapta îndreptare a cuvîntului adevărului mîntuitor. Căci în a doua lucrare, P. S. Sa ne dă un preţios şi foarte bine venit îndreptar în vederea călăuzirii credincioşilor noştri, de către preoţi pe cărarea nemincinoasă ce duce la mîntuire şi a feririi lor de învăţăturile rătăcite.

Intr-un stil ales, limpede, atrăgător, simplu şi lipsit de artificii sau înfloriturі de prisos, P. S. Sa lămureşte mai întîi [pag. 1—7] taina mîntuirii obiective şi subiective, dînd totodată creionări şi aspecte de actualitate, îndemnînd la încadrarea organică în colectivitate şi arătînd care sînt îndatoririle credincioşilor faţă de Biserică şi Stat.

După ce prezintă chipul profeţilor mincinoşi în comparaţie cu cei adevăraţi [p. 8—10], P. S. Sa trece la întemeierea biblică a concepţiei şi practicei ortodoxe în legătură cu Sfînta Taină a Botezului şi combate abaterile unor credincioşi dela învăţătura cea dreaptă [p. 11—14]. Urmează apoi combaterea milenismului şi a greşelilor ce decurg din acesta, punînd în locul lor credinţa cea dreaptă [p. 15—18].

Pentru a feri pe fiii Bisericii de căderea în mrejele învăţăturilor religioase greşite, P. S. Sa se reţine asupra principalelor articulaţii ale credinţei ortodoxe mai des atacate, arătînd temeiul biblic al acestora, atrăgînd de fiecare dată luarea aminte asupra felului în care-s răstălmăcite de cei ce seamănă vrajba religioasă şi restabilind adevărul curat [p. 19—63].

Şirul preţioaselor osteneli ale P. S. Sale se continuă cu relevarea primej-

(Continuare în pag. 3)

Superstiţia
în cadrul practicilor religioase

In cursul vremurilor, religia a fost supusă celor mai ciudate şi mai regretabile contrafaceri şi degradări, Intre denaturările şi devierile fenomenului religios, se numără si superstiţiile.

Vlăstare ale unei stări sufleteşti retrogradate, superstiţiile au imprimat o pecete adîncă asupra sufletului individual şi colectiv al omenirii. Amestec ciudat şi variat, ele cuprind întreaga existenţă a lumii şi a omului, toate domeniile de manifestare omenească. Cînd se referă la domeniul religios, superstiţiile se prezintă ca o rămăşiţă simplistă a credinţelor străvechi păgîne, ca o credinţă greşită, absurdă şi deşartă sau ca o deviere şi degradare a credinţei şi a simţului religios, ca o excrescenţă ce se adaugă religiei pentru a o diforma. Fără a fi un produs al fenomenului religios autentic, ele sunt numai contrafaceri (pervertiri) ale acestui fenomen, care se aşază la periferia trăirii religioase ca manifestări anormale şi parazitare ale acesteia.

Numeroase şi uneori destul de înrădăcinate în spiritul omului, superstiţiile sînt de mai multe feluri, unele din ele luînd şi forme organizate, Aceste fenomene organizate sînt individuale sau colective şi practică obscurantismul şi magia (vrăjitoria).

Intre superstiţiile mai des practicate în forme organizate. amintim: 1. *chiromanţia* sau cititul în palmă, care crede că soarta omului este legată de liniile mînii şi poate fi dedusă din acestea; 2. *necromanţia*, adică tălmăcirea viselor, de care ar fi legate întîmplările din viaţa omului; 3. *vrăjitoria* (magia) practicată mai ales sub forma descîntecelor, farmecelor şi leacurilor băbeşti; 4. *astrologia* sau cititul în stele, de al căror mers ar fi legat destinul omului; 5. *spiritismul*, încercarea de a intra în legătură cu spiritele morţilor, spre a descoperi viitorul; 6. *hipnotismul*, provocarea în mod artificial a unei stări de conştiinţă asemănătoare somnambulismului, în care activitatea proprie a cugetării şi voirii e scăzută sau eliminată prin o îngustare a conştiinţei în aşa măsură, încît persoana respectivă constitue un subiect foarte receptiv pentru sugestiuni.

Practicile religioase bazate pe superstiţii sînt prezente atît în cadrul sectelor, cît şi în sînul celorlalte forme de manifestare ale religiei creştine.

Dintre sectele religioase în înţelesul mai larg al cuvîntului, numite secte filosofice religioase, mai cunoscute sînt spiritismul şi teozofia.

Amalgam ciudat, în componenţa căruia intră şi idei din religia brahmanică, spiritismul dă practicilor sale o explicaţie şi interpretare supranaturală ,după care ele s ar baza pe fenome-

(Continuare în pag. 2)

Indrumător omiletic

I. **Evanghelia dela Ioan 17, 1—13**

Se poate vorbi despre: *Unitatea Bisericii.*

1 Mîntuitorul se roagă pentru toți cei ce vor crede într-însul „să fie una", precum Fiul și Tatăl una sînt.

2. Pe ce bazează Mîntuitorul această unitate a credincioșilor? Pe faptul că El este în toți (v. 23) și pe ținerea adevărului descoperit de Dumnezeu (v. 77 și 19). Așadar — după însăși cuvintele Mîntuitorului — unitatea presupune: unitate în duh și adevăr.

3. Acest ideal îl găsim realizat în Biserica ortodoxă, care are de cap și viață pe Hristos și care păstrează neștirbit adevărurile de credință date nouă de Mîntuitorul.

4. Să facem ca Hristos și adevărul Lui să vieze tot mai puternic în noi, și astfel vom contribui la întărirea unității Bisericii Lui Hristos.

II. **Evanghelia dela Ioan 7. 37—53**

Se poate vorbi despre sf. Duh.

1. Sf. Duh este persoana a treia a Sf. Treimi. Lucrarea Lui o găsim în Vechiul Testament încă dela început. In V. T. mai însemnată apare lucrarea Lui la profeți, iar în N. T. la Bunavestire, la Botezul Domnului și la Rusalii.

2. Prin jertfa Sa de pe Cruce, Mîntuitorul a deschis iarăși vistieriile cerului. Înălțîndu-se la cer, El a trimis peste sfinții Apostoli puterea Duhului Sfînt, care de atunci lucrează mereu în Biserică prin urmașii sfinților apostoli, prin Sf. Taine și în alte forme.

3. El este „Duhul adevărului" pentrucă El este lumina prin care Biserica păstrează și tălmăcește învățătura Mîntuitorului, ferind-o de orice rătăcire și greșeală.

4. El este „vistierul bunătăților", pentrucă revarsă asupra Bisericii și credincioșilor toate harurile și darurile duhovnicești.

5. El este „duhul înțelepciunii" pentrucă ne călăuzește pașii pe căile mîntuirii în lumina înțelepciunii divine.

6. Se cuvine dar să-l primim în inimile noastre, ca sub îndrumarea Lui să pășim pe calea dreptei credințe și a sfințeniei.

Gînd de primăvară

In fîlfăit de aripi iuțindu-și a lor zboruri
Se-ntorc din depărtare cocoarele în stoluri
Sunt solii primăverii ce poartă mărturie
Că firea se trezește la noua bucurie.

In mărgărit de raze cămașa primăverii
Pămîntului i-așează germenul învierii.
Ca totul să rodească în primăvara nouă,
Să crească holda verde în bob curat de rouă.

Cu-a muncii osîrdie plugarului cel harnic
Belșug să îi aducă mai mult pămîntul darnic,
In vie, pe cîmpie și-n podgorii întinse
Să fie bogăție de roduri mari cuprinse.

Acum cînd viața pare măreață sărbătoare,
Cînd la fereastra casei caisul e în floare
Ca floarea lui de albă un gînd în primăvară
Se-așează cu simțire pe-a inimii vioară

Și-n lujerii iubirii el crește spre lumină
Copac al păcii sfinte ce din a sa tulpină
Ramuri de înfrățire întinde-n omenire
Să scuture în zare polen de fericire.

Pr. STEFAN TASCIANU

Eu v-am ales pe voi și v-am rînduit să mergeți și roadă să aduceți. In. 15—16.

Cine știe să facă bine și nu face, păcat are. Iac. 4, 17.

Superstiția în cadrul practicilor religioase

(Urmare din pag. 1)

ne produse de spiritele celor morți. Dar banalitatea mesagelor scrise, ridicolul faptelor și atitudinilor puse pe seama spiritelor, precum și contradicțiile vădite cu ceea ce se știe despre oamenii ale căror spirite sunt invocate, toate acestea sînt realități ce infirmă concepția și pretențiile spiritiste, Insuși doctrinarul spiritismului Allan Kardec, recunoaște că unele din comunicațiile date de spirite sînt „foarte vulgare, ușurele, triviale, grosolane chiar, prin care spiritul își descopere instinctele cele mai perverse" (Le Spiritisme, p. 10).

Multe din fenomenele spiritiste sînt simple produse ale fraudei, ale halucinației în grup, care explică cele mai multe fenomene spiritiste și în special pe acelea care par extraordinare și inexplicabile. Celelalte se reduc fie la hipnotism sau sugestie, fie la un produs al inconștientului, fie mai ales la patologia sufletească. (Vasilescu Emilian: Spiritismul, o primejdie religioasă, morală și socială, în „Studii Teologice", anul V, 1953 pp. 459—465.)

Nu mai puțin reprezentat este elementul supertițios în cadrul teosofiei. Avîndu-și originea în religiile Asiei, pentru care pricină se mai numește și „neo-budism", teosofia își concentrează doctrina în jurul *metempsihozei*, care atinge, în concepția teosofică gradul cel mai de jos și anume acela al reîncorporărilor în animale.

Cît privește sectele religioase propriu zise, trebue să subliniem mai întîi faptul, că *„spiritul sectar (este) ireductibil de origină păgînă"*, și în *consecință, de esență superstițioasă.* In acestea, aspectul retrogradat al menținerii de elemente din păgînism și în general din religiile vechi, este foarte des întîlnit. Stăruința unor secte în idei religioase vechi, nepotrivite cu creștinismul, se manifestă fie prin transformarea acestuia într-o simplă fază nouă a legalismului și ritualismului formalist mozaic (iudaizanții), fie prin menținerea de concepții sau practici împrumutate din păgînism sau alte religii vechi (gnosticismul cu toate nuanțele lui, maniheismul ce supraviețuiește pînă în evul mediu, pavlicianismul care dezgroapă teoria transmigrării, bogomilismul, valdismul și altele), fie prin iconoclasmul cu prejudecăți de caracter iudaic, mohamedan și maniheic. E deajuns să spunem, de exemplu, că în evul mediu Arevurzii din Armenia adorau soarele, că Atinganii practicau astrologia, că Stedingienii germani practicau idololatria adorînd pe însuși satan; că despre sectele ivite imediat după marea Reformă religioasă, un istoric bisericesc zice: se părea că reapar toate ereziile antichității și chiar cele „iudaizante"; că în veacul al XVI-lea un canonic german, Mutian Rufus, a afirmat existența unui Dumnezeu și a unei zeițe sub nume și forme deosebite: Iupiter, Soarele, Apollo, Moise sau Isus Hrtstos — Proserpina, Tellus sau Maria, ceea ce trebuește ținut secret ca misterele dela Eleusis; că șelarul Joh. Friedrich Roch socotea în naivitatea lui sectară, pe turci și pe păgîni ca aparținînd adevăratei Biserici. că Duhoborții admit repetarea continuă a întrupării lui Dumnezeu în credincioși. (Popescu M. Teodor: Privire istorică asupra schismelor, ereziilor și sectelor, în „Studii Teologice", anul II, 1950, pp. 353—388).

De asemenea superstițiile — mai ales cele așa zise inofensive — se mențin în toate sectele religioase actuale (cu deosebire în cele mistice și tradiționaliste), alături sau împreună cu credințele sau practicile specifice ale acestora. Deosebit de concludentă este, în această privință, poziția doctrinală a sectei russelliste sau iehoviste, care, prin materializarea ființei divine, prin negarea sfintei Treimi și prin afirmarea arianismului, reprezintă cel puțin o apropiere de păgînism, dacă nu chiar o cădere în mrejele acestuia.

Dar cine nu știe, că practicele religioase bazate pe superstiții dăinuesc cu deosebire la sate, ca o consecință a împrejurărilor de viață critice prin care am trecut, împrejurări cari au îngreunat îndoctrinarea (inițierea) în spiritul și concepția ortodoxă. La această împrejurare, se adaugă lipsa de cultură și împrumutul de superstiții dela alte popoare.

Prezența superstițiilor în sînul credincioșilor noștri, a stînjenit todeauna puritatea integrală a Ortodoxiei românești. Superstițiile sînt crezute și practicate atît la orașe în pătura cultă, cît și la sate în popor.

Sînt o seamă întreagă de superstiții, care — pentru caracterul lor oarecum inofensiv — trec aproape neobservate. Intre acestea, pomenim: credința că numărul 13 și spargerea unei oglinzi aduc nenorocire, că vărsarea sării sau a piperului aduce ceartă, că întîlnirea unui preot sau a cuiva ce duce un vas gol, nu este de bun augur, precum și baterea în lemn pentru a evita nenorocirea, ori purtarea de amulete și mărțișoare.

Mult mai grave sînt *descîntecele, farmecele și leacurile bătrînești* practicate în mediul satelor noastre. Urmează apoi o seamă de credințe în știme, strigoi. iele, rusalii, rojdenice, vampiri, vîrcolaci, spiriduși ș. a., toate desfășurînd un rol nefast, pentrucă strîmbă drumul drept și sănătos al vieții religioase și paralizează munca constructivă a omului.

Dar ceea ce-i și mai de condamnat, este faptul că superstiția este îngăduită sau încurajată chiar de către unii slujitori ai altarelor. Ne gîndim la citirea, în cadrul acatistelor, îngenunchierilor obișnuite sau a celor combinate cu slujirea sfintei Taine a Maslului, a bileţelelor de cuprins ca acesta: „Dumnezeu să întoarcă pe Ion cu dragoste asupra Mariei" și altele asemenea, ceea ce este o jignire a lui Dumnezeu și o manifestare retrogradă, atît din punct de vedere doctrinal, cît și pastoral. De asemenea la deschiderea și citirea celei de a opta Evanghelii în cadrul Maslului. Dar și mai gravă e practica de a atinge de altar haine sau obiecte ale unei anumite persoane, cu scopul de a întemeia o căsnicie, de a consolida una existentă sau de a obține un ajutor. Ce să mai zicem de practica „lanțului Sf. Anton", de „deschiderea pravilei" și de altele asemenea ?! . . . . . Prin astfel de practici sau procedee, se cultivă însăși superstiția sub forma magiei, sugestiei sau divinației.

Vlăstar al întunerecului cultural în general și al ignoranței religioase în special, superstiția trăiește din neștiință și întreține neștiința. Prin aceasta, superstițiile nasc și întrețin o atmosferă de obscurantism religios, care împiedecă manifestarea sănătoasă și dreaptă a trăirii religioase și propășirea acesteia, deschid cîmp larg misticismului desechilibrat și bolnăvicios.

Superstițiile sufocă, în cei ce le practică, creștinismul pur și-l impregnează cu practici păgîne. Credincioșii căzuți în mrejele superstițiilor nu mai reacționează activ la poruncile credinței și trăirii creștine, nu mai sînt capabili de creștere duhovnicească adevărată și își periclitează grav mîntuirea.

De aceea, Biserica Ortodoxă condamnă cu severitate superstițiile. Canonul 24 al sinodului din Ancira (314) și canonul 36 al sinodului din Laodiceea (pe la 343) condamnă atît superstițiile, cît și pe cei ce le practică sau îndeamnă pe alții la practicarea lor.

Aceeștă poziție a luat-o Biserica întemeindu-se pe Sfînta Scriptură, care condamnă superstițiile, ne îndeamnă să ne ferim de ele și să ținem cu toată grija și stăruința la dreapta credință.

Cele mai indicate texte biblice pentru combaterea practicilor religioase bazate pe supers

Date istorico-bibliografice

Activitatea tipografiei arhidiecezane în 1861

1. *Octoihul Mare:* „Octoih ce se zice Elineşte Paraclitichi, tipărit... sub privegherea şi cu binecuvîntarea Prea Sfinţiei Sale Domnului Andreiu barone de Şaguna, Episcop al Bisericii greco-răsăritene ortodoxe Marele principat al Ardealului... Sibiu, în Tipografia diecezană, la anul Domnului 1861, 610 p.=formatul.

Datele privitoare la tipărirea Octoihului mare sunt foarte puţin concludente. Intr-o conferinţă ţinută în cadrul „Asociaţiei pentru cunoştinţa Patriei" în 1855 în Sibiu Iacob Ranischer vorbind despre progresul cultural al Romînilor dă ca an al tipăririi Octoihului mare, anul 1855. Telegraful Romîn din 5 martie 1855 nr. 19, p. 76, împărtăşind cititorilor „speţificaţia cărţilor ce au ieşit şi sînt sub tipariu în Tipografia diecezană", publică în lista celor tipărite deja şi Octoihul mare, care costă atunci 7 fl. nelegat. La fel T. R. din 5 noembrie nr. 88, p. 352 acelaş an, menţine punctul de vedere că Octoihul a apărut şi costă 7 fl. nelegat. Popea p. 325 şi Tulbure p. 44 dau ca an de apariţie 1860.

Datele de mai sus cuprind numai o parte din adevăr, din punct de vedere bibliografic fiind total greşite, Biblioteca mitropolitană posedă două exemplare din Octoihul mare apărut la Sibiu pe timpul lui Şaguna: exemplar (Nr. 8512) tipărit numai în negru şi corectat de Şaguna pe care e imprimat anul 1860 corectat 1861 cu cerneală de însuşi editorul, şi al doilea (Nr. 8537) din 1861, în negru şi roşu, exemplarul pus în circulaţie, care contează din punct de vedere bibliografic.

Anul 1860 imprimat pe exemplarul întîi (8512) e anul care contează din punct de vedere al activităţii tipografiei. In acest an s-a isprăvit culegerea şi imprimarea Octoihului mare. Intrucît imprimarea s-a isprăvit abia în octomvrie 1860, după un obiceiu consacrat în activitatea tipografiilor, el conta ca realizat în anul civil 1861, an imprimat pe exemplarul al doilea ce-l avem (Nr. 8537).

Despre o ediţie din 1855 conform informaţiilor lui Ranischer şi T. R. din 1855, nu poate fi vorba, căci o ediţie atît de voluminoasă şi costisitoare, de circulaţie relativ mică, nu se poate epuiza în decurs de 5 ani. O ediţie din 1855 nu se află în nici o bibliotecă şi nici în bisericile noastre. Singura interpretare ce trebue dată datelor de mai sus este că în acel an (1855) Şaguna a dat ordin şi s-a început culegerea textului Octoihului mare, care a întîrziat mereu să apară pînă în 1860 din cauza tipăririi Mineelor, Bibliei şi a o mulţime de alte cărţi cari depăşesc ca urgenţă Octoihul.

De altfel noi mai avem cazuri cînd aceeaşi ediţie a unei cărţi este înregistrată la mai multe date.

Astfel este cazul Ceaslovului, din 1853, cel din 1859, Tîlcul Evangheliilor, etc.

Datele greşite din punct de vedere bibliografic provin de fapt din Memorii şi Compendiu de drept bisericesc, de unde au trecut apoi la Popea, Tulbure şi alţii, cari neţinînd cont că Şaguna urmărea în notele sale activitatea tipografiei şi deci înregistra orice lucrare la data punerii în lucrare şi la cea a apariţiei, au luat drept bune două date, cari în cazul nostru, după cum am văzut un sunt reale.

Textul Octoihului e tipărit pe două coloane în roşu şi negru, cu caractere terţia fără accente. Prima iniţială e în canon bogat, florat şi în roşu. Celelalte iniţiale sunt tipărite tot în roşu, dar cu cicero îndoit.

La pag. 4, după prefaţă, reproduce o gravură, răstignirea Domnului, după nazarenul G. Jöger, lucrată în atelierul lui I. G. Flegel din Leipzig şi clişee cu sf. Treime, la primele trei glasuri între slujba de Sîmbătă seara şi cea de Duminecă la Polunoşniţă. In cadrul aceluiaş glas, zilele din săptămînă sunt despărţite prin fragmente de chenar, iar glasurile între ele, prin chenare groase în carl se cuprind uneori scene biblice.

Numerotare se face pe foi, nu pe pagini, cu cirilică, începînd cu foaia de titlu. Coalele, cu arabe, în josul paginei.

In prefaţă, din 1 ian. 1861, se arată că în timp de 11 uni tipografia a reuşit să tipărească pe spesele proprii toate cărţile bisericeşti, afară de Ceaslovul mare, — zicem noi, încheind această serie cu Octoihul mare. Mai departe arată ce este Octoihul, autorii şi importanţa lui pentru serviciul divin şi viaţa creştină.

Foaia de titlu e reprodusă după Octoihul mare apărut în romîneşte la Buda în 1846, cu binecuvîntarea mitropolitului Raiacici.

Preţul acestei frumoase realizări tehnice era de 12·50 fl legat şi 11·35 fl. nelegat. In 1864 Octoihul mare costa 16 fl. legat şi 13 fl. nelegat.

2. *„Hirotezieriu şi hirotonieriu* tipărit cu binecuvîntarea Prea Sfinţiei Sale Domnului Andreiu, Episcopul drept credincioasei Biserici răsăritene din Ardeal".

„...traducere prin mine din limba slavonă veche" (Compendiu..., 1868, p. XIV).

Sibiu, în Tipografia diecezană, 1861, 28×21, 24 p.

Textul cu cirilice, în negru şi roşu, în chenar, numerotarea arabă. Informaţiile tipiconale cu garmond cirilic, iar textul slujbei cu terţia.

Bibliografierea s-a făcut după exemplarul personal al I. P. S. mitropolit Nicolae aflat în altarul catedralei mitropolitane.

3. *Catehismul mic* sau mărturisire prescurtată a religiei dreptcredincioase răsăritene, pentru trebuinţa tinerimei romîne de lege dreptcredincioasă răsăr. din toată Sf. Scriptură cules, şi întărit de către Sinodul Episcopesc la anul 1774 în Karlovet ţinut, acum din nou prelucrat şi tipărit.

Sibiiu, în Tipografia diecezană, 1861, 61 p. Textul cirilic (B. M. 13518).

4. *Istoria Biblică pentru prunci:* Ilustrată cu icoane spre folosul şcoalelor poporale de legea greco răsăriteană. Sibiiu, în tip. diecezană, 1861, 92 p. Preţul 30 cr. v. a. nelegat şi 25 cr. v. a. legat. E retipărirea ediţiei din 1858.

5. *Bucoavnă...* 1861 (după informaţia prof. O. Ghibu), se află în biblioteca Mon. Sinaia.

Preţul era de 20 cr. l. şi 16 nelegată.

6. *Cuvînt către poporul roman*, pentru a se ceti şi pricepe de loc. Ca tantire la alegerile ablegatilor. Dela mai mulţi Romani adevăraţi. Sibiu, 1861, Tip. diecezana. In 8° mic. 15 p. Textul cirilic.

(Cf. Veress, III, p. 151).

7. *Anthorismos*, sau deslușire comparativă asupra broşurei „Dorinţele dreptcredinciosului cleru din Bucovina în privinţa organizărei canonice a diecezei şi a ierarhiei sale referinţe în organismul bisericei ortodoxe din Austria" de Andrei baron de Şaguna, Episcopul Bisericii ortodoxe din Ardealu.

Sibiu, în Tipografia diecezană, 1871, în 8°, 132 p, Prefaţa din 1 august 1861.

(B. m. 7784 şi 2872).

In 1863 cartea va apare în traducere germană tot în tipografia diecezană.

8. *Programm des Gymnasiums A. C. zu Hermannstadt* und der mit demselben verbundenen Lehranstalten für das Schuljahr 1860/1. Veröffentlicht vom Direktor des Gymnasiums Iosef Schneider.

Hermanstadt, 1861, Druck der Diözesan-Druckerei, 25×20, 79 p.

(B, m. 10813/1861).

„Für die hier angeführten Geschenke, wie für den unentgeltlichen Druck dieses Programmes, welchen Seine Excellenz, der Her Bischof der griechisch orientalischen Kirche in Siebenbürgen, Freiherr v. Schaguna, auch in diesem Iahre, wie früher, veranlasste, statten wir hiemit im Namen der Lehranstalt den värmsten Dank ab" (p. 73).

9. *Calendariu* pe anul de obşte dela Hristos 1861 întocmit pe gradurile şi clima Ţării ungureşti, a Ardealului, Banatului, precum şi a Ţării Romîniei şi a Moldavii. Anul al zecelea. Sibiiu, în Tipografia diecezană, 1861, 80 p. Preţul 35 cr, legat, 32 nelegat.

10. *Telegraful Romîn*, anul IX — 1861, apare sub redacţia lui Ioan Raţ, odată pe săptămînă, Joia, în 52 numere anual, în 4 pagini, numărul în 3 coloane pagina, cu tipar ciril şi tot mai mult latin.

Dimensiunea textului: 38×27.

Preţul: 4 fl. şi 20 cr. v. a. pt. Sibiu, 5 fl. şi 25 cr. v. a. pt. restul Ardealului; 9 fl. şi 45 cr. pentru alte ţări.

I. Beju

Pentru pace şi credinţă dreaptă

Urmare din pag. 1

diei ce o prezintă, pentru Biserică şi Stat, aceia cari tulbură ordinea religioasă, cu prezentarea şi critica justă a spiriţiştilor şi a celor ce pretind că deţin grăirea în limbi [p. 64—80], şi se încheie cu îndemnul: „Urmaţi-l pe Hristos cel înviat din morţi şi propovăduit de Biserică. Lumina învierii Lui să împrăştie orice întuneric din inimile voastre şi să vă călăuzească pe drumul cel drept şi sănătos: drumul credinţei ortodoxe străbune, muncind şi ostenind în egală măsură pentru patria noastră cea cerească, ca şi pentru patria noastră cea pămîntească".

Ceea ce ne îmbie, de data aceasta, P. S. Valerian al Oradiei, în prima lucrare, este un bun îndrumător al preotului în lupta pentru pace şi în acţiunea de sfătuire a credincioşilor spre o colaborare cinstită şi faptică cu Statul în strădaniile lui pentru o viaţă mai bună. In a doua lucrare, P. S. Sa ne oferă o călăuză practică şi luminată a muncii de păstrare şi adîncire în poporul credincios a credinţei celei drepte, precum şi de ferire şi de curăţire a acesteia de uneltirile celor ce vor să samene neghină, rătăciri şi vrajbă în locul dreptei credinţe şi al păcii constructive. Ea este necesară şi folositoare nu numai slujitorilor sfintelor altare, ci şi fiecărui credincios conştient şi dornic de a cunoaşte adevărul şi a se feri de rătăcirile dela dreapta credinţă şi gata să trăiască după învăţătura Bisericii, ca un bun credincios al ei şi ca un bun cetăţean al Patriei.

ţiii, sînt: Testamentul Vechiu: Deut. XVIII, 9—14; II Regi XVII, 7: II Regi XXIII, 10; Levitic XIX, 31; Levitic XX, 27; Isaia I, 14; Testamentul Nou: Matei XXIII, 5; I Tim IV, 7; II Tim. II, 23; II Tim. III, 14; I Tim. VI. 20—21; I Cor. X, 7; Gal. I. 8. —

In faţa primejdiei pe care o constituesc superstiţiile, se impune din partea Bisericii o permanentă şi susţinută acţiune de *profilaxie antisuperstiţioasă* prin indoctrinarea religioasă a credincioşilor săi. Aceasta este calea cea mai necesară şi mai eficace pentru înlăturarea buruienilor celor rele ale superstiţiilor din ogorul sufletesc al celor ce le practică. —

Prof. C. Sîrbu

Catedrala Sf. Sofia din Chiev

„Chievul a fost mama oraşelor ruse şi locul de încreştinare a poporului rus" (N Glubocovschi). Acest oraş sta, după cum arată descoperirile arheologice, cu mult înainte de pătrunderea creştinismului la ruşi, pe o treaptă culturală înaltă şi întreţinea relaţii cu alte ţări şi popoare.

Creştinii au apărut la Kiev printre varegi (trib scandinav), în a doua jumătate a domniei cneazului Igor (912—945). In acest timp aflăm deci în Chiev creştini, care aveau şi, cel puţin, o biserică (Sf. Ilie). Dela Igor pînă la Vladimir (980—1015), creştinii sporesc la număr, şi totodată se înmulţesc şi lăcaşurile lor de închinare.

După cronicile vechi ruse şi străine, la Chiev existau sute de biserici, în această perioadă, însă nu se cunoaşte cîte din ele erau parohiale sau particulare.

Pentru noi, romînii, Chievul este scump întrucît cel mai vestit aşezămînt de cultură teologică rusă — Academia Teologică — a fost întemeiat de un mare romîn, fiu de domintor moldovean, Mitropolitul Petru Movilă. In această Academie şi-au făcut studiile cei mui de seamă vlădici şi teologi ai Bisericii noastre.

Mitropolitul, Petru Movilă, prin organizarea Academiei teologice din Chiev, în 1632, devine întemeietorul învăţămîntului superior în Rusia, aşa cum romînul ardelean Nicolae Olah îl întemeiase în Ungaria în sec. XVI-lea. Petru Movilă a consolidat Biserica Ortodoxă în Ucraina şi a făcut-o focar de iradiere a învăţăturii ortodoxe în toată lumea. Din Academia sa odrăsli şi cea dintîi şcoală superioară romînească la mînăstirea Trei Ierarhi din Iaşi (1641). Iar cartea sa de învăţătură, Mărturisirea Ortodoxă, este normativă în toată ortodoxia dela 1642 încoace, cînd ea a fost acceptată de soborul din Iaşi şi apoi de patriarhii Răsăritului.

De aceea socotim că se cuvine să cunoaştem monumentele bisericeşti ale Chievului. Intre aceste monumente un loc de frunte îl ocupă Catedrala Sf. Sofia.

Oraşul Chiev este aşezat pe un platou, întretăiat de mai multe văi. Cele mai multe din suburbiile oraşului sînt aşezate între afluenţii Niprului. Pe culmea platoului seaflă catedra la Sf. Sofia, care domină oraşul.

Marea cnează Olga a ridicat la Chiev o biserică din lemn în cinstea Sf. Sofii, dar în anul 1017 sf. lăcaş a ars. Fiul lui Vladimir, Iaroslav cel Mare sau înţeleptul (1015—1045), a desăvîrşit opera înaintaşilor săi, ridicînd strălucirea Chievului pe culmi de neîntrecut. In mijlocul noului oraş, întărit, Marele cneaz construieşte, din piatră, catedrala sf. Sofia, între anii 1017—1037, pe locul şi în amintirea victoriei sale asupra Pecenegilor (1036). El împodobeşte biserica cu aur, argint, pietre scumpe, vase scumpe, marmură, mozaicuri, fresce şi icoane minunate, dintre care s-a păstrat mult timp icoana Sf. Nicolae.

Hramul catedralei era Sf. Sofia — înţelepciunea divină — al cărei cult era larg răspîndit pe vremea aceea în imperiul bizantin. In curînd, cultul se răspîndi şi în părţile Rusiei. Astfel, la Chiev şi Novgorod, în cinstea Sf. Sofii, fură închinate măreţe catedrale.

Autorii moderni fixează ca dată a întemeierii catedralei Sf. Sofia — anul 1037.

Aspectul actual al catedralei diferă simţitor de cel iniţial. Ultimele elemente arhitectonice adăugate în sec. XVII-lea, imprimă edificiului caracterul stilului baroc ucrainian. Catedrala are azi nouă nave, treisprezece cupole, faţade, ornamente, picturi noi, etc. Cupola centrală, fiind aşezată pe o turlă mai înaltă, domină ansamblul clădirii şi-i dă aspectul măreţ, al unei piramide monumentale. Dimensiunile catedralei, azi, sînt de 40 m înălţime, 36 m lungime şi 52 m lăţime.

Interiorul catedralei oferă ochiului un ansamblu recreator, stăpînit de nota de înălţime specifică arhitectonicei din sec. X—XI. Spaţiul din mijlocul bisericii apare puternic luminat datorită luminii care pătrunde din abundenţă pe ferestrele din turlă. In schimb, navele laterale şi traversele zac în semiobscuritate.

Credinciosului, care vine să se închine, de cum pătrunde în interiorul catedralei, îi este atrasă privirea de imaginea impunătoare a Maicii Domnului, din absida altarului. Iconostasul fiind scund, figura Maicii Domnului apare în toată măreţia şi splendoarea sfinţeniei ei. Icoana este lucrată în mozaic şi este cel mai celebru monument pictural din veacul XI, cea mai frumoasă piesă artistică a catedralei Sf. Sofia.

Statura înaltă de 5 m, în atitudine de rugăciune, a Maicii Domnului, stăpîneşte întreaga biserică şi umple sufletele credincioşilor cu sentimentul evlaviei şi încrederii.

Pictura în mozaic este completată cu numeroase picturi a fresco, datînd din sec. XI. Ele au fost reîăcute în a doua jumătate a veac. XIX. Sînt 26 imagini mixte şi 326 chipuri individuale. Ele reprezintă scene din Evanghelie şi din viaţa Maicii Domnului, al cărei cult a pătruns, mai ales după luptele iconoclaste, atît în cultul liturgic, cît şi în iconografie, în arta manuscriselor şi în pictura murală.

Monumentola catedrală a Sf. Sofii din Chiev, constituie un simbol în arta veac. XI, îmbinînd genial plastic autohton cu stilul bizantin şi armonizînd simţirea religioasă cu pretenţiile artistice.

Chievul, mama oraşelor ruseşti este locul sfînt prin amintirile măreţe ale Rusiei vechi. Aici, pentru prima dată, au răsărit zorile credinţei creştine peste pămîntul Rusiei Chieviene. In valurile Niprului pe timpul marelui cneaz cel întocmai cu apostolii, Vladimir, s-a încreştinat în numele lui Hristos, populaţia chieviană.

Cel mai de preţ monument istoric al Chievului, ce ni se păstrează pînă în zilele noastre, de sigur, cu oarecari modificări, este monumentala biserică de piatră a Sf. Sofii, zidită sub Iaroslav cel Înţelept. — Această biserică a fost catedrala întregului pămînt rus. Ea domina prin măreţie şi frumuseţe, căci ctitorii ei n-au cruţat nimic pentru zidirea şi înfrumuseţarea ei, lucru despre care ne vorbesc clar rămăşiţele pereţilor de răsărit al Sf. Altar, diferite coloane, picturi şi icoane sfinte, ce se păstrează pînă în zilele de azi. Biserica este unul din monumentele de vază ale sec. XI, şi este foarte mult cercetată de credincioşi şi pelerini.

Cu drept cuvînt Chievul a fost numit de popor „Ierusalimul pămîntului rusesc".

Momentele importante, care vădesc o prietenie de veacuri între poporul rus şi romîn, sînt, dealtfel, îndeajuns de cunoscute.

De aceea, e bine să cunoaştem aceste măreţe monumente de artă, întrucît mărturisim aceiaşi credinţă, am păstrat aceleaşi tradiţii şi obiceiuri, şi mai mult, sîntem pătrunşi de aceleaşi sincere sentimente de prietenie, omenie şi dragoste de pace.

Pr. C. Pistrui

Pentru îngrijirea culturilor agricole

Campania însămînţărilor de primăvară s-a încheiat cu succes, Cu aceasta însă nu s-a făcut decît primul pas către recoltele bogate, ce le aşteptăm. Căci dacă plantele, odată răsărite vor fi lăsate la voia întîmplării, înăbuşite de buruieni şi atacate de alţi duşmani, ele nu vor rodi decît foarte slab. Culturile de grîu, porumb, floarea soarelui, sfeclă, etc., trebuesc îngrijite, apărate de buruieni şi ajutate să crească viguroase, ca să rodească cu adevărat. Recolta atîrnă în mare parte de felul cum se vor desfăşura muncile de îngrijire a culturilor agricole. Aceste munci trebuesc îndeplinite după regulele agrotehnice cele mai avansate, extinzînd pretutindeni experienţa agricultorilor fruntaşi.

O mare însemnătate are începerea lucrărilor de îngrijire la timpul cel mai potrivit. Lanurile de grîu, orz, ovăz, secară trebuesc plivite ori de cîte ori apar buruienile. Indată ce culturile au răsărit, trebuesc completate golurile, ca să nu rămînă în lanurile noastre nici un loc gol. Indată ce plantele au răsărit trebuie să se facă praşila primă a lor. Şi praşilele trebuesc făcute de cîte ori apar buruienile. Fiecare praşilă în plus aduce un spor de recoltă de 200—300 kg. la h. Deasemenea importante sunt: răritul, polenizarea artificială ş. a.

Cei ce au aplicat anul trecut lucrările de îngrijire a culturilor agricole, aplicînd metode agrotehnice înaintate, au obţinut recolte cu mult mai bogate decît cei ce nu le-au aplicat.

Deci, pentru a obţine o recoltă bogată, ţărănimea muncitoare trebuie îndrumată să aplice întru totul regulele agrotehnice de îngrijire a plantelor de cultură. Este aceasta o lucrare, la care trebuie să colaboreze şi preoţimea, prin pildă şi cuvînt, îndeplinind astfel datoria sa patriotică.

Să nu rămînă nici un metru patrat din culturile existente nelucrat după regulele agrotehnice: aceasta e porunca perioadei de îngrijire a culturilor agricole. Numai astfel vom asigura o recoltă bogată, prin care se ridică nivelul de trai al poporului muncitor, se întăreşte patria şi frontul păcii devine tot mai puternic.

Redactor: Profesor Dr. NICOLAE MLADIN.

Tiparul Tipografiei „REÎNTREGIREA" Sibiu 1181 55

Taxa poştală plătită în numerar.

BIBLIOTECA CENTRALA
SIBIU

ANUL 103 SIBIU, 15 Iunie 1955 Preţul unui ex. 40 bani Nr. 23—24

Telegraful Român

ORGANUL OFICIAL AL ARHIEPISCOPIEI ORTODOXE ROMANE DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU
ŞI AL EPISCOPIILOR CLUJ ŞI ORADEA

Abonamentul
pentru parohii cl. I Lei 40; cl. II Lei 30; cl. III Lei 25. Particulari Lei 25. Autorităţi şi străinătate Lei 50. De sprijin Lei 75. Pentru America 10 Dolari.

Articolele şi corespondenţa
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

Preţul inserţiunilor
un cm.² 60 Bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.
Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai Nr. 35.

Două aniversări

S-au împlinit şapte ani dela alegerea şi instalarea I. P. S. Patriarh Justinian.

S-au împlinit 35 de ani dela sfinţirea şi instalarea I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului.

Cei şapte ani de patriarhat au realizat o cotitură în viaţa Bisericii noastre. Chemat la cirma Bisericii în timpuri de mari prefaceri sociale, s-a dovedit a fi cîrmaciul înţelept şi clar văzător, cîrmaciul experimentat şi realizator, care a călăuzit Biserica pe făgaşul cel bun. Cine ar putea enumăra toate marile înfăptuiri ale Patriarhului ctitor de epocă nouă în viaţa Bisericii noastre? — Biserica s-a reorganizat după Statute şi Regulamente, conforme cu canoanele şi rînduielile ortodoxiei: clerul de mir, prin conferinţele de orientare, cursurile de îndrumare misionară şi Conferinţele interconfesionale, este îndrumat să îmbine în mod armonic activitatea strict bisericească cu activitatea socială; mănăstirile au fost readuse la viaţa de obşte, în care se împletesc rugăciunea, munca şi studiul; şcolile teologice au trecut sub conducerea Bisericii, care îşi creşte preoţii, monachii şi cîntăreţii în Institute teologice, seminarii monahale şi şcoli medii de cîntăreţi bisericeşti; revistele, cărţile, tipăriturile tratează probleme bisericeşti şi sociale de actualitate, luminînd calea clerului şi credincioşilor potrivit cu tradiţiile Bisericii şi imperativele vremii; relaţiile cu Bisericile ortodoxe surori s-au intensificat; colaborarea cu celelalte culte s-a lărgit; participarea Bisericii noastre la operele de folos obştesc şi la lupta pentru pace a devenit o realitate vie şi unanim recunoscută etc.

Toate aceste realizări epocale, împletesc cunună de laudă pe fruntea celor 7 ani de patriarhicească cîrmuire.

Cei 35 ani de arhipăstorie a I. P. S. Mitropolit Nicolae sunt deasemenea plini de realizări importante. Nădejdile, pe care le-au pus preoţii şi credincioşii, în noul alesul Mitropolit al Ardealului au fost întru totul împlinite. Sub arhipăstorirea lui s-au continuat vechile tradiţii ale Bisericii ardelene, însă au fost umplute de un conţinut nou. Institutul Teologic s-a reorganizat, fiind sub permanenta priveghiere a I. P. S. Sale şi înzestrîndu-l cu o capelă, bibliotecă, profesori pregătiţi spre a creşte preoţi vrednici Bisericii; Tipografia Arhidiecezană a scos — afară de foile cu apariţie regulată — o mulţime de cărţi teologice şi religioase, pentru cler şi pentru ere-

Continuare în pag. 2

Cuvîntul Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Romîne către clerul şi credincioşii ortodocşi

Iubiţii noştri fii duhovniceşti,

Avînd poruncă dumnezeiască să purtăm grijă de sufletele voastre, ca unii ce vom da seamă de ele [Evrei XIII, 17] şi să Vă îndrumăm necontenit spre mîntuirea după care însetează orice creştin dreptmăritor, — noi, membrii Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Romîne îndreptăm, ca şi altădată, cuvîntul nostru de părintească îndrumare spre voi toţi cei ce mărturisiţi numele lui Hristos şi slujiţi Lui. In felul acesta, noi îndeplinim îndatorirea lăsată nouă de Apostolul Neamurilor de a provădui cuvîntul, stăruind asupra lui în toate împrejurările prielnice şi neprielnice. [II Timotei IV, 2].

Mărturisim cu deosebită bucurie că auzind de faptele voastre îndreptate spre plinirea poruncilor evangelice, „de credinţa voastră în Domnul Hristos şi de dragostea voastră către toţi sfiinţii, nu încetăm a mulţumi lui Dumnezeu pentru voi, pomenindu-vă în rugăciunile noastre." [Efeseni I, 15—16]. Căci, iubiţii noştri fii sufleteşti, credinţa şi faptele voastre dovedesc cu prisosinţă că îndemnurile date de noi, după înţelepciunea nedesmînţită a Sfintelor Scripturi şi a Sfintelor Predanii, au fost sămînţa cea bună, căzută pe ogor roditor: în aceste zile în care unii cîrmuitori de state din Apusul Europei şi America — prin uneltirile lor împotriva păcii dăruită de Dumnezeu — slujesc vrăjmaşului neamului omenesc, voi aţi fugit de rău şi v-aţi alipit de bine [Romani XII, 9] v-aţi străduit să apăraţi darurile cele nepreţuite ale Ziditorului, v-aţi făcut pe voi făuritori ai păcii, învrednicindu-Vă, după cuvîntul Mîntuitorului, a vă chema „fii ai lui Dumnezeu" [Matei V, 9].

Intrarea voastră în rîndurile celor ce s-au ridicat cu hotărîre să zăgăzuiască drumul războaielor şi să păzească pacea lumii, vădeşte voinţa voastră nestrămutată de a urma calea păcii [Luca I, 79] pe care numai cei nedrepţi nu o cunosc [Romani III, 17]: de a căuta pacea cu toată lumea [Evrei XII, 14; Romani XII, 18] şi de a avea pace între voi [Marcu IX, 50], pentru a ajunge să se împlinească cîntarea îngerească: "Pe pămînt pace şi între oameni bunăvoire" [Luca II, 14].

Insufleţirea cu care voi aţi răspuns chemării Consiliului Mondial al Păcei de a Vă împotrivi diavoleştilor pregătiri pentru deslănţuirea pustiitorului război atomic şi hotărîrea dîrză şi înflăcărată cu care aţi semnat Apelul dela Viena, arată tuturor că voi sînteţi cu adevărat închinători şi slujitori ai lui Hristos, „Domnul Păcii" [II, Tesal. III, 16] şi „Începătorul vieţii". [Fapte III, 15].

Dar „lupta cea bună" [II Timotei IV, 7] nu s-a sfîrşit: biruinţele dobîndite de sutele de milioane de oameni în apărarea păcii n-au dus încă la marea şi deplina biruinţă a păcii asupra războiului şi a vieţii asupra morţii. O asemenea biruinţă este sigură, pentru că din veşnicie binele a învins răul, lumina a învins întunerecul, iar Dumnezeu stă împotriva celor trufaşi [I Petru V, 5] şi urăşte pe făcătorii de rele şi pe omul ucigaş [Psalm V, 5—6]. Pînă la această neîndoielnică biruinţă, noi toţi cei ce îndeplinim voia Domnului, avem datoria de a nu înceta să luptăm, cu timp şi fără timp, împotriva celor ce ameninţă omenirea cu războiul atomic.

Pentru a duce mai departe această luptă, reprezentanţii cei mai de seamă ai Mişcării pentru Apărarea Păcii din ţara, noastră se vor întîlni într-o mare Adunare, la Bucureşti, în ziua de 22mai 1955, — Această Adunare va fi un nou prilej pentru poporul nostru să-şi mărturisească hotărîrea sa neclintită de a lupta, alături de toate popoarele lumii, împotriva refacerii armatelor germane, împotriva acestei fiare apocaliptice, care a însîngerat de atîtea ori pămîntul bătrînei noastre Europe. Pentru a întîmpina cum se cuvine această adunare, noi vă chemăm cu părintească dragoste să nu încetaţi a vă ruga, a munci şi a lupta „pentru pacea a toată lumea", căutînd să împliniţi întodeauna cuvîntul scripturii, care zice: „Să nu fie între voi dezbinări, ci să fiţi uniţi în duh şi în cugete". [I Corinteni I, 10].

La această adunare vor fi aleşi cei mai vrednici apărători ai păcii care vor reprezenta poporul nostru la Marea Adunare a forţelor iubitoare de pace, ce va avea loc între 22 şi 29 iunie a. c. la Helsinki Finlanda — pentru a expri-

Continuare în pag. 2

Cuvîntul Sf. Sinod...

Urmare din pag. 1

ma voinţa dîrză a poporului romîn de a sluji măreaţa cauză a păcii, pînă la biruinţa deplină,

In acest măreţ Sobor al Popoarelor iubitoare de pace se vor întîlni peste două mii de soli din toate ţările pămîntului. Ei vor arăta că toate popoarele din lume se împotrivesc uneltirilor războinice prin glasul lor, în toate graiurile pe care le-a lăsat Dumnezeu, vor răsuna cuvinte de osîndire a celor ce pregătesc însîngerarea şi pustiirea lumii, prin mijlocirea blestematelor arme atomice. Ierarhii, clericii şi credincioşii Bisericii Ortodoxe sînt încredinţaţi că acel mare Sobor va aminti celor ce urzesc războaie şi de cuvintele Sfintei noastre Scripturi, care s-au dovedit mereu adevărate şi se vor dovedi de-apururi: „Vai ţie, pustiitorule, care n-ai fost pustiit. — Cînd vei sfîrşi de pustiit, vei fi şi tu pustiit, cînd vei sfîrşi de prădat ve fi prădat şi tu"! [Isaia XXXIII, I]. Pentru cei ce pun descoperirile minţii în slujba morţii şi a războiului şi le folosesc pentru a înrobi pe alţii, va răsuna la Helsinki osînda din Sfînta noastră Învăţătură: „Cine ia robi pe alţii, de robie are parte, şi cine va ucide cu sabia, va trebui să fie ucis cu sabia" [Apoc. XIII, 10].

Credem cu tărie că Marele Sobor al lumii paşnice dela Helsinki va ridica un zăgaz de netrecut în calea războiului atomic şi va apropia ziua în care se vor împlini cuvintele Proorocului, cînd oamenii „vor preface săbiile în fiare de pluguri şi lăncile lor în seceri; nici un neam nu va mai ridica sabia împotriva altuia şi nu-şi vor mai face războaie" [Isaia II, 4].

Cu aceste gînduri şi cu aceste în credinţări întemeiate pe dumnezeieştile noastre învăţături, vă îndemnăm să duceţi pînă la capăt lupta sfîntă de apărare a păcii la care ne-a chemat Domnul, Cel ce prin Invierea Sa ne-a arătat că viaţa biruieşte întodeauna moartea, că dragostea biruieşte ura şi pacea biruieşte pururea vrajba şi războiul.

Cu părintească dragoste, noi, păstorii voştri duhovniceşti, vă binecuvîntăm şi vă povăţuim prin cuvîntul Sfîntului Apostol Pavel: „Nu fiţi cu nimic îngrijoraţi, ci pururea în rugăciune şi cerere descoperiţi cu mulţumire dorinţele voastre înaintea lui Dumnezeu şi pacea lui Dumnezeu, care e mai presus de orice minte, va păzi inimile şi cugetele voastre în Hristos Iisus" [Filip IV, 6—7], Cel ce ne-a dăruit pacea Sa [Ioan XIV, 27] şi al cărui dar să fie cu voi cu toţi. Amin.

Preşedintele Sfîntului Sinod
† Justinian
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Romîne.

Membrii Sfîntului Sinod:

† Sebastian — Mitr. Moldovei şi Sucevei
† Firmilian — Mitr. Olteniei
† Vasile — Mitr. Banatului
† Iosif — Episc. Rîmnicului şi Argeşului
† Antim — Episcopul Buzăului
† Nicolae — Episcopul Clujului
† Chesarie — Episc. Dunării de jos
† Teofil — Episc. Romanului şi Huşilor
† Valerian — Episcopul Oradiei
† Antim Tîrgovişteanul — Vicar Patriarhal
† Teoctist Botoşăneanu — Vicar Patriarhal

PENTRU PACE

In sesiunea Sf. Sinod din 13-14 aprilie a. c. s-a hotărît să se adreseze clerului şi credincioşilor ortodoxi un cuvînt de îndrumare pentru intensificarea contribuţiei lor la lupta pentru apărarea păcii şi pentru interzicerea armelor atomice.

Deasemenea a fost trimisă Consiliului Mondial al Păcii următoarea telegramă: „Sfîntul Sinod al Bisericii Ortodoxe Romîne, călăuzit de porunca Mîntuitorului Hristos de a propovedui între oameni Evanghelia păcii, a sprijinit fără încetare toate nobilele acţiuni iniţiate de Consiliul Mondial al Păcii, care reprezintă voinţa de pace a sute de milioane de oameni de pe tot cuprinsul pămîntului.

Constatînd şi de această dată că ierarhii, clericii şi credincioşii Bisericii ortodoxe Romîne au semnat cu însufleţire — alături de întregul nostru popor — Apelul dela Viena al Consiliului Mondial al Păcii, pentru interzicerea armelor atomice şi împotriva pregătirii unui război atomic ;

Luînd cunoştinţă de intensele pregătiri ce se fac în ţara noastră, ca şi în toate ţările de pe pămînt, în vederea Adunării Mondiale a reprezentanţilor forţelor iubitoare de pace, care se va ţine în luna iunie la Helsinki şi în cadrul căreia solii popoarelor vor exprima voinţa întregii omeniri de a se înlătura, odată pentru totdeauna, primejdia unui război atomic ;

Sfîntul Sinod al Bisericii Ortodoxe Romîne declară că întîmpină cu bucurie aceste noi acţiuni menite să asigure biruinţa cauzei păcii şi binecuvintează toate străduinţile ce se depun în acest scop — deoarece ele corespund întru totul învăţăturii creştine, la temelia căreia stă mesajul divin al păcii şi bunevoirii între oameni. Sfîntul Sinod exprimă totdeodată convingerea nesdruncinată a clericilor şi credincioşilor săi — care s au înrolat şi luptă cu însufleţire în Marea Mişcare Mondială pentru Pace — că biruinţa deplină va încununa lupta sfîntă a oamenilor iubitori de pace şi va prăbuşi în pulbere trufia uneltitorilor de războaie".

O telegramă asemănătoare a fost trimisă Comitetului Permanent pentru apărarea Păcii din RPR, exprimînd hotărîrea preoţilor şi credincioşilor de a sprijini cu şi mai mult avînt toate acţiunile iniţiate de mişcarea pentru pace din ţara noastră.

Intovărăşirile agricole

Intovărăşirea agricolă este una dintre cele mai importante forme de cooperare a ţăranilor muncitori în producţia agricolă şi are un mare rol în educarea ţărănimii muncitoare în spiritul muncii în comun şi în îmbunătăţirea stării ei materiale. Ea are o mare însemnătate pentru creşterea producţiei agricole, pentru întărirea alianţei dintre clasa muncitoare şi ţărănimea muncitoare şi pentru transformarea socialistă a agriculturii.

In întovărăşirea agricolă ţăranii muncitori îşi pun laolaltă parcelele de pămînt, formînd tarlale mari, spre a face în comun muncile agricole ; întovărăşiţii se într-ajutorează între ei cu atelaje şi unelte agricole, cu braţe de muncă, pentruca împreună, cu forţe unite să lucreze mai bine pămîntul şi să obţină recolte bogate ; totodată ei pot folosi mai din plin tractoarele şi maşinile dela S. M. T. E clar că ţăranul muncitor cu gospodărie individuală — deşi statul îl ajută mereu — nu poate să sporească producţia agricolă în măsura în care o poate spori dacă munceşte nu de unul singur, ci în întovărăşire. Cu puteri unite, întovărăşiţii pot aplica metode agrotehnice înaintate, ca : rotaţia raţională a culturilor, folosirea seminţelor de soi, curăţate şi tratate, semănatul în rînduri încrucişate, semănatul prăşitoarelor în cuiburi aşezate în patrat, polenizarea suplimentară artificială etc., pot folosi mai deplin atelajele şi uneltele agricole, într-ajutorîndu-se unii pe alţii, pot întreprinde diferite acţiuni cari cer efortul comun al unui număr mare de oameni.

Intr-ajutorarea, munca în comun, îi ajută pe întovărăşiţi să lucreze mai bine, să obţină recolte bogate. De aici superioritatea întovărăşirii agricole faţă de gospodăria individuală. Recoltele bogate însemnează şi venituri mai mari, deci duc la ridicarea nivelului de trai a ţăranilor muncitori. Dar recoltele bogate sunt şi o contribuţie la ridicarea nivelului de trai a poporului muncitor şi la întărirea Patriei. Intovărăşirile agricole au mari posibilităţi de mărire a producţiei agricole, contribuind astfel la împlinirea planului de a se produce anul acesta 10 milioane tone cereale şi 2000 kgr. boabe porumb la hectar. Rezultatele întovărăşirilor agricole sunt o pildă pentru ţăranii muncitori cu gospodării individuale, care convingîndu-se prin aceste exemple se asociază în noi întovărăşiri agricole.

Preoţii sunt îndrumaţi a populariza realizările întovărăşirilor agricole şi a sprijini dorinţa ţăranilor muncitori de a înfiinţa noi întovărăşiri agricole. Căci cu cît se va înmulţi numărul întovărăşirilor agricole cu atît se va ridica şi nivelul producţiei agricole şi nivelul de trai a ţărănimii muncitoare şi Patria noastră se va întări. Fiecare nouă întovărăşire agricolă este o contribuţie la bunăstarea poporului muncitor şi la întărirea lagărului păcii,

Două aniversări

Urmare din pag. 1

dincioşi; clerul a fost ridicat la înălţimea cerinţelor credincioşilor şi năzuinţelor vremii, fiind îndrumat pe calea cea bună atît în activitatea lui bisericească, cît şi în activitatea lui socială; monahismul ardelean a fost reînviat; s-au ridicat zeci de biserici, dintre care unele monumentale; s-a intensificat colaborarea cu celelalte culte în lupta pentru pace şi operele de folos obştesc, etc. Personalitatea bisericească a I. P. S. Sale a dat viaţă nouă tuturor sectoarelor de activitate ale Arhiepiscopiei şi a adus o contribuţie însemnată prin Sf. Sinod — şi la îndrumarea Bisericii ortodoxe romîne.

Toate aceste realizări încununează cei 35 ani de arhipăstorire, o întreagă perioadă din viaţa Bisericii ardelene, care poartă peceta personalităţii Sale.

Dar cea mai măreaţă înfăptuire a cîrmuirii patriarhiceşti a I. P. S. Patriarh Justinian, şi arhipăstoririi I. P. S. Mitropolit Nicolae este realizarea şi consolidarea reîntregirii bisericeşti. Răspunzînd la chemarea I. P. S. Patriarh Justinian şi a I. P. S. Mitropolit Nicolae, în condiţiunile de libertate ale regimului nostru de democraţie populară, Clerul şi credincioşii foşti gr. cat. au rupt peceţile actului dela 1698 şi s-au întors la sînul Bisericii ortodoxe. In cei şapte ani, cari au trecut dela reîntregire, înţelepciunea şi dragostea Inalţilor Ierarhi au dus la consolidarea şi desăvîrşirea unităţii bisericeşti din Ardeal.

Mulţumind lui Dumnezeu pentru progresul realizat sub arhipăstorirea I. P. S. Patriarh Justinian şi a I. P. S. Mitropolit Nicolae, preoţii şi credincioşii din Ardeal, manifestîndu-şi dragostea fiască faţă de Ierarhii lor, le urează la această aniversare încă mulţi ani de păstorire spre binele Bisericii, mîntuirea credincioşilor şi propăşirea dreptei credinţe.

T. R.

Cărți de Ritual și Catehizare

Anastasimatarul uniformizat. Vecernierul

Biserica noastră are astăzi, în toată libertatea, în grija și răspunderea ei, toată îndrumarea clerului și educația creștină a fiilor ei. Din această grijă pentru pregătirea, formarea și orientarea profesională a preoților Bisericii noastre, cît și pentru îndrumarea și povățuirea închinătorilor dreptei credințe pe calea mîntuirii, Biserica noastră ortodoxă, sub cîrmuirea dinamică a Intîi Stătătorului ei, a Prea Fericitului Patriarh Justinian, a pornit o acțiune rodnică, pe calea scrisului religios, prin tipărituri bisericești folositoare pentru toți și pentru conducătorii turmei credincioase, dar și pentru păstoriți.

Tipografia Institutului Biblic și de Misiune ortodoxă, sub călăuzirea și binecuvîntarea arhierească, a I. P. S. Patriarh Justinian, dă la iveală, în continuu, cărți și tipărituri religioase de tot felul, reviste teologice, cărți de ritual bisericesc, cărți de rugăciuni, cărți pentru catehizarea credincioșilor noștri în biserică, cărți de muzică bisericească pe ambele notații, psaltică și liniară, traduceri de predici și cuvîntări bisericești din limba rusă, în special din lucrările omiletice ale I. P. S. Mitropolit Nicolae al Krutițelor, etc. Se tipăresc azi cărți de mare valoare și importanță, atît pentru slujitorii celor sfinte, cît și pentru binecredincioșii fii ai Bisericii Domnului. Unele din aceste lucrări și tipărituri religioase sînt unice în biserica noastră și chiar în toată biserica ortodoxă. Ne gîndim la Gramatica Muzicii bisericești psaltice, studiu comparativ cu notația liniară, e o lucrare unică în ortodoxie. Dar sistemul cîntărilor bisericești tradiționale transcrise pe ambele notații, suprapuse, adoptat de Comisia care lucrează pentru uniformizarea cîntărilor bisericești — cîntări puse în slujba instruirii obștești și a catehizării creștinilor noștri în biserică, a fost neobișnuit pînă în prezent în Biserica ortodoxă. Noul sistem muzical suprapus, ușurează foarte mult învățarea cîntărilor bisericești, deodată pe ambele muzici. Cine cunoaște bine muzica psaltică și știe mai puțin muzica portativului, are ocazia acum s-o învețe și pe aceasta din urmă. Și iarăși cine nu cunoaște muzica psaltică veche dar cunoaște notele muzicii liniare, are acum posibilitatea să învețe, avînd și Gramatica mai sus pomenită, și notația psaltică și în felul acesta să guste frumusețile și podoabele cîntărilor bisericești tradiționale ale marilor compozitori din muzica orientală psaltică.

In cadrul operei de uniformizare a întregului cult al Bisericii noastre, pornită din inițiativa și sub directa supraveghere a Prea Sfințitului și Indrumătorului Sinod al Bisericii noastre și în special a I. P. S Patriarh Justinian, au apărut pînă în prezent următoarele lucrări pe amîndouă notații: = psaltică și cea a portativului = 1 Gramatica Muzicii psaltice, studiu comparetiv cu notația liniară, la care se adaugă în Anexă, Ortografia psaltică după Macarie și Anton Pann, studiu de mare trebuință și folos celor ce vor să noteze și să scrie muzica psaltică. 2 Cîntările Sf. Liturghii și Cîntări la Cateheze, după melodiile tradiționale bisericești cu notația psaltică și liniară, lucrare ce împlinește un mare gol în Biserica noastră, fiind foarte folositoare în problemele uniformizării cîntării obștești, și catehizării în biserică, a credincioșilor. Pe lîngă Sf. Liturghie, cartea cuprinde 26 de cîntări la cateheze. 3 Vecernierul, sau cîntările vecerniei de Sîmbăta seara ale celor 8 glasuri bisericești, tipărit cu aprobarea Prea Sfințitului Sinod al bisericii noastre și a Prea Fericitului Patriarh Justinian, inițiatorul uniformizării cîntărilor bisericești. Această din urmă carte, corespunde unor adînci simțite necesități rituale cît și catehetice, în biserica noastră.

Vecernierul uniformizat începe cu: „Indrumări liturgice", privitoare la ceasul al IX-lea, care precede întotdeauna Sfînta slujbă a Vecerniei. Cîntările vecerniei, încep spre deosebire de Vecerniile de pînă acum, cu „Răspunsurile la ectenia mare" pe glasul 8, așa cum sunt în cartea: „Cîntările sf. Liturghii, răspunsuri date de credincioși la Vecernie.

Urmează cîntarea „Fericit bărbatul", 10 stihuri alese din Catisma I-a notat pag. 8, „Răspunsuri la ectenia mică", și apoi Cîntările Vecerniei glasului I, cu 8 stihuri pe note la „Doamne strigat-am", celelalte se cîntă practic din „Catavasier", „Orologiu" sau „Manualul de cîntări bisericești". Sunt notate apoi 4 stihiri, iar cele 3 se cîntă practic. După mărire și acum Dogmatica glasului urmează Lumină lină pe glas 2, care e o versiune muzicală veche, ce se cîntă de mult pe la catedralele episcopale, și o altă versiune muzicală mai nouă pe glas 8, care deja este în uz pe la mănăstiri, dar s-a încetățenit și în rîndul credincioșilor. Se cîntă de către credincioși, la vecernie, chiar și la Catedrala din Sibiu. După Prohimen, urmează răspunsuri la ectenia întreită și la ectenia de cereri, intonate de credincioși. Stihoavna cu stihurile și stihirile ei, patru la număr, Mărire și acum... Troparul învierii, al Născătoarei de Dumnezeu, și bogații au sărăcit și au flămînzit.

La fiecare glas sunt notate numai 8 stihuri la Doamne strigat-am și 4 stihiri, începînd cu stihul 19. Era bine, să se fi notat toate cele 18 stihuri și cele 7 stihiri dela Doamne strigat-am, avînd în vedere că alte lucrări anterioare, tipărite de diferiți compozitori bisericești din muzica psaltică, cuprind toate aceste cîntări puse pe note.

La fiecare glas, sunt între cîntări, note, îndrumări și instrucțiuni tipiconale atît pentru preot cît și pentru cîntărețul bisericesc. Textul cîntărilor vecerniare este corectat, scoțîndu-se anumite cuvinte care nu mai corespund azi.

In privința fondului sau a felului notării, avem de observat că aceste cîntări de seară, sunt notate într-un stil cît mai simplu și cu claritate omițîndu-se metodele vechilor compozitori psaltici, care introduceau mai la fiecare cîntare din cuprinsul cîntărilor unui glas, variante, formule și, „faceri" dintr-un alt glas. S-a abandonat sistemul și metoda aceasta de notare psaltică care îngreuiază oarecum învățarea și executarea unei cîntări, avîndu-se în vedere faptul că aceste cîntări ale slujbelor de seara, urmează să fie învățate în cadrul catehizării obștești din biserică, de către credincioși.

Vecernierul, prin felul cum este alcătuit ca notare, ca îndrumări liturgice-tipiconale, prin răspunsurile date de credincioși la ectenii, este o carte superioară cărților tipărite de acest fel, pînă în prezent. Totuși a fost alcătuit oarecum în grabă, simțindu-se lipsa unei astfel de cărți, atît pentru trebuințele rituale cît și cele catehetice. Am spus că Vecernierele diferiților autori anteriori, cuprind toate cîntările pe note, ar fi fost o lucrare desăvîrșită dacă după ceasul al IX-lea, care trebuia redat în întregime, urma psalmul Vecerniei, 103, rug. „Invrednicește-ne Doamne"... „Acum slobozește"... ș. c. l. redate toate în întregime. Aceasta pentru că multe din cărțile de strană de pînă acum s-au uzat complect, multe cărți rituale s-au epuizat și nu se mai găsesc. Dacă se tipărea în felul de mai sus, Vecernierul uniformizat, iată că era cartea care cuprindea toate cîntările și rînduielile de seară, necesare la vecernie. Pe lîngă aceasta primul volum din Anastasimatarul uniformizat, era o carte de mare folos și pentru bisericile foste greco-catolice din Ardeal, ale căror cărți cu expresii catolice și catolicizante, se folosesc și astăzi la strană. Noul Vecernier, complect, înlocuia astfel, treptat aceste cărți.

Socotim că ediția a II-a a Vecernierului celui nou, va ține seama de aceste observații, ca să fie o ediție definitivă și complectă, de mare folos, atît pentru slujbele bisericești cît și pentru instruirea credincioșilor în cultul și cîntările Bisericii noastre.

Recomandăm deci cărțile de cîntări oficiale ale Sf. Sinod, între care Vecernierul, ocupă loc de frunte, cărți atît de actuale și necesare în opera de catehizare și de învățare de către credincioși a slujbelor, rugăciunilor și troparelor din Cultul Bisericii.

Preotul Nic. Popescu-Dobriceni

Activitatea Protopopiat. Luduș pe 1954

In decursul anului 1954, s-a muncit cu zel sporit în cele cinci mari domenii de activitate: duhovnicesc-pastoral, misionar, adm.-economic, social-cultural și cel al luptei pentru pace.

Acest protopopiat are 45 parohii și 14 filii, deservite de un număr de 40 preoți-parohi, cu 61 cîntăreți.

Trăirea în Hristos, a devenit o realitate vie. S-au săvîrșit în decursul anului 10.196 sf. Liturghii, Botezuri și Mir-Ungeri 1710, Cununii 412 și 14 cununii de concubini. Ședințe cu consiliile parohiale 1104.

Conferințe protopopești: 6 conf. de orientare, 6 administrative și 4 conf. interconfesionale.

Reparații de biserici: Sînger, Hădăreni, Luduș I, Tirimia, Vidrasău, iar la Botiz s-a început construirea unei biserici noui.

Sunt 46 biblioteci parohiale, cu un număr de 12.862 volume. Bibliotecile parohiale, s-au îmbogățit în acest an, cu 864 vol. „Foaia Bunului Creștin" s-a desfăcut în 300 de exemplare, iar Calendare de perete 4000 exemplare.

Preoții au luat parte la toate campaniile agricole, raportîndu-și activitatea de două ori pe lună.

In cadrul luptei pentru pace, ei sunt membri înscriși în comitete afară de 4 preoți, cari locuiesc la sate, fiind membru preotul comunei la care-i atașat satul respectiv.

Au fost ținute de preoți 295 cuvîntări și conferințe în problema păcii, scriindu-se 240 articole la gazetele de stradă.

S-au evidențiat pe toate terenurile de activitate: P. C. Prot. Iuliu Macaveiu prot, preoții Dumitru Pop, Sămărghițan Ion și Aurel, Dicu Toma, Eugen Giurgiu, Dumitru Giurgea, Erhan Dumitru, Ilie Iacobescu, Porime Vasile, bătrînul preot Ion Oprinca, Stanciu Viorel. Apoi epitropii primi: Ilie Vasile, Crișan Ion ș. a.

Dela cel mai tînăr preot și pînă la cel mai în vîrstă, toți s-au încadrat în noul ritm de muncă, ce a cuprins întreg poporul muncitor, dela un capăt la altul al Țării.

Așa cum reese din raportul protopopiatului, se constată că toți Cuc. preoți dela Prot. Luduș, duc o pastorație nu numai activă, ci și rodnică.

La acest nou ritm de muncă, a contribuit într-o măsură nespus de mare nu numai directivele ce lună de lună s-au dat dela Centrul arhiepiscopesc, ci și experiența bogată ce a fost cîștigată de preoțime, în cadrul conferințelor lunare dela Protopopiat, ca și mai ales din prilejul audierii Cursurilor de îndrumare misionară ținute la Institutul Teologic Universitar din Sibiu.

Comparînd frumoasa activitate pastorală din 1954, cu cea din anul precedent, se observă un vădit progres, ca și o puternică activizare a întregei munci pastorale.

Acest fapt ne determină să credem, că și în decursul acestui an 1955, la prot. Ludușului, pastorația sub toate aspectele ei, va fi ridicată spre noui culmi, contribuind astfel efectiv, la tot ceeace poate ajuta Biserica și Patria; iar unde se clădește pe astfel de temelii, nici ajutorul bunului Mîntuitor Iisus Hristos, nu va lipsi.

IOAN VLAD
cons. cult. arhiepisc.

Praznicul dela Mănăstirea Brîncoveanu

Vineri în 12 aprilie a. c., a avut loc pelerinajul tradiţional la sf. Mănăstire „Izvorul Tămăduirii“ dela Sîmbăta de sus, din protopopiatul raionului Făgăraş.

Incă în d. m. zilei de 11 aprilie, au sosit la mănăstire trimişii I. P. S. S. Mitropolit Nicolae: P. S. arhiereu-vicar Teodor, însoţit de PP. CC. Prot. Dumitru Ciuchendea şi Ioan Vlad consilieri arhiepiscopeşti, P. C. Gheorghe Secaş prot. ort. dela Mediaş, precum şi studenţii teologi: Mircea Scorobeţ şi T. N. Munteanu dela Institutul teologic Sibiu.

Trimişii I. P. S. Sale, au fost întîmpinaţi cu respectul cuvenit şi dragoste deosebită de toţi vieţuitorii Sf. Mănăstiri, avînd în frunte pe I. P. Cuvioşii Serafim Popescu şi arhimandritul Ioan Dinu, — precum şi de numărul mare de închinători sosiţi în după masa aceleaş zile la mănăstire.

La ora 5 d. m. s-a slujit Vecernia în vechea Biserică a Domnitorului muntean Constantin Brîncoveanu, biserică refăcută din ruini, prin osîrduitoarea grijă a I. P. S. Sale Nicolae, care prin tot ceeace a făcut pentru această vatră de lumină şi credinţă ortodoxă, a devenit pe drept cuvînt al doilea ctitor, al acestui aşezămînt religios.

Incă dela Vecernia din preziua hramului, biserica brîncovenească, s-a dovedit neîncăpătoare. De aceea s-a luat hotărîrea ca slujba de a doua zi să se săvîrşească la altarul din pădure, aşa cum de altfel, s-a făcut şi în anii trecuţi.

In dimineaţa hramului, a început slujirea Utreniei, la altarul din pădure, care era înconjurat de numărul mare al închinătorilor.

La orele 10 s-a început sf. Liturghie în numeros sobor de preoţi, avînd în frunte pe P. S. Teodor. Răspunsurile la sf. Liturghie, au fost date de corul mixt al parohiei Vistea de sus.

Cuvîntul de învăţătură şi îndemn creştinesc, a fost rostit la sfîrşitul sf. Liturghii de către P. S. Teodor, care cu glas părintesc şi cu înaltă cuminţenie arhierească, a îndemnat poporul drept-credincios la cît mai multă rugăciune şi încredere în ajutorul bunului Dumnezeu, care în dragostea sa faţă de om îşi va revărsa darul său şi pacea sa.

Din cauza frigului, cuvîntările au fost mai puţine decît în anii trecuţi. Astfel au mai vorbit, numai P. C. Prot. Dumitru Ciuchendea, consilier mitropolitan despre: P. C. F. Maria ca izvor al tămăduirilor sufleteşti şi trupeşti, iar P. C. Gh. Secaş protopop la Mediaş, a arătat cu înalta sa vervă oratorică, cum acest loc de rugăciune, atrage prin farmecul său deosebit an de an, miile de pelerini, ce aleargă chiar şi din depărtări mari, spre acest izvor cu adevărat alinător al sufletului însetat de credinţă şi de viaţă duhovnicească tot mai înaltă.

Credincioşii sunt îndemnaţi de toţi vorbitorii, ca aşa cum şi-au arătat hărnicia în cele duhovniceşti, tot aşa de harnici să fie şi pe ogoarele Patriei, ce trebuesc lucrate la timp şi după îndrumările date de către autorităţile de stat.

Prin aceasta se dovedeşte odată mai mult, că B. O. R. creşte la sînul său de mamă iubitoare, nu numai creştini buni, ci şi cetăţeni conştienţi de îndatoririle ce toţi le avem faţă de Patrie, ca şi în marea problemă a zilelor noastre, lupta pentru apărarea păcii.

După terminarea sf. Liturghii, o parte din preoţi în frunte cu P. S. Teodor, au mers la „Izvor“ unde s-a săvîrşit sfinţirea apei şi s-au stropit credincioşii, iar un alt grup de preoţi, au mîngăiat prin taina Sf. Maslu, pe toţi cei în neputinţă,

După masă pelerinii, în reculegere deplină s-au reîntors pela casele lor, hotărîţi să fie credincioşi tot mai buni şi împlinitori desăvîrşiţi ai tuturor îndatoririlor cetăţeneşti.

In aceeaş zi oaspeţii dela Centru, s-au îndreptat spre Sibiu, raportînd I. P. S. S. Nicolae, că au îndeplinit cu toată dragostea şi conştiinţa preoţească, sarcina duhovnicească ce le-a fost încredinţată, fiind convinşi că prin lucrarea săvîrşită la Mănăstire, au ajutat nu numai Bisericii, ci şi Patriei şi păcii.

IOAN VLAD
cons. cult. arhiep.

VITRINA CĂRŢII

Studiul Noului Testament

Manual pentru uzul studenţilor institutelor teologice, tipărit cu aprobarea Sfîntului Sinod şi cu binecuvîntarea I. P. S. Justinian, patriarhul Bisericii Ortodoxe Romîne — Bucureşti 1954, pag. 210.

Multiple sunt domeniile apostoliei patriarhiceşti. — Latura culturală este în mod deosebit îngrijită, In abia cîţiva ani de păstorire I. P. S. Patriarh a tipărit şi patronat atîtea cărţi de mare folos pentru slujitorii altarelor sfintei noastre Biserici şi pentru cercul larg al credincioşilor, încît rămîi impresionat de avalanşa de activitate care se desfăşoară năvalnic sub ochii noştri. Orice păşire în public a I. P. S. Sale constitue un eveniment care produce însufleţire.

Să ne gîndim numai la amploarea pe care au luat-o colectivele de pregătire a manualelor pentru Institutele Teologice, unde I. P. S. Sa a fost cu adevărat motorul care a pus în mişcare şi cu folos, atîtea forţe didactice. Rezultatul îl ştim: un eveniment fără egal în istoria învăţămîntului teologic. Manuscrisele manualelor teologice — pentru învăţămîntul teologic — stau gata să pornească în lume şi să vestească: Iată un lucru care trebuia!

Lipseau cu totul manualele pe seama studenţilor şi a absolvenţilor instituţiilor noastre de învăţămînt. Studiul Noului Testament a fost scris tocmai cu scopul de a introduce pe studenţi — în principalele probleme de introducere în sfintele cărţi ale Noului Testament,

La alcătuirea manualului au ostenit: P, C. Diacon Dr. N. I. Nicolaiescu, profesor la Institutul Teologic Universitar din Bucureşti; P, C. Pr. Dr. Gr, T, Marcu şi Pr. Dr, S Vlad, profesori la Institutul Teolvgic Universitar din Sibiu şi P. C. Pr. D, Liviu Munteanu fost profesor la Institutul Teologic Universitar — Cluj.

Manualul de Studiul Noului Testament începe cu un cuvînt înainte al I. P. S. Patriarh Justinian, în care apreciază noua îndrumare a aşezămintelor de învăţămînt ale bisericii ortodoxe romîne, cari datorită principiilor înscrise în regulamentul lor au reuşit să-şi cucerească, într-un timp foarte scurt, un loc de aleasă preţuire în inima clerului şi a credincioşilor noştri.

Ne bucurăm mai ales pe făgăduinţa că îndată după editarea manualului de introducere în cărţile Noului Testament, vor fi date la tipar, în continuare şi celelalte manuale întocmite de profesorii institutelor teologice.

In Studiul Noului Testament materialul este grupat în două mari părţi: partea generală (Introducere) şi partea specială.

In partea generală — Introducere — se arată necesitatea şi importanţa Studiului Noului Testament, se tratează despre descoperirea divină naturală şi supranaturală. De unde vine numirea Noul Testament? Dece este necesar studiul Noului Testament? Disciplinele biblice ale N. T; Izvoarele Studiului Noului Testament; Impărţirea cărţilor N. T.; Metoda de cercetare, Urmează cap. B. Formarea canonului N. T; C. Inspiraţia, autenticitatea şi canonicitatea N. T.; D. Istoria textului Noului Testament.

Partea specială e tratată în 5 capitole:

1. Sfintele Evanghelii (după Matei, Marcu, Luca, Ioan).

2. Faptele apostolilor.

3. Epistolele Pauline (către Romani) I, II, Corinteni, Galateni, Efeseni, Filipeni, Coloseni, I. Tesaloniceni, II Tesalonicent, epistolele pastorale ale Sf. Pavel, I, II, Timotei, către Filimon şi către Evrei.

4 Epistolele Sobornicesti (Ep. Sf. Apostol Iacob, ep I a Sf. Apostol Petru, ep II a Sf. Apostol Petru, ep. I a Sf. Apostol Ioan, ep. Sf. Apostol Iuda).

5. Apocalipsa.

Manualul de Noul Testament este alcătuit cu multă luare aminte, de către oameni eruditi şi specialişti în materie, avînd alese însuşiri şi o putere de muncă cunoscută pretutindenea.

Bazaţi pe o experienţă didactică şi ştiinţifică îndelungată, autorii alcătuesc o concepţie unitară despre Teologia Biblică, din care creştinul trebue să-şi scoată adevărurile de credinţă după care urmează să se călăuzească în viaţă, pentru a dobîndi mîntuirea (p. 3).

In lucrarea alcătuită cu multă erudiţie, autorii ating toate problemele biblice, iar manualul constitue un real progres la lămurirea textului Noului Testament şi la întărirea învăţăturii bisericii noastre.

De multe ori probleme cari erau evitate în alte manuale, pentru dificultatea ce o prezentau, se lămuresc cu precizie aici. Aşa pun în paralelă noţiunea de inspiraţie şi revelaţie şi pentru ca să nu se mai confunde aceste două noţiuni precizează că „prin revelaţie înţelegem descoperirea lui Dumnezeu pe cale naturală şi supranaturală“, Cadrul revelaţiei e mai larg decît al inspiraţiei. De mare interes este soluţia pe care o dă problemei sinoptice (a raportului dintre cele trei evanghelii). De fapt problema sinoptică este mai mult o problemă de ordin istoric-literar, dar întrucît este un amănunt pe lîngă care nu se poate trece uşor, autorii o rezolvă în mod satisfăcător, admiţînd problema folosirii, în formula: „Matei urmat de Marcu şi amîndoi de Luca“ (p, 61).

Un capitol nou introduc autorii în cadrul paginilor rezervate epistolelor Paulinee(p. 83). Este vorba despre capitolul intitulat: Citate din Vechiul Testament şi din literatura profană în epistolele Pauline.

Prezenţa acestor citate — constitue o indicaţie preţioasă asupra pregătirii cărturăreşti pe care sf. Apostol Pavel şi-o dobîndise şi aduce o contribuţie preţioasă la biografia luminatului apostol.

Manualul are multe particularităţi, care constituie un mare pas înainte in ce priveşte tratarea studiului biblic.

Semnalez doar capitolul V: Apocalipsa, din cercetarea căreia se constată că biserica ortodoxă s-a menţinut totdeauna pe linia unei ecsegeze realiste, ponderate şi constructive, amintind cititorilor că Apocalipsa trebue interpretată în cadrul dogmei creştine şi numai pentru întărirea credinţei, susţinerea nădejdii şi înmulţirea iubirii de Dumnezeu şi de aproapele (p. 207).

Manualul e scris cu toată dragostea pentru adevărurile de credinţă ale Bisericii. Expunerea e caldă, vie; diferitele opiniuni ale exegeţilor raţionalişti autorii le cern cu multă înţelegere pentru adevăr. Nu e neglijat nici scopul educativ.

Limba e una vrednică a învesmînta cuvîntul dumnezeesc, frumoasă, plăcută, clară, corectă. Dimensiunile sînt cele potrivite planului de învăţămînt, un volum practic şi indispensabil teologului cît şi preotului. Mulţumim I. P. S. Patriarh Justinian, care a ajutat să se îndeplinească o arzătoare trebuinţă a învăţămîntului teologic şi-l rugăm să binecuvinteze şi strădaniile viitoare, spre a se duce la acelaş bun sfîrşit pe lîngă manualele de Vechiul şi Noul Testament şi partea următoare: Comentarul.

Prof. N. Neaga

Redactor: Profesor Dr. NICOLAE MLADIN.

Editura şi Tiparul Tipografiei „Reîntregirea“, Sibiu 1269 55
Taxa poştală plătită în numerar

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU

ANUL 103 SIBIU, 1 Iulie 1955 Preţul unui ex. 40 bani Nr. 25—26

Telegraful Român

ORGANUL OFICIAL AL ARHIEPISCOPIEI ORTODOXE ROMANE DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU
ŞI AL EPISCOPIILOR CLUJ ŞI ORADEA

Abonamentul
pentru parohii cl. I Lei 40; cl. II Lei 30; cl. III Lei 25. Particulari Lei 25. Autorităţi şi străinătate Lei 50. De sprijin Lei 75. Pentru America 10 Dolari.

Articolele şi corespondenţa
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

Preţul inserţiunilor
un cm.² 60 Bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.
Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai Nr. 35.

Dragoste de pace

Sînt unii oameni, care se vor fi întrebînd asupra rostului bisericii ortodoxe în lupta pentru pace? Răspundem acestora că, alăturîndu-ne luptătorilor pentru pace, noi ne îndeplinim menirea noastră de străjeri ai siguranţii sufletelor credincioşilor noştri, ascultînd astfel de porunca divină, care spune aşa:

„Dacă străjerul va vedea venind sabia şi nu va suna din trîmbiţă şi dacă, poporul nu va fi înştiinţat şi va veni sabia şi va răpi viaţa vreunui om, voiu cere sîngele lui din mîna străjerului“ (Iezeh. 33, 6).

Din această poruncă, văzînd amintita aţiţare la războiul atomic, vă dăm ştire şi vă îndemnăm a lua măsuri de apărare a păcii şi a vieţii.

Energia atomică sau cea termonucleară, în sine, este poate bună sau rea; depinde de felul cum o întrebuinţează omul.

Guvernanţii ţărilor occidentale în frunte cu guvernul american, vor s-o întrebuinţeze la distrugerea oamenilor şi popoarelor printr-un război atomic, prin care ei nutresc nădejdea nebună de a cuceri pentru ei, întreaga lume.

Uniunea Sovietică şi ţările în mers spre socialism întrebuinţează această energie pentru a îmbunătăţi viaţa omenească pe pămînt, spre binele şi folosul tuturor oamenilor.

Un probabil război atomic ar aduce după sine — cum spune Joliot Curie — „ruini şi distrugeri, moarte a sute de mii de fiinţe — mizeria pentru supravieţuitori, naşterea probabilă în acest caz, de monştri“.

Eventualitatea unui măcel atomic a făcut pe savantul american Ralph Lesp să spună: „Serviciile apărării pasive vor trebui să admită, atunci cînd se vor găsi în faţa amploarei unui astfel de dezastru, că au ajuns curat la poarta iadului“.

Întrebuinţînd energia atomică pentru a uşura viaţa oamenilor pe pămînt, se va împlini proorocia care spune: „In ţara ta va fi belşug de pîine, pînă şi pe vîrfurile munţilor... (Psalm 7, 16—17). In locul scăieţilor vor creşte chiparosul şi în locul urzicii va creşte mirtul“ .. (Is. 30, 23 - 24).

Conducătorii americani vor să îmbrobodească mintea oamenilor, cînd spun că prin politica lor de forţă vor să salveze pacea. Ei uită prea uşor înţelepciunea populară, care spune că: „cine seamănă vînt, culege furtună“. Ei nu-şi iubesc popoarele lor, ci, precum spune Iezechil proorocul:

„Căpeteniile lor sînt în mijlocul lor ca nişte lupi, care-şi sfîşie prada: varsă sînge, pierd suflete, numai ca să-şi potolească setea de bani“. (Iez. 22, 27).

Despre asemenea conducători de popoare, acum 2400 de ani, Aristofan a spus.

„Acel ce-i faur de arme,
Şi vrea prin ele avere să facă,
Să-l prade tîlharii de tot ce o avea,
De foame şi sete să zacă“.

Fabricanţii de bombe atomice şi hidrogenice, uită că ei nu mai au monopolul acestor arme. Ei nu-şi dau seama că deslănţuirea unui război atomic nu numai că le va aduce pierderea tuturor grămezilor lor de aur, adunat din sudoarea popoarelor, dar acesta va pune capăt şi orînduirii care i-a ajutat pînă acum să trăiască pe pămînt, ca şi cum ar fi în rai. Bogaţii pămîntului îşi vor putea aminti atunci de cuvintele sfinte:

„Ascultaţi acum, voi bogaţilor! Plîngeţi şi vă tînguiţi, din pricina nenorocirilor care au să vină, peste voi. Bogăţiile voastre au putrezit şi hainele voastre sînt roase de molii. Aurul şi argintul vostru au ruginit şi rugina lor va fi o mărturie împotriva voastră: ca focul o să vă mănînce carnea ... Aţi trăit pe pămînt în plăceri şi în desfătări. V-aţi săturat inimile chiar într-o zi de măcel“ (Iac. 5, 2-3 şi 5).

Ţările paşnice, din Răsărit, nu se tem de ameninţările corbilor războiului atomic, întrucît omul cel paşnic şi drept, nu se teme de cel rău, căci dreptatea şi pacea este cu cel ce le caută.

Pentru a feri lumea de posibilitatea venirii unor suferinţe şi distrugeri ne mai întîlnite, Biserica Ortodoxă îşi uneşte glasul şi voinţa, cu cei ce se împotrivesc şi luptă împotriva dezlănţuirii unui război atomic, cerînd:

1. Distrugerea armelor atomice şi hidrogenice existente;

2. Oprirea construirii şi pe mai departe a acestor fel de arme, şi

3. Întrebuinţarea energiei atomice şi hidrogenice numai pentru scopuri paşnice, pentru ca astfel pămîntul să poată fi un

(Continuare în pag. 2)

IN LUPTA PENTRU PACE

In ziua de 4 aprilie a. c. Comitetul de Luptă pentru Pace al Bisericii ortodoxe din Sibiu, a ţinut obicinuita sa şedinţă lunară de lucru.

Au luat parte la această şedinţă, membrii Comitetului şi profesori ai institutului Teologic Universitar.

La orele 13,10 preşedintele, prof. univ. Dr. Nicolae Neaga a deschis şedinţa arătînd în cuvinte potrivite stadiul în care se află desfăşurarea luptei pentru pace. După aceea, a dat cuvîntul părintelui prof. univ. Dr. *Corneliu Sîrbu*, care a făcut o expunere amplă şi documentată asupra necesităţii de a intensifica străduinţile noastre pentru apărarea păcii, după ce parlamentele americanizate ale Franţei şi Italiei au ratificat — cu majoritate derizorie şi în condiţii de presiuni externe inadmisibile — acordurile de la Londra şi Paris.

Ratificarea acestor acorduri — primejdioase pentru echilibrul internaţional — nu trebue să surprindă şi să descurajeze pe partizanii păcii. Înşişi popoarele francez şi italian arată făţiş că ele sunt împotriva remilitarizării Germaniei occidentale, împotriva cursei înarmărilor, împotriva deslănţuirii unui război atomic şi împotriva tuturor celor ce fac, în ţările respective şi aiurea. jocul politicii „de pe poziţii de forţă“, pe care o practică guvernele american şi englez. Plănuita Adunare mondială pentru apărarea păcii care va avea loc în iunie 1955, la Helsinki (Finlanda), lupta popoarelor împotriva acordurilor dela Londra şi Paris, voinţa de pace a marii Uniuni Sovietice — exprimată clar şi recent de Sovietul ei suprem — sînt tot atîtea semne că apărarea păcii se desfăşoară în condiţii care îndreptăţesc cele mai bune nădejdi.

Poporul nostru a arătat şi cu prilejul sesiunii Marii Adunări Naţionale, că aprobă întru totul politica de apărare a păcii pe care o duce Guvernul Republicii Populare Romîne. Pînă la 19 martie 1955, nu mai puţin decît 10.568.222 cetăţeni ai Patriei noastre au iscălit Apelul către popoarele lumii. Pe plan bisericesc, vorbitorul a semnalat şi comentat apelurile şi chemările lansate pentru apărarea păcii de către I. P. Sf. Patriarh Justinian, I. P. Sf. Mitropolit Nicolae al Ardealului şi grupul episcopilor protestanţi din R. P. R.

Trecînd la sarcinile care ne revin, pe linie de luptă pentru pace, nouă, slujitorilor altarelor, păr. prof. C. Sîrbu a arătat că acestea sînt:

1. Să trezim cu fiecare prilej atenţia faţă de primejdia pe care o reprezintă aţiţarea la un nou război;

2. Să popularizăm marile cuceriri dobîndite pînă acum în lupta pentru pace;

(Continuare în pag. 2)

In lupta pentru pace

(Urmare din pag. 1)

3. Să tălmăcim păstoriților noștri apelurile și chemările amintite, stăruind asupra necesității de a face să triumfe spiritul tratativelor asupra măsurilor bazate pe forță și de a se convoca o Conferință a marilor puteri, care să limpezească pe cale pașnică diferendele internaționale.

După expunerea referatului, au urmat discuții.

Dl *Mircea Scorobeț*, secretar II al Institutului Teologic Universitar, a stăruit asupra unui aspect principial al problemei apărării păcii, afirmînd că păcatul este cauza războaielor în general și a celui atomic în special. Războiul, crima, cotropirea, asuprirea, exploatarea, din punct de vedere creștinesc, se datoresc păcatului.

Trăim într-o epocă de uluitoare progrese ale științei. Energia atomică este o cucerire a vremii noastre, care depășește orice închipuire. Prin ea, ne-am apropiat atît de mult de fericirea la care omenirea are dreptul, care se poate făuri cu ajutorul acestei energii extraordinare, încît ne deprimă gîndul că ea ar putea fi folosită ca să ucidă vieți și să distrugă bunuri acumulate prin osteneli de veacuri. Cîte lucruri nemaivăzute și nemaiauzite nu s-ar putea săvîrși — în educație, în sănătatea publică, în artă, etc. — prin acest „talant" prețios al energiei nucleare! Rațiunea, mintea, imaginația, aproape că nu poate cuprinde saltul uriaș pe care — prin energia atomică, folosită pașnic — l-ar putea face omenirea, în toate tărîmurile de producție, de creație.

Numai inconștiența născută din păcatul dominației universale se poate împotrivi acestei fericiri. Ca creștini, sîntem alături de cei ce apără pacea. Avem o sarcină superbă, în apărarea păcii, ca oameni ai vremii noastre și ca slujitori ai Bisericii lui Iisus Hristos. De aceea noi nu șovăim, nici mintal, nici sentimental: Noi am ales demult calea păcii și mergem hotărîți pe ea luptînd pentru pace!

Păr. vicar *Traian Belașcu* a precizat că ratificarea acordurilor dela Londra și Paris nu e un fapt atît de extraordinar cum îl prezintă presa occidentală, aservită imperialismului. Poporul francez și celelalte popoare luptă mai departe, cu vigoare sporită, pentru tratative între marile puteri,

Noi, oamenii Bisericii, am reușit să dăm un sprijin substanțial forțelor păcii. Mergem înainte, pe aceeași cale. Sîntem consecvenți cu doctrina noastră ortodoxă și cu poziția noastră de patrioți cinstiți și treji. Noi luptăm pentru pace nu numai întru cuvînt, ci faptic.

Păr. rector *Dr. Sofron Vlad* a arătat că toată istoria poporului nostru dovedește că noi am dus mai mult războaie de apărare, că sîntem un popor pașnic. Ca popor și ca Biserică, noi nu am dat dovezi de agresivitate împotriva altora și am fost străini de acte de intoleranță religioasă. Am avut răscoale pentru curmarea nedreptăților naționale și sociale, dar nu am comis acte de împilare. Aceasta definește și atitudinea noastră actuală. Noi suntem pentru pace și împotriva războiului, dar dacă e nevoie vom ști să ne apărăm Patria.

Păr. prof. univ. Dr. *Nicolae Mladin*, propune ca studenții teologi să fie îndrumați să colaboreze cu preoții-parohi, în vacanța de Paști pe teren și în lupta pentru pace.

In completare păr. prof. C. Sîrbu arată că primejdia bombei atomice zace în lipsa de răspundere a unor guverne agresive.

De aceen, popoarele trebue să fie cu ochii în patru. De aceea, lupta pentru pace trebue intensificată pretutindenea.

In încheere, Păr. președinte dr. Nicolae Neaga remarcă nivelul înalt al ședinței, foloasele cu care ne alegem de pe urma celor tratate aci și îndeamnă la intensificarea luptei pentru biruința păcii în lume.

Gr. T. Marcu

Din învățătura mariologică a Fericitului Augustin

Dacă vom cerceta cu atenție întreaga operă mariologică a Fericitului Augustin, nu vom afla nici o lucrare, care prin cuprinsul ei, să redea tot ceea ce credea el despre Maica Domnului — Nu vom găsi formule de rugăciuni, sau cuvîntări, sau alte expresiuni asemănătoare, care să vădească pietatea lui deosebită față de Maica Sfîntă. In opera lui mariologică vom găsi mai mult lauda virtuților Maicii Domnului: fecioria, credința, ascultarea, umilința, iubirea, bunătatea, etc.

Suntem în epoca marilor erezii hristologice, Sinoadele ecumenice din Efes. (431), Calcedon (451), al doilea din Constantinopol (553) și al treilea din Constantinopol (680—681), au stabilit și au definit învățătura Bisericii în legătură cu persoana lui Iisus Hristos. In strînsă legătură cu persoana lui Iisus Hristos și ca urmare a învățăturii despre unirea ipostatică a celor două naturi, în persoana Cuvîntului, a fost definită și dogma fecioriei și a maternității divine a Maicii Domnului.

Cea ce a lipsit totuși în vremea aceasta, a fost un cult mai desvoltat al Maicii Domnului, deși putem afirma cu toată certitudinea că cultul Maicii Domnului își are originea odată cu începuturile creștinismului. Numeroasele picturi rămase prin catacombe, nenumăratele biserici ridicate în cinstea ei la Roma și în alte părți, ba chiar cele ridicate de Constantin cel Mare în Constantinopol, dovedesc cu prisosință că Maica Domnului își avea locul ei de cinstire, în conștiința creștină a primelor veacuri. Nu erau însă instituite sărbătorile în cinstea ei: Nașterea, Buna-Vestire și Adormirea. Acestea apar mai tîrziu. Se pare că ea este ființa despre care se vorbește mai puțin, iar scriitorii și apologeții o lasă în umbră, în scrierile lor. Este explicabilă această întrelăsare a scriitorilor și a Sf. Părinți, din această perioadă foarte sbuciumată din viața Bisericii, deoarece întreaga gîndire creștină era concentrată în aflarea celor mai temeinice judecăți, pentru apărarea adevărului ortodox, în legătură cu persoana lui Iisus Hristos. Abia cînd prin hristologia sa eretică nestorianismul atacă și mariologia, Biserica pune într un mod mai amplu problema Maicii Domnului.

In opera Fericitului Augustin nu găsim nici o lucrare în care să vorbească și să expună, în mod sistematic, învățătura timpului său despre Maica Domnului. Tot ce Fer. Augustin a scris despre Maica Domnului este produsul unor evenimente neașteptate sau chiar a unor împrejurări pe care el le știa alege. Discuțiuni cu ereticii, lămuriri ce i se cereau, dubii și îndoieli pe care trebuea să le rezolve pentru cei slabi în credință, probleme ce i-se puneau, chiar din partea ereticilor și la cari trebuia să răspundă, ori chiar prilejul unor sărbători bisericești, l-au determinat ca să vorbească; sau să scrie, despre Maica Domnului. Dacă Fericitul Augustin ar fi putut lua parte la sinodul din Efes. (431), la care a fost invitat de Teodosie cel Mare (invitarea lui Teodosie a primit-o Fer. Augustin fiind pe patul de moarte. A murit în 28 August anul 430 pe cînd Vandalii invadau Africa) — am fi avut azi cu siguranță, într-o lucrare sistematică, tot ceea ce Fer. Augustin credea și învăța despre Maica Domnului.

Invățătura mariologică a Fer. Augustin se poate grupa în jurul celor două dogme din trei, care le leagă Biserica Ortodoxă de numele Maicii Sfinte: aeiparthenia sau pururea fecioria Maicii Domnului și theotochia sau maternitatea divină.

Aeiparthenia (pururea fecioria) — după învățătura Fer. Augustin — înseamnă integritatea fizică a trupului Sf. Fecioare Maria, nu numai în timpul zămislirii active a lui Hristos, dar și în momentul nașterii și după naștere, fiindcă Maria ca mamă a lui Hristos n a avut nici-o legătură trupească cu vreun bărbat și nici alți fii n-a avut. Maica Preacurată a trăit într o curățenie trupească și sufletească desăvîrșită. Așa cum se cuvenea aceleia care avea să zămislească în pîntecele ei pe Fiul lui Dumnezeu. Fer. Augustin învață că Fecioara Maria a strălucit prin fecioria ei înainte de naștere (ante partum) în timpul nașterii (in partum) și după naștere (post partum).

Alăturea de învățătura despre pururea fecioria Maicii Domnului mai găsim la Fer. Augustin și învățătura despre maternitatea divină a Maicii Sfinte sau despre „theotochia" Maicii Domnului. Sub „theotochia" Maicii Domnului Fer. Augustin înțelege adevărul că Maria este cu adevărat Născătoare de Dumnezeu și trebue și cinstită ca atare.

Invățăturii acesteia Fer. Augustin îi dă o importanță deosebită și o pune pe același plan cu învățătura despre învierea lui Hristos. Căci după cum Sf. Pavel pune la temelia credinței noastre adevărul învierii lui Iisus Hristos, tot așa Fer. Augustin pune la temelia aceleiași credințe învățătura că Maria este cu adevărat Mama lui Dumnezeu. Zice el: „Dacă Maria nu este Mama lui Dumnezeu, și dacă adevărul acesta este o minciună, atunci mincinoasă și neadevărată va fi carnea lui Hristos și mincinoasă și neadevărată va fi deasemenea și moartea Lui; înșelătoare vor fi rănile patimilor Lui, și neadevărate cicatricele învierii. Nu va mai fi adevărul ci mai de grabă falsitatea, care va mîntui pe cei care cred în El." Cuvîntul „theotochos" — după învățătura Fer. Augustin — exprimă în același timp și unitatea persoanei lui Iisus Hristos și distincțiunea reală a celor două naturi: natura divină și natura umană. In înțelesul acesta Maria este cu adevărat Născătoare de Dumnezeu. Ea a conceput pe Dumnezeu în sînul său, l-a zămislit din substanța trupului său și L-a născut.

Invățăturilor acestora Fer. Augustin le caută temei în izvoarele profetice ale V. Testament. Cuvintele proorocului Isaia cap. 7 v. 14; „Iată Fecioara va lua în pîntece și va chema numele lui Emanuil", Fer. Augustin le aplică Maicii Domnului. In textul proorocului Isaia se vorbește despre un lucru extraordinar și miraculos: o femee tînără va concepe și va naște pe Emanuil Dumnezeu și om. In cuvîntarea 194 din Apendice, la cap. 1, Maica Domnului este numită „floare a cîmpului din care a răsărit prețiosul crin al văilor". Cine nu știe oare că florile cîmpului nu sunt semănate de nimenea ci răsar dela sine? Tot așa din pîntecele cel fecioresc al Mariei a răsărit fără sămînță bărbătească, floarea cea parfumată, adevăratul crin al văilor: Hristos. In cuvîntarea 195 din Apendice, Maria este numită „poarta cea închisă" despre care vorbește prorocul Ezechil în cap. 44, 1. Adeseori pentru a dovedi fecioria Maicii Domnului Fer. Augustin se folosește de cuvintele dela Mt. cap. 1,18; — 1,20 — 15 și dela Lc. cap. 1,30—35. Conceperea în sînul ei fecioresc a fost fără is-

Dragoste de pace

(Urmare din pag. 1)

leagăn dulce pentru toți și nu un mormînt sinistru, care să ne înghită pe toți și toate.

Nu vrem război, ci pace și dreptate vrem. Aceasta o spunem tare, ca să ne audă toate popoarele, pentru ca acestea să oprească mîna ucigașe din Apus, care este gata a semăna jalea și pustiul peste oameni și popoare.

† Valerian Zaharia
Episcopul Oradiei

pită bărbătească, dela Duhul Sfînt. Şi fiindcă Duhul Sfînt este principalul isvor al curăţeniei, Fer. Augustin nu putea crede ca prin concepererea Mîntuitorului să se fi întinat în vre-o formă fecioria trupeasca a Maicii Domnului pe care o făgăduise lui Dumnezeu. Ingrijorarea ei la auzul cuvintelor îngerului că va concepe şi va naşte, numai aşa îşi au înţelesul: era conştie de promisiunea pe care o făcuse ce să rămînă fecioară. Fer. Augustin explicînd cuvintele acestea ale Maicii Domnului le atribue chiar acest înţeles. (De sancta Virginitatae, cap. IV).

Intr-o cuvîntare, vorbind despre Naşterea Domnului Fer. Augustin, învaţă că Maica Domnului a fost fecioară atît în timpul conceperii cît şi în naştere şi toată viaţa pînă la moarte. Iată cuvintele lui: „Să ne bucurăm fraţilor, să se bucure şi să tresalte neamurile, că ziua aceasta a fost sfinţită nu de soarele acesta pe care îl vedem, ci chiar de Creatorul, fiindcă El s-a făcut văzut pentru noi. Maica Fecioară, nepătată, a născut pe Creatorul ei. Fecioară în concepere, Fecioară în naştere, Fecioară cîtă vreme îl poartă în sîn, Fecioară după naşterea lui, Fecioară pînă la moarte" (Sermo 186, n. 1).

Impotriva ebioniţilor, cerinţianilor, docetilor, gnosticilor, etc, cari nu făceau nici-o deosebire între naşterea lui Iisus din Maria şi naşterea celorlalţi oameni, Fer. Augustin răspunde invocînd regula credinţei, Simbolul: „Cum mărturisim în regula credinţei că trebuie să credem în Fiul lui Dumnezeu care s-a născut din Fecioara Maria, dacă susţinem că nu Fiul lui Dumnezeu, ci fiul omului s-a născut din ea? Să-L mărturisim deci pe cela care fiul lui Dumnezeu fiind s-a născut din Fecioara Maria şi luînd forma servului s-a făcut fiu al omului" (Sermo 186, n. 2).

In alt loc adevărul maternităţii divine şi adevărul pururei feciorii a Maicii Domnului, înainte de concepere, în naştere şi după naştere îl afirmă cu aceiaşi tărie, cînd zice: „Devine creatura ta, cela care este Creatorul tău, ba mai mult, acela prin mijlocirea căruia au fost făcute toate lucrurile, Cuvîntul lui Dumnezeu s-a făcut carne în tine, luînd carnea dar ne pierzînd dumnezeirea. Şi Cuvîntul se uneşte cărnii şi cuvîntul se leagă de carne. Sînul tău a devenit patul nupţial al acestei legături atît de mari, adică a unirii Cuvîntului cu carnea. Te-a găsit fecioară în concepere şi te lasă Fecioară după naştere. Te face să devi fecundă şi te lasă neatinsă". (Sermo 291. n. 6)

Despre fecioria Maicii Domnului vorbeşte şi în alt loc, cînd zice: „fecioară înainte de legătură, fecioară în căsătorie, fecioară în concepere, fecioară alăptînd" (Sermo 188, n. 4).

Cu cîtă limpezime vorbeşte Fer. Augustin şi despre dumnezeirea lui Isus Hristos făcut om (deosebind lucrarea celor două naturi) şi despre maternitatea divină a Maicii Domnului, cînd zice „Gura mea va vorbi despre lauda Domnului, a acelui Domn prin care au fost făcute toate lucrurile; a aceluia care este descoperitor al Tatălui, creator al Mamei: Fiul lui Dumnezeu, din tată fără de mamă, fiul omului din mamă fără de tată. Cuvîntul, Dumnezeu înaintea tuturor veacurilor, făcut carne la timp hotărît, creator al soarelui, orînduitor al tuturor veacurilor din sînul Tatălui, sfinţitorul zilei acesteia (a sf. Crăciun) din sînul Mamei din el născîndu-se ca om şi rămînînd în Tatăl ca Dumnezeu: făcător al cerului şi al pămîntului, născut sub cer pe pămînt, neîntrecută înţelepciune, care umple lumea şi şade în iesle, conduce stelele şi suge lapte: atît de mare în forma lui Dumnezeu; dar mic în aceia de serv" (Sermo 187; n. 1).

Altă dată vorbeşte şi despre maternitatea divină a Maicii Domnului şi despre fecioria ei neîntinată în aceşti termeni: „Cine să înţeleagă o noutate atît de neauzită ne mai întîlnită, unică pe lume, care deşi incredibilă totuşi s-a făcut credibilă, ca o fecioară să conceapă, ca o fecioară să nască şi născînd să rămînă fecioară" (Sermo 190)

Impotriva lui Jovinian şi împotriva lui Helvidius, cari negau fecioria Maicii Domnului atît în concepere cît şi în naştere, Fer. Augustin învaţă că Maria Fecioara născînd a rămas nestricată, iar trupul lui Iisus n-a fost o fantomă (Contra Iulianum, lib. I. cap. 1 şi 2). Pentru a-şi dovedi aserţiunea aduce de exemplu din V. T. toiagul lui Aron (Num. XVii, 6—8), care a înflorit împotriva tuturor legilor firii. Tot aşa Maria a putut să nască rămînînd fecioară. (Sermo 245, n. 35, în Apendice).

Modul conceperii şi al întrupării n-a fost înţeles nici chiar de Fecioara fiindcă ea ştia că o singură cale este dată oamenilor în naşterea de prunci; legătura dintre bărbat şi femee. Ingerul vesteşte, Fecioara aude, crede, şi ia în pîntece. Credinţa în minte, Hristos în pîntece. Fer. Augustin învaţă că în momentul cînd Maria a fost salutată de înger a fost şi fecundată de Duhul Sfînt şi în momentul acela a fost umplută de dar şi tot atunci a primit pe Domnul ca să fie în ea, cela care a făcut-o". Maica Preacurată acceptă şi în momentul acela se umple de dar şi fără sămînţă bărbătească concepe. Cuvîntul se uneşte cu trupul iar pîntecele ei devine patul nupţial al acestei uniri. In trupul Mariei a fost carnea necesară din care Hristos şi-a creat carnea trupului său. Din Maria deci s-a născut Hristos cu carne din carne, în asemănarea cărnii păcatului dar nu aşa ca la cellalţi oameni în carnea păcatului. (Imperf. opus c-Iulianum l. VI. c 22).

După Fer. Augustin Mîntuitorul, prin întruparea lui din sînul unei femei, a intenţionat să înobileze întreaga natură omenească. Ambelor sexe le-a fost dat să ia parte la taina aceasta mare a întrupării Cuvîntului lui Dumnezeu. Sexul masculin a fost ales, pentru ca natura omenească a bărbatului, să fie unită în mod ipostatic cu natura dumnezeiască. Sexul femenin a fost ales, ca în pîntecele femeiesc să se împlinească unirea ipostatică. Şi iertarea, acordată de Dumnezeu oamenilor, trebuia să se vădească în ambele sexe. Din sexul masculin Hristos trebuia să-şi ia natura bărbat fiind, dar era convenient ca şi sexul femenin să fie asociat iertării, fiindcă Hristos trebuia să se nască dintr-o femee. Veninul şarpelui a fost omului spre pierderea sa prin femee. Reparînd greşala omului, să-i fie oferită mîntuirea prin femee. Femeea să compenseze păcatul omului înşelat de ea, zămislind pe Hristos. (Sermo 51).

Dece s-a născut Mîntuitorul dintr-o femee fecioară? Şi acestei întrebări îi răspunde Fer. Augustin, cînd zice „Era necesar ca chiar capul nostru să se nască dintr-o fecioară, voind să însemneze că membrele sale vor trebui să se nască, după spirit, dintr-o Biserică fecioară. Tipul regenerării noastre spirituale prin Biserica fecioară, îl avem în persoana lui Isus Hristos care s-a născut dintr-o mamă fecioară. Sf. Fecioară este figura Bisericii".

Dece s-a născut Mîntuitorul dintr-o fecioară logodită cu bărbat? Fericitul Augăstin învaţă că Maica fecioară prin faptul că a fost logodită cu bărbat a devenit figura Bisericii, fecioară şi ea, deşi mireasă a lui Iisus Hristos. In Maria, ca şi în Biserică, fecioria nu împiedecă fecunditatea şi nici fecunditatea nu împiedecă fecioria. Există totuşi o deosebire între Biserică şi între Maria: Maria a născut în mod trupesc pe Hristos „capul trupului" ale cărui membre îl formează toţi credincioşii, cîtă vreme Biserica naşte în chip spiritual, prin harul divin, membrele acestui trup (De sancta virginitate, II. 2). Fericitul Augustin învaţă că între Maica Domnului şi Sf. Iosif a fost o adevărată căsătorie deoareoe găsim cele trei bunuri ale căsătoriei: copilul, credinţa şi sacramentul (taina). Copilul a fost Isus Hristos, credinţa s-a manifestat prin lipsa adulterului, iar sacramentul (taina) prin lipsa divorţului. N-a lipsit din căsătorie decît legătura trupească. (De nuptiis et concupisc. c. IX).

O întrebare pe care o putem pune este că oare, după învăţătura Fer. Augustin, putem atribui Maicii Domnului titlul de mijlocitoare şi comîntuitoare? Majoritatea teologilor catolici văd în opera mariologică a Fericitului Augustin afirmarea unei participări active a Maicii Domnului la opera de răscumpărare a neamului omenesc. După învăţătura Fer. Augustin în planul de răscumpărare a lui Dumnezeu se ascunde o taină pe care n-o putem înţelege: după cum printr-o femee am fost dat morţii, tot aşa printr-o femee trebuea să se nască pentru noi viaţa. Eva a fost cauza morţii tuturor oamenilor, Maria este izvor de viaţă nesecat pentru toţi oamenii. Adevărul acesta îl numeşte Fer. Augustin „magnnum sacramentum", marea taină (De agone christiano). In alt loc acelaş adevăr îl exprimă cînd zice că „Eva a conceput în inimă veninul şarpelui, iar Maria a conceput în pîntece carnea celui Atotputernic. Prin femeie am fost daţi morţii şi tot prin femee ne-a fost dată mîntuirea. Maria este femeea prin care trebue să ne vină mîntuirea. Pe ea o numeşte Fer. Augustin mamă a Mîntuitorului prin credinţă şi mamă a noastră a tuturora cari formăm „trupul tainic" a lui Isus Hristos. Motivul pentru care s-a învrednicit de această mare demnitate este faptul că „a cooperat prin iubire prentruca să se nască creştini în Biserică „(quia cooperata est charitate ut fideles in Ecclesia nascerentur") .... De sancta virginitate, c. VI).

Textul acesta nu trebue să-l înţelegem în sensul unei participări active — aşa cum vreau să înţeleagă romano-catolicii, ci numai în sensul unei participări morale, ţinînd seama de legăturile de afecţiune maternă ce există între Maica Domnului şi Fiul ei. Maria este izvorul milelor, ea este solitoare şi mîngăietoare. Ea ne învăluie în iubirea ei maternă In ea găsim plinătatea iubirii de oameni şi fiindcă a acceptat să devină mamă a lui Hristos, a acceptat să ne fie, în chip spiritual prin iubire şi mamă iubitoare a tuturor celor ce formăm „trupul tainic" a lui Hristos.

Invăţătura romano-catolică despre imaculata concepţie încă nu-şi găseşte temei în învăţătura mariologică, a Fer. Augustin. Textul pe care romano-catolicii îl aduc în sprijinul acestei învăţături nu se ocupă decît de păcatul actual, nu şi de cel strămoşesc. Motivul care a prilejuit textul în discuţie, a fost o învăţătură greşită a lui Pelagiu care susţinea într o lucrare a lui, că natura omenească, chiar şi după păcatul strămoşesc, n-a rămas coruptă nici rănită şi că prin urmare omul căzut, cu libertatea lui, poate săvîrşi binele, poate învinge concupiscenţa, poate să-şi înfrîneze patimile, poate cu un căvînt, trăi chiar fără păcat toată viaţa, poate să săvîrşească fapte ce îi sunt spre dreptate şi poate ajunge la fericire fără ajutorul harului divin. Sprijinit de învăţătura aceasta, Pelagiu aducea şi unele nume de persoane din V. T. şi unele din N. T. femei şi bărbaţi, cari au realizat programul acesta trăind după dreptate. Printre femeile acestea aduce şi pe Maica Domnului, despre care zice: „Pietatea ne constrînge s-o mărturisim fără de păcat" (Natura et gratia, VI. c. 36).

Fericitul Augustin, care a simţit, ca nimeni altul, în viaţa lui, toată povara păcatului, dar a gustat şi din mîngăierile harului divin, nu poate concepe o viaţă neprihănită pe pămînt, fără ajutorul permanent a lui Dumnezeu. El învaţă că n-a fost nici un om pe pămînt, care numai cu puterile proprii, să fi putut evita toate păcatele. Chiar şi aceia pe cari Pelagiu îi aduce ca exemple de viaţă neprihănită, dacă ar fi întrebaţi, ar mărturisi împotriva lui Pelagiu. Există totuşi o excepţie: Fecioara Maria, despre care Fer Augustin are aceste cuvinte: „Exceptăm

(Continuare în pag. 4)

Urmare din pag. 3

deci pe Fecioara Maria, despre care pentru onoarea Domnului, nu vreau să se discute atunci cind este vorba de păcate, căci nu ştim noi oare că ei i-a fost dată o supra abundenţă de har, pentru a învinge păcatul în toate privinţele, Ei care a meritat să conceapă şi să nască pe acela care, după cum ştim, n-a avut nici un păcat" (Natura et gratia c. 36,42). Toţi teologii apuseni sunt de acord şi recunosc în aceste cuvinte ale Fer. Augustin, lipsa păcatului actual în Fecioara Maria, adică a acelui păcat pe care omul îl săvirşeşte fiind în viaţă. Pe lingă acestea, teologia apuseană, mai vede în aceste cuvinte ale Fer. Augustin, lipsa păcatului strămoşesc, cel puţin indirect şi implicit. Pentru noi textul este foarte clar. Toată polemica pe care Fer. Augustin o duce împotriva lui Pelagiu se poartă în jurul păcatului actual. Nu există nici un cuvînt în toată această discuţie, care să ne facă să ne gindim măcar, la păcatul originar.

De altfel mai sunt şi alte dovezi care se pot aduce, împotriva învăţături rom. catolice, despre imaculata concepţie. In lucrarea sa „Imperfectum opus" Fer. Augustin zice că „Maria, Mama lui Hristos, a fost născută din pofta trupească a părinţilor" (1. VI. c. 21). In cartea sa „De paccatorum meritis et remissione", în cartea a II-a, cap. 24—38, vorbind despre întruparea Domnului reafirmă adevărul că nimenea, în afară de Mîntuitorul, n-a fost scutit de păcat. Carnea Mariei, din care Iisus Hristos şi-a luat carnea trupului său, o numeşte „materna carne paccati". Dacă Maria a fost născută din poftă trupească, a fost născută din păcat, deoarece plăcerea este din poftă deci este din păcat.

Tot împotriva dogmei despre imaculata concepţie mai găsim la Fer. Augustin şi aceste cuvinte: „Maria ex Adam mortua est propter peccatum" — Ştim cu toţii că moartea este plata păcatului originar. Dacă Fer. Augustin învaţă că Maria a murit, ca oricare muritoare de rînd, e dovadă că Fer. Augustin credea că Maria s-a născut şi ea cu păcatul originar.

Nu putem scoate din învăţătura Fer. Augustin dovezi nici pentru dogma mai recentă a rom. catolicilor despre înălţarea Macii Domnului cu trupul la ceruri. Cuvîntarea 208 din Apendice „In festo Asumptionis B. M." în Patrologia latină col, 2129—2134, nu este a se atribui Fer, Augustin.

Aceasta este pe scurt învăţătura mariologică pe care o putem desprinde din opera Fer. Augustin. Fecioria Maicii Domnului şi maternitatea ei divină sunt punctele principale din învăţătura lui mariologică. Învăţătura aceasta nu este alta decit învăţătura genuină a Bisericii din veacul acela, transmisă nouă prin genial Fer. Augustin, ca o sfîntă moştenire. Dacă azi, o anumită biserică, îşi arogă dreptul ca abuzînd de aceste învăţături clare şi limpezi ale Fer. Augustin, să-şi justifice unele inovaţii în materie de credinţă şi să dogmatizeze adevăruri streine de învăţătura de totdeauna a Bisericii, ele rămîn în ochii adevăraţilor închinători curate şi nefalsificate, aşa cum ne-au fost transmise de puternica personalitate a Fer. Augustin.

In concepţia Fer. Augustin, Maica Domnului, n-a fost o zeiţă ci a fost o fiinţă născută şi ea din aceiaşi carne muritoare ca şi noi, supusă şi ea morţii trupeşti, răsplată a păcatului originar, deşi s-a învrednicit, prin curăţenia ei sufletească, prin virtuţile care i-au împodobit sufletul, să nască pe Fiul lui Dumnezeu, pe Mîntuitorul lumii. Demnitatea ei de Mamă a lui Dumnezeu n-o scot din rîndul oamenilor. ci ea rămîne şi pe mai de parte ca rugătoare, împreună cu noi, înaintea tronului milostivirii lui Dumnezeu.

Prof. Alexandru Moisiu

Fericiţi sînt făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema

Recenzii

Mitropolia ortodoxă din R. Çehoslovacia, condusă de I. P. S. Mitropolit Elefterie, are ca organ oficial revista „Hlas Pravoslavi" — Glasul ortodoxiei —, care în anul acesta a intrat în cel de al 24 an de apariţie, iar după războiul recent, în anul 11. Incepînd cu 1955, revista apare într-un format octav, pe 32 pagini, cu 10 numere pe an. Çuprinsul ei este bogat în latura informativă şi duhovnicească şi este publicată în trei redacţiuni, una cehă, alta slovacă şi alta rusă-ucraineană. Dintre articole sunt de relevat cele istorice, ale defunctului episcop-mucenic Gorazd, cu privire la problema încreştinării Moravilor, arătînd cu documentaţie categorică încreştinarea ortodoxă a Moravilor, prin marii apostoli ai slavilor, sf. Constantin şi Metodie, în sec. IX-lea (Nr. 1, 2 şi 3). Apoi un şir întreg de lămuriri duhovniceşti, de articole de zidire sufletească, de informaţii şi în drumări, iar dintre colaboratori prof. D. Belu contribue cu cercetarea despre „Çaracterul realist al creştinismului", prof. M. Şesan cu expunerea „Despre sf. mărturisire" (Nr. 2).

•

Academia R. Cehoslovace, Institutul slav dela Praga, publică revista „Byzantinoslavica", în care urmăreşte în deosebi problema legăturilor dintre slavi şi Bizanţ. Numărul XV-2 pe 1954 cuprinde o serie de articole importante, ca: „Problemele studiului istoriei bulgare în epoca dominaţiunii turceşti" de prof. Kabrda J. din Brno, (p. 173 ss.), „Semnificaţia citadelei Stomion" de prof. Grecu V. dela Bucuresti, în care subliniază rolul acestei citadele, construite de turci, în vederea cuceririi Çonstantinopolei (p. 209 ss.), „Despre demnitarii şi demnităţile Marei Bisericii dela Çonstantinopole" de prof. Guilland R. dela Paris, care, urmînd expunerii bizantinului Pseudo-Kodinos, prezintă o icoană a stării dela Bizanţ, copiată, în ce priveşte organizarea curţii, de Alexandru cel Bun, după mărturia lui Dimitrie Cantemir; „Despre sinodul V ecumenic" de prof. M. Şesan dela Sibiu (p. 230 ss.). La fine se găseşte o foarte bogată informaţie bibliografică.

•

Institutul de studii al Ortodoxiei răsăritene dela Universitatea luterană dela Wittenberg-Halle, condus de prof. Dr. Konrad Onasch, din Republica Democrată Germană, acordă o deosebită atenţie problemei sf. icoane ortodoxe. In acest sens prof. Onasch a publicat un articol fundamental în revista „Theologische Rundschau", Nr. 3 pe 1954, despre „Omul apusean şi icoanele bisericii răsăritene".

M. Şesan

Indrumător omiletic

I. Sf. Evanghelie dela Matei 10,32 urm.

Se poate vobi despre: sfinţi.

1. Roada Duhului Sfint, care lucrează în Biserică, este sfinţenia, ce străluceşte în sfinţi.

2. Sfinţii sint o pildă pentru noi: ei ne arată cum trebue să păşim pe urmele lui Hristos, cum să trăim în duhul lui Hristos, săvirşind binele pentru semenii noştri.

3. Sfinţii sunt rugători pentru noi, ca nişte fraţi mai mari, cari ne ajută în lupta mîntuiri prin rugăciunile lor către Dumnezeu.

4. Pentru cinstea de care se bucură înaintea lui Dumnezeu şi pentru sfinţenia vieţii lor, noi îi cinstim şi le cerem — în rugăciune — ajutorul.

II. Sf. Evanghelie dela Matei 4, 18—23.

Se poate vorbi despre: Sf. Apostoli.

. Mîntuitorul şi-a ales apostolii dintre oamenii simpli şi muncitori. El a făcut din pescari apostoli.

2. Dacă Mîntuitorul e piatra din capul unghiului, apostolii sînt tot atîtea pietre de temelie ale Bisericii, sprijinite pe piatra cea din capul unghiului;

3. Dragostea lor pentru Mîntuitorul şi rîvna lor pentru binele oamenilor este o pildă pentru toţi credincioşii. Ei pot spune, cu sf. ap. Pavel: „păşiţi pe urmele noastre, că noi păşim pe urmele lui Hristos".

4. Să cinstim pe sf Apostoli, să ne însuşim învăţătura lor şi să împlinim voia lui Hristos aşa cum şi ei au împlinit-o.

III. Sf. Evanghelie dela Matei 6, 23—33

Se poate vorbi despre: purtarea de grije a lui Dumnezeu.

1. Noi credem că Dumnezeu, ca un tată plin de iubire, priveghiază peste viaţa noastră, peste viaţa fiilor Lui.

2. Mîntuitorul ne spune că nici un fir de păr nu se mişcă fără ştirea Lui şi că El ştie de ce avem trebuinţă şi ne împlineşte rugăciunea.

3. Dar această încredere în purtarea de grijă a lui Dumnezeu nu trebuie să ne îndemne la delăsare şi la lene, căci acestea sînt urite de Dumnezeu. Dimpotrivă Dumnezeu ne cere să muncim, să punem în lucrare toate forţele noastre, căci numai peste truda celui muncitor se coboară binecuvintarea Domnului.

4. Să fim dar oameni muncitori, mulţumind lui Dumnezeu pentru toate.

Te-Deum. *Miercuri 27 aprilie a. c, I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae a împlinit vîrsta de 73 ani. Cu acest prilej s-a săvîrşit în Capela mitropolitană o Doxologie de mulţumire către Dumnezeu, de un sobor format din: P. C. Prot.-vicar T. Belaşcu, rector S. Vlad, consilier D. Ciuchendea, prof. M. Şesan, duhovnic N. Belea şi diaconii I. Bolog şi C. Voicu.*

După Doxologie şi polihroniu, I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae a mulţumit celor prezenţi asigurîndu-i de grija părintească pe care o poartă tuturor şi pentru propăşirea Bisericii.

Au fost de faţă: P. S. Teodor, P. C. Părinţi consilieri, profesorii dela Institut, personalul administrativ dela Consistor şi Institut, studenţii teologi şi preoţii din oraş.

Întru mulţi ani Stăpîne!

*

Vizită. Întorcînd vizita făcută de Corul Catedralei din Sibiu la biserica Sf. Nicolae din Oraşul Stalin, corul acestei biserici a dat răspunsurile Sf. Liturghii în Catedrala din Sibiu într o Duminecă dinainte de Paşti. Corul, condus de prof. M. Reapciuc, avînd 43 persoane, a executat cîntările Sf. Liturghii după Arhanghelski, Muzicescu, Vinogradov şi Berezovschi. La sfîrşit au executat pricesnele: Doamne auzi rugăciunea mea, de Arhanghelski, „Cînd fost-a încă prunc Iisus" de Ceaikovschi, Slavă întru cei de sus, de Muzicescu. În cadrul Sf. Liturghii a predicat P. C. Prot, N. Bîrsan dela Oraşul Stalin. Atît corul cît şi predica au lăsat o impresie foarte bună în sufletul credincioşilor din Sibiu

*

Studenţii teologi — sub conducerea Prof. M. Şesan — au dat o serbare în Aula Institutului la 10 aprilie a. c. Programul a fost format din bucăţi de muzică religioasă, executate fie de cor, fie în cvartat sau duet. În cadrul serbării a conferenţiat P. C. Prof. Gr. T. Marcu despre: Muzica religioasă.

Redactor: Profesor Dr. NICOLAE MLADIN.

Tiparul Tipografiei „REÎNTREGIREA" Sibiu 1269 55

Taxa poştală plătită în numerar.

BIBLIOTECA CENTRA...
SIBIU

ANUL 103 SIBIU, 15 Iulie 1955 Preţul unui ex. 40 bani Nr. 27—28

Telegraful Român

ORGANUL OFICIAL AL ARHIEPISCOPIEI ORTODOXE ROMANE DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU
ŞI AL EPISCOPIILOR CLUJ ŞI ORADEA

Abonamentul
pentru parohii cl. I Lei 40; cl. II Lei 30; cl. III Lei 25. Particulari Lei 25. Autorităţi şi străinătate Lei 50. De sprijin Lei 75. Pentru America 10 Dolari.

Articolele şi corespondenţa
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

Preţul inserţiunilor
un cm.² 60 Bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.
Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai Nr. 35.

O sută de ani

dela naşterea întîiului Episcop al reînfiinţatei Eparhii a Vadului, Feleacului şi Clujului NICOLAE IVAN

În ziua de 17 mai a. c. s-au împlinit o sută de ani dela naşterea regretatului Episcop Nicolae Ivan, şi avem datoria să ne aducem cu acest prilej aminte de vrednicul şi devotatul slujitor al Bisericii Ortodoxe Romîne din fosta monarhie Austro-Ungară şi Episcop al Clujului în Romînia întregită.

Avem această datorie cu atît mai vîrtos cu cît sub a sa conducere s-au pus bazele multor instituţii ale nou înfiinţatei Episcopii a Clujului.

Regretatul episcop a avut o viaţă destul de sbuciumată şi grea, pînă cînd a ajuns din fiu de ţăran la demnitatea de arhiereu şi episcop eparhiot.

S-a născut în 17 mai 1855, în comuna Aciliu din judeţul Alba-Inferioară, încorporat mai tîrziu la Sibiu. Părinţii săi au fost Ioan Ivan şi Maria născută tot Ivan.

Şcoala primară a început-o în Aciliu, a continuat-o la şcoala din Sălişte în anii 1863, 1864 şi 1865. După absolvirea ei, a urmat liceul de stat din Sibiu unde ia bacalaureatul la 28 iunie 1874. În acelaş an se înscrie, la insistenţa părinţilor, la Institutul teologic din Sibiu, pe care îl absolvă în 1877.

Ca absolvent de teologie este ales de sinodul parohial din fruntaşa comună Sălişte cu unanimitate de voturi, de învăţător. Ca învăţător a funcţionat 7 ani. Se căsătoreşte în 24 Faur 1880 cu Maria, fica notarului din Nocrich. Din această căsătorie se naşte o fetiţă. La 9 zile după naşterea unicei sale fiice rămîne văduv. Însuşi spunea: „de n-aş fi avut această copilă ştie Dumnezeu ce s-ar fi ales de mine". Creşterea şi soarta ei i-a oţelit puterile.

Dela 1884 a început a colabora la „Luminătoriul" ziar redactat de Pavel Rotariu din Timişoara şi susţinut de Mociony, Brateş, Brediceanu şi Ungureanu şi alţi bănăţeni. În calitate de colaborator la acel ziar îl găseşte numirea de preot şi spiritual la penitenciarul din Aiud, unde a fost propus de mitropolitul Miron Romanul.

Sălişteni l-au ales în două rînduri de membru în consiliul municipal al judeţului Sibiu, iar învăţătorii l-au ales de preşedinte al despărţămîntului Sălişte a Reuniunii şi de vicepreşedinte al Reuniunii din districtul Sibiului. În această calitate reprezintă Uniunea la adunarea regnicolară din Budapesta din 1881. Industriaşii din Galeş îl aleseră prezident şi la plecare îi dăruiesc o medalie de aur prin mîna primpretorului Dr. Liviu Bran de Lemény.

La sfîrşitul lui octombrie 1884 este în Aiud în funcţiunea de duhovnic la Penitenciarul de stat şi rămîne pînă în 1890, cînd primeşte postul de redactor definitiv la ziarul „Telegraful Romîn". Participă între timp ca membru în consiliul municipal al judeţului Alba-Inferioară ca ales al cercului Ighiu.

Scrie „Schiţe din viaţa criminală" şi publică pe lîngă o mulţime de articole de ziar, schiţele „Copilul de suflet", „O căsătorie la ţară", „Cantorul Anton" şi „Monografia comunei Sălişte".

La ziarul „Telegraful Romîn" rămîne pînă la 1 februarie 1892, cînd protopopiatul Alba-Iulia îl cere şi este numit administrator protopopesc la Alba-Iulia unde este ales pe urmă protopop definitiv. Aici edifică o casă parohială, a reparat biserica şi şcoala şi pune la cale zidirea şcolilor din Pîclişa, Cetea, Mesentea, Bucerdea, Tăuţi, Oarda, Geoagiul de sus, Gîrbova şi Inuri.

Din 1894 administrează deodată şi protopopiatul Orăştie pînă în 1897 cînd este ales referent în senatul epitropesc al Consistorului din Arhidieceză.

Dela această dată activitatea sa se desfăşoară aici mai cu seamă pe teren gospodăresc. El a fost referentul zidirii Catedralei. Tot în timpul referadei sale s-au zidit mai multe vile în Sibiu, s-a cumpărat hotelul „Habermann" [„Europa"] s-a zidit noul Institut teologic ş. a.

După o activitate atît de prodigioasă este explicabil că privirile tuturora s-au îndreptat în 1919 asupra arhimandritului Nicolae Ivan, pe care îl deleagă Sinodul Arhidiecezan, ca preşedinte al Consistorului nou înfiinţîndei episcopii din Cluj, unde îşi începe activitatea la 1 octombrie 1919, descinzînd din Sibiu-Cluj cu o masă de scris, o cassă Wertheim şi cîteva scaune, dar aici nu are nici pentru acestea un adăpost. N-are nici casă nici biserică, căci în bisericuţa parohială din deal nu încăpeau credincioşii din Clujul Romîniei noi.

Încă în 1920 cumpără pentru viitorea Episcopie casa din 6 Martie 31 şi apoi pe rînd toate celelalte.

Chiar în 1919 iniţiază arhimandritul Nicolae Ivan, în Sibiu, colecta pentru zidirea Catedralei.

Pe ziua de 1 iulie 1926 înfiinţează Tipografia Eparhială, iar la 1 noembrie 1929 a deschis Librăria Eparhială.

Încă din 1919 înfiinţează ziarul oficial „Foaia Bisericească" care se transformă pe 1 septemvrie 1923 în ziarul „Renaşterea".

La 1 decembrie 1923 deschide căminul preoţesc, şi tot în 1923 se pun bazele muzeului eparhial pe cînd biblioteca exista încă din 1922.

Pe lîngă această bogată activitate gospodărească n-a neglijat îndrumarea spirituală şi morală a clerului şi credincioşilor săi, făcînd o mulţime de vizitaţiuni canonice, sfinţind biserici şi clerici şi propoveduind dreapta credinţă cu vreme şi fără vreme.

Spun mulţi că a fost un bun gospodar, dar n-a fost numai gospodar, Creşterea clerului a urmărit-o deaproape în Academia Teologică şi l-a îndrumat în viaţă cu energie, dar şi cu bunăvoinţă.

Dacă ar fi fost numai un bun gospodar şi-ar fi mărit şi averea sa cel puţin în proporţia acestei averi episcopale. A fost însă un om cu mult suflet pentru toate interesele Bisericii şi neamului său,

Cînd şi-a reales consistoriul, după alegerea sa, şi cînd a numit profesorii Academiei Teologice nu şi-a plasat rudele şi cunoscuţii, ci s-a înconjurat cu cele mai potrivite elemente pentru prosperarea instituţiunii. Oamenii care au fost contra lui la alegeri, îi găsim ulterior cu dînsul în cea mai strînsă prietenie, bunăînţelegere şi colaborare.

A căutat să aprecieze oamenii după merit, şi după cît i-a stat în putinţă să fie şi drept.

La moarte, toată averea sa, pînă într-un ban a lăsat-o Bisericii, deşi avea moştenitori direcţi. A dat ajutoare din punga sa proprie de circa 70.000 Lei anual, în total 800.000 Lei, studenţilor săraci şi lipsiţi în cursul păstoririi, iar casa sa din Cluj şi o vilă la Sovata au rămas Episcopiei.

A fost totdeauna şi în tot locul de faţă unde era un interes obştesc de apărat pentruca dispărînd dintre noi, să

Continuare în pag. 4

Tratatul de Teologie Simbolică al lui Hr. Andrutsos

(Hr. Andrutsos, SIMBOLICA. Traducere din limba greacă de Iustin Moisescu, profesor universitar. Editura Centrului Mitropolitan al Olteniei, 1955)

Apariția în românește a *Simbolicei* marelui teolog grec Hristu Andrutsos constituie, fără îndoială, un eveniment important în teologia românească. Căci, incontestabil, această lucrare este unul dintre cele mai bune tratate ortodoxe de teologie simbolică, dacă nu chiar cel mai bun. Dintru început, Simbolica aceasta s a impus ca un adevărat model de privire atotcuprinzătoare a problemelor, de sesizare imediată a esențialului și de expunere sistematică și clară, fără balast inutil de material de erudiție, istoric, filologic, sociologic sau chiar doctrinal, și fără locuri întunecoase în diferiteie precizări de poziții ale confesiunilor. Micile defecte ale acestei lucrări se reduc aproape la nimic în fața evidentelor și rarelor calități de fond și de formă cu care se prezintă.

Simbolica lui Andrutsos a apărut, în primă ediție, în 1901 la Atena; iar ediția doua, revăzută și adăugită, a apărut tot acolo, în 1930. După această din urmă ediție s-a făcut traducerea românească.

Cartea aceasta se compune din două părți, precedate de o introducere.

In introducere (p. 9—20) se lămurește *noțiunea de simbolică*, se arată *izvoarele simbolicii și valoarea lor*, așa cum aceasta e văzută — deosebit — de confesiunile creștine, se determină *limitele și metoda simbolicii* și se dă o schiță a *istoriei simbolicii.*

Partea întîi (p. 21—56), în două capitole, se ocupă cu *cele mai importante cărți simbolice*, arătîndu-le, pe scurt, cuprinsul, împrejurările în care s-au compus și valoarea. Anume, cap. I vorbește despre *cele trei simboluri numite ecumenice* — simbolul numit apostolic, simbolul niceo-constantinopolitan și simbolul numit atanasian — dintre care numai al doilea se bucură de adevărată ecumenicitate, și materială și formală. Cap. II, intitulat *Cărțile simbolice ale fiecărei biserici*, prezintă *cărțile simbolice ale Bisericii Răsăritene, cărțile simbolice ale Bisericii Apusene, cărțile simbolice ale protestanților* (ale luteranilor sau evanghelicilor, ale calvinilor sau reformaților și apoi ale ramificațiilor mai importante ale protestanților).

Este de remarcat frumoasa și întru totul justa apreciere — mai rară la teologii greci — făcută de Andrutsos Mărturisirii Ortodoxe a lui Petru Movilă, mărturisire care „după cuprins este o expunere foarte completă și, totodată, foarte pătrunzătoare a sistemului dogmatic și moral al Bisericii Ortodoxe, iar, ca formă, este un catehism plin de viață, cu putere de cuvînt și farmec excepțional... aducînd aminte de stilul simplu și, totodată, impunător al vechilor Părinți ai Bisericii... Opera lui Movilă respiră duhul Bisericii Ortodoxe Răsăritene, în toată frumusețea lui arhaică, așa cum el străbate prin marii Părinți ai Bisericii... rămînînd pururea un monument foarte prețios al Ortodoxiei și un ajutor, cu totul neîntinat de rătăciri, pentru Simbolică" (p. 38).

In genere, observațiile lui Andrutsos asupra cărților simbolice, și ortodoxe și neortodoxe, sînt bine cîntărite și întemeiate, cu excepția uneia singure, anume aceea referitoare la autorul falsei Mărturisiri ortodoxe, atribuită patriarhului de Constantinopol Ciril Lucaris. După cum se știe, în anul 1629, a apărut la Geneva, mai întîi în latinește, o Mărturisire de credință intitulată *„Mărturisirea Răsăriteană a credinței creștine"*, cuprinzînd o serie de rătăciri protestante, mai ales calvine, și avîndu-și indicat ca autor pe însuși Ciril Lucaris. Această mărturisire a adus multă confuzie și turburare. Se cunoaște puternica reacțiune a Bisericii Ortodoxe împotriva acestei perfide încercări de a-i altera credința și de a o compromite. In controversa — care nu s-a închis definitiv — asupra autorului Mărturisirii în cauză, Andrutsos se alătură părerii lui Marcu Renieri, după care Mărturisirea calvinizantă de la 1629 este opera lui Ciril Lucaris, care însă a scris-o „fără voie și silit, urmărind pe de o parte să-și asigure bunăvoința ambasadorilor Angliei și Olandei la Constantinopol, iar, pe de altă parte, socotind pe protestanți, din punct de vedere moral și, în general, sub toate aspectele, mai ușor de suportat decît pe Iezuiții prefăcuți și vicleni, apărători ai Bisericii Apusene, din partea cărora el a suferit cumplit" (p. 37) și cărora, în cele din urmă, le-a căzut victimă. Andrutsos se sprijină pe faptul că Ciril Lucaris n-a dezavuat în public Mărturisirea pusă pe seama lui și pe faptul condamnării lui Lucaris de către sinodul din Constantinopol, în anul 1638, sub Ciril Contaris. Dar, astăzi, mai ales după descoperirea, la Geneva, de către Hrisostom Papadopulos, în 1904, a manuscrisului *Apologiei Patriarhului Ciril Lucaris* din 1634 și în urma cercetărilor moderne, publicate în volumul omagial pentru Patriarhul Ciril Lucaris, în Atena 1939, nu se mai poate susține că autorul Mărturisirii din 1629 ar fi Patriarhul Ciril Lucaris, cunoscîndu-se și motivele pentru care Ciril Contaris a susținut condamnarea lui Cirtl Lucaris, ca și motivele pentru care, și calvinii și Iezuiții, au ținut sub tăcere apologia lui Lucaris, trimisă la Geneva. In aceeași greșeală au căzut, la noi, teologul I. Mihălcescu și istoricul N. Iorga, printr-o greu explicabilă ploconeală față de o istoriografie neprietenă Ortodoxiei. (A se vedea: Prof M. Șesan, *In amintirea Soborului de la Iași din 1642*, p. 6—7 — Extras din Revista „Candela", anul LIII—LIV, 1942—43; Prof. T Popescu, recenzie la volumul *Kyrillos o Lukaris*, Atena 1939, — în Bis. Ort. Rom. nr. 9—10, 1942, p. 455 urm.).

Această primă parte a Simbolicii lui Andrutsos ar fi putut să fie, desigur, mai desvoltată — și poate că unora li se pare prea redusă așa cum este —, dar nu trebuie să se piardă din vedere menirea specială a teologiei simbolice și concepția — justă — a autorului în această privință. Este adevărat că, mai ales în confesiunile apusene, s-a scris mult asupra simbolurilor de credință și s au formulat multe și felurite opinii cu privire la timpul, locul și împrejurările în care s-au compus, dar înfățișarea detaliată a discuțiilor în jurul acestora nu este de un folos real pentru Simbolică, ci dimpotrivă un balast inutil. Aici este suficientă notarea rezultatelor sigure ale criticii istorice. Și aceasta este dată în măsura cuvenită. Cum cu dreptate observă Andrutsos, Simbolica trebuie să se înțeleagă „nu ca un studiu al ramurei istorice a Teologiei, ci ca studiu al ramurei sistematice, care tratează numai despre deosebirile dogmatice" (p. 14), neluînd în considerare deosebiri de altă natură, decît numai dacă acestea implică sau antrenează deosebiri esențiale referitoare la dogmă. Aceasta este menirea specială a Simbolicii, adecă să compare adevărul cu ceea ce este rătăcit, ceea ce este întemeiat scripturistic și tradițional cu ceea ce este adăugat sau răstălmăcit, arbitrar sau inventat, nu să desfășoare erudiție istorică. De aceea, întrucît Simbolica are drept scop să expună sistematic deosebirile dogmatice existente dintre confesiuni, pe temeiul cărților simbolice, pentru ea este de prisos să se angajeze într-o examinare mai largă a compunerii simbolurilor și cărților simbolice sau chiar într-o cercetare mai amănunțită a conținutului fiecăruia dintre ele, în raport cu celelalte.

Partea a doua (p. 57—245), principala parte a Simbolicii, expune, în nouă capitole, unele cu mai multe subdiviziuni, *deosebirile dogmatice dintre biserici.* Se începe printr-o *privire generală*, în care se înfățișează caracteristica doctrinară generală a confesiunilor, pentru ca din perspectiva ei, să se înțeleagă apoi și să se urmărească mai cu ușurință examinarea amănunțită a diferitelor probleme în parte. In continuare se tratează despre *Biserică* (ființa Bisericii, și ierarhia, după ortodocși, apuseni și protestanți; mîntuirea în Biserică, raportul dintre Biserica văzută și cea nevăzută), despre *Revelația divină* (izvoarele revelației, judecătorul și interpretul izvoarelor revelației, canonul, traducerile și citirea Scripturii), despre *Dumnezeu în Treime*, despre *starea originară a omului*, după ortodocși, apuseni și protestanți, despre *păcatul strămoșesc*, după cele trei confesiuni, despre *răscumpărare*, (persoana și opera Domnului, harul dumnezeesc și lucrarea lui, ființa și condițiile îndreptării, legea evanghelică, împlinirea poruncilor și faptele prisositoare), despre *mijloacele harului dumnezeesc* (cuvîntul lui Dumnezeu și tainele, ființa, lucrarea și numărul tainelor, tainele din afara Bisericii, cele șapte taine), despre *cultul divin* — toate acestea cu precizarea diferențelor interconfesionale, cu reliefarea temeiniciei învățăturii ortodoxe și cu critica obiectivă, fără patimă polemică, a diferitelor erezii sau schisme principale.

Demne de remarcat sînt, în Simbolica lui Andrutsos, profunda cunoaștere a învățăturii confesiunilor și puterea de pătrundere a temeiurilor ca și stăpînirea deplină a mijloacelor de exprimare sintetică de o rară limpezime, de unde rezultă înfățișarea în cea mai clară lumină a concepțiilor dogmatice ale confesiunilor, iar pentru cititor, putința de a cunoaște de la începutul capitolelor elementele esențiale și fundamentale, datorită cărora înțelegerea expunerii de amănunt nu mai prezintă greutăți serioase. De aceea expunerea lui Andrutsos nu este numai densă și grea de conținut, ci și antrenantă. Capacitatea lui Andrutsos de a surprinde concepțiile în esența lor și de a le prezenta limpede și în cea mai logică înlănțuire a lor este într-adevăr excepțională, de unde și plăcerea intelectuală în urmărirea expunerilor lui, pe lîngă largul orizont senin pe care acestea îl deschid.

Metoda întrebuințată în Simbolica lui Andrutsos este cea *comparativă*, după care expunerea fiecărui punct din învățătura de credință ortodoxă este însoțită de expunerea în comparație a învățăturilor corespunzătoare ale celorlalte confesiuni. Avantajul acestei metode constă în aceea că oferă o cunoaștere imediată a deosebirilor doctrinare dintre confesiuni, scutind pe cititor de un efort special pe care, altfel, ar trebui să-l facă pentru a-și preciza aceste deosebiri în amănunt. Pericolul de fărîmițare a unității doctrinare a fiecărei confesiuni luate în parte, pericol pe care — după unii — această metodă l-ar favoriza, se înlătură prin continua referință la duhul general și la concepția fundamentală a confesiunilor, care stau la temelia concepțiilor speciale și în lumina cărora acestea din urmă primesc înțeles. Metoda *sistematică* după care întreaga învățătură de credință ortodoxă se expune la un loc, urmată în alte capitole, de expunerile pe rînd și fără comparație imediată dintre ele a învățăturilor celorlalte confesiuni, tot la cîte un loc și în întregime acolo fiecare, metodă întrebuințată în alte manuale — ca d. p. în Compendiul de Teologie Simbolică al lui I. Mihălcescu — nu face decît să prezinte succesiv trei dogmatici în rezumat, ortodoxă, apuseană și protestantă, de unde necesitatea, în vederea comparației, sau ca să se facă mereu repetări și reveniri uneori plictisitoare sau ca cititorul să fie lăsat să facă singur comparațiile de care are absolută nevoie. De aici folosul ma

Indrumător Omiletic

I. Sf. Evanghelie dela Matei 6,18—23.

Se poate vorbi despre: înfrățirea popoarelor.

1. Mîntuitorul nu disprețuiește pe cel străin, (sutașul roman), ci îi laudă credința și îi împlinește dorința.

2. De aici reese că orice om din orice neam trebue prețuit și ajutat, trebue socotit ca un frate al nostru.

3, Văzînd în fiecare om un frate și prețuind valoarea fiecărui popor, vom sprijini convețuirea pașnică a oamenilor de diferite naționalități și colaborarea dintre popoare.

3. Să avem dar atitudinea Mîntuitorului față de toate popoarele: atitudine de dragoste și frățietate.

II. Sf. Evanghelie dela Matei 9,1—8.

Se poate vorbi despre: ajutorare.

1. Mîntuitorul laudă credința celor ce au purtat pe slăbănog pînă la El. Prin aceasta el laudă întovărășirea pentru un lucru bun.

2. De fapt nici un om nu-și poate împlini toate singur: fiecare are nevoie de ajutorul semenilor săi. Și poetul zice: că unde-s doi puterea crește, iar proverbul ne învață că mult pot cei buni împreună

3. Urmînd porunca iubirii creștine, care ne învață să fim la o laltă ca frații și să ne ajutăm unii pe alții, în vremea acestor munci de vară să fim ajutători, ca prin muncă înfrățită să ducem la bun sfîrșit secerișul și treerișul.

4. In felul acesta vom urma pilda celor din Evanghelie și binecuvîntarea Domnului va fi cu noi și cu munca noastră.

---

redus al acestui mod de tratare a materialului Simbolicii. Și în această privință a metodei, Andrutsos a ales calea cea mai bună, pe lîngă faptul că nu se mărginește exclusiv la cele trei mari confesiuni creștine.

Simbolica lui Andrutsos este alcătuită pe baza unui imens material de informație, dar cu toate acestea trimiterile la acest material nu sînt făcute decît acolo unde se simte neapărată nevoie și, tot așa citațiile și notele subliniare sînt puse numai în măsura în care sînt absolut necesare, de unde o cursivitate particulară și neîntreruptă a expunerii și o ușurință deosebită în urmărirea ei.

Marea importanță a problemelor doctrinare interconfesionale și spiritul în care aceste proi bleme sînt analizate și rezolvate în Simbolica lui Andrutsos, spirit de critică justă și hotărîtă dar fără patimă, fac din această lucrare un instrument de o valoare excepțională în cunoașterea temeinică și dreaptă a cultelor, ceea ce ajută fără îndoială la nașterea unei atmosfere irenice între culte, la formarea unui spirit de înțelegere între ele și la respect reciproc. Este și acesta un mare merit al Simbolicii lui Andrutsos, că, fără să fi urmărit în deosebi acord sau colaborare dintre culte, ajută totuși climatului democratic să-și arate cu mai bune rezultate roadele și în acest sector de viață, tocmai printr-o dreaptă cunoaștere, pe care o prilejuește; și printr-o largă înțelegere, pe care o prepară și care poate să aibă nebănuit de fericite consecințe în viața sufletească a credincioșilor.

O mențiune specială și un cuvînt de binemeritată laudă se cuvine și versiunii românești ca atare. Traducătorul, Prof. Univ. Iustin Moisescu, bun cunoscător al bogățiilor de expresie, al capacității de mlădiere și de nuanțare a limbii grecești, și totodată bun și apreciat mînuitor de condei și în românește, și avînd în același timp simpatie și afinitate față de cugetarea strălucitului dascăl de teologie, care a fost Andrutsos, a reușit să lucreze așa ca prin traducerea românească să nu se piardă nici una dintre calitățile, și de fond și de formă, ale originalului. De aceea sîntem siguri că influența acestei importante opere, care de pe acuma poate fi considerată clasică în genul ei, se va exercita în direcția unui simțitor progres teologic la noi și că încă o bună bucată de vreme de aici înainte, tot ceea ce se va scrie în domeniul teologiei simbolice la noi va trebui să țină seamă în primul rînd de lucrarea aceasta, iar încercările de sinteză din acest domeniu nu vor putea să fie, o vreme iarăși, decît refaceri și retușări, completări sau simple amplificări ale Simbolicii lui Andrutsos.

I. Todoran

Gheorghe Dima

(30 de ani dela moartea marelui compozitor)

În 4 iunie a. c. s-au împlinit 30 de ani dela moartea marelui compozitor clasic romîn Gheorghe Dima. Cine ar putea înfățișa generației actuale de muzicieni și iubitori de muzică personalitatea covîrșitoare a lui Gheorghe Dima mai bine decît însăși inspiratele sale creații muzicale! Ceea ce încercăm prin aceste rînduri este doar un smerit omagiu adus memoriei unui creator muzical adevărat.

Gheorghe Dima s-a născut în 10 octomvrie 1847, în Brașov (azi Orașul Stalin), din părinți negustori. La vîrsta de 3 ani rămîne orfan de tată și este crescut de mama sa.

După terminarea studiilor primare și de cultură generală în Brașov și Viena, potrivit dorinței mamei sale, Gheorghe Dima se înscrie la școala politehnică din Karlsruhe. În mediul cultural artistic de aci se simte însă tot mai mult atras spre muzică și astfel, trecînd peste voința familiei, Gheorghe Dima se dedică studiului muzicii.

Într-adevăr, face progrese mari mai ales în arta cîntatului vocal și în compoziție. Profesorii săi îl apreciază în chip deosebit și i se oferă un angajament la opera din Klagenfurt. Dar, cedînd rugăminților mamei sale, în anul 1874 Gheorghe Dima se reîntoarce în Brașov unde este numit profesor la liceul românesc confesional. Tot aci se căsătorește cu Maria Florian, fiica unui negustor brașovean

În curînd însă o grea încercare îl așteaptă pe tînărul profesor de muzică: moartea soției și a celor doi copilași. Încercînd să-și lecuiască durerea sufletească, în anul 1878 Gheorghe Dima pleacă la Leipzig spre a-și completa studiile muzicale.

Ca și în primii ani de studii muzicale, și de data aceasta paralel cu lecțiile de canto și compoziție, muzicianul romîn participă efectiv la o serie întreagă de manifestări muzicale, mai ales ca solist în oratorii, ca interpret și autor de lieduri.

În anul 1880 Gheorghe Dima se reîntoarce în patrie și în curînd dă concerte ca solist vocal — bas cantabil — în Brașov, Sibiu, Lugoj, Arad și chiar peste munți, în București.

În anul 1881 este numit profesor de muzică la Seminarul Andreian din Sibiu, oraș în care se și stabilește, activînd intens și rodnic timp de 18 ani.

În Sibiu s-a manifestat și s-a impus Gh. Dima nu numai ca pedagog muzical, predînd muzica dela catedră și dînd lecții particulare de canto și de pian, dar și ca un strălucit dirijor de cor și orhestră,

„Reuniunea de cîntări", atunci curînd înființată în Sibiu, îl invită să-i fie dirijor, ceea ce Gh. Dima primește.

Programele tipărite ale concertelor acestei reuniuni sunt mărturii elocvente despre nivelul artistic înalt la care Gheorghe Dima a ridicat „reuniunea". Lucrări mari ca: „Anotimpurile" și „Creațiunea" de Haydn, „Stabat Mater" de Rossini, „Noaptea Valpurgiei" de Mendelsohn Bartholdy, alături de valoroase lucrări muzicale de Schubert, Brahms, Gade, etc. au fost puse în studiu și prezentate în concerte publice sub bagheta maestrului Gheorghe Dima.

„Reuniunea" crește astfel și ajunge în curînd o corală matură. În anul 1895 ea face o excursie la București și concertează în sala Ateneului, repurtînd un mare succes.

De cît prestigiu s-a bucurat Gh. Dima în Sibiu se vede și din faptul că însăși corala săsească de aici „Hermanstädter Männergesangverein" îl invită a-i fi dirijor, ceea ce Gh. Dima primește. Paralel cu activitatea muzicală pe teren laic, Gh Dima desfășoară o bogată activitate muzicală pe teren bisericesc, organizînd un cor al bisericii Mitropoliei cu care cînta la sărbătorile mari și compunînd întreg repertoriul necesar acestui cor.

În general, în cei 18 ani petrecuți în Sibiu, Gh. Dima a desfășurat cea mai rodnică activitate creatoare. Mediul muzical al Sibiului, împrejurimile pitorești ale orașului și regăsirea liniștei sufletești în urma încheierii unei noi căsătorii (cu Maria Bologa) au favorizat manifestarea talentului componistic.

Liturghia în sol major, pricesne, irmoase, cîntări funebre, armonizări și prelucrări de cîntece populare, cîntece originale în gen popular, lucrări mari ca: balada „Mama lui Ștefan cel Mare", „Hora", precum și numeroase cîntece-lieduri — sunt scrise de marele muzician în rodnicii ani petrecuți în Sibiu

Gheorghe Dima era o adevărată personalitate muzicală, cînd în anul 1899 a fost chemat în orașul natal ca profesor de muzică la liceul românesc și ca dirijor al corului bisericii Sf. Nicolae. Totodată Gh. Dima primește conducerea muzicală a „Reuniunii de gimnastică și cîntări". În deosebi viața acestei reuniuni primește acum, prin bagheta măiastră a lui Gh. Dima, un avînt neîntrecut. Concerte cu programe bogate se succed cu regularitate. Oratorii cantate și coruri de Mozart, Beethoven, Brahms și alți compozitori clasici și romantici, precum și compoziții de autori romîni (C. Porumbescu, Gh. Dima, T. Popovici, T. Brediceanu, etc.) alcătuiau programele acelor concerte.

În Brașov. Gheorghe Dima nu este scutit nici de data aceasta de noi grele încercări familiare. Tot aci îl surprinde și primul război mondial. Urmează refugiul compozitorului în București, prinderea lui — după ocuparea capitalei — aducerea lui în Ardeal și întemnițarea în Brașov, Tg.-Mureș și Cluj, pînă în anul 1918.

Deși bolnav și bătrîn, Gheorghe Dima suportă cu bărbăție regimul temniței. Foarte mult l-a ajutat și acum, talentul său muzical. In anii grei de închisoare, Gheorghe Dima a compus mult, mai ales muzica religioasă.

În anul 1918, cînd a fost eliberat, Gheorghe Dima, era bolnav și secătuit de puterile intelectuale și fizice care îi mai rămăseseră.

În 4 iunie 1925 Gheorghe Dima moare, lăsîndu-ne o vastă moștenire muzicală.

Dacă din creațiile muzicale ale marelui muzician am aminti numai pe cele tipărite și tot am ajunge la concluzii impresionante: Liturghia în sol major pentru cor de bărbați, Liturghia La major pentru cor mixt precum și alte 18 lucrări religioase pentru acelaș gen coral; 120 creații muzicale pentru cor de bărbați; 76 cintece-lieduri precum și marile lucrări „Mama lui Ștefan cel Mare", „Hora" și „Cantata" — pentru cor și orhestră — iată ce comoară muzicală am moștenit dela Gheorghe Dima. Numeroase alte lucrări muzicale se găsesc însă în manuscris. Cît de mare a fost personalitatea lui Gheorghe Dima se vede și din aprecierile elogioase apărute în revistele și ziarele contimporane.

Suplementul numărului din iulie 1911 a revistei „Le Monde" din Franța, făcînd aprecieri asupra lucrărilor lui Gh Dima, tipărite pînă la acea dată, scrie că, pornind dela armonizarea cîntecelor populare, Gh. Dima s-a ridicat, printr-un proces de asimilare personală-magistrală pînă la muzica clasică. Articolul consideră lucrările muzicale ale lui Gh. Dima ca „perfecte".

Stăpîn deplin al tehnicei componistice, Gh Dima a fost fără îndoială, mai întîi de toate, „un adevărat talent", cum îl numește revista „Leipziger neue Zeitschrift für Musick" (Nr. 13 din 1899).

Compozițiile lui Gh. Dima ne transmit căl-

Lucrări de vară

Deşi timpul — în primăvară mai ales — a fost nefavorabil, totuşi recolta acestui an este îmbelşugată. Oamenii muncii din agricultură — mobilizaţi de chemarea de a da 10 milioane tone grîu şi porumb — au luptat, muncind cu elan şi sîrguinţă şi aplicînd metode agrotehnice avansate — şi au biruit. Ajutaţi de clasa muncitoare care le-a trimis unelte de trebuinţă, tractoare şi alte maşini agricole, sămînţă selecţionată, îngrăşăminte chimică ş. a., îndrumaţi de tehnicienii agricoli, care au fost mereu pe teren, dînd un ajutor direct şi calificat, ţăranii muncitori — folosind toate aceste ajutoare — au dus lupta unor recolte bogate cu succes. Nu numai cei din gospodării agricole colective şi întovărăşiri agricole au muncit după metode şi cu mijloace avansate, ci şi ţăranii cu gospodării individuale au părăsit obiceiurile pe care le-au apucat din bătrîni, convingîndu-se din proprie experienţă că prin o lucrare mai bună a pămîntului pot scoate o recoltă mai bogată de pe suprafeţele de pămînt ce le au. Rutina a fost înlocuită cu avîntul creiator, cu aplicarea după loc şi condiţii a noilor metode şi mijloace, dovedite practic ca superioare vechilor metode.

Acum suntem în toiul secerişului şi treerişului. Ţăranul muncitor adună cu bucurie rezultatele muncii lui şi a ajutorului primit. Secerişul trebue făcut la timp, cînd lanurile sînt în pîrgă, pentruca să nu se piardă nici un bob de grîu. Treerişul trebue făcut îndată şi cu aceeaşi grijă, ca nimic din recolta acestui an să nu se risipească. Fiecare bob este aur, aur de preţ, pentru poporul muncitor. Totodată trebue predată şi cota pentru stat. Predarea cotei este o datorie patriotică, pentrucă ea asigură hrana celor din spitale, internate, cantine, cazărmi şi a oamenilor muncii dela oraşe şi e folosită în industria uşoară Ţărănimea muncitoare a primit ajutorul frăţesc al clasei muncitoare, obţinînd astfel o recoltă bogată şi bucurîndu-se de primirea produselor industriale, ea arată acum prin predarea cotelor recunoştinţa pentru acest ajutor, ataşamentul ei faţă de patrie, aducînd o contribuţie însemnată la ridicarea nivelului de trai a poporului muncitor şi la întărirea patriei.

E vară: secerişul şi treerişul sunt în toi. Preoţimea noastră e îndrumată să-şi dea contribuţia sa la muncile acestea de vară, colaborînd cu organele locale de stat şi ducînd muncă de lămurire între credincioşi, pentruca secerişul, treerişul şi predarea cotelor să se facă la timp şi în condiţiuni optime. In felul acesta ne vom arăta buni cetăţeni ai Statului şt luptători activi pentru pace, pentru bunăstarea poporului, pentru binele şi propăşirea patriei.

(Urmare din pag. 1)

lase după sine pilda vieţii sale plină de rîvnă, de muncă neadormită şi posterităţii drumurile croite înspre înălţarea Bisericii sale.

Clujului i-a imprimat, prin ridicarea Catedralei, alt aspect. Ea vesteşte pînă departe credinţa, priceperea, jertfa şi sîrguinţa unui neam.

Sînt oameni eruditi, învăţaţi, plini de căldură pentru oameni în viaţă, dar nu lasă urme după moartea lor. Şi sînt alţii care prin un singur cuvînt al lor, alţii prin creaţiunile lor deschid drumuri posterităţii. Dintre aceştia din urmă a făcut parte şi regretatul Episcop Nicolae Ivan.

Pentru toate acestea şi altele multe care nu se pot aminti aici, noi, cei de azi, ne plecăm adînc şi închinăm un moment de pioasă aducere aminte.

Dr. VASILE SAVA
Vicar episcopesc pensionar

[Urmare din pag. 3]

dură sufletească, dar exprimă în deosebi gîndire profundă, concepţie estetică, în accepţia filosofică a cuvîntului. Interpretarea profundă a textului literar îi sugera lui Gh. Dima întreaga desfăşurare a imaginilor muzicale şi — în linii mari — însăşi forma lucrării. Unui gînd luminos din textul literar totdeauna îi corespunde o imagine muzicală luminoasă, creată pentru registrul superior al vocii sau printr-o inflexiune tonală ascendentă, sau prin ambele mijloace, plus altele. Procedee de sens contrar sunt folosite pentru a exprima un gînd întunecat sau un sentiment dureros.

O grije deosebită avea Gh. Dima în compunerea operelor muzicale religioase. Muzica religioasă a lui Gh. Dima nu este expresia unui sentimentalism afectat, ci eu exprimă simţirea religioasă a unui suflet omenesc sănătos, echilibrat. Dacă, ascultîndu-le, unele compoziţii religioase ale marelui compozitor pot face impresia unor lucrări cu caracter aproape profan, aceasta nu din cauza unei deficienţe componistice, ci din cauza unei interpretări necorespunzătoare. Cine a avut fericirea să asculte preacosna „Cu trupul lui Hristos" în interpretarea solistă a regretatului profesor şi cîntăreţ Petru Gherman, sau a altor solişti cu superioare însuşiri sufleteşti şi muzicale, nu poate contesta caracterul religios autentic al compoziţiilor de acest gen create de Gh. Dima.

Este adevărat că lucrările lui Gh. Dima, de orice gen, nu sunt uşor accesibile. Interpretarea lor reclamă o pregătire temeinică. Gheorghe Dima este o culme. Dar cine este în stare să facă eforturile necesare spre a urca pînă la atmosfera atît de purificată a acestei culmi, va fi răsplătit cu satisfacţii sufleteşti adevărate.

Gheorghe Şoima

Necrolog

Duminecă 27 aprilie 1955 după grele suferinţe, a încetat din viaţă, văduva de preot Elisabeta Mureşan, vrednica soţie a defunctului preot Valeriu Mureşan din comuna Telciu, raionul Năsăud, reg. Cluj

In vîrstă de 86 ani în anul al 19-lea al văduviei, cu o deosebită mortificare şi plină de exemplară tărie morală, după primirea Sfintelor Taine, şi-a dat nobilul său suflet în mîinile Creatorului

Mamă, preoteasă şi bunică, a crescut copii nepoţi şi strănepoţi în frica lui Dumnezeu.

A avut mîngăierea de-a fi întărită, la patul durerilor de rugăciunile nepoţilor săi, preoţi şi prohoditâ în frumoasa Biserică parohială la zidirea căruia a contribuit alături de soţul ei, de un sobor de şase preoţi, dintre care trei nepoţi, în ziua de 29 aprilie 1955 după care osemintele ei s-au sălăşluit în mormînt, în cimitirul comunal spre odihnă.

Au celebrat: Păr. Protopop Ioan Pîrţoc al Năsăudului, Preot Ioan Pop Singeorz Băi, Preot Emil Damian-Coşbuc, Preot Bondane Ioan Telciu, Preot Mircea Pop, Poeni-Cluj şi Preot Hanciu Iuliu Mociar-Oradia.

Predica dogmatică a susţinut-o păr. Protopop, relieîind tăria şi răbdarea lui Iisus cel crucificat imbold de tărie şi răbdare pentru adormita în Domnul.

Panegiricul l-a rostit Păr. Emil Damian, evidenţiind roadele unei vieţi bogate în Hristos, ca mamă, bunică şi preoteasă, care a lăsat în viaţă urme adînci de iubire către Dumnezeu prin urmaşii ei crescuţi pentru altar — urme de răbdare, tărie şi nădejde.

Rugăm pe Preacucernicii părinţi, ca citind acestea, să slujească o Sf. Liturghie pentru odihna ei întru Domnul.

In veci pomenirea ei!

Preot Hanciu Iuliu.

Recenzii

Mitropolia ortodoxă din R. P. Polonia, condusă cu deosebită pricepere de I. P. S. Mitropolit Macarie, publică pentru credincioşii săi revista „Ţerkovni Vestnick", care este astfel o oglindă vie a desfăşurării vieţii bisericeşti ortodoxe. In numerele ei, 12 pe an, se află informaţii despre viaţa internă, despre activitatea pastorală, sfinţiri de biserici, progresul învăţămîntului la Seminarul duhovnicesc dela Varşovia, despre relaţiile interortodoxe şi viaţa în mănăstirile Sf. Onufrei şi Grabarca, centre duhovniceşti. Pe lîngă pastorale şi circulare duhovniceşti, revista publică numeroase predici, în deosebi ale I. P. S. Mitropolit Macarie, din care străbate un suflet adînc ortodox şi evanghelic, apoi variate articole în legătură cu praznicele bisericeşti, precum şi articole teologice, dintre care merită atenţie cele despre : Semnul sf. Cruci, Sf. Icoane şi Schisma bisericii apusene. Ce priveşte administraţia internă, s a alcătuit şi promulgat un nou Statut parohial, care prevede principii pentru organizarea parohială şi raportul ei faţă de protoierie. Importante sunt articolele cu privire la pace.

*

Patriarhia bulgară publică pentru Asociaţia clerului său revista „Naroden Pastir", Păstorul poporului, săptămînală, în care se poate citi despre întreaga desfăşurare a pastoraţiei creştine. Pe lîngă problema apărării păcii, sunt numeroase articole despre contribuţia clerului bulgar la redeşteptarea poporului în sec. XIX-lea, în frunte cu monahul Vasil Levski, iar din trecut este subliniată marea personalitate a patriarhului Eutimie dela Tirnova, apărătorul ţării împotriva turcilor, în sec. XIV-lea. Între articolele de interes deosebit sunt cele despre „preotul-cîntăreţ Pavel Atanasov, marele folclorist bulgar" (nr 5), „Despre Evanghelia după Ioan" de profesorul de teologie B. Piperov (nr. 9, 10, 11), despre „Problema recăsătoririi preoţilor văduvi" (nr. 11). Apoi este subliniată vizita d-lui ministru al cultelor Petre Constantinescu-Iaşi în Bulgaria, unde este considerat „mare prieten al poporului bulgar" (nr. 5), şi se arată poziţia clerului ortodox romîn în cadrul Bisericii ortodoxe romîne şi a credincioşilor (nr. 7).

Prof. **M. Şesan**

† Preotul VIRGIL DRUHORA

S-a stins din viaţă, în mod subit, vrednicul preot Virgil Druhora dela parohia Boiţa, prot. Sibiu.

Acest harnic preot, avea abia 52 ani. Moartea lui neaşteptată a impresionat adînc pe toţi cari l-au cunoscut, iar în sufletele credincioşilor săi a lăsat regrete unanime, căci 25 ani, cît i-a păstorit şi-a pus sufletul său pentru poporul său „credincios".

Preoţimea prot Sibiu pierde în V. Druhora un bun şi neuitat coleg.

Inmormintarea a avut loc în 29 aprilie a. c. Prohodul a fost săvîrşit de 12 preoţi, în mijlocul unei asistenţe foarte mari. Au rostit cu acest prilej cuvîntări protop. A. Radu, prot. M. Neagu, pr. T. Bodogae şi înv. N. Bobeş în numele credincioşilor, arătînd cu toţii vrednicia acestui slujitor al Domnului, care a plecat aşa de vreme din sînul familiei şi parohiei sale.

După regretatul preot, plîng nemîngăiata soţie Constanţa şi cele două fice ale sale.

Neuitată să-i fie amintirea!

Asistent

Eu v-am ales pe voi şi v-am rînduit să mergeţi şi roadă să aduceţi. In. 15—16.

Cine ştie să facă bine şi nu face, păcat are. Iac. 4, 17.

Redactor: Profesor Dr. NICOLAE MLADIN.

Tiparul Tipografiei „REÎNTREGIREA" Sibiu 1383 55
Taxa poştală plătită în numerar.

ANUL 103 SIBIU, 1 August 1955 Prețul unui ex. 1 Leu Nr. 29—30

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU

Telegraful Român

ORGANUL OFICIAL AL ARHIEPISCOPIEI ORTODOXE ROMANE DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU ŞI AL EPISCOPIILOR CLUJ ŞI ORADEA

Abonamentul
pentru parohii cl. I Lei 40; cl. II Lei 30; cl. III Lei 25. Particulari Lei 25. Autorități și străinătate Lei 50. De sprijin Lei 75. Pentru America 10 Dolari.

Articolele și corespondența
se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

Prețul inserțiunilor
un cm.² 60 Bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.
Inserțiunile se adresează ADMINISTRAȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai Nr. 35.

Scurt popas sărbătoresc la o zi mare

Cincizeci de ani de slujire în Biserică a I. P. S. Sale Dr. Nicolae Bălan Mitropolitul Ardealului

Știu, sînt convins că numeroșii colaboratori din imediata apropiere a I. P. S. Sale vor fixa pentru viitorime figura marelui Arhiereu, cu scrisul lor obiectiv și cu alese cuvinte de prețuire, cum de altfel se și cuvine la un asemenea popas sărbătoresc.

Pentrucă I. P. S. Nicolae Mitropolitul Ardealului cînd eram student la Sibiu mi-a fost profesor, iar mai tîrziu timp de 28 ani, Mitropolitul meu, să-mi fie îngăduit să mă alătur și eu celor ce cinstesc această sărbătoare a Bisericii Ortodoxe Romîne din Ardeal, să pun și eu o floricică în frumosul buchet ce i se va prezenta în acea zi.

In septembrie 1905 cînd s-a prezentat la cursurile noastre, era un tînăr, frumos la înfățișare, modest, avînd un dar de a preda excepțional. Chiar de atunci am început să-l iubim și să-l prețuim. Orele sale de Teologie sistematică erau așteptate cu mult interes din partea noastră. Cu fiecare zi prețuirea noastră pentru tînărul profesor Dr. Nicolae Bălan creștea și se întărea. După un timp, noi am ajuns preoți în ogorul Bisericii din Ardeal, dar nu ne-am înstrăinat de profesorul nostru, îi purtam aceiași dragoste și deosebită stimă. Așa se face că în toamna anului 1919, cînd se făceau preparativele pentru alegerea de Mitropolit la Sibiu și apoi în februarie 1920, cînd a fost ales, noi foștii săi studenți am devenit însuflețiți propagandiști în mijlocul Clerului și credincioșilor noștri, pentru alegerea sa. Această alegere a dat mult de gîndit bisericanilor și intelectualilor din Ardeal, după ce, în anii din urmă, Biserica din Ardeal, trecuse prin o scurtă, dar dureroasă, tragedie. Ochii tuturor erau ațintiți asupra tînărului și luminatului profesor de la Sibiu, pe care l-au și ales cu mare însuflețire ca Mitropolit al lor. Nădejdi mari

se legau de nou alesul Mitropolit, nu numai dincolo de munți ci și în Romînia mumă. Și aceste nădejdi acum după 15 ani de dăscălie și 35 ani de arhierie, constatăm cu deplină satisfacție că s-au realizat peste toate așteptările. După alegere, s-a prezentat Sfîntului Sinod la București, iar la reîntoarcerea sa spre Sibiu, în gara Rîmnicul Vîlcii — ne povestea Inalt Prea Sfințitul și Prea Fericitul Justinian Patriarhul Romîniei, — un grup de preoți și credincioși, între care se găsea și Ioan Marina, actualul Patriarh al Romîniei, l-au întîmpinat, l-au binevenitat și felicitat, dorindu-i Arhipăstorire rodnică și îndelungată.

Ca profesor de Teologie s-a impus prin bunătatea, seriozitatea, iubirea de oameni și concepțiile sale teologice superioare. In timp foarte scurt pe dinamicul profesor Dr. Nicolae Bălan numai strădania sa, în legătură cu catedra de dascăl theologhicesc nu-l mai satisfăcea. In 1907 a înființat și redactat, pe atunci, vestita „Revista Teologică", care a devenit o tribună a Sfintei noastre Ortodoxii. Pe lîngă preocupările sale teologice, îl pasiona în mare măsură soarta Neamului. Cunoaștem și admirăm riscul la care s-a expus în noembrie 1918, cînd puternicul imperiu Habsburgic trosnea din toate încheieturile sale și cînd distinsul profesor de la Sibiu, a trecut munții în calitate de crainic al Romînilor transilvăneni. După această istorică și cutezătoare expediție, dragostea Romînilor de pretutindenea față de îndrăznețul profesor crescuse enorm. Tot atîtea pricini, care adăugate excepționalelor sale calități, l-au impus atenției Clerului și credincioșilor, care în unanimitate, susțineau — fără rezerve — că „un asemenea Arhiereu ne trebue nouă".

In calitatea sa de Mitropolit al Ardealului și-a formulat un program vast, adecuat împrejurărilor pe care le impunea unirea cea mare a Romînilor, program, pe care l-a realizat, spre cinstea I. P. S. Sale și spre bucuria Bisericii. Desele vizitațiuni canonice și sfințiri de biserici ce a întreprins cu elanul tineresc și dinamic al Inalt Prea Sfinției Sale, l-au făcut cunoscut și păturei largi a țărănimei din Ardeal precum și minerilor din Valea Jiului, în mijlocul cărora s-a prezentat, cu prestanța și prestigiul de atunci a Inalt Prea Sfinției Sale, pentru prima oară în 16 septembrie 1923, la sfințirea bisericii din Vulcan unde păstorea

Casa părintească a I. P. S. Nicolae

autorul acestui portret, care cu timpul a ajuns Mitropolit în Iaşii vizitaţi în 1918 de Inalt Prea Sfinţia Sa şi unde se sileşte din toate puterile cu care l-a înzestrat bunul Dumnezeu să slujească cu devotament şi să ducă cu cinste şi sfinţenie tradiţia de luptă şi de misionarism a antecesorilor săi, marilor Mitropoliţi „pe scaunul Moldovei şezători", şi să facă bucurie şi dascălului său de teologie.

Indată ce s-a instalat, — la Rusaliile anului 1920, — s-a preocupat în chip deosebit de promovarea culturii teologice a Clerului Ardelean şi de bunăstarea poporului. Ne este cunoscută tuturora pleiada de tineri silitori la învăţătură, trimişi de Mitropolitul Nicolae la studii în diferitele Universităţi din străinătate, care reîntorşi la Sibiu au fost aşezaţi în posturi de răspundere, unii Episcopi în Ardeal, alţii profesori de Teologie, care şi astăzi sînt o podoabă a Erarhiei şi Institutelor noastre Teologice de grad Universitar de la Sibiu şi Bucureşti.

Cu ajutorul acestor tineri bine pregătiţi a început să tipărească cărţi teologice de specialitate, lucru prin care Mitropolia Ardealului s-a impus în întreaga Ortodoxie. Şi eu, „mai micul Apostolilor" sînt ieşit dintre ucenicii şi elevii Mitropolitului Nicolae.

„A aprins darul lui Dumnezeu" (II Tim. 1, 6) în sufletul Clerului său. A luptat o viaţă întreagă pentru Biserică şi Neam şi iată-l astăzi încununat cu recunoştinţa întregii noastre Biserici Ortodoxe „pentru că s-a luptat după lege". (II Tim. 2, 5). Din tinereţele sale a fost pasionat de demnitatea şi luminarea Clerului, de consolidarea prestigiului Bisericii noastre Sfinte şi de bunăstarea poporului, din care şi-a făcut deziderate călăuzitoare în viaţa Inalt Prea Sfinţiei Sale, de misionar al lui Hristos. „S-a arătat, înaintea lui Dumnezeu şi a Neamului, lucrător nerușinat, drept îndreptînd cuvîntul adevărului". (II Tim. 2, 15). „A propoveduit cuvîntul cu vreme şi fără vreme... a îndemnat cu toată îndelunga răbdare şi cu învăţătură". (II Tim. 4, 2).

Şi acum cînd a ajuns la această vîrstă patriarhală (73 ani de viaţă), iubit şi preţuit în întreaga Biserică, poate spune cu conştiinţa împăcată că „darul ce a fost întru el nu a fost zadarnic", şi poate constata cu satisfacţie că „lupta cea bună s-a luptat, călătoria a săvîrşit, credinţa a păzit pentru care i s-a gătit cununa dreptăţii, pe care o va primi de la Domnul judecătorul cel drept, în ziua aceea". (II Tim. 4, 7, 8), zi pe care stimătorii Inalt Prea Sfinţiei Sale o dorim cît mai îndepărtată, pentru binele Bisericii şi pentru bucuria noastră.

In acest timp de rodnică propovăduire, în de Dumnezeu păzita Mitropolie a Ardealului, a îndreptat cele ca au lipsit şi a aşezat prin oraşe şi sate preoţi, convinşi luptători pentru Hristos şi Evanghelia Sa, (Tit. 1, 5) pre care, — în bună parte, — în vestita şcoală teologică de la Sibiu, tot Inalt Prea Sfinţia Sa, cu alţi profesori şi ei de o înaltă valoare culturală i-a pregătit şi i-a înzestrat cu focul dragostei pentru Hristos şi cu aleasă rîvnă pentru casa lui Dumnezeu „care este sfîntă". „De evanghelia lui Hristos nu s-a ruşinat, avînd neclintită nădejde în puterea lui Dumnezeu, care este spre mîntuire tot celui ce crede". (Rom. 1, 16). De interesele poporului nu s-a înstrăinat, ci a slujit lui cu toată căldura sufletului său. In toate împrejurările „s-a dat pe sine însuşi pildă de fapte bune". (Tit. 2, 7). Ne-a învăţat şi ne-a asigurat că: „Cerul şi pămîntul vor trece dar cuvintele Mele nu vor trece" (Mat. 24, 35). Toate acestea le-a făcut, mergînd cu încredere către scopul ce urmărea, pentrucă era adînc convins că: „cele ce nu sînt cu putinţă la oameni sînt cu putinţă la Dumnezeu", (Luca 18, 27) care i-a ajutat să devină dascăl şi luminător al Bisericii, bun şi trudnic slujitor al Neamului.

Două au fost idealurile care i-au încălzit sufletul său pentru o cît mai rodnică misiune şi anume: Unirea cea mare de la 1 decembrie 1918 şi revenirea fraţilor noştri foşti greco-catolici la sînul Bisericii noastre strămoşeşti, care i-a aşteptat 250 ani. In octombrie 1948, cînd după o pribegie sterilă de un sfert de mileniu, aceşti fraţi au revenit în Biserica Ortodoxă, ca „toţi una să fie" şi să fie „o turmă şi un păstor", l-am văzut satisfăcut şi mulţumit că s-a închis şi această rană din trupul Neamului nostru romînesc şi a Bisericii Ortodoxe Romîne. A văzut cu ochii realizarea acestor idealuri, cele mai importante şi mai scumpe tuturor romînilor.

In noua ordine socială nu s-a rupt de poporul pe care l-a iubit şi l-a slujit, a mers cu el pe drumul luminos al luptei pentru apărarea păcii. Atitudinea pilduitoare a Inalt Prea Sfinţiei Sale pentru pace a fost apreciată şi răsplătită de Prezidiul Marei Adunări Naţionale, care l-a decorat cu un înalt ordin.

De încheiere rugăm pre Dumnezeul milelor: „Intîi pomeneşte Doamne pre Inalt Prea Sfinţitul Arhiepiscopul şi Mitropolitul Nicolae, pe carele îl dăruieşte sfintelor Tale Biserici, în pace, întreg, cinstit, sănătos, îndelungat în zile, drept îndreptînd cuvîntul adevărului Tău".

† *SEBASTIAN*
Mitropolitul Moldovei şi Sucevei

NUNTA DE AUR

Cei ce se căsătoresc şi-s blagosloviţi de Dumnezeu cu viaţă îndelungată şi fericită, la douăzeci şi cinci de ani de căsnicie îşi prăznuiesc nunta de argint, iar la cincizeci de ani, nunta de aur. Aşa că la o jumătate de veac de cînd Inalt Prea Sfinţitul nostru Mitropolit Nicolae s-a logodit cu Biserica lui Dumnezeu celui viu — putem vorbi de nunta de aur a Inalt Prea Sfinţiei Sale. Numărătoarea anilor însă nu o facem dela hirotonirea „mirelui" ci din ziua de 1/14 August 1905, cînd tînărul Doctor în teologie Nicolae Bălan a intrat în Biserica luptătoare, chemat fiind de Consiliul Arhiepiscopesc din Sibiu la catedra de Dogmatică, Apologetică şi Morală a Institutului Teologic Andreian.

Deci, tînărul profesor (de douăzeci şi trei de ani) nu era preot. Avea totuşi o parohie şi un amvon. Parohia o alcătuiau clericii cari se pregăteau pentru misiunea sfîntă a preoţiei ortodoxe, iar amvonul era catedra de pe care învăţatul dascăl va propovedui zilnic, cu prestigiul temeinicei sale pregătiri ştiinţifice şi cu o cuceritoare însufleţire, Evanghelia Domnului şi evanghelia neamului.

In curînd (1907), prin înfiinţarea „Revistei Teologice", îşi înalţă amvonul şi mai sus, ca propoveduirea să i se audă mai departe şi-şi măreşte parohia prin oastea cetitorilor din Ardeal ca şi de dincolo de Munţi, cari aşteptau lunar, cu o justificată nerăbdare, noul „organ pentru ştiinţa şi viaţa bisericească" dela Sibiu.

Din aceiaş pasiune misionară au răsărit apoi cărţile publicate în „Biblioteca bunului păstor", ca şi „Gazeta poporului", pe care profesorul Dr. Nicolae Bălan o întemeiază în 1918 împreună cu bunii săi prieteni Dr. S. Dragomir şi Dr. I. Broşu. In coloanele acestei gazete întemeietorul ei s-a vădit a fi ceiace fusese şi pînă atunci şi ceeace avea să rămînă toată viaţa: „preot deşteptării noastre, semnelor vremii profet".

Odată cu sfîrşitul celui dintîi război mondial a murit şi monarhia habsburgică. A murit şi s-a îngropat. Din mormîntul ei a răsărit unitatea neamului, robit şi martirizat atîtea veacuri de-a rîndul. Din lupta eroică pentru această unitate a poporului romîn de dincoace de Carpaţi profesorul Dr. Nicolae Bălan îşi are partea sa de vrednicie. Şi spunînd acest lucru nu ne gîndim numai la lupta purtată de el cu „sabia duhului" care este cuvîntul rostit sau scris, ci mai ales la drumul dramatic pe care acelaş profesor l-a făcut de la Sibiu la Iaşi şi la Giurgiu, în a doua jumătate a lunei Noembrie 1918.

Drumul acesta este fapta cea mare cu care „mirele" nostru şi-a încheiat întîia parte a vieţii sale.

După ce s-a aşezat pacea, Transilvania Ortodoxă, îşi aştepta în atmosferă de viaţă nouă pe noul ei mitropolit. Reprezentanţii clerului şi poporului credincios întruniţi la Sibiu în 14/23 Februarie 1920 n-aveau să se pricească prea mult pînă să găsească pe cel mai vrednic să şadă pe scaunul încărcat de slavă al mitropolitului Andrei Şaguna. Toţi se gîndeau la un singur om: la profesorul de teologie Dr. Nicolae Bălan, hirotonit întru preot cu cîteva luni înainte. De aceea l-au ales cu însufleţirea inimilor şi cu unanimitatea voturilor, spre bucuria întregii obşti din Ardel, Banat, Crişana şi Maramureş.

Ziua bună se cunoaşte de dimineaţă. Vorba din bătrîni n-a rămas de ruşine nici de astă dată. Dimpotrivă, rar s-a arătat mai încărcată de adevăr. Fiindcă rar s-a pomenit o viaţă de ierarh care să fi depăşit în măsură mai mare cele mai optimiste aşteptări, cum le-a depăşit Inalt Prea Sfinţitul Metropolit Nicolae.

Acum începea a doua parte a vieţii „mirelui" nostru iubit, iar pentru sfînta noastră Biserică Ortodoxă Romînă din Ardeal (numai din Ardeal?) începea o epocă de mărire şi înălţare, cu care nu se putea asemăna decît doar cea din veacul trecut de sub slăvitul Mitropolit Andrei. Sub cîrmuirea noului arhipăstor al Transilvaniei totul se înnoieşte în Biserică. Se înnoieşte lucrarea de îndrumare a centrului metropolitan, se înnoieşte şcoala teologică şi profesorii ei, se înnoieşte clerul, se înnoieşte presa bisericească, se înnoieşte literatura teologică, se înnoieşte metoda de păstorire a credincioşilor, se înnoieşte catehizaţia tineretului, se înnoieşte predica. Incetul cu încetul toată viaţa religioasă se înviorează. Prin arterele cam sclerozate ale bunelor instituţii şaguniene prinde a circula tot mai vioi sîngele tineresc. Şi prin aşezămintele înfiinţate din nou, la fel. Duhul Sfînt sufla tot mai inteţit, aprinzînd în inima preoţimii tot mai vie pasiune misionară, iar în inimile credincioşilor tot mai nestăpînită sete de a-şi îndrepta şi de a-şi sfinţi viaţa prin învăţătura şi prin darurile Bisericii propoveduite şi împărtăşite de strădalnicii Ei slujitori.

Noua viaţă religioasă nu svîcneşte numai în inimi, ci se întrupează şi în monumente arhitectonice: în biserici şi şcoli, în mănăstiri şi schituri şi în cămine culturale. E o adevărată întrecere în vrednicia de a zidi case Domnului şi culturii poporului, la oraşe şi sate de-o potrivă. E greu să alegem: ce să pomenim şi ce să lăsăm neamintit, căci pomelnicul e lung. Un lucru e sigur: toate casele durate şi închinate într-un fel sau într-altul lui Dumnezeu în Arhiepiscopia de Alba-Iulia şi Sibiu de treizeci şi cinci ani încoace au fost iniţiate, îndrumate sau chiar controlate direct pînă în amănunte de mintea cuprinzătoare şi de ochiul neadormit al Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit Nicolae. Prin sutele de locaşuri de rugă sau de case ale luminii zidite din temelie sau înnoite măcar în acest timp Inalt Prea Sfinţia Sa ca şi poporul credincios a adus jertfă de mulţumită Părintelui ceresc pentru milostivirea de a ne fi adunat pe toţi la olaltă, lîngă sînul cel cald al aceleiaşi mame. Aceasta este semnificaţia adevărată a pădurii de biserici răsărite la sate şi oraşe după primul război mondial în Arhiepiscopia Sibiului, de altfel ca şi în celelalte părţi ale ţării.

Ce popor minunat! Cum scapă de răsboi, s-apucă să înalţe biserici Impăratului păcii.

In acest timp de zdroabă pentru înnoirea vieţii bisericeşti din Ardeal Inalt Prea Sfinţia Sa şi-a făcut totuşi răgaz să ia parte la toate evenimentele mari petrecute în Biserica romînească sau în viaţa naţională a întregului popor romînesc. Dar nu ca simplu spectator. Ci totdeauna luptînd pe baricade. Ştia că: „Impărăţia lui Dumnezeu se ia cu năvală" (Matei 11, 12) Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicolae voia şi voieşte ca viaţa noastră ortodoxă să-şi păstreze caracterul ei romînesc şi viaţa noastră naţională să-şi păstreze caracterul ei ortodox. In colo să fim cu ochii deschişi către toate posibilităţile de propăşire şi desăvîrşire, ca unii ce sîntem zidiţi după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu.

De unde această trezvie neadormită, această înţelepciune prevăzătoare şi acestă energie rar întîlnită cu care Inalt Prea Sfinţia Sa face atîtea lucruri mari? Intrebarea e firească şi răspunsul la îndemîna oricui: dela Vistierul bunătăţilor, dela Tatăl cel ceresc, care l-a binecuvîntat din pruncie cu o cunună de vîrtuţi şi cu condiţii de viaţă în cari „alesul" putea „creşte" ocrotit de veşnica grijă a a părinţilor săi — preotul Vasile şi preoteasa Maria — şi mai ales a iubitului său bunic Nicolae Bălan, notar în Blaşfalăul de Sus, pînă la „starea bărbatului desăvîrşit". (Efeseni 4, 13). Din această cunună ies la iveală prin frumuseţea lor şi buna lor mireasmă vîrtuţile de temelie ale evangheliei lui Hristos: iubirea de Dumnezeu şi iubirea de frate, cari nasc apoi nădejdea nezdruncinată că „celor ce iubesc pe Dumnezeu... toate li se lucrează spre bine" [Rom. 8, 28]. In aceste vîrtuţi găsim obîrşia acelei clasice **măsuri** *care e semnul distinctiv al uriaşei personalităţi a Mitropolitului Nicolae.*

Oridecîte ori mă duc la Sibiu şi am bucuria să fiu găzduit de Inalt Prea Sfinţia Sa în camera de oaspeţi nu uit niciodată să zăbovesc cu privirea asupra colecţiei de fotografii cari înfăţişează într-un fel de „cărare pe scurt" pe Mitropolitul nostru la diferite vîrste, începînd cu cea de licean pînă la cea de urmaş al lui Şaguna. Asupra oricăreia dintre fotografii mă opresc cu ochii, rămîn cu aceiaşi impresie pe care ţi-o face un om măsurat,

Luceafăr al Ortodoxiei

DREPT aceea, mă şi străduesc să am faţă de Dumnezeu şi de oameni, un cuget pururea fără vină",
F. Ap. XXIV, 16.

Sărbătorim cu inima plină de bucuri- cu dragoste de mai tînăr frate întru Hristos, pe Inalt Prea Sfinţitul Nicolae Mitropolitul Ardealului, care înscrie în viaţa Inalt Prea Sfinţiei Sale 50 de ani de muncă rodnică în ogorul Bisericii Ortodoxe, spre cinstea Bisericii Ortodoxe Romîne şi a poporului nostru.

Sunt cincizeci de ani de frămîntări, lupte şi victorii prin care trecînd, Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicolae al lăsat, asemenea unui luceafăr, urme luminoase şi nepieritoare. Vorbesc pentru acestea faptele mari ale Bisericii Ortodoxe Romîne şi ale poporului nostru, în slujba cărora Venerabilul Mitropolit dela Sibiu şi vrednic urmaş al lui Şaguna şi-a pus nedesmînţit toată energia, pregătirea culturală şi înţelepciunea,

Personalitatea Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit Nicolae a apărut în viaţa Bisericii şi a poporului nostru măreaţă, puternică, ridicată din glia sănătoasă a maselor populare şi nimic din ceea ce a întunecat chipul altora, nu a umbrit figura de luptător pentru Biserica lui Hristos şi pentru ridicarea poporului. „Noi suntem ridicaţi din popor — mărturiseşte Inalt Prea Sfinţitul Nicolae. Pentru poporul nostru trăim şi pentru el muncim, împros pătîndu-ne mereu forţele din izvorul neistovit al bogăţiei sufletului lui".

Chemat de foarte tînăr în corpul didactic universitar şi apoi la numai 38 de ani urmaş în scaunul vestitului Andrei Şaguna, Inalt Prea Sfinţitul Nicolae este animat de cele mai înalte sentimente democratice, de ridicarea poporului truditor.

Democrat în convingerile sale, Inalt Prea Sfinţitul Nicolae s-a dovedit un păstrător al bunei tradiţii „numai dacă ea nu este o piedecă în calea progresului astăzi, şi nu va fi nici mîine, ci venind din trecut îşi răsfrînge razele ei binefăcătoare şi asupra prezentului".

Consecvent luptător pentru unitatea credinţei întru Hristos a poporului romîn, Inalt Prea Sfinţitul Nicolae a văzut în actul de „unire" al Habsburgilor, Vaticanului şi iezuiţilor o samavolnicie şi şi-a mărturisit neînfricat convingerea „că opera aceasta artificială, făcută cu sila, se va desfiinţa", ceea ce s-a şi înfăptuit în 1948, cînd libertăţile noastre religioase au intrat în făgaşul cel adevărat. L-am văzut atunci pe Venerabilul Intîi stătător al Ardealului la Alba-Iulia îmbrăţişînd cu o dragoste de părinte care-şi vede fiii la acelaş altar, pe cei risipiţi adunaţi în una şi aceeaş Biserică a lui Hristos Domnul păcii. Visul pentru care luptase cu forţe sporite, zeci de ani în şir, devenise realitate numai într-un regim cu adevărat democratic, cînd dispăruse de pe pămîntul Patriei noastre instituţii medievale, care ţinuseră în întunerec viaţa unui popor ce nu şi-a renegat niciodată „credinţele sufletului său, sau mormintele părinţilor săi, care sunt legate de glia pe care ne-am desfăşurat în durere viaţa noastră pe acest pămînt".

Plin de demnitate ca Ierarh, ajutînd cu dărnicie fii de plugari sau de muncitori ca să ajungă pînă pe cele mai înalte trepte ale vieţii sociale şi culturale, impunînd o disciplină corectă clerului pe care l-a îndrumat cu scrisul şi cu fapta, păstrînd raporturi corecte şi demne cu reprezentanţii celorlalte culte din ţara noastră, apreciat peste hotare de personalităţi bisericeşti şi oameni de ştiinţă, Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicolae al Ardealului, în cei cei cincizeci de ani de activitate în ogorul Bisericii lui Hristos, s-a condus de dorinţa de a ridica poporul pe care l-a păstorit şi de a păstra neatins tezaurul de credinţă pe care ni l-au lăsat Sfinţii Părinţi şi întreaga Tradiţie Ortodoxă.

Marile reforme de după 23 august 1944 l-au găsit pe Inalt Prea Sfinţitul Nicolae alături de popor. N-a fost act de covîrşitoare importanţă pentru poporul şi viaţa Statului nostru, în care Mitropolitul Nicolae al Ardealului să nu fi sprijinit cu prestigiul şi cu dragostea sa întru împlinirea reformelor sociale pentru ridicarea celor mulţi şi obidiţi.

Personalitate teologică de largi orizonturi, luptător pentru drepturile poporului din mijlocul căruia s-a ridicat, Ierarh plin de demnitate şi mult respectat, mobilizator al forţelor populare romîneşti din Patrie şi de peste hotare, la o vîrstă destul de înaintată, Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicolae este şi astăzi un strălucitor reprezentant al Ortodoxiei, o energie inepuizabilă pentru înfăptuirea idealurilor democratice ale poporului nostru, un luptător neînfricat pentru pacea a toată lumea, pentru progres şi democraţie.

La împlinirea a cincizeci de ani de activitate strălucitoare în slujba Bisericii lui Hristos şi a Patriei noastre scumpe, dorim din toată inima Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit Nicolae al Ardealului ani mulţi, plini de sănătate şi pace.

† *VALERIAN*
Episcop Ortodox Romîn al Oradiei

---

chibzuit şi hotărît, care ştie de unde vine, pe ce cale să apuce şi cum să umble, ca să ajungă acolo unde vrea. Măsură în toate: în gîndire, în vorbă, în faptă, în mers, în port, în ţinută — iată puterea cu care Inalt Prea Sfinţia Sa şi-a fost pedagog sieşi şi tuturor celor ce au dorit şi doresc să înveţe ceva dela Inalt Prea Sfinţia Sa.

Nu l-am văzut niciodată grăbit. Ştie că de cele mai multe ori graba strică treaba. Dar nici zăbavnic nu l-am văzut niciodată. De aceea niciodată n-a scăpat trenul. Cînd părea că zăboveşte totuşi, o făcea dinadins. V-aduceţi aminte, de o pildă, de celebra „Comisiune de cincisprezece" instituită în 1920 pentru elaborarea unui proiect de organizare unitară a Bisericii Ortodoxe Romîne. Ei bine, lucrările acestei comisiuni au fost atît de puţin grăbite, încît au ţinut vreo cinci ani de zile. De la o vreme Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit începuse a-i zice, în glumă, Comisiunea de neunificare. Mersul lucrărilor ei era frînat anume, ca Inalt Prea Sfinţia Sa să aibă destulă vreme ca să ţină adevărate cursuri academice de constituţionalism bisericesc unora dintre membrii Comisiunii sau ai Guvernului şi să lămurească chiar pe unii canonişti că autonomia bisericească nu însemnează despărţirea de Stat, că prezenţa mirenilor în organele legislative şi administrative ale Bisericii nu însemnează protestantism şi că ierarhia în Biserică nu însemnează clericalism, ci ortodoxia cea mai autentică. Lucrările Comisiunii au fost destul de zăbavnice, dar treaba a ieşit bine: pravila Bisericii Ortodoxe Romîne a fost votată de Corpurile legiuitoare ale ţării aşa cum fusese zidită pe temeliile Statutului Organic Şagunian.

Aşa ies totdeauna lucrurile pregătite cu răgaz şi cu temeinicie. Aşa au ieşit şi vor ieşi lucrurile iniţiate, pregătite şi îndrumate de Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicolae căruia nu-i plac improvizaţiile, ci lucrurile durate pe 'ndelete ca să înfrunte veacurile. Nu-i plac decît lucrurile făcute „ca pentru Domnul, nu ca pentru oameni" [Col. 3, 23]. De aceea Domnul a şi binecuvîntat cu îmbelşugate roade jertfa ostenelilor Inalt Prea Sfinţiei Sale.

Mulţumim lui Dumnezeu, a cărui milostivire ne-a dăruit un asemenea cîrmuitor. Şi învăluiţi în duioasa bucurie a Nunţii de Aur pe care o prăznuim, Îl rugăm să ne ţină pe Inalt Prea Sfinţitul nostru Mitropolit Nicolae în pace, întreg, cinstit, sănătos întru zile îndelungate, ca să putem privi la el încă mulţi ani, ca la un steag de luptă, spre lauda lui Hristos, spre slava Bisericii Lui dreptmăritoare şi spre înălţarea Patriei noastre iubite.

† ***NICOLAE***
Episcopul Clujului

La 50 de ani...

O jumătate de veac în slujba Bisericii este o aniversare rară. Dar măreția acestei aniversări nu constă în numărul anilor, cît mai ales în realizările epocale, cu care a umplut acest răstimp din viața Bisericii

O mare personalitate nu este aceia, care se situiază deasupra Bisericii și deasupra vremii, pretinzînd ca ea să plămădească istoria, după capriciile sau ideile proprii. Nici Biserica și nici vremile nu sînt un

personalitatea neegalată a profesorului și ierarhului Nicolae Bălan. Căci întrebarea esențială nu e cîți ani ai slujit, ci cum ai slujit și cu ce roade. De aceea – acum, cînd facem acest popas sărbătoresc – atenția nu ni se îndreaptă spre șirul anilor, care s-au tors din caerul vremii, ci spre marile realizări prin cari s-a deschis o epocă nouă, de înflorire și progres, în viața Bisericii noastre.

Priviți în această perspectivă cei 50 ani de activitate bisericească mărturisesc și despre marile evenimente din jumătatea aceasta de veac, dar și despre faptul că Biserica noastră a avut în slujba ei o mare personalitate, care a fost mereu la înălțimea acestor evenimente. Căci activitatea I. P. S. nostru mitropolit Nicolae e ilustrarea cea mai evidentă a rolului pe care îl au marile personalități în viața Bisericii. Intr-adevăr: ce este o mare personalitate? simplu material brut, din care așa zisele personalități să facă tot ce vor. Dar o mare personalitate nu e nici aceia, care se lasă dusă în mod pasiv de curent, fără să aibă nici un rol activ în desfășurarea evenimentelor. Mare personalitate este aceia, care deslușește mersul vremii cu clar-viziune și devine luptător și călăuzitor pe căile împlinirilor ei. In sensul acesta autentic al cuvîntului, profesorul și Mitropolitul Nicolae – prin întreaga lui activitate – a fost și este o mare personalitate a Bisericii noastre.

Intr-adevăr în ce privește dotația spirituală personală, el se caracterizează printr-o dotație excepțională. Spirit clasic și echilibrat prin excelență, liniile personalității lui au un stil monumental, impunător. Căci nu numai după aspectul exterior, ci după întreaga structură a spiritului său, el produce o covîrșitoare impresie de măreție și monumentalitate asupra celor ce îl cunosc sau vin în legătură cu el. O rațiune suverană și clară, care știe pătrunde și expune limpede și convingător marile principii și adevărurile profunde ale credinței creștine, dar știe să descifreze și sensul evenimentelor și inima oamenilor și să găsească întotdeauna căile potrivite, ideile și expresiile adecvate acestor evenimente. O inimă largă, generoasă, dominată de o iubire creștină atotcuprinzătoare, care e un isvor nesecat de fapte mari, nobile. O energie realizatoare, cumpănită dar conseventă, care – odată perspectivele lămurite și țintele fixate – știe să transpună ideile în acțiune și să-și urmărească ținta în chip perseverent ani de zile. Un om, care nu s-a împiedecat de mărunțișuri, ci a privit lucrurile într-un orizont larg, a pus problemele mari ale Bisericii și le-a rezolvat în conformitate cu nevoile și năzuințele credincioșilor, fără a pierde din vedere migala constructorului de fiecare zi. Un predicator și cuvîntător cu verb înaripat și temeinic, de o putere de convingere deosebită. Un luptător, care înbină îndrăzneala cu priceperea. La această dotație spirituală s-a adaugat o muncă excepțională, prin care calitățile native au fost deplin fructificate. Astfel că întreaga lui activitate și toate realizările lui poartă pecetea spiritului său creator, de o vitalitate neistovită.

De aceea el este un mare gînditor, dar nu un gînditor în vidul metafizic, ci un gînditor al realităților vii, al marilor aspirații și nevoi ale Bisericii în vremea noastră. El n-a pus și n-a rezolvat probleme din simpla dorință de a filosofa, ci a pus si a rezolvat problemele ce le puneau însăși evenimentele și care cereau o rezolvare practică în spiritul ortodoxiei și al năzuințelor vremii. De aceea el este și un mare realizator, nu un practician obișnuit, care e lipsit de perspectivă, ci un realizator monumental, un adevărat constructor, cu perspective largi și orientări precise. In realizările lui străbate suflul unei mari personalități, care crează cu o forță neegalată.

Toate aceste capacități native au fost puse în slujba lui Hristos și a Bisericii Sale. Căci în centrul personalității lui stă Hristos, cu lumina și harul Lui. Legătura vie cu Hristos – prin rugăciune, meditație, slujire, pelerinajul în Palestina ș. a. – i-a pătruns și plăsmuit întreaga personalitate. Hristos este isvorul marilor lui realizări, isvorul vieții lui spirituale bogate, dar și a rodnicei lui activități. Intreaga lui viață și lucrare este hristocentrică. Și întreaga lui strădunță e ca să pună pe Hristos în centrul vieții noastre, a preoților și credincioșilor deopotrivă. Aici este taina forței lui creatoare neistovite. Aici este însuși miezul personalității lui bisericești.

Înțelegem astfel de ce, din primul moment al activității lui bisericești și pînă astăzi, el nu este un simplu spectator al evenimentelor, ci un îndrumător și conducător. Dintru început el a sesizat mersul vremii, a formulat clar țintele, în conformitate cu nevoile vremii, și a pornit la ac-

ţiune, polarizînd în jurul lui toate elementele din cadrul Bisericii, cari nu erau legate de rutină, ci priveau înainte, fiind însetate de progres. Apariţia profesorului N. Bălan la catedra Institutului teologic din Sibiu şi în centrul Bisericii ardelene a însemnat o cotitură în viaţa acestei Biserici, cotitură care şi-a găsit desfăşurarea deplină şi desăvîrşirea cînd profesorul a devenit Mitropolit şi deci îndrumător al credincioşilor şi preoţilor ortodocşi din Ardeal, Crişana şi Maramureş.

Care era mersul vremii? — Poporul romîn începuse să păşească pe calea progresului economic, cultural şi social. El năzuia şi lupta pentru o viaţă mai bună. Nu numai la oraşe, ci şi la sate, sufla un vînt nou, care trezea din amorţire forţele populare. Vechile tipare ale vieţii erau depăşite. In mijlocul acestui proces de transformare, în mijlocul acestui proces spiritual şi material, Biserica nu putea rămîne la formele de lucrare valabile în trecut, cînd preotul era sfătuitor universal şi slujitor al altarului, preot al Molitvelnicului. A rămîne la acele forme însemna a se lăsa depăşită de evenimente, a deveni o rămăşiţă din alte vremi, patriarhală şi — eventual — pitorească, dar ineficientă. Biserica trebuia să ţină pas cu vremea, cu progresul poporului. Acest imperativ îl simţiau mai mult sau mai puţin clar tinerii clerici, dar celce l-a formulat clar şi precis şi a devenit iniţiatorul mişcării de înnoire a lucrării bisericeşti a fost profesorul — şi apoi mitropolitul — Nicolae Bălan. El era convins că Iisus Hristos este „acelaş, ieri, azi şi mîine", că tezaurul harului şi învăţăturii Bisericei este acelaş şi permanent valabil, dar era tot aşa de convins că în lucrarea sa Biserica trebue să-şi perfecţioneze mereu metodele şi să aducă sufletele la Hristos pe căile potrivite cu năzuinţele lor. Hristos trebue să fie isvor de apă vie şi pentru credincioşii din vremea de azi. El nu este depăşit, ci mereu actual, energie divină de transformare a sufletelor şi de înălţare a lor spre marile idealuri ale spitualităţii creştine. Biserica — avînd în centrul ei pe Hristos, — trebuie să fie o forţă plăsmuitoare de viaţă nouă între credincioşi, care să-i sprijinească în vrerile lor, să le lumineze cărările mîntuirii şi să-i îndrumeze spre ţinte înalte.

Pentru aceasta însă trebuie creat un cler nou, căci Biserica — zice prefesorul şi ierarhul — trăeşte prin puterea apostolatului. Un cler legat cu toate fibrele sufletului său de Hristos şi de Biserica strămoşească, dar un cler luminat, la curent cu teologia şi cu cultura vremii şi legat de popor şi de năzuinţele lui. Combătînd sobru şi viguros teza lui O. Goga că Biserica trebue să rămîna la figura patriarhală a preotului de altădată, profesorul N. Bălan a dovedit odată pentru totdeauna importanţa formaţiei teologice a clerului şi necesitatea unui cler care să îmbine credinţa cu cultura, ca să fie la înălţimea vremilor, care nu stăteau în loc. El a turnat în sufletul studenţilor teologi şi preoţilor entuziasmul pentru folosirea metodelor avansate de pastoraţie. Prin organizarea Institutului Teologic de la Sibiu, prin reviste, cărţi, biblioteci parohiale, congrese ş. a. Mitropolitul Ardealului a creat o preoţime, care a fost şi este la înălţimea misiunii sale în mijlocul noilor împrejurări de viaţă. Iar prin foi, tipărituri, adunări ş. a. a potolit setea religioasă a credincioşilor şi i-a îndrumat pe calea unei desvoltări sănătoase în viaţa lor religios-morală.

Astfel a ctitorit o epocă de înviorare, de înnoire, de progres în viaţa Bisericii ortodoxe din Ardeal: sesizînd mersul înainte al poporului, a dinamizat lucrarea Bisericii în aşa fel încît ea a ţinut pas cu vremea.

De aceea — lucrînd pe linia marilor imperative bisericeşti, a avut fericirea să vadă nu numai marile progrese ale Bisericii, dar să fie şi împlinitor al epocalului act al reîntregirii bisericeşti, visul moşilor şi strămoşilor noştri şi ţinta luptei de patru decenii a profesorului şi ierarhului Nicolae Bălan. El a devenit astfel cea mai reprezentativă figură a Ardealului ortodox.

Dar personalitatea I. P. S. nostru Mitropolit nu şi-a limitat influenţa asupra Mitropoliei de dincoace de Carpaţi, ci a extins-o si dincolo de aceste graniţe. Toate marile momente ale Bisericii ortodoxe romîne — organizarea unitară a ei, lupta pentru drepturile ei, combaterea Concordatului, reorganizarea Bisericii ş. a. — au fost marcate prin prezenţa activă, uneori decisivă, a Mitropolitului dela Sibiu, numit adesea „glasul ortodoxiei romîneşti". El a fost un factor important în viaţa Bisericii noastre din ultimele decenii. De aceea se bucură de un prestigiu deosebit în sînul întregii preoţimi ortodoxe romîne şi a credincioşilor. Acest prestigiu a trecut şi peste frunţariile ţării, la Bisericile ortodoxe surori şi la celelalte confesiuni creştine, Mitropolitul Ardealului fiind considerat o marcantă personalitate a Bisericii noastre.

Dar activitatea I. P. S. nu s-a mărginit la domeniul strict bisericesc: el a sprijinit şi năzuinţele de libertate şi viaţă mai bună, de pace şi progres ale poporului nostru. Reprezentant al Bisericii ardelene, organizată după un statut cu adevărat democratic, el a susţinut reformele democratice, afirmînd că democraţia trebuie să acorde drepturi „pentru numărul mare al acelora fără de munca şi fără de truda cărora nu ar exista nici bogăţie, nici cultură..., nici alt bine al civilizaţiei". „Democraţia pretinde o astfel de alcătuire a organelor puterii de stat, care să permită cooperarea şi răspunderea tuturor cetăţenilor la conducerea statului şi la buna lui îndrumare" şi să îngădue ...„o cît mai largă şi mai dreaptă împărtăşire a tuturor cetăţenilor la bunurile materiale şi spirituale pe care le acordă statul". Sînt cuvinte spuse în 1923, care pledează pentru o ordine bazată de dreptate socială. Aceasta pantrucă — zice Inaltul Ierarh — „noi suntem ridicaţi din popor. Pentru poporul nostru trăim şi pentru el muncim". Identificarea aceasta cu vrerile poporului, explică faptul că Biserica din Ardeal, sub conducere I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, este alături de popor în lupta lui pentru pace şi pentru o viaţă mai bună. Astfel că la marile merite bisericeşti ale I. P. S., se adaugă meritele lui patriotice. Imbinînd dragostea de Biserică, cu dragostea de popor, I. P. S. Sa a avut o parte activă nu numai în viaţa Bisericii, ci şi în unele evenimente din viaţa poporului şi patriei noastre. A sezisat întotdeauna năzuinţele poporului si a mers pe linia acestor năzuinţe, sprijinind realizarea lor.

De aceea — la popasul acesta sărbătoresc — se adună în jurul lui nu numai marile realizări, despre care vorbesc articolele din acest nr. festiv, dar şi dragostea şi preţuirea Bisericii prin I. P. Sf. Patriarh Justinian şi ceilalţi membrii ai Sf. Sinod, prin clerul şi credincioşii ei şi cinstirea bărbaţilor de stat, ridicaţi din sînul poporului. Toţi mărturisesc că I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae este o mare personalitate a Bisericii şi vremurilor noastre, o personalitate care n-a fost „sub vremi", ci la înălţimea lor, fiind o forţă creatoare pe linia progresului, după care năzuiesc credincioşii şi popoarele.

Numărul acesta festiv al „Telegrafului Romîn" refectă numai o parte din această apreciere unanimă. In el însă pulsează sufletul tuturor celor ce admiră şi preamăresc personalitatea şi activitatea lui.

Fie ca Domnul şi Mîntuitorul nostru Iisus Hristos să-i înoiască puterile ca ale vulturului, ca să conducă Biserica din Ardeal, cu aceiaş clarviziune şi energie realizatoare, pe căile unui progres necontenit şi ale colaborării la lupta pentru pace şi pentru viaţa cea nouă?

Intru mulţi ani Inalt Prea Sfinţite Stăpîne! **TELEGRAFUL ROMÎN**

„APOTHÉOSIS“

Acum cincisprezece ani, cînd i s-a cerut agrementul cuvenit pentru publicarea unei cărți festive, din prilejul împlinirii a două decenii de arhipăstorire, Inalt Prea Sfințitul Mitropolit NICOLAE al Ardealului a spus :

Biografia mea este cît se poate de simplă !

Cîteva luni mai tîrziu, în ceasul solemn al înmînării acelei cărți, Inalt Prea Sfinția Sa făcea mulțimii de credincioși care inundase Catedrala mitropolitană din Sibiu, o mărturisire pătrunsă de creștinească smerenie și de dragoste de adevăr :

Socotesc de sine înțeles ceea ce am făcut !

*

Intr-adevăr, ca toate realitățile pline de substanță și măreție, biografia Inalt Prea Sfințitului Mitropolit NICOLAE al Ardealului este cum nu se poate mai simplă.

Preotul ortodox Vasile Bălan, păstor sufletesc al credincioșilor din parohia Blașfalăul Superior (în laturile năsăudene) și soția sa, Maria, au avut opt copii. Cel mai vîrstnic dintre ei este actualul mitropolit al Ardealului.

A venit pe lume la 27 aprilie 1882. La botez, i-a fost hărăzit numele bunicului său după tată, Nicolae Bălan, notar cercual în Blașfalăul Superior, bărbat cu aleasă pregătire preoțească, dobîndită la Sibiu. In casa și sub ochii acestui om cu vază în tot jurul pentru caracterul său integru și pentru convingerile sale drepte, a crescut arhipăstorul nostru de azi, din pruncie și pînă la majorat.

In școala primară și la liceu — pe care le-a urmat în vestitul centru „grănițeresc“ al Năsăudului — elevul Nicolae Bălan s-a distins prin sîrguință exemplară la carte, prin conduită ireproșabilă, printr-o rară distincție sufletească și prin aptitudini literare, care i-au cîștigat prețuirea profesorilor și a colegilor grupați în societatea de lectură „Virtus Romana Rediviva“.

După ce a trecut examenul de matură (1900), s-a înscris la Facultatea de Teologie ortodoxă a Universității austriace din Cernăuți, unde a avut prilej să studieze temeinic, sub diriguirea unor profesori de talia fraților Eusebie și Clementie Popovici, Emilian Voiutschi, Vasile Găină, Vasile Tarnavschi, și, atunci, tînărul de mari făgăduințe Vasile Gheorghiu, octogenarul teolog biblic de astăzi.

Remarcat, îndrumat și premiat de dascălii săi, studentul teolog Nicolae Bălan, pe lîngă succesele neîntrerupte la studii, își face debutul în publicistica bisericească și pune la cale înființarea unei reviste teologice, care urma să înmănuncheze, în intenția sa, cele mai încercate condee de pe tot cuprinsul Bisericii ortodoxe române, peste vremelnicele hotare despărțitoare de frați în credința ortodoxă și în năzuința de eliberare națională de sub stăpînirea habsburgică.

Isprăvind studiile teologice (1900-1904), a purces pentru specializare la Universitatea germană din Breslau (azi, Wroclaw, în Republica Populară Polonia), înscriindu-se la Litere.

In 25 iulie 1905 a fost promovat doctor al Facultății de Teologie ortodoxă din Cernăuți.

La 1/14 august 1905, Consiliul arhiepiscopesc din Sibiu l-a numit, cu titlul provizoriu, profesor de Teologie dogmatică, Apologetică și Teologie morală, la Seminarul pedagogic-teologic „Andreian“. Patru ani mai tîrziu (1909) a fost definitivat ca titular al acelei catedre.

După cincisprezece ani de osteneli strălucite în învățămîntul teologic și în publicistica bisericească (1905—1920), a trecut la cîrma Bisericii ortodoxe române de dincoace de munți. La 14/27 februarie 1920, a fost ales arhiepiscop al Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba Iulia și Sibiu și mitropolit al Românilor ortodocși din Ardeal, Bănat, Crișana și Maramureș, întrunind totalitatea voturilor exprimate de reprezentanții legiuiți ai clerului și poporului dreptcredincios, care alcătuiau atunci colegiul electoral. La praznicul Pogorîrii Duhului Sfînt (Duminecа Rusaliilor, 17/30 mai 1920), a fost hirotonit întru arhiereu, în Catedrala mitropolitană din Sibiu, de către un impunător sobor de vlădici din toate laturile țării, în frunte cu mitropolitul-primat al Bisericii ortodoxe române din vremea aceea, dr. Miron Cristea.

De-atunci, au trecut trei decenii și jumătate, în care timp s-a schimbat simțitor fața lumii. Primul mitropolit al Ardealului realipit la Patria-mamă, a rămas pe loc, la postul său de veghe și trudă duhovnicească. Solicitărilor insistente de-a accepta să facă un pas mai departe pe scara ierarhiei bisericești, Inalt Prea Sfinția Sa le-a opus neclintirea arhiereului care în temeiul orînduirilor canonice ale Ortodoxiei răsăritene se socotește „mire“ pe viață al eparhiei sale.

*

Ceea ce caracterizează viața și activitatea Inalt Prea Sfințitului Mitropolit NICOLAE al Ardealului este desăvîrșita identitate dintre aspirațiile profesorului de Teologie de odinioară și înfăptuirile ierarhului de după aceea. Mărturiile documentare ale acestei evidențe, sînt abundente. Ele au fost așternute în cartea festivă din 1940 și se întîlnesc și în acest număr festiv al „Telegrafului Român“.

*

A moștenit de la înaintașii săi de scaun arhipăstoresc cadrele organizației bisericești a Românilor ardeleni, așa cum au fost ele stabilite de generația mitropolitului Andreiu Șaguna. Aceste cadre, Inalt Prea Sfințitul Mitropolit NICOLAE le-a umplut cu ctitoriri de strălucire nouă, pururea aceasta fiindu-i voia, să slujească Duhului înnoitor, și nu „slovei“ care ucide. Vrerea aceasta a exprimat-o limpede și ferm cu prilejul hirotonirii întru arhiereu :

„Așezămintele de tot felul ale Bisericii, create prin munca și buna chivernisire a înaintașilor după vremuri, le voi ajuta în dezvoltarea lor, ca potrivit trebuințelor zilei de azi, să poată răspîndi lumină cu îmbelșugare și să slujească binelui obștesc. Inimă deschisă voi avea pentru toți cei loviți cu lipsuri și dureri pe urma războiului... Căci marea datorie a Bisericii noastre este de a-și ridica silințele la înălțimea vremurilor și de a-și coborî iubirea lucrativă în mijlocul multelor trebuințe actuale. Am înaintea ochilor figura ierarhului care privește în față realitatea vieții, cu toate frămîntările ei și își pune sufletul pentru dezlegarea lor în spiritul credinței mîntuitoare. Vreau o Biserică vie și o religiositate militantă pentru înfăptuirea idealului de la care se inspiră.

In scopul aceasta apelez la munca fără preget a preoțimii mele, la munca ordonată prin înțelegerea limpede a țintelor spirituale ale Bisericii. Voi priveghia ca în acest duh al muncii conștiente și

al jertfei pentru binele aproapelui să se facă educaţia viitorilor slujitori ai altarului în şcolile teologice, avînd convingerea că astăzi mai ales, numai ca o întrupare vie a cuvîntului lui Dumnezeu, păşind pe urmele Celui ce a dus crucea pe Golgota pentru mîntuirea tuturora, îşi poate justifica preotul prezenţa în mijlocul turmei ce o păstoreşte. *„Slujitori ai legii celei noua; nu literei, ci duhului"* — sîntem chemaţi să fim, după luminoasa vorbă a Apostolului neamurilor — *„că litera omoară, iar duhul face viu"*. Chiar dacă am întîlni împotriviri în calea misiunii noastre, să le privim ca strigătul după Dumnezeul cel viu al celor ce încă nu-l cunosc, şi să le întîmpinăm cu o interpretare cît mai superioară a adevărului celui veşnic al Lui".

A rămas fidel pînă la capăt acestei vreri.

*

Noi parcelăm astăzi viaţa şi activitatea Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit NICOLAE al Ardealului în două etape: *profesorul* (1905–1920) şi *ierarhul* (1920–1955). Parcelarea aceasta e impusă de succesiunea firească a slujirilor sale de amănunt. Peste perechea de sectoare de activitate, evocată în acest număr festiv de gazetă, se arcuieşte însă tăria de boltă a *unităţii* de gînd statornic şi faptă constructivă a unei jumătăţi de veac de slujire devotată şi strălucită a sfintei noastre Biserici.

Nu odată a putut fi auzit înaltul ierarh exprimîndu-se astfel:

Eu tot profesor am rămas!

Punea în această mărturisire, făcută fără strop de ostentaţie, ireductibila pasiune a unui caracter de mare preot care a ştiut totdeauna ce vrea, care nu s-a grăbit nicicînd şi n-a întîrziat niciodată în soluţionarea problemelor ce i se înfăţişează spre dezlegare unui veritabil ocîrmuitor bisericesc.

Ne simţim îndemnaţi să completăm: profesorul de Teologie şi-a agonisit, încă pînă ostenea la catedră, un prestigiu de vlădică. Clerul crescut de Inalt Prea Sfinţia Sa şi hrănit cu nutremîntul substanţial al publicaţiilor periodice pe care le-a înfiinţat, redactat şi îndrumat, stă mărturie despre exactitatea acestei afirmaţii.

*

Păstrînd intacte aşezămintele bisericeşti, moştenite de la precursori, le-a subţiat calitatea şi le-a amplificat înrîurirea asupra obştei dreptcredincioase, umplîndu-le cu conţinut proaspăt, pe potriva neostenitei alergări a vremii, — şi, ceea ce este mai important, le-a dotat cu mijloace şi le-a înzestrat cu oameni temeinic pregătiţi şi minuţios selecţionaţi, capabili să servească în chip optim aceste aşezăminte.

Dintre ctitoriile sale, Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit NICOLAE pe aceasta o socoteşte cea mai de seamă. Şi pe bună dreptate, căci cu oameni bine pregătiţi şi corect îndrumaţi, scoţi la capăt cele mai grele îndatoriri.

*

Aşternem pe hîrtie aceste crîmpee de caracter biografic cu emoţie, — o emoţie care nu suprimă exerciţiul raţiunii, dar nici nu se lasă înnăbuşită de răceala severă a acesteia.

Înţelepciunea omului antic îşi instruia ascultătorii cu o lecţie aspră: „Niciodată nu trebuie să numeşti pe vreun muritor fericit, înainte de a vedea cum se va coborî sub pămînt, după ce a trecut şi peste ultima lui zi, murind"!

Euripide a formulat în această exclamaţie o convingere familiară geniului pur al cetăţenilor nemuritoarei Elade. Ea merită respect, căci a ţîşnit — ca atîtea alte observaţii sclipitoare ale gîndirii antice — din ceea ce poate da mai bun mintea omului lăsată la propriile ei puteri. Ca creştini păstrători ai revelaţiei, noi îi opunem complementul unei certitudini masive, desprinsă din cuvîntul Mîntuitorului. El ne învaţă că fericiţii *acestei* lumi — nu numai ai celei situate pe tărîmul fără de moarte — sînt toţi cei învăluiţi de privirea mai presus de orizont, fără limite, dezmărginită, a Învăţătorului dumnezeesc de pe Munte, — şi, mai ales, cei ce ascultă cuvîntul lui Dumnezeu şi-l păzesc pe el (cf. Luca 11, 28).

E virtutea supremă a Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit NICOLAE: desăvîrşita ascultare de voia lui Dumnezeu. In preaplinul ei încap, ca partea în întreg, toate năzuinţele şi înfăptuirile deschizătoare de zări nouă ale fericitului nostru Părinte Mitropolit NICOLAE. Ea îi oferă satisfacţia şi-i conferă dreptul de-a culege de-acum pîrga miezoasă a constatării că bine a alergat (cf. Fil. 3, 14) şi lupta cea bună a luptat (cf. II Tim. 4, 7).

*

De cincizeci de ori s-a înnoit cununa anului şi prin zăpezile subţiri ale asfinţiturilor de ierni au străpuns către lumină şi viaţă florile a o jumătate de veac de desprimăvărări, de cînd fericitul nostru arhipăstor a făcut început de ctitorie nouă desprimăvărării în duh şi adevăr a vieţii Bisericii ortodoxe ardelene.

Infruntînd împotriviri grele, destrămînd prejudecăţi învechite, gîndirea sa monumentală — care ştie alege ce e statornic de ceea ce e trecător în om — şi inefabilul său simţ de orientare prin vămile vremurilor, urcă astăzi culmea unei jumătăţi de veac înfăşurate în mantia albă a cinstei şi vredniciei.

De-aici, de pe creste, fericitul părinte cu creştet nins de poverile purtate prin vremi, poate spune împăcat: Am biruit în toate bătăliile!

La orizontul ostenelilor sale fără egal, răsare nimbul de flacără al apoteozei.

La instalare, în 1920

El încercuieşte numai frunţile celor plămădiţi din esenţe pure.

Biruinţa nu e numai a unui singur om. Şi lucrul acesta, Inalt Prea Sfinţia Sa îl afirmă ades, cu creştinească modestie şi cu deplină iubire de oameni. Dar cei pe care îi asociază la reuşita înfăptuirilor sale — cler şi credincioşi — sînt oameni trecuţi prin „şcoala" sa. Indrumaţi de dreapta sa, le-a fost uşor şi plăcut să calce peste obstacolele care încetinesc sau împiedică progresul şi să răzbată la ţintă cu însufleţire mereu înviorată.

*

Oameni noi, făuriţi de uriaşa-i capacitate creatoare, ne plecăm, reculeşi, spre jumătatea de veac dominată de puternica personalitate a Inalt Prea Sfinţiei Sale şi înfrumuseţată de întocmirile sale, crescute ca florile proaspete din pulberea florilor vechi ale tradiţiei ortodoxe.

Purtăm sus, pe tipsii de aur curat, ofranda recunoştinţei noastre: inimi arzînde de iubire şi recunoştinţă.

... Şi mergem înainte, cu pas lin şi statornic, ca de procesiune, către zările de tihnă şi pace ale zilei de mîine.

„...Doamne îl păzeşte, întru mulţi ani!"

Dr. GRIGORIE MARCU

Lupta pentru unitatea bisericească

Refacerea unității bisericești a creștinilor în genere și a credincioșilor romîni din Ardeal în special, este un ideal creștin și o năzuință permanentă a membrilor diferitelor biserici. Ea este o poruncă divină și o dorință a sufletelor credincioase. Căci Mîntuitorul însuși s-a rugat Tatălui, ca toți ceice vor crede într-însul: „să fie una" și rugăciunea aceasta este o poruncă pentru toți creștinii. Deasemenea nu e inimă creștină, care să nu dorească restabilirea unității bisericești creștine. Dar dela dorință pînă la realizare e o cale destul de lungă.

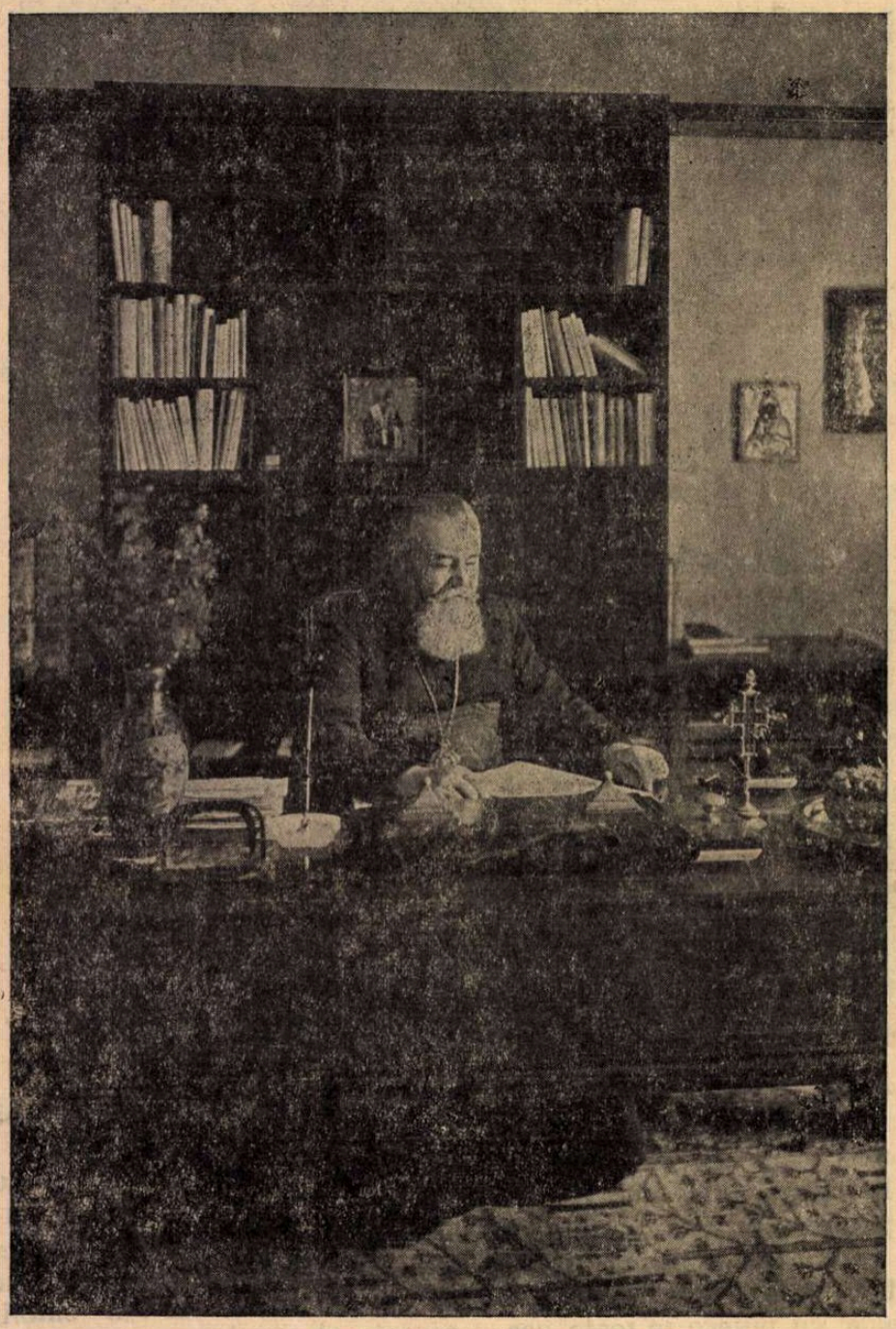

Profesorul Nicolae Bălan, și apoi Mitropolitul Nicolae al Ardealului, a sesizat dintru început însemnătatea acestei probleme, atît pe plan general creștin, cît și pe plan local-ardelenesc, și a făcut din ea una din țintele principale ale luptei și activității lui. De aceea nu numai că a tratat-o cu toată considerația prezentînd-o și adîncind-o sub toate aspectele, dar a și arătat mijloacele practice prin care poate fi rezolvată. Căci el n-a fost numai un teoretician al unității bisericești, ci și un militant practic, care formulînd idealul acesta a și luptat pentru realizarea lui. Vom prezenta, pe scurt, felul cum a rezolvat problema unității bisericești în general, ca și problema unității bisericești în Ardeal. Căci problema unității bisericești din Ardeal, deși are elementele sale specifice, totuși apare și ca un aspect sau o aplicare a problemei unificării creștine generale. Dovadă că aceasta este situația, o avem în însuși faptul că la începutul activității sărbătoritului de azi este un studiu care pune problema în general: „Chestia reunirii Bisericilor" tipărit în Revista Teologică (1909 cf. Biserica și Viața pag. 33—45).

I.

Prezentînd problema unității bisericești în general, prof. N. Bălan arată că „Mîntuitorul n-a voit să întemeeze mai multe biserici, ci a voit ca toți cei ce vor crede și se vor boteza să formeze o singură Biserică, care să-i conducă la mîntuire". Și care erau mijloacele, date de Mîntuitorul, pentru ca toți să fie una? In primul rînd e unitatea învățăturii, unitatea doctrinei religios-morale; în al doilea rînd, aceleași sfinte taine pentru împărtășirea harului divin; în al treilea rînd: o ocîrmuire spirituală, „care prin continuitatea sacerdoțiului de la apostoli, se va perpetua în Biserică pînă la sfîrșitul tuturor veacurilor". „Capul suprem al Bisericii este și rămîne însuși Hristos, care însuflețind-o prin unul și același Duh Sfînt, o conduce într-un mod nevăzut, prin mijlocirea organelor sale văzute spre scopul ce i l-a dat". Astfel „totul în creștinism e menit să păstreze unitatea spiritului prin legătura păcii și a iubirii, căci cum zice sf. apostol Pavel e „un Domn, o credință, un botez: un Dumnezeu și Tatăl tuturor, carele este peste toate și prin toate și întru voi toți" (Ef. 4, 3—7).

Acesta este idealul, care s-a realizat în mare parte în primele veacuri creștine. Azi însă creștinătatea este împărțită în o mulțime de Biserici, cari s-au rupt în decursul timpului din trunchiul unității primordiale. Intrebarea este: reunificarea bisericească a creștinătății nu e un ideal irealizabil? In acest caz zadarnice ar fi toate încercările de a uni bisericile creștine într-o singură Biserică. Răspunsul creștin la această întrebare însă este convingerea că idealul acesta este realizabil, „căci cel ce crede în Hristos în mod consecvent trebue să spere că se vor împlini pînă într-un cuvînt toate făgăduințele Lui", deci și făgăduința că toți credincioșii una vor fi. Cum se va realiza unirea bisericilor creștine, n-o putem prevedea, dar e probabil că „se vor ivi anumiți factori interni și externi ai istoriei bisericești, care vor mijloci o tot mai mare apropiere a bisericilor întreolaltă și vor îndrepta cursul desvoltării lor către ținta unirii".

Este însă neîndoielnic că unirea aceasta nu se poate realiza decît pe baza unității de credință. Și care este credința, ce poate fi baza unității bisericești creștine? Desigur... „acea credință, care reprezintă adevărul revelat al creștinismului *întreg și nefalsificat*". Căci numai adevărul divin, revelat în Iisus Hristos, propovăduit de sfinții apostoli și transmis de Biserică în integritatea lui, poate constitui temelia unității creștine. Iar la întrebarea: unde găsim acest adevăr divin? — există un singur răspuns: în Biserica ecumenică a primelor veacuri și deci în Biserica ortodoxă, „care a păstrat întru toate continuitatea și comunitatea de credință cu vechea Biserică-ecumenică".

Cum se va realiza unitatea de credință, unitatea întru adevărul revelat? — Nu printr-o simplă „aderență teoretică la un anumit program dogmatic", ci prin creșterea tuturor în Hristos (Ef. 4, 13—16), printr-un progres continuu „al cugetării și vieții creștinești". Progresul acesta îl concretizează prof. N. Bălan în următoarea pildă: „Să ne închipuim că mai mulți oameni au să urce un munte înalt, pornind din diferite părți. Pînă ce sînt încă la poalele acelui munte, ei stau departe unii de alții și nu se văd, căci privirile li se lovesc de piedeci. Cu cît se apropie însă mai mult de vîrful muntelui, cu atîta se apropie și întreolaltă, iar cînd au ajuns în vîrf stau unul lîngă altul, au același orizont și-i acoperă același cer. Așa ne închipuim și apropierea succesivă a bisericilor creștine întreolaltă prin progresul religios al creștinătății".

Prespectiva aceasta a posibilității realizării unității bisericești întru adevărul divin, o reia cu nouă vigoare ca Mitropolit al Ardealului, în Cuvîntarea ținută la Discuția generală asupra Proectului de Lege a Cultelor din 1928, „Sufletul meu — zice Inaltul Ierarh — refuză gîndul sceptic că promisiunea Mîntuitoru-

lui, concretizată într-o rugăciune către Părintele ceresc: „ca toți să fie una... (In. 17, 21) — ar putea să rămînă pentru totdeauna o iluzie deșartă și o himeră înșelătoare". „Cu toții sîntem mai buni și mai tari în ceea ce ne unește și — în zarea unui viitor mai apropiat sau mai îndepărtat — întrezăresc perspectiva luminoasă și îmbucurătoare a unirii tuturor cultelor în Biserica cea sfîntă a Mîntuitorului". Această unire se va realiza prin progresul în credința și viața creștinească, pe temeliile evangheliei, prin pătrunderea cultelor tot mai mult de duhul lui Hristos, de idealul evangheliei. Ea se va realiza „pe temelia convingerilor legate de adevărul religios, integral și nefalsificat". Această unire, în consecință „nu va putea să se înfăptuiască nicidecum prin supunere oarbă sub o autoritate de jurisdicție, de pretinsă infailibilitate și nici prin recunoașterea unui subiectivism care fărîmă în bucăți adevărul obiectiv al credinței, ci se va realiza prin recunoașterea și primirea adevărului, reușind să se închege pe temelia lui diferitele comunități creștine în adevărata Biserică a lui Hristos". [p. 109—110]. Respiră în toate acestea un senin optimism creștin și o convingere clară și temeinică asupra idealului și a mijloacelor de realizare. In perspectiva aceasta trebue să înțelegem participarea I. P. S. Mitropolit Nicolae la întrunirile interconfesionale și spiritul larg de dragoste creștinească și înțelegere cu care a întreținut relații cu celelalte culte din țara noastră. Convins că adevărul divin este în Biserica ortodoxă, a înțeles că lucrarea de cunoaștere reciprocă și întărirea dragostei frățești sînt căi prin care ne apropiem unii de alții și înaintăm spre idealul măreț al unității tuturor în Hristos, în adevărul și harul Lui cel dumnezeesc.

II.

Problema refacerii unității bisericești a clerului și credincioșilor romîni din Ardeal este fără îndoială o parte din problema generală a unității bisericești, dar are și aspecte specifice. In perspectiva generală se poate conchide că dacă unitatea tuturor creștinilor nu se poate realiza decît pe baza adevărului revelat în Iisus Hristos și păstrat neștirbit în Biserica ortodoxă — și unitatea tuturor credincioșilor romîni nu se poate realiza decît pe aceeaș temelie a adevărului divin, adecă prin încorporarea tuturor în Biserica ortodoxă română. Din acest punct de vedere apărea ca o obligație creștină lupta pentru restabilirea unității ortodoxe a credincioșilor romîni, unitate frîntă la 1698.

Ca element specific trebue să amintim faptul că desbinarea de la 1698 a fost pur formală: în fond aceiaș lege strămoșească s-a păstrat în Biserica ortodoxă română și în Biserica gr.-cat. Lucrul acesta îl amintește prof. N. Bălan la Congresul preoțimii unite [19 mai 1919] unde a luat cuvîntul ca reprezentant al preoțimii ortodoxe din Ardeal. Vorbind despre „aceeaș tradiție de viață creștinească, care a continuat să se păstreze la unii ca și la ceilalți", despre „acea veche tradiție de viață comună", spune impresionantele cuvinte: „Mărit Congres, nu s-a împărțit Hristos în mijlocul poporului românesc, ci a rămas ieri și azi și rămîne deapururi acelaș. Și dacă ar sta cineva să asculte bătăile inimilor noastre, ar găsi că acelea bat la fel și se încălzesc pentru aceleași idealuri". „Noi sîntem adînc convinși că apropiindu-ne din ce în ce mai mult de culmile acestor idealuri, pătrunzîndu-ne toată ființa de sfințenia lor și interpretîndu-ne tot mai mult datoriile în spiritul lor, ne vom găsi unii pe alții închegați în rînduri tot mai puternice și ne vom ști una în cugetele și în acțiunile

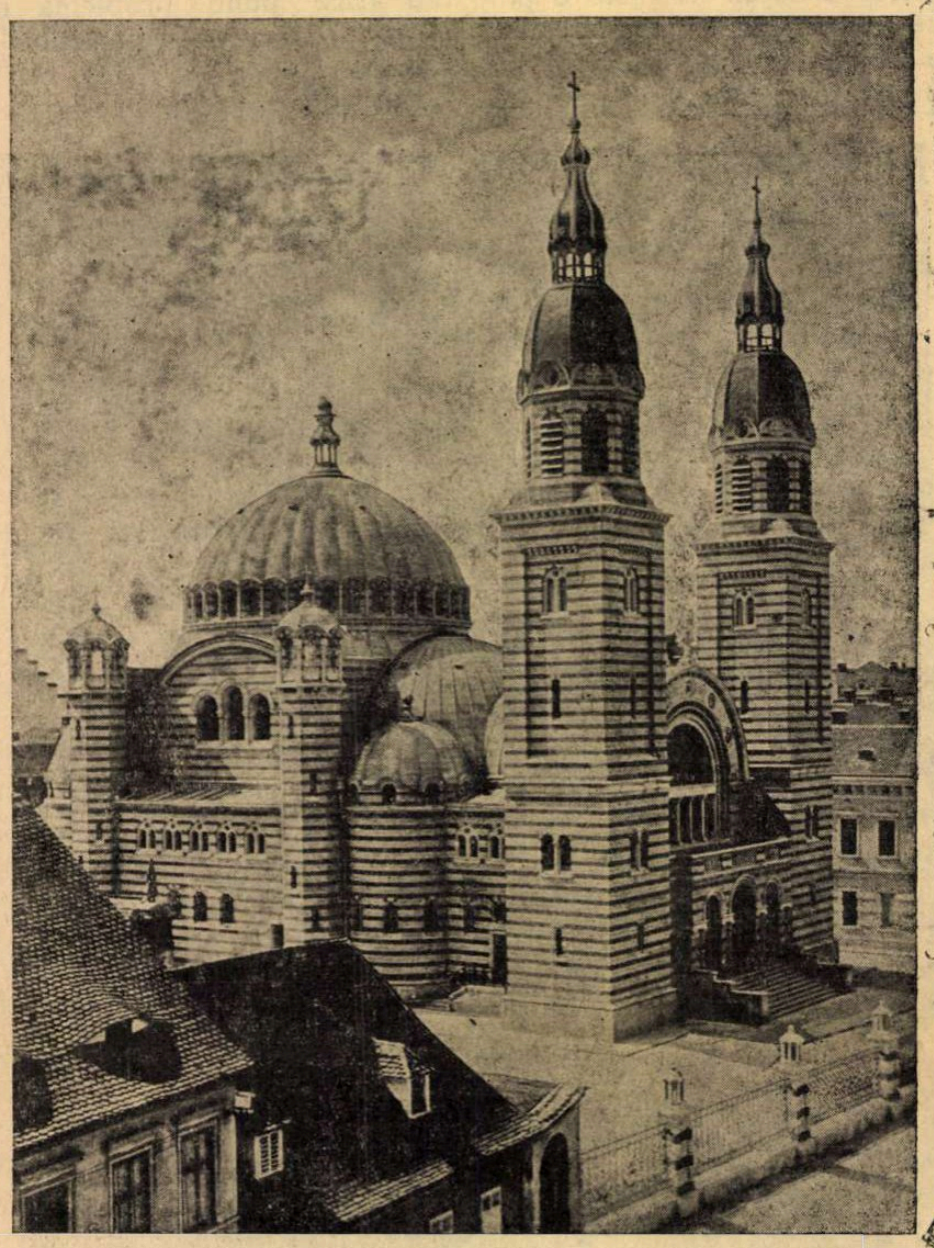

noastre" [p. 46—47]. Deci unitatea tradiției, ca și unitatea idealului creștin — sunt elemente care apropie sufletele și le face să fie una. Sunt aici în germene marile perspective, sub lumina cărora ierarhul va lupta necontenit pentru refacerea unității noastre bisericești. Glasul lui va răsuna cu putere în toate ocaziunile mai importante și va da expresie clară, caldă și convingătoare năzuinței clerului și credincioșilor romîni după vechea unitate ortodoxă.

Astfel în cuvîntarea rostită la sfințirea și instalarea Sa în scaunul de arhiepiscop și mitropolit [Rusaliile anului 1920], I. P. S. Sa arată că desbinarea bisericească este izvorîtă din uneltirea dușmanilor poporului romîn ca împărțindu-ne în două să ne stăpînească mai ușor: „Dacă turma nu ni-e întreagă, aceasta nu-i din vina noastră. Năpăstuirile dușmanului ne-au spart rîndurile, ca să ne slăbească împotrivirea". Dar cu toată această desbinare formală, „dragostea dintre fiii ei [Bisericii]... nu s-a stricat, Hristos în mijlocul lor nu s-a împărțit, ci... și din răul dușmanilor, ca din peatră stearpă, au picurat stropi de rouă răcoritoare pe sufletele noastre arzînd de suferință. Brațele mamei [Bisericii ortodoxe], pururea pline de căldură sunt și astăzi deschise pentru toți fiii ei cei înstrăinați și cu dinadinsul rugăm pe Dumnezeul milostivirii să coboare atîta văpaie a inspirației și iubirii peste noi, încît, precum pierre fumul să piară toată vrajba, precum se topește ceara de fața focului, așa să se topească toate deschilinirile dintre frați ca *iarăși una să fim în casa sufletelor noastre, în biserica cea sfîntă a părinților noștri*" [10—11].

In acelaș sens vorbește I. P. S. Sa la Congresul biblic al preoțimii ortodoxe romîne din Ardeal [T. R. nr. 31—32/921 p. 4]: „Avem nădejdea neclintită, că acest neam pe care l-au împărțit vrăjmașii în două biserici, ca să-l poată stăpîni mai ușor, va reveni, dîndu-și seama că în credința lui, în viața lui religioasă și creștinească, în ființa lui de bun creștin și bun romîn n-a lăsat nici o urmă în cei peste 200 de ani catolicismul cu caracterul său internațional. Catolicismul la Romini este o plantă exotică, ale cărei rădăcini n-au ajuns să atingă pămîntul sufletului nostru... Poporul ne este unul și acelaș, ca și tăiat din o singură bucată. Fondul e acelaș și la frații noștri cari se zic „uniți", și numai firma trebue înlăturată. Și o spunem tare, cu ferestrele deschise, ca să se audă pînă la cele mai îndepărtate colțuri locuite de un suflet românesc: Nu vom da odihnă oaselor noastre pînă ce nu vom fi iarăși una, pînă ce nu se va înlătura răul hărăzit de vitregia vremurilor și fiii aceleiași maice bune nu se vor întoarce la sînul ei cald, dornic de a-i îmbrățișa pe toți.

Acesta este cuvîntul nostru de chemare, purces din cea mai curată dragoste de fii ai maicii noastre bune a tuturora pînă la 1700 și de frate iubitor către frate înstreinat. Știm că pentru acest lucru mare trebuește, mai presus de îndemnuri omenești, și darul lui Dumnezeu". De aici îndemnul: „neîncetat vă rugați pentru unitatea credinții, pentru împreunarea Sfintelor lui Dumnezeu Biserici, doară ruga noastră va fi auzită și această biserică a Domnului, coborîtă în mijlocu

poporului, va fi iarăşi una, în veci nedespărţită". Este un angajament şi o dorinţă, care au fost întru totul împlinite. In cuvinte concise şi impresionante, se formula atunci programul unei vieţi întregi, a cărui înfăptuire o va urmări cu o consecvenţă vrednică de o aşa măreaţă misiune. Celebre au rămas, în acest sens, cuvîntările ţinute în Senat de I. P. S. Sa cu cu ocazia discuţiei generale asupra Constituţiei [12 martie 1923], a discuţiei generale asupra proectului de Lege a Cultelor (27 martie 1928) şi a discuţiei pentru ratificarea Concordatului [23 mai 1929].

In 1923 [p. 64—77], I. P. Sa accentuiază unitatea sufletească a credincioşilor romîni, făurită de Biserica ortodoxă romînă pînă la 1698 şi păstrată fără ştirbire pînă acum. Această unitate sufletească este temelia refacerii unităţii bisericeşti. „Şi astăzi, orice s-ar spune, acest suflet este unul în credinţele şi în toate aspiraţiile lui. Hristos nu s-a împărţit niciodată în mijlocul neamului romînesc; şi acest neam se închină şi astăzi, la fel, şi aici şi dincolo, în Ardeal... fiindcă Biserica noastră ortodoxă a înfăptuit în vremile cele mai grele, atunci cînd I. P. S. Ta [mitropolitul Blajului] nu ai avut pe cine reprezenta în mijlocul poporului romînesc, a înfăptuit unitatea sufletească şi unitatea de credinţă, care nu a putut fi sdrobită de nici un duşman" al poporului nostru. Chiar dacă trimişii scaunului papal, sprijiniţi de regii Ungariei şi Poloniei, au putut să se furişeze în palaturile voevozilor, sau să momească pe nobilii romîni din Ardeal, „poporul ...*a refuzat categoric şi sistematic* toate încercările de a se atinge de ortodoxia credinţelor lui, credinţă care se identificase cu sufletul său", el „a refuzat în toate vremurile catolicismul". Şi dacă Habsburgii au reuşit să impună unei părţi a credincioşilor ardeleni unirea cu Roma, nici în sufletul acestora n-a pătruns catolicismul, căci „acest popor, trecut la biserica papistaşe, trăieşte şi astăzi exact în aceleaşi tradiţii de viaţă religioasă şi bisericească în care a fost crescut pînă în 1700 şi în care trăeşte marea majoritate a fraţilor săi care a rămas credincioasă Bisericii ortodoxe". Lucrul acesta este explicabil, dacă ne amintim că uniaţia n-a izvorît din convingere sau convertire religioasă, ci a fost făurită prin amăgire şi forţă. Impăratul de la Viena a trimis generali şi comandanţi de oşti ca „să facă conştiinţă religioasă în mijlocul poporului romînesc. Operă politică a fost actul de la 1700 nu operă religioasă". Desbinarea „s-a făcut... fără voia poporului nostru", care „în adîncul sufletului său a rezistat şi a rămas acelaşi pînă astăzi". De aceea I. P. S. Sa îşi manifestă „convingerea că opera aceasta artificială [uniaţia], făcută cu sila, se va desfiinţa. Credinţa noastră şi sufletul... nostru a rămas neîmpărţit pe lîngă toată sila, ca şi cămaşa necusută a Mîntuitorului, şi nimeni nu va fi în stare s-o despartă şi s-o strice. Eu am nădejdea tare că acest popor... nu va tolera să-i desbine fiii tocmai Biserica, ci îşi va restatornici şi vechea sa unitate bisericească". Nădejdea aceasta s-a şi împlinit, atunci cînd poporul, stăpîn pe soarta sa, a putut să-şi spună cuvîntul.

La temelia luptei Inaltului Ierarh pentru refacerea unităţii bisericeşti stă ataşamentul faţă de Biserica strămoşească şi dragostea frăţească. Sînt adînc grăitoare în acest sens — cuvintele adresate fraţilor gr.-cat.: „Dacă aş putea, aş concentra în mine toată iubirea înaintaşilor mei, pentruca cu această căldură a iubirii de mamă"..., care a fost şi este biserica noastră pentru toţi, „să vă îmbrăţişez şi să vă strîng la inima mea". „Noi vrem să staţi cît mai aproape de noi şi bun este Dumnezeu să fiţi iarăşi una cu noi. In rugăciunile mele din toate zilele

împletesc şi aceasta ca bunul Dumnezeu să coboare atîta foc al iubirii ca să topească toată vrajba şi toate neînţelegerile dintre noi, ca iarăşi să fim una".

Dar problema uniaţiei şi a unităţii bisericeşti este prezentată mai pe larg în Cuvîntarea din 1928, care „prin înălţimea gîndirii şi frumuseţea formei, prin bogăţia argumentaţiei şi sprinteneala replicei", este un monument de „elocinţă ierarhică incomparabilă". [I. Mateiu, Omagiu pag. 135—136]. Partea III-a din Cuvîntare, intitulată „procesul cel mare" este consacrată în întregime uniaţiei. Să urmărim — pe scurt — desfăşurarea ideilor şi argumentelor. [p. 162—198].

La îndoiala unui episcop gr.-cat., care socotea că dacă „alte popoare mai culte decît noi", ca s. ex. Germanii, n-au reuşit să-şi refacă unitatea bisericească, la fel şi Ungurii, nici noi nu vom reuşi să fim iarăşi una, I. P. S. Mitropolit Nicolae răspunde că la noi nu e acelaş caz ca la Germani şi Unguri. Acolo a existat o reformă religioasă, un Luther, care a adus interpretări nouă de principii religioase şi bisericeşti, pentru care s-au purtat războaie, — ceiace a săpat o adîncă prăpastie între confesiuni, — pe cînd la noi n-a existat o reformă religioasă, care să despartă realmente pe credincioşii celor două biserici romîneşti din Ardeal. Acest fapt reese din însuşi actul unirii. Protopopii cari au iscălit acest act, au cerut ca „toată legea să stea pe loc", prin „lege" înţelegînd nu numai „ceremonia externă", ci şi „fondul de inspiraţie religioasă şi morală, prin care a trăit dealungul veacurilor neamul nostru întreg" [p. 68]. Deci ceice au făcut primul pas spre unire nu au fost nemulţumiţi cu Biserica ortodoxă, poporul cu atît mai puţin. Ei erau legaţi cu tot sufletul de Biserica strămoşească. Şi „numai cu lacrimi în ochi, sub presiuni externe şi slăbiciuni dinlăuntrul lor, s-au despărţit de formă numai de dînsa, fără a o fi abandonat cu sufletul lor". Unirea n-a făcut-o clerul sau credincioşii, ci Habsburgii catolici, care prin unire urmăreau două scopuri: 1. Să-şi consolideze stăpînirea în Ardeal, prin întărirea partidei catolice împotriva ungurilor calvini; 2. „să despartă pe romînii ardeleni de fraţii de peste Carpaţi", „ca pe lîngă graniţele din vîrful Carpaţilor să pună graniţe şi în suflete, care să ne despartă de fraţii noştri şi să rupă unitatea noastră de credinţă, ţesută între grele împrejurări în lungul veacurilor". In astfel de condiţii e justă afirmaţia istoricului N. Iorga, că „biserica unită era o creaţie artificială, nu pornise dintr-o convingere". „Şi acum — întreabă I. P. S. Sa — din această lipsă de convingere şi din această creaţie artificială vreţi să faceţi o piedecă dogmatică pentru a ţine în separaţiune pe fiii aceleiaşi ţări?" Că nu a fost din convingere o mărturiseşte episcopul Inocenţiu Micu Klein, care zice: „Eu şi clerul meu ne-am unit sub condiţia de a obţine acele beneficii şi foloase, de cari se bucură romano-catolicii, dacă nu ni se dau, ne-am face chiar şi Turci". De aceea actul unirii, creaţie a Habsburgilor, a fost primit cu repulsiune de popor. Spre exemplificare, I. P. S. citează cazuri de „atitudini eroice" ale credincioşilor, cari spuneau că nimic nu-i poate despărţi de legea strămoşească, ci mai bucuros se pribegesc sau rabdă apăsări, temniţă şi moarte decît să se lepede de Biserica ortodoxă. „Pentru credinţa strămoşilor noştri suntem gata a suferi şi mucenicie sau izgonire din această împărăţie, iar legea nu o vom lepăda" — e glasul credincioşilor din întreg Ardealul. Numai prin teroare militară au reuşit Habsburgii să impună unirea în Ardeal, răpind dela ortodocşi bisericile şi averile lor, pînă şi bisericile clădite de voevozi. Iar „patriarhul Romei" a profitat de această silnicie, desbinînd astfel pe romînii din Ardeal. „Intreb — zice I. P. S. Sa — de 228 ani patriarhul Romei ce caută în turma mea din Ardeal?" Doar noi „am fost un popor creştinesc de la originea noastră şi ne-am avut legea noastră şi episcopul Romei numai profitînd de împrejurările de strîmtoare în care se găsea poporul

nostru a putut să facă în mijlocul lui această desbinare. Intreb dacă este creştinească fapta aceasta pe care a făcut-o? Dar mai întreb: astăzi..., după 228 ani, nu este tot această unire o statornică pricină de desbinare, de ceartă şi nelinişte în mijlocul poporului romînesc?" — Răspunsul la întrebare e afirmativ. „Noi în Ardeal de 228 ani suntem într-o continuă apărare a credinţei şi sufletului nostru faţă de Habsburgi, faţă de papa, şi faţă de toţi aceia care au ţinut să ne asuprească şi care au vrut să ne răpească întreaga noastră credinţă şi sufletul nostru".

De fapt însă desbinarea e numai formală, pentrucă „poporul nici nu ştie de deosebiri: el nu a primit nici o deosebire în credinţă atunci cînd a fost trecut la unire". Cele patru puncte deosebitoare „nu au întrat în conştiinţa religioasă a fraţilor noştri uniţi". Intr-adevăr, sf. cuminecătură este tot cea ortodoxă, credincioşii gr.-cat. refuzînd să se împărtăşească la catolici cu ostie; Credeul se citeşte şi în catedrala din Blaj fără filioque; de purgator nu ştiu nimic, iar „papa e departe şi legătura cu el nu întră deloc în sfera preocupărilor religioase ale poporului aparţinător Bisericii unite". Aşadar, „nimic nu desparte acest popor de Biserica strămoşească... *Poporul aparţinător Bisericii unite trăeşte şi astăzi în aceleaşi tradiţii de viaţă religioasă şi bisericească în care a fost crescut pînă la 1700 şi în care trăeşte majoritatea fraţilor săi, rămaşi credincioşi Bisericii ortodoxe*". „Poporul a refuzat catolicismul" şi „nici în cei 228 ani, cu toate mijloacele de propagandă ale iezuiţilor..., poporul romîn nu a fost capabil să se abată o iotă de la credinţa strămoşilor săi, ci a păstrat unitatea de credinţă cu fraţii săi ortodocşi". Credincioşii sînt „uniţi cu numele, ortodocşi în credinţă".

Concluzia? O arată clar „mişcarea de trecere de la biserica unită la biserica ortodoxă". Credincioşii uniţi — călătorind în ţară — „văd că fraţii lor din Ardeal în majoritate sunt ortodocşi; văd că fraţii lor de peste Carpaţi ...sunt cu toţii ortodocşi şi astfel trag concluziile ce se impun din această situaţie": se întorc „acasă" şi ca „orice întoarcere acasă", o fac „cu bucurie şi entuziasm". I. P. S. Sa citează cazul din Drăguş, unde credincioşii uniţi în frunte cu preotul lor s-au întors la Biserica ortodoxă, la „sînul mamei noastre celei vechi şi bune", rupînd „peceţile cu cari străinii au vrut să ne strivească credinţa strămoşească şi sufletele noastre". „Avem nădejde în Dumnezeu — mărturisesc aceştia — că ceiace facem noi astăzi vor face toţi fraţii noştri, cari zic că sunt uniţi cu papa, adecă se vor întoarce şi ei pînă la unul la Biserica ortodoxă romînă". La fel au trecut credincioşii dintr-un cătun unit, care au zis: „Noi suntem de legea romînească, numai popa nost — Dumnezeu să-l ierte, că a murit — era unit, dar noi sîntem de legea romînească" — şi au fost primiţi în sînul Bisericii ortodoxe. Mişcarea aceasta spre întoarcere la Biserica ortodoxă, arată că credincioşii doresc refacerea unităţii bisericeşti, sfărîmată la 1700. De aceea la întrebarea Mitropolitului Blajului de atunci: la care biserică strămoşească îi învită I. P. S. Mitropolit Nicolae? — I. P. S. răspunde: *„Ţi-o spune poporul frăţiei tale, nu mai trebue să o spun eu. Ascultă de glasul poporului* pe care zici că-l păstoreşti, pentrucă mai ales în această privinţă, glasul poporului, glasul lui Dumnezeu este. Şi cum s-ar veseli sufletele noastre dacă s-ar realiza această dorită unitate bisericească, cum ar tresări în mormintele lor strămoşii..." „Am nădejde de la Dumnezeu — zice Inaltul Ierarh — că se va realiza şi acest frumos vis al neamului nostru", acest „ideal" de care „mi-am legat sufletul".

Bazat pe convingerea că Mîntuitorul n-a întemeiat Biserica pentruca ea „să despartă fiii aceluiaş popor, ci pentruca să poarte grije de sufletele lor", pe constatarea unităţii de credinţă dintre uniţi şi ortodocşi şi pe năzuinţa credincioşilor din ambele „strane" după refacerea unităţii bisericeşti, năzuinţă manifestată în mişcarea de întoarcere a uniţilor la Biserica ortodoxă, I. P. S. Sa putea spune: „Am nădejdea de la Dumnezeu că... vom putea să sfărîmăm ...aceste graniţe artificiale, pe care duşmanii au vrut să le tragă în sufletele noastre, dar pe care poporul, în conştiinţa unităţii sale, nu le-a răbdat nici o singură dată... Am nădejde de la Dumnezeu că ceea ce s-a făcut la 1700, în condiţiunile pe care le-aţi auzit, nu a fost decît un incident..., un incident trecător în lunga istorie a poporului romînesc. Dumnezeu ne va ajuta să închidem şi acest incident" reîntregind vechea noastră unitate bisericească. Pentru aceasta e nevoie însă de multă iubire.

Acesta este neegalatul monument de cugetare, duh şi elocinţă, închinat unităţii noastre bisericeşti, care se termină astfel: „cu simţămîntul de a fi săvîrşit la altarul neamului o sfîntă liturghie a înfrăţirii, îmi încheiu cuvîntarea mea prin cuvintele: Să ne iubim unii pe alţii, ca într-un gînd să mărturisim". El poate fi socotit ca o stîncă de neclintit la temelia refacerii unităţii noastre bisericeşti.

In 1929, combătînd de pe poziţiile Bisericii ortodoxe Concordatul, pe care Statul romîn îl încheia cu Vaticanul, I. P. S. Sa după ce arată că acest Concordat este anticonstituţional, oneros pentru stat, nedrept pentru celelalte culte şi în opoziţie cu Legea Cultelor, relevă şi un alt aspect nefavorabil, acela al consfinţirii desbinării de la 1700: „Noi episcopatul ortodox romîn — zice I. P. S. Sa — nu ne putem suprima durerea sufletească, văzînd că statul romîn a luat act şi oarecum confirmă prin Concordat, dacă s-ar ratifica, volnicia săvîrşită de scaunul papal cu concursul monarhiei austro-ungare la anul 1700, prin ruperea unei părţi a credincioşilor mitropoliei ortodoxe din Ardeal de la sînul Bisericii lor strămoşeşti şi prin trecerea lor formală la aşa zisa unire cu Roma. Dar reîntregirea vechei noastre unităţi sufleteşti la sînul Bisericii noastre ortodoxe, cum a fost înainte de anul 1700" — vis al tuturor generaţiunilor pînă astăzi — „va trebui să rămînă, pînă la deplina ei realizare, una din aspiraţiile mari ale neamului romînesc".

Iar într-un studiu, publicat în 1934, (p. 273 sq), I. P. S. Sa, arată că în cadrele catolicismului cosmopolit, biserica unită — ca biserică naţională — „este numai tolerată. Ea trăeşte din graţia unui compromis oportunist pe care scaunul papal îl face cu împrejurările pe care nu le poate schimba". Dar cei peste două sute de ani de unire, n-au reuşit să infiltreze catolicismul în sufletul romînilor uniţi. Catolicismul „e şi astăzi o firmă externă, în dosul căreia trăeşte ortodoxia". Din situaţia de biserică tolerată şi din contradicţia între firma catolică şi fondul ortodox, nu există pentru biserica unită „decît o singură ieşire: să se întoarcă acasă".

Din toate aceste argumente şi din desfăşurarea ideilor, reţinem convingerea că desbinarea a fost impusă de sus, din interese streine de popor, pe cînd unitatea de credinţă a păstrat-o poporul şi tot el va restabili şi unitatea bisericească. Această unitate se va realiza de jos în sus, prin voinţa clerului şi credincioşilor. Dacă desbinarea era menţinută de sus, spre a învrăjbi poporul şi a-l exploata, unitatea era vrerea poporului, care avea aceiaşi credinţă, aceleaşi tradiţii şi obiceiuri. Şi într-adevăr, lupta de patru decenii a profesorului şi ierarhului pentru unitatea bisericească a fost încununată cu succes, a devenit realitate, numai cînd poporul a fost liber să-şi spună cuvîntul şi credincioşii şi clerul greco-catolic şi-au putut împlini dorinţa de a se întoarce cu toţi la sînul Bisericii-mame.

In cadrul libertăţilor populare, apelul I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae făcut pe Cîmpia Libertăţii la 15 mai 1948 către fraţii uniţi de a se întoarce acasă, „căci noi vă aşteptăm cu braţele deschise", a avut ca urmare ruperea peceţilor şi revenirea clerului şi credincioşilor în casa credinţei strămoşeşti. La chemarea de mamă a Bisericii ortodoxe, fiii ei despărţiţi prin silnicie, au răspuns plini de bucurie şi astfel unitatea bisericească de dinainte de 1700 s-a refăcut deplin.

Acum, la prăznuirea a 50 de ani de activitate în slujba Bisericii, I. P. S. Sa mulţumeşte lui Dumnezeu că l-a învrednicit să-şi vadă visul cu ochii şi să contribuie nu numai la împlinirea lui, ci şi la consolidarea lui. Iar clerul şi credincioşii, astăzi una în credinţa şi Biserica strămoşilor noştri, cinstesc după cuviinţă pe Cel ce lupta cea bună a luptat, stegar nebiruit fiind al vrerii lui Hristos şi al vrerii poporului, care a fost şi este: ca toţi să fie una.

Prof. N. MLADIN

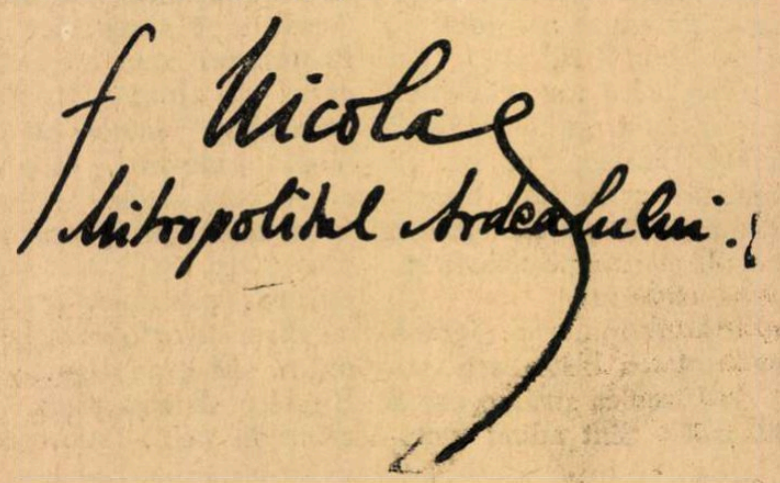

ROLUL I. P. S. MITROPOLIT NICOLAE IN REALIZAREA ŞI CONSOLIDAREA REINTREGIRII BISERICEŞTI

Incă nici nu se cristalizase bine desmembrarea religioasă din anul 1700, înfăptuită cu sprijinul politic al Habsburgilor dela Viena, şi o seamă de personalităţi bisericeşti din Biserica ortodoxă romînă ardeleană, se preocupau cum s-ar putea stăvili această mare primejdie pentru unitatea de credinţă a poporului romîn din Transilvania.

Forţa politică a Habsburgilor se manifesta tot mai puternic, pentru adîncirea spărturii religioase între romîni; pe de altă parte propaganda Vaticanului se făcea tot mai cutezătoare, căutînd astfel să sape prăpastia tot mai mare între cele două strane. Prin această propagandă ei sperau că vor putea atrage la actul de „unire" marea majoritate a clerului şi a credincioşilor de la Biserica ort. din Ardeal. Insă planul lor de prozelitism le-a fost dejucat de acţiunea viguroasă dusă de clerul şi credincioşii cari au rămas strînşi uniţi în jurul Bisericii lor strămoşeşti.

Condiţiunile de existenţă din acel timp, nu erau de loc surîzătoare pentru Biserica ortodoxă din Transilvania, necruţător lovită de spărtura din anul 1700. Apoi mereu hărţuită cînd de puterea politică a Habsburgilor, cînd din partea propagandei abile a Vaticanului, Biserica ortodoxă cu greu se putea reface ca să poată înfrunta loviturile repetate, ce trebuia să le suporte după anul 1700.

Şirul acesta neîntrerupt de suferinţe, ale clerului şi credincioşilor, i-a oţelit şi mai mult în luptă, care n-a slăbit nici o clipă, încă dela 1700. Ei au continuat-o cu şi mai multă convingere, că are să vină o zi, cînd cele două strane separ[illegible]e vor putea sărbători cu dragoste de f[illegible]i buni, contopirea lor în Biserica ortod[illegible]ă a moşilor şi strămoşilor noştri.

Aceste suferinţe au fost suportate cu multă resemnare, peste două veacuri, însă din sufletul lor nici cînd n-a dispărut nădejdea că fraţii lor rupţi de la sînul Bisericii străbune de interese străine, cîndva vor fi iarăşi una, în a mărturisi credinţa avută pînă la anul 1700.

Revoluţia franceză din 1789, produsă mai mult din considerente de ordin economic şi social, a trezit la viaţă mai pretensivă, nu numai poporul francez, ci a avut repercursiuni cu răsunet la toate popoarele din Europa. Efectele ei binefăcătoare s-au resimţit după o jumătate de veac şi la poporul romîn din Ardeal.

Astfel, la 3/15 mai 1848 poporul romîn organizat de cărturarii mai de seamă din cele două strane, s-a adunat pe istorica Cîmpie a Libertăţii de la Blaj, cînd şi-au manifestat revendicările în mod curajos, susţinînd drepturi egale pentru toţi romînii din Ardeal, ca să fie puşi pe picior de egalitate din punct de vedere naţional, politic, economic şi cultural.

Dacă privim azi în urmă, vedem că hotărîrile „Adunării Naţionale" de la Blaj n-au fost produsul unei însufleţiri trecătoare, ci ele au avut rădăcini adînci în convingerile şi aspiraţiunile nestrămutate ale poporului romîn din Ardeal. Lupta pornită atunci nu s-a mai oprit nici o clipă, ci a continuat pînă la înfăptuirea tuturor dorinţelor poporului romîn. Lupta aceasta neostenită a schimbat multe lucruri în viaţa poporului romîn din Ardeal, încît astăzi ni se pare că n-au trecut de la acel început de luptă numai 100 de ani, ci multe sute.

Poporul romîn din Transilvania şi-a cîştigat libertatea naţională nu numai în cadrul unei împărăţii streine, ci într-un

stat propriu, în unire cu fraţii săi de pretutindeni. Cu poporul maghiar, astăzi avem raporturi limpezi de bună vecinătate şi colaborare, cu respectul libertăţii reciproce.

Iobăgia s-a şters. Ultimul pas în direcţia aceasta s-a făcut sub regimul democrat popular. Astăzi nimeni nu mai este rob pe pămîntul altuia.

Astăzi avem şcoli romîneşti de toate gradele, pînă la Universitate, pentru crearea unei culturi proprii şi pentru exploatarea bogăţiilor pămîntului nostru. S-ar părea că întreg visul celor dela 1848 s-a înfăptuit şi noi nu mai trăim în umbră şi în chip, ci în realitatea coborîtă întreagă printre noi.

Marea cotitură politică dela 23 august 1944 a transformat fundamental viaţa politică, economică, socială şi culturală din patria noastră. Oamenii politici de azi sînt ieşiţi din rîndurile clasei muncitoare, care ştiu să-şi pună toată contribuţia lor de muncă şi pricepere fără ezitare, la edificiul vieţii celei noi, ce se croieşte cu paşi gigantici pe întreg cuprinsul patriei noastre, Republica Populară Romînă.

Patria noastră, dela un capăt şi pînă la celălalt, este un şantier. Ţi se minunează ochii, văzînd cum răsar uzine, oraşe, căi de comunicaţie, parcuri de odihnă şi atîtea altele, care te pun în uimire, cu cît avînt şi elan se construesc din partea întregului popor doritor de a-şi putea crea o viaţă mai bună, mai prosperă şi mai fericită.

Datorită climatului politic creat după 23 august 1944, Biserica ortodoxă romînă cu Intîii ei stătători, a păşit alături de forţele progresului şi ale păcii, adică alături de poporul muncitor din patria noastră. Ea, ca şi în trecut, n-a dezertat o clipă de lîngă popor stînd de veghe şi la bucurii şi la necazuri. Pe bună dreptate se poate numi Biserica poporului.

Biserica noastră ortodoxă, în raporturile ei de bună colaborare cu celelalte culte din patrie, prin Ierarhii ei, a dat dovadă de multă înţelepciune, căutînd să-şi menţină doctrina neştirbită aşa cum a moştenit-o dela sfinţii Apostoli şi Sinoadele Ecumenice. Insă pe linia de apărare a păcii, a ştiut să se înfrăţească cu toate cultele recunoscute, pentru a duce lupta în mod unitar, apărînd cel mai de preţ bun „Pacea".

La 15 mai 1948, împlinindu-se 100 de ani dela marea „Adunare Naţională" de pe Cîmpia Libertăţii dela Blaj, regimul nostru democrat-popular cu o seamă de cărturari din toate provinciile patriei noastre, au ţinut să cinstească prăsnuirea acestui eveniment prin participare, luînd parte şi mulţime de popor din toate părţile Ardealului. Dela această măreaţă comemorare, nu putea să lipsească, urmaşul vechilor Mitropoliţi ai Bălgradului, care aveau sub oblăduirea lor înainte de 1700, toată naţia romînească din Ardeal. Nu putea să lipsească acela care o viaţă întreagă a meditat, s-a rugat şi a luptat din convingere fermă, cu condeiul şi cuvîntul, ca fraţii gr. catolici să revină acasă, la sînul Bisericii.

Prezenţa la comemorarea celor 100 de ani, la 15 mai 1948, — a Inalt Preasfinţitului Mitropolit Nicolae, îşi avea semnificaţia ei deosebită. Cu acest fericit prilej — Inaltul Ierarh a adresat mulţimilor adunate pe această istorică Cîmpie şi tuturor clericilor şi credincioşilor gr. catolici din Ardeal, un apel plin de dragoste părintească chemîndu-i pe fraţi să vină acasă.

Citez: „Şi totuşi, iubiţi fraţi, mai este o parte din visul înaintaşilor noştri, neînfăptuit încă. Mai lipseşte unirii noastre naţionale ceva ca să fie deplină. Mai avem de realizat unitatea noastră bisericească, în Biserica strămoşilor noştri dinainte de 1700, în Biserica şi în credinţa de totdeauna a neamului nostru, în credinţa neştirbită a lui Hristos Domnul şi a Bisericii vechi. Habsburgii au rupt naţia noastră din Ardeal în două, ca să ne slăbească şi să ne poată mai uşor stăpîni. Azi ei nu mai au putere asupra noastră, deci nu ne mai pot împiedeca de a ne readuce iarăşi toţi la un loc. Ca urmaş

al vechilor Mitropoliți ai Bălgradului, care aveau sub oblăduirea lor toată națiа romînească din Ardeal, îndrept acum ca și altă dată, către voi cei pe care interese streine v-au amăgit despărțindu-vă de maica Voastră cea bună, de Biserica ortodoxă, o chemare caldă de Părinte: să vă întoarceți acasă.

Aceea va fi ziua pe care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim într-însa. Aceea va fi ziua celei mai mari biruințe a Bisericii noastre. Va fi

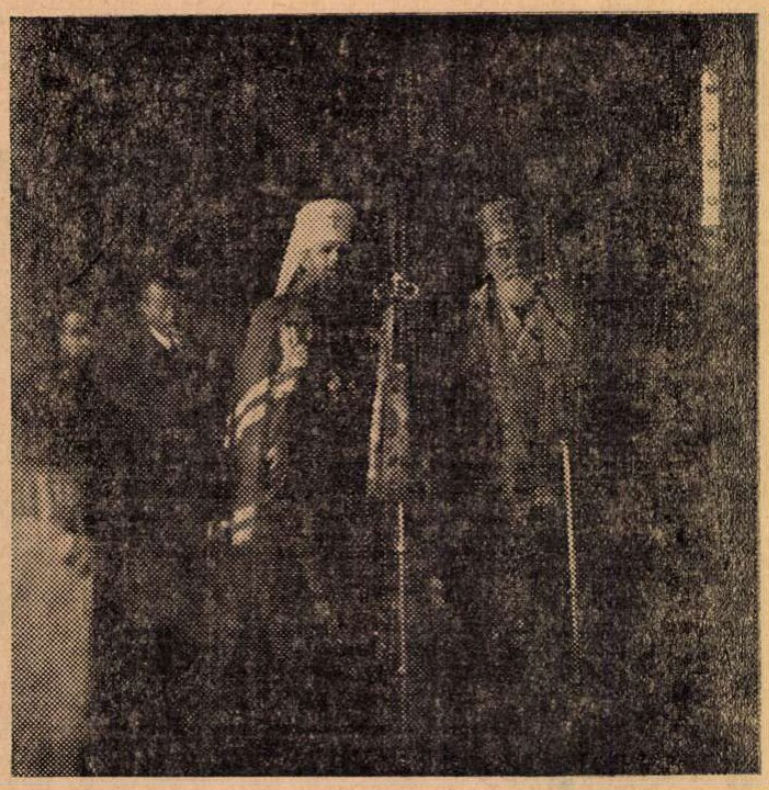

ziua în care ne vom îmbrățișa și ne vom zice cu toții: Fraților! Veniți, căci noi vă așteptăm cu brațele deschise. In extaz de fericire va sălta sufletul neamului întreg strîns din nou, în jurul altarului Bisericii strămoșești, ne vor binecuvînta strămoșii pentru împlinirea unui vis al lor și ne vor mulțumi urmașii pentru moștenirea neștirbită ce le vom lăsa în păstrare.

Rupeți pecețile cu care v-au încătușat străinii, veniți acasă și faceți deplină unitatea și solidaritatea sufletească a Neamului". Așa a glăsuit glasul Păstorului bun, care-și chiamă turma, ruptă acum două veacuri și jumătate din staulul ortodoxiei romînești, să vină acasă.

Și într-adevăr, după apelul plin de duioșie adresat de Inaltul Ierarh, clerului gr. catolic și credincioșilor, la 15 mai pe Cîmpia Libertății din Blaj — nu mai trecu mult timp pînă cînd la 1 octombrie 1948, în sala Gheorghe Barițiu din Cetatea Clujului, clerul gr. catolic din Ardeal, întrunit în adunare solemnă a răspuns cu entuziasm la acest apel, hotărînd să rupă pecețile de pe actul „unirii" dela 1700. La 3 octombrie 1948 Biserica ortodoxă romînă conform acestei hotărîri istorice dela Cluj — ne-a deschis larg porțile, ca să-i primească pe aceia care sînt ai ei.

Cuvîntarea impresionantă și plină de căldură a Inalt Prea Sfințitului Mitropolit Nicolae, ținută la 3 oct. în sala de ședințe a Sfîntului Sinod, cînd a fost primită delegația preoților gr. catolici veniți la Sfînta Patriarhie cu hotărîrea dela Cluj — merită să fie remarcată pentru frumusețea ei dogmatică.

Citez: „Nici măcar cele patru puncte n-au reușit să se introducă în acest suflet. Oare ați săvîrșit P. C. Voastre vreodată sf. cuminecătură cu ostie? (răspuns unanim: Niciodată). Dar Filique s-a mărturisit în vre-o biserică unită? Eu știu că nici în Catedrala mitropolitană din Blaj nu se rostea simbolul credinței cu acest adaus, de frica poporului. Nici credința în purgator n-a putut fi introdusă în sufletul poporului nostru. A rămas papismul, sau supunerea față de scaunul papal. Dar în conștiința religioasă a poporului nostru, nici după 250 de ani n-a putut să se închege un sentiment de legătură sufletească cu papa dela Roma. Poporul romîn nu se simte fiu al papei, nu-l simte pe papa aproape de sine și de viața sa.

Vă primim cu dragostea cea mai duioasă a sufletelor noastre. Să fiți asigurați de toată calda noastră iubire frățească și să vă simțiți în sînul Bisericii ortodoxe ca la voi acasă. Căci ea e tot așa de mult și a voastră ca și a noastră. Să ne unim puterile ca să facem împreună educația religioasă a poporului nostru.

Domnul să binecuvînteze neamul nostru înfrățit pentru totdeauna în credința lui cea una și nedespărțită și să ne ajute să răsbatem prin toate greutățile vremurilor în veacuri nesfîrșite, înălțind poporul nostru la o viață tot mai bună, tot mai fericită".

După un scurt popas între aceste date istorice, la 21 octombrie 1948 — cînd s-au împlinit 250 de ani dela actul „unirii", întreagă Ierarhia Bisericii ortodoxe, cu obștea ei credincioasă din Ardeal, au trăit bucuria refacerii „unității ei spirituale". Desfășurarea acestei sărbători s-a petrecut în monumentala Catedrală din Alba-Iulia, Catedrala „Reîntregirii Bisericii ortodoxe ardelene". Și Biserica din patria mamă, a participat cu Inalt Prea Sfințitul Patriarh Justinian și o bună parte din cler, pentru a-i da un nimb și mai mare acestei sărbători de închegare sufletească a poporului din Ardeal.

Ca o consecință imediată, după măreața sărbătoare din 21 oct. dela Alba-Iulia, Inalt Preasfințitul Mitropolit Nicolae a purces la o serie de măsuri în vederea consolidării actului religios, cu toată vîrsta patriarhală.

Inalt Prea Sfinția Sa, neobosit și întinerit s-a arătat în toate drumurile făcute în Arhiepiscopie, vizitînd toate Centrele mai importante și luînd contact direct cu preoțimea revenită. Scopul acestor vizite a fost de a putea sta de vorbă cu preoțimea și de a-i lămuri mai cu seamă în problema dogmatică a celor 4 puncte de diferențiere, pe care le-au mărturisit pînă la revenire. Apoi s-a procedat fără întîrziere la arondarea tuturor parohiilor din Ardeal, ca în felul acesta mai ușor să se poată face sudura sufletească între vechii și noii credincioși, reveniți la Biserica ortodoxă. Cursurile de îndrumare misionară, ținute la centrul Mitropoliei, precum și conferințele de orientare protopopești, toate au contribuit real la consolidarea mărețului act epocal dela 1 oct. 1948. O sfîntă datorie ne incumbă la toți ostenitorii, ca după aproape 7 ani dela realizarea actului de „reîntregire bisericească", să lucrăm cu aceiași rîvnă și dragoste, la consolidarea lui definitivă în alvia ortodoxiei romînești.

Implinindu-se în anul acesta, 50 de ani de activitate publică a Inalt Preasfințitului Mitropolit Nicolae, Biserica noastră ortodoxă ardeleană, nu-i poate aduce un prinos de recunoștință mai fidel și mai cald, decît arătîndu-i prodigioasa activitate, în ogorul Sfintei noastre Biserici pentru care și-a pus sufletul și și-a închinat toată puterea de muncă, spre a o ridica pe culmi tot mai înalte,

Cumpănă de veac

Inalt Preasfinţitului Mitropolit
NICOLAE
al Ardealului
la 50 de ani de slujire bisericească
(1905—1955)

Oprind a clipei alergare,
Intoarcem geana spre trecut:
Plămadă de nădejde tare,
Ardealu-ntreg pe culmi te-a vrut
Cu mic, cu mare.

Stîlp de neclintit — aşa ai fost.
Dintru tot bunul început
Ai pus în toate, cu tact, cu rost,
Tărie de neîntrecut,
Dreptar şi scut.

Peste trecutu-ţi larg cît zarea,
Privirea astăzi o rotim:
Măreţ e gîndul şi zidirea
Ce-n vlaga lui le desluşim
Şi preamărim!

. . . . . .

Cinstite „mag", albit de vremi,
Azi, ca şi ieri, de sîrg ne chemi,
Sub cortul sfîntului lăcaş
Cerescului Oaspe, sălaş
In suflet să-i gătim.

GRIGORIE MARCU

UNIFICATORUL
Bisericilor Romîneşti din Ardeal

Trei octombrie 1948. Delegaţia celor 38 de protopopi şi preoţi ai Bisericii greco-catolice din Ardeal, alături de elita preoţimii ortodoxe romîne din Capitală şi din alte părţi ale ţării, aşteaptă cu înfrigurare, în sala festivă a Patriarhiei din Bucureşti să apară Patriarhul împreună cu ierarhii Bisericii ortodoxe romîne, pentru a întări unirea Bisericii gr.-catolice din Ardeal cu Biserica ortodoxă, primind declaraţia de revenire la Biserica strămoşească a clerului gr.-cat.

Intre ierarhii cari înconjurau pe I. P. S. Patriarh Justinian am remarcat figura măreaţă şi profetică a mitropolitului Ardealului *Dr. Nicolae Bălan.* Membrii delegaţiei, cînd am dat citire Moţiunii votate în Congresul dela Cluj ţinut la 1 octombrie 1948, în care se hotăreşte pentru totdeauna ruperea de papalitate şi unirea pe vecie cu Biserica ortodoxă, cu Biserica Mamă, am rămas adînc impresionaţi de lacrimile de bucurie şi de trăire ce curgeau din ochii albaştri ca albastrul cerului şi se prelingeau pe barba de argint a marelui mitropolit al Ardealului, Unificatorul Bisericii romîneşti. A fost ziua cînd lupta dusă de marele mitropolit Nicolae era încununată de succes.

Au trecut aproape şapte ani de la măreţul act din 3 octombrie 1948 ajungînd ca marele păstor să împlinească o jumătate de veac în slujba Sf. Biserici. In aceşti 7 ani, ca protopop al Făgăraşului, am avut fericitul prilej să cunosc poate mai bine ca oricare dintre fraţii preoţi reveniţi pe mitropolitul Nicolae. Dela început am fost atras în mod irezistibil de bunătatea sufletească şi de marea sinceritate a adevăratului nostru părinte. In decursul multelor audienţe ce mi le-a acordat Inalt Prea Sfinţitul în cei 7 ani, am discutat multe probleme în legătură cu unirea Bisericii romîneşti, în cari discuţii Marele ierarh şi-a deschis sufletul şi inima faţă de un fost preot unit.

Dragostea ce a cuprins sufletul şi inima mea faţă de mitropolitul Nicolae şi faţă de Biserica ortodoxă trebuie că a cuprins sufletul şi inima fiecărui preot revenit. Pentru ce? Pentrucă această dragoste noi preoţii reveniţi n-am găsit-o în Biserica catolică în care dirija nepotismul şi răsbunarea. Mitropolitul Nicolae în foarte multe cazuri a arătat neţărmurită dragoste preoţilor reveniţi, spunîndu-mi: „Lasă-i să se simtă ca la sînul mamei, care e Biserica ortodoxă". Şi această dragoste a I. P. Sfinţitului îi este răsplătită astăzi tot cu dragoste. Cum arătăm noi preoţii reveniţi această dragoste Mitropolitului Nicolae? Prin recunoştinţă şi sinceritate. La dragoste adevărată răspundem cu adevărată dragoste. I. P. Sfinţitul Mitropolit este înconjurat din partea preoţilor reveniţi cu multă sinceritate. Sinceritatea e criteriul după care judecă Mitropolitul Nicolae pe aceşti preoţi. Şi noi iubiţi fraţi, preoţii reveniţi, trebuie să ţinem seamă de aceasta, dacă vrem cu adevărat să ne încadrăm deplin în sînul preoţimii ortodoxe. In atîtea rînduri şi-a exprimat I. P. Sfinţitul dorinţa de a ne vedea uniţi atît în slujbele dumnezeeşti cît şi în port şi înfăţişare. Dacă ne-am rupt, iubiţi fraţi, de Papa să rupem şi cu înfăţişarea lui purtîndu-ne după canoanele Bisericii ortodoxe ai cărei preoţi sîntem. Să ne identificăm în asemănare cu adevăraţii preoţi ortodocşi. Să căutăm ca în felul acesta să dăm I. P. Sfinţitului toată mulţumirea binemeritată.

In numele preoţimii din protopiatul Făgăraşului, unde unirea celor două Biserici romîneşti s-a făcut întru totul, doresc I. P. Sfinţitului Mitropolit Nicolae sănătate şi mulţi ani întru preamărirea Bisericii noastre ortodoxe din Ardeal.

AUREL BRUMBOIU
protopop-stavrofor

din punct de vedere spiritual, cultural şi economic.

Imi era imposibil să pot termina acest articol, fără să nu pomenesc şi de luminoasa cuvîntare ţinută la 21 oct. 1948, în catedrala din Alba-Iulia. Citez: „Fericit sunt eu, urmaşul acelor vechi Mitropoliţi, că mi-a fost dat ca în vremea Arhipăstoriri mele să se reîntregească Biserica cea una a tuturor romînilor din Ardeal. Suntem iarăşi în Ardeal un singur popor romîn cu o singură Biserică strămoşească. Bunul Dumnezeu ne-a ajutat să înodăm firul vechei noastre istorii religioase unitare. Dumnezeu ne-a redat unitatea bisericească, pentru ca prin ea să întărim unitatea noastră morală în toate şi să facem aici o ţară mîndră şi fericită, un colţ de raiu pămîntesc".

Din urmărirea manifestărilor de pînă aici putem conchide fără putinţă de desmînţire, că rolul principal în acţiunea de refacere a „unităţii sufleteşti" în Ardeal, l-a avut Inalt Preasfinţitul Mitropolit Nicolae, care în decursul celor 50 de ani de activitate, ca profesor de Teologie şi Mitropolit, n-a precupeţit nici o clipă, din care să nu se vadă dorinţa-i fermă de a-şi vedea fraţii greco-catolici întorşi acasă, sub oblăduirea Bisericii strămoşeşti.

Realizarea mult aşteptatului vis s-a şi înfăptuit, chiar în zilele Inalt Preasfinţitului Mitropolit Nicolae, la 1, 3 şi 21 octomvrie 1948, avînd fericitul prilej de a prezida acest act epocal religios, astfel împlinindu-se dorinţa fierbinte de a fi o turmă şi un păstor, fiind aceasta şi dorinţa Mîntuitorului nostru Iisus Hristos. Un domn şi o credinţă.

Pentru toate cîte ni s-au dat, preamărit să fie Domnul şi Mîntuitorul nostru Iisus Hristos.

TRAIAN BELAŞCU
vicar arhiepiscopesc

Praznic la Institutul Teologic Universitar din Sibiu

Miercuri, 29 iunie a. c., a avut loc festivitatea închiderii cursurilor la Institutul Teologic, împreunată cu omagiul adus de Institut I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae la împlinirea a 50 ani de activitate în slujba Bisericii.

In cadrul Sf. Liturghii, pontificată de P. S. Valerian al Oradiei, a predicat Păr. Prof. Gr. T. Marcu, împletind pilda şi activitatea sfinţilor apostoli cu îndemnuri pentru viitorii apostoli. Festivitatea, desfăşurată în Aula Institutului Teologic în prezenţa I. P. S. Mitropolit Vasile al Banatului, P. P. S. S. Lor Nicolae al Clujului şi Valerian al Oradiei, a P. C. Păr. consilieri, profesori, credincioşi şi studenţi, a cuprins mai multe coruri, executate de studenţii teologi sub conducerea Pr. Prof. Gh Şoima: — Pe pământ pace — Cumpănă de veac — imn închinat I. P. S. Mitropolit Nicolae — „Sfînt . . ., Sfînt", „Mama" — Imnul F. M. T. D. etc. Au rostit cuvîntări: P. C. Rector S. Vlad, absol. Gh. Opriş şi I. P. S. Mitropolit Vasile.

P. C. Rector S. Vlad, *după ce arată roadele muncii din anul şcolar 1954—55 şi aduce mulţumiri I. P. S. Patriarh Justinian, Dlui ministru al Cultelor acad. prof. P. Constantinescu-Iaşi, şi ierarhilor din Ardeal şi Banat (dintre cari I P. S, Vasile şi P. S. Nicolae au fost profesori la Institut) pentru sprijinul moral şi material acordat Institutului, face o expunere a relaţiilor dintre I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae şi Institutul Teologic. Activitatea I. P. S. la acest Institut a început cu 50 ani în urmă, cînd a transformat catedra de Dogmatică, Morală şi Apologetică, în amvon — şi a pregătit o nouă generaţie de preoţi, aprinşi în flăcările unui apostolat luminat şi rodnic. In cincisprezece ani ca profesor şi treizeci şi cinci de ani ca Mitropolit şi conducător al Institutului, I. P. S. Sa a reuşit să ridice acest Institut la o vrednicie, care face din el mîndria Bisericii noastre din Ardeal şi Banat. Nu numai că l-a înzestrat cu mijloace excepţionale de studiu şi formare duhovnicească, dar în toată lucrarea Institutului a turnat duh din duhul Său apostolic. In felul acesta Institutul Teologic din Sibiu, sub îndrumarea Inaltului Ierarh, a pregătit serii de preoţi evlavioşi şi luminaţi şi a fost centrul de orientare a preoţimii noastre în problemele bisericeşti.*

Prezentînd pe larg realizările I. P. S. în legătură cu Institutul Teologic, P. C. Rector S. Vlad aduce omagiile profesorilor şi studenţilor şi asigurarea că vor continua cu şi mai multă rîvnă să muncească pentru ca Institutul nostru să progreseze mereu şi să slujească Bisericii şi Patriei,

Absolventul Gh. Opriş *aduce mulţumirile studenţilor şi omagile lor I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae. Ei au reţinut din îndrumările Inaltului Ierarh mai ales accentuarea caracterului de apostolat al preoţiei. Convinşi de adevărul Ortodoxiei şi de măreţia misiunii preoţeşti, tinerii absolvenţi vor merge în parohii şi vor lucra în duhul lui Hristos spre mîntuirea credincioşilor şi întărirea Patriei.*

I. P. S. *Mitropolit Vasile al Banatului* — luînd cuvîntul — a spus între altele următoarele:

Incerc o puternică emoţie, pentrucă aşa cum se împlinesc pentru I. P. S. 50 ani în slujba acestui Institut şi a Bisericii se împlinesc şi pentru mine mai puţini, dar destui ani, şi sînt mîndru că pot spune că mi-am început activitatea la această şcoală în locul şi după ce a activat la ea Mitropolitul Dr. Nicolae Bălan. N-am ştiut că o să avem azi prilejul să-i putem arăta cît de multă admiraţie îi păstrăm şi cît de mult am dori să-i cinstim vrednicia înălţîndu-ne alături de el, prin aceea că-i urmăm exemplul.

Regretăm că nu poate fi în mijlocul nostru, ca să trăiască emoţiile ce ni le-a trezit în suflet felul în care se prezintă şcoala aceasta, cu profesorii şi studenţii ei. Fericită generaţie de studenţi teologi, a căror încheere de sfîrşit de an şcolar s-a învrednicit să ofere cadrul pentru cinstirea unei munci de 50 ani. Această fericire însă, aşa cum încîntă, şi obligă. Obligă pe ceice rămîn şi mai vîrtos pe ceice pleacă, de a pune în valoare capitalul cu care au fost înzestraţi la această şcoală.

Mă simt obligat ca în numele I. P. S. şi al meu, şi al tuturor ierarhilor din Ardeal şi Banat să exprim mulţumirile noastre tuturor acelora care au contribuit cu suflet pentru bunul mers al acestui Institut. Mă gîndesc la I. P. S. Patriarh Justinian, care priveşte cu aceiaş grijă şi la această şcoală, ca şi la cea din Bucureşti. Mă gîndesc la Guvernul Ţării, în deosebi la d. Ministru al Cultelor, acad. prof. P. Constantinescu-Iaşi, care n-a precupeţit ajutorul moral şi material. Mulţumesc Consiliului Arhiepiscopesc al Arhiepiscopiei Sibiului, pentru purtarea de grijă ce o arată faţă de acest Institut. Mulţumesc cu iubire părintească, iubiţilor noştri profesori pentru dăruirea aceia cu care zi de zi au bătut la porţile sufleteşti ale studenţilor, dăruire la care au învăţat şi pe studenţi ca să n-o precupeţească în slujba Bisericii.

Dumnezeu să ne ajute ca să putem ridica tot mai mult nivelul acestei şcoli, ca ea să fie fala Bisericii, pentru înălţarea vieţii duhovniceşti a credincioşilor şi pentru o tot mai bună garanţie a mîntuirii lor prin sfînta noastră Biserică.

Urmează împărţirea premiilor.

In capelă

I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae a primit în capela Institutului pe profesori şi studenţi. Luînd cuvîntul, P. C. Păr. Rector S. Vlad *arată că sărbătoarea încheerii unui nou an de muncă, este mărită prin sărbătorirea împlinirii a 50 ani de muncă a I. P. S. în slujba Bisericii. Institutul Teologic, cu profesorii şi studenţii lui, ţin să vă aducă un omagiu de recunoştinţă pentru tot ceiace aţi făcut pentru Biserica noastră. E o activitate atît de vastă încît cu greu am putea să-i evidenţiem toate aspectele.*

Relevă apoi că inima I. P. S. Sale se simte în fiecare colţ al acestui Institut, în capelă, ca şi în bibliotecă, pretutindeni se vede grija ierarhului pentru şcoala Bisericii. Aţi făcut tot ce se putea face pentruca să daţi acestui Institut toate posibilităţile ca el să-şi împlinească sarcina pe care o are: un corp profesoral, prin care v-aţi multiplicat, o bibliotecă bogată, o capelă minunată şi condiţiuni de studiu şi formare duhovnicească deosebite.

Azi ne simţim copleşiţi de un sentiment deosebit cînd venim să vă prezentăm simţămintele noastre cele mai curate drept omagiu. Cu această ocazie ne exprimăm voinţa de a vă urma pilda şi de a continua să lucrăm în duhul pe care l-aţi imprimat acestui Institut. Vă dorim mulţi ani, ca să vă puteţi bucura văzînd roadele ostenelilor puse în slujba Bisericii.

Corul studenţilor cîntă: Mulţi ani.

Absolventul Dan Pavel citeşte versurile: „Cumpănă de veac" — închinate I. P. S. Mitropolit Nicolae din prilejul împlinirii a 50 ani de activitate. Aceleaşi versuri le cîntă corul.

P. S. Nicolae al Clujului **trece în revistă toate bucuriile praznicului de azi, care este o cunună de elogii pe fruntea celor 50 ani de slujire a Domnului şi a Bisericii Sale. In special acum s-a elogiat activitatea I. P. S. Voastre mai ales în legătură cu şcoala noastră dragă. La această sărbătorire n-au fost numai studenţii de azi, ci îi vedeam adunaţi pe toţi preoţii, care sînt azi cu bărbile albe ca şi noi, şi îi vedeam studenţi tineri şi entuziaşti, ca cîntarea de laudă să fie şi ea şi mai plină de avînt şi bucuria I. P. S Voastre mai deplină. Ii vedeam şi pe studenţii de azi în viitor, cu bărbi înălbite de muncă şi vremi. In felul acesta legăm trecutul şi prezentul cu viitorul şi bucuria acestei continuităţi şi a mulţimii celor de ieri, de azi şi de mîine, să ne umple sufletele.**

Fiţi încredinţat I. P. S. că şi din praznicul de azi tinerii noştri au învăţat mult. Aţi propovăduit şi azi, aşa cum aţi propovăduit întodeauna. Dumnezeu să vă răsplătească munca şi să vă ţină încă mulţi ani, pentruca toţi ceice am crescut sub aripa povăţuitoare a I. P. S. Voastre să ne putem bucura şi să preamărim pe Dumnezeu pentru toate.

Răspunzînd tuturor, *I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae*, spune între alte e următoarele:

Aş putea la acest praznic să las să vorbească cei 50 ani. Aş vrea ca aceşti ani să vorbească cu glas răspicat despre cele bune ce cu ajutorul cel de sus am putut să le săvîrşesc, dar şi despre acelea ce mi-au rămas ca datorie an de an ca să nu le uit.

Institutul Teologic s-a distins într-un larg cîmp de activitate. Am lucrat pentru înălţarea acestei şcoli. Din munca mea smerită am lăsat o generaţie mai tînără să ducă activitatea mai departe. Aşa se împletesc generaţiile, cu moşteniri şi cu perspective din ce în ce mai luminoase. N-am avut să scoatem la iveală o doctrină nouă, ci ceiace am învăţat dela Domnul nostru Iisus Hristos. Preoţia e apostolat, apostolatul Evangheliei, apostolatul Duhului Sfînt. Ea e cea mai înaltă misiune. Trebue să ne smerim înaintea ei şi să lucrăm cu acea seninătate şi bucurie duhovnicească, ce isvoreşte din darul Evangheliei Domnului nostru Iisus Hristos. Noi ştim ai cui sîntem şi cui să ne închinăm. Mîntuitorul e putere spirituală: El e veşnic cu noi. Şi-L rugăm să ne înmulţească puterile şi să nu ne mîndrim cu ceiace realizăm prin ajutorul Lui. Numai El e în stare să ne dea puterea necesară misiunii noastre.

Mă plec cu smerenie înaintea lui Dumnezeu, care singur cunoaşte cele dinlăuntru ale omului şi îi mulţumesc pentru darul cu care mi-a binecuvîntat strădaniile. Il rog să coboare harul Său peste ceice vor fi păstorii de mîine ai credincioşilor pe căile Evangheliei şi Bisericii.

Mulţumeşte apoi I. P. S. Mitropoli, Vasile — fost profesor la acest Institut P. P. S. S. Nicolae al Clujului şi Valerian al Oradiei, pentru dragostea ce au avut venind să ne cinstească praznicul. Mulţumeşte profesorilor, studenţilor, preoţilor, credincioşilor pentrucă i-au dat ascultare. Nu pot mulţumi îndeajuns Părintelui ceresc pentru succesele ce mi-a hărăzit. N-am aşteptat răsplată pămîntească. Domnul este mîngăierea şi puterea şi mulţumirea mea. Domnul să vă binecuvînteze pe toţi cu al său har şi a sa iubire de oameni.

Corul cîntă: Pre stăpînul . . .

Astfel a decurs festivitatea încheierii anului şcolar 1954 — 55 care a fost împletită cu omagiul adus de Institut I. P. S. Mitropolit Nicolae, pentru toate strădaniile şi realizările I. P. S. Sale, datorită cărora acest Institut este la înălţimea misiunii sale. Intru mulţi ani I. P. S. Stăpîne!

N. M.

Redactor: Profesor Dr. NICOLAE MLADIN.

Editura şi Tiparul Tipografiei „Reintregirea", Sibiu 1269 55

Taxa poştală plătită în numer

ANUL 103 SIBIU, 15 August 1955 Preţul unui ex. 1 Leu Nr. 37—38

Telegraful Român

ORGANUL OFICIAL AL ARHIEPISCOPIEI ORTODOXE ROMANE DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU
ŞI AL EPISCOPIILOR CLUJ ŞI ORADEA

Abonamentul
pentru parohii cl. I Lei 40; cl. II Lei 30; cl. III Lei 25. Particulari Lei 25. Autorităţi şi străinătate Lei 50. De sprijin Lei 75. Pentru America 10 Dolari.

Articolele şi corespondenţa
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

Preţul inserţiunilor
un cm.² 60 Bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.
Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai Nr. 35.

NICOLAE BĂLAN

arhiepiscop şi mitropolit

1882—1955

Sîmbătă, 6 august a. c., ziua Praznicului Schimbării la Faţă a Domnului, la orele 12[15] s-a răspîndit peste tot vestea dureroasă a morţii I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului. Cine ar fi putut da crezare celor spuse? Doar cu puţin înainte I. P. S. Sa participase la sfînta Liturghie din capela Institutului, ca apoi să primească în audienţele programate. Avea de gînd să meargă la Sfînta Mînăstire Brîncoveanu dela Sîmbăta de sus pentru recreere. Cu toate acestea vestea era adevărată. Domnul l-a luat la Sine în ziua Schimbării Sale la Faţă, în vreme ce veghea treaz încă la cîrma Bisericii ardelene. După audienţe o scurtă criză de inimă a întrerupt pentru totdeauna firul vieţii pămînteşti a Înaltului nostru arhipăstor. Venirea în grabă a Domnului Dr. Filipescu n-a putut opri mersul fatal al crizei.

Cine ar putea descrie durerea ce a încercat inimile fiilor lui duhovniceşti, cînd au aflat de plecarea marelui ierarh dintre noi? Din toate părţile soseau preoţi şi credincioşi ca să dea expresie dragostei lor faţă de arhipăstorul lor şi telegrame de condoleanţe din partea Dlui Dr. Petru Groza Preşedintele Prezidiului Marei Adunări Naţionale, I. P. S. Patriarh Justinian, a Dlui Prof. acad. P. Constantinescu-Iaşi, Ministrul Cultelor, a I. P. S. Mitropoliţi Sebastian, Firmilian şi Vasile, a P. S. episcopi şi a o mulţime de de preoţi şi credincioşi, mărturiseau despre participarea tuturor la durerea arhiepiscopiei noastre.

Indată s-a făcut îmbălsămarea obişnuită şi îmbrăcarea şi aşezarea în sicriu. In acelaşi timp s-a ţinut o şedinţă plenară a Consistorului, care a luat dispoziţiunile necesare. După ce P. S. arhiereu Teodor Scorobeţ a dat expresie durerii, pe care o simt clerul şi credincioşii arhiepiscopiei şi angajamentului de a păstra neştearsă amintirea Adormitului în Domnul şi de a lucra mai departe pe linia indicată de viaţa lui, se păstrează o clipă de reculegere. Apoi P. C. vicar Traian Belaşcu prezintă plicul sigilat, care cuprinde Testamentul Mitropolitului Nicolae scris

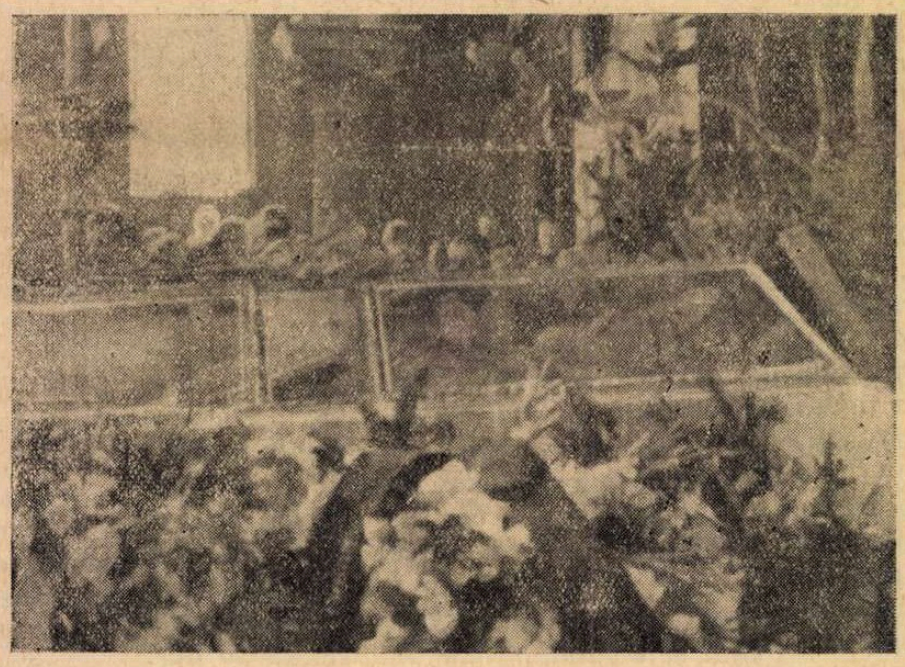

în 1945. Testamentul este deschis de reprezentantul Notariatului Public, Dl. A. Popa, care îl citeşte. Textul lui se consemnează într-un proces verbal. Testamentul acesta arată principiile fundamentale ale activităţii bisericeşti a celui adormit, ataşamentul lui faţă de Biserică şi popor, grija de Institutul Teologic şi de publicaţiile teologice ale Arhiepiscopiei, de mănăstire şi de cler şi credincioşi. De aici, donaţii pentru Institut şi pentru Mănăstire şi dorinţa de a se continua lucrarea de luminare a clerului şi credincioşilor. Mulţumind tuturor pentru sprijinul şi ajutorul dat, iertînd pe toţi şi cerînd iertare dela toţi, Marele Ierarh îşi exprimă încrederea în Domnul şi Mîntuitorul nostru Iisus Hristos care îl va încununa cu răsplata ostenelilor puse în slujba Bisericii sale. Testamentul a fost ascultat într-o atmosferă de profundă reculegere.

După aceea se aprobă textul necrologului şi textul circularei către preoţi şi credincioşi, se alege un comitet, în frunte cu P. C. Traian Belaşcu, care să se ocupe de inventarul Reşedinţei şi de organizarea funerarilor. Se fixează cîteva dispoziţiuni în legătură cu pregătirea înmormîntării. Cu aceasta şedinţa a luat sfîrşit.

Sosind I. P. S. mitropolit Vasile al Banatului, PP. SS. Iosif al Rîmnicului şi Nicolae al Clujului se precizează programul funerariilor pînă în ultimele amănunte. P. C. Traian Belaşcu primeşte însărcinarea din partea I. P. S. Patriarh Justinian — care a preluat conducerea Arhiepiscopiei şi Mitropoliei — să se ocupe de desfăşurarea acestor funerarii.

Dorinţa testamentară a I. P. S. mitropolit Nicolae a fost ca înmormîntarea să fie simplă şi ca sicriul să fie aşezat în capela Institututui, apoi în Catedrala mitropolitană, de unde să fie transportat la sfînta Mănăstire Brîncoveanu dela Sîmbăta de sus. Această dorinţă a fost respectată întocmai. Sicriul a fost pus în capela Institutului, ca a doua zi, Duminecă 7 august a. c., la orele 12, să fie mutat în Catedrală pe umeri de preoţi, în sunet de clopote şi imne de prohodire, urmat de mulţimea preoţilor şi credincioşilor. Zi şi noapte au veghiat la căpătîiul sicriului cîte doi preoţi care citeau necontenit sfintele Evanghelii şi cîte 4 preoţi şi 2 studenţi teologi, care stăteau de straje. Fără de oprire a fost valul credincioşilor care trecea prin faţa sicriului, închinîndu-se şi rugindu-se pentru odihna arhipăstorului lor. In felul acesta preoţii şi credincioşii şi-au manifestat dragostea şi preţuirea lor. Coroane de flori erau jur împrejur şi jerbe de flori împodobeau sicriul. In mijlocul lor adormitul în Domnul era tot aşa de senin, de zîmbitor parcă, precum l-am cunoscut în viaţă. Se răsfrîngea în chipul acesta mulţumirea unui suflet, care şi-a împlinit datoria şi acum pleacă înconjurat de iubirea tuturor la Părintele luminilor şi al slavei cei veşnice.

Prohodirea

Marţi 9 august, a. c., dimineaţa s-a slujit Liturghie arhierească în Catedrală, iar la ora 11 a început slujba înmormîntării. Soborul era format din: I. P. S. Patriarh Justinian, I. P. S. Mitropoliţi Firmilian şi Vasile, P. S.-lor Iosif al Rîmnicului, Nicolae al Clujului, Teofil al Romanului, Antim al Buzăului, Valerian al Oradiei, Veniamin, Policarp şi Teodor şi mulţi consilieri, profesori de teologie, protopopi, preoţi şi dia-

coni. I. P. S. Sebastian al Moldovei şi P. S. Andrei al Aradului n-au putut veni la funerarii Au participat Dl. Dr. Petru Groza, Preşedintele Prezidiului Marei Adunări Naţionale, Dl. Prof. acad. P. Constantinescu-Iaşi, Ministrul Cultelor, membri familiei celui răposat, episcopul luteran Müller cu o delegaţie de protopopi, directori din Ministerul Cultelor, Dl. Nicolaese preşedintele Sfatului Popular orăşenesc Sibiu, reprezentanţi ai autorităţilor locale şi ai diferitelor culte, protopopi, preoţi şi credincioşi, călugări şi călugăriţe, studenţi teologi, umplînd nu numai catedrala ci şi jurul catedralei pînă departe. Răspunsurile le-a dat un cor bărbătesc, condus de P. C. prof. Gh. Şoima.

După terminarea prohodirii a luat cuvîntul I. P. S. Patriarh Justinian, care a făcut o multilaterală caracterizare a Mitropolitului Nicolae.

Cuvîntarea Prea Fericitului Patriarh Justinian

Domnule Preşedinte,
Inalt Prea Sfinţiţi şi Prea Sfinţiţi Membri ai Sfîntului Sinod,
Domnule Ministru,
Iubiţi Membri ai Adunării şi Consiliului Eparhial,
Iubit cler şi popor dreptcredincios,

Dumnezeu a chemat în locaşurile sale cereşti pe mitropolitul Nicolae al Ardealului.

Plecarea lui pentru totdeauna dintre noi este o pierdere mare pentru Biserica Ortodoxă Romînă şi pentru Patria noastră, iar despărţirea sa de noi este dureroasă.

Tainele Providenţei divine rămîn însă pururea ascunse minţii noastre, iar vrerea lui Dumnezeu nu poate fi oprită şi nici întoarsă înapoi. Durerea noastră este mare, dar nu trebue să ne purtăm ca cei ce n-au nădejde, după cuvîntul Apostolului, care ne spune: „Fraţilor, despre cei ce au adormit, nu voim să fiţi în neştiinţă, ca să nu vă întristaţi ca cei ce n-au nădejde. Deoarece, dacă credem că Iisus a murit şi a înviat, tot aşa credem că Dumnezeu, pe cei adormiţi întru Iisus, îi va aduce împreună cu El" (I Tesaloniceni IV, 13—14).

Plecarea mitropolitului Nicolae dintre noi — acolo unde fiecare vom pleca la rîndul nostru, e un moment în care durerea noastră se împleteşte cu gîndurile luminoase despre măreaţa sa personalitate bisericească şi patriotică.

Mitropolitul Nicolae Bălan a fost, în adevăr, o personalitate de culme în istoria contemporană a Bisericii şi a Patriei noastre. Curat în viaţa sa, cinstit în toată activitatea sa de apostol naţional şi bisericesc, urmărind cu încredere şi dîrzenie idealul său făurit din nevoile şi năzuinţele poporului ardelean, el a mers drept, hotărît, fanatic, aşa cum fac numai firile alese, caracterele sincere, convingerile adînci.

In cei 50 de ani de lucrare neistovită în ogorul Bisericii, el a avut mari contribuţii în toate domeniile vieţii ortodoxe din Ardeal şi din toată ţara, prin cultura lui, prin geniul său organizatoric, prin însufleţirea caldă pe care o punea în proiectele şi în faptele sale, prin puterea sa de pătrundere şi de deslegare a situaţiilor celor mai complicate, prin tactul său imperturbabil în orice împrejurare, prin optimismul său robust, prin dragostea sa arzătoare faţă de Dumnezeu, de oameni, de Biserică şi de ţară, prin dăruirea sa fără rezervă pentru binele tuturor.

Tînărul profesor şi apoi Mitropolit Nicolae a înviorat, a desvoltat, a sporit şi a dat strălucire aşezămintelor bisericeşti moştenite. Ştiind că o Biserică lucrează şi preţuieşte pe măsura clerului său, el s-a preocupat în gradul cel mai înalt de pregătirea clerului şi de însufleţirea acestuia pentru apostolatul preoţesc. Idealul său a fost de a da clerului o cît mai întinsă cultură. In scopul acesta el a reorganizat pe baze noi învăţămîntul la Academia Teologică din Sibiu, sporind anii de studii, creind o strălucită bibliotecă şi pregătind profesori la Universităţile din ţară şi din străinătate. El a înfiinţat „Revista Teologică", a creiat seriile de publicaţii cu lucrări teologice, lucrări pedagogice, biblioteci de popularizare, a alimentat „Telegraful Romin", etc.

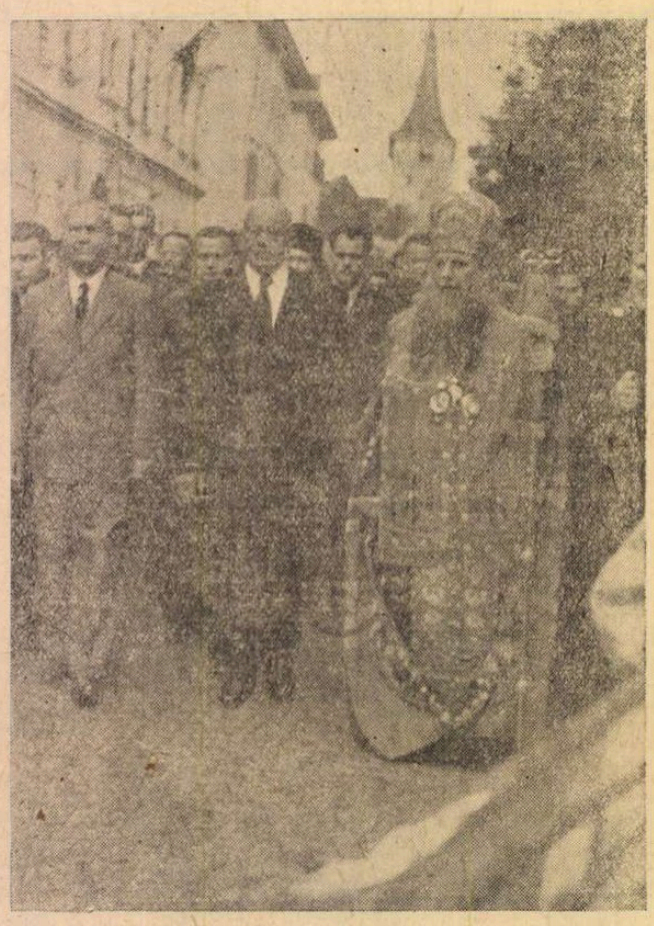

Mitropolitul Nicolae era el însuşi un om de înaltă cultură, aşa cum o dovedesc cele peste o mie de studii şi articole scrise de dînsul şi nenumăratele cuvîntări, perle de artă oratorică şi de gîndire bisericească. Cugetarea sa adîncă, precisă şi bine închegată, e o podoabă a teologiei romîneşti şi îndreptar pentru noi toţi. Cuvîntul său calm, măsurat, bine gîndit, curge limpede, cald şi învăluitor din mintea sa de aur. Cînd mitropolitul Nicolae ridica glasul său, o făcea nu pentru a-şi scoate în evidenţă meritele proprii, ci pentru a apăra o cauză dreaptă, a sublinia un principiu înalt, a spulbera o intrigă sau o insinuare. Smerenia şi frumuseţea duhovnicească a personalităţii sale sînt prea bine cunoscute tuturor.

In duhul blîndeţei şi smereniei şi-a desfăşurat activitatea sa în sînul Sfîntului Sinod timp de 35 de ani — contribuind la făurirea tuturor legilor de bază ale Bisericii noastre. Prezenţa mitropolitului Nicolae Bălan s-a făcut simţită în toate momentele de afirmare ale Ortodoxiei romîneşti, cît şi în momentele de răscruce istorică pentru ţară. Nu numai că a contribuit cu toată fiinţa lui la actul unirii Ardealului cu Patria Mumă, dar el s-a străduit continuu, cu toate puterile lui, pentru consolidarea acestei uniri. Mitropolitul Nicolae a avut fericirea, ca bătrînul Simeon, să-şi vadă realizate două visuri fierbinţi, două idealuri mari, pentru care a luptat cu dîrzenie şi în care a nădăjduit cu înfrigurare: unirea teritorială şi politică a Ardealului cu Patria Mumă şi unirea religioasă a romînilor la sînul Bisericii Mame ortodoxe, după ce fuseseră desbinaţi de Roma papală cu 250 ani în urmă. Duhul dragostei frăţeşti a biruit, dînd inimii părintesti a marelui Vlădică o satisfacţie şi o bucurie de negrăit — sufletul său de înflăcărat patriot este astăzi împăcat de conştiinţa datoriei împlinite şi izbînda luptei sale, căci a luptat ca nimeni altul pentru prestigiul şi autoritatea Bisericii romîneşti, pentru binele şi înflorirea Patriei sale.

In inima marelui adormit în Domnul Biserica Ortodoxă a avut o misiune providenţială pentru credincioşii noştri, pe care i-a ajutat şi i-a păzit în vremuri de grea cumpănă. Credincioşii trebuiau să se străduiască spre a-şi însuşi virtuţile evanghelice, iar Biserica să mîngăie, să ajute şi să ocrotească pe credincioşi. Lucrul acesta era cu putinţă numai cu vitejia duhovnicească a ierarhului conducător hotărît, cu convingeri adînc înrădăcinate şi lămurit aşezate — mitropolitul Nicolae iubind adevărul, închinîndu-şi viaţa şi toate gîndurile lui Bisericii, ţării şi Neamului; preţuind totdeauna cu adevărat cinstea şi munca, a desconsiderat tot ce stă în calea progresului, desvoltării moraleculturale şi economice a fiilor Patriei sale.

Trăitor în timpul celor două războaie, a cunoscut din plin durerile şi pustiirile lor. Convins de importanţa păcii între neamuri şi popoare a depus eforturi mari pentru promovarea ei — în ultimii ani — alături de membrii Sfîntului Sinod şi de conducătorii luptei pentru Pace. Scrisoarea trimisă de el compatrioţilor noştri din America e mult grăitoare.

Mitropolitul Nicolae Bălan a fost un mare ierarh, un mare cărturar, un mare conducător de Biserică, un mare patriot şi clarvăzător, un mare părinte duhovnicesc, un mare sfătuitor şi un mare prieten. El a fost un pom încărcat cu minunate roade, o „gură de rai" a vieţii noastre preoţeşti şi romîneşti, o podoabă scumpă a Bisericii şi ţării. Sufletul lui curat, care stă acum în tovărăşia marilor Ierarhi ardeleni, aşteaptă ca lucrarea din Biserica lui dragă să fie continuată de mîini curate şi rîvna sfîntă a unui sucesor, care să nu desmintă întru nimic pe marii săi înaintaşi.

Fraţii lui întru Hristos, membri Sfîntului Sinod — prin mine aducîndu-i acest pios omagiu — roagă pe Milostivul Dumnezeu să primească pe mitropolitul Nicolae al Ardealului în rîndul marilor vlădici ai Bisericii Ortodoxe şi ai ţării noastre, care au purces mai înainte la El, şi să-l învrednicească de bunătăţile împărăţiei Sale Amin!

Din partea Arhiepiscopiei noastre a vorbit P. S. arhiereu Teodor, care a evocat realizările arhipăstorului nostru.

Cuvîntul Prea Sfinţitului Teodor,

Domnule Preşedinte,
I. P. S. şi P. F. Patriarh,
Domnule Ministru,
I. P. S. şi P. S. Voastre,
P. C. şi C. Părinţi,
Intristată familie,
Iubiţi credincioşi,

O viaţă frumoasă şi de Dumnezeu binecuvîntată s-a încheiat aici sîmbătă la 6 august curent, cînd I. P. S. arhiepiscop şi mitropolit Nicolae s-a mutat către Domnul. In aceeaşi zi fiind Praz

nicul Schimbării la Față, Inaltul Ierarh a participat ultima dată la slujba dumnezeiască în Paraclisul Institutului Teologic.

Totdeauna dar mai ales la bătrînețe era pătruns de adînca taină a sfintelor slujbe bisericești. Acestea au darul de a deschide inima închinătorului pentru primirea iubirii lui Dumnezeu, să lumineze mintea pentru adevărul mîntuirii și să predispună conștiința pentru ascultarea de Dumnezeu. De luni de zile n-a mai întrat în Catedrală și aștepta împăcat la reședință împlinirea destinului înalt al tuturor viețuitorilor.

Inalt Prea Sfinția Sa este cel dintîi ierarh al Ardealului. Biserica ardeleană, care străbătuse toate vitregiile sorții, era chemată la o viață nouă de libertate și înflorire avînd în frunte un conducător tînăr de care clerul și poporul lega cele mai mari speranțe. Dela început arhiepiscopul și mitropolitul Nicolae a luat de model în activitatea sa pe nemuritorul Andrei Șaguna și s-a bucurat totdeauna de sprijinul larg și înțelegător al tuturor oamenilor de bine ai neamului. In Testamentul marelui Andrei erau prevăzute înființarea eparhiilor Timișoarei și Oradiei, la care s-au adăugat una la Cluj și alta la Maramureș.

La 20 de ani de păstorire cînd I. P. S Sa era în apogeul vieții sale o revistă din capitală a adus un meritat elogiu personalității și activității mitropolitului nostru, scriind următoarele: „Dincolo de munte Transilvania credinței străbune trăiește un moment festiv de vibrantă solidaritate în jurul marelui păstor duhovnicesc, mitropolitul Nicolae Bălan. Se împlinesc în ziua de Rusalii 20 de ani de cînd obștea țării liberate dintre Tisa și Carpați l-a ales și l-a înălțat pe jilțul glorios a lui Șaguna. Rareori un om a răspuns cu atîta pasiune fierbinte, cu atîta înțelegere profundă, cu atîta demnitate luptătoare soliei ce i s-a încredințat. In mitropolitul Nicolae ortodoxia de peste munte și-a regăsit forța care s-o ridice din umilințele trecutului, romînismul de acolo a căpătat un șef spiritual unanim recunoscut. Om de cultură filosofică europeană și de adîncă teologie răsăriteană, Mitropolitul Nicolae unește în personalitatea sa puterea de cugetare și de acțiune, care fac dintr-o păstorire înțeleasă de obicei decorativ și figurativ o mare epocă de creația desăvîrșit orientată în cadrele Bisericii și ale romînismului. Lui i se datorește acel impuls gigantic, fără pereche de a construi în toate orașele liberate Catedrale mărețe, iar în sate biserici cum nu cunoscuse umilința veacurilor trecute; lui i se datoresc acele acțiuni bisericești în care încape toată viața transilvăneană dela cărturari pînă la țărani; lui i se datorește duhul general pe temeiul căruia s-a unificat Biserica ardeleană.

Inzestrat cu darul scrisului lapidar și al oratoriei cuceritoare, mitropolitul Nicolae e purtătorul de cuvînt al creației noastre unanime în toate problemele grele și în toate momentele hotărîtoare ale ortodoxiei romînești.

Soluțiile formulate de dînsul, care vin din studiu minuțios și din chibzuiala îndelungată, sînt a doua zi soluțiile întregei Biserici. *E capul care gîndește pentru toți și brațul care lucrează în locul multora.* N-a fost nevoie să șadă pe scaunul cel mai înalt, ca să-i vedem fruntea pe deasupra tuturor". (Cf. actele Adunării Eparhiale 1941—42. Sibiu 1942 p. 77—78). Tot el împreună cu alți ierarhi a contribuit la ieșirea din izolarea în care ne găseam, aducîndu-ne în legătură cu Patriarhiile istorice din răsărit.

Mitropolitul Nicolae nu a fost numai unul din marii oameni ai zilelor noastre, ci și unul din strălucitii ierarhi ai sfintei noastre Biserici Naționale.

Mulțumitori lui Dumnezeu că ni l-a dăruit îl rugăm să-l învrednicească de veșnică pomenire.

Din partea Consiliului arhiepiscopesc, clerului și credincioșilor, P. C. vicar Traian Belașcu rostește cuvîntul de ultim rămas bun.

Cuvîntul P. C. vicar Traian Belașcu

Imi revine greaua sarcină de a rosti cuvînt la catafalcul marelui nostru dispărut Mitropolit Nicolae. Această însărcinare însă, nu se datorește — o știu — nici unui talent pe care l-aș avea, mai ales cînd e vorba de a grăi cuvînt vrednic despre personalitatea complexă ca aceea pe care a avut-o marele nostru Mitropolit Nicolae Bălan. Singurul titlu — cred — de care mă pot prevala este acela de a vorbi ca mărturie apropiată, ca unul care am văzut și am auzit dela ceilalți colaboratori mai vechi, despre sufletul mare al arhipăstorului nostru dispărut, pe care l-a pus clipă de clipă o viață întreagă în slujba Bisericii și a Patriei. Este vocea modestă a unei mărturii care va spune cîteva cuvinte simple despre ceea ce a văzut și a auzit, despre experiența pe care a trăit-o ani de zile împreună cu ceilalți colaboratori în preajma prodigioasei personalități a fostului nostru Mitropolit Nicolae.

Așa precum au spus apostolii în fața sinedriului despre învățătorul lor: „noi nu putem să nu spunem ceea ce am văzut și auzit", așa și noi nu putem să nu spunem în aceste clipe de mare durere pentru Biserică ceea ce a fost pentru Instituția noastră și pentru neamul întreg, figura excepțională a mitropolitului nostru Nicolae. Desigur este cu neputință ca în cîteva minute să înșirui măcar realizările marelui nostru păstor. S-au scris volume întregi și se vor mai scrie de către oameni competenți pentru a arăta aceasta.

Mitropolitul Nicolae al Ardealului și-a închinat din tinerețe pînă în clipa morții, cu pasiune, viața întreagă Bisericii și Patriei. Se potrivesc așa de bine aici cuvintele Scripturii: „Rîvna casei Tale m-a mîncat, Doamne"... A avut rîvna, pasiunea cărții ca student, pentru a se pregăti cît mai bine în vederea idealului căruia și-a dedicat viața. A avut rîvna, pasiunea profesorului excepțional care timp de 15 ani a pregătit preoți în slujba aceluiaș ideal. A avut rîvna, pasiunea înaltă a păstorului bun, care vreme de 35 de ani a condus prin frămîntări mari Biserica Ardealului. Rivnă care l-a găsit la datorie în scaunul de lucru pînă în clipa consumării sale. Rîvna casei Tale m-a mîncat Doamne.

Acum 35 de ani în preajma alegerii de mitropolit în scaunul Ardealului pe buzele tuturor circula întrebarea: Cine va fi omul acestei mari chemări? Și omul acestei mari chemări s-a găsit în persoana profesorului de pe atunci Dr. Nicolae Bălan. Nădejdile celor ce l-au ales n-au fost desmințite niciodată. Păstorirea de 35 de ani a Mitropoliei Ardealului este un bilanț întreg de realizări, atît pe teren bisericesc cît și pe teren cultural, social și patriotic. Bisericile Catedrale clădite în toate orașele din cuprinsul Arhiepiscopiei, școlile ca cele două școli monumentale din orașul Sibiu, Schitul Păltiniș, Mănăstirea Brîncoveanu dela Sîmbăta și altele, — și mai presus de toate sufletul nou pe care l-a imprimat întregei vieți bisericești sînt mărturia strălucită a activității marelui nostru mitropolit.

Și a mai avut încă o pasiune arzătoare, aceea ca frații de același sînge și limbă să fie una și în credință. A luptat o viață întreagă pentru acest ideal. Anii bătrîneții i-au adus și această mîngăiere, văzîndu-și lupta încununată de biruință. Frații azi sînt una, slujind la același altar al ortodoxiei romînești.

In volumul omagial la 20 ani de arhipăstorire am citit cuvintele scrise de un martor al anului 1920, cînd a fost ales mitropolit. Le citez pentru semnificația lor actuală, pentrucă redau o trăsătură esențială a personalității sale. „Noul ales este cel mai capabil de a-și face datoria pe înțeles de vremuri nouă". A avut intuiția fericită de a ști ce atitudini să ia în toate împrejurările

diverse în care evoluţia evenimentelor l-a pus. Acest lucru a fost sezisat dela început şi s-a verificat şi la bătrîneţe. Deşi în vîrstă înaintată, totuşi a ştiut descifra ca nimeni altul evenimentele noui din Patria noastră, încadrîndu-se ritmului nou de viaţă şi dînd astfel posibilitate ca biserica să-şi poată desfăşura în pace opera mîntuitoare de suflete.

A fost un mare apărător al păcii şi a luptat cu toată convingerea că apărînd pacea apără viaţa şi progresul. Pentru preţioasele servicii aduse Bisericii ardelene şi patriei sale dragi, Prezidiul Republicii Ropulare Romîne i-a conferit decoraţia „Steaua Republicii Populare Romîne cl. II".

Iată de ce în aceste clipe ale despărţirii de fostul nostru arhipăstor şi părinte, în numele Consiliului arhiepiscopesc, a clerului şi credincioşilor din Arhiepiscopia ortodoxă romînă de Alba-Iulia şi Sibiu, nu pot exprima decît sentimente de adîncă părere de rău, sentimente de recunoştinţă, sentimentele fiilor faţă de părintele lor bun dispărut. Noi am fost ceice am beneficiat mai mult de bunătatea sa, de îndrumările sale, de sufletul său mare. Mai ales în ultimii ani nu era în stare să refuze nici o cerere. Mulţimea celor ajutaţi, pe care-i ştim şi mai ales pe care nu-i ştim, sînt mărturia bunătăţii inimii sale de părinte.

Mulţimea credincioşilor care umplu toate colţurile Catedralei, mulţimea care de trei zile se perindă prin faţa catafalcului, sînt mărturia vie a afecţiunii, a ataşamentului filial pe care l-am avut cu toţii şi-l vom păstra totdeauna în sufletele noastre.

Promitem solemn că în slujbele noastre la altarul Domnului ne vom ruga ca Bunul Dumnezeu, căruia i-a slujit viaţa întreagă, să-i facă parte cu aleşii săi în împărăţia sa. Amin.

In numele profesorilor şi studenţilor Institutului Teologic Universitar Sibiu, grăieşte P. C. Rector Sofron Vlad, arătînd legătura strînsă a Ierarhului Ardealului cu Institutul.

Cuvîntul P. C. Rector S. Vlad

Profesorii, personalul ad-tiv şi de serviciu şi studenţii Institutului Teologic Universitar din Sibiu, vin să aducă un ultim omagiu în faţa sicriului în care stă corpul neînsufleţit al venératului lor părinte, care a fost îndrumătorul înţelept, sprijinitorul hotărît şi ocrotitorul acestei înalte Instituţii de cultură teologică şi educaţie religioasă şi morală. Marele ierarh se desparte azi de familia cea mare, care o formează obştea credincioşilor din această eparhie, se desparte *de rudele după trup*, de familia mai restrînsă pe care o alcătuiau colaboratorii dela Centrul arhiepiscopesc şi se desparte de Institutul Teologic, căruia i-a dat elanul tinereţii, pe care l-a crescut necruţînd nici o jertfă materială, de care a legat mari nădejdi şi pe care l-a învăluit în dragostea sa, fiind considerat ca fiul cel mai iubit al sufletului său. Toţi aceştia, de care se desparte azi, rămîn profund îndureraţi şi nemîngăiaţi.

„Unde este comoara voastră, acolo va fi şi inima voastră", spune sfînta Evanghelie (Matei 6, 21). Comoara cea mai scumpă a marelui Ierarh o putem spune fără exagerare că a fost tot timpul activităţii sale de 50 de ani Şcoala teologică şi putem aplica cuvintele Evangheliei citate mai sus şi să zicem că în această şcoală a fost şi inima sa. Dacă biroul de lucru l-a avut în reşedinţă, acest ierarh cărturar îşi avea biblioteca în Institutul Teologic şi în curtea acestei şcoli îşi petrecea orele de recreaţie întreţinîndu-se cu profesorii şi studenţii şcolii. In reşedinţă rezolva actele, primea audienţele, dar rugăciunile zilnice şi le făcea în capela Institutului împreună cu studenţii. Cu trupul era mai mult în reşedinţă, dar cu inima era în Institut alături de tineretul, pe care l-a iubit, l-a îndrumat şi l-a ajutat în continu. Golul pe care-l simţim prin plecarea lui dintre noi, este cu atît mai mare cu cît eram obişnuiţi să-l vedem ziinic în mijlocul nostru, interesîndu-se cu fiecare ocazie pînă şi de lucrurile cele mai mici din Institut.

Dragostea cea mare a marelui Ierarh pentru Institutul Teologic e explicabilă, căci la această şcoală şi-a început acum 50 de ani activitatea sa de profesor tînăr. Acestei şcoli i-a dăruit 15 din cei mai frumoşi ani ai vieţii sale, ca profesor de dogmatică, morală şi apologetică, făcînd din această catedră un adevărat amvon, de unde învăţa ştiinţa teologică, cucerind minţile şi ataşîndu-şi inimile studenţilor săi în aşa măsură, că aceştia aveau un adevărat cult pentru el. Dragostea acestor studenţi ca şi a celor mulţi cărora le vorbia şi pe care-i îndruma cu acelaşi elan de

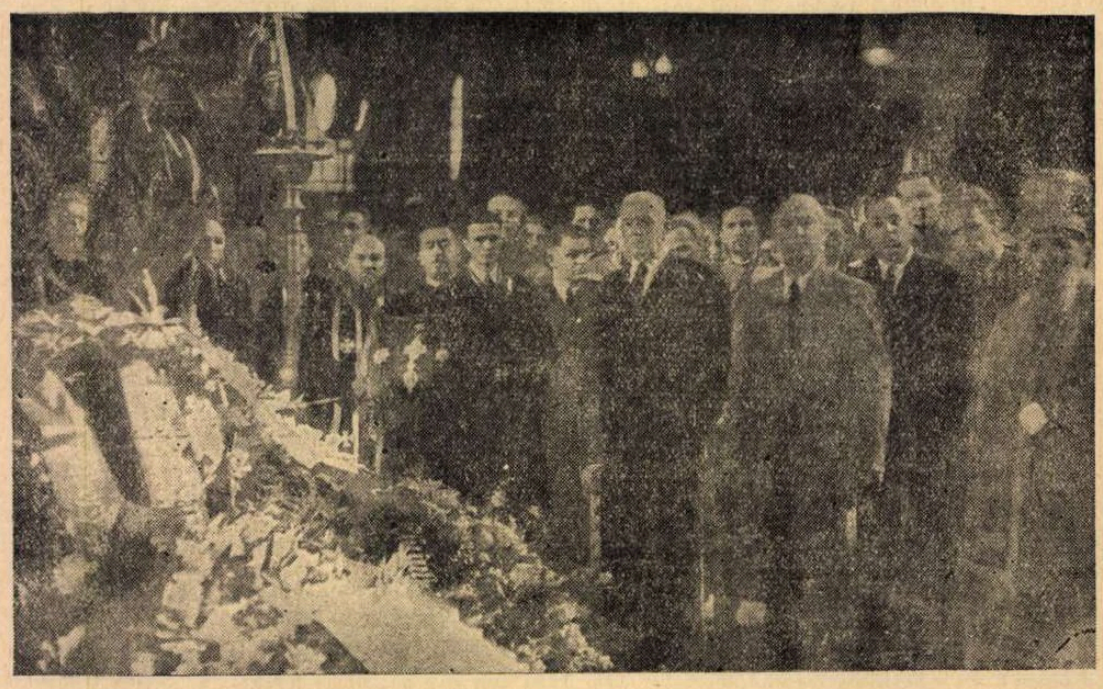

la tribuna Revistei Teologice, a determinat curentul care i-a asigurat alegerea cu unanimitate în scaunul de mitropolit. Despre cei 15 ani de profesorat amintea totdeauna cu drag şi nu uita să adauge că şi după alegerea sa în scaunul mitropolitan tot profesor a rămas.

Cu ocazia sărbătoririi a 50 ani de activitate în slujba Bisericii, sărbătorire ce a avut loc în Institut la sfîrşitul anului şcolar, marele ierarh a zis: „Aşi putea ca la acest praznic să las să vorbească cei 50 de ani". Cei 50 ani de activitate vorbesc răspicat şi hotărît despre dăruirea sa din timpul celor 15 ani de profesorat pentru sporirea prestigiului acestei şcoli; vorbesc despre jertfele materiale făcute de marele arhiereu, pentru a creşte o pleiadă de tineri la înaltele şcoli din ţară şi străinătate, pentru a da şcolii sale un corp profesoral bine pregătit. Prin aceşti tineri marele ierarh s-a multiplicat pe sine, iar despre munca acestor ucenici vorbesc publicaţiile dela centrul mitropoliei şi dă mărturie presa bisericească de o înaltă ţinută ştiinţifică, scrisă de ucenicii marelui ierarh sub îndrumarea sa. Cei 50 de ani vorbesc despre înzestrarea şcolii cu o bibliotecă în care se află cărţi şi reviste de specialitate dintre cele mai valoroase în număr de aproape 50.000, dintre care peste 30.000 au fost achiziţionate sub păstorirea mitropolitului Bălan. Cei 50 ani vorbesc despre înzestrarea Institutului cu capela minunată, unde se face educaţia religioasă a studenţilor şi după cum spunea marele ierarh trebuie să fie loc de transfigurare sufletească pentru cei ce se pregătesc să fie slujitori ai altarelor. Cei 50 ani vorbesc despre îmbunătăţirile ce s-au făcut în continu Institutului, pentru a asigura condiţiile optime de studiu şi un mediu prielnic educaţiei religioase morale.

Despre dragostea marelui ierarh pentru Institutul nostru, vorbeşte şi Testamentul său, în care şi-a exprimat dorinţa că din capela Institutului vrea să plece corpul său neînsufleţit în Catedrală şi de acolo la locaşul de veşnică odihnă. Pentru ajutorarea studenţilor buni la studii a lăsat suma de 1.000.000 Lei, cu care era asigurat pe viaţă şi pe care o avea atunci cînd şi-a întocmit testamentul. Bibliotecii Institutului i-a lăsat valoroasa sa bibliotecă personală. Ceea ce a făcut marele ierarh pentru Institutul Teologic se poate vedea, iar ceea ce a lăsat pentru această şcoală se poate constata din testamentul său, dar ceea ce nu se poate vedea şi nu stă consemnat nicăiri, sînt orele singuratice de sbucium, de meditaţie, nopţile de veghe petrecută între cărţile sale dragi, nopţile pe care şi le petrecea citind şi scriind, citind adesea manuscrisele ucenicilor săi şi corectîndu-le pentru a putea fi date apoi tiparului. O bună parte din această muncă obositoare şi istovitoare a dăruit-o Institutului şi prin el apoi Bisericii sale. Profesorul de apologetică de altădată al Institutului Teologic, după ce a ajuns ierarh a rămas apărătorul cel mai hotărît şi mai cu prestigiu al drepturilor Bisericii sale, aşa cum s-a dovedit cu ocazia votării legii cultelor din 1925 şi a încheerii concordatului cu Roma.

Azi cînd creerii cari au frămîntat atîtea probleme teologice se odihnesc, cînd marele ierarh pleacă la locul de odihnă veşnică, profesorii şi studenţii Institutului Teologic depun pe acest sicriu o cunună de recunoştinţă, pentru tot ceea ce a făcut pentru această şcoală, obligîndu-se ca inspirîndu-se de exemplul său de muncă şi dăruire de sine să lucreze mai departe în duhul pe care l-a imprimat acestei şcoli, unde voia să crească apostoli înflăcăraţi ai credinţei străbune şi cetăţeni devotaţi patriei.

Dumnezeu să-l odihnească cu aleşii săi şi să-i fie amintirea neştearsă.

După aceasta sicriul este purtat pe umeri de preoţi în jurul Catedralei şi aşezat în carul mortuar. Precesiunea parcurge strada 1 Mai, Piaţa Republicii, strada I. V. Stalin pînă la teatru, de unde sicriul e pus într-un camion şi cei ce-l urmează se urcă în autobuze şi maşini. Cu toate că ploua, credincioşii erau înşiruiţi pe străzi şi l-au petrecut pe cel adormit pînă la teatru, arătîndu-şi astfel dragostea şi durerea lor faţă de cel ce le-a fost părinte prea bun.

Maşinile pornesc spre Sîmbăta. Ele opresc în Şelimbăr, Veştem, Avrig, Porumbac, Scorei, Arpaş, Ucea, Viştea, Oltet, Sîmbăta, unde credincioşii cu preoţii lor în frunte primesc pentru ultima dată pe cel ce le-a fost ierarh peste 35 ani. Il primesc în dangăt de clopot, în glas de rugăciune şi cu prinos de lacrimi şi flori. Aşa şi-au manifestat ei dragostea fiască faţă de părintele lor duhovnicesc.

La sfînta Mînăstire de la Sîmbăta de sus

După masă ajungem la sfînta Mănăstire Brîncoveanu din Sîmbăta de sus (Făgăraş). Aici ne întîmpină o mulţime de credincioşi şi un sobor de peste 30 ieromonahi şi preoţi, în frunte cu P. C. Arhimandrit I. Dinu, starețul Mănăstirii, P. C. protosincel Serafim Popescu şi alţii. Clo-

potele cîntă ca şi cînd ar glăsui despre nădejdea învierii în Domnul. Sicriul se opreşte în faţa Bisericii. Aici ia cuvîntul P. S. Nicolae al Clujului.

Cuvîntarea P. S. Episcop Nicolae al Clujului

Domnule Preşedinte al Prezidiului Marii Adunări Naţionale,

Inalt Prea Sfinţite şi Prea Fericite Părinte Patriarh,

Domnule Ministru al Cultelor,

Inalt Prea Sfinţiţi şi Prea Sfinţiţi Părinţi,

Iubiţi fraţi preoţi şi iubiţi credincioşi,

De cîteva luni încoace, reprezentanţii clerului şi poporului dreptcredincios din Mitropolia Ardealului ne sfătuiam, cum am putea prăznui o zi mare, care se apropia, o zi pe care s-o închinăm întreagă şi luminoasă marelui Mitropolit Nicolae al Ardealului.

Voiam, anume, să aşezăm pe fruntea veneratului nostru Părinte sufletesc cununa de lumină a iubirii şi recunoştinţei noastre depline pentru dragostea lui fără de margini faţă de sfînta noastră Biserică ortodoxă, pentru lupta lui necurmată pe care a dus-o vreme de 50 ani pentru înălţarea acestei Biserici, pentru fericirea credincioşilor ei şi pentru slava Patriei noastre iubite.

Voiam să-i mulţumim după cuviinţă pentru propovăduirea lui răzbătătoare de-alungul unei jumătăţi de veac, pentru alergăturile lui neostenite în toate părţile ţării, pentru clerul luminat pe care l-a crescut, pentru apostolii zeloşi pe care i-a ridicat şi i-a povăţuit ca să ducă mai departe vrerile lui sfinte, pentru prestigiul crescînd pe care l-a asigurat sfîntului aşezămînt al legii noastre strămoşeşti în mijlocul împrejurărilor în care trăim.

Bunul Dumnezeu, în înţelepciunea Sa nemărginită şi nepătrunsă, a voit însă altfel. Nu ne a lăsat să aşternem *noi* cununa recunoştinţei pe fruntea senină a Mitropolitului Nicolae. A rînduit să-l cheme la Sine, cînd nici nu ne aşteptam, ca să-i aşeze *El* cununa care nu se veştejeşte niciodată, cununa hărăzită celui ce — după cuvîntul Sfîntului Apostol Pavel — lupta cea bună s-a luptat, păzind credinţa dreaptă în toate zilele vieţii sale.

Noi ne plecăm vrerea noastră slabă în faţa rînduielii lui Dumnezeu, care a voit să ni-l ia, şi primim smeriţi şi resemnaţi hotărîrea Lui.

Cu două zile înainte de a închide ochii, întîmplîndu-mă să fiu la Sibiu, în trecere spre sfintele aşezăminte mînăstireşti din Oltenia, fericitul Mitropolit adormit întru Domnul mi-a spus:

— Mai rămîi, să mergem la Sîmbăta!

I-am făgăduit că aşa voi face, voi veni iarăşi, cît mai curînd cu putinţă.

Şi, iată, am venit la Simbăta. Dar nu aşa cum socoteam, ci după planul cel tainic al Părintelui Ceresc.

Am venit cu alai impunător. Am venit mulţi, în frunte cu Intîistătătorul Patriei noastre, Dl. Preşedinte al Prezidiului Marii Adunări Naţionale a Republicii Populare Romîne, Dr. Petru Groza şi cu Intîistătătorul Bisericii Ortodoxe Romîne, Inalt Prea Sfinţitul şi Prea Fericitul Patriarh Justinian; am venit cu Dl. Ministru al Cultelor, Acad. Prof. Petre Constantinescu-Iaşi; am venit cu sobor de vlădici, cu cete mari de protopopi, preoţi şi călugări şi cu mulţime de credincioşi, — cu tot ceeace reprezintă poporul nostru harnic, cuminte şi credincios.

Am venit învăluiţi în jale, cu ochii plînşi şi cu inimile cernite, — dar nu desnădăjduiţi.

Şi, numai aşa puteam veni, numai aşa se cădea să urmăm rămăşiţele pămînteşti ale Mitropolitului Nicolae, pentru că aşa ne porunceşte duhul lui. Căci în toată propovăduirea de o jumătate de veac a Mitropolitului Nicolae, nimeni nu va putea descoperi nici cel mai sfios cuvînt de descurajare.

Noi n-am învăţat descurajare dela Mitropolitul Nicolae al Ardealului, cel ce

a stat o jumătate de veac pe baricadele duhovniceşti ale Sfintei noastre Biserici şi s-a identificat statornic cu marile năzuinţi ale poporului nostru şi cu biruinţele lui. Cuvîntul lui pătrunzător şi limpede a răscolit pînă-n străfunduri sufletul clerului şi al obştei dreptcredincioase, trăgîndu-l cu o putere de neînfrînt către culmile propăşirii creştineşti şi cetăţeneşti.

De aceea, lăsînd osemintele lui la mînăstirea lui Constantin Brîncoveanu — pe care Mitropolitul Nicolae a cititorit-o a doua oară — îi făgăduim să trecem pe aici — cît mai des, ca şi de sub glie să ne propovăduiască mai departe iubirea de Dumnezeu, iubirea de frate, rîvna pentru statornicirea păcii în suflete şi în lume, dragostea de Biserică şi de Patrie.

In numele celor două Eparhii sufragane ale Mitropoliei Ardealului — de bunul mers al cărora Mitropolitul adormit întru Domnul a avut o statornică grijă — rugăm pe bunul Dumnezeu să-i odihnească sufletul în curţile Sale, iar pe noi să ne mîngăie şi să ne întărească, spre a păşi cu demnitate, fără şovăire, pe urmele pe care el ni le-a arătat toată viaţa. Amin!

In numele sfintei Mănăstiri vorbeşte P. C. Ieromonah Prof. Nicolae Mladin, care reliefează viaţa duhovnicească a celui adormit.

Cuvîntul P. C. Prof. Nicolae Mladin

Mănăstirea Brîncoveanu îşi deschide braţele de lumină şi rugă ca să primească la sînul ei pe cel ce a ctitorit-o a doua oră, aici la poale de munte ca pe o floare minunată a paradisului. Il primeşte în zvon de clopote, în alai de călugări cărora li-e părinte duhovnicesc, în şoapta de rugăciune a miilor de pelerini, preoţi şi credincioşi, care de atîtea ori i-au sorbit cuvîntul înaripat şi au primit deslegarea lui arhierească. Şi parcă nimeni şi nimic nu se tînguie, ci toate grăiesc a preamărire. Căci el nu vine spre a fi jelit, ci spre a primi cununa vieţii, după ce lupta cea bună a luptat, călătoria a săvîrşit.

Şi aici — în prag de mormînt săpat în lespede de piatră şi luminat de nădejdea învierii de obşte — parcă ne întrebăm cu şi mai multă îndreptăţire: care a fost izvorul cel nesecat, izvorul adînc al puterii de viaţă, al puterii de creaţie, ce caracterizează pe acest mare ierarh ctitorilor de istorie? — Ştim, simţim, trăim toţi cu o forţă elementară faptul că personalitatea lui a umplut în viaţa Bisericii ardelene, şi am putea spune a Bisericii ortodoxe romîne, o jumătate de veac cu înfăptuiri epocale. Dar toate aceste înfăptuiri sînt aspecte şi manifestări ale unei vitalităţi duhovniceşti, care îşi are izvorul în taina cea nepătrunsă a sufletului unit cu Domnul şi Mîntuitorul nostru Iisus Hristos. De aceea la întrebarea: care este izvorul cel mai profund al neistovitei lui puteri de viaţă şi de creaţie, singurul răspuns valabil ni-l dă numai mănăstirea. Căci ce este mănăstirea în primul rînd, dacă nu vatra fierbinte a rugăciunii necontenite? — El însuşi spunea că „Monahismul este şcoala lepădării de sine şi a devotamentului în slujba lui Dumnezeu pînă la jertfă“ şi că izvorul puterii lui este în „contactul viu cu lumea supranaturală“, în

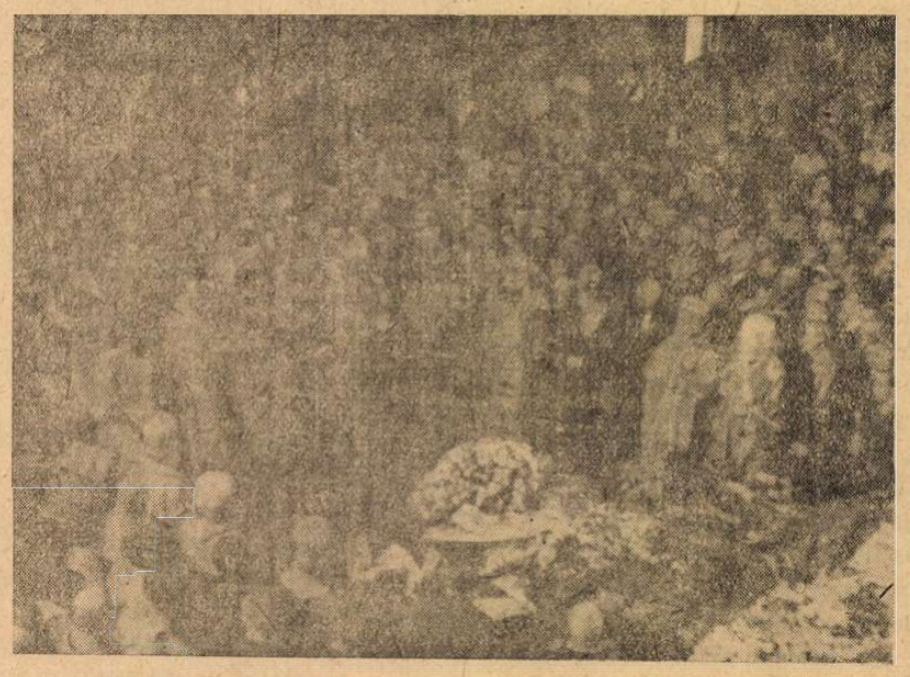

„focul sacru pogorît pe pămînt în ziua cincizecimii", căci „numai prin această putere de sus devine tare cel ce se devotează cu desăvîrşire lui Dumnezeu". (Monahismul ortodox p. 12—16). Sînt cuvinte spuse nu din cărţi, ci file rupte din însuşi sufletul său. Intr-adevăr, ce a fost viaţa lui întreagă dacă nu o şcoală a lepădării de sine şi a devotamentului neţărmurit în slujba lui Dumnezeu şi a Bisericii sale? Şi care a fost izvorul puterii lui, dacă nu contactul viu cu lumea supranaturală, aprinderea sufletului în flacările Duhului Sfînt, trăirea în Hristos Domnul? El a înţeles acest adevăr elementar că viaţa creştină este înainte de toate viaţă în Hristos, rugăciune, înălţare în Dumnezeu şi coborîre a lui Dumnezeu în noi, ca prin noi să strălucească puterea şi lumina lui Hristos în lume. De aceea a dorit cu dor nespus să zidească această sfîntă Mănăstire, „din care să nu se mai curme ruga sfîntă şi cîntarea evlavioasă ... şi din care să se răspîndească lumina lui Hristos" peste toţi credincioşii. De aceea a crescut la altarul acestei mănăstiri călugări cucernici, care înarmaţi cu toate armele culturii teologice, se îndulcesc întru frumuseţea cea necuprinsă a dumnezeirii, fiind făclii de lumină pe cărările Domnului. De aceea a tipărit cărţi de rugăciuni, care să fie flacări vii în sufletul fiecărui credincios. De aceea mai ales, el însuşi a fost o pildă necontenită de rugăciune şi reculegere duhovnicească, rug pururea arzînd întru rîvna Domnului şi întru flacările Duhului sfînt. Cine l-a văzut o singură dată rugîndu-se la altarul acestei sfinte mănăstiri, a păstrat pentru totdeauna imaginea măreaţă a arhiereului în rugăciune. Smerit, cu sufletul înfiorat de prezenţa lui Hristos, cu ochii închişi din spre lumea din afară şi deschişi spre o altă lume, arhiereul Domnului devenea punte de legătură, flacără vie, între noi şi oceanul de lumină al dumnezeirii, ale cărui valuri se resfrîngeau in seninătatea chipului său. Oare nu stînd la rugăciune, cu mîinile înălţate spre Dumnezeu, a ajutat Moise poporului ales să biruiască pe vrăjmaşi? Oare nu prin flacările rugăciunii a aprins sfîntul apostol Pavel lumea şi a plăsmuit cosmosul creştin? — Aici este taina marilor personalităţi religioase, a marilor ierarhi: In legătura lor vie cu Hristos, în puterea pe care o sorbe u necontenit din Dumnezeu. Şi dacă adormitul în Domnul stă cu cinste ca un mare ierarh alături de ceilalţi ierarhi ai Bisericii noastre, aceasta se datoreşte faptului că el n-a fost numai un cărturar, numai un ziditor de biserici, numai un luptător, ci a fost în primul rînd un suflet deschis pentru marile idealuri, o inimă aprinsă pentru Domnul, un suflet pentru care Hristos nu era o noţiune abstractă, ci o realitate vie, un izvor de putere, de dar şi lumină. Legătura vie cu Hristos, dăruirea întregei fiinţe lui Hristos, este izvorul ultim al personalităţii lui şi neistovita forţă a activităţii lui creatoare.

Cu aproape 50 de ani în urmă prof. Nicolae Bălan însoţit de studenţii săi venea să se închine la ruinele Mănăstirii voevodului martir Constantin Brîncoveanu, ca să soarbă puteri de luptă şi biruinţă din luminile ei de peste veac. Cu aproape 30 de ani în urmă ierarhul *Nicolae al Ardealului* a pornit lucrarea de restaurare şi rectitorire a acestei mînăstiri. Şi cu 25 ani în urmă ierarhul ctitor formula în chip magistral rosturile unui monahism luminat şi misionar în vremea noastră. Tot ceea ce a visat ca profesor, a zidit şi formulat ca ierarh au luat trup aevea. Mănăstirea lui Constantin Brîncoveanu, mănăstirea mitropolitului Nicolae, este o realitate duhovnicească de netăgăduit, un adevărat izvor de înoire morală şi religioasă a credincioşilor.

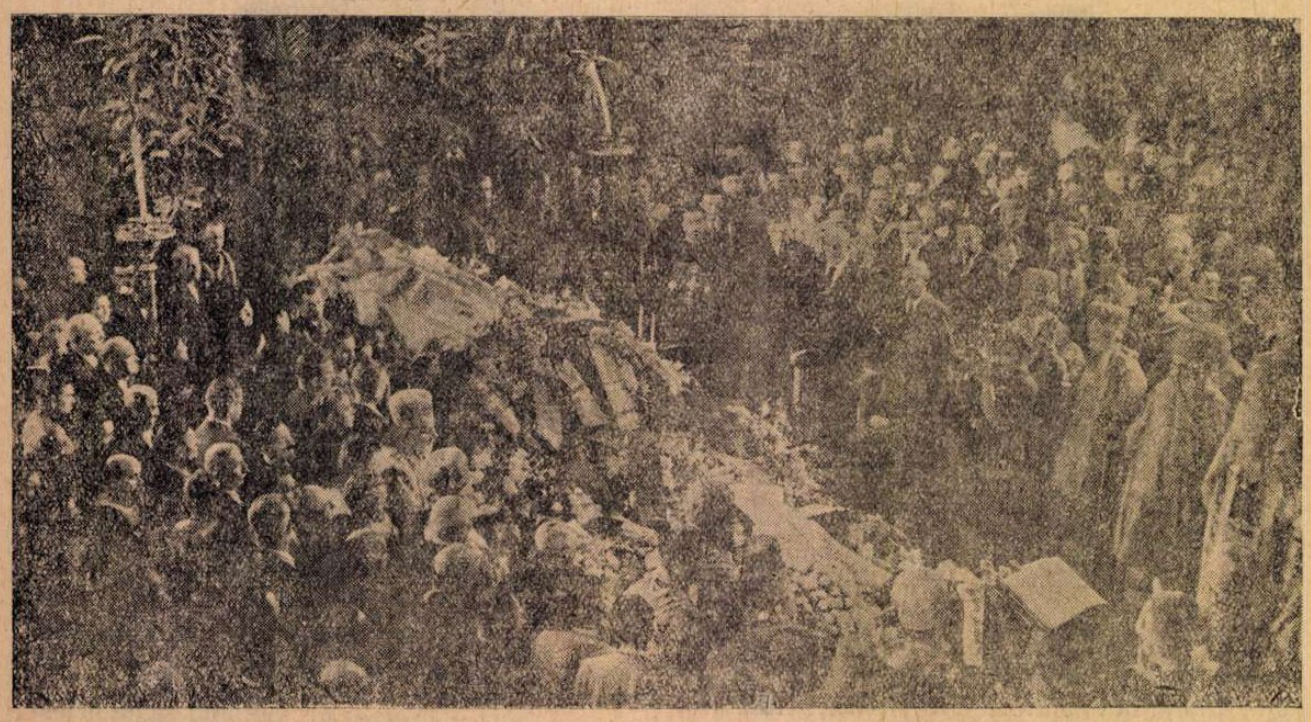

Şi acum, trupul lui se întoarce iarăşi ca să se odihnească sub priviri de îngeri şi sfinţi, în zvon de rugă şi toacă, în închinăciuni de pelerini. Dar duhul lui? — Duhul lui, înfrăţit cu duhul marilor ierarhi, cu duhul călugărilor de altădată şi de azi, cu duhul ortodoxiei luptătoare, n-a venit să odihnească, ci să fie aici şi de aici în toată biserica Ardealului o flacără veşnic vie, care să ne grăiască despre Hristos Domnul, lumina şi viaţa noastră. El va sta mereu la altarul acestei mănăstiri ca un adevărat arhiereu în rugăciune; el se va înălţa ca un stîlp de foc călăuzitor al tuturor pe cărările mîntuirii. Fie ca pilda lui să aprindă şi în noi mai vie rîvna rugăciunii, setea după flacările Duhului sfînt. Fie ca ruga lui să se împletească mereu cu ruga noastră, a călugărilor, a preoţilor şi credincioşilor, ca Domnul şi Mîntuitorul nostru Iisus Hristos să-l aşeze în ceata marilor ierarhi, iar Bisericii şi patriei noastre, Republica Populară Romînă, să le dăruiască zile cu pace şi bună sporire, pace şi bună sporire pentru care adormitul în Domnul s-a rugat şi a luptat necontenit, ca mereu să preamărim pe Dumnezeu pentrucă ne-a dat un astfel de ierarh şi pentru toate darurile cele bogate pe care le revarsă peste viaţa noastră.

Veşnică să i fie pomenirea!

După aceasta sicriul este dus în pronaos, unde se fac ultimele rugăciuni şi este coborît în mormîntul ce se află la partea dreaptă. Aici şi-a ales marele ierarh locaşul de veşnică odihnă. Toate funeraliile atît în Sibiu cît şi la sf. Mănăstire au fost filmate.

In acelaşi timp în toate bisericile Arhiepiscopiei s-au tras clopotele de 3 ori pe zi şi s-a citit ectenia celor răposaţi. In duminica următoare în toate parohiile s-a rostit un cuvînt de pomenire a înaltului ierarh şi s-a săvîrşit slujba prohodirii. In felul acesta a înţeles Arhiepiscopia noastră să conducă la locul de veşnică odihnă pe marele ei arhipăstor.

A plecat dintre noi un mare Ierarh. De aceea Biserica întreagă l-a condus pînă la locaşul lui cel din urmă. Voia lui Dumnezeu aşa a fost ca el să ne părăsească înainte de vreme. Dar duhul lui va fi pururea viu în sufletele noastre şi ne va călăuzi paşii pe cărări de lumină şi biruinţă. Slăvite să-i fie faptele, binecuvîntată să-i fie amintirea şi veşnică să-i fie pomenirea!

Telegraful Romîn

Telegrame de condoleanţe

Publicăm cîteva din telegramele de condoleanţe primite de Consiliul Arhiepiscopesc în urma adormirii în Domnul a Inalt Prea Sfinţitului nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului:

Cu multă durere am primit trista veste că venerabilul şi ilustrul mitropolit Nicolae Bălan al Ardealului a încetat din viaţă. Sfîntul Sinod al Bisericii ortodoxe romîne, Adunarea Naţională bisericească şi Noi personal participăm la doliul Consiliului Eparhial, al clerului şi credincioşilor Mitropoliei Ardealului pentru pierderea marelui lor arhipăstor, rugînd împreună cu ei pe milostivul Dumnezeu să aşeze sufletul său unde drepţii se odihnesc.

Patriarhul Romîniei
Justinian

* * *

Ministerul Cultelor exprimă condoleanţe pentru încetarea din viaţă a vrednicului ierarh al Bisericii ort. romîne, Mitropolitul Nicolae Bălan.

Ministrul Cultelor
P. Constantinescu-Iaşi

* * *

Profund îndurerat de trecerea din viaţă a ilustrului mitropolit Nicolae Vă rog să primiţi condoleanţele mele personale. Dumnezeu să-l ierte. Veşnica lui pomenire.

Mitropolit Sebastian

* * *

Adînc impresionat de moartea marelui mitropolit Nicolae al Ardealului, vă rugăm să fiţi încredinţaţi de regretele noastre şi ale Bisericii Oltene şi să primiţi caldele noastre mîngăieri.

Firmilian, Mitropolitul Olteniei

* * *

Regretăm pierderea valorosului mitropolit Nicolae şi exprimăm Veneratului Consiliu Arhiepiscopesc sincere condoleanţe. Am delegat pe vicarul Dr. Gheorghe Liţiu să ne reprezinte la înmormîntare.

Episcop Andrei

* * *

Luat act de durerea sufletească şi transmitem Consiliului Arhiepiscopesc sincere regrete pentru pierderea unuia din cei mai străluciţi şi proeminenţi ierarhi ai sfintei noastre Biserici.

Episcop Antim al Buzăului

* * *

Cu deosebită mîhnire luăm cunoştinţă de încetarea din viaţă a distinsului şi învăţatului arhiepiscop şi mitropolit Nicolae al Ardealului. Dumnezeu să-l odihnească cu drepţii. Vă rugăm să primiţi sincerele noastre condoleanţe.

Chesarie, episcop al Dunării de jos

* * *

Episcop, clerul şi poporul drepcredincios al Eparhiei Oradea deplînge moartea marelui arhiepiscop şi mitropolit al Ardealului Dr. Nicolae Bălan, care a condus destinele Bisericii ardelene timp de trei decenii.

Episcop Valerian

* * *

Regretînd adînc trecerea la cele veşnice a marelui mitropolit al Ardealului Nicolae Bălan, Vă rog să primiţi şi să transmiteţi sincerele noastre condoleanţe. Eternă să-i fie amintirea.

Mitropolit Efrem

* * *

Transmitem sincere condoleanţe cu ocazia stingerii din viaţă a Mitropolitului Bălan al Ardealului, luptător pentru cauza păcii şi prieteniei între popoare.

Comitetul Naţional pentru apărarea păcii

* * *

In numele sanctităţii Sale Patriarhului Ciril al Bulgariei, al Sfîntului Sinod al Bisericii ortodoxe Bulgare şi în numele credincioşilor bulgari din Bucureşti exprimăm cele mai sincere condoleanţe la încetarea din viaţă a vrednicului ierarh al Bisericii Ortodoxe Romîne, Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicolae Bălan. Dumnezeu să-l odihnească.

Ieromonah Teodor Tecov
Reprezentantul Patriarhiei Bulgare la Bucureşti

* * *

Adînc îndurerat şi profund emoţionat am primit vestea întristătoare că Domnul l-a chemat spre cele veşnice înaintea săvîrşirii întregei opere ce i-a dăruit s-o înceapă şi s-o conducă cu deosebite aptitudini, pe mult regretatul Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit şi Arhiepiscop Dr. Nicolae Bălan. O generaţie întreagă, expusă celor mai mari schimbări ale tuturor bazelor de viaţă omenească, l-a ştiut la cîrma destinelor Bisericii ortodoxe romîne urmaş vrednic al neuitatului Mitropolit Andrei Şaguna. La fel ca acesta, a fost un aderent convins al rodniciei toleranţei între Biserici, adeverind această convingere şi prin legături de frăţie creştină cu cei chemaţi de a reprezenta Biserica, încredinţată azi conducerii mele.

Deci Vă exprim, atît în numele meu personal, cît şi în numele întregei Biserici Evanghelice C. A. din Republica Populară Romînă, condoleanţele noastre cele mai sincere, rugînd pe bunul Dumnezeu să ajute ca Prea Sfinţita Mitropolie a Ardealului şi Arhiepiscopia Alba-Iuliei şi Sibiului să găsească un vrednic urmaş al neuitatului Mitropolit şi Arhiepiscop Dr. Nicolae Bălan, a cărui pomenire să fie binecuvîntată şi veşnică.

Dr. Friedrich Müller
Episcopul Bisericii Evanghelice C. A. din Republica Populară Romînă

* * *

Cu ocazia încetării din viaţă a vrednicului şi veneratului arhiepiscop Nicolae Bălan, vă rog să primiţi condoleanţele noastre cele mai sincere.

Dr. Kiss Alexe
episcop unitarian Cluj

* * *

Primiţi condoleanţele noastre cu ocazia morţii Mitropolitului Nicolae.

Iosif Pop
vicar capitular romano-catolic

* * *

Primiţi cele mai adînci expresiuni de condoleanţe cu ocazia trecerii la cele eterne a Inalt Prea Sfinţiei Sale părintelui Mitropolit şi Preşedinte al Fundaţiunii Gojdu.

Protopop Ungureanu
administratorul Fundaţiunii Gojdu
Budapesta

* * *

Cu smerenie îngenunchez lîngă rămăşiţele pămînteşti ale Marelui Ierarh Nicolae Bălan Mitropolitul Ardealului.

Ilie Cătărău
ieromonah duhovnic

(Continuare în pag. 9)

Viaţa şi activitatea mitropolitului Dr. Nicolae Bălan

Sîmbătă 6 august c., orele 12[15], la sărbătoarea Schimbării la faţă, s-a stins din viaţă cel care a fost primul mitropolit ortodox al Transilvaniei unite cu patria mamă şi primul mitropolit al tuturor credincioşilor romîni dintre Carpaţi şi Tisa după o dezbinare bisericească de 250 ani.

Moartea neaşteptată a suprins cu totul opinia publibă romînească şi mai ales autorităţile bisericeşti de la centrul eparhial. Se ştie că a participat la Sf. Liturghie în capela mitropolitană şi că după serviciul divin a primit în audienţă pe cei rînduiţi pentru această zi, între care ultimul a fost poetul bucureştean Radu Rosetti.

Trista veste care ne-a cernit sufletele de durere a cuprins îndată străzile oraşului, a pătruns în birouri şi la ora închiderii serviciilor, mulţime de credincioşi se îndreptau spre catedrală şi spre instituţiunile noastre bisericeşti ca să afle ştiri.

Dangătul prelung al clopotelor catedralei şi steagurile de doliu de la Mitropolie, Consistor şi Institutul Teologic, veneau să confirme că tristul zvon este o crudă realitate.

Cine a fost omul care învestit cu putere arhierească a stîrnit în sufletul clerului şi credincioşilor atîtea sentimente de admiraţie?.

Mitropolitul Nicolae Bălan era primul din opt copii ai preotului ortodox Vasile Bălan şi al preotesei Maria din Blajfalăul de sus (Bistriţa).

S-a născut în această comună grăniţerească în 27 aprilie 1882, unde-şi va şi petrece primii şapte ani ai copilăriei. Intre timp familia preotului Vasile Bălan îmbogăţindu-se cu încă şapte copii — Iuliu, Titus, Marioara fostă căs. Moruşca, Aurelia căs, Bocşa, Leontina căs. Cioca, Silvia căs. Filipescu şi Vasile, bunicul său după tată, notarul din acelaşi sat, Nicolae Bălan, ia la sine pe tînărul copil şi-l dă la şcoală în Năsăud. In acest orăşel grăniţeresc, cu frumos trecut cultural-romînesc, a învăţat cursul primar şi clasele liceale.

In tot cursul şcolarităţii a manifestat o sîrguinţă deosebită la studii, frumoase aptitudini literare şi exemplară conduită.

Activitatea extraşcolară, în cadrul societăţii de lectură „Virtus Romana Rediviva" a elevilor de la liceul din Năsăud, i-a creiat o simpatie deosebită în rîndurile şcolărimii şi i-a adus multe cuvinte de laudă din partea profesorilor între care a fost şi Gr. Pletosu cunoscutul autor al unor apreciate manuale didactice.

In anul 1900 îşi ia cu frumos succes examenul de maturitate la Năsăud.

Decizîndu-se pentru cariera preoţească se înscrie la renumita Facultate de Teologie din Cernăuţi, unde, între 1900 şi 1904 frecventează cursurile acestei facultăţi.

Audierea neîntreruptă a cursurilor, lucrările de seminar şi pregătirea serioasă a examenelor, i-au creiat un nume bun în rîndurile studenţilor şi profesorilor facultăţii.

Marele savant şi nu mai puţin severul istoric Eusebiu Popovici elogiază şi premiază lucrările sale de seminar. De felul preocupărilor şi cum înţelegea să-şi petreacă timpul ca student ne vorbecc articolele publicate în Telegraful Romîn în 1903, cînd era student în anul al III-lea de Teologie.

In primăvara anului 1904 îşi ia cu cea mai frumoasă calificaţie absolutoriul în Teologie, iar în toamna aceluiaşi an se înscrie şi urmează un an de zile cursurile facultăţii de de Litere şi filozofie de la universitatea din Breslau (Germania).

La 25 iulie 1905 e proclamat doctor al Facultăţii de Teologie din Cernăuţi, iar la 1|14 august 1905 Consistorul arhidiecezan în aceeaşi şedinţă plenară face o îndoită numire la Institutul teol. — pedagogic, în persoana unor tineri candidaţi care veneau cu pregătire de la cîte două universităţi străine: 1. — Dr, în Teologie Nicolae Bălan de la Cernăuţi şi Breslau şi 2. — Dr. în Filosofie Ioan Lupaş de la Budapesta şi Berlin.

Aici va preda în calitate de profesor, cursurile de Teologie Dogmatică, Apologetică şi Teologie Morală timp de 15 ani.

La 1909 este definitivat pentru catedra de Teologie sistematică, pe care o va onora în calitate de profesor eminent pînă la 1920, cînd o părăseşte pentru a urca treptele arhieriei.

Din această parte a vieţii marelui dispărut se desprind trei fapte de o covîrşitoare importanţă culturală şi publicistică: 1. întemeierea, în 1907, a „Revistei Teologice", primul periodic de cultură academică teologică în Ardeal, 2. pune bază „Bibliotecii Bunului Păstor" în 1911, pentru a veni în ajutorul preoţimii cu lucrări potrivite pentru îndrumarea pastorală şi 3. întemeiază, în 1918 împreună cu I. Broşu şi S. Dragomir **„Gazeta Poporului"**, *care a împlinit un rol important în pregătirea sufletească a Ardelenilor pentru unirea de la 1 decembrie 1918.*

La catedră ca profesor, de pe amvon ca predicator şi ca scriitor-teolog în periodicile întemeiate, profesorul de atunci Nicolae Bălan

a ridicat nivelul cultural ştiinţific al viitorilor preoţi.

In tot timpul profesoratului a avut legături strînse cu personalităţile politice şi culturale.

Marile evenimente naţionale, urmate imediat după război au găsit scaunul mitropolitan al Transilvaniei văduvit.

In ordinea evenimentelor mari ce urmau după unire era şi alegerea în scaunul mitropolitan a unei persoane care să corespundă noilor împrejurări de viaţă.

De la început opinia publică românească se fixase asupra profesorului de teologie Nicolae Bălan, iar în 14|27 februarie 1920, Congresul naţional bisericesc electoral a satisfăcut această dorinţă, alegîndu-l cu totalitate de voturi exprimate.

La 14 aprilie 1920, episc. Aradului Ioan Papp i-a făcut tunderea în monahism la mănăstirea Hodoş-Bodrog, ca a doua zi, la 15 aprilie, în capela episcopală din Arad să-l înalţe la rangul de protosincel şi la 16 aprilie 1920, în cel de arhimandrit.

Arhieria a primit-o în Dumineca Pogorîrii Duhului Sfînt, la 17|30 mai 1920, la Sibiu în catedrala mitropolitană în cadrul unei mărăţe ceremonii la care au participat: mitropliotul primat al ţării, împreună cu mai mulţi episcopi.

Investitura s-a făcut la Bucureşti în 4|17 iunie 1920.

Cu prilejul hirotonirii a rostit o impresionantă predică de program, accentuînd că va conduce biserica pe linia progresului şi că nu va da odihnă oaselor sale pînă nu va duce la îndeplinire reîntregirea bisericească a românilor din Transilvania — program pe care împrejurările ultimului deceniu l-au ajutat să-l vadă îndeplinit.

La Rusaliile acestui an s-au împlinit deci 35 ani de arhipăstorire a mitropolitului Nicolae Bălan, iar la 1|14 august urmau să se plinească 50 ani, o jumătate de secol, de cînd a fost numit profesor şi şi-a început activitatea în slujba bisericii.

Evenimentele, aproape unice în istoria bisericii noastre, urmau să fie comemorate în octombrie c., cum se cuvenea.

Dar Bunul Dumnezeu, care ţine în mîna Sa firul existenţei omeneşti, a chemat cu ceva mai înainte la Sine pe arhipăstor, care stînd pe scaunul unor vrednici înaintaşi a dat Bisericii sale din Transilvania gloria la care o îndreptăţea trecutul său de luptă şi credincioşie.

De pe culmea unei jumătăţi de secol de activitate în slujba bisericii viitorul va putea descifra cu uşurinţă ţarinile în care providenţialul sămănător a aruncat sămînţa ce a rodit însutit.

Recunoştinţa noastră e constrînsă să însereze aici numai o schemă a desfăşurării pămînteşti a marelui dispărut.

1. Mitropolitul Nicolae a fost un om de cultură. *A iubit cartea, nu ca librarul care vede în ea un mijloc de cîştig, nici ca bibliofilul care e pasionat de ediţii şi cantitate, ci ca pe o putere cu care poţi alunga răul, ignoranţa, întunerecul — ca pe un mijloc prin care oamenii se pot ridica de la instinct spre zările spiritualităţii.*

Cultura i-a fost motorul care a generat atît de variate şi frumoase activităţi.

Ea l-a mînat să se dăruiască în aproape o mie de studii, articole, recenzii, etc.; ea l-a sfătuit să susţină pe profesorii şi preoţii care doreau să-şi îmbogăţească cunoştinţele la universităţile din ţară şi străinătate. Ea l-a luminat în alegerea unui select corp didactic şi tot de aici pleacă grija pentru şcolile teologice. — Mitropolitul Nicolae a dorit şi a făurit un cler luminat şi la înălţimea cerinţelor credincioşilor şi nevoilor vremii.

Fructul acestei nobile pasiuni se poate identifica uşor în Sibiul ortodox. „Revista Teologică", „Biblioteca Bunului Păstor", „Lumina Satelor", „Foaia Bunului Creştin", „Telegraful Romîn" apoi seriile de cărţi: Didactică, Teologică, Popasuri Duhovniceşti şi Veniţi la Hristos sînt martorii irecuzabili ai unei epoci luminoase de cultură teologică ce va purta desigur numele marelui dispărut.

2. Restauratorul episcopatului transilvan. *Starea de umilinţă a episcopatului ortodox transilvan creată în urma unirii din 1700 ia sfîrşit în timpul arhipăstorirei şi datorită stăruinţelor mitropolitului Nicolae.*

Vechile episcopii ortodoxe, peste care vremea aproape că aşternuse colbul uitării, sînt acum reînoite.

Vicariatul ortodox al Oradiei este ridicat în 1920 la rangul de episcopie. Vechile episcopii a Vadului, Feleacului şi Goagiului renasc ca pasărea Phoenix la Cluj. Maramureşul — după 200 de ani, îşi capătă în 1938 la Sighet un episcop, iar Banatul primeşte în 1938 o episcopie la Timişoara, care anii trecuţi a fost ridicată la rangul de mitropolie.

Pentru transilvănenii stabiliţi în America se înfiinţează o episcopie, subordonată la început Sibiului.

3. Apărătorul bisericii româneşti. *In spatele acestor realizări au fost desigur suficiente amărăciuni,*

Biserica transilvană înregistrează trei dintre ele de-o gravitate excepţională.

Catolicismul profitînd de dezmăţul politic de după primul război, a reuşit să-şi impună un regim preferat faţă de biserica ortodoxă prin Concordatul din 1927, Legea Generală a Cultelor din 1928 şi acordul de la Roma din 1932.

Episcopatul ortodox, avînd în frunte pe mitropolitul Nicolae a dus o luptă gigantică, dar fără izbîndă, contra acestor legiferări nedrepte şi infiltraţii străine.

Discursurile rostite cu aceste prilejuri la Senat, dintre care unul a ţinut peste trei ore, ne arată pe mitropolitul Nicolae ca pe un apărător neînfricat al drepturilor bisericii strămoşeşti, ca pe o conştiinţă preocupată mereu de mai multă dreptate pentru poporul românesc.

4. Restauratorul monahismului ardelean. *O altă rană care trebuia vindecată era situaţia monahismului transilvan.*

Lichidat aproape total prin împilare şi prin tunurile generalului Bucow, în 1761, monahismul transilvan care a fost secole de-a rîndul făclierul credinţei strămoşeşti, reînvie la viaţă nouă sub arhipăstorirea mitropolitului Nicolae.

Ca profesor seminarial făcînd o excursie la mînăstirea de la Sîmbăta-de sus, singura care-şi mai păstra zidurile, dar pe care se înălţau mesteceni şi brazi, face legămînt să dea vieţii acest locaş de închinare. In 1926 împărtăşeşte într-o pastorală către clerul şi poporul din arhidieceză gîndul de-a restaura istorica mînăstire. Zece ani de zile strîngînd mereu bani din ai săi şi de la credincioşi a urmărit cu emoţie crescîndă învierea din morţi a acestei mînăstiri, In 1937, la Izvorul Tămăduirii, s-a făcut cu mare ceremonie sfinţirea primei mînăstiri din arhidieceza Sibiului.

Gîndul care l-a preocupat în legătură cu această mînăstire era să aşeze acolo o tiparniţă în care să se tipărească cărţi de zidire sufletească; să facă apoi un cămin pentru preoţii bătrîni, o şcoală de călugări misionari şi o şcoală de pictură bisericească.

Dumnezeu i-a ajutat să înjghebeze numai un cin călugăresc de elită, din rîndul căruia s-au recrutat deja cîţiva episcopi, profesori de teologie, arhimandriţi şi călugări luminaţi.

5. Reîntegitorul Bisericii transilvane *Reîntregirea Bisericii româneşti, a fost unul din punctele program afirmate cu prilejul înscăunării sale din 17|30 mai 1920. Deplin cunoscător al împrejurărilor grele care au determinat ruperea în două a trupului bisericii transilvane în 1700, precum şi al pericolului ce-l prezintă în vremea noastră această scindare, mitropolitul Nicolae n-a încetat de atunci să fie stegarul înfrăţirii şi refacerii unităţii bisericeşti în acest colţ de ţară.*

In 1923 cu prilejul dezbaterilor Constituantei a avut prima ocazie mare de a prezenta fraţilor de dincolo problema unităţii noastre religioase. Lui îi revine meritul de a fi introdus atunci în sfera preocupărilor publice ale Romîniei problema întregirii religioase.

In 1928 cu prilejul discuţiilor la proiectul de lege pentru regimul cultelor a făcut din problema unităţii religioase punctul central în jurul căruia s-a dus cea mai mare bătălie a conştiinţelor româneşti. Prin înălţimea gîndirii, prin argumentarea obiectivă şi sprinteneala replicii, discursul rostit atunci de mitropolitul Nicolae a adus o victorie netă bisericii noastre.

Un an mai tîrziu, cu prilejul încheierii Concordatului cu Vaticanul, mitropolitul Nicolae face o declaraţie solemnă în şedinţa Senatului în care demască nedreptatea ce se face bisericii ortodoxe şi caracterul prozelitist al catolicismului. Marea simpatie ce şi-a creiat în rîndurile clerului — care vedea în ierarhul sibian pe apărătorul autentic al credinţei străbune şi în rîndurile poporului care vedea în el pe apărătorul fiinţei sale, n-au putut împiedeca acceptarea acestei legi. Corupţia şi lipsa de patriotism au fost mai puternice decît adevărul.

Au trebuit să vină alte vremi, în care instigaţia din afară nu se mai putea face, ca fraţii din strana stîngă să se reîntoarcă la biserica străbună.

Ziua de 21 octombrie 1948, adică la 250 de ani, dela ruperea unităţii sufleteşti a Ardealului, a adus magului de la Sibiu, cel mai mare dar al Providenţii, unitatea bisericească transilvană, pentru care a militat şi luptat în prima tranşee din tinereţele sale.

6. Luptător pentru pace.

Sînt oameni care poartă în desaga bătrîneţelor un suflet tînăr pregătit pentru acte eroice. Mitropolitul Nicolae a fost dintre aceştia.

Fire pătrunzătoare, care nu se lasă condus de aparenţe, Mitropolitul Nicolae a identificat încă din 1944 cauzele care înrăjbesc popoarele de azi şi care promovează războiul.

Se pune deci de atunci, cu elan de tînăr, în slujba păcii.

In cuvîntarea rostită în acel an cu prilejul adunării eparhiale fixează condiţiile necesare pentru existenţa păcii şi anume: 1. libertate indivizilor şi popoarelor, fără de care nu există ordine în lume. „In nici un caz nu se poate recunoaşte acea teorie în care s-a codificat egoismul şi orgoliul rasist, teorie după care unele neamuri ar avea privilegiul la o existenţă mai largă în baza unei pretinse superiorităţi numerice sau de calitate". („Pentru Pace") 2. dreptatea. „Toate neamurile, mari sau mici, vor trebui să primească ceea ce li se cuvine în baza drepturilor lor sfinte şi să se bucure de aceleaşi drepturi la existenţă, la onoare şi la bunurile materiale ale lumii. De asemenea trebue realizată o mai deplină dreptate socială.

Trebue să dispară inegalităţile externe atît de izbitoare în repartizarea bunurilor între indivizi şi familii.

Munca va trebui aşezată în drepturile ei şi în cinstea ei deplină, ca factor determinant esenţial în repartizarea bunurilor dintre indivizi". („Pentru Pace", p. 12).

Astfel înţelegea mitropolitul Nicolae problema păcii. De atunci a trecut un deceniu.

La orizont aţîţătorii la război îngrămădeau din ce în ce mai mult norii prevestitori de furtună. — El n-a disperat. A scris articole, a trimis pastorale şi a ţinut cuvîntări, în care şi-a legat clerul şi credincioşii de această supremă valoare, de PACE, convins fiind că lupta pentru pace a popoarelor va birui.

Acesta era ierarhul, care în ţinută de patriarh biblic, a condus în vremi neobişnuite corabia bisericii spre liman.

„Dacă Dumnezeu mi-ar fi dat posibilitatea să trăiesc în oricare epocă a istoriei noastre, eu tot pe aceasta aş fi ales-o". Sunt cuvintele pe cari le-a repetat cu diferite ocazii şi din cari se desprinde bucuria de-a fi martorul şi în parte făuritorul unor evenimente cu adînci şi binecuvîntate repercursiuni în viaţa poporului şi a Bisericii romîneşti.

Păstorul care de pe înălţimi rar atinse a dominat cu masiva-i personalitate peste trei decenii cerul Transilvaniei şi al Bisericii romîneşti, a fost chemat la nemurire în ziua Schimbării la faţă.

La mînăstirea Brîncoveanu, pe care el a înviat-o din morţi, în cripta din biserică, se odihneşte pănă la a doua venire, corpul care a sălăşluit sufletul unui mare ierarh, după care plîng deopotrivă clerul şi credincioşii ortodocşi.

Veşnică să-i fie pomenirea!

Telegrame de condoleanţe

(Urmare din pag. 7)

Stîlp al ortodoxiei, precursor al unificării Bisericii romîneşti, mitropolitul Nicolae Bălan mort ne uneşte cu recunoştinâ pe toţi în doliul Bisericii. Veşnica lui pomenire.

Protopop stavrofor
Ştefan Gheţie, Tg. Lăpuş

* * *

In numele clerului şi poporului drept credincios din protopopiatul Sighişoara exprimăm adînci regrete şi sincere condoleanţe pentru adormirea în Domnul atît de neaşteptată a Marelui Ierarh Nicolae.

Protopop Dobre Sabin

* * *

Smerit în genunchi înalt şi eu rugăciuni către Dumnezeu pentru odihna sufletului Marelui Mitropolit Nicolae.

Preot Nicolae Dima
Ploeşti

* * *

Credincioşii Bisericii din parohia ortodoxă romînă Făgăraş, adînc mişcaţi de trecerea la cele veşnice a Marelui nostru arhiepiscop şi mitropolit Nicolae Bălan îşi pleacă smeriţi genunchii în venerată rugăciune, rugînd pe Tatăl cel ceresc să-i dăruiască veşnică odihnă.

Protopop T. Ciocăneala şi
Protopop Cheresteşiu

* * *

Vă transmitem condoleanţele noastre şi ale credincioşilor noştri în urma morţii iubitului şi vrednicului nostru arhipăstor pentru a cărui pierdere suntem profund îndureraţi.

Preot Alexe Apafi

* * *

Ca unii care am fost, preot şi credincioşi, fii sufleteşti ai marelui arhiepiscop şi mitropolit repausat în Domnul, sîntem alături de acei care plîng dureroasa despărţire. Veşnica lui pomenire.

Preot Ioan Ciurea
Poiana Sărată Tg. Ocna-Bacău

ARHIEPISCOPIA
ORTODOXĂ ROMÎNĂ
DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

Nr. 5308/955

Prea Cucernici Protopopi,
Cucernici Preoţi şi Diaconi,
Iubit popor credincios al Arhiepiscopiei ortodoxe romîne de Alba-Iulia şi Sibiu,

Cu profundă durere Vă aducem la cunoştinţă trista ştire, că mult iubitul nostru arhipăstor, Arhiepiscopul şi Mitropolitul

Dr. Nicolae Bălan

a încetat din viaţă în mod subit azi la ora $12^1/_4$ după ce a participat la Sf. Liturghie din Capela mitropolitană şi după ce a primit audienţele programate în acea zi.

Consiliul arhiepiscopesc, întrunindu-se în şedinţă plenară, a luat măsurile de lipsă pentru o demnă înmormîntare a vrednicului arhipăstor şi vine prin aceasta a Vă învita pe toţi: cler şi credincioşi, a Vă face părtaşi durerii sale şi această durere a o exprima şi prin semnele din afară, prin care credincioşii îşi arată iubirea lor nemărginită către iubitul lor părinte.

De aceea Consiliul nostru arhiepiscopesc dispune în privinţa aceasta următoarele:

1. După primirea acestei Circulare, la toate bisericile din Arhiepiscopia noastră se vor trage clopotele, dimineaţa, la amiazi şi seara timp de 5 zile.

2. In Dumineca din 14 august 1955 se va face în toate bisericile noastre parastas solemn întru amintirea fericitului Arhiepiscop şi Mitropolit Nicolae, la care vor asista credincioşii.

3. Parastasul se va repeţi la 40 zile, la o jumătate de an şi la un an, socotite dela data morţii, 6 august 1955.

4. Pînă la întregirea scaunului arhiepiscopesc-mitropolitan:

a) la sf. Liturghie, ectenia pentru morţi, se va pomeni numele Arhiepiscop şi Mitropolit Nicolae;

b) scaunul arhiepiscopesc din biserică (unde se află un asemenea scaun) se va ţinea învelit în negru;

c) la ecteniile pentru cei vii se va pomeni numele:

Preafericitului Patriarh Justinian.

In sfîrşit Vă mai aducem la cunoştinţă, că pentru durata văduviei scaunului arhiepiscopesc-mitropolitan, conform normelor din Statutul pentru organizarea şi funcţionarea Bisericii Ortodoxe Romîne, conducerea Arhiepiscopiei o va avea locţiitorul numit de I. P. S. Patriarh Justinian, iar agendele administrative curente se vor purta de Consiliul nostru arhiepiscopesc, — cărora clerul şi credincioşii sînt învitaţi a le da ascultarea cuvenită.

Sibiu, din şedinţa plenară a Consiliului arhiepiscopesc, ţinută la 6 aug. 1955.

Protopop-stavrofor
Traian Belaşcu,
vicar-arhiepiscopesc

Protopop
Ioan T. Munteanu
secretar-consilier arhiepiscopesc

Credincioşii ortodocşi din parohia ortodoxă Belini, cu profundă durere aducem cu prisos omagiu prea iubitului nostru arhipăstor şi mitropolit Dr. Nicolae Bălan, care a trecut în ceata drepţilor după 35 de ani de înţeleaptă şi rodnică arhipăstorire îi vom urma pilda şi vom păstra nemuritoare amintirea. Dumnezeu să-l aşeze în ceata aleşilor săi.

Preot Florea

Din aceste telegrame de condoleanţe rezultă participarea largă a Bisericii noastre, ierarhie, cler şi credincioşi şi a raprezentanţilor vieţii publice la durerea încercată de arhiepiscopia noastră prin încetarea din viaţă a Inalt Prea Sfinţitului nostru Mitropolit Nicolae, ca şi deosebita preţuire de care s-a bucurat pretutindeni adormitul în Domnul.

T. R.

†

Consiliul Arhiepiscopiei ortodoxe romîne de Alba Iulia și Sibiu, cu adîncă durere aduce la cunoștință clerului și credincioșilor din această Arhiepiscopie, precum și tuturor rudeniilor, cunoscuților și celor ce l-au prețuit și stimat în viață, că vrednicul și veneratul Arhipăstor

Dr. NICOLAE BĂLAN

Arhiepiscop al Arhiepiscopiei ortodoxe romîne de Alba Iulia și Sibiu
și
Mitropolit al Ardealului

a adormit în Domnul azi, Sîmbătă, 6 August 1955, orele 12^{15} — ziua praznicului Schimbării la Față a Domnului — după ce a participat la Sf. Liturghie din Capela mitropolitană și după ce a primit audiențele programate pentru această zi, în vîrstă de 73 ani, încununat de o rodnică și bogată activitate în slujba Bisericii noastre și a Patriei.

Prohodirea se va săvîrși în ziua de Marți 9 August orele 10 a. m. în Catedrala mitropolitană, de unde în aceiași zi rămășițele pămîntești ale Inaltului Ierarh vor fi transportate cu mașina la Sf. Mînăstire Brîncoveanu din Sîmbăta de sus (Făgăraș), unde vor fi depuse spre veșnică odihnă.

Binecuvîntată și veșnică să-i fie pomenirea!

Sibiu, la 6 August 1955.

Consiliul Arhiepiscopesc

Aduceți-vă aminte de mai marii voștri, care v-au grăit vouă cuvîntul lui Dumnezeu, la al căror sfîrșit al purtării privind, să le urmați credința.
Evrei 13, 7.

*

Fericiți cei curați cu inima că aceia vor vedea pe Dumnezeu. Mt. 5, 8.

Lupta cea bună m-am luptat, călătoria am săvîrșit, credința am păzit;
De acum mi s-a gătit cununa dreptății, pe care mi-o va da Domnul, Judecătorul cel drept... II Tim. 4, 7—8.

*

Amin, amin grăesc vouă: celce ascultă cuvintele Mele și crede Celui ce M-a trimis pe Mine, are viață veșnică și la judecată nu va veni, ci s-a mutat din moarte la viață. In. 5, 24.

PACEA

Cînd din lumea nevăzută
Coborîtu-s-a Mesia,
Jos, sub steaua apărută,
Îngerii cîntau cu mia:
„Slavă-ntru cei de sus,
Pace pînă la Apus".

Iar la multele noroade
Cînd le propoveduia
Ca să dea cuvîntu-I roade,
Cu blîndețe le grăia:
„Fericit de cel ce face
Intre oameni numai pace".

Și-apoi, cînd cu slavă mare
S-a-nălțat la ceruri sus,
La apostoli spre-alinare
Aceste vorbe El le-a spus:
„Pe pămînt de ați rămas,
Pacea-Mi sfîntă Eu v-o las".

Dacă deci Mîntuitorul
Numai „pacea" a iubit,
Și nouă la tot poporul
Ne rămîne de grăit:
„Dumnezeule prea Sfinte,
Dă-ne „pace" pe pămînt".

Lucian (Nicula)

Biserica

în slujba păcii și a înfrățirii între oameni

Conferințele noastre interconfesionale, cu activitatea lor în lupta pentru apărarea păcii și a înfrățirii între popoare, au început să-și arate roadele și în mijlocul populației dela sate.

Este îndeobște știut, că în multe din comunele noastre cu populație mixtă de confesiuni diferite, era o atmosferă de neîncredere sau vrajbă între naționalități și confesiuni, întreținută de cele mai multe ori de oamenii politici din trecut.

Nu tot așa stau lucrurile acum. Vom da aici un singur exemplu: în comuna Tărlungeni din Raionul Stalin, datorită inițiativei și dorinței de colaborare a preoților I. Bărbat, ortodox și St. Mezei, evanghelic, s-a dus o acțiune de apropiere, înfrățire și colaborare între locuitorii comunei. In toate acțiunile cu caracter social și gospodăresc local, preoții sprijinesc acțiunile organelor locale spre deplina mulțumire și binele comun al sătenilor. Incepînd din anul trecut colaborarea s-a extins și pe tărîm religios începînd a se cunoaște și prețui reciproc. Fiind învitat de preotul evanghelic, părintele Iancu Bărbat împreună cu o seamă de credincioși a luat parte la un serviciu religios în biserica evanghelică și a predicat în limba maghiară, ceea ce a plăcut mult credincioșilor de ambele confesiuni.

La o lună de zile după aceia Păr. St. Mezei, împreună cu credincioșii săi a întors vizita, predicînd în limba romînă despre credință. In seara zilei de Rusalii din acest an, Păr. I. Bărbat a fost invitat împreună cu credincioșii săi la biserica evanghelică, unde a predicat despre bucuriile și necazurile vieții, stăruind asupra datoriei credincioșilor de a împlini voia lui Dumnezeu în toate împrejurările vieții.

In ziua de 12 Iunie Pr. St. Mezei, împreună cu credincioșii săi, aproape o sută, a participat la sfînta Liturghie, la care a fost invitat și corul bisericii „Sf. Treime" din orașul Stalin, condus de profesor Diaconu Gh. La sfînta Liturghie a predicat Pr. Dr. Vasile Coman despre datoria creștinilor de a se iubi unii pe alții și de a trăi în unire și pace. In cadrul concertului religios a vorbit Pr. St. Mezei, tîlcuind și actualizînd pilda Samarineanului milostiv. Tuturor a mulțumit preot Iancu Bărbat.

Asemenea întruniri și manifestări contribuie nespus de mult la înfrățirea tuturor credincioșilor din comunele noastre. Este un început vrednic de a fi continuat și urmat și de alții.

Sf. Mînăstire dela Sîmbăta de sus, locaș de veșnică odihnă a mitropolitului Nicolae

Redactor: Profesor Dr. NICOLAE MLADIN.

Editura și Tiparul Tipografiei „Reîntregirea", Sibiu 1269 55
Taxa poștală plătită în numer

ANUL 103 SIBIU, 1 Sept. 1955 Preţul unui ex. 40 bani Nr. 39—40

Telegraful Român

ORGANUL OFICIAL AL ARHIEPISCOPIEI ORTODOXE ROMANE DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU
ŞI AL EPISCOPIILOR CLUJ ŞI ORADEA

Abonamentul
pentru parohii cl. I Lei 40; cl. II Lei 30; cl. III Lei 25. Particulari Lei 25. Autorităţi şi străinătate Lei 50. De sprijin Lei 75. Pentru America 10 Dolari.

Articolele şi corespondenţa
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

Preţul inserţiunilor
un cm.² 60 Bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.
Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai Nr. 35.

Zece ani

La 12 august se împlinesc 10 ani de cînd I. P. S. Patriarh Justinian a fost hirotonit întru arhiereu în catedrala mitropolitană din Iaşi. Aniversarea aceasta este un prilej de-a scoate în lumină marile realizări ale arhiereului-vicar de la Iaşi, în care s-au prevestit marile realizări ale mitropolitului şi apoi ale patriarhului Justinian. Biserica ortodoxă din Ardeal — care a fost atunci alături de activitatea arhiereului-vicar participă şi astăzi la prăznuirea aceasta, nu numai prin cuvînt, ci şi prin faptă, prin acţiune pe linia înnoitoare a întîistătătorului Bisericii noastre.

Care era situaţia Mitropoliei Moldovei în 1945? O spune fostul Mitropolit Irineu Mihălcescu în adresa din 29 martie 1945, prin care aducea la cunoştinţă Sf. Sinod numirea preotului Marina ca arhiereu-vicar: „După trecerea frontului peste ţinuturile acestei eparhii", ea era într-o „desorganizare economică şi administrativă" aproape totală. Rănile războiului se cereau vindecate. La distrugerile războiului se adaugă o secetă cumplită abătută asupra Moldovei în anii 1945—1946. Mitropolitul bătrîn şi bolnav se afla în concediu, urmînd tratamentul în Bucureşti, iar arhiereul-vicar în funcţiune, om în vîrstă destul de înaintată abia putea face faţă „administraţiei Spiridoniei". Era deci nevoie: de o persoană tînără, energică şi capabilă, care să „ajute la refacerea eparhiei din toate punctele de vedere". Persoana aceasta era preotul Ioan Marina din Rîmnicul Vîlcii, care — zice Mitropolitul Irineu — „are o cultură superioară, e plin de energie, un excelent gospodar, om de iniţiativă şi un spirit organizator cum puţini oameni am cunoscut în viaţa mea". El „este singurul om, pe care-l socotesc capabil să facă faţă situaţiei în aceste împrejurări". Aprecierea Mitropolitului Moldovei era bazată pe realităţi şi a fost întru totul confirmată de activitatea noului arhiereu-vicar.

In cuvîntarea rostită cu ocazia hirotonirii, noul arhiereu formula astfel misiunea şi „greaua răspundere", care „este legată de cea mai înaltă treaptă spirituală a Bisericii creştine, arhieria: că fiind arhiereul lui Iisus Hristos, mîngăietor şi susţinător a mii de suflete de suferinzi, nevoiaşi şi năpăstuiţi ai vieţii acesteia de pe pămînt, nu mai eşti al tău pentrucă eşti soţul Bisericii, nu mai eşti stăpîn, pentrucă eşti serv al lui Iisus, nu trăieşti pentru tine pentru că tu eşti un nimic, cînd te socoteşti pe tine însuţi şi totuşi tu eşti totul, cînd priveşti la cel pe care-l reprezinţi şi în numele căruia lucrezi". A fi arhiereu „înseamnă să fii... cel dintîi între preoţii tăi, să fii rîvnita lor pildă în înţelepciune, pietate şi sfinţenie". „Mitra arhierească nu este numai un semn de podoabă şi de cinste, mai de grabă un simbol al tuturor renunţărilor..., căci apostolia înseamnă spirit de sacrificiu".

Bazat pe această concepţie despre arhierie, ca urmare a lui Hristos întru iubire şi jertfelnicie, noul arhiereu-vicar îşi formulează programul:

„Acolo unde este îndoială, eu şi samăn credinţă!

Acolo unde este întristare, eu să samăn bucurie!

Acolo unde este disperare, eu să samăn nădejde!

Acolo unde este ceartă, eu să samăn pace!

Acolo unde este ură, eu să samăn iubire!

Acolo unde este întunerec eu să samăn lumina! O, Doamne Iisuse, fă ca nu numai eu să pot fi mîngăiat, ci să mîngăiu şi pe alţii. Nu numai eu să fiu înţeles, ci să şi înţeleg pe alţii, nu numai eu să fiu iubit, ci să iubesc pe fraţii mei".

Cuvîntul acesta magistral a fost urmat de fapte, căci cum spunea însuşi P. S. Sa după un an de activitate: „eu nu sunt omul vorbelor, iar dacă am vreo mulţumire în viaţă, atunci aceea isvoreşte din priveliştea roadelor muncii prestate cu sudoare". El s-a dovedit a fi dintre acei „cîrmaci buni" ai Bisericii, „care să ştie cînd să dea drumul la pînze, ca barca să poată ajunge bine la liman", cum caracteriza cu acea ocazie P. S. Sa pe cîrmuitorii de cari avea nevoie Biserica noastră în acele vremi.

Situaţia era de aşa natură încît cerea o acţiune rapidă, energică şi bine gîndită. Noul arhiereu-vicar, cîrmaciu care „ştie ce vrea" şi are energia necesară de a realiza ceiace voia — a reorganizat eparhia, mobilizînd întreaga preoţime la opera de vindecare a rănilor războiului, de ridicare a nivelului religios-moral, cultural, economic al credincioşilor. Cea dintîi sarcină era aceia a organizării asistenţei sociale şi în special a ocrotirii orfanilor, întrucît în Moldova se găseau atunci 35.000 copii orfani, care „au nevoie de asistenţă imediată şi permanentă, ca viaţa lor să fie asigurată". „Salvarea" orfanilor era o obligaţie elementară a caritătii creştine. Pentru rezolvarea acestei probleme, P. S. Sa a indicat două metode: „1. Asistenţa închisă, prin crearea de orfelinate" susţinute de stat; şi „asistenţa deschisă, adică plasarea orfanilor la rude, cunoscuţi sau familiilor crescătoare", metodă mai uşor de realizat şi mai rodnică, întrucît orfanilor li se redă căldura iubirii unui cămin familial. „Sarcina organizării asistenţii deschise a orfanilor... cade... în atribuţia preoţilor parohi". „Pînă la completa plasare a orfanilor" s-au dat dispoziţii pentru înfiinţarea de „cantine şcolare sau cantine de zi, unde copiii să găsească o mîncare caldă şi un cuvînt de îndrumare".

Avînd aceste directive, preoţimea a lucrat în colaborare cu celelalte organizaţii de asistenţă particulare sau de stat, şi a dat o contribuţie reală şi efectivă la plasarea şi întreţinerea orfanilor. Pentru orfanii care n-au putut fi plasaţi în satele lor, s-au înfiinţat — fie numai pe seama bisericii, fie în colaborare cu alte instituţii de asistenţă — orfelinatele dela mănăstirile Văratec şi Agafton — de fetiţe — şi la Tg. Neamţ şi Botoşani, de băieţi. Pentru întreţinerea acestor orfelinate, dădeau contribuţii în natură comitetele de asistenţă socială din parohii.

Deasemenea s-au înfiinţat cantine pentru şcolari şi studenţi, studenţilor din Iaşi oferindu-li-se şi găzduire, iar în timpul vacanţei fiind trimişi la mănăstiri, unde aveau întreţinerea gratuită.

Atenţia s-a îndreptat şi spre bolnavii din spitale, pentru care s-a făcut colectă de alimente. Iar cînd s-a abătut seceta cumplită asupra Moldovei s-a apelat şi la ajutorul celorlalte eparhii din ţară.

Astfel — în colaborare cu toate organizaţiile de masă cu caracter de asistenţă socială — Biserica Moldovei, sub conducerea înţeleaptă şi energică a P. S. arhiereu-vicar a desfăşurat o operă de asistenţă socială de o amploare deosebită, coborîndu-se în mijlocul nevoilor

acute ale poporului şi răspunzînd activ la aceste nevoi.

Pentru consolidarea situaţiei economice a clerului şi credincioşilor, preoţimea e îndrumată ca „pe tărîmul economic, ...să acorde cooperaţiei toată importanţa cuvenită şi reclamată de vremile în care trăim", căci „cooperaţia este cel mai potrivit sistem economic, prin spiritul de tovărăşie şi încredere al semenilor din acelaş sat". Prin „cooperative de producţie şi consum" se va stîrpi specula şi cîştigul va reveni celor ce muncesc. Societatea „Ocrotirea" a fost transformată în Bancă cooperatistă de credit, cu secţie în fiecare judeţ, dînd posibilitate preoţilor şi cîntăreţilor bisericeşti să primească ajutoare băneşti pentru nevoile lor imediate. Iar cooperativele, înfiinţate în comune, au avut sprijinul preoţimii, îndrumată de P. S. arhiereu-vicar.

Spiritul gospodăresc a fost instaurat în tot cuprinsul Mitropoliei, Palatul mitropolitan a fost refăcut; cele două catedrale au fost restaurate; imobilele centrului mitropolitan au fost reparate, sesiile mitropolitane au fost puse în lucrare; fabrica de lumînări a fost reorganizată etc. Pilda aceasta a fost urmată de toată preoţimea din eparhie, care a pornit acţiunea de reclădire a bisericilor dărîmate şi de restaurare a celor devastate. Urmele războiului de pe zidurile bisericilor moldovene au dispărut. Deasemenea Biserica Moldovei a dat sprijinul ei şi la opera de reconstrucţie a Iaşului, greu lovit în timpul războiului.

Dar dacă vindecarea rănilor materiale provocate de război şi de secetă era sarcina primordială, P. S. arhiereu-vicar Justinian s-a străduit deopotrivă şi pentru lucrarea religios-morală şi culturală din cadrul Mitropoliei. Protopopii erau obligaţi să controleze învăţămîntul religios şi activitatea culturală şi misionară desfăşurată în parohii. Preoţii sînt chemaţi să colaboreze cu organele locale de stat şi cu intelectualii satelor, la combaterea analfabetismului, la intensificarea activităţii Căminelor culturale, la răspîndirea cărţilor de îndrumare agricolă, pomicolă, sanitară etc. S-au organizat Universităţi populare în Iaşi şi Universităţi libere la mănăstirea Agapia şi Văratec. Căci „viaţa satelor — zice P. S. Sa — se ridică numai prin cultură şi buna gospodărire a economiei rurale". Biserica însăşi „s-a îngrijit... de tipărituri, prin care se popularizează şi se însufleţesc virtuţile creştine şi cetăţeneşti".

Desfăşurînd o activitate atît de intensă pentru reorganizarea administrativă, redresarea economică şi spirituală a eparhiei şi pentru a contribui la înlăturarea nevoilor urgente ale poporului, P. S. nu înţelegea să se izoleze de frămîntările sociale ale vremii... „Biserica, a fost şi a rămas... în slujba poporului, aşa cum a fost întemeiată de Mîntuitorul Hristos". „Ierarhia bisericească... este ridicată din massele largi ale poporului. Din acest considerent preoţimea se cuvine a fi permanent alăturea de poporul din mijlocul căruia s-a ridicat. Avem în faţa noastră un munte de greutăţi sociale, care trebuie înlăturat pentru a deschide calea unei Românii, organizată pe temelia unei largi democraţii. Acest munte nu poate fi înlăturat decît prin munca neostoită a oamenilor pătrunşi de crezul social al progresului... Ideile progresului nu pot fi zăgăzuite şi de aceea, îndemn pe toată preoţimea să fie factor de muncă, înfrăţire şi generozitate, ca prin aceasta să fie iubită de popor şi apreciată de conducerea Statului". Alături de Guvernul ţării, chemat de popor, trebuie să stea preoţimea cu „înţelepciunea şi munca ei". Biserica va rămîne a poporului şi va sluji numai lui". Sînt cuvinte clare, care îndrumează Biserica, pe slujitorii şi credincioşii ei, să stea în slujba poporului, în slujba progresului, în slujba luptei pentru o orînduire socială mai bună şi o viaţă fericită, să sprijinească Guvernul Ţării în opera lui de dreptate socială.

Dar drumul muncii pentru o viaţă mai bună este şi drumul păcii. „S-au deschis orizonturile păcii — zice P. S. Sa în 1946. E vorba de pace, de pacea pentru care a militat Biserica pe pămînt, de pacea lăsată de Mîntuitorul Hristos, omenirii. Biserica nu trebue să lipsească dela aşezarea păcii prin apostolii ei... Această pace e condiţionată de contribuţia noastră. Vom fi cu toţii de acord că pentru făurirea păcii este nevoie de o disciplină de fier, de o ascultare necondiţionată a principiilor morale ale Evangheliei şi de o hotărîre fermă ca să îndeplinim comandamentele sociale ce se impun de prefacerile vremii pentru alcătuirea unei lumi mai bune, astfel ca Biserica prin oamenii ei să nu rămînă în urmă, ci să înţeleagă freamătul de dreptate după care aleargă omenirea".

Acestea sînt liniile mari de orientare şi realizare a arhiereului-vicar Justinian în cei doi ani [1945—1947] de activitate. In ele se desprind liniile de orientare şi realizare ale unei personalităţi bine conturate, linii desvoltate şi desăvîrşite în activitatea de Mitropolit al Moldovei [1947—1948] şi de Patriarh al Bisericii ortodoxe române. Ele însemnează reînviorarea spiritului autentic creştin, care se temeineşte în primul rînd pe iubire. Dar iubirea creştină nu este simplu postulat teoretic, ci acţiune, faptă de îmbunătăţire a vieţii. De aici accentul pe acţiunea socială a Bisericii, care nu se poate izola în turnul de fildeş al unei teologii abstracte şi unei religiozităţi fără legătură cu viaţa, ci trebuie să participe la clocotul vieţii după mai bine, după pace, după progres. Dacă creştinismul a biruit în primele veacuri, aceasta se datoreşte în primul rînd pentrucă el a fost iubire activă, ajutătoare şi alinătoare. Dacă Biserica vrea să nu rămînă în urmă, ea trebue să redevină iubire activă, sprijinitoare a năzuinţelor omenirii după dreptate, pace şi progres. Ea trebue să fie Biserica Apostolatului social.

Orientînd în felul acesta lucrarea Bisericii, I. P. S. Patriarh Justinian a făcut din Biserica noastră o forţă efectivă în lupta poporului şi a omenirii pentru o viaţă mai bună, pentru pace.

Biserica din Ardeal a fost dintru început alături de P. S. arhiereu-vicar Justinian, apreciindu-i în chip deosebit vredniciile şi activitatea şi răspunzînd cu dragoste la apelul de ajutorare a Moldovei suferinde. I. P. S. nostru mitropolit Nicolae şi-a dat contribuţia la această operă ca preşedinte de onoare al C. A. R. S., dar a făcut apel la cler şi credincioşi, ca şi în numele Bisericii, să se intensifice acţiunea de plasare în familii a copiilor moldoveni şi să se facă o colectă de alimente şi îmbrăcăminte pentru fraţii moldoveni. In pastorala trimisă cu acest scop, scria: „Fraţii noştri de un sînge, de o limbă şi de o lege cu noi, iubiţii noştri fraţi din Moldova, de unde ne-a venit lumină şi întărire în vremurile de asuprire sub jugul străin; ...ei se găsesc astăzi în mare suferinţă... Acum e timpul să ne arătăm frăţia românească şi dragostea creştinească faţă de fraţii noştri ajunşi la grea încercare. Acum e timpul să ne dovedim prin fapte credinţa noastră... Acum a sosit rîndul Bisericii, care este mama bună a tuturora, ca să-şi arate purtarea ei de grijă faţă de cei năpăstuiţi. Ei şi fiilor ei le-a încredinţat Mîntuitorul îndatorirea de a sătura pe cei flămînzi, de-a îmbrăca pe cei goi, de-a cerceta pe cei bolnavi [Mt. 25, 35—36]. Vă rog în numele Domnului şi Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, care cunoaşte gîndurile tuturora, să săriţi în ajutorul fraţilor moldoveni, fiecare cu cît poate şi cu cît îl trage inima, căci pe dătătorul de bunăvoie îl iubeşte Domnul" [II Cor. 9, 7]. Pastorala arată şi felul cum să se organizeze colecta. Rezultatul ei? Aproape 10 vagoane de bucate şi aproape o sută de milioane Lei — plus îmbrăcăminte. Aşa a ştiut să răspundă Sibiul ortodox chemării fraţilor din Moldova.

De aceea Biserica ortodoxă din Ardeal a înţeles la timp şi a urmat îndemnul I. P. S. Patriarh Justinian de a fi o Biserică a apostolatului social, ea care a fost întotdeauna şi a rămas o Biserică legată de popor şi de aspiraţiile lui.

Amintindu-şi strînsa legătură dintre Ardeal şi Celce a fost cîrmuitor al Mitropoliei moldovene, clerul şi credincioşii Bisericii ortodoxe din Ardeal, din prilejul aniversării a 10 ani de arhierie, urează Patriarhului reîntregirii bisericeşti şi ctitoritor de viaţă nouă, încă mulţi ani de rodnică activitate în duhul iubirii lui Hristos, de muncă pentru propăşirea Bisericii şi de luptă pentru pace şi bună învoire între popoare.

Intru mulţi ani I. P. S. Stăpîne!

TELEGRAFUL ROMÎN

Indrumător omiletic

I. Sf. Evanghelie dela Matei 21, 33—44

Se poate vorbi: despre buna folosire a roadelor pămîntului:

1. Roadele pămîntului sînt pe deoparte rezultatu muncii noastre, pe de altă parte un dar al lui Dumnezeu.
2. De aceia se cuvine să mulţumim lui Dumnezeu pentru darurile Sale şi să-i fim recunoscători.
3. Mulţumita aceasta ne-o arătăm prin rugăciune, dar şi prin felul cum folosim roadele pămîntului. Ele nu trebue păstrate numai pentru noi, ci să dăm prisosul pentru împlinirea nevoilor obşteşti, pentru ajutorarea semenilor noştri, pentru buna îngrijire a Bisericii etc.

II. Sf. Evanghelie dela Ioan 13, 13—17

Se poate vorbi despre smerenie.

1. Mîntuitorul se dă pe sine pildă de smerenie ucenicilor săi.
2. Ce este smerenia? Să nu te socoţi mai presus de fratele tău, ci mai mic decît el, apropiindu-te de el cu dragoste şi înţelegere şi slujindu-i. Aşa Mîntuitorul s-a smerit pe Sine, făcîndu-se om şi s-a aplecat cu dragoste asupra tuturor celor în suferinţă şi a slujit şi ajutat pe toţi.
3. Smerenia şi dragostea sînt semnele după care cunoaştem pe adevăratul credincios. Cel ce le are pe acestea păşeşte cu adevărat pe urmele lui Hristos.
4. Să căutăm dar să fim smeriţi cu inima şi a sluji întru dragoste fraţilor noştri, ca darul lui Hristos să ne lumineze viaţa.

Motive biblice în opera I. P. S. Patriarh Justinian

(1945—1955)

Biblia sau Sf. Scriptură, e cea dintîi carte de care omul credincios are trebuinţă. Ea e izvorul din luminile căreia se inspirâ slujitorul lui Hristos, pentrucă ea cuprinde revelaţia supranaturală şi ca atare adevărurile de care se călăuzeşte în viaţă. Biblia are puterile ei proprii. Un credincios, care o citeşte este mult mai pregătit pentru lupta vieţii decît unul înstreinat de această Carte.

Iată de ce I. P. S. Patriarh a ţinut să dea celor de sub ascultarea Sa Noul Testament, Psaltirea, Manual de Vechiul-Testament, Manual de Noul-Testament, a binecuvîntat lucrarea noastră de comentar la Sf. Scriptură, iar între mijloacele de cîrmuire spirituală întrebuinţează Biblia, nădăjduind că se vor găsi destui să-i guste farmecul şi astfel lumea se va deprinde încetul cu încetul cu îndrumările ei, devenind cetăţeni devotaţi patriei, preţuind după cuviinţă măreţele reforme cari se înfăptuesc sub ochii noştri şi pregătindu-şi calea mîntuirii.

In vara anului 1955 se împlinesc 10 ani de cînd I. P. S. Justinian a urcat treapta de arhiereu. Pornit la lucru, îmbărbătat fiind de porunca biblică: „Îndrăzniţi eu am biruit lumea“ (Ioan 16, 33), considerăm că n-ar fi lipsit de interes să cunoaştem atitudinea I. P. Sale faţă de Sf. Scriptură şi să vedem în ce măsură şi-a lipit inima de acea unealtă sfîntă *în decursul celor 10 ani de propoveduire.* Ce este sfîntă Scriptură? Valoarea ei pentru creştini, Scriptura şi dreptatea socială, munca şi proprietatea în lumina sfintei Scripturi, concepţia despre om, ideea despre pace. Iată întrebări la cari — sintetizînd materialul biblic din opera I. P. S. Sale — Cuvîntări, Pastorale, discursuri, predici, conferinţe, prefeţe — putem găsi un răspuns preţios în orientarea noastră pe linia vremii.

In general *Sf. Scriptură* I. P. S. o consideră izvorul culturii sănătoase, căci glasul Scripturii vorbeşte sufletului despre datoriile pe cari le are şi arată calea pe care trebuie să meargă orice stegar al lui Hristos. (Justinian, Apostolat social... vol. I ed. 2-a Buc. 1949, p. 23). In Sf. Scriptură sînt pagini minunate cari oferă exemple de adevărat devotament faţă de marile idealuri, iar în clipe hotărîtoare pentru viaţă Scriptura ne dă pildă cu Isaia, Moise, Pavel şi alţi eroi a ai credinţei (o. c. p. 25—26).

Sf Scriptură nu poate fi citită şi înţeleasă după mintea fiecăruia, lumina Sfintei Scripturi trebue dusă între credincioşi de oameni competenţi, pînă ce li se va putea da Biblia comentată pe înţelesul lor.

Invăţătura nerăstălmăcită a dumnezeeştilor Scripturi este menită să slujească vieţii, să slujească păcii, să slujească omului pentru dobîndirea mîntuirii şi să-l ajute în strădaniile spre fericire, spre libertate şi progres (B. O. R. Nr. 5—6 1953 p. 581).

Cu totul în duhul Sfintei Scripturi I. P. S. Sa susţine ca la temelia vieţii trebuie să se aşeze cea mai mare poruncă din Scriptură. *legea dragostei.* Această poruncă se raportă întîi la Dumnezeu, iar apoi la aproapele. Una este porunca mare şi cea dintîi, iar a doua este asemenea de mare ca şi cea dintîi: „Aceste două porunci, în care se cuprinde Legea şi proorocii, sînt cele două table ale legii săpate adînc în lespedea inimii“ (o. c. p. 32).

Dragostea faţă de aproapele se manifestă prin *dreptate.* I. P. S. Sa a înţeles deplin spiritul învăţăturii biblice, cerînd dreptate pentru poporul muncitor şi sărac şi strigînd către bogaţii asupritori cuvintele Apostolului: „Plîngeţi şi vă tînguiţi, din pricina nenorocirilor care vin peste voi. Bogăţiile voastre au putrezit. Aurul şi argintul vostru au ruginit. Iată că plata lucrătorilor, care v-au secerat cîmpiile şi pe cari le-aţi oprit-o prin înşelăciune, strigă împotriva voastră... (Iacob 5, 1—5).

La fel şi cu îndreptăţirea în faţa justiţiei prin egala îndreptăţire faţă de legi şi asigurarea dreptăţii el e lucru Sfînt şi dumnezeesc, despre care profetul Isaia (10, 1—2) zicea: „Vai de legiuitorii ceri fac legi nedrepte şi de judecătorii cari scriu hotărîri silnice, ca să răpească dreptatea oropsiţilor poporului, să prade pe văduve şi să despoaie pe cei orfani“ (Ap. Social I. 96).

Faţă de bogaţii stăpîniţi de un duh egoist I. P. S. invoacă blestemul profetului Isaia „Vai vouă cari adăugaţi casă lîngă casă şi grămădiţi ţarină lîngă ţarină, ca voi să fiţi singuri stăpîni în mijlocul lumii... jur că multe case mari vor fi pustiite şi vor rămîne fără nici un om în ele“. (Apostolat social vol. IV, p. 427). Ispita speculei „pentru dobîndirea unui cîştig mai mare decît cel cuvenit“ o urgiseşte I. P. S., căci scris este în Cartea sfîntă că „pe cel ce vinde grîul scump îl blastămă poporul“ (Pilde Sol. 11, 26, conf. Apost. soc. IV, p. 602). Predica de azi trebuie să tintească la stabilirea dreaptă a tuturor bunurilor, „Căci Dumnezeu nu i-a făcut pe unii bogaţi, iar alţii săraci, ci Dumnezeu, dimpotrivă, i-a făcut pe toţi egali în a se bucura de bunătăţile acestei lumi (IV p. 119) Dumnezeu a făcut pe oameni să fie fericiţi.

I. P. S. motivează aceste constatări cu vorbele Sfintei Scripturi, citînd Rom. 13, 11—12; Ioan 12, 34; Efes. 4, 1—3; I Ioan 4, 20; Matei 16, 26; Ps. 33, 12—14.

In ce priveşte *libertatea* ea este o datorie impusă de învăţătura Scripturilor sfinte. Intr-un articol publicat în Universul nr. 246/1947 în legătură cu lupta poporului grec pentru libertate, li se adresează acelora cu vorbele Sfintului Apostol Pavel: „Fraţilor voi aţi fost chemaţi la libertate, Hristos ne-a izbăvit ca să fim liberi. Rămîneţi deci tari şi nu vă plecaţi iarăşi sub jugul robiei“. (Ap. soc. I p. 62). Că Sf. Scriptură asigură libertăţile individuale şi obşteşti, capacitatea spirituală şi cea materială a omului, convieţuirea paşnică, înfrăţirea şi unirea naţionalităţilor e dovadă locul din Galateni 3, 28: „Nu mai este iudeu, nici elin, nu mai este rob sau slobod, nu mai este parte bărbătească, nici parte femeiască, pentrucă în Iisus Hristos voi toţi una sînteţi“, (Ap. soc. I, 96).

Nimic nu este mai sfînt şi mai îmbucurător pentru autorii cărţilor Sfinte decît să vadă popoarele trăind liber şi în măsură să-şi apere oricînd libertatea. In acest înţeles scrie Apostolul Pavel (Gal. 5, 1): Hristos ne-a izbăvit să fim slobozi. Ei luptară chiar împotriva propriilor lor popoare predicînd libertatea şi combătînd silnicia: „Cel ce seamănă nedreptatea va culege nenorocire şi singur îşi pregăteşte varga pedepsei sale“ (Prov. 22, 8 Ap. soc. I 101).

Prefaceri menite să deschidă popoarelor drumul spre o nouă ocîrmuire, mai bună şi mai dreaptă, în care omul să nu mai fie rob semenului său, ci să poată îndeplini porunca revelată:

„Să vă iubiţi unul pe altul cum v-am iubit eu“ (Ioan 13, 34) sînt nenumărate, dela un capăt la altul al Sfintei Scripturi (o. c. p. 96).

Popoarele trăiesc acum această mult aşteptată primăvară a vieţii lor de libertate, (Cuvîntarea din prilejul vizitei Patriarhului Chiril al Bulgariei B. O. R., Nr. 11—12, 1954, p. 1209).

In ce priveşte *munca,* un alt bun al omului ea este pusă la temelia Sfintei Scripturi. Fiecare om trebuie să muncească. Munca este principiul cel mai înalt al Sfintei Scripturi:

„Cine nu munceşte să nu mănînce“ scria Sf. Pavel (II Tes. 3, 10). Acest principiu a dus şi va trebui să ducă la desfiinţarea robiei fizice şi a împilării economice. Statornicind obligaţia muncii, noua Constituţie asigură dreptul la muncă, adică foloasele ei aşa cum spune şi Sf. Scriptura: „Vrednic este lucrătorul de plata sa“ (Mt. 10, 10).

Celce munceşte are drept nu numai la hrană, dar şi la stima şi preţuirea semenilor săi. Munca dă omului conştiinţa libertăţii şi a demnităţii „mîna celor harnici va stăpîni, dar mîna leneşe va plăti bir“ (Prov. 12, 24). Pentru aceea şi marele Apostol scria creştinilor din Tesalonic: „Vă aduceţi aminte fraţilor de osteneala şi de truda noastră, lucrînd zi şi noapte, ca să nu fim povară nici unuia din voi, aşa v-am propovăduit Evanghelia lui Dumnezeu (I Tes. 1, 99, Pastorala către credincioşii agricultori... B. O. R. Nr. 2—3, 1954, p. 218).

Organizarea cea nouă şi *încadrarea mănăstirilor* în muncă o face I. P. S. Justinian potrivit spiritului Sfintei Scripturi, după principiul exprimat de sfîntul Apostol Pavel: „Cine nu lucrează să nu mînînce“ (Ap. Soc. I 170). Din Sf. Scriptură, I. P. S. preţueşte mai ales orientările spre munca de obşte. Astfel cînd spune, după Ecl. 4, 10: „vai de omul care e singur“ (vol. IV p. 422) se gîndeşte la greul vieţii şi la cît păgubeşte cel singuratic din pricina tovărăşiei care-i lipseşte, iar cînd scrie: „mai fericiţi sînt doi laolaltă decît unul, fiindcă au plată bună pentru munca lor“ (Ecl. 4, 9), are în vedere tovărăşia care uneşte doi sau mai mulţi indivizi şi învaţă că avantajul muncii în colectiv e succesul mai sigur şi bucuria mai mare. Numai o muncă organizată, hărnicia şi zelul, ajută ca în ţară — după cuvîntul Scripturii (Ps. 71, 16) — să fie belşug de pîine pe vîrfurile munţilor şi holdele să se plece sub povara vîntului (vol. IV, p. 423, 430).

Obiectivul Sfintei Scripturi e *omul,* temelia societăţii. Formarea unui om nou, a unui om conştient de rosturile sale pe pămînt, pătruns de neperitoarele adevăruri veşnice, iată o vastă lucrare a I. P. S. Sale, ancorată în doctrina biblică (Ap. soc. I, p. 121). Crescut în învăţăturile Sfintei Scripturi dela început a respins şovinismul, prozelitismul şi alte atitudini nepotrivite duhului biblic şi-a avut inima larg deschisă pentru celelalte confesiuni din ţara noastră. Deasemenea a întins mîna iubirii şi a prieteniei tuturor bisericilor ortodoxe surori din ecumenicitate, luptînd pentru întărirea ortodoxiei, care înalţă pe om (I, p. 122).

„Cinstită este orice muncă — zice I. P. S. — după cum cinstită şi vrednică de laudă este orice profesiune prin care omul îşi cîştigă în mod cinstit existenţa pentru sine şi ai săi. Dar mai sfîntă decît toate este misiunea de *preot* al lui Hristos, chemarea de a deveni „sarea pămîntului“ şi „lumina lumii“ (Mat. 5, 13—14), pentrucă misiunea de preot se îndeplineşte în baza unui determinism voit de legile eterne (Evrei 5, 1—4).

„Preoţia creştină vine din preoţia lui Iisus-Hristos. Ea este prelungirea şi perpetuarea misiunii sfinţilor Apostoli în lume, este un mandat încredinţat de Mîntuitorul slujitorilor Săi din toate timpurile. Mai mult, preoţia este într-un fel continuarea de către oameni a slujirii lui Iisus Hristos însuşi, pentru mîntuirea lumii (Cuvîntare... B O. R., Nr. 10, 1954 p. 1050). De aceea spre această slujire se păşeşte cu adevărată emoţie, dar cu toată încrederea în ajutorul Celui Prea Inalt, doar în sulul cărţii scris este că se face voia Sa (Ps. 39, 11). Energiile cari se vor cheltui în propovăduirea adevărurilor veşnice vor fi

sporite de bună seamă, căci după informaţiile precise ale Sfintei Scripturi (Ps. 142), „Domnul arată calea pe care să se meargă“ (I p. 71 şi I p. 134). Sfîntul Apostol Pavel ne spune că „sîntem colaboratori ai lui Dumnezeu“ (I Cor. 3, 9). Nu ne putem numi „colaboratori ai lui Dumnezeu“ atîta vreme cît nu ne vom strădui pentru crearea unei lumi noi, — a unui om nou. De aceea I. P. S. ne atrage luarea aminte, ca să păşim la lucru în arătura cea nouă şi cu seminţe noi: ca cei flămînzi să fie hrăniţi, cei însetaţi să fie adăpaţi, cei goi să fie îmbrăcaţi... (Matei 25, 35—46, I p. 89. 91).

Cine fuge de această muncă nu poate fi un apostol al lui Hristos. O singură generaţie părăsită, însemnează o grădină părăsită în bălării, pradă duhului celui rău (I p. 78). Un stegar al lui Hristos trebuie să asculte totdeauna de glasul Domnului, care vorbind de datoriile sfinte spune: „Cine iubeşte pe tată sau pe mamă mai mult decît pe mine nu este vrednic de mine... (I 23).

Biserica, „cea mai mare, mai universală şi mai durabilă împărăţie sub soare“, trebuie să fie un organism de luptă şi misionarism, care să cucerească, să întărească şi să păstreze sufletele oamenilor în spiritul Evangheliei Domnului Iisus Hristos (I p. 72). „Atît timp cît propovăduitorii Evangheliei Mîntuitorului vor fi făclierii credincioşi ai misiunii lor, la pas cu vremea, atîta timp Biserica se va găsi în rosturile ei fireşti (Apost. social vol. IV, p. 249). Povaţa patriarhală: „Să iubeşti Biserica mamă şi pămîntul strămoşesc“, pleacă din îndemnul Sfintei Scripturi, care este cheia de boltă în sistemul Său de cugetare. (I Tim. 2, 1—4; I Tim. 4, 14—16; II Tim. 2, 1—2; II Tim. 2, 14—15; Tii 3, 2).

Sfînta Scriptură îi este izvorul prim al tuturor dogmelor de credinţă. Astfel Hristos a fost în lume dela întemeierea ei. „Logosul a fost „lumina lumii“ şi deci, o lumină a oamenilor, „chiar în epoca întunecoasă dinaintea întrupării“; Intruparea lui Hristos, care aduce în lume o nouă creaţiune a omului, aşa cum a fost odată în starea paradisiacă. Iisus Hristos este un al doilea Adam, creatorul unei umanităţi noi şi model ideal al nostru.

Sînt deplin încredinţat că şi pe viitor preoţii vor fi apostoli ai lui Hristos, dar şi cetăţeni devotaţi ai Republicii Popul. Romîne şi ai poporului pe care-l păstoresc. (I p. 166). Preoţii nu se vor lăsa amăgiţi de cei ce şoptesc şi militează pentru vrajba dintre biserică şi stat. Preoţi! Strîngeţi rîndurile în jurul altarelor, de unde să împrăştiaţi îmbărbătare, mîngăiere şi binecuvîntare! (I p. 210).

Pentru *îndeplinirea îndatoririlor cetăţeneşti* şi faptele îndurării I. P. S. se identifică cu Iisus fiul lui Sirah 4, 33: „Să nu fie mîna ta întinsă a lua şi strînsă a da“ (Justinian, Implinirea îndatoririlor cetăţeneşti... B. O. R., Nr. 9—10, 1952, p. 604). Iar ca să-i facă pe oameni mai jertfelnici le pune înaintea ochilor minţii pe Iov (1, 21) întruchipat în răbdarea şi milostivirea atîtor vrednici de amintire: „In numeroase părţi ale ţării sînt mulţi Iovi, tuturor le zicem Domnul a dat, Domnul a luat, fie numele Domnului binecuvîntat, căci al Domnului e pămîntul iar noi sîntem trecători (I p. 209).

Ni se pare de o netăgăduită importanţă atitudinea faţă de purtătorii *de zvonuri*. In privinţa aceasta găsim pagini instructive. In scrierile I. P. S. Sale, în general ele sînt luminate de Sfînta Scriptură. Pe aceştia îi numeşte *corbi de pradă*. Cine sînt aceste păsări de pradă ne-o arată în chip lămurit Sfintele Scripturi: „Aceştia sînt cîrtitorii, cari nu se mulţumesc cu nimica, ci trăiesc după poftele lor- gura le este plină de vorbe trufaşe,... grăesc numai blestem şi nimcină (Psalm 58, 13). Cu oamenii nu iau parte la osteneli şi nu sînt supuşi la munci ca ceilalţi oameni... obrazul le e umflat de grăsime şi au mai mult decît le-ar dori inima. *Rîd* de toată lumea şi clevetesc cu răutate... (Psalm 72, 5—8) Aceştia sînt cei ce dau naştere la desbinări (Iuda 19, I p. 205).

Faţă de *război* I. P. S. are o atitudine inspirată din îndrumarea Sfintei Scripturi. Pe temeiul acestei învăţături I. P. S. socoteşte că „uciderea omului de către om este cel mai groaznic păcat ce poate împovăra inima omenească. Minţi rătăcite sînt aceia cari au născocit învăţătura mincinoasă că ar exista neamuri sau rase omeneşti şi popoare cu mai multe drepturi la viaţă decît altele: că unele ar fi superioare altora şi că aceasta le-ar da dreptul să stăpînească, ba chiar să nimicească acele popoare cari li se par mai inferioare (B. O. R., 1953, p. 364).

Folosind graiul cel neperitor al Sfintelor Scripturi, I. P. S. se împotriveşte nu numai ucigaşilor ci şi aţiţătorilor la război, ci tuturor celor cari răspîndesc rătăcirea că pămîntul nu-i mai poate hrăni pe toţi oamenii (o. c. p. 364).

Conferinţele dela Berlin şi Geneva sînt o dovadă că oamenii se pot lipsi de glasul blestemat al tunurilor şi se pot înţelege mai bine prin graiul care le-a fost dăruit de Dumnezeu (B. O. R. 1954, p. 596).

De aceea cîrmuitorul suprem al bisericii noastre îndreptînd cuvîntul lui de părinte spiritual, către credincioşii I. P. S. Sale le grăeşte: „Noi strînşi în numele împăratului păcii, Domnului Iisus Hristos, vom face nepulincioasă orice tentativă de incendiere războinică a acestui pămînt, care încă n-a fost spălat de sînge şi de lacrimi, încă n-a fost curăţat de suferinţele şi morminţele lăsate de trecutul măcel“ (I p. 201). I. P. S. aminteşte celor cari se pun în slujba învrăjbitorilor de noroade, cuvintele Mîntuitorului: „Toţi cei ce scot sabia, de sabie vor pieri“ (Mat. 26, 52).

Mergînd pe drumul învăţăturii biblice şi urmînd porunca dată prin graiul neperitor al profeţilor şi al Evangheliilor nu încetează a osteni pentru apărarea şt întărirea păcii în lume. *Apărarea păcii* — scrie I.P.S. (i 201) — trebuie făcută prin lupta comună a tuturor acelora ce nu mai doresc jugul robiei peste grumazul lor... fiindcă scris este: „Hristos ne-a izbăvit ca să fim slobozi, rămîneţi dar tari şi nu vă plecaţi iarăşi sub jugul robiei“ (Gal. 5, 1).

Pe cei ce se ostenesc întru apărarea păcii îi fericeşte, fiindcă spus este de însuşi Mîntuitorul: „Fericiţi sînt făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema“ (Mat. 5, 9 conf. I 200 şi 206). In ce priveşte eternul ideal al tuturor oamenilor, pacea, I. P. S. scoate din Sfînta Scriptură temeiuri pentru împlinirea ei şi admite convingerea isaiană (Is. 2, 4) că pacea va deveni o strălucită înfăptuire a omenirii viitoare, dacă popoarele vor înceta simultan să mai deprindă meşteşugul războiului şi în baza unui acord universal valabil, oamenii muncii nu vor mai fabrica arme de război. Stocurile de arme rămase astfel fără întrebuinţare se vor topi, pentru a fabrica unelte agricole şi tehnice şi pentru a se mări parcul de maşini şi tractoare. In duhul dragostei şi al înţelegerii frăţeşti să întindem punţi de prietenie şi pace între toate neamurile (vol. IV, p. 429, p, 7).

Actul de colaborare încheiat înire cele două biserici ortodoxe, rusă şi romînă îl considerăm ca o floare culeasă din grădina misionară a Sf. Scripturi, cultivată şi culeasă personal de I. P. S. Patriarh — ca să folosim vorbele I. P. S. Sebastian Rusan. (B. O. R. Nr. 5—6, 1953, p. 477) şi tot aşa raportul de colaborare paşnică cu celelalte biserici surori, sau raporturile între cultele din cuprinsul Patriei, dar mai ales actul refacerii unităţii noastre sufleteşti...

Căci după terminarea învestiturii I. P. S. şi-a început mărturisirea cu citatul biblic: „mai am şi alte oi, cari nu sînt în staulul acesta. Şi pe acelea mi se cade să le aduc: şi vor auzi glasul meu şi va fi o turmă şi un păstor“. (Ioan 10, 16). După cum singur o mărturiseşte, în acel moment s-a gîndit atît la oile cari se găsesc în cuprinsul Patriei, la fraţii greco-catolici, cît şi la fraţii de peste Ocean (Cuvînt la Investitura P. S Andrei episcopul romînilor ortodocşi din America, B.O.R. Nr. 11—12, din 1950, p. 644). De altcum în lupta pentru pace I. P. S. este un fel de făcător de epocă. Dovadă Pastoralele, Cuvîntările şi scrisorile irenice intitulate: *Hristos pacea noastră, Să păzim unitatea duhului întru legătura păcii, Vom zidi o lume a dragostei şi-a păcii.* Sămînţa iubirii de pace a rodit bogat, Pe calea păcii, pe calea vieţii, Pace vă las vouă, Alături de luptătorii pentru pace, Arma înfrăţirii popoarelor, Iubirea şi pacea, Soli ai păcii, Pacea să fie cu voi, Biserica binecuvintează pe făcătorii de pace, Prespectivele păcii drepte şi generale, Dragostea zideşte pacea şi numai pacea zideşte mîntuirea, In rîndurile celor ce luptă pentru pace, Adînciţi brazda iubirii şi a păcii, Apărarea păcii este cauza întregei omeniri, Iubiţi şi preţuiţi viaţa, păstrînd şi apărînd pacea, Biserica ortodoxă rusă în fruntea apărătorilor creştini ai păcii, Consolidînd pacea, Vrăjmaşii păcii se vor prăbuşi, Pacea chezăşueşte mîntuirea, Slujim cauza sfîntă a păcii, Apostolat ferm în slujba bisericii, a Patriei şi a Păcii, Cu toată fiinţa noastră la lupta pentru pace, Apostoli ai iubirii şi ai păcii, Pentru cucerirea şi zidirea păcii, Muncă şi rugăciune pentru pace, Vom îndepărta războiul şi vom consolida pacea, Sol al evangheliei păcii, Implinirea Testamentului dragostei şi păcii, Duhul păcii, al dragostei şi al libertăţii, Toţi creştinii din R.P.R., la luptă activă pentru apărarea păcii, Lupta pentru apărarea păcii, o datorie sfîntă, Uniţi în lupta pentru apărarea păcii, Intru apărarea dreptăţii, libertăţii şi păcii, Pentru un pact al păcii, Sub steagul binecuvîntat al păcii, Pacea va fi menţinută şi consolidată, Totul pentru apărarea păcii, etc.

Aceste motive I. P. S. le desprinde din Sf. Scriptură ca porunci şi dorinţi proclamate de Dumnezeescul Mîntuitor cu nădejdea că pacea va deveni o realitate peste tot pămîntul. In temeiul păcii I. P. S. aduce cele mai clasice motive biblice pe cari pentru importanţa lor le rînduie astfel: Is. 2, 4; Luca 2. 14; I. Tim. 6, 20; Iacob 3, 17; Efes 6, 14; I Cor. 14, 33; I Petru 3, 10-11; I Cor. 7, 15; Ioan 14, 27; Ioan 20, 19—21; Rom. 3, 17; Evrei 12, 14; Filipeni 4, 7 Ps. 33,12—14; Ps. 10, 2, Cuvîntările I. P. S. sînt împodobite, aproape exclusiv cu floricele din luminoasele privelişti biblice. Astfel ne vorbeşte de „blidul cu linte“, „semnul lui Iona“, „rugul aprins“, „chivotul de mîntuire“, „mana cerească“; zice: „a ridica altar lui Moloh“, „a se închina viţelului de aur“, „Cain tipul celor urmăriţi...“, „Avel icoana celor curaţi“. Puse în gura Patriarhului textele biblice primesc multă greutate, poate pentrucă vorbeşte după asemănarea profeţilor: cu putere, sentenţios. In întrebuinţarea I. P. S. Sale sună atît de solem strigătul psalmistului; „Cu noi este Dumnezeu, înţelegeţi neamuri şi vă plecaţi, căci cu noi este Dumnezeu“ (vol. IV, p. 314).

Fondul biblic dă problemelor tratate un caracter grav şi serios. Astfel este scrisoarea irenică din 27 febr. 1948, întemeiată pe I Tim. 6, 20; cea din prilejul Sarbătorilor Invierii anului 1949, care îşi are motivul biblic în Ioan 20, 19—21, cea dela Sf. Paşti 1950 inspirată Evangheliei Sf. Luca 24, 36. In pastorala din Duminecа Ortodoxiei 1950 punctul în jurul căruia se concentrează ideile e Matei 5, 9. Nu înzadar paginile Sfintei Scripturi revarsă de veacuri chemări sfinte pentru izbăvirea de tot răul şi nizueşte spre acea stare de lucruri, în care oamenii „vor preface săbiile în fiare de pluguri şi sulitele în seceri şi nici un neam nu va mai ridica sabia împotriva altuia, şi nu-şi vor mai face războaie“ (Isaia 2, 4 conf. Apostolat social vol. IV, p. 492).

I. P. S. Justinian e încîntat de vraja fondului biblic, deaceea *calitatea ce se desprinde din propovăduirea Sa este însufleţirea pentru lumea sfîntă a fericirii.*

Nu există acţiune socială sau problemă mai de seamă pe care luminatul ierarh să n-o treacă prin prizma Scrierilor pline de un convingător adevăr şi de un simţ sănătos Am desprins abia citeva frînturi din motivele biblice în opera I. P. S. Sale, destule ca să confirme entuziasmul Său pentru atmosfera mereu proaspătă şi curată a Sf. Scripturi. In doctrina biblică I. P. S. găseşte tot ce e necesar pentru progresul moral şi social al omenirii. Ancorîndu-şi preocupările în scrierile sfinte, I. P. S. voeşte să întoarcă şi pe alţii la izvorul sfînt, să îndemne părinţii şi copiii şi pe toţi şi pe toate „să ia Scriptura în mînă şi să citească ca să înveţe cu acele trecute vremi să priceapă pe cele viitoare“.

Protopop Dr. Nicolae Neaga

Redactor: Profesor Dr. NICOLAE MLADIN.

Tiparul Tipografiei „REÎNTREGIREA“ Sibiu 1383 55
Taxa poştală plătită în numerar.

103 ANUL SIBIU, 15 Sept. 1955 Prețul unui ex. 40 bani Nr. 41—42

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU

Telegraful Român

ORGANUL OFICIAL AL ARHIEPISCOPIEI ORTODOXE ROMANE DE ALBA-IULIA ȘI SIBIU
ȘI AL EPISCOPIILOR CLUJ ȘI ORADEA

Abonamentul
pentru parohii cl. I Lei 40; cl. II Lei 30; cl. III Lei 25. Particulari Lei 25. Autorități și străinătate Lei 50. De sprijin Lei 75. Pentru America 10 Dolari.

Articolele și corespondența
se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

Prețul inserțiunilor
un cm.² 60 Bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.
Inserțiunile se adresează ADMINISTRAȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai Nr. 35.

PE CALEA TRATATIVELOR

Lupta pentru pace a popoarelor a devenit o uriașă forță a zilelor noastre. Ea își spune cuvîntul cu tot mai multă greutate în desfășurarea evenimentelor internaționale Lupta popoarelor silește pe adversarii colaborării internaționale să țină seama de cerințele popoarelor de a rezolva problemele internaționale nu pe calea armelor, ci pe aceea a tratativelor. Cerința popoarelor de a rezolva toate problemele litigioase pe calea tratativelor a și dus la cîteva succese importante. Putem aminti în acest sens: Incetarea ostilităților în Coreea și Indochina, rezultatele pozitive ale Conferinței dela Bandung, semnarea tratatului de stat cu Austria. Conferința la cel mai înalt nivel, între cele patru mari puteri, U. R. S. S., Anglia, Franța și U. S. A etc. Sute de milioane de oameni au semnat Apelul dela Viena, cerînd interzicerea armelor de exterminare în masă, folosirea energiei atomice în scopuri pașnice și înlăturarea primejdiei unui război atomic. Măreața Adunare mondială pentru pace de la Helsinki a reafirmat cu putere voința popoarelor de a se realiza — prin tratative — o înțelegere în problemele principale, pe baza principiilor coexistenței pașnice, a respectării reciproce a integrității teritoriale și suveranității, a neagresiunii, a neamestecului în treburile interne ale altor state, a egalității în drepturi între popoare. Și cea mai arzătoare problemă a zilelor noastre este aceea a reducerii armamentelor și forțelor armate și a interzicerii armelor atomice și de exterminare în massă. Propunerile Uniunii Sovietice în această privință corespund întru totul năzuinței popoarelor după pace, după folosirea energiei atomice nu pentru război, ci pentru îmbunătățirea vieții.

Poporul nostru este alături de forțele păcii. Cele peste 11.500.000 semnături strînse în țara noastră pe Apelul de la Viena împotriva războiului atomic sînt o dovadă grăitoare a năzuințelor sincere ale poporului romîn de a apăra pacea și liniștea necesară muncii lui creatoare. Biserica ortodoxă romînă este alături de poporul romîn și de popoarele lumii în această luptă vitală. Glasul ei s-a auzit clar la Adunarea reprezentanților mișcării pentru apărarea păcii din R. P. R., cînd I. P. S. Patriarh Justinian a spus între altele următoarele;

„Am venit la tribuna acestei adunări în numele Bisericii ortodoxe romîne. Prin mine, ierarhii, clericii și credincioșii acestei biserici aduc un călduros salut încercaților ostenitori pentru apărarea păcii din scumpa noastră patrie și vă încredințează de frățeasca lor solidaritate în lupta pentru viața, prosperitatea și fericirea tuturor oamenilor.

Doctrina religioasă căreia îi slujim este o doctrină a păcii, a frăției și a bunei înțelegeri între oameni și popoare. Sîntem așadar, în rosturile noastre firești, cînd militäm în rîndurile luptătorilor pentru apărarea păcii. Pentru aceea, binecuvîntăm și slăvim din adîncul inimii pe toți oamenii din toată lumea, care zidesc cu mîini curate marele edificiu al păcii universale.

Slujitorii bisericii noastre ortodoxe împărtășesc cu toată puterea ființei lor calea tratativelor, a rezolvării pe cale pașnică a conflictelor și problemelor litigioase internaționale.

Dar cioclii omenirii au inclus Germania occidentală revarșardă în coaliția lor nord-atlantică. In mîinile încă pătate de sînge ale foștilor generali naziști va fi pusă acum arma atomică.

In numele doctrinei religioase creștine ortodoxe pe care o slujim, ținem să precizăm aci, înaintea acestei adunări pentru apărarea păcii, punctul nostru de vedere și atitudinea ierarhilor, clericilor și credincioșilor bisericii noastre.

Noi iubim și prețuim poporul german — precum iubim și prețuim toate popoarele lumii. A iubi și prețui toate popoarele lumii este o poruncă divină, izvorîtă din dogma biblică a creațiunii neamului omenesc și din principiile universalismului creștin. Sîntem încredințați că poporul german, care sîngerează încă de pe urma rănilor adînci, căpătate în cel din urmă război mondial, va ști să evite pentru sine o nouă catastrofă, opunînd dîrzenia sa tuturor acelora care îl împing la nimicirea lui.

Popoarele lumii sînt conștiente astăzi de forța lor. Ele nu vor îngădui dezlănțuirea unei noui catastrofe.

Biserica ortodoxă romînă este vital interesată în menținerea și consolidarea păcii. Ea se alătură propunerilor formulate de Uniunea Sovietică cu privire la reducerea generală a armamentelor și efectivelor militare, la distrugerea armelor atomice și cu hidrogen și încetarea fabricării lor în toate țările, la folosirea energiei nucleare în scopuri pașnice, pentru binele și fericirea omenirii întregi.

Biserica ortodoxă romînă, care și-a împletit destinele ei cu viața poporului nostru, nu va precupeți nici o jertfă pentru triumful sfintei cauze a păcii. Ne sînt scumpe toate vechile manuscrise romînești: psaltirile, codicii și cronicile neamului; ne sînt scumpe străvechile bisericuțe de lemn, stîlpii dăltuiți în piatră și frescele minunate de pe zidurile bisericilor voevodale. Niciodată nu vom îngădui ca acestea să fie distruse de para războiului atomic". Asigură de „voința noastră nesdruncinată de pace și hotărîrea de a lupta pînă la sacrificiu pentru ca pacea să-și întindă împărăția ei de lumină pe tot întinsul pămîntului".

Glasul Bisericii noastre s-a auzit și la Helsinki — prin I. P. S. Mitropolit Sebastian al Moldovei — alături de glasul reprezentanților poporului nostru și celorlalte popoare, pentru pace, pentru tratative, împotriva remilitarizării Germaniei, împotriva războiului atomic, pentru dezvoltarea relațiilor economice și culturale dintre popoare.

Marea ofensivă a forțelor păcii, care a dobîndit succese importante, se intensifică. Popoarele își dau seama că forțele agresive încă nu au dezarmat deplin și că primejdia unui război nu e definitiv înlăturată. De aceea ele sînt hotărîte să-și înzecească eforturile în lupta pentru pace, pășind cu hotărîre spre realizarea unei păci trainice. Mișcarea pentru pace își îngroașă necontenit rîndurile. Ea nu este mișcarea unui partid sau unui grup de state, ci este coaliția largă a tuturor forțelor care vor să preîntîmpine suferințele unui nou război și să stea în slujba păcii și a fericirii oamenilor. In fruntea acestei uriașe mișcări mondiale stă marea Uniune Sovietică cu țările de democrație populară, a căror unitate nezdruncinată — concretizată în tratatul dintre Uniunea Sovietică și R. P. Chineză și tratatul dela Varșovia a celor 8 state europene — constituie temelia de neclintit a păcii.

Biserica noastră sprijinește lupta pentru pace și pentru rezolvarea problemelor pe calea tratativelor — a poporului romîn și a tuturor oamenilor cinstiți din lume. Nu trebuie să rămînă nici un preot și nici un credincios în afara luptei pentru pace. Preoțimea noastră este îndrumată să popularizeze între credincioși succesele mișcării pentru pace și să intensifice activitatea ei și a credincioșilor pe linia luptei pentru pace. In felul acesta vom fi împlinit porunca Mîntuitorului de a fi făcători de pace și ne vom fi împlinit datoria față de poporul nostru și de omenirea doritoare de pace și luptătoare pentru pace.

Sfinții mucenici Boris și Gleb

Biserica rusă prăznuește în ziua de 24 Iulie pomenirea sfinților mucenici Boris și Gleb, primii mucenici creștini pe pămîntul Rusiei. Cinstiți și iubiți de poporul pravoslavnic, preamăriți în cîntările de laudă bisericești, acești sfinți au strălucit ca doi luceferi în noaptea lumii încă păgîne din acel veac al istoriei rusești.

Viața curată și moartea de jertfă a sfinților mucenici Boris și Gleb au slujit de pildă, mai ales cnejilor din acea vreme, învrăjbiți în ură de moarte și robiți de patimi și păcate lumești.

Pietatea populară le-a închinat nenumărate opere de artă, biografii, evhologhii, icoane, etc., iar cnejii au înălțat întru pomenirea lor peste 20 biserici, în diferite orașe ale Rusiei.

Dintre cele peste 180 manuscrise haghiografice privind viața și moartea sfinților mucenici Boris și Gleb, menționăm că cele mai vechi au fost alcătuite, în v. 11, de monahul Iacob și apoi de Fericitul Nestor, cronicarul dela Mănăstirea Peșterilor, iar cele mai noi, de către Abramovici (1916) și Bugoslawski (1928).

In vremea în care au trăit sfinții mucenici Boris și Gleb, viața poporului încă mai era plină de moravurile și credințele păgînești. Tatăl lor, cneazul kiewean, *Vladimir cel Sfînt* (978-1015), a fost un bărbat cucernic, blînd și drept, milostiv față de cei săraci și neputincioși. Impreună cu soția lui țarevna Ana, sora împăratului bizantin, el și-a crescut cei doisprezece fii în duhul evangheliei și a bunei cuviințe, citind și rugîndu-se și săvîrșind faptele iubirii.

Soarta lui Boris și Gleb, fiii cei mai mici ai lui Vladimir, se aseamănă cu acea a lui Iosif și Veniamin, fiii iubiți ai bătrînului patriarh, Iacob, pizmuiți de frații lor mai mari. Insuși numele lor de botez, Roman și David, pare că i-a sortit unui sfîrșit mucenicesc, dar și binecuvîntării lui Dumnezeu.

Pe cît de sfîntă și luminoasă a rămas amintirea sfinților mucenici Boris și Gleb, pe atît de întunecoasă și diavolească a rămas aceea a fratelui mai mare, Sviatopolc, în inima poporului rus, care l-a înfierat cu numele de „blestematul".

Înțeleptul cneaz Vladimir, fiind încă în viață, a dat în stăpînire fiilor săi, fiecăruia cîte un cnezat. Boris domnia în Rostov cu blîndețe și milostivire, cucerind iubirea și supunerea poporului și oștenilor săi. Gleb, fiind încă copil, tatăl său îl ținu lîngă sine, pînă ce crescu mai mare. Pe acești fii Vladimir îi iubea mai mult și cu greu se putea despărți de ei.

Simțindu-și sfîrșitul apropiat, Vladimir îl chemă la sine pe Boris, căci se temea de mînia blestematului de Sviatopolc, lacom de stăpînirea marelui cnezat al Kiewului, și setos de vărsare de sînge nevinovat. Se întîmplă însă că bătrînul cneaz căzu greu bolnav la pat tocmai cînd Pecenegii năvăliseră în țară. Vladimir trimise pe Boris cu oștire mare împotriva lor.

Sviatopolc socoti prielnic ceasul acesta pentru a-și înfăptui gîndurile sale tîlhărești. El era căsătorit cu fiica regelui polon, Boleslav, trecu el însuși la catolicism și urmărea cucerirea întregului pămînt rusesc sub stăpînirea sa. Regele polon și clericii papistași sprijineau planurile sale, nădăjduind să impună catolicismul în ținuturile rusești.

Murind tatăl său, la 15 VII. 1015, *Sviatopolc*, se urcă pe tronul Kiewului, (1015—1019), continuînd să ducă o viață plină de deșertăciuni lumești și purtîndu-se cu gîndul să-i omaore pe toți frații săi pentru a rămîne singur stăpîn și a propaga catolicismul în țară. Boris, fără să fi aflat de moartea tatălui său, se întoarce din luptele cu Pecenegii și este întîmpinat de trimișii lui Sviatopolc, care îl ademenesc să vină la Kiew. Abia dela alți soli, Boris află cu durere în suflet de moartea tatălui său, și întristat se hotărește să renunțe la orice măriri lumești. Oștenii lui îl sfătuiesc să cucerească Kiewul, deoarece poporul și armata din Kiew îl îndrăgiseră pentru sufletul său nobil. Boris, cunoscînd urgia care se va abate asupra capului său, este frămîntat de gîndurile cele mai chinuitoare: sau să meargă la Kiew, la fratele său, și să-l roage ca pe un frate mai mare și părinte să-l primească la sînul său, sau să se lase ispitit de gîndul de a-l alunga de pe tron.

In acest sbucium sufletesc își amintea de cuvintele Scripturii, după care Dumnezeu împotriva celor mîndri stă împotrivă, iar pe cei supuși îi învrednicește cu har, și se cugetă că mărirea, avuțiile și desfătările nu-i vor hărăzi fericirea vieții viitoare. In iubirea lui fără de margini, Boris porni fără temere pe calea muceniciei.

Sviatopolc trimite în întîmpinarea lui Boris sluji tocmite să-l înșface și să-l atragă în cursă. Boris era însă pregătit sufletește să îndure chinurile muceniciei.

Ucigașii sosesc tocmai cînd Boris era la rugăciunile utreniei: se lumina de ziuă, preotul citea psalmii utreniei. La sfîrșitul slujbei, Boris îngenunchie în fața icoanei Mîntuitorului, rugîndu-se cu lacrimi ferbinți, iar cînd ucigașii s-au apropiat de cort, Boris tresări și înălțînd glasul către Domnul, strigă: „Mărire ție, Doamne, că m-ai învrednicit în lumea aceasta să primesc moartea mucenicească..."

Ucigașii se năpustesc cu lăncile întinse asupra lui. Slujitorul lui Boris, credinciosul Gheorghe, vrînd să-și apere stăpînul iubit, cade străpuns de lăncile dușmanilor; Boris cade în genunchi, rugîndu-i pe ucigași să-i îngădue un răgaz pentru a se ruga de iertarea păcatelor tuturor. Toți cei ce erau de față au înmărmurit de groază în fața nelegiuirii, lacrămile le podideau inimile preamărind blîndețea și jertfirea de sine a mucenicului. Impreună cu Boris au fost schingiuiți și slujitorii săi. Rănit de moarte, Boris este înfășurat in straiele cortului și dus într-un car spre Kiew. Sviatopolc, aflînd cu îngrozire că fratele său este încă viu, trimite în grabă doi varegi înaintea lui, care îi străpung inima cu lancea. In chinuri sfîșietoare, mucenicul sfînt își dădu sufletul în aceeași zi de 24 Iulie 1015. Trupul său fu dus în taină de supușii săi credincioși la Vîșgorod și fu înmormîntat în biserica Sf. Vasile.

Urgia lui Sviatopolc nu se potoli însă ci se revarsă acum și împotriva lui Gleb, care era cneaz în Murom. Nici Gleb nu aflase nimic de moartea tatălui său. Sviatopolc îl amăgește, chemîndu-l la Kiew, mințindu-l că tatăl lor este greu bolnav și că dorește să-l mai vadă odată înainte de a muri. Gleb pornește în grabă spre Klew, dar în Smolensk, solii lui Iaroslav, fratele său, cneaz de Novgorod, îi vestește moartea tatălui lor și îl îndeamnă să nu meargă la Kiew, la Sviatopolc.

Adînc îndurerat de știrea morții tatălui său și de ticăloșia fratelui său, Gleb cade copleșit de întristare. Pe neașteptate sosesc slugile ucigașe ale lui Sviatopolc dela Kiew. Ca niște fiare sălbatice aceștia năvălesc asupra lui Gleb, atacîndu-l cu lăncile. Cu privirea blîndă și cu inima zdrobită, Gleb îi roagă pe ostașii lui Sviatopolc, vărsînd lacrimi de mîhnire, să nu-l omoare, făgăduindu-le că se va supune fratelui său. Insă ucigașii rămîn nemiloși în fața durerii lui Gleb, care, luîndu-și rămas bun dela ei și dela Sviatopolc, își rostește rugăciunea de pe urmă. După porunca lui Sviatopolc, Gleb este omorît chiar de mîna bucătarului acestuia, Torcin. In ziua de 5 septembrie fericitul Gleb încetă din viață în chinuri groaznice, la o lună și 12 zile dela moartea mucenicească a fratelui său, Boris.

Trupul neînsuflețit al lui Gleb este dus în taină și înmormîntat într-un loc pustiu, pe malul rîului Nipru. Inmormîntarea lui s-a făcut fără onoruri, trupul fu pus într-un sicriu simplu. Cronicile amintesc cum deasupra mormîntului se vedeau, fie un stîlp de foc, fie lumînări aprinse iar călătorii care treceau pe la mormîntul fericitului Gleb, auzeau glasuri și cîntări îngerești. Trupul mucenicului a rămas în acel loc pînă în anul 1019, cînd fratele său, cneazul Iaroslav, l-a găsit neputrezit și binemirositor. Aducîldu-l cu mare cinste la Vișgorod, unde îl îngroapă în Biserica Sf. Vasile, alături de fratele său Boris. Sviatopolc, blestematul, fu biruit de *Iaroslav* (1019—1054) în lupta dela Alta și, părăsit de oastea sa, fugi în Polonia, unde moare ca un urgisit. Prin moartea lui Sviatopolc încetează vrăjmășiile și vărsurile de sînge nevinovat din cnezatul Kiewului.

In anul 1072, la 2 mai, Iaroslav strămută moaștele sfinților mucenici Boris și Gleb, din Biserica Sf. Vasile, în noua biserică, sfințită atunci, și statorește prăznuirea lor.

In anul 1115, tot în ziua de 2 mai, cneazul *Vladimir Monomahul* (1054—1125), zidind o biserică nouă, din piatră, cu hramul Sf. Muc. Boris și Gleb, așează spre veșnică odihnă moaștele lor în acest sfînt locaș.

Pe timpul Mitropolitului *Nichifor* (1104-1121), fericitul monah Grigorie dela Mănăstirea Peșterilor alcătuește o nouă slujbă în cinstea mucenicilor Boris și Gleb.

De atunci și pînă astăzi amintirea lor s-a sărbătorit cu mare fast în vechea Rusie, Sf. Muc. Boris și Gleb, fiind venerați ca patroni ai pămîntului rusesc. Prăznuirea lor era socotită printre sărbătorile de frunte ale bisericii ruse, săvîrșindu-se atît înainte cît și după năvălirea mongolilor cu deosebită strălucire.

Acești mucenici au întruchipat prin sfințenia vieții și prin mucenicia morții lor însușirile cele mai înalte ale virtuții și credinței creștine. Rolul binefăcător pe care l-a desfășurat inaintea lui Dumnezeu și a oamenilor a rămas ca o pildă vie de frumusețe morală într-o lume plină de păcatele păgîne. Cu totul dimpotrivă a rămas amintirea fratelui lor, blestematul Sviatopolc, simbol a tot ceea ce este necurat, păgîn și ticălos, atît în fapte cît și în gînduri. Dacă acesta reprezintă setea de dominație a Romei papale, Boris și Gleb reprezintă credința ortodoxă, care prinsese rădăcini în sînul poporului rus, și a cărei apărare era împletită cu apărarea independenței și libertății naționale împotriva înrobirii polonecatolice. De aceea, Boris și Gleb au fost cinstiți de popor, ca niște mucenici ai Ortodoxiei și reprezentanți ai luptei pentru libertate.

Tradiția rusă i-a încorporat pe sfinții mucenici Boris și Gleb în rîndurile sfinților universali ai creștinătății, asemenea sfinților Nicolae și Gheorghe, biruitorii asupra lumii păgînești. In iconografia rusă ei sînt înfățișați în vestminte scumpe de cneji, purtînd în brațe crucea și spada, avînd chipuri luminate de blîndețe și sfințenie.

Amintirea lor a rămas neștearsă în inimile credincioșilor ruși.

In Molitvelnicul preoțesc dela Moscova, din anul 1900, se găsește acest frumos condac închinat sfinților mucenici, Boris și Gleb.

CONDAC

„Strălucind astfel preaslăvita pomenirea voastră, preafericiților mucenici ai lui Hristos, Roman și David, cei ce ne chemați pe noi, să lăudăm pe Hristos Dumnezeul nostru, pe noi cei ce ne apropiem de moaștele voastre, învredniciți-ne pe noi, sfinților, prin rugăciunile voastre, să primim harul izbăvirii, slavă vouă sfinților mucenici, tămăduitorii sufletelor noastre".

Pr. C. Pistrui

Nr. 275/955

Înștiințare oficială

Școala Medie de Cîntăreți Bisericești din Cluj, Piața Malinovschi Nr. 18, în anul școlar 1955/1956, primește în anul I, absolvenți ai cursului elementar complect (ciclul II).

Școala are caracter de școală medie, cursurile ei durează 4 (patru) ani, absolvenții anului II obținînd Diplomă de Cîntăreț bisericesc, care dă dreptul să se înscrie în anul III, în limita locurilor disponibile ale fiecărei eparhii în raport cu media obținută sau să ocupe posturi de cîntăreți bisericești, iar absolvenții anului IV, obținînd în aceleași condițiuni, dreptul de a se înscrie la Institutul Teologic Universitar din Sibiu, sau să ocupe posturi de cîntăreți bisericești la parohii urbane sau de categoria I-a.

Școala primește candidați din cuprinsul Arhiepiscopiei Sibiu, Episcopiei Cluj și Oradea, cu aprobarea chiriarhilor respectivi. Această aprobare se va aduce în scris, imediat după examenul de admitere.

Cererile de înscriere în anul I, precum și cele de reînscriere în anii II, III și IV, se vor adresa Direcțiunii Școalei Medii de Cînt. Bis. Cluj, Piața Malinovschi, 18, pînă cel mai tîrziu la 25 septembrie 1955, fiind însoțite de următoarele acte:

1. Certificatul de naștere, în original
2. Certificatul de botez (sau dovadă dela oficiul parohial în acest sens).
3. Certificat de absolvire a 7 (șapte) clase elementare (ciclul II).
4. Recomandare oficială a parohiei sau a oficiului protopopesc unde locuește elevul.

Examenul de admitere în anul I începe în ziua de 29 septembrie 1955, la sediul școalei din Cluj, Piața Malinovschi Nr. 18 și va consta din următoarele probe:

a). Examinarea medicală.

b). Cercetarea aptitudinilor muzicale (voce și auzul muzical).

c). Probă scrisă și orală la limba romînă și rusă.

d). Probă scrisă și orală pentru constatarea cunoștințelor generale de religie, rugăciuni, etc.

Probele dela punctele a) și b), sînt eliminatorii.

Media de trecere la examenul de admitere este cel puțin șase.

Examenele de corigență pentru elevii din anii II, III și IV, se vor ține în ziua de 29—30 septembrie 1955.

Cursuriie școalei încep în ziua de 1 octombrie 1955, pentru toți anii.

Toți elevii școalei sînt interni, înscrierea la școală atrăgînd după sine și înscrierea la internat.

Taxa școlară este de Lei 1.300 — anual plus Lei 100 — taxa pentru stricăciuni și bibliotecă. Din taxa de Lei 1.300 — Lei 1.200 sînt taxa pentru Internat, iar Lei 100 — sînt taxă de înscriere.

Pentru obținerea ajutoarelor de studii (burselor și semiburselor) elevii vor trimite din timp, cererea către Episcopia căreia aparțin, însoțită de acte din care să rezulte situația materială și socială a părinților, de asemenea și situația școlară. Această dispoziție privește deopotrivă, atît pe candidații pentru anul I, cît și pe elevii din anii II, III și IV, situația școlară a acestora din urmă fiind trimisă de către școală fiecărei eparhii spre orientare la noua repartizare a burselor.

Incasarea burselor de către școală se face pe cale oficială.

In ceeace privește elevii semibursieri și solvenți, încasarea taxelor datorate de aceștia către școală se va face în raport cu mărimea taxei, în întregul an școlar, la înscriere fiind obligat să aducă 1/3 din taxă, după vacanța de Crăciun 1/3, iar după vacanța de Paști restul de 1/3. In locul banilor se primesc și alimente în natură.

Se atrage atenția elevilor restanțieri în taxe și alimente că nu vor fi reînscriși la școală fără achitarea totală a acestora.

In afară de taxele în bani specificate mai sus, toți elevii — indiferent dacă sînt bursieri sau nu — pentru îmbunătățirea hranei la internat, vor aduce anual, următoarele alimente în natură:

15 (cinsprezece) Kg. făină albă de grîu, cernută.
5 (cinci) Kg. slănină.
2 (două) Kg. untură de porc sau 3 Kg. ulei
3 (trei) Kg. brînză de oi.
6 (șase) Kg. fasole boabe uscate.
50 (cinzeci) bucăți ouă.

Cantitățile de alimente se vor preda în aceeași proporție cu taxele în bani, la datele respective.

Totodată, la intrarea în Internat, fiecare elev din anul I va aduce una lingură de supă, una furculiță, un cuțit, precum și un ștergar de bucătărie. Elevii din anul II, III și IV vor aduce numai ștergarul de bucătărie.

De asemenea fiecare elev va aduce cu sine hainele de pat, cu minimum două schimburi necesare, inclusiv o saleta goală, lungă de 2 m precum și rufăria personală de corp (cel puțin 4 schimburi), de asemenea una pereche de pantofi de casă, ștergare de față, săpun, perie de dinți, etc.

Orice modificare a acestor dispoziții, va fi comunicată din timp Eparhiilor respective, spre a putea fi aduse la cunoștința celor în drept, prin protopopiate.

Pentru orice informații suplimentare, a se adresa ȘCOALEI MEDII DE CÎNTĂREȚI BISERICEȘTI DIN CLUJ, Piața Malinovschi, Nr. 18, anexînd mărcile necesare pentru răspuns.

DIRECȚIUNEA

† Pr. Prof. Dr. Ioan Stanciu

In ziua de 6 iunie a. c. a decedat la locuința sa din Sibiu, părintele profesor pensionar Dr. Ioan Stanciu. Răposatul în Domnul a fost din 1906 pînă în 1922, preot-paroh în comuna Ludoș, iar de atunci pînă la pensionare în 1940 profesor de religie ortodoxă la școlile medii și liceul „Gheorghe Lazăr" din Sibiu.

Inmormîntarea s-a făcut în cimitirul parohial din Ludoș în ziua de 8 iunie a. c, Slujba înmormîntării a fost celebrată de cucernicii preoți: Ioan Preda-Apoldul de jos, Nicolae Fara senior-Ludoș, Iosif Cristian-Gusu, Virgil Preda-Apoldul de jos, Nicolae Fara junior-Ludoș. Necrologul a fost ținut de păr. N. Fara junior, care după ce a arătat sfinția chemării preoțești, a reliefat multipla activitate a decedatului. Această activitate a desfășurat-o ca preot paroh în Ludoș, prof. la Liceul „Gh. Lazăr" în Sibiu, ca publicist și pe tărîm economic ca stupar, cu o frumoasă stupărie în Ludoș. Ca publicist Pr. Stanciu a publicat cărțile: „Monografia comunei Ludoș", „Istoricul liceului Gh. Lazăr" din Sibiu, „Legea noastră strămoșească și unirea în lumina istoriei" și multe articole în ziarul bisericesc „Telegraful Romîn", încă de pe cînd era student în teologie.

In fața mormîntului proaspăt deschis și-a luat adio dela răposatul în Domnul, dl director școlar pensionar Ilie Olteanu, în numele intelectualilor și prietenilor și C. preot Ilie Berghezan, în numele celor ce au primit atît de frumoase îndrumări dela părintele Stanciu.

Bunul Dumnezeu să-l odihnească cu drepții săi!

Pr. Nicolae Fara, junior

Adormirea Maicii Domnului

Fecioara azi a adormit..
Ori poate-i doar în odihnit
Cu somnul bun al unui prunc,
Cu somnul meritat, adînc ?

Fecioara azi a adormit,
Ca un roșietic asfințit
Culcat pe mîini de înserare,
Sub cerul adunînd mirare...

Fecioara azi a adormit
Și trupu-i rece e-ncălzit
Cum cad mîhniri adevărate,
De lacrimi grele și curate...

Fecioara azi a adormit
Și trupul alb e străjuit
De îngeri luminoși și albi
De îngerî luminoși și albi

. . . . . .

Cu trupu-i alb și eterat,
Ușor spre slăvi s-a ridicat!...

Pr. N. MODOIU

† Preoteasa Bordea Elisabeta-Bobița

La 13 mai a. c. credincioșii din parohia Sărmaș și întreagă preoțimea Protopiatului Sărmaș, au trecut printr-o grea încercare: Preoteasa Bordea Elisabeta-Bobița, soția Pr. Protopop Ifrim Bordea, după o grea suferință de cîteva zile, a trecut la cele veșnice.

Inmormîntarea a avut loc în ziua de 16 mai.

Un impunător cortegiu în frunte cu 20 preoți învesmîntați, urmat de sute de credincioși, au condus sicriul pînă la Biserică. Aici, s-a oficiat slujba prohodului de către soborul de preoți, în frunte cu C. Pr. Ioan Nicoară, inspector arhiepiscopesc, care a adus condoleanțe din partea I. P. S. Nicolae și a Consiliului Arhiepiscopesc de la Sibiu, familiei îndurerate.

Protopopiatul Luduș, a fost reprezentat de P. C. Prot. Iulian Macavei, însoțit de un grup de preoți. C. Sa în scurte cuvinte, a adus un omagiu defunctei. Din partea preoțimii din Prot. Sărmaș, au vorbit: Pr. Soare Dumitru-Răzoare, Pr. Napeu Victor-Mihești de Cîmpie, Pr. Ioan Bercu-Grebeniș, Pr. Alexandru Bogdan-Pogăceaua, iar din partea cultului reformat, au luat cuvîntul Prot. Alex Szöke-Moci și Pr. Ioan Herman-Sărmaș.

Toți vorbitorii au evocat personalitatea decedatei.

Preoteasa Bordea Elisabeta-Bobița a fost un suflet ales, o fire modestă, sfătuitoare, o gospodină neîntrecută, primitoare de străini și în deosebi, o foarte bună creștină.

Ne-a părăsit de timpuriu, în vîrstă de numai 47 ani și după o căsătorie de 25 ani. A lăsat în urmă un soț îndurerat și trei copii orfani.

Noi ne prosternăm în fața proaspătului mormînt, rugînd pe Bunul Dumnezeu să mîngăie familia îndurerată, iar răposatei, să-i dăruiască viață veșnică, fără dureri și suferințe. Cei ce ați cunoscut o, rugați-vă pentru ea!

Preot Al. Bogdan-Pogăceaua

† Protopop Alexandru Popa

In ziua de 2 iulie o boală de 6 săptămîni a răpus viaţa unui venerabil preot, care a slujit biserica cu rîvnă şi devotament timp de 51 ani.

Şi fiindcă răposatul a fost un preot distins se cuvine nouă celor ce l-am cunoscut să spunem măcar cîteva cuvinte, ca un prinos de pioasă amintire, despre cel ce a fost Prot, Alex. Popa. Născut în anul 1880, fiul preotului Gheorghe şi a Pr. Maria, care au fost învredniciţi de Dumnezeu cu 8 copii, dintre care doi preoţi şi trei preotese, iar alt frate e prof, Gh. Popa-Liseanu (latinist).

Trece munţii şi urmează anul I la Facultatea de medicină din Bucureşti, dar după îndemnul tatălui său şi-a continuat studiile teologice la seminarul teologic din Sibiu. După terminarea teologiei se căsătoreşte în acelaş an, cu tînăra Ana Cloaje fiica preotului din Boiţa, fiind apoi hirotonit de Mitropolitul Ioan Meţianu în anul 1903, pentru parohia Lisa.

In căsătorie a avut 2 copii: Sorin şi Teodora. A fost un *preot cult la înălţimea vremurilor.* Poseda darul vorbirii şi avea darul de a înflăcăra pe ascultători. A fost un caracter ales, om cumpătat, chiar sobru. Dela începutul preoţiei a fost totdeauna la înălţimea misiunii sale preoţeşti.

Toată viaţa a fost omul ordinei, punctualităţii şi frăţietăţii. A fost iubit de toată suflarea în mijlocul careia s-a manifestat cu demnitale şi s-a găsit cu prisosinţă la înălţimea chemării sale.

Zorile îl găseau de multeori în mijlocul albinelor dragi, luînd învăţătură dela hărnicia lor, apoi împărtăşind-o credincioşilor săi în predici şi vizite pastorale. A luptat o viaţă şi a cheltuit o avere pentru dreptate. Dreptatea o căuta nu pentru sine, ci pentru cei din mijlocul cărora trăia. Pr. Alex. Popa şi-a făcut datoria pînă la capăt dovedind o dragoste deosebită pentru satul său. Ca preot a făcut parte din aceea generaţie, care avea lozinca împlinirei datoriei şi care a dus la progrese repezi bunăstarea parohiei sale.

Prin moartea Pr. Alex. Popa s-a întrerupt şirul preoţilor şi din această familie (cu ei se stinge a patra generaţie de preot). In anii din urmă s-a pictat biserica pe dinlăuntru, s-a prevăzut cu un clopot mare, candelabre mari, odăjdii de mătase, evanghelie argintată, şi s-a înconjurat cu împrejmuire de beton. In toamna anului 1946, fiind terminate toate lucrările de reparaţii, de înzestrare şi înfrumuseţare a bisericii, s-a cerut sfinţirea ei de către I. P. S. Sa Nicolae mitropolitul Ardealului, care a şi sfinţit-o în ziua de 8 semtembrie (Naşterea Maicii Domnului).

Cu această ocazie Pr. Alex. Popa a fost hirotesit de protoiereu. In lunga lui viaţă de preot s-a preocupat şi de lucrări destul de importante. Lucrări tipărite: *Albinăritul, lucrare premiată de Cartea Romînească;* Stupul şi fagurele. Manuscrise nepublicate: Monografia Bisericii Ortodoxe şi foste unite din Lisa. Monografia satului Lisa. Povestiri Biblice, Viaţa şi activitatea lui Iisus Hristos după Sf. Evanghelii; Memoriu din refugiu (din timpul războiului 1914—1916); o nouă carte de albinărit (sistematizată). A fost profesor de apicultură ocazional (a ţinut conferinţa la diferite şcoli din ţară şi Academia Teologică din Sibiu). A ţinut lecţii practice, pentru preoţi, profesori şi învăţători la Lisa, încurajîndu-i să-şi facă stupină şi să sădească pomi. Pentru osteneala sa în ogorul Domnului, Inaltul nostru Ierarh l-a distins cu brîu roşu şi gradul de protopop onorar.

Inmormîntarea rămăşiţelor sale pămînteşti s-a făcut în cimitirul Bisericii din Lisa, luni 4 iulie a. c. ora 14, într-un cadru deosebit de solemn, fiiind prohodit după toată rînduiala de un sobor de 21 de preoţi şi diaconi în frunte cu P. S. Arhiereu Teodor. Dela Sibiu au sosit P. S. S. Arhiereu Teodor, consilier Ieronim Grovu, Pr. Simion Macarie, Diacon Const. Voicu; din partea Mănăstirii Arhim. Dinu stareţul mănăstirii şi protosinghel Serafim Popescu şi 16 preoţi din jur, în frunte cu protopopul Brumboiu şi Ludu din Beclean. Intîiul cuvînt l-a rostit P. S. Arhiereu Teodor, P. S. arată grija pe care a purtat-o I. P. S. Mitropolit Nicolae, trimiţîndu-ne pe noi dela Sibiu să prohodim pe cel ce a fost păr. Alex. Apoi arată regretele ce le lasă în urmă Pr. Alexandru Popa după ce 51 de ani a slujit ca preot ai acestei parohii. Apoi P. S. Sa enumără etapele mai importante din viaţa lui: liceu, teologie, dînd îndemnul: „să mergeţi pe urmele Pr. Alexandru" şi să vă rugaţi pentru el. Din partea I. P. S. Mitropolit Nicolae aduce condoleanţe familiei şi tuturor credincioşilor, iar răposatului o ultimă binecuvîntare arhierească. Pr. Matei Nicoară a evocat cîteva momente importante din timpul seminarului teologic şi din timpul refugiului din 1916. Pr. Ilie Moldovan-Lisa, arată momentul de durere ce-l trăeşte Biserica văzută prin perderea unui slujitor al ei. Arată în continuare marea vrednicie a protopopului Alexandru Popa în cei 51 de ani de preoţie. Viaţa sa e o carte deschisă scrisă cu slove de foc şi duh sfînt. In mijlocul acestui popor a fost apostol adevărat al credinţei străbune. Conturînd activitatea pe teren economic şi cultural zice: E un ctitor de prosperitate economică şi spirituală în ţară Făgăraşului. Trece apoi în revistă toate întîmplările ce s-au succedat în viaţa preotului, mai ales momentul survenit în timpul vecerniei de cînd boala a lovit din plin pe slujitorul lui Dumnezeu. Viaţa lui s-a încheiat prin o convorbire cu Dumnezeu.

Dl învăţător pensionar A. Caţavei arată activitatea economică şi culturală a Pr. Alexandru.

Bunul Dumnezeu să-l odihnească cu dreptii!

Pr. N. Toderici

† Preotul Augustin Vaida

In ziua de 16 iunie a. c. blîndul părinte Augustin Vaida din parohia Inău, protopopiatul Tg.-Lăpuş, s-a stins din viaţă după o lungă suferinţă lăsînd în urmă în veci nemîngăiaţi: soţia preoteasa Maria, şi cei trei fii Oliver, Dorica şi Zinuca.

La vîrsta de 60 de ani, după o necurmată pastoraţie de 30 de ani, părintele Augustin Vaida şi-a părăsit credincioşii din parohia sa Inău pe care i-a slujit cu dragoste şi devotament fiind un exemplu de slujitor, de gospodar, de răbdare şi împăciuitor al sufletelor. Născut în Inău, în anul 1895, după absolvirea şcolii primare, liceul l-a făcut la Năsăud, iar pregătirea teologică la academia teologică din Sibiu. A păstorit cu vrednicie credincioşii călăuzindu-i spre mîntuire şi a chivernisit bine biserica sa.

Duminecă 19 iunie a. c. a avut loc slujba înmormîntării oficiată de următorii preoţi:

Prot. pensionar Ştefan Gheţie-Tg.-Lăpuş, Ştefan Bărbosu-Ciocotiş, P. Picu-Dobric, I. Bolchiş-Stoiceni şi E. Man-Libotin.

Au participat un număr mare de credincioşi din Inău şi satele din jur, ascultînd cuvintele de mîngăiere rostite de către păr. Şt. Gheţie, care a cuvîntat despre viaţa Bisericii şi preotului slujitor care sînt aşezate şi funcţionează pe temeiul Sf. Scripturi şi Tradiţii, iar păr. Bolchiş din Stoiceni a vorbit despre viaţa şi activitatea decedatului preot Augustin Vaida, reliefînd munca şi osteneala în mijlocul credincioşilor, în propoveduirea Evangheliei, dragostei şi păcii, aducînd cuvinte de îmbărbătare şi mîngăiere familiei părintelui Augustin şi enoraşilor săi pe care-i părăseşte.

In numele preoţilor din protopopiatul raionului Lăpuş, s-a depus o coroană de flori.

Dumnezeu să-l odihnească cu dreptii săi în pace!

Pr. I. Bolchiş

† Aurel Velea

In 15 mai a. c. s-a stins din viaţă în vîrstă numai de 46 ani şi după 21 ani de preoţie vrednicul slujitor dela parohia Sălişte III: Aurel Velea.

Slujba înmormîntării a fost săvîrşită de un mare sobor de preoţi, în mijlocul unei asistenţe extrem de numeroase. Mult a impresionat prezenţa unei delegaţii din parohia Ighiel, venită dela o distanţă de 65 km, spre a plînge în versuri mişcătoare pe fostul lor păstor.

Cu acest prilej au rostit cuvîntări: prot A. Radu-Sibiu, prot I. Negrea-Alba-Iulia, pr I. Isac-Sălişte şi dir. şc. din Ighiel. Toţi vorbitorii au relevat vrednicia acestui preot plecat prea de timpuriu din viaţă, regretat atît de mult nu numai de păstoriţii săi din Ighiel ci şi de credincioşii din Sălişte, deşi aici s-a mutat numai de cîteva luni.

Sfîrşitul neaşteptat al pr. Velea e regretat de toţi cari l-au cunoscut fiindcă a fost un „păstor model" prin hărnicia şi modestia lui.

Intr-adevăr pr. Velea a desfăşurat o bogată activitate pastorală, pe teren duhovnicesc, social, cultural şi gospodăresc. Numesc aici numai cîteva crîmpeie. S-a pus cu tot sufletul în slujba poporului credincios, stingînd neînţelegerile din sînul lui şi mîngăindu-l în dureri. A întemeiat o asociaţie de ajutor reciproc, a terminat construcţia unei biserici noi, a reparat casa parohială etc. Pe copiii săraci şi isteţi i-a sprijinit şi i-a ajutat de au putut să meargă la şcoli mai înalte. A înfiinţat un muzeu parohial de o deosebită valoare şi a ridicat un monument în amintiriea revoluţionarilor din 1848.

Paralel cu aceste munci pr. Velea a colaborat la o mulţime de ziare şi a publicat o serie de lucrări: „Credinţe şi obiceiuri cuvioase". Partea I-II-III. „Concordanţa Noului Testament în legătură cu împăcarea oamenilor". „Colinde din bătrîni", „Aghiasma în viaţa poporului romîn" şi alte studii de folclor religios.

In manuscris au rămas două lucrări: „Dincolo de mormînt" şi „Oameni cari s-au dus".

Şi acum acest suflet ales de apostol e şi el „dincolo de mormînt" şi face parte „din oamenii vrednici ce s-au dus". Dar cu aceasta nu s-a dus şi numele şi vrednicia pr. Velea, ci va rămîne mereu pildă de urmat pentru slujitorii Domnului. Şi cum l-ar putea uita preoţii pe fratele lor cari le a adus atita cinste întrucit însăşi revista „Apulum" apreciind just activitatea acestui slujitor i-a spus „Popa Tanda din Ighiel"

Da! Preotul A. Velea a fost un slujitor de elită al bisericii noastre pe care-l deplinge nu numai soţia cu cei 3 copii şi credincioşii săi ci şi împreună slujitorii lui din cele două protopopiate.

a. r.

Redactor: Profesor Dr. NICOLAE MLADIN.

Editura şi Tiparul Tipografiei „Reîntregirea", Sibiu 1269 55
Taxa poştală plătită în numer

BIBLIOTECA CENTRALA SIBIU

ANUL 103 SIBIU, 1 Octombrie 1955 Preţul unui ex. 40 bani Nr. 43—44

Telegraful Român

ORGANUL OFICIAL AL ARHIEPISCOPIEI ORTODOXE ROMANE DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU
ŞI AL EPISCOPIILOR CLUJ ŞI ORADEA

Abonamentul
pentru parohii cl. I Lei 40; cl. II Lei 30; cl. III Lei 25. Particulari Lei 25. Autorităţi şi străinătate Lei 50. De sprijin Lei 75. Pentru America 10 Dolari.

Articolele şi corespondenţa
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

Preţul inserţiunilor
un cm.² 60 Bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.
Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai Nr. 35.

Mărturii ale unităţii

La 21 octombrie a. c., se împlinesc 7 ani dela epocalul act al Reîntregirii bisericeşti. In aceşti 7 ani fraţii regăsiţi în sînul Bisericii mame au dus o viaţă unitară bisericească, conlucrînd cler şi credincioşi pentru propăşirea vieţii religios-morale şi pentru sprijinirea lucrărilor de folos obştesc şi a luptei pentru pace. Astfel că aceşti 7 ani au marcat un permanent progres în consolidarea unităţii sufleteşti şi de acţiune a tuturor credincioşilor bisericii noastre, vechi ortodocşi sau reveniţi. Despre această unitate sufletească şi de acţiune mărturisesc şi faptele, dar şi declaraţiile preoţilor şi credincioşilor reveniţi. De aceia socotim că la acest popas sărbătoresc este instructivă o spicuire din declaraţiile preoţilor şi credincioşilor în legătură cu viaţa lor de după reîntregirea bisericească şi cu procesul de consolidare şi desăvîrşire a unităţii bisericeşti.

In ce priveşte preoţii, aceştia lucrează împreună întru dezvoltarea credinţei strămoşeşti, colaborînd şi pe plan bisericesc şi pe plan social, ca şi cînd ar fi fost de mult preoţi ai aceluiaşi altar. Iată ce spune în această privinţă preotul revenit V. Pinciu din Răşinari (protopopiatul Sibiu): „Din 21 octombrie 1948 dela marele act al unirii, am căutat cu ceilalţi doi fraţi să ducem o acţiune unitară şi continuă pentru cimentarea acestui act al unificării celor două biserici. Am urmat şi eu vechiul obicei ce se practica la cele două biserici ortodoxe, ca serviciile divine din dumineci şi sărbători să e facem prin rotaţie la cele trei biserici. Am lcăutat prin predicile mele, avînd la bază discuţiile de lămurire din Conferinţele preoţeşti, să explic credincioşilor arătîndu-le marea însemnătate a acestui mare act al unirii celor două biserici. Am slujit diferite slujbe în sobor cu ceilalţi preoţi ortodocşi din comună, ca: masluri, sfeştanii, parastase, înmormîntări, procesiuni etc, însuşindu-mi întru toate practicele bisericii ortodoxe . . , iar în ce priveşte botezarea copiilor, ea se face la biserica cea nouă Am înlocuit cuvintele latine din slujbe, ca: spirit, vergură, dispunător, etc. Au fost cooptaţi membrii în Consiliul parohial ortodox 5 credincioşi reveniţi. Am schimbat cărţile cele vechi cu cele noui primite dela Sf. Patriarhie. Am luat parte regulată la cursurile de îndrumare pastorală şi la Conferinţele lunare preoţeşti care ne-au dat un preţios prilej de înfrăţire a preoţilor. Şi ca un adevărat slujitor a lui Hristos, în munca mea de unificare, am înlăturat din ce in ce mai mult ceea ce ne despărţea, întărind şi cimentînd astfel unificarea bisericească, după cum se poate vedea şi din afirmaţia făcută de unii preoţi ortodocşi, care neau vizitat parohia, că dacă aş avea şi barbă nu s-ar cunoaşte după slujbă că aş fi preot revenit".

Aceeaşi mărturie o aduce şi părintele V. Oprea din Hodac (Reghin): „Emoţionant a fost serviciul primei Invieri după revenire săvîrşit de amîndoi preoţii, cînd corurile celor două biserici au dat alternativ răspunsurile, cînd cei aproape 2200 credincioşi prezenţi simţiau că alături de Invierea Mîntuitorului ei pot să-şi prăznuiască învierea unităţii lor de credinţă. Cîtă bucurie s-a aşternut în inimile celor peste 1400 credincioşi, cînd în biserica veche ortodoxă la sărbătoarea sfinţilor apostoli Petru şi Pavel cei doi preoţi împreună cu P. C. protopop al Reghinului săvîrşeau cea dintîi sf. Liturghie împreună!. Slujirile împreună au fost îndemn pentru toţi credincioşii de a căuta să aibă pe amîndoi preoţii la multe din serviciile ce le reclamau nevoile lor sufleteşti. De atunci în lipsa unui preot din parohie credincioşii ştiau să se adreseze pentru toate trebuinţele lor celuilalt preot, căci doar una şi nedespărţită le este credinţa", In acelaşi sens mărturiseşte şi preotul Ilie Gligor din Hudorf I (Sighişoara): „Înţelegînd covîrşitoarea însemnătate a actului unirii bisericilor . . , în înţelegere cu C. preot Petri parohul parohiei revenite, am purces la consolidarea unirii şi anume: am servit alternativ în cele două biserici. Subsemnatul am sevit împreună cu păr, Petri la înmormîntări, am săvîrşit taina sf. cununii în biserica fostă unită, în timp ce C. Sa săvîrşia aceeaşi taină în biserica veche ortodoxă. La săvîrşirea tainei sf. Maslu am servit împreună. Am administrat filia Ormeniş în mod altenativ . - . In lipsa păr, Petri din parohie am servit o Duminecă în biserica revenită avînd toţi credincioşii iar a doua Duminică în vechea biserică ortodoxă- unde au venit şi credincioşii reveniţi. Am săvîrşit înmormîntări din parohia fostă unită . . ., după cum şi C. Sa a săvîrşit înmormîntări şi botezuri de copii în cadrul parohiei ort. vechi. In ce priveşte pastoraţia în parohie între noi există o armonie perfectă, lucrînd în ogorul Domnului împreună". Iar C. pr. Emil Petri (Hundorf II) confirmă aceste mărturisiri: „am colaborat şi înainte de actul reîntregirii bisericeşti, dar de atunci încoace am fost cu adevărat şi sinceri colaboratori orcînd şi ori unde se cerea ca prin noi să fie slăvită Biserica ortodoxă Am servit în Biserica veche ortodoxă şi a servit şi păr. Gligor la altarul Bisericii mele, făcînd prin acest fapt să se cunoască că împărtăşim aceeaşi credinţă şi că dezbinarea confesională a rămas în sarcina unui furtunos trecut. Am săvîrşit şi a săvîrşit şi păr. Gligor cununii în ambele biserici şi botezuri. Am servit împreună aproape la toate sfintele Masluri . . . şi la toate înmormîntările, dînd dovadă prin exemplul personal de o iubire apostolească şi respect frăţesc, arătînd şi enoriaşilor noştri calea de urmat pe care a fost posibil să se întîlnească într-o singură turmă şi închinătoare la unul şi acelaşi altar dreptmăritor. Am administrat alternativ ani dearîndul filiile Ormeniş şi Brad, îndrumîndu-ne credincioşii ca în Dumineca, cînd eram de rînd în filii să participe la serviciul religios din cealaltă biserică, unde enoriaşii celeilalte biserici au fost primiţi cu dragoste şi drept. fruct al dragostei creştineşti promovaţi la locurile de frunte în biserică". Acelaşi lucru îl mărturisesc sute de preoţi, arătînd cum unitatea clerului se întăreşte şi se desăvîrşeşte prin slujirea la acelaşi sf. Altar, prin împărtăşirea din acelaşi sf. Potir, prin propoveduirea aceleiaşi învăţături, prin lucrarea în acelaşi ogor duhovnicesc, prin participarea la aceleaşi cursuri de îndrumare şi conferinţe preoţeşti, prin cont lucrarea pe teren social, prin atmosfera de frăţietate care domină relaţiile dintre ei, prin toată viaţa care se scurge în albia bisericii strămoşeşti, pentru slava căreia lucrează toţi slujitorii altarelor noastre,

Aceleaşi mărturii le găsim şi la credincioşii reveniţi. Ei se simt foarte mulţumiţi că sîn una cu fraţii lor în biserica strămoşilor noştrii

In primul rînd credincioşii reveniţi sînt mulţumiţi că au conducerea bisericească în ţară şi nu la Roma şi că fac parte împreună cu toţi credincioşii romîni din Biserica ortodoxă romînă. „Sîntem mulţumiţi că biserica noastră este condusă de Patriarhul nostru din Bucureşti şi nu de papa din Roma. Ce treabă are el (papa) cu noi? Pot să spun că mă simt mulţumit cînd conducerea se face dela noi din ţară, care conducere ne îndeamnă prin orice învăţătură la pace şi la înfrăţire între popoare", declară I. Moldovan din Morăreni. „Astăzi tot poporul romînesc se închină lui Dumnezeu în credinţa ortodoxă şi are o singură conducere în cele bisericeşti. Sînt bucuros că fac parte din biserica poporului romînesc şi în sînul ei vreau să trăiesc dimpreună cu toţi fraţii mei romîni", mărturiseşte I. Boţoman din Noul (Sibiu).

Credincioşii reveniţi sînt mulţumiţi şi pentrucă „chiriarhii bisericii ortodoxe şi-au arătat şi în prezent faţă de preoţii credincioşii şi foşti greco-catolici toată dragostea" (Boziaş). Ei sînt apropiaţi de credincioşi şi le adresează pastorale şi îndrumări variate scrise într-o limbă populară, pe care credincioşii le ascultă cu drag şi le urmează (I. Macavei, V. Cotruş, I. Mureşan din Morăreni).

In al doilea rînd, ei sînt foarte mulţumiţi pentru că viaţa religios-bisericească din parohiile lor nu numai că se continuă aşa cum a fost înainte, ci este şi mai bogată şi mai puternică. In biserici se săvîrşesc aceleaşi slujbe ca şi înainte, şi se propoveduieşte aceeaş învăţătură. Singura deosebire este că acum credincioşii sînt mai mulţi pentrucă sînt împreună cei reveniţi cu cei vechi ortodocşi, şi participarea lor la sfintele slujbe este mai vie ca altădată. „Astăzi cînd într-adevăr sîntem una în credinţă, ne simţim bine ca fraţii, ne rugăm împreună în aceeaşi biserică la acelaşi Dumnezeu, mergem toţi la un altar, sîntem una cu consătenii şi rudeniile noastre din sat în credinţă, una cum au fost şi strămoşii noştri" (S. Comşa-Toarcla. V. Porime-Găneşti, Gh. Stoia-Haşag, A. Starociu-Nucet, V. Solomon-Boziaş, C. Vulcan-Săcădate etc), „Cu dragoste, cu plăcere mergem cu toţii în faţa sf. Altar. Ne bucură mai mult că sîntem laolaltă şi sîntem mai mulţumiţi că poporul se împacă mai bine unul cu altul şi preotul face slujbă mai bine şi cu dragoste". (N. Lupea şi I. Dordea-Haşag, I. Tudor-Sadu, I. Ban-Găneşti etc.). „Acum nu mai zicem noi şi voi, ci în unire mergînd cu toţii cînd la o sf. biserică, cînd la cealaltă, ne împărtăşim din acelaşi potir cu trupul şi sîngele Domnului şi trăim în bună înţelegere aşa cum au trăit strămoşii noştri înainte de 1700", mărturisesc credincioşii din Beneşti. Pentrucă „ne rugăm toţi romînii din satul nostru la acelaşi altar al Domnului mă simt foarte bine sufleteşte, mă rog cu căldură, am mulţumire deplină la sf. Liturghie şi mai ales la cîntarea în comun a tuturor credincioşilor. Acum toţi avem o singură Biserică şi ne închinăm toţi cu dragoste în Biserica Domnului". (A. Marg.-Vurpăr). După unificare" poporul a luat parte la slujbele ţinute în Biserică cu mai multă prezenţă, fiind şi mai mulţumiţi, văzîndu-se într-o singură biserică. Azi se umple sufletul de bucurie cînd auzi frumoasele cîntece la slujbă în zilele de duminecă şi în sfintele sărbători la care iau parte activă toţi credincioşii din sf. biserică, cari întotdeauna este puţin încăpătoare pentru cei veniţi aici". In cei 7 ani de unificare credincioşii reveniţi „nu numai că au devenit buni credincioşi ai bisericii ortodoxe, dar au căutat să se evidenţieze prin credinţa şi zelul cu care s-au înfrăţit la altarul Domnului nostru Iisus Hristos". (I. Drăgan, Gh. Braşoveanu şi N. Aldea din Vurpăr, Bota C. şi V. Măndac din Ruşi-Munţi etc.) Toate aceste declaraţii pot fi cuprinse în cuvintele credinciosului N, Tatu din Nucet: „In biserica ortodoxă ne simţim la noi acasă şi sîntem fericiţi căci copiii noştrii nu se vor mai batjocori unii pe alţii, ci vor trăi în bună înţelegere, clădind pacea şi bunăstarea pe seama lor", sau în cuvintele credinciosului I. Bastea din Cincul: „unificarea ne-a întărit unitatea religioasă a poporului nostru. N-am schimbat nimic, nici credinţa nici rînduielile. Ceea ce simt e că sîntem mai mulţi".

Credincioşii se bucură de asemenea că acum „toţi preoţii slujesc la acelaşi sf. altar, că este foarte bine ca toţi romînii să aibă o singură credinţă şi toţi popii romîni să slujească slujbe frumoase toţi laolaltă către bunul Dumnezeu". (T. Blaca şi S. Toader din Monor, Nistor I. din Ghijasa de sus, N. Hampu din Hosman etc.). Credincioşii se bucură că acum căsătoriile se fac fără nici o piedecă, că slujbele de obşte se săvîrşesc în sobor, că pentru cununia a doua nu e nevoie să treacă la ortodocşi ca pe urmă să revină la greco-catolici sau să nu treacă la ortodocşi şi să trăiască în concubinaj, ci acum avînd deslegare bisericească se pot cununa şi ceice erau concubini, etc. (N. Vasiu-Racoviţa, T. Rusu-Alţîna etc).

Astfel credincioşii reveniţi se ataşează cu toată dragostea de biserica noastră în care se simt mulţumiţi sufleteşte şi una cu fraţii lor vechi ortodocşi în aceeaşi credinţă şi aceleaşi tradiţii strămoşeşti. Chiar şi micile deosebiri în cuvinte dispar în vadul acestei vieţi bisericeşti unitare. „ Ne simţim ca lîngă o mamă în cadrul bisericii ortodoxe, Părintele nostru face slujbă după cum făceau preoţii noştri mai bătrîni, după vechile rînduieli ortodoxe, nu după cum făceau preoţii noştri mai noi cu adăugiri streine de obiceiurile noastre strămoşeşti", declară credincioşii reveniţi din Spini. Ei se bucură că aceste inovaţii au dispărut şi că s-au întors la legea strămoşească păstrată de înaintaşii lor şi apărată de ei înşişi. De aceea şi folosirea cuvintelor „spirit sau duh, îndură-te sau miluieşte-ne" nu mai reprezintă o problemă, credincioşii ştiind că e o deosebire pur formală şi că preoţii şi cîntăreţi greco-catolici bătrîni slujiau pînă aproape în vremea noastră cu duh şi miluieşte-ne — şi sînt mulţumiţi să li se slujească după vechea lege strămoşească. (V, Aron-Alma, Belea Nicolae-Racoviţa).

Ataşamentul credincioşilor reveniţi faţă de biserica noastră se vede nu numai în participarea lor la viaţa bisericească propriu zisă, ci şi în contribuţia lor la clădirea de biserici şi case parohiale sau la pictarea bisericilor, la repararea lor, la aranjarea cimitirelor etc. „Mă bucur că sîntem o singură biserică şi mai mult că ne înţelegem cu toţii ca fraţii. Dacă este cazul să facem ceva pentru biserică facem şi dăm cu inimă bună, ştiind că ori care ar fi biserica, fie cea veche ortodoxă, fie cea revenită, sînt ale noastre, "mărturisesc credincioşii din Beneşti. Aceasta este mărturia tuturor credincioşilor (Cf. A, Starociu-Nucet, N. Aldea-Vurpăr, Velţan Toma-Fofeldea, parohia Pelişor etc.).

Avînd în vedere cele de mai sus nu ne pot mira mărturisirile unanime ale credincioşilor reveniţi, că ei sînt foarte mulţumiţ de unificare, că se simt „ca lîngă o mamă în cadrul bisericii ortodoxe" „că se simt la ei acasă", fiind „mulţumiţi şi fericiţi în sînul bisericii ortodoxe". Ba declară că „sub biserica ortodoxă romînă sîntem mai mulţumiţi cu toţii decît eram înainte". (V. Demian-Morăreni M. Tatu-Nucet, I. Sîrbu-Răşinar, credincioşii din Spini etc.).

Sînt suficiente aceste mărturii ale preoţilor şi credincioşilor reveniţi ca să ne arate că procesul unificării sufleteşti în albia tradiţiei strămoşeşti s-a desfăşurat în mod normal şi că reîntregirea bisericească nu este ceva formal ci este o realitate vie, o viaţă spirituală unitară în care sînt cuprinşi deopotrivă toţi fraţii şi la propăşirea căreia contribuie deopotrivă toţi.

Dar reîntregirea bisericească nu a însemnat numai refacerea unităţii bisericeşti a credincioşilor romîni, ci şi unificarea lor în munca pentru o viaţă mai bună şi lupta pentru pace. Rupînd legăturile cu Vaticanul, clerul şi credincioşii reveniţi împreună cu fraţii lor, sub călăuzirea bisericii noastre, păşesc cu hotărîre alături de popor spre o viaţă mai fericită. Ei îşi dau seama că reîntregirea e şi o contribuţie la unitatea poporului romîn şi la întărirea patriei. „Prin unirea bisericească din 1948 sîntem uniţi şi în muncă şi în rugăciune", declară I, Muşunoi din Cincul. Acum „oamenii se ajută în munca lor de pe ogoare, fără să se mai întrebe care au fost uniţi sau ortodocşi. Să dea Dumnezeu pace în lume, să ne putem munci ogoarele cu care sîntem înfrăţiţi dela naştere şi înfrăţiţi acum şi în credinţa ortodoxă" (Rusu T.-Alţîna). De aici concluzia: „Numai cine nu-i bun romîn vrea să fim de diferite religii, căci numai unde este unire în credinţă şi în muncă se pot face lucruri bune" (A. Cărbunea-Racoviţa). Credincioşii îşi iau astfel angajamentul de a „sluji cu drag şi cu rîvnă biserica ortodoxă ca ea să înflorească" şi angajamentul de a munci „cu puteri sporite pentru a ridica scumpa noastră patrie Republica Populară Romînă pe o treaptă mai înaltă pentru fericirea noastră şi a copiilor noştri". (I. Truţa şi Suciu V· din Seuca, V. Coroş-Bernadea, D. Bucur-Veştem etc.).

Uniţi în credinţă şi în muncă credincioşii bisericii noastre păşesc înainte spre un viitor fericit, contribuind la propăşirea bisericii, la întărirea patriei şi la biruinţa păcii în lume. Toate mărturiile lor arată că sînt drepte cuvintele I. P. S. Patriarh Justinian că reîntregirea bisericească este „o pagină pe care nimenea nu va mai putea-o şterge din cartea vieţii religioase a poporului romîn". Ea pecetluieşte pentru totdeauna unitatea bisericească şi unitatea în muncă a tuturor credincioşilor romîni.

La aniversarea a 7 ani dela epocalul act al reîntregirii bisericeşti constatăm cu bucurie marile progrese realizate pe calea desăvîrşirii unităţii sufleteşti a preoţilor şi credincioşilor în aşa fel încît putem spune că sîntem cu adevărat una în credinţa moşilor şi strămoşilor noştri, în munca pentru o viaţă mai bună şi în lupta pentu pace. Sub semnul acestei unităţi preoţii şi credincioşii bisericii noastre vor merge înainte, întărind din ce în ce mai mult ataşamentul ior faţă de Biserica ortodoxă şi lupta lor pentru întărirea patriei şi pentru pacea a toată lumea.

Telegraful Romîn

Necrolog

In dimineaţa zilei de 5 august 1955, s-a stins din viaţă, după o lungă şi grea suferinţă, în vîrstă de 71 de ani în al 49-lea de preoţie, vrednicul preot protopop-onorar, Victor Cîmpean, dela parohia Goreni, protopopiatul Reghin.

A fost o exemplară figură a preoţimii noastre, fiind printre cei dintîi care a aderat, el şi parohia sa, la actul istoric al Reîntregirii Bisericii ortodoxe din Transilvania.

Temperament activ şi însufleţit de zel pastoral a lăsat în urma sa în toate parohiile încredinţate : Suseni, Filpeşul-mare, Goreni, realizări bisericeşti şi sociale, deosebit de meritorii.

Deasemeni, era o instructivă pildă de disciplină şi constanţă.

Prin exemplul personal şi prin activitate directă a contribuit la consolidarea Reîntregirii.

Luni, 8 august, bucurîndu-se de favoarea unei zile luminoase şi însorite — a fost înmormîntat — lîngă biserica din Goreni, ctitoria activităţii sale de preot din ultimii ani ai vieţii.

Un înălţător prohod a fost servit de prot. raionului M. Ciobanu şi preoţii : M. Dorgo-Logic, V. Anca-Dedrad, Gh. Cunescu-Luieru-Suseni.

Pr. M. Dorgo a ţinut predica dogmatică. Prot. M. Ciobanu a adus salutul preoţimii din raion, elogiind în cuvinte simţite personalitatea şi activitatea preotului răposat.

Pr. Cunescu Gh. a vorbit în numele credincioşilor din Suseni, unde preotul Victor Cîmpean a păstorit un răstimp de 32 de ani.

P. V. Anca a încheiat seria cuvîntărilor, făcînd iertăciunile îndătinate. A luat parte la înmormîntare o numeroasă asistenţă de credincioşi din mai multe sate, în inimile cărora N. Cîmpeanu şi-a cîştigat mormînt viu de neuitată amintire a celui care a fost vrednic preot şi distins om.

Fie-i ţărîna uşoară !

Preot Cunescu Gh.

Din lupta clerului greco-catolic pentru legea strămoşească

Profesorul şi canonicul Ioan Micu Moldovanu

— La împlinirea a 40 ani de la moartea sa —

La temelia epocalului act al reîntregirii bisericeşti stă şi lupta dîrză de apărare a legii strămoşeşti din partea clerului şi credincioşilor greco-catolici, ataşamentul lor neclintit dealungul celor 250 ani de desbinare bisericească faţă de tradiţiile strămoşeşti. Căci menţinerea clerului şi credincioşilor greco-catolici în vechile tradiţii de dinainte de 1698 însemna păstrarea unităţii de credinţă cu fraţii ortodocşi din Ardeal, adică păstrarea tuturor credincioşilor romîni în cadrele tradiţiilor ortodoxe străvechi. Ori tocmai această unitate de tradiţie şi credinţă a constituit temelia spirituală a refacerii unităţii noastre bisericeşti în 1948, cînd au căzut piedecile externe care opreau realizarea dorinţei clerului şi credincioşilor de a fi una şi cînd regimul de democraţie populară a acordat credincioşilor libertatea de a-şi manifesta vrerea şi a o realiza. De aceea marile figuri de luptători din sînul bisericii greco-catolice pentru apărarea şi păstrarea legii strămoşeşti sînt cinstite astăzi ca precursori străluminaţi ai Reîntregirii noastre bisericeşti, ca luptători pentru unitatea spirituală a credincioşilor romîni din Ardeal. Pe ei îi simţim alături de noi, în rînd cu noi, ca pe nişte îndrumători cari prin viaţa şi lupta lor ne arată că misiunea noastră este de a păstra ataşamentul neclintit faţă de legea strămoşească şi de a ne întări din ce în ce mai mult unitatea frăţească în sînul bisericii strămoşeşti.

In acest sens îl simţim alături de noi şi pe profesorul şi canonicul prepozit Ioan Micu Moldovanu, de la moartea căruia s-au împlinit în toamna acestui an 40 de ani. El a fost „unul dintre cei mai mari fii pe care i-a avut cîndva Biserica“ greco-catolică romînă (vezi „Cultura Creştină“ nr. 14—1915, p. 417), dar şi unul dintre cele mai reprezentative figuri ale luptei clerului greco-catolic pentru apărarea tradiţiilor ortodoxe împotriva inovaţiilor catolicizante şi pentru înfrăţirea preoţilor din cele două biserici romîneşti. De aceea la această comemorare se cuvine să reînviem amintirea lui şi să scoatem în evidenţă marile merite ale scriitorului şi luptătorului Ioan Micu Moldovanu, a cărui viaţă şi operă este un exemplu de consecvenţă neîncovoiată şi de luptă dîrză pentru apărarea legii strămoşeşti.

Ioan Micu Moldovanu s-a născut la 13 iunie 1833 în satul Varfalău (Moldoveneşti) de lîngă Turda dintr-o familie de iobagi romîni. A începu şcoala primară în sat, continuînd-o la Blaj, unde a terminat şi liceul, fiind la carte şi la purtare mereu cel dintîi. A urmat un an la facultatea de teologie din Budapesta, şi cîteva luni la facultatea de teologie din Viena, de unde e nevoit a se retrage din pricina unei boale de piept, pentru a-şi continua studiile la seminarul teologic din Blaj. A fost numit în 1857 profesor la seminar, pentru ca în anul următor să treacă profesor la liceu, unde a predat rînd pe rînd istoria, geografia, limba romînă, filosofia, limba şi literatura latină. In 1879 a fost ales canonic, ocupînd mult timp şi funcţia de vicar mitropolitan, iar între 1892—1895 a fost locţiitor de mitropolit, în 1893 fiind candidat la scaunul mitropolitan. După moartea lui Bariţiu a fost ales preşedinte al Astrei, iar în 1895 Academia Romînă îl primeşte între membri săi activi. A fost 22 ani profesor şi 36 ani canonic. A murit în 20 septembrie 1915.

Alături de îndatoririle oficiale, I. M. Moldovanu a desfăşurat şi o bogată activitate de scriitor, ocupîndu-se în colaborare cu Timotei Cipariu în special de limba şi istoria romînilor. El a reorganizat tipografia diecezană, a înfiinţat librăria blăjeană, a redactat între 1876—1881 Foaia Scolastică, a colaborat la „Arhivul pentru Filologie şi Istorie“, a adunat o mulţime de poezii populare, de monumente vechi de limbă şi literatură romînească, formîndu-şi cea mai valoroasă bibliotecă particulară din Transilvania, a scris cărţi de şcoală, a polemizat cu Titu Maiorescu apărînd Şcoala filologică ciparianâ, şi cu Nicolae Popeia în legătură cu Istoria Bisericească, a publicat actele sinodale ale bisericii greco-catolice romîne etc. Ioan M. Moldovanu însă n-a făcut ştiinţă pentru ştiinţă, ci ştiinţă în slujba poporului romîn şi a bisericii romîne. In ce priveşte aspectul bisericesc, scrierile lui sînt izvorîte din dorinţa ca „prin lăţirea cunoştinţei despre trecut să se lăţească şi alipirea către toate instituţiile cele bune ale bisericii noastre“, pentruca să fie înlăturate toate scăderile şi viaţa bisericii să se dezvolte în mod salutar în conformitate cu tradiţiile strămoşeşti. El se plînge că ignorarea trecutului duce la inovaţii streine de spiritul şi tradiţiile bisericii, inovaţii datorite „ultramontanilor“, care ameninţă însăşi viaţa bisericii. Sînt celebre în acest sens cuvintele scrise în prefaţa vol. I. din Acte Sinodali ale Bisericei romîne de Alba-Iulia şi Făgăraş (Blaj 1869): „E cunoscut ce puţin se cultivează la noi de un timp încoace cîmpul istoriei bisericeşti. Daunele provenitoare de aici toţ le simţim cu amar... şi Doamne, mare lipsă am avea de cunoaşterea vieţii şi fazelor prin care a trecut biserica noastră. Crescuţi mare parte în şcoale străine, cu toţii laptaţi cu principii mai vîrtos de ale străinilor, cunoaştem istoria, dreptul şi aşezămintele altora — iară despre ale bisericii noastre sau nu avem nici idee sau de avem oare care cunoştinţe acele de comun sînt prea defectuoase. Urmează apoi în modul cel mai natural' că pe lîngă cea mai mare bunăvoinţă să nu ştim preţui bunul ce avem şi să o sclintim cînd nisuim a corege răul“. Şcolile streine de care amintea erau şcolile romano-catolice, care creşteau pe viitorii episcopi, teologi şi canonici, în spirit catolic şi îi îndepărtau de cunoaşterea tradiţiilor strămoşeşti. „Spre a contribui ceva către delăturarea acestor scăderi“ a tipărit I. M. Moldovanu actele sinodale ale bisericii greco-catolice în două volume, convins fiind că cunoaşterea istoriei bisericeşti şi în special a acestor acte este ghidul cel mai potrivit întru ferirea de pericolele catolicizării şi întru lucrarea sănătoasă pentru desvoltarea bisericii pe linia vechilor tradiţii. Astfel istoria devine pentru el o armă în actualitatea bisericească împotriva tuturor schimbărilor ce s-au introdus fără consimţămîntul clerului şi credincioşilor şi pentru păstrarea şi reînvierea vechilor aşezăminte ale bisericii. In felul acesta I. M. Moldovanu se arată un vrednic continuator al lui Petru Maior, care formulase în mod magistral tezele de luptă ale clerului şi credincioşilor din sînul bisericii greco-catolice: 1. Păstrarea neschimbată a legii strămoşeşti peste care nu primesc nimic mai mult decît cele patru puncte; 2. Combaterea absolutismului ierarhic şi revenirea la organizarea veche sobornicească a bisericii. El devine astfel întruchiparea luptei clerului greco-catolic din a doua jumătate a secolului al 19-lea şi de la începutul sec. al 20-lea împotriva tendinţei de a catoliciza biserica greco-catolică şi pentru apărarea drepturilor şi tradiţiilor istorice ale acestei biserici. Şi cum lupta aceasta şi-a găsit culminaţia în sinodul de la 1868, I. M. Moldovanu acordă o deosebită însemnătate hotărîrilor acestui sinod şi spre a le răspîndi cît mai mult le tipăreşte în volum, alături de hotărîrile sinoadelor anterioare, care toate au apărat neschimbarea legii strămoşeşti. De aceea socotim că expunerea rezumativă a acestor acte sinodale este cel mai potrivit mijloc de a ne da seama de poziţia teoretică şi practică a lui Ioan M. Moldovanu, care e poziţia întregii generaţii de preoţi şi intelectuali dintre 1848—1918.

Pentru I. M. Moldovanu starea ideală a bisericii greco-catolice este aceea din vremea episcopului Inochentie Micu, cînd exista o unitate între episcopi, sinod şi credincioşi şi cînd biserica era sinodală şi tradiţiile strămoşeşti se păstrau neschimbate. In ce priveşte starea bisericii din vremea lui, I. M. Moldovanu scrie: „Un episcop scrise la Roma sînt acum 100 de ani — suspinăm cînd ni se aruncă vorbele — a te uni înseamnează a pierde libertatea religioasă. Să reînvie dînsul azi, adevărat nu ar afla aci pe teologul (iezuit) cauza durerii sale, însă ar afla altele care poate mai adînci suspine ar scoate din pieptu-i. Mulţi plîng azi cu Ieremia Profetul: păstori mulţi au stricat via (12, 10) — şi socotesc biserica noastră ameninţată mai mult decît ori. cînd altădată“. De aici rezultă că prin faptul că anumiţi păstori ai bisericii greco-catolice caută să înlăture vechile tradiţii şi au desfiinţat sinodalitatea, această biserică este ameninţată cu ruina. De aicea imperativul reîntoarcerii la vechile tradiţii şi la sinodalitatea, care constituia puterea acestei biserici. In acest sens s-au pronunţat toate sinoadele din decursul istoriei bisericii greco-catolice şi şi sinoadele din sec. 19 şi 20, pentrucă ele erau formate din protopopi şi reprezentanţi ai clerului, care erau legaţi de legea strămoşească. Astfel sinodul dela 1850, la care au participat între alţii: S. Crainic prepozit, Vasile Raţ canonic, C. Alutan canonic, T. Cipariu canonic, Alexandru Şuluţiu vicar, I. M. Moldovanu profesor şi alţii, deşi a fost convocat numai pentru a alege şi propune trei candidaţi la episcopie, totuşi îşi exprimă în primul rînd dorinţa ca sinodul să se constituie pe bază de deputaţi mireneşti şi bisericeşti, pentruca nu numai clericii ci şi credincioşii să aibă glas la alegerea episcopilor şi în afacerile bisericeşti, în conformitate cu hotărîrea Adunării Naţionale din 3/15 mai 1848, şi în conformitate cu vechile tradiţii ale Sinodalităţii ortodoxe. Totodată sinodul precizează că: 1. Unirea constă numai în cele patru puncte şi în nimic altceva; 2. „Biserica romînilor greco-catolici amăsurat canoanelor sale din biserica răsăritului să aibă putere legiuită şi nerestrînsă a-şi ţine sinod după vechea sa datină în tot anul, compus din bărbaţi aleşi eclesiastici şi civili... şi aceasta cu atît mai vîrtos cu cît trista experienţă cu durere ne-a arătat şi documentat că toată neînţelegerea între episcopi şi membrii clerului şi poporului numai de acolo a purces că împiedecată fiind această mîntuitoare adunare sinodală nu au avut ocaziune a se putea înţelege între sine cu înţelegere frăţească“. Sinodul roagă pe viitorul episcop să păzească Biserica în vechea ei libertate şi să respecte vechiul drept al soboarelor mixte.

Cum dorinţele acestui sinod n-au fost ascultate, ele sînt reluate cu mai multă amploare la sinodul din 1868, care reprezenta toată mitropolia Blajului împreună cu cele 3 eparhii ale ei, avînd 215 membrii. Acest sinod discută şi definitivează „Proiectul relativ la restabilirea autonomiei şi constituţiei sinodale a bisericii greco-catolice“ prezentat de vicarul Făgăraşului, Ioan Antoneli. In el se „arată starea de confuziune şi decadenţa în care ajunse Biserica noastră“ şi se precizează: „cauza răului este în împiedecarea vieţii sinodale şi în schimbarea disciplinei şi a instituţiunilor

noastre bisericești pe cale anticanonică". Drept soluții pentru salvarea bisericii de ruină totală se propun și se aprobă următoarele condițiuni de alegere, pe care noul mitropolit trebuie să le observe: 1. Autonomia constituțională și sinodală a bisericii greco-catolice se stabilește după sinoadele ecumenice și după praxa bisericească observată înainte „de a se fi alterat prin măiestriile absolutismului"; 2. „Unirea noastră cu biserica romano-catolică este și rămîne în secoli numai dogmatică în cunoscutele patru puncte și alt nimic"; 3. „Știrbirea mai departe a libertății și drepturilor bisericii noastre nu o vom suferi sub nici un fel de imprejurare" și nici facerea de recurs la „arhiereii sau consistoriile romano-catolice"; 4. Se reinoiește dorința „ca sinoadele să se compună atît din membrii clerici cît și mireni" și se obligă episcopii de a ține sinod în fiecare an. Membrii sinodului pentru a salva „biserica de apunere și clerul și poporul de umilire" se obligă: 1. că oricine va ocupa scaunul mitropolitan și Scaunele episcopești „va observa și va face a se observa toate aceste condițiuni pînă în ultimele lor consecințe și nu va ceda a se mai știrbi din drepturile bisericii noastre nici o iotă prin nici o putere sau lumească sau eclesiastică, ci mai vîrtos va fi întotdeauna gata a suferi ca Sava sau a merge pe urma lui Klein și a lui Maior decît ași vedea biserica sa batjocorită și umilită"; 2. Că vor sprijini pe „arhiereul care va lupta pentru autonomia bisericii noastre și-l vor apăra de toate loviturile din afară".

Vedem dar că sinodul din 1868 a pretins păstrarea autonomiei bisericești față de biserica romano-catolică, neschimbarea legii strămoșești și reînvierea sinodalității mixte, împotriva absolutismului ierarhic și tendințelor de schimbare a legii strămoșești. Care este atitudinea profesorului I. M. Moldovanu față de acest sinod? Ea se vede prin faptul că el este unul dintre luptătorii marcanți și sprijinitorii fervenți ai propunerilor acestui sinod și prin faptul că el nu numai că publică actele lui în fruntea volumului I, ci și închee acest volum cu un studiu „despre dreptul de alegere". In acest studiu I. M. Moldovanu arată că biserica română de Alba-Iulia „din timpuri neamintite a fost și este în uzul dreptului de a-și alege pe capul spiritual", drept care a fost respectat și după 1698. Dacă sinodul din 1868 a cerut restabilirea vechilor drepturi ale Bisericii române, a făcut-o aceasta pentrucă „așezămintele bisericii noastre se alteraseră prin ordinațiuni anticanonice" și pentrucă „absolutismul se lățea într-însa din ce în ce mai mult". Din pricina acestor „alterări" domnia „o frică generală în inimile uniților că la firul vieții bisericii acesteia rod viermi ucigători. Această frică crescu din zi în zi și se mări din an în an, așa încît sinodul din 1868 s-a cugetat a fi dator a lua măsuri de urgență spre salvarea bisericii. Sinodul voia să pună stavilă acestor alterări. De aceea revoca biserica la statul ei de mai înainte; de aceea decise ca Instituțiunile bisericii noastre, care este o biserică sinodală, să se conserve neatinse. Cu un cuvînt sinodul avea în vedere salvarea bisericii. El a călcat strîns pe cărările umblate de părinții săi. Fie ca intreprinderea lui să fructifice cît mai curind".

Ioan M. Moldovanu era convins „că dela executarea concluzelor acestui sinod e condiționată creșterea și prosperarea bisericii noastre" și că hotărîrile lui nu pot deștepta „neplăcere în niciun amic adevărat al bisericii noastre", pentrucă ele sînt un zid de apărare a bisericii și instituțiunilor ei, cînd acestea ar fi amenințate „din partea ultramontanilor". Cu toate acestea I. M. Moldovanu înregistrează unele critici ce se aduceau acestui sinod: 1. că hotărîrile lui au „produs neplăcere nunțiaturii apostolești din Viena, întrucît ele ar fi atingînd lucruri dogmatice și autoritatea pontificelui roman"; 2. că ele sînt în opoziție cu Corpus Juris și cu decretalele papale. La aceste obiecțiuni I. M. Moldovanu răspunde: 1. că nunțiul n-are de ce se supăra, întrucît sinodul s-a „ținut strins de pactul de uniune și declarările sărbătorești ale bisericii noastre din secolul trecut și prezent și a lucrat în deplină consonanță cu ele" cînd a declarat că unirea constă numai în cele patru puncte dogmatice; 2. că apelul la Corpus Juris și la Decretale dovedește ori „o complectă neștiință de dreptul bisericii noastre, care nu are a face nimic cu Corpus Juris și surorile lui, ori năzuința de a surpa așezămintele bisericii noastre".

Din sumarele expuneri de mai sus poziția lui I. M. Moldovanu, aceeași cu poziția soboarelor și a întregului cler și a tuturor credincioșilor greco-catolici, se rezumă în următoarele puncte: 1. păstrarea neschimbată a tradițiilor strămoșești, admițînd din catolicism numai cele patru puncte, și aceasta în mod pur formal (nici vorbă de primirea întregii dogmatici catolice, a dreptului și cultului catolic); 2. Inlăturarea absolutismului ierarhic impus de catolicizanți și reînvierea sinodalității mixte în biserică; 3. combaterea necruțătoare a ultramontanilor, crescuți în institute iezuite, care călcau în picioare independența, drepturile, tradițiile strămoșești ale bisericii greco-catolice și voiau să o desființeze prin încorporarea ei deplină în biserica romano-catolică. Pentru el unirea era o alianță între două biserici, prin care biserica greco-catolică, acceptînd formal cele patru puncte, își păstrează neatinse drepturile, așezămintele, învățătura, cultul și toate tradițiile sale strămoșești, adecă rămîne în vechea lege ortodoxă de dinainte de 1698. Lupta lui deci este luptă pentru păstrarea neschimbată legii strămoșești și contra ultramontanilor, care prin catolicizare voiau să ducă la ruină și desființare biserica românilor. De aceea Ioan M. Moldovanu a fost și unul din promovatorii cei mai consecvenți și mai înflăcărați ai unității dintre frații despărțiți de vitregia vremurilor în două biserici. El recunoaște că „românii, și cei din Ardeal și cei din Țările române țineau tare la religia lor (ortodoxă) și de aceea aveau de a suferi multe nedreptăți dela regii Ungariei și sub principii calvini" și este convins că o parte din români s-au unit cu Roma numai din dorința de a-și ușura situația fără însă a accepta schimbarea legii strămoșești. (Cf. Istoria Ardealului Blaj 1875 p. 47—48). El arată deasemenea că această uniație a rupt pe români în două și „de multeori i-a imperechiat între sine, ca și cum nu ar fi frați cei de un sînge ce se țin de o biserică cu cei ce se țin de alta". (Idem ibidem p. 62—63). El vorbește cu simpatie de biserica ortodoxă din Ardeal în care legea strămoșească este păstrată neschimbată și se aplică sinodalitatea bisericească, pentru care lupta și el — și era de părere ca între membrii celor două biserici românești să existe o adevărată frățietate.

Pentru atitudinea lui de dîrz apărător al legii strămoșești și de promovator al înfrățirii între bisericile românești, profesorul și canonicul Ioan M. Moldovanu poate fi pus cu cinste alături de Petru Maior și de alți luptători pentru legea strămoșească și poate fi numărat între glorioșii precursori ai reîntregirii noastre bisericești. El a pus o peatră de temelie la menținerea unității în legea strămoșească a credincioșilor din Ardeal și prin aceasta a contribuit la realizarea unității noastre bisericești. De aceea, la 40 ani dela moartea sa, reamintind lupta de o viață întreagă a lui Ioan M. Moldovanu — numit și Moldovănuț — împotriva ultramontanilor și catolicizanților și pentru păstrarea neschimbată a legii strămoșești, îl simțim în rînd cu noi, clerul și credincioșii bisericii reîntregite, ca un percursor și ca pe un îndrumător care ne cheamă să rămînem credincioși tradițiilor strămoșești și să desăvîrșim unitatea dintre noi. Biserica noastră îi cinstește amintirea și clerul și credincioșii îi continuă lupta cu convingerea că numai prin unitate și prin ataşament neclintit față de tradițiile strămoșești vom împlini testamentul înaintașilor noștri și vom contribui la propășirea bisericii și la binele poporului nostru.

N. Mladin

Revenire la credința străbună

Două suflete s-au întors la vatra străbună, la Biserica noastră. Prea Sfințitul nostru Episcop Nicolae al Clujului, ne-a învrednicit, trimițîndu-ne din Cluj o femeie de ani 30 cu numele de Pop Marta (Maria) și pe fiul ei Nicolae de 9 ani să primească taina Sf. Botez din mîinile părintelui nostru Nicolae Bercaru.

Părinții lor sînt adventiști. Copiii n-au fost botezați, ținuți departe de Sf. Biserică. Setea de credință, le-au îndreptat pașii spre Sf. Episcopie, cerînd să fie botezați cu „Apă și cu Duh".

Dorința le-a fost ascultată. Părintele nostru le-a făcut catehizația, învățîndu-i adevărurile de credință.

E zi de Rusalii. Biserica a devenit neîncăpătoare. Ierusalimul a coborît în satul nostru. Credincioșii din multe parohii au venit să vadă și să ia parte la acest act solemn. Serviciul divin a fost oficiat de Pr. Nicolae Bercaru, titularul parohiei ortodoxe române Sărata, protopopiatul Cluj. S-a săvîrșit Sf. Liturghie. S-a administrat taina sf. Botez celor doi convertiți. Cu cîtă bucurie au primit ei sf. botez! Lacrămile le străluceau în ochi. După simbolul Credinței Catehumena Pop Marta (Maria) cu lacrimi în ochi a făcut o mărturisire de credință sinceră, arătînd că revine la credința cea adevărată, de unde nu va mai pleca niciodată, lăsînd-o ca o moștenire fiilor ei. Printr-o predică binesimțită titularul parohiei părintele Nicolae Bercaru, a arătat credincioșilor însemnătatea tainei sf. botez, condițiile celor ce se botează și roadele lui, toate cu texte documentate din Sf. Scriptură. Apoi s-a sfințit Răstignirea, ridicată de un credincios.

S-a predicat despre Sf. Cruce. Cuvîntarea a fost presărată cu texte din Sf. Scriptură, documentînd biblic existența sf. Cruci ca obiect de cinste și ajutorință pentru cei ce cred și-și pun nădejdea în ea. După masă s-a oficiat vecernia cu frumoasele rugăciuni ale plecării genunchilor. Către seară toți au plecat pe la casele lor, plini de merindea duhovnicească din predica părintelui nostru Nicolae Bercaru, care a depus toate străduințile la săvîrșirea acestui act solemn. Ochii multora s-au deschis.

Dea Dumnezeu, ca cei ce s-au abătut dela credința cea adevărată, să se apropie de vatra strămoșească, de Biserica lui Hristos. Noi îi primim cu brațele deschise rugîndu-ne pentru ei, ca Dumnezeu să-i îndrepte, iar credința să-i încălzească, așa cum s-a întîmplat cu apostolul Pavel, apostolul neamurilor.

Ionaș Terec, Sărata-Cluj

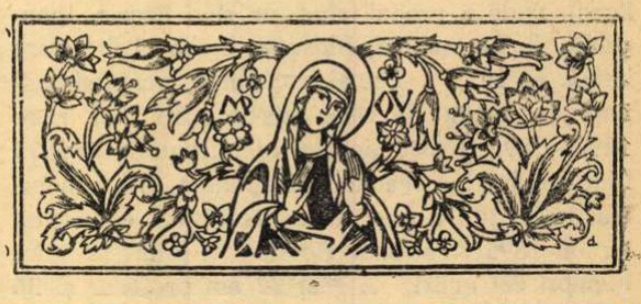

Redactor: Profesor Dr. NICOLAE MLADIN.

Tiparul Tipografiei „REÎNTREGIREA" Sibiu 1383 55
Taxa poștală plătită în numerar.

ANUL 103 SIBIU, 15 Octombrie 1955 Preţul unui ex. 40 bani Nr. 45—46

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU

Telegraful Român

ORGANUL OFICIAL AL ARHIEPISCOPIEI ORTODOXE ROMANE DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU
ŞI AL EPISCOPIILOR CLUJ ŞI ORADEA

Abonamentul
pentru parohii cl. I Lei 40; cl. II Lei 30; cl. III Lei 25. Particulari Lei 25. Autorităţi şi străinătate Lei 50. De sprijin Lei 75. Pentru America 10 Dolari.

Articolele şi corespondenţa
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

Preţul inserţiunilor
un cm.² 60 Bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.
Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai Nr. 35.

La 40 de zile...

Marţi, 13 septembrie a. c., a avut loc la Sf. Mănăstire „Brîncoveanu" dela Sîmbăta de sus [Făgăraş], parastasul pentru adormitul în Domnul arhiepiscop şi mitropolit Nicolae. Cu o zi înainte au sosit la Mănăstire, I. P. S. Sebastian al Moldovei, delegat al Sf. Sinod, consilierii I. Grovu, D. Ciuchendea, I. Vlad, prof. N. Mladin, S. Radu, diacon I. Bolog. După slujba privegherii I. P. C. Arhim. Ioan Dinu, stareţul Mănăstirii, a binevenitat pe I, P. S. Mitropolit Sebastian al Moldovei şi scoţînd în evidenţă marile realizări ale Mitropolitului răposat Nicolae al Ardealului, a subliniat mai ales dragostea ce l-a legat în chip deosebit de Mănăstirea, unde şi-a ales loc de veşnică odihnă. I, P. S. Mitropolit Sebastian, răspunzînd, a dat expresie durerii ce o simte pentru pierderea marele ierarh al Ardealului şi a îndrumat pe preoţi, călugări şi credincioşi să păstreze vie amintirea lui şi să se roage mereu pentru odihna sufletului lui.

A doua zi, 13 septembrie, dimineaţa au sosit: I. P. S. Mitropolit Vasile al Banatului, P. P. S. S.-lor Nicolae al Clujului, Valerian al Oradiei şi Emilian Antal, însoţiţi de P. C. vicar T. Belaşcu, rector S. Vlad, prorector S. Cîndea, prof. Gr. T. Marcu, M. Şesan, inspect. bis. I. Nicoară, membrii familiei defunctului, funcţionari dela Consistor şi preoţi din Sibiu. După sf. Liturghie soborul ierarhilor, preoţilor şi diaconilor săvîrşeşte slujba parastasului. La sfîrşitul Parastasului a luat cuvîntul I. P. S. Mitropolit Sebastian, care spune că vestea morţii Mitropolitului Nicolae a întristat profund sufletele ierarhilor, preoţilor şi credincioşilor Bisericii noastre. I. P. S. Sa însuşi l-a avut pe Cel adormit profesor, apoi timp de 25 ani mitropolit. Amintind figura profesorului Nicolae Bălan şi vizita pe care Mitropolitul Nicolae i-a făcut-o în parohie, arată apoi vastul program pe care acesta l-a dus la îndeplinire. El „s-a preocupat în chip deosebit de promovarea culturii teologice a clerului ardelean". De aceea a pregătit o pleiadă de teologi — „unii — episcopi în Ardeal, alţii profesori de Teologie, care şi astăzi sînt o podoabă a ierarhiei şi Institutelor noastre Teologice de grad Universitar dela Sibiu şi Bucureşti. Prin cărţile tipărite la Sibiu, Mitropolia Ardealului s-a impus în întreaga ortodoxie". In sufletul clerului „a aprins dorul lui Dumnezeu" şi a pregătit „în vestita şcoală teologică dela Sibiu" preoţi iubitori de Hristos şi de Biserică. A luptat pentru demnitatea Bisericii şi pentru binele poporului. „De interesele poporului nu s-a înstreinat, ci a slujit lui cu toată căldura sufletului său, în toate împrejurările. A fost „dascăl şi luminător al Bisericii, bun şi trudnic slujitor al neamului.

Revenirea fraţilor noştri foşti greco-catolici la sînul Bisericii noastre strămoşeşti, care i-a aşteptat 250 ani, a fost unul din idealurile care i-a încălzit sufletul In octombrie 1948, cînd după o pribegie sterilă de un sfert de mileniu, aceşti fraţi au revenit în Biserica Ortodoxă, ca „toţi una să fie" şi să fie „o turmă şi un păstor", l-am văzut satisfăcut şi mulţumit că s-a închis şi această rană din trupul Bisericii Ortodoxe Romîne. A văzut cu ochii realizarea acestor idealuri.

In noua ordine socială nu s-a rupt de poporul pe care l-a iubit şi l-a slujit, a mers cu el pe drumul luminos al luptei pentru apărarea păcii. Atitudinea pilduitoare a Inalt Prea Sfinţiei Sale pentru pace a fost apreciată şi răsplătită de Prezidiul Marei Adunări Naţionale, care l-a decorat cu un înalt ordin".

Acum, în faţa mormîntului său, la 40 de zile dela adormirea lui, rugăm pe Dumnezeul milelor să odihnească sufletul lui cu drepţii şi veşnică să-i fie pomenirea.

Se cîntă: „în veci pomenirea lui!"..

Astfel Biserica, prin ierarhii, preoţii şi credincioşii ei, a dat mărturie a dragostei şi preţuirii ce o poartă Mitropolitului Nicolae, a cărui personalitate stă cu cinste alături de marii ierarhi ai Ardealului. Cu cît trece vremea, cu atît figura lui apare mai măreaţă, căci viaţa şi activitatea lui e un monument nepieritor în istoria Bisericii noastre.

T R.

Bucuria întru unitate ortodoxă

Ne bucurăm noi, că fraţii sînt împreună Aceeaşi bucurie au resimţit o şi fraţii ortodocşi din Cohoslovacia, cînd la 22—28 aprilie al acestui an, au prăznuit la Preşov şi Michalovice, în Slovacia, împlinirea celor 5 ani de cînd nici acolo nu mai sînt două strane, ci cu toţi sînt ortodocşi împreună.

Intru pomenirea acestui act drept de revenire, din 28 aprilie 1950, semnat de 107 preoţi şi peste 4000 credincioşi şi delegaţi, prin care s-a pus capăt nedreptei uniaţii din Slovacia, a rostit la Preşov p. c. prot. Ştefan Balogh un însufleţit şi documentat cuvînt, din care reţinem următoarele:

Lumina celui răstignit şi Evanghelia Sa au fost aduse strămoşilor noştri păgîni din răsăritul ortodox, în anul 863, de către sfinţii apostoli Ciril şi Metodie, în limba paleoslavă şi în ritu greco-oriental. Răsăritul era şi pe atunci izvorul credinţei drepte, pentrucă naşterea lui Hristos în răsărit, ţinerea sinoadelor ecumenice şi marii părinţi bisericeşti obligau la această ortodoxie, care a răzbit toate greutăţile puse de oameni în formă de erezie. De aceea activitatea de misionarizare a Fraţilor apostoli printre slavi a fost plină de rod, pentrucă omul slav era din fire iubitor de pace, înţelegere, prietenie şi bună orînduire. Dar tocmai popularitatea de care s-au bucurat Fraţii apostoli printre slavi a stîrnit gelozia aspră a clerului latin-german, care pe atunci era foarte ostil slavilor.

Deşi la Roma erau cunoscute falsele Decretalii Isidoriene, totuşi papii Adrian II şi Ioan VIII nu le-au folosit împotriva Fraţilor, ci dimpotrivă le-au sprijinit activitatea. Este de reţinut faptul, că ei nici nu au imputat Fraţilor că rostesc Simbolul fără filioque, ci, precum mărturisesc documentele vremii, Fraţii învăţau despre sf. Duh, „care din Tatăl purcede". Deci pe atunci Biserica Mîntuitorului era una în credinţă. Dar după moartea sf. Metodie, în 885, vicarul german Viking a reuşit să spargă unitatea duhovnicească a celor încreştinaţi, bucurîndu-se chiar de ajutorul principelui morav Svatopluk. Atunci slovacii creştini, refuzînd categoric ritu latin, şi-au părăsit casele în faţa prigoanei latinilor şi s-au retras în munţii Tatrei, organizînd acolo comunităţi ortodoxe la Macoviţa, Verchovina, Zavadca, Vernaz, Svermovo, Şumiaţ şi altele.

Această măsură s-a arătat deplin justificată, atunci cînd dorinţele papale după înoiri în

Continuare în pag. 2

Bucuria întru unitate ortodoxă

Urmare din pag. 1

dogmă au provocat marea schismă din 1054. De aceea şi cu mai multă stăruinţă slovacii ortodocşi îşi păstrau tradiţiile lor ortodoxe prin cătunele pierdute din regiunile Carpaţilor nordici. Ei au preferat să rămînă în sărăcie şi singurătate, dar cu credinţă ortodoxă, decît să coboare în oraşele regale şi să fie obligaţi a-şi părăsi această credinţă, de dragul unor nobili străini. Despre aceasta mărturiseşte şi papa Inocenţiu III către regele maghiar Imrich, în 1215, că „este de mirare, că în ţara ta, unde sînt multe populaţiuni, să fie numai o singură mînăstire de rit latin, dar prea multe sînt mănăstirile de rit grecesc". De fapt între aceste mînăstiri de rit grecesc erau pe atunci mînăstirile slovace din Krasnohrad şi Dealul bucovinelor, iar în Maramureş erau la Uholsk, Peri, Boronia, Msticesk, Drahova şi Muntele Negru. Trecînd apoi deceniile, a venit la Mucacevo Teodor Koriatovici (1415), care a reînoit ortodoxia în acele regiuni şi pe Muntele Negru a zidit o altă mînăstire, care a devenit sediul episcopilor ortodocşi, precum a fost Ioan (1498), Vasile (1512), Ilarion (1567), Vasile II şi Serghie (1617), Partenie (1626) şi Ioan (1632).

Dar istoria politică era defavorabilă ortodoxiei, încă din secolul 15-lea, şi atunci a început prigonirea sistematică a ortodoxiei din regiunile carpatice de nord, cu sprijinul efectiv a stăpînitorilor feudali. Astfel în 1614 groful Iurai Drughet a început o acţiune unionistă printre supuşii săi, fără a reuşi la început. Atunci el şi membrii familiei sale au sprijinit pe episcopul Vasile Tarasovici, în 1640, şi apoi mai ales pe episcopul galiţian Partenie, care reuşeşte în 1649 să forţeze unirea. Dar din 1300 preoţi ortodocşi, numai 63, dintre cei supuşi lui Drughet, au semnat această unire, fiind amăgiţi cu promisiuni de drepturi. Deci unirea nu s-a făcut pe bază de convingere internă, ci numai prin forţă şi seducere. De aceea poporul credincios niciodată nu a primit unirea, ci mai departe se numea „creştin pravoslavnic", fapt dovedit de împrejurarea, că la întrarea mare cu darurile se întona întotdea una „şi pe voi toţi creştini pravoslavnici", iar nicidecum şi niciodată „creştini greco-catolici". Fiind însă greu ameninţaţi, episcopul Ioanichie (Zeican) mai bine a plecat din regiune, în 1664, iar urmaşul său episcopul Metodie (1690) păstorea din mînăstirea dela Muncacevo. Cu el se încheie şirul episcopilor ortodocşi din Carpatia, căci succesorii săi au trebuit să se retragă în Maramureş, unde păstorea rominul Iosif Stoica (1711) şi după el Dositei (1734) cu care se încheie definitiv şirul episcopilor ortodocşi din acele regiuni.

Dar istoria mergea mai departe şi credincioşii ortodocşi din Tatra şi Carpaţii nordici erau tot mai apăsaţi de grofi, precum şi de clerul latin şi cel unit. Octombrie 1918, care a realizat Republica cehoslovacă însă nu a adus nici o ameliorare a situaţiei credincioşilor, deşi venise în Carpatia să păstorească episcopul ortodox sîrb Dosoftei. Mai mult chiar, clerul unit era educat să fie duşmanul cel mai înfocat al ortodocşilor. Cu anul 1939 au venit timpuri şi mai grele pentru ortodocşi într-o Slovacie catolică şi o Ungarie hortistă. Abia mai 1945 a adus adevărata eliberare şi căderea regimurilor persecutoare, prin venirea victorioasă a armatei sovietice.

De atunci credincioşii greco-catolici au putut să respire şi ei mai în voie, spre a se manifesta, ca mai înainte, iarăşi „creştini pravoslavnici". Astfel s-a ajuns la exprimarea dorinţei generale din ziua de 28 aprilie, ca să se spargă peceţile şi să se unifice familia ortodoxă, aducînd iar bucuria întru această unitate ortodoxă.

De sărbătoarea Adormirii Maicii Domnului la Mănăstirea Brîncoveanu

In ziua de 15 august — Sfînta Maria Mare — s-a prăznuit în acest an cu toată pompa cuvenită măreţul praznic al Adormirii Maicii Domnului, hramul sf. Mănăstiri Brîncoveneşti de la Simbăta de sus.

In dimineaţa zilei de praznic, au plecat cu maşina din Centrul mitropoliei Ardealului, în numele şi din încredinţarea Consiliului arhiepiscopesc următorii slujitori: P. C. Traian Belaşcu vicar, P. C. consilieri Ioan Veltan şi Ioan Vlad; P. C. Ioan Nicoară inspector eparhial şi P. C. George Secaş protopop Mediaş.

Sosiţi la Mănăstire, au fost întîmpinaţi de cuvioşii ieromonahi, în frunte cu I. P. Cuv. Ioan Dinu stareţul acestei Mănăstiri.

Serviciul divin s-a săvîrşit la Altarul din pădure, unde au venit din bună vreme şi Cuc. preoţi din apropiere, ca Păr. Todericiu N. Simbăta de sus apuseană, Pr. Dîmboiu N. Drăguş, Bălescu Nichita-Viştea de sus, precum şi Cuc. pr. Colţeu T. din Mîndruloc şi Pr. Plămădeală N, Prăjeşti ambii din Eparhia Aradului ş. a.

De jur împrejurul sf. altar se aflau credincioşii, care ascultau cu dragoste şi credinţă, slujba săvîrşită de un număr de 16 preoţi, răspunsurile la sf. liturghie, fiind date de corul mixt din Viştea de sus, sub conducerea dl. Ţurcanu Zaharie cîntăreţ bisericesc.

La sfîrşitul sf. liturghii s-au rostit predici din partea preoţilor slujitori. Seria predicilor a fost deschisă de P. C. Pr. Ioan Vlad consilier mitropolitan din Sibiu, care a vorbit dreptcredincioşilor creştini, despre Prea Curata Fecioară Maria ca ajutătoare, spre drumul mîntuirii noastre veşnice, folosind exemple concrete, din care reese ajutorul şi sprijinul pe care Prea curata Fecioară îl acordă tuturor celor ce cu încredere aleargă la ajutorul Ei. Totodată P. C. Sa, a arătat cum Fecioara Maria, a ştiut ca prin muncă pilduitoare, să-şi cîştige pentru Ea şi Familia sfîntă, cele de lipsă pentru traiul zilnic. Apoi a făcut un cald îndemn pentru toţi ascultătorii, de a o urma pe Prea Curata Fecioară, în ascultarea pe care Ea a arătat-o atît faţă de Dumnezeu, cît şi faţă de mai marii lumeşti, numind în acelaşi timp şi viaţa pilduitoare a marelui Ierarh Nicolae, ale cărui oseminte trupeşti au fost aşezate — după dorinţa sa în această sf. mănăstire, rectitorită din ruini, prin grija de fiecare zi a acestui adormit în Domnul.

A urmat la cuvînt P. C. George Secaş protopop în Mediaş, care a vorbit despre: Înălţarea Sfintei Fecioare la cer şi cu trupul, prin grija şi iubirea Fiului său, Mîntuitorul nostru Iisus Hristos. Aproape întreaga cuvîntare a fost bazată de date scoase din izvorul nesecat al sf. Tradiţiuni, comoară fără margini a dreptei noastre credinţe ortodoxe.

Dar părintele Ştefan Balogh a mai făcut şi o ultimă remarcă, la sfîrşitul cuvîntării: dacă mai sînt unii, care privesc aceste fericite împrejurări în mod subiectiv, după vechea lor educaţie, apoi acestora le spun: numai dragostea întru Hristos, şi numai întru Hristos (Ioan 13, 35) să fie măsura părerilor voastre; avînd înaintea ochilor voştri pe Mîntuitorul Hristos, primiţi toate prin prizma dragostei Lui; căutaţi puncte de atingere, care să ne unească pe toţi într-o suflare duhovnicească, în jurul credinţei mîntuitoare (Hlas pravoslavi nr. 4, Praga 1955, p. 109—113).

Prof. M. Şesan

Urmînd la cuvînt P. Cuv. ieromonah Serafim Popescu, vieţuitor al acestei sf. Mănăstiri, a vorbit cu glas plin de mireasmă scoasă din meditarea sf. Scripturi, despre Mîntuitorul Hristos, în faţa căruia „tot genunchiul să se plece", arătînd cum în faţa Lui, s-a prosternut vreme de 50 de ani de activitate în slujba Bisericii noastre, cel ce a fost vlădica Ardealului, fericitul întru pomenire adormitul în Domnul Mitropolitul Nicolae Bălan.

Pe Hristos — a spus Cuv. Sa, să-l urmăm în viaţa noastră de fiecare zi şi atunci vom face cea mai mare bucurie Maicei Sale Prea sfinte Fecioarei Maria, căreia este închinată şi această Mănăstire.

Seria predicilor a încheiat-o P. C. Traian Belaşcu vicarul Mitropoliei Ardealului, care a arătat că înainte vorbitorii au spus, tot ce putea fi spus despre Curata Fecioară Maria, de aceea P. C. Sale, îi revine sarcina, ca să vorbească poporului dreptcredincios, despre: puterea credinţei şi iubirea faţă de aproapele.

Astfel P. C. Sa, într-o cuvîntare mai lungă, a arătat în mod clar, cum prin credinţă şi iubire în Dumnezeu şi faţă de aproapele nostru, se poate ajunge în mod sigur la mîntuirea sufletului întru veşnicie, iar aici pe pămînt, se poate realiza binele temporal — binele trupesc, prin delăturarea războaielor dintre popoare şi întronarea unei păci drepte în întreaga lume.

Toate predicile au produs o puternică impresie asupra ascultătorilor, fiecare hotărîndu-se să fie tot mai mult un credincios al Bisericii şi un cetăţean destoinic al scumpei noastre Patrii.

* * *

După aceasta preoţii slujitori s-au împărţit în două grupuri. O parte cu oaspeţii dela Centru, în frunte cu P. C. vicar Traian Belaşcu, au mers în faţa sf. Mănăstiri, stropind cu sf. Aghiasmă cripta şi sicriul marelui dispărut Mitropolitul Nicolae, dela moartea căruia împlinindu-se o săptămînă, se slujeşte un parastas, în asistenţa bogată a credincioşilor şi a unei părţi din membrii familiei defunctului.

La sfîrşitul slujbei de pomenire a vorbit din pridvorul Mănăstirii P. C. vicar Traian Belaşcu, scoţînd în evidenţă personalitatea măreaţă a celui ce a fost mitropolitul Ardealului.

După slujirea parastasului, grupul preoţilor slujitori, s-a îndreptat „la izvor" unde s-a slujit sfinţirea apei. La sfîrşit au fost stropiţi cu sf Aghiazmă toţi închinătorii.

In timp ce se slujia parastasul şi s-a făcut sfinţirea apei, grupul al doilea de preoţi rămaşi la altarul din pădure, a săvîrşit Taina sf. Maslu.

In după masa aceleaşi zile, credincioşii s-au reîntors pe la casele lor, iar oaspeţii dela Sibiu, s-au reîntors la Centru, mulţumind lui Dumnezeu, pentru ajutorul ce li l-a dat spre mărirea Sa şi binele sufletesc al dreptcredincioşilor creştini.

Ioan Vlad
consilier mitropolitan

VITRINA CĂRȚII

„Mitropolia Olteniei“

Revistă oficială a Arhiepiscopiei Craiovei și Episcopiei Rîmnicului și Argeșului nr. 9—11 și 11—12, 1954.

In numărul 9—10, după articolul redacțional de cinstirea I. P. S. Patriarh Justinian, primul loc în preocupările acestei reviste îl ocupă chemarea, imperativul vremii: pacea. In: „Noi eforturi pentru salvgardarea păcii“, pr. Arhim. dr. Laurențiu Busuioc arată că pacea, atît de dorită astăzi de toată lumea, consună cu viziunea universală despre „pacea a toată lumea“ pentru care se roagă Biserica.

Revista înseilează apoi: „aniversări și comemorări“, ce au avut loc în acest an: 30 de ani de slujire bisericească a I. P. S. Patriarh Justinian, la 70 de ani a Mitropolitului Sebastian al Moldovei, 1600 de ani dela nașterea Sf. Ioan Gură de Aur și a fericitului Augustin și Schisma dela 1054, văzută astăzi.

Bucurîndu-se de colaborarea distinșilor profesori ai Institutului teologic București și Sibiu, revista, în fiecare număr prezintă studii științifice și articole de valoare teologică despre problemele ce frămîntă Biserica Ortodoxă, și lumea credincioșilor, în zilele noastre. Astfel, găsim aici studiul documentat „Mărturisirea păcatelor“ de 22 pagini al pr. prof. Spiridon Cîndea, în care se arată temeiurile scripturistice și patristice ale spovedaniei așa cum o practică Biserica, secretă și individuală, în opunere cu practica greșită, inovația, unor duhovnici-călugări dela mănăstirea Vladimirești și Sihastru, care spovedeau public și în masă și dădeau sfînta împărtășanie fără epitimii.

Alt studiu documentat și de actualitate este „Familia în lumina N. T.“ de 15 pagini. Dar nici problemele de interes social, obștesc, nu sînt neglijate. Găsim așa dar: „In sprijinul muncilor agricole“, conferință interconfesională pentru pace, cooperative și ateliere mănăstirești, șantiere eparhiale de construcții și reparări de biserici, decorarea pentru activitatea patriotică și socială a unor reprezentanți ai cultelor, între care I. P. S. Firmilian Mitropolitul Olteniei.

In „Popas la Agapia“, pr. prof. Liviu Stan face constatări vrednice de reținut: mănăstirea pictată în întregime de N. Grigorescu și refăcută prin grija I. P. S. Patriarh Justinian și cu concursul organelor de Stat, în frunte cu Ministerul Cultelor, este astăzi o podoabă a Bisericii noastre, o mîndrie a monahismului românesc, iar în întreaga Ortodoxie e fără de pereche.

O serie de recenzii, spicuiri din presă, știri etc. o fac interesantă. Ceea ce dă o notă nouă și aparte acestei reviste însă este „Drumarul omiletic“, care în acest număr pe sept.-oct. dă 11 schițe de plan de predici pentru lunile următoare: noemb.—decembrie.

Materialul omiletic dat anticipat preoților prin reviste eparhiale, prin acest „drumar“ este de foarte mult folos preoților, care au la îndemînă cînd își întocmesc predicile, material din cel mai nou, actualizat. Acest lucru imprimă revistei un caracter aparte, îi sporește nespus valoarea și o face foarte utilă și mult așteptată de către preoți

*

Nr. 11—12 începe cu aceeași primă preocupare, pacea: „Pe calea luminoasă a păcii, Glasul Bisericii Ortodoxe ruse în lupta pentru pace“. Urmează apoi studii aprofundate, ca: „Munca și bucuria ei în conceputul creștin“, de prof. O. Bucevschi și „Legislația bisericească și valoarea ei canonică“ de pr. prof. Liviu Stan, care cu competența sa juridic canonică, abordează probleme grele, esențiale și vitale pentru viața Bisericii Ortodoxe, în raport cu reformele socoil-politic actuale. Prin acest studiu, de 20 de pag. P. C. Sa, pune foarte documentat și bine justificat problema grea a revizuirii și complectării colecției noastre fundamentale de canoane, opinînd pentru o nouă colecție, în care să rămînă numai canoanele ce se potrivesc și pot fi aplicate la stările de fapt din zilele noastre și în care se primeze legea morală și apoi, după ea, legea sau norma de drept și nu invers, cum este folosită în vechea colecție canonică.

La „aniversări și comemorări“ însemnăm: Prinos de respectuoasă prețuire Dlui Dr. Petru Groza la împlinirea frumoasei vîrste de 70 ani, apoi amintiri și însemnări despre N. Dobrescu, la 80 ani dela nașterea sa, de către fostul său student, pr. prof. N. Popescu. P. C. Sa face o aleasă prezentare a distinsului său profesor și predecesor la catedra de Istoria Bisericii Romîne, dela facultatea de teologie București, ale cărui manuale le-am folosit mai toți preoții generației noastre în seminar. Născut în satul istoric a lui Popa Radu Șapcă, din părinți țărani ce locuiau în bordei, a fost elev eminent al Seminarului Central din București, a luat doctoratul la Viena și a fost un strălucit profesor, un adînc și sîrguincios cercetător al izvoarelor Istoriei Bisericii Romîne și un aprig apărător al dreptății și celor oropsiți.

S-a stins la 39 de ani, de cancer, în 1914 și-i înmormîntat în cimitirul Belu.

Urmează apoi: Luna prieteniei romîno-sovietice. Sărbătorirea a 30 de ani de activitate bisericească a I. P. S. Patriarh Justinian, vizita în Oltenia a Dlui Ministru al Cultelor și a Delegației Bisericii ortodoxe bulgare, moartea episcopului Vartolomei Stănescu la 2 noembrie 1954, cum și diferite spicuirii în presă și cîteva recenzii printre care vol. „Osteneli chiriarhale“ a I. P. S. Sebastian, Mitropolitul Moldovei de pr. Nicolaescu. In „Drumarul omiletic“ al acestui număr pe noev.-decembrie găsim 6 schițe de plan pentru predici la sărbătorile din ianuarie și alte 5 pentru febr. Revista, în noua ei formă, prezintă un progres mare față de anii precedenți. Prin problemele mari ce se desbat în coloanele ei, prin documentatele studii și articole, cum și prin variatele teme de actualitate ce cuprinde, se situiază printre cele mai alese reviste bisericești, la care adăogînd și „drumarul său omiletic“, rămîne și una dintre cele mai utile preoților.

Pr. Teodor Țigănoiu.

Recenzii

Istoria răsăritului ortodox a avut un cercetător iscusit în persoana defunctului profesor de istorie bisericească dela Atena, Hrisostom Papadopulos, mitropolit al Atenei, mort în 1938. Dintre lucrările sale se impun cele cu privire la: Istoria bisericii din Ierusalim, 1910; Istoria bisericii din Grecia, 1920; primatul episcopului Romei, 1930; Sf. Ciril al Alexandriei, 1933 și Istoria bisericii din Alexandria, 1935, volum cu 946 de pagini.

La această măreață activitate se adaugă acum, prin publicare postumă, importantul volom Istoria bisericii din Antiohia, 1951, scris pe 1080 de pagini. El cuprinde una din cele mai frămîntate istorii ale Bisericii ortodoxe, dintr-o regiune a Siriei, care în decurs de 19 secole a cunoscut mai multe stăpîniri, cea romană, bizantină, arabă, selgiucă, cruciată, mamelucă, otomană și franceză, pînă în 1935. Partea cea mai extinsă a lucrării o ocupă rătimpul dela înființare și pînă în 1517, cînd sultanul Selim I a cucerit Siria și Palestina, împreună și cu Egiptul, înglobînd întreaga regiune imperiului otoman, cînd patriarhia antiohiană s-a putut reorganiza, în cadrul acestui imperiu. Sînt impresionante paginile, în care autorul descrie cu cîtă încordare s-a menținut patriarhia ortodoxă în mijlocul unor frămîntări imperialiste străine, pînă a ajuns în fruntea acestei încercate patriarhii actualul patriarh I. P. S. Alexandru III.

Cunoașterea istoriei patriarhiilor este apoi completată de iscusitul istoric Mitropolitul Ghenadie din Heliopolis, care în 1953 a publicat la Atena prima parte din „Istoria patriarhiei ecumenice dela Constantinopole“, pe 460 pagini, în care deapănă evenimentele pînă în secolul XIII-lea. In capitolul 7 sînt în mod deosebit indicate acțiunile de misionarizare bizantină la popoarele vecine, începînd cu sarmații, și terminînd cu rușii.

Expunerile acestea sînt complectate de profesorul R. Janin, care din 1953 publică importanta lucrare: Geografia bisericească a imperiului bizantin: 1. Constantinopole și patriarhia ecumenică și 2. Bisericile și mînăstirile din Constantinopole, pag. 630. Iar profesorul B. Tatakis, tratînd despre: Filosofia bizantină, 1949, este întregit de cunoscutul patrolog D. Balanos, prin ucrarea: Scriitorii bisericești bizantini, din sec. IX-lea pînă în 1453, Atena 1951 pag. 231.

prof. M. Șesan

Praznicul dela Mănăstirea Bixad

La 8 septembrie a. c., Mănăstirea dela Bixad a prăznuit în chip deosebit Nașterea Maicii Domnului. Incă din ajun a sosit la Mănăstire în acest scop P. C. Dr. Carol Pop, protopop la Satu Mare, ca delegat personal al P. S. episcop Valerian, însoțit de mai mulți preoți din jur, printre care: Alexandru Corodan, Vasile Corodan, Emilian Pascu, Augustin Soran și Popescu Ioan. Ei au fost întîmpinați cu toată dragostea de către I. P. C. arhimandrit Varahiil Jitaru, starețul mănăstirii și P. C. protosinghel Teofan Mătăsaru. Seara la ora 6 s-a slujit în biserica parohială Vecernia Mare, Litia în sobor de șapte preoți și după aceea paraclisul Maicii Domnului, la sfîrșitul căruia I. P. C. arhimandrit Varahiil Jitaru a vorbit credincioșilor despre „Sfînta Fecioară Maria, pildă de urmat pentru femeile credincioase“. Dimineața la ora 6 s-a făcut sfințirea apei în curte, înconjurarea bisericii de trei ori și utrenia de părintele Teofan Mătăsaru

Nu după multă vreme a sosit P. C. protopop Ioan Ursu dela Negrești și apoi la ora 9 P. S. Valerian al Oradiei cu păr. Cristoiu, însoțitorul P. S. Sale. Imediat s-a început sfînta Liturghie cu mare fast, în cadrul căreia P. S. episcop Valerian a tuns în monahism și hirotonit în ierodiacon pe fratele revenit Vasile Bie-

Continuare în pag. 4

Praznicul dela Mănăstirea Bixad

[Urmare din pag. 3]

dea, care a primit noul nume de Visarion. La dumnezeiasca Liturghie a predicat P. C. protopop Carol Pop despre „Maica Domnului izbăvitoarea noastră" După isprăvirea sfintei Liturghii P. S. episcop a hirotesit și instalat oficial ca egumen al mănăstirii Bixad și preot al parohiei din aceeași comună pe I. P. C. arhimandrit V. Jitaru cu tot ceremonialul canonic al Bisericii noastre ortodoxe, vorbind la sfîrșit credincioșilor foarte frumos și simțit despre „Insemnătatea vieții călugărești", arătind bucuriile trăirii religioase, greutățile ce se ivesc în calea monahului, răspunderile lui în fața societății, dar și răsplata care îl așteaptă în viața veșnică. Adresindu-se I. P. C. arhimandrit V. Jitaru, spune între altele: „Te-am întărit astăzi ca stareț al renumitei mănăstiri dela Bixad și paroh al întinsei parohii din această comună. Nu uita că ai o mare răspundere înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor. Imi place să cred că școalai experiența pe care ai acumulat o în atîț'a an de slujire la altar și în conducerea mănăstirească, ca și ajutorul moral întreg și cel material posibil, pe care ți-l voiu da, toate acestea te vor sprijini în munca ce urmează s-o desfășori efectiv cu înțelepciune, tact și energie, în slujba bisericii și a patriei. — Doresc ca prin silința și pilda vieții sfintei tale îmbunătățite să se învioreze trăirea religioasă din aceste părți și între viețuitorii mănăstirii și în rîndul credincioșilor. Marea noastră bucurie ar fi ca toți credincioși care vin aici din depărtare să se închine la sfinta icoană a Maicii Domnului și în deosebi credincioșii din țara Oașului să plece dela Bixad mai buni, mai curați, mai cinstiți, mai devotați Bisericii și patriei noastre scumpe". In numele mănăstirii și a parohiei a răspuns I. P. C. Arhimandrit V. Jitaru, care a încheiat cu cuvintele: „P. S. Stăpîne, este o mare cinste ce mi se face de a veni P. S. Voastră personal dela Oradea pentru instalarea mea canonică ca stareț și paroh și de a tunde în monahism pe un frate revenit. Pentru asemenea dragoste părintească și atenție chiriarhală, mă leg în fața Mîntuitorului nostru Iisus Hristos și a credincioșilor de a păzi nevătămată credința ortodoxă, de a promova pe toate căile viața morală, de a sluji regulat lui Dumnezeu, de a predica cu timp și fără timp cuvîntul adevărului, de a catehiza și îndruma credincioșii mei pe calea cea bună rînduită de biserică și poruncită de autoritățile de stat, silindu-mă să creez numai bucurii P. S. Voastre și să răspund la dragoste cu dragoste, la ajutor cu recunoștință, la cinste cu devotament, la bunăvoință cu dăruire totală și la încredere cu jertfă deplină".

După aceasta a urmat înconjurarea bisericii de trei ori și sfințirea ei cu aghiazmă, sărutarea icoanei și miruirea credincioșilor în care timp doi preoți au fost rînduiți de P. S. Valerian să împartă gratuit tuturor credincioșilor calendare, cruciulițe, iconițe și medalioane. A urmat masa comună și audiențe.

Din pastorația conștientă și rodnică a P. S. Valerian al Oradiei se poate trage firesc această scurtă concluzie: P. S. aleargă mult și cu folos, pătrunde realitățile, sesizează mersul vremii, citește în inima credincioșilor săi, descifrează rostul vieții și lucrează neobosit și permanent la consolidarea istoricului act al reîntregirii bisericești din Ardealul de sus.

Arhim. Varahiil Jitaru

RECENZIE

„ORTODOXIA", revista Patriarhiei Romîne, anul VII Nr. 2, aprilie-iunie 1955.

Apărînd sub înalta obîăduire a întîistătătorului Bisericii noastre ortodoxe romîne și ca rod al unei pleiade de harnici și pricepuți condeieri întru cele ale științei sacre, secondați uneori și de elemente tinere promițătoare, revista „Ortodoxia" ne-a obișnuit, încă pînă acum, cu un conținut bogat, select și de ridicată valoare științifică, care constituie titlul de legitimă mîndrie și dovada înaltului nivel teologic al Ortodoxiei romînești.

Numărul prezent cuprinde un material deosebit de bogat, variat, interesant și important.

Rubrica cea mai de amploare și de substanță: „Probleme interconfesionale" (pp. 163—240), este reprezentată mai întîi prin studiul consacratului și venerabilului condei iscusit al lui Prof. Teodor M. Popescu, intitulat: *Moartea și învierea Mîntuitorului în credința vechilor creștini* (pp. 163—180). Pornind de la unele considerații juste asupra deosebirilor de esență dintre Creștinism și religiile păgîne, (pp. 163—165) autorul tratează: importanța morții și învierii Domnului pentru dovedirea realității Creștinismului (pp. 165—166); caracterul de substanță realistă al credinței Sf. Apostoli în Hristos, carei exclude orice posibilitate de tăgăduire a Lui (pp. 166—171); relevarea efectelor minunii Invierii Domnului: martiriu, credință puternică și revoluție morală (pp. 171—176), cu elemente foarte prețioase pentru argumentul martiriului; originalitatea și unicitatea Creștinismului, evidențiate în comparație cu religiile păgîne, în ce privește învierea Domnului (pp, 176—177); învierea în spiritualitatea creștină cu reliefarea — prin comparație cu celelalte confesiuni — specificului Ortodoxiei (pp. 177—180).

Pe cît de important e primul studiu, din punct de vedere teoretic doctrinar, pe atît de însemnat este mai ales din punct de vedere practic, studiul: *Problema unificării calendarului liturgic în Bisericile ortodoxe* (pp. 181—216), de Pr. Prof. Ene Branișteː Bazat pe o serioasă și o reală orientare a autorului în materie, studiul este de o incontestabilă și chiar acută actualitate. Cuprinsul lui ni-l redă însuși autorul, care își fixează obiectivul urmărit astfel: „Vom face mai întîi o scurtă expunere asupra originii și a istoriei calendarului creștin, arătînd după aceea mai pe larg în ce constă problema unificării calendarului în Bisericile răsăritene, pentru a vedea ce s-a făcut pînă acum în această privință și ce mai rămîne de făcut de aici înainte". (p. 181). Orientînd just în toate laturile problemei, studiul se remarcă în chip deosebit prin *precizările și corecturile în materie* (la pp. 185, 186, 190, 192, 193, 198, 200, 201, 202, 206, 209—210), precum și prin justele și însemnatele deziderate (pp. 211—213), cu care se încheie.

Intocmită sub călăuzirea competentă a Păr. Prof. D. Stăniloae, lucrarea de seminar a Păr. Magistrand Vasile Ignătescu: *Netemeinicia dogmatică a practicii indulgențelor* (pp. 217—229), aduce o contribuție reală în materie și fixează următoarele concluzii: a): „Practica indulgențelor a adus un *dezacord grav* în sufletul creștin, substituind funcția curativă a epitimiilor patristice cu niște fapte de satisfacție străină de natura păcatului" (p. 228); b): „Practica indulgențelor interpune pe papă în procesul mîntuirii subiective între Hristos și creștini, făcînd dependentă mîntuirea de puterea papei de a ierta pedepsele temporale" (p. 229).

Mai potrivit întitulat: Atitudinea protestantismului față de cuvîntul lui Dumnezeu, studiul Păr. Prof. Petru Rezuș (pp. 230—240) pornește de la observația justă și deosebit de prețioasă, că una din cauzele diferențierii doctrinale din sînul Creștinismului, este *atitudinea diferită față de Revelația divină*. Cuprinsul propriu zis al studiului ne dă: I. Infățișarea desfășurării istorice a atitudinii protestante față de Revelație; II. Arătarea notelor dominante ale acestei atitudini. De remarcat caracterizările adecvate.

Excepțional de bogată, variată și interesantă este și rubrica *„Insemnări despre cărți și reviste"* (pp. 241—304).

Ea începe cu darea de seamă a d-lui I. Negrescu asupra „Revistei Patriarhiei din Moscova", Nr. 12 decembrie 1954 și Nr. 1, ianuarie 1955, care aduce nu numai informații bogate și importante asupra cuprinsului acestei publicații, ci și unele prețioase noutăți bibliografice.

Interesantă prin noutățile ce le cuprinde, întrmătoare prin faptul că aduce noi și mai recente dovezi despre schimbarea — cel puțin teoretică — de atitudine a apusului față de comorile Ort doxiei, avînd la bază în general o justă sezisare a spiritualității ortodoxe, încercarea de sinteză bibliografică de la pp. 246—277, prezintă și unele neajunsuri de formulare, care implică defecte de fond (vezi pp, 248; 267 și 275), rezultate dintr-o insuficientă pătrundere a tainelor de adevăr ale Ortodoxiei.

De interes și pentru istoria religiunilor (prin unele amănunte și precizări, ce le aduce nu numai autorul ci și recenzentul studiului său), scoțînd în relief contribuția cărții în materie și poziția autorului față de monahism, recenzia Păr. Prof. Liviu Stan asupra lucrării lui Karl Heussi: Origina monahismului, apărută la Tübingen în 1936, în limba germană (pp. 277—281) se încheie cu prețioasa subliniere: „lucrarea constituie una din mărturiile vii ale *revenirii* sau *orientării parțiale* a teologiei protestante *spre valorile sfintei tradiții*". (p. 281), simptome grăitoare despre justețea unei poziți ortodoxe și afirmare indirectă a valorii ei

Insemnarea dlui Prof. N. Chițescu p 281—285) subliniază și ilustrează noua orientare a teologiei apusene catolice și protestante, în ce privește problema ființei Bisericii, încheind cu concluzia: „După ocoluri de veacuri, teologi de seamă ai celorlalte confesiuni creștine *se întorc* cu entuziasm la învățătura Bisericii ecumenice" (p. 285).

După oferirea tuturor informațiilor necesare în materie și după relevarea încîncitei sale importanțe, Păr. Prof. Ene Braniște prezintă (pp. 285—291) ultima ediție a textului memorialului de călătorie al pelerinei Etheria (în sec IV) la locurile sfinte din răsărit, apărută la Paris în anul 1948 și îngrijită de Hélene Pétre, pe care P. C. Sa o socotește „cea mai completă, mai bună și mai critică ediție din toate cîte au apărut pînă acum" (p. 291).

La paginile 291—297, dl. I, Negrescu prezintă noua lucrare a Academicianului P. Constantinescu-Iași: „Relațiile culturale romîno ruse din trecut". După ce stăruie mai întîi asupra prodigioasei și multilaterelei activități științifice a autorului, recenzentul ne dă rezumatul lucrării, care „pe lîngă datele noi de ordin științific pe care le aduce . . „ are încă meritul că pentru prima oară, înfățișează în ansamblu, într-o sinteză generală și o lumină nouă, problema relațiilor culturale romîno-ruse din trecut" (p. 297). Rubrica se încheie cu prezentarea, de către Păr. Diacon I. Pulpea, a lucrărilor: 1. N. A. Maşkin, Principatul lui Augustinus: Originea și conținutul său social, „un studiu de mare valoare științifică", apărut anul trecut în traducere romînească (pp. 298—303), 2. I. Barnea: Relațiile dintre așezarea de la bisericuța-Garvan și Bizanț în secolele X—XII, care „ne pune la îndemînă informații arheologice valoroase necunoscute pînă în prezent (pp 303—304).

Rubrica penultimă: „Biserica și Viața" (pp. 305—312) pune în lumină părțile pozitive și negative ale acțiunii pentru pace a Consiliului mondial al Bisericilor și indică modalitatea remedierii celor din urmă. Pe lîngă faptul că tratează cea mai vitală problemă a zilelor noastre, atacă probleme de dogmatică comparativă și de mișcare ecumenistă, dar mai ales afirmă valoarea Ortodoxiei și definește poziția ei pe plan interconfesional.

Ultimele pagini ale revistei sînt ocupate de judicioase și interesante *„Note și comentarii"* (pp. 313—319) despre libertatea religioasă și, alte fapte și probleme de strictă actualitate.

Din această scurtă prezentare, se poate vedea că nu numai cei împătimiți de studiul teologic, ci și preoții, ucenicii în cele ale științei sacre și chiar credincioșii intelectuali, pot culege rod bogat și folositor din paginile alese și dense ale acestei reviste. Să ce citească, numai, cu iscusită, cu așezată și mai ales cu cucernică zăbavă!

Prof. C. Sîrbu

Redactor: Profesor Dr. NICOLAE MLADIN.

Editura și Tiparul Tipografiei „Reîntregirea", Sibiu 1269 55
Taxa poștală plătită în numer

ANUL 105 SIBIU, 1 noiembrie 1955 Preţul unui ex. 40 bani N. 47—48

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU

Telegraful Român

ORGANUL OFICIAL AL ARHIEPISCOPIEI ORTODOXE ROMANE DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU
ŞI AL EPISCOPIILOR CLUJ ŞI ORADEA

Abonamentul
pentru parohii cl. I Lei 40; cl. II Lei 30; cl. III Lei 25. Particulari Lei 25. Autorităţi şi străinătate Lei 50. De sprijin Lei 75. Pentru America 10 Dolari.

Articolele şi corespondenţa
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

Preţul inserţiunilor
un cm.² 60 Bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.
Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai Nr. 35

Temeiuri ale prieteniei romîno-sovietice

În revista „Limba Romînă", anul IV, nr. 4 pe iulie-august 1955, Dl. Dimitrie Macrea prezintă cu competinţă opera de slavist a lui Ioan Bogdan [pp. 5—16].

Din acest articol desprindem o seamă de temeiuri şi motive ale prieteniei romîno-sovietice.

Arătînd rolul însemnat al oraşului Braşov [azi Or. Stalin] în orientarea lui Ioan Bogdan spre slavistică, autorul articolului spune: „Ioan Bogdan a urmat cursurile vechiului liceu romînesc din Braşov, liceu care a dat ţării noastre generaţii de cărturari pasionaţi pentru cercetarea ştiinţifică şi patrioţi luminaţi. Braşovul era în acea vreme cel mai important centru cultural romînesc din Transilvania. El era opus orientării greco-catolice, latiniste a Blajului, prin legăturile vechi de natură religioasă şi culturală pe care acest oraş ortodox le întreţinea cu Ţările Romîneşti şi cu Rusia. In 1744, protopopul Braşovului Eustatie Grid a făcut drumul pînă la Petersburg pentru a cere împărătesei Elisabeta Petrovna să intervină la Viena în favoarea ortodoxiei prigonite în acel timp în Transilvania. De la Petersburg, protopopul Grid s-a întors cu daruri bogate pentru refacerea vechii biserici Sf. Nicolae din Scheii Braşovului şi mărirea ei în forma de astăzi. Alţi doi predecesori ai săi, protopopul Oprea şi preotul V. Holban făcuseră şi ei, la sfîrşitul secolului al XVII-lea acest drum lung, de unde nu se întoarseră cu mîinile goale. La curtea lui Petru cel Mare, braşoveanul Teodor Corbea a fost „vel pisariu şi canţilar al preaputernicii imperatorii moschiceşti", iar fratele acestuia, ceauşul David Corbea, a fost secretar al marelui ţar pentru corespondenţa cu cei doi domnitori din Ţările Romîneşti. De numele braşoveanului Vlad Boţulescu, secretar al mitropoliei sîrbeşti din Carloviţ, care fusese în Rusia, în 1718, de unde a adus dascăli ruşi pentru biserica sîrbească, se leagă începutul influienţei ruseşti asupra sîrbilor din Ungaria. Fiul protopopului Grid, Dimitre Eustatievici, a studiat la Academia înfiinţată de Petru Movilă la Chiev şi este autorul primei gramatici [nepublicată] a limbii romîne, întocmită la 1757 după modelul gramaticelor slavone şi ruseşti sau, cum însuşi mărturiseşte „după izvoarele cele adevărate pururea curgătoare şi nesfîrşitoare în părţile Moscovei în Academia Moghiloz-aborosţiana cea din Kiev". [pp. 6—7].

Explicînd orientarea lui Ioan Bogdan nu numai spre terenul lingvisticii slave, ci şi spre istorie, dl. D. Macrea afirmă: „Oricine adînceşte, la noi, problemele de slavistică întîlneşte realitatea istorică a vechilor raporturi romîno-slave. Timp de peste patru secole din trecutul nostru, limba slavonă a fost mijlocul oficial de comunicare în afacerile Statului, în biserică şi în cercul oamenilor cu învăţătură din acea vreme. Slavona avea la noi rolul pe care-l avea latina în occident şi greaca în imperiul bizantin. Manuscrisele cele mai vechi găsite în Ţările Romîneşti, precum şi actele voievozilor noştri sînt scrise în această limbă. In slavonă s-au scris corespondenţele private, zapisele, foile de zestre, testamentele, documentele de moşii şi judecăţi, adică toate actele scrise care se obişnuiau pe acea vreme. In slavonă s-au scris, de asemenea pînă în secolul al XVII-lea, analele şi cronicele noastre. Lunga noastră convieţuire cu slavii, pînă la asimilarea acestora, a lăsat urme adînci slave în toponimia şi în organizarea noastră socială de stat. Ignorarea acestor realităţi însemna necunoaşterea unei părţi a istoriei noastre şi cultivarea iluziei purităţii noastre romane" [pp. 7—8].

Ţinînd seama de această realitate istorică, slavistul Ioan Bogdan a văzut lucrurile just. „Influienţa slavă s-a exercitat nu numai în limbă, ci şi în adoptarea a numeroase credinţe, obiceiuri şi instituţii care au rămas pînă astăzi ca un bun statornic al poporului romîn. Tendinţa de a arăta că toate instituţiile, obiceiurile şi datinile noastre sînt de origine romană, cum susţineau latiniştii, este combătută de Ioan Bogdan ca o prejudecată periculoasă. Vechea noastră

Continuare în pag. 4

7 Noiembrie

Se împlinesc 38 de ani dela Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie, prin care s-a marcat începutul erei socialiste în istoria popoarelor. Intr-adevăr revoluţia din Octombrie a pus bazele primului stat socialist din lume, Uniunea Sovietică. Desfinţîndu-se exploatarea omului de către om şi poporul muncitor devenind stăpînul ţării şi al tuturor bunurilor ei, Uniunea sovietică s-a desvoltat într-un ritm excepţional atît în industrie şi agricultură, cît şi în cultură şi ştiinţă şi în toate domeniile de activitate. Ea a devenit astfel o mare putere, cu un rol de frunte pe plan mondial. Uriaşul avînt al forţelor creatoare ale popoarelor sovietice s-a arătat în ridicarea necontenită a nivelului lor de trai şi cultural, în marile construcţii ale comunismului, în folosirea paşnică pe scară largă a energiei atomice — Uniunea Sovietică avînd prima centrală atomo-electrică din lume, — în nivelul înalt al literaturii şi artei sovietice, în progresele deosebite din industrie şi agricultură etc.

Dacă pe plan intern Uniunea Sovietică a păşit ferm pe calea construirii socialismului, reuşind să ajungă în stadiul de trecere spre faza comunistă, a belşugului general, pe plan extern ea este o luptătoare consecventă pentru pace şi prietenie între popoare. Vastitatea lucrărilor constructive pretinde vremuri de pace, în care toate forţele să fie îndreptate spre activitatea de îmbunătăţire a vieţii omeneşti- De aceea Uniunea Sovietică a dus în mod consecvent o politică de pace. Bazîndu-se pe principiul coexistenţii paşnice între ţări cu sisteme sociale, economice şi politice diferite, ea promovează prin toate căile stabilirea de relaţii diplomatice, culturale, economice, comerciale dintre state, respectîndu-se independenţa şi suveranitatea tuturor statelor şi interesele lor. Uniunea Sovietică luptă pentru destinderea încordării internaţionale, consolidarea păcii şi realizarea unui acord privitor la dezarmare şi la interzicerea armelor atomice. De fapt normalizarea relaţiilor dintre Jugoslavia şi

Continuare în pag. 4

VALERIAN ZAHARIA:

Flori alese din grădina Sfintelor Scripturi, Oradea, 1955 p. 386

„Flori alese..." *e cea mai proaspătă lucrare a P. S. Valerian episcopul Orăzii. Dela P. S. Sa avem: Soborul popoarelor, Oradia 1953; Indrumător pastoral, Oradia 1953; Pace şi libertate, 1953; Pace şi îmbelşugare, 1954: Munceşte şi te roagă 1954; Roadele unei prietenii trainice 1954; Taina mîntuirii, 1954, iar acum pune la îndemîna clerului şi a credincioşilor o concordanţă biblică, cu ajutorul căreia să poată urmări mai uşor învăţătura Sfintei Scripturi resfirată dealungul cărţilor biblice.*

Cartea conţine o prefaţă, parte introductivă şi concordanţa biblică.

In prefaţă autorul arată scopul lucrării, necesitatea de a se cerceta Sfînta Scriptură „pentru mîntuirea sufletului şi pentru dezlegarea problemelor vieţii trupeşti şi cetăţeneşti".

Partea introductivă *(pag. I-XVIII). In partea introductivă fixează cadrul cronologic al istoriei vechi, înfăţişînd după epoci cadrul lumii vechi dinaintea patriarhilor.*

I.

A. Epoca de piatră *e cea mai veche. Ea începe în urmă cu 200.000 pînă la 500.000 ani. Se împarte în 1. epoca paleolitică (ep. veche de piatră), care durează pînă la 25.000—12.000 ani în Hr. Rasa de oameni este reprezentată în Palestina, de omul dela muntele Carmel.*

2. Epoca mezolitică (mijlocie de piatră) cuprinsă între anii 12,000—8000 în Hr.

In Palestina rasa de oameni e reprezentată de către omul Natufian, primul care se ocupă cu agricultura şi cu animalele domestice.

3. epoca neolitică (tîrzie de piatră) 8000—4500 în Hr. Se construesc primele sate.

B. Epoca calcolitică: *4500—3000 în. Hr. Se construiesc primele clădiri, începe scrierea.*

C, Epoca timpurie de bronz: *sau prima perioadă istorică 3000—2000 în. Hr. Acum apar primele state mari: Egiptul (dinastia I — II 3000—2700), Babilonia (dinastia sumeriană pela 2800 etc.*

II

Lumea veche între epocile lui Avram şi David (2000—1000 în. Hr.).

D. Epoca de bronz mijlocie: *(2000—1500) Egiptul, Mesopotania, Palestina. In această epocă Palestina rămîne politiceşte sub stăpînirea Egiptului. Se întîmplă călătoria patriarhilor în regiunile muntoase din sus, coborîrea în Egipt a familiei lui Iacob.*

E. Epoca de bronz tîrzie: *(1500—1200) Este perioada în care Egiptul îşi lărgeşte graniţele în cele mai extinse limite, în toate direcţiile. Moise iese din Egipt, iar israeliţii cuceresc Canaanul. Pentru lumea greacă e vîrsta de aur a Cretei. Civilizaţia mineică atinge vîrful în sec. 15.*

F. Inceputul epocii de fier *(1200—1000) Puterea faraonilor decline, în Mesopotania nici un suveran puternic, exceptînd pe asirianul Tiglatfalosar, care pe la 1.100 stăpîni nordul Siriei pentru un timp. In Palestina e perioada judecătorilor. Saul înaugurează monarhia 1020 (?)*

III

Epoca regilor *(1000—587 a Hr.) Datele regilor nu-s fixate cu absolută siguranţă, deaceea nu le înşirăm. In această epocă avem monarhia unită prin David şi Solomon, apoi monarhia se împarte între Israil şi Iudeia. Regatul Israil sfîrşeşte la 721 a. Hr., iar Iudeia la 587, prin căderea Ierusalimului.*

IV

Epoca exilului şi după exil *(587—333)*

In Palestina exilarea conducătorilor 508 şi 587, edictul lui Cirus pentru reîntoarcerea din captivitate (538). Rezidirea templului de Zerubabel (520—516), întoarcerea lui Esra, lui Neemia, activitatea lui Agheu şi Maleahi.

V

Perioada elenistică. *(333—63 a. Hr.) Înfăţişează cuceririle lui Alexandru cel mare... In Palestina continuă stăpînirea Egiptului pînă în 198 a. Hr., cînd Siria dobîndeşte supremaţie asupra Palestinei. In 167 are loc revolta macabeeilor contra Siriei, conducătorii următori pînă la 63 cînd Pompei stabileşte stăpînirea romană asupra Palestinei.*

VI

Epoca romană *63 a. Hr. pînă la 323 d. Hr. Această epocă cuprinde istoria timpurie a Romei, epoca conspiraţiilor şi a războaielor civile, împăraţii romani, Palestina sub Romani.*

Răscoala evreilor împotriva Romei (66—70) distrugerea Ierusalimului de către Tit, la 70.

Intre pag. I—XVIII se cuprinde partea introductivă generală, dela pag. 1—54, partea introductivă poate fi numită specială, căci materialul e de cuprins strict biblic. Se vorbeşte aici despre: 1. Etnologia *evreilor şi a naţiunilor înconjurătoare, 2.* Palestina *locuitorii ei, geografia fizică a Palestinei, obiceiuri, secte iudaice, partide, 3) glosarul antichităţilor, obiceiurilor, 4) Topografia Bibliei, a) Relieful, b) împărţirea politică, note despre localităţile importante; 5) Cronologia şi armonia evangheliilor; 6) Minuni în V. T., 7) Parabole în V. T.; 8) Rugăciuni în V. T., 9) Date arheologice moderne în legătură cu istorisirile V. T.*

La cap. 1 (Etnologia...) se ocupă de evrei, filisteni, hetei, Canaaniţi, Hoiţi şi alte naţiuni mărunte din interiorul Palestinei. Tratează apoi mai pe larg pe aramei, egipteni, etiopeni, asirieni, babiloneni, elamiţi, perşi, sciţi, parţi, greci şi romani.

La cap. 2 (Palestina condiţii politice) arată condiţtile politice în primul secol din era noastră. Interesant este aliniatul b (sectele), care descrie numeroasele secte religioase şi partide politice: Farisei, Saduchei, Essei, Irodiani, Zeloşi, galileeni, ucigaşii, Cărturarii, Învăţătorii legii, Nazareii, Prozeliţii. Vameşii, Samaritenii, Sinedriul şi Sinagoga.

La cap. 3 (Glozarul Antichităţilor) se ocupă de diferiţi termini biblici făcînd explicarea lor, de obiceiurile în legătură cu viaţa de familie, cu credinţa, etc.

La cap. 4 (p. 31) descrie relieful ţării sfinte; ape, munţi, şesuri, oraşe, sate. In 5 (Armonia evangheliilor) înfăţişează cronologic viaţa şi activitatea Mîntuitorului cu toate amănuntele, naştere şi copilăria, dela predica lui Ioan Botezătorul la primul Paşte, dela primul Paşte la al doilea, dela al doilea Paşte la al treilea, săptămîna sfîntă, moartea şi înmormîntarea, cu învierea şi aparîţiile Domnului după înviere.

Cap. 6 (Minuni) e de cea mai mare însemnătate pentru adeverirea caracterului revelaţional al Sfintei Scripturi. Cele 10 plăgi, faptele din Pustiu, din Canaan, sub regi şi profeţii te fac să simţi puterea de înălţare a cuvîntului veşnic şi contactul cu realităţile superioare ale vieţii.

Pag. 50 rezumă toate Parabelele Vechiului Testament, urmează apoi o serie de Fabule, cari toate fac să te îndrăgosteşti de frumuseţile evanghelice ale V. Testament. O meritoasă pagină e a 51-a. Aflăm acolo toate rugăciunile speciale ale V. T. Aceste sînt oglindă în care se reflectează sentimentele cele mai nobile ale fiinţei omeneşti, umilinţele pînă la tristeţea cea mai supărătoare şi înălţimile pînă la topirea în fiinţa divină.

Ultimul capitol din întroducere confirmă caracterul istoric al scrierilor biblice. Astfel prin descifrarea limbii vechilor state biblice: Creaţia şi potopul, Moise şi Exodul, Patriarhii şi regii, profeţii şi preoţii primesc un caracter autentic. Iată deci faptele menţionate în Biblie sînt verificate de inscripţiile monumentale.

Intre pag. 57 şi 378 e cuprinsă concordanţa biblică. E o înşirare de texte, ca atare e un extras din Biblie. E o lucrare cu folos pentrucă deşi ne dă numai textele biblice, ni le dă după un sistem, în şir frumos, cu titluri anume, prin cari le poţi urmări uşor. E o lucrare de sistematizare dela alfa la omega. B. c. la litera P *vei afla titlul* Pacea. *Aici se rînduie toate locurile memorabile din Sf. Scriptură cari vorbesc despre pace şi astfel cititorul uşor se poate orienta într-una din cele mai actuale probleme ale epocii.*

Avînd cititorul, textul întreg înaintea ochilor şi nu numai o frîntură, Concordanţa poate fi folosită şi de cel care nu ştie să se orienteze în Biblie sau care nu are Cartea Sfîntă la îndemînă şi astfel va înţelege corect textul şi îşi va putea pregăti singur mîntuirea sufletească. Nu s-au strîns în Concordanţă numai texte cari se referă la mîntuirea sufletului, ci a adunat şi din acelea cari lămuresc şi desleagă problemele vieţii trupeşti şi cetăţeneşti ca: munca, patria, pacea, războiul.

La alcătuirea Concordanţei autorul a folosit în special Concordanţele ortodoxe ca: Simfonia Vechiului şi Noului Testament publicată la Petrograd (Leningrad) 1900 şi Simfonia sau Concordanţa Noului Testament, Varşovia 1873. Aga V. Simbolica biblică şi creştină, Timişoara 1935: Lascarov Moldovanu, Concordanţa Noului Testament, Bucureşti, 1932.

Intre pag. 379 şi 386 este un indice alfabetic, care ajută a găsi uşor orice idee şi cuvînt sau noţiune biblică.

In fruntea Concordanţei, pe frontispiciu e chipul blînd al Mîntuitorului. El se găseşte în bogatul cerc al naturii, în mijlocul unui cîmp înflorit, în ţinută de binecuvîntare. In dreapta şi în stînga lui două fiinţe omeneşti, un bărbat şi o femee, culegînd flori din grădina Sfintelor Scripturi. Chipul se pare a fi după o pictură veche pe sticlă.

Tiparul e frumos, execuţia tehnică ireproşabilă. Doar unele date nu sînt în deplină concordanţă cu cronologia biblică mai nou stabilită şi lipseşte cîte odată uniformitatea în scrierea numelor biblice, de ex. Ezechia în loc de Ezechiel. Dar aceste mici inconveniente cad îndată ce ştim că I. P. S. n-a fost prezent în Oradia la tipărirea unor coale şi astfel s-au strecurat unele greşeli. Acest neajuns îl remediază erata, care cuprinde nu mai puţin de 366 de îndreptări.

Iată un lucru bun, care de mult trebuia. Dela P. S. Valerian care ne-a dat atîtea tipărituri de un real folos nici nu ne puteam aştepta la altceva.

Recomandăm Cartea P. S. Valerian arătîndu-ne totodată bucuria, că P. S. Sa cu toate imensele preocupări în largul cîmp al apostoliei a înţeles să uşureze şi să îndrumeze munca preoţimii oferindu-i acest buchet de flori alese din grădina Sfintei Scripturi.

Pr. Prof. N. Neaga

„Flori alese din grădina Sfintelor Scripturi"

Cu titlul de mai sus a apărut, nu de mult, în editura Episcopiei Ortodoxe Romîne din Oradea o carte mult aşteptată în literatura noastră teologică. Autorul acestei lucrări de 400 pagini format mare (30×21 cm.) este P. S. Sa Episcopul Valerian Zaharia.

Citind titlul poetic de pe coperta polihromă „Flori alese din grădina Sfintelor Scripturi", *probabil sugerat de „Flores biblici sive loci communes . . . ex veteri ac novo Testamento excerpta; Tyrnaviae, 1768", indicată în* Bibliografia *cărţii, nu ne aşteptăm la ceea ce de fapt e şi cum însuşi autorul o numeşte în subtitlul de pe fila a doua:* o concordanţă biblică, *asupra căreia merită să ne oprim mai cu deadinsul. Acest fel de scrieri pot fi lucrate în două chipuri: în ordinea alfabetică a* cuvintelor sau a expresiilor biblice, *un fel de asociere a locurilor în care se află, sau în ordinea alfabetică* a ideilor, a chestiunilor sau chiar a problemelor de ordin *dogmatic, moral, arheologic, social etc. Exemplu pentru primul caz, luat la întîmplare din* Călăuza biblică *(Bucureşti V Str. Olteni Nr. 45), — cuvîntul „închisă", uşa a fost închisă Mat. 25, 10; ochi închişi Is. 6, 10 şi 44, 18; cer închis Apoc. 11, 6 şi 21, 25. Sau cuvîntul* „Betania" *în* Concordanţă a N. T. *aprobată de Sf Sinod şi editată de Tipografia Cărţilor Bisericeşti în 1932. Iar pentru cazul al doilea, ideia dogmatică şi morală „Dumnezeu" în V. T. şi N. T., arătînd toate versetele care vorbesc despre Dumnezeu în înţelesul indicat. — P. S. S. Episcopul Valerian a ales felul al doilea, mai anevoios de realizat, dar mult mai practic şi prin aceasta mai util pentru cei ce se îndeletnicesc cu cercetarea Sf. Scripturi sau cu propovăduirea cuvîntului dumnezeesc.*

Deşi ar fi exagerată pretenţia de originalitate în alcătuirea unei concordanţe, chiar dacă cartea P. S Sale are ceva original sau contribuţie proprie, e greu de scos la iveală fără a avea înaintea ochilor toate operele consultate de autor şi arătate în Prefaţă şi în Bibliografie, lucrarea aceasta aduce şi ceva nou. E mai mult decît o concordanţă obişnuită, iar în latura de concordanţă propriu zis ne dă lucru întreg, de-a gata pentru cercetători.

Deşi laconic, poate chiar prea laconic, ne prezintă în „Cadrul cronologic al Istoriei vechi" *un tablou sinoptic al datelor istorice mai principale cari ating tangenţial sau sînt amintite sau ajută la înţelegerea sub acest raport a textelor Sf. Scripturi.* Cadrul *acesta e urmat de o parte introductivă cu date arheologice biblice ca* Etnologia evreilor şi naţiunilor înconjurătoare; Palestina, locuitorii ei, Geografia fizică, obiceiuri etc.; *condiţiile politice ale Iudeii în primul secol din era noastră; Secte iudaice, partide; glosarul antichităţilor, obiceiurilor etc;* Geografia şi Topografia Bibliei; cronologia şi armonia Evangheliilor: *Naşterea şi copilăria lui Iisus; dela predica lui Ioan Botezătorul la primul Paşte (nu Paşti?); de la primul Paşte la al doilea, de la al doilea Paşte la al treilea; Săptămîna Sfîntă, moartea şi înmormîntarea; minuni în V. T.; rugăciuni speciale în V. T.; şi apoi* Date arheologice moderne în legătură cu istorisirile biblice. *Toate chestiunile şi datele cuprinse în această parte introductivă sînt aranjate într-un sistem, care permite aflarea lesnicioasă a înţelesului şi înţelegerilor din Biblie; unde permite materia — în ordine alfabetică.*

Abia după tratarea acestei părţi extinsă pe 54 pagini, trece la „Concordanţa biblică" *propriu zis. Chestiunile dogmatice, morale, arhiologice, sociale şi politice etc., în această parte se redau în ordinea alfabetică — ca titluri. Sub ele urmează apoi în ordinea cărţilor Sf. Scripturi locurile şi citatele unde se găsesc, de multe ori separat arătate în V. T. şi separat în N. T. Exemplu:* Ascultarea-Supunerea în V. T. *şi aceeaşi* în N T. *(pag. 71—73) sub cari titluri se înşiră apoi toate (la alte chestiuni, aproape toate) locurile biblice cari vorbesc despre ascultarea sau supunerea faţă de Dumnezeu.*

Meritul deosebit al acestei părţi îl constituie faptul, că nu dă numai indicaţie acelor capitole şi versete, ci, după ce arată cartea, capitolul şi versetul, reproduce textul integral al citatului, uşurînd astfel nespus de mult lucrul celui ce se interesează de chestiunea respectivă din Sf. Scriptură, fiind cruţat să mai aibă alăturea şi să răsfoiască Biblia.

Lucrarea se încheie cu un Indice Alfabetic, *cu* Bibliografie *şi o* Erată.

In Prefaţă *autorul spune: „Ţinînd seamă de faptul, că lectura Sf. Scripturi, fără o pregătire specială sau făcută fără călăuza unor cunoscători cinstiţi, poate duce la mari rătăciri religioase, m-am gîndit la posibilitatea de a pune la îndemîna păstoriţilor noştri o lucrare, în care să se cuprindă toate textele Sfintelor Scripturi care sînt necesare unui credincios ce se gîndeşte la mîntuirea sufletului său şi care să-l ferească de putinţa de a cădea victimă în mînile celor ce şi-au făcut o meserie din interpretarea strîmbă a cuvîntului lui Dumnezeu".*

Lucrarea depăşeşte acest gînd bun. E mult mai utilă decît a proiectat. Şi nu cred, că greşesc sau exagerez, cînd afirm că ea umple un gol simţit în literatura romînească religioasă.

Lucrarea se recomandă singură şi n-are nevoie să fie prezentată de mine, smerit fost lucrător în via Domnului. Eu o aduc doar la cunoştinţa celor pe care-i poate interesa, în primul rînd a preoţilor de enorie.

Dacă scriu aceste rînduri nepretenţioase, o fac pentru că de pe vremea cînd mi-am fost început şi eu cariera de modest profesor secundar m-am bătut însumi cu gîndul să întocmesc o astfel de lucrare, la care poate a-şi fi adaus un glosar cu explicarea unor cuvinte din Biblie des întrebuinţate în limbajul nostru religios şi bisericesc mai ales în cult ca Savaot, Aliluia *ş. a. şi poate aşi fi evitat unele barbarisme ca; Arca lui Noe, arca făgăduinţii, arca vie a Cuvîntului întrupat (despre Fecioara Maria, în loc de Sicriu însufleţit" . . . cum cîntă Biserica); un proiect la a cărui realizare voiam să trec după încheierea activităţii mele publice, cînd speram să dispun de liniştea şi răgazul necesar unei asemenea lucrări migăloase. In lucrarea P. S. Sale Episcopului Valerian îmi văd astfel realizat unul din gîndurile, cari m-au frămîntat îndelung şi pe mine şi mă bucur că a fost realizat spre gloria şi folosul Bisericii. De aceea rog pe P. S. Episcop Valerian Zaharia să-mi permită a-l felicita pentru felul cum l-a realizat atît din punct de vedere ştiinţific cît şi tehnic şi să-i fac urarea de a avea deplină [illegible] curie, depe urma bunei primiri ce i se face cărţi către preoţimea noastră.*

Prot. Ec Stavr. Gh. Maior
consilier patriarhal în p.

Din activitatea Protopopiatului Sărmaş

In ziua de 9 august a. c., a avut loc la protopopiatul raionului Sărmaş o conferinţă interconfesională, sub presidenţia P. C. Ifrim Bordea protopop.

S-a desbătut tema „Lucrările Congresului Mondial al Păcii dela Helsinki", Referatele au fost susţinute în limba romînă prin C. pr. Dumitru Soare-Răzoare, iar în limba maghiară de păr. Sallak I.-Sînpetru.

Pe marginea acestor referate, s-au purtat discuţii din partea Cuc. preoţi Apostolescu, Bercu, Năstase, Herman, Hovvold, Lorand, Kun Arpad ş. a. Din toate discuţiile s-a desprins hotărîrea fierbinte a deserventilor de culte din acel Protopopiat, întru sprijinirea tuturor hotărîrilor luate în Congresul Mondial al păcii dela Helsinki.

In ceeace priveşte activitatea social-economică, pe care toţi preoţii noştrii şi alţi deserventi de culte, o depun în cadrul parohiilor, s-a scos în evidenţă concursul nelimitat, pe care cultele, l-au acordat marilor lucrări ce se execută pe şantierul canalului Zau-Budeşti. Această lucrare va reda agriculturii imense suprafeţe de teren pentru cultivarea plantelor furajere.

Toată această activitate de sprijinire efectivă a acţiunilor social-economice, din partea preoţimii, a fost şi este bine apreciată din partea Sfatului Popular al Raionului Sărmaş, care prin adresa sa nr. 4751/955, a adus elogii bine meritate C. pr. Napeu N., Bărbulescu Ilarion, Soare D., Grama I., Biriş Ambroziu, Bercu I. Horia strate, Pop Florentin ş. a., care s-au distins în munca de sprijinire a acestei mari lucrări de interes obştesc.

Preoţii dela Sărmaş în frunte cu P. C, Prot. Ifrim Bordea, precum şi deserventii celorlalte culte, sînt hotăriţi şi în viitor, să fie îndrumători duhovniceşti tot mai devotaţi în mijlocul poporului dreptcredincios şi cetăţeni conştienţi ai scumpei noastre Patrii, Republica Populară Romînă.

Ioan Vlad
consilier mitropolitan

Rectificare

In Telegraful Romîn nr. 17—18 din 1 mai, 1955 pag. 4 „Indrumări pentru oficiile parohiale", s-au strecurat unele greşeli, de numere: 1) La Lista de pontaj. Săptămîna de lucru nu este dela 22 pînă la 29 oct. cum a apărut, ci dela 22—27 octombrie, cum este şi normal, ceeace reiese şi din corpul listei de pontaj.

Sub fiecare zi a săptămînii se înţeleg orele de lucru. 2) In statul de plată. S-a scris săpt. dela 20—27 oct. corect este dela 22—27 oct. în loc de zile lucrate, se va înţelege ore lucrate, după cum se vede dealtfel din corpul statului pe plată, Lei 1,68 salar pe oră, înmulţit cu 58 ore lucrate. Total lei 97,44 din care se scade 2% impozit lei 1,95 rămîn de plată lei 95,49.

Cuc. preoţi să facă corecturile necesare în notiţele lor.

Preotul Ioan Velţan
Cons

Temeiuri ale prieteniei romîno-sovietice

Urmare din pag. 1

organizaţie de stat, voevozii, cnejii, „aproape toate aşezămintele noastre vechi sînt sau de origine slavă sau posedă, pe lîngă puţinele elemente moştenite dela romani, o sumă însemnată de elemente slave. „Un studiu temeinic al tuturor acestor instituţiuni vechi romîneşti — continuă slavistul nostru — nu se poate face fără o cunoştinţă suficientă a antichităţilor slave". [pp].

Păşind mai departe pe făgaşul aceleiaşi orientări juste, Ioan Bogdan adaugă următoarele: „Popoarele nu sînt numai ceea ce sînt în prezent, ci şi ceea ce au fost în trecut. Dacă civilizaţia noastră a fost în parte slavonă, ea este şi astăzi tot aşa, căci masele poporului nostru nu s-au schimbat cum s-au schimbat clasele bogate şi culte ale societăţii. Datoria noastră a oamenilor de ştiinţă este de a prezenta civilizaţia trecută cum a fost în realitate. Numai în chipul acesta ne vom putea explica pentru ce am ajuns astăzi acolo unde sîntem" [p. 10].

Dar influienţa slavă, arată Ioan Bogdan, *nu* înseamnă lipsa de originalitate a poporului romîn şi nici lipsa meritelor sale istorice.

De aceea, Ioan Bogdan „a luptat cu convingere ca poporul romîn şi popoarele slave vecine *să se cunoască şi să se apropie între ele*". [p. 15].

Ridicîndu-se împotriva şovinismului, Ioan Bogdan dă următoarele îndemnuri, care îşi păstrează pînă azi actualitatea: „Îmbuibaţi de ideile şcolii şoviniste exagerate, noi ne credem superiori tuturor popoarelor ce ne înconjoară..., pe simplul motiv că originea noastră e mai nobilă decît a lor,. Această concepţie greşită şi periculoasă în urmările ei trebue să facă loc unei concepţii reale a situaţiei noastre în concertul popoarelor înconjurătoare". [p. 16].

Apoi, slavistul nostru adaugă: „Să nu ne închidem între pereţii unui şovinism strîmt, care ne face să ne înşelăm asupra forţelor noastre reale, ci să căutăm a fi în curent cu tot ce se petrece în jurul nostru, să studiem pe toţi vecinii noştri, să ne ţinem pas la pas cu dînşii şi să nu ne fie ruşine a lua dela ei ce este bun, cum nici lor nu le-a fost ruşine să ia dela noi ce le-a plăcut". [p. 16].

Cît priveşte relaţiile romîno-ruse Ioan Bogdan a spus următoarele cu vinte profetice: „E de prisos să amintesc cît de folositoare ne-ar fi cunoştinţa mai aprofundată a celuilalt vecin puternic, care a avut şi poate să aibă încă o influienţă decisivă asupra soartei noastre". [p. 16].

C. S.

7 Noiembrie

Urmare din pag. 1

U. R. S. S., adîncirea legăturilor dintre Uniunea Sovietică şi India, rezolvarea problemei austriace, încetarea războiului din Indochina, reluarea legăturilor diplomatice dintre R. F. Germană şi Uniunea Sovietică, prelungirea tratatului Sovieto-finlandez, rezultatele Conferinţei dela Geneva a şefilor guvernelor celor patru mari puteri, apropierea punctelor de vedere în ce priveşte dezarmarea şi armele atomice etc., sînt tot atîtea succese ale politicii de pace a Uniunii Sovietice, succese care au creat în lume climatul buneiînţelegeri şi buneivoinţe necesar stabilirii unei păci trainice. Popoarele privesc acum cu încredere spre viitor.

După glorioasa pildă a Uniunii Sovietice şi cu ajutorul ei multilateral şi desinteresat, se desvoltă şi ţările de democraţie populară, care construesc cu succes socialismul. Ele se caracterizează printr-un avînt constructiv nestăvilit, marcînd progrese deosebite în industrie, agricultură, cultură etc. Pe zi ce trece lagărul socialismului, democraţiei şi păcii se întăreşte, căci forţele lui creatoare sînt în necontenită desvoltare.

Dacă ţările democraţiei populare îşi construesc o viaţă mai bună pe calea deschisă de Revoluţia din Octombrie, oamenii muncii din ţările capitaliste îşi înteţesc lupta pentru pace, pîine şi progres, şi popoarele coloniale şi dependente îşi intensifică lupta pentru independenţă naţională, pentru autoguvernare, pentru eliberarea din robie. Astfel că în lupta pentru libertate, pace şi o viaţă mai bună sînt angajaţi toţi oamenii muncii din lume: ei luptă cu încrederea că idealurile omenirii vor deveni realitate pretutindeni.

7 Noiembrie este sărbătoarea marilor biruinţi ale socialismului, democraţiei şi păcii, ziua trecerii în revistă a marilor biruinţi ale oamenilor muncii. Sub flamura Revoluţiei din Octombrie popoarele păşesc înainte spre pace, spre zările unei vieţi fericite. Biruinţa lor este sigură, pentrucă acesta este mersul istoriei.

Oficiale-Administrative

Mişcare de personal

1. Temei 6279/1955. Preotul Nicolae Puia a fost încadrat la parohia Alba-Iulia-Centru, pe 1 IX 1955.

2. Temei 6571/955. Preotul pensionar Dionisie Petrişor dela parohia Micfălău, prot. Sf. Gheorghe, a fost transferat pe 1 VIII 1955 la parohia Satu-Nou, din raionul Stalin.

3. Temei 6691/955. Preotul nouhirotonit Ioan Pucheanu, a fost numit pe data de 1 IX 1955. la parohia Ţigmandru cu filia Măgheruş din raionul Sighişoara.

D E C E S

Temei 6018/1955. Preotul pensionar Valeriu Cozma din parohia Iacobeni. raionul Agnita, a decedat în ziua de 20 VIII 1955, avînd vîrsta de 81 ani.

Sibiu, 5 X 1955.

Consiliul arhiepiscopesc

† Prot. Stavr. Vasile Stoicanea

In ziua de 7 august a. c. a încetat din viaţă, la Vlădeni, prot. stavr. Vasile Stoicanea.

Născut în 26 febr. 1898 în com. Şona-Făgăraş, a urmat cursurile liceului din Năsăud, apoi facultatea de litere din Cluj şi Teologia la Sibiu.

Marea dragoste faţă de Hristos l-a condus paşii spre preoţie unde a dovedit alese însuşiri duhovniceşti.

Păstorind turma credincioşilor din com. Şona, Şercaia, Zărneşti şi Vlădeni, a slujit neîncetat la Altarul Domnului pînă în ultima clipă a vieţii sale. A stat 35 de ani în faţă Sf. Jertfelnic, ca un iconom al lui Dumnezeu şi ca un păzitor al voii Sale pentru credincioşi, cărora le-a dăruit rodul aleselor sale însuşiri, de slujitor devotat al Bisericei şi cărturar.

A pus suflet şi zel personal şi patriotic în toate însărcinările pe care le-a primit, ca protopop la Şercaia şi la Zîrneşti, din 1924—1949 şi prin alesele sale însuşiri, a corespuns întru totul treptelor la care a fost înălţat. Pentru munca depusă a fost hirotesit întru protopresbiter şi a primit distincţia de stavrofor la 8 nov. 1947. Mărturie a rodnicei sale activităţi, ne stau predicile publicate, care au sporit luminarea minţii, îmbunătăţirea inimii şi îmbărbătarea voinţei tuturor acelora care au rîvnit să păşească pe urmele înaintaşilor Bisericii noastre.

In ziua de 9 august a. c. ora 14 a avut loc slujba prohodirii la Şona-Făgăraş care a fost săvîrşită cu toată solemnitatea cuvenită, de un sobor de nouă preoţi. După oficierea slujbei în biserică au fost rostite cuvîntările, toate oglindind, prin cuvinte bogate în conţinut şi pline de luminos adevăr viaţa şi activitatea prot. V. Stoicanea, care s-a dovedit în toate zilele vieţii sale călăuzit de un adevărat program de muncă şi de un nedesmînţit legămînt de credinţă faţă de Biserică.

Au luat cuvîntul: Pr. Victor Laurenţiu secretar, prot. stavr. Nicolae Stinghe, Pr. Ioan Comşa-Făgăraş şi pr. Ioan Novac din Şona.

Solemnitatea înmormîntării luînd sfîrşit, sicriul cu trupul neînsufleţit al prot. V. Stoicanea purtat pe braţele preoţilor a fost aşezat în locul de veşnică odihnă. Veşnică să-i fie pomenirea!

Pr. Nicolae Birsan

† Pr. M. Mărușca

Fiu de învăţător confesional, născut în 1901 la Brusturi (Bihor), a urmat şcoala pedagogică în Cluj şi Academia teologică în Oradea. A fost învăţător în Săcădate şi preot în Făncica, Chiribiş, Feneriş. Honorog şi Tinca. A construit două case parohiale şi a fost un preot vrednic.

La înmormîntare — în 11 iulie, au luat cuvîntul: I. P. C. Ic. stavr, Gh. Coman, P. C. prot. Gr. Chişiu, I. P. C. Ic. stavr. N. Păcală şi A. Lupşa.

Dumnezeu să-l odihnească cu dreptii!

Redactor: Profesor Dr. NICOLAE MLADIN.

Editura şi Tiparul Tipografiei „Reîntregirea", Sibiu 1269 55
Taxa poştală plătită în numer

ANUL 103 SIBIU, 1 decembrie 1955 Prețul unui ex. 40 bani Nr. 49—50

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU

Telegraful Român

ORGANUL OFICIAL AL ARHIEPISCOPIEI ORTODOXE ROMANE DE ALBA-IULIA ȘI SIBIU
ȘI AL EPISCOPIILOR CLUJ ȘI ORADEA

Abonamentul
pentru parohii cl. I Lei 40; cl. II Lei 30; cl. III Lei 25. Particulari Lei 25. Autorități și străinătate Lei 50. De sprijin Lei 75. Pentru America 10 Dolari.

Articolele și corespondența
se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

Prețul inserțiunilor
un cm.² 60 Bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.
Inserțiunile se adresează ADMINISTRAȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai Nr. 35.

„...Ei toți au strălucit prin curată și statornică mărturisire a credinței ortodoxe și printr-o neînfricată apărare a ei..."

— Festivitățile dela Alba Iulia (21 octombrie 1955), prilejuite de proclamarea canonizării Sfinților Ierarhi și Mărturisitori IOREST și SAVA, a Cuvioșilor Mărturisitori VISARION SARAI și SOFRONIE DELA CIOARA și a Sfîntului Mucenic OPREA din Sălișteа Sibiului —

Cu gîndul la cele trecute vremi

Multe și grele au fost pătimirile îndurate de binecredinciosul popor romîn din Ardeal, pentru credința sa strămoșească, în veacurile de volbură XVII și XVIII. Întîi principii calvini, apoi Habsburgii dela Viena în alianță cu iezuiții, s-au prăpăstuit asupra înaintașilor noștri, cu intenția de a sparge unitatea lor sufletească — bisericească și națională — pentru ca dezbinîndu-i să-i poată exploata și înrobi mai ușor.

Împotriva silniciilor la care erau supuși de asupritorii lor vremelnici, Romînii ortodocși ardeleni s-au ridicat cu mic cu mare, „dela vlădică pînă la opincă", — cum spune zicala. Statornicia lor în credință au plătit-o adeseori cu prețul libertății personale și unii, chiar cu jertfa vieții.

Între aceștia, la loc de frunte, se situează vrednicii de pomenire vlădicii Ilie Iorest și Sava Brancovici, care au păstorit în scaunul Mitropoliei Ardealului, la Alba-Iulia, întîiul între anii 1640 și 1643, iar al doilea între anii 1656 și 1683, Amîndoi au pătimit pentru credința lor chinurile mărturisitorilor, la care i-au supus stăpînitorii calvini ai Ardealului de-atunci.

Alături de ei, se înșiruiesc vajnicii luptători pentru apărarea credinței ortodoxe împotriva silniciilor stăpînitorilor catolici ai Ardealului din veacul XVIII: ieromonahii Visarion Sarai și Sofronie dela Cioara de lîngă Orăștie, și țăranul credincios Oprea Miclăuș din Sălișteа Sibiului.

Căutînd la viața și pătimirile lor, Sfîntul Sinod al Bisericii Ortodoxe Romîne a găsit că este cu dreptate — încă în 28 februarie 1950 — să fie ridicați toți cinci la cinstirea cea cuvenită unor mucenici mărturisitori ai dreptei credințe creștine ortodoxe.

S-au făcut apoi, după rînduială, temeinice și amănunțite cercetări asupra vieții și pătimirii lor și s-a dovedit fără putință de împotrivire că ei toți au strălucit prin curată și statornică mărturisire a credinței ortodoxe și printr-o neînfricată apărare a ei pînă la jertfirea vieții. Ținînd seamă, apoi, de faptul că obștea dreptcredincioșilor creștini din țara Ardealului înconjoară cu evlavie pomenirea lor, Sf. Sinod al Bisericii noastre, la 10 octombrie 1955 — de față fiind și reprezentanții Bisericilor ortodoxe surori — a hotărît, de Duhul Sfînt purtați fiind, ca cei cinci mărturisitori și pătimitori pomeniți *„să se numere cu Sfinții și să se cinstească după toată pravila ca Sfinți Mărturisitori și Mucenici,* în tot cuprinsul Bisericii noastre din Transilvania după numele fiecăruia, precum se arată: Sfîntul Ierarh și Mărturisitor IOREST, Mitropolitul Ardealului, Sfîntul Ierarh și Mărturisitor SAVA, Mitropolitul Ardealului, Cuviosul Mărturisitor VISARION SARAI, Cuviosul Mărturisitor SOFRONIE DELA CIOARA și Sfîntul Mucenic OPREA din Sălișteа Sibiului".

Intreita sărbătoare

Pentru proclamarea solemnă a canonizării lor, a fost aleasă ziua de 21 octombrie 1955. Inalt Prea Sfințitul Mitropolit VASILE al Banatului a fost încredințat de Sf. Sinod să săvîrșească această proclamare, după rînduiala mai înainte stabilită, în Catedrala Reîntregirii bisericești din Alba-Iulia, împreună cu un sobor arhieresc alcătuit din toți Ierarhii aflători în cuprinsul Mitropoliei Ardealului și al Mitropoliei Banatului. Tot odată se aniversa împlinirea a 7 ani dela Reîntregirea Bisericii Ortodoxe din Transilvania și 70 de ani de cînd Biserica noastră a devenit autocefală.

Proclamarea canonizării

Sfinților Mucenici și Mărturisitori pomeniți a fost săvîrșită cu toată solemnitatea cuvenită.

In spre seara zilei de 20 oct., s-a făcut Vecernia cu Privegherea și înconjurarea bisericii catedrale cu icoanele Sfinților Mucenici și Mărturisitori.

La 21 oct., dimineața, s-a săvîrșit Sfînta Liturghie arhierească, de către un sobor măreț alcătuit din I. P. S. Mitropolit *Vasile* al Banatului înconjurat de P. S. Lor Episcopii *Andrei* al Aradului, *Nicolae* al Clujului, *Valerian* al Oradiei, *Policarp* Morușca, *Teodor* Scorobeț, *Veniamin* Nistor, *Emilian* Antal, precum și de 10 preoți și 4 diaconi, în frunte cu P. C. Vicari Traian *Belașcu* (Sibiu), Gh. *Liția* (Arad) și Arhim. Augustin *Paul* (Oradea).

In cadrele Sfintei Liturghii arhierești, au fost sfințite cele două prototipuri ale icoanelor Sfinților Mucenici și Mărturisitori ai Ortodoxiei ardelene și s-a citit de către I. P. S. Mitropolit Vasile al Banatului „TOMOS"-ul sinodal de canonizare, Icoanele, așezate pe o masă în mijlocul bisericii, au fost sărutate apoi de către Prea Sfințiți Ierarhi și de toți credincioșii aflători la praznic.

La Priceasnă, P. C. Ieromonah *Dr. Nicolae Mladin*, profesor la Institutul Teologic Universitar din Sibiu, a făcut, într-o predică pătrunzătoare, elogiul Sfinților Mucenici și Mărturisitori ai Ortodoxiei ardelene. (Textul predicii, îl reproducem separat în cuprinsul acestui număr).

La sfîrșitul Sf. Liturghii, a luat cuvîntul P. C. Prot. stavr. *Traian Belașcu*, vicarul Mitropoliei Ardealului, care a vorbit despre aniversarea împlinirii a 7 ani dela Reîntregirea Bisericii Ortodoxe Romîne din Ardeal, stăruind asupra trăiniciei de neclintit a acestui act epocal. (Textul cuvîntării apare în acest număr).

Indată după aceea, Prea Sfințitul Episcop *Nicolae Colan* al Vadului, Feleacului și Clujului, a vorbit documentat și cald despre însemnătatea aniversării a 70 de ani de cînd Biserica Ortodoxă Romînă și-a dobîndit autocefalia. (Cuvîntarea P. S. Sale apare în acest număr).

La solemnități au participat:

Din partea Sfîntului Sinod și a Prea Fericitului Patriarh Justinian: P. S. Episcop *Antim* al Buzăului și P. C, Pr. Prof. *Ene Braniște* dela Institutul Teologic Universitar din București (delegat cu îndeplinirea ritualului și cîntarea bisericească);

(Continuare în pag. 2)

Din partea Ministerului Cultelor: Dl director *Marin Sulică*, Dl Inspector general *Florin Boboşca* şi Dnii Imputerniciţi ai Regiunilor Cluj, Stalin şi Hunedoara.

Din partea Organelor Puterii de Stat: Dnii Dumitru Dejeu, Preşedintele Sfatului Popular al Regiunii Hunedoara, Grigorie Mureşan, Preşedintele Sfatului Popular al Raionului Alba-Iulia, Pavel Stoe, Preşedintele Sfatului Popular al oraşului Alba-Iulia, însoţiţi de număroşi colaboratori ai lor;

Din partea Eparhiilor:

SIBIU: P. C. Vicar *Traian Belaşcu*, P. C. Consilieri D. Ciuchendea, I. Velţan şi I. Vlad, P. C. Secretar arhiepiscopesc D. Călugăr, P. C. Inspector eparhial I. Nicoară ş. a.; toţi profesorii Institutului Teologic Universitar, în frunte cu P. C. pro-rector S. Cîndea şi un grup restrîns de studenţi în teologie;

P. C. Protopopi de Raion: Aurel Radu (Sibiu), Victor Negrea (Alba-Iulia), Ioan Besoiu (Sebeş) ş. a. însoţiţi de zeci de preoţi-parohi;

TIMIŞOARA: P. C. Vicar *Gh. Cotoşman*, şi P. C. Consilieri Marcu Bănescu şi Iacob Creţiu;

ARAD: I. P. C. Vicar *Gh. Liţiu*, P. Cuc. Cons. Cornel Oros şi P. C. Pr. Il. V. Felea;

CLUJ: I. P. C. Vicar *Sabin Truţia*, P. C. Consilier I. Moldovan, P. C. Inspector eparhial I. Buiu, P. C. Prof. I. Ienciu. P. C. Preoţi-parohi din Cluj D. Glodeanu, E. Mureşan şi I. Rujdea, P. C. Prot. A. Caian (Turda] şi dl Al. Hotiu, membru în Adunarea Eparhială;

ORADEA: I. P. C. Arhim. Vicar *Augustin Paul*, P. C. Consilier Carol Pop, P. C. Secretar Paul Madincea şi P. C. Pr. Andrei Lupşa.

In mulţimea de credincioşi care umpleau sf. biserică, se puteau vedea închinători de toate vîrstele şi de toate stările.

Răspunsurile liturgice au fost date de Corul Catedralei Reîntregirii bisericeşti, dirijat de dl Ioan Pancu, — precum şi de vieţuitorii Mînăstirii (pentru părţile speciale ale ritualului proclamării canonizării].

In aceeaşi ordine ca şi la sosire, cortegiul Prea Sfinţiţilor Ierarhi s-a îndreptat apoi spre stăreţie, precedat de preoţii şi diaconii slujitori, în odăjdii, şi însoţit de mulţimea credincioşilor.

La orele 14, a avut loc o agapă frăţească, în cursul căreia au luat cuvîntul; P. C. Prot. Stavr. *Victor Negrea*, protopopul raionului Alba Iulia, care a mulţumit pentru desfătatul praznic din acea zi, şi Prea Sfinţitul Episcop *Valerian* al Oradiei, care a evocat sprijinul primit de Romînii ortodocşi din Ardeal, în cursul luptelor lor pentru apărarea credinţei, din partea Rusiei, şi a toastat pentru prietenia romîno-sovietică, pentru prietenia între popoare şi pentru pacea a toată lumea.

In după-amiaza aceleiaşi zile, participanţii la praznicul întreit care s-a desfăşurat la Alba Iulia, au părăsit oraşul, — rămînînd ca ritualul prevăzut pentru restul zilei şi pentru ziua următoare, să fie îndeplinit de slujitorii Catedralei Reîntregirii bisericeşti, în frunte cu P. Sf. Episcopi Policarp şi Veniamin.

* * *

Solemnităţile cari s'au desfăşurat în 21 oct. 1955 la Alba Iulia, pentru proclamarea canonizării Sfinţilor Mucenici şi Mărturisitori pomeniţi şi pentru aniversarea a 7 ani dela înfăptuirea Reîntregirii bisericeşti a Romînilor ardeleni şi a 70 de ani de cînd Biserica Ortodoxă a devenit de sine stătătoare (autocefală), au contribuit la înălţarea prestigiului sfintei instituţii pe care o slujim.

Clerul şi credincioşii ortodocşi romîni din Ardeal, sînt profund recunoscători Sfîntului Sinod şi Preşedintelui său, Prea Fericitul Părinte Patriarh JUSTINIAN, precum şi înaltei ocîrmuiri a Republicii noastre, pentru bunăvoinţa şi silinţa cu care au înlesnit desfăşurarea la nivelul cuvenit a praznicului dela Alba-Iulia.

Acest praznic ne va fi un stimulent preţios în strădaniile noastre devotate de slujire a Sfintei noastre Biserici, de întărire a Patriei noastre scumpe şi de apărare a păcii.

Cronicar

TOMOS

PENTRU CANONIZAREA SFINŢILOR ILIE IOREST, SAVA BRANCOVICI, VISARION SARAI, SOFRONIE DELA CIOARA ŞI OPREA MICLĂUŞ

† *JUSTINIAN*

DIN MILA LUI DUMNEZEU PATRIARH AL ROMÎNIEI, LOCŢIITOR AL CEZAREEI CAPADOCHIEI, MITROPOLIT AL UNGRO-VLAHIEI ŞI ARHIEPISCOP AL BUCUREŞTILOR,

Prea iubitului cler şi dreptcredincioşilor creştini din cuprinsul Patriarhiei Romîne, har şi milă de la Dumnezeu, Părintele nostru cel din ceruri, iar de la Noi patriarhiceşti binecuvîntări.

„Credincios este Domnul întru toate cuvintele Sale şi sfînt întru toate lucrările Sale" — spune Psalmistul (ps. 144, 14), căci „adevărul este temelia cuvintelor Sale şi toată hotărîrea judecăţilor Sale e veşnică" (ps. 118, 150).

In dreptatea lui Dumnezeu şi-au pus nădejdea toţi cei prigoniţi pentru dreptate şi în sfînta Sa putere izbăvitoare, toţi cei ce au iubit adevărul. Cu dreptate a smerit Domnul pe păcătoşii prigonitori ai celor drepţi, iar pe cei smeriţi i-a înălţat (ps. 146, 6; Mt 23, 12; Luca 18, 14). Şi iarăşi, cu nebiruita putere a sfintei Sale dreptăţi a ridicat Domnul din poporul Său mărturii ale adevărului cuvintelor Sale şi ale dragostei Sale care niciodată nu cade.

Ca stîlpii de foc pe calea întunecată a rătăcirilor prin pustie, mărturiile acestea au însemnat în veac căi de lumină şi de izbăvire neamului omenesc. De la o margine la alta a pămîntului cuvîntul lui Dumnezeu s-a vestit prin aleşii Săi şi nu odată această vestire a fost pecetluită cu mucenicia celor pe care nici moartea nu i-a putut despărţi de Domnul.

Mulţimea mărturisitorilor şi mucenicilor a sfinţit pămîntul — zice Sf. Vasile cel Mare, iar inimile lor s-au făcut altare de jertfă bine primită înaintea lui Dumnezeu, adaugă Sf. Grigorie Dialogul. Ei au răstignit cele ale lumii în inimile lor şi s-au răstignit pentru lume, bînd paharul lui Hristos, — cum spune Sfîntul Ioan Damaschin, — pentru El şi pentru noi toţi.

Tăria cu care au mărturisit pe Hristos şi năpraznica lor trecere din viaţa aceasta, le-a ridicat altare de piatră pretutindeni şi netrecătoare mărturii de evlavie în sufletele tuturor credincioşilor. Căci şi atunci cînd rămăşiţele lor pămînteşti n-au putut fi găsite, trimis-a Domnul Cuvîntul Său şi scoţîndu-i din morminte (ps. 106- 20), i-a adus mai vii în mijlocul Bisericii, pentru că prin moarte se născuseră la viaţa cea fără de moarte.

Mărturii ale adevărului credinţei şi străji ale sufletelor noastre pline de rîvna mîntuirii, pomenirea mărturisitorilor şi mucenicilor s-a făcut întotdeauna cu Sfinţii, iar cinstirea lor întru nimic nu s-a împuţinat pînă astăzi.

La ceata mucenicilor din zilele dintîi ale Bisericii, s-au adăugat mereu alţi mucenici, după încercările la care a fost supusă credinţa ortodoxă, fie de către păgîni şi eretici mai vechi, fie de către urzitorii de rătăciri din veacurile de mijloc, ori de către urmaşii lor.

Crugul vremii n-a scutit odinioară nici Biserica noastră de atari încercări. Şi dacă ele au fost numeroase în vechime şi în timpul stăpînirii otomane, apoi cu nimic n-au fost mai puţine cele din partea urgiei ereticeşti a stăpînitorilor de altă dată ai Transilvaniei.

Pe cînd domneau cu silnicie peste o parte din pămîntul strămoşesc al fiilor Bisericii noastre, aceşti stăpînitori s-au străduit din toate puterile să ajungă stăpîni şi peste sufletele ortodoxe.

La mare strîmtorare ajunsese poporul romîn dreptcredincios din întreaga ţară a Ardealului. Se sculaseră asupra lui vrăjmaşi văzuţi şi nevăzuţi şi, în chip că ar vesti pe Hristos, ei vesteau numele celor rătăciţi de la dreapta credinţă.

Dar cei ce ştiau că Domnul nu i-a chemat numai pe Sfinţii Săi Apostoli şi Ucenici să-I fie Lui mărturie pînă la marginile pămîntului (Fapte 1, 8), ci şi pe toţi credincioşii şi slujitorii Bisericii din orice vreme (Mt- 10, 32), n-au stat la îndoială ca să urmeze sfînta chemare a Mîntuitorului. Cu liniştea şi cu puterea pe care le-a dat-o credinţa cea adevărată, şi cu preţul vieţii lor, s-au împotrivit celor ce voiau să le strice dreapta credinţă şi au rămas neclintiţi în mărturisirea ei pînă la moarte.

Tăria conştiinţei credincioşilor şi păstorilor Bisericii Ortodoxe din Ardeal a avut un sprijin de mare preţ în încredinţarea că Biserica este numai a lui Dumnezeu şi a poporului, şi că în sînul ei clerul şi credincioşii alcătuiesc o unitate de nedespărţit.

Alt sprijin care nu i-a lipsit conştiinţei ortodoxe în vremea acestor încercări, a fost dragostea Bisericii Ortodoxe din Ţările Romîne, apoi a Bisericilor pravoslavnice Rusă şi Sîrbă, precum şi a scaunelor patriarhiceşti din Răsărit, în frunte cu scaunul ecumenic de la Constantinopol.

ştiind apoi că „statornicia îi face pe mucenici" şi cunoscînd evlavia cu care îi înconjură obştea dreptcredincioşilor creştini din ţara Ardealului, ca pe nişte adevăraţi Sfinţi Mucenici, — şi chemînd puterea Celui Prea Inalt întru ajutorul nostru, plăcut-a Sfîntului Duh şi nouă să

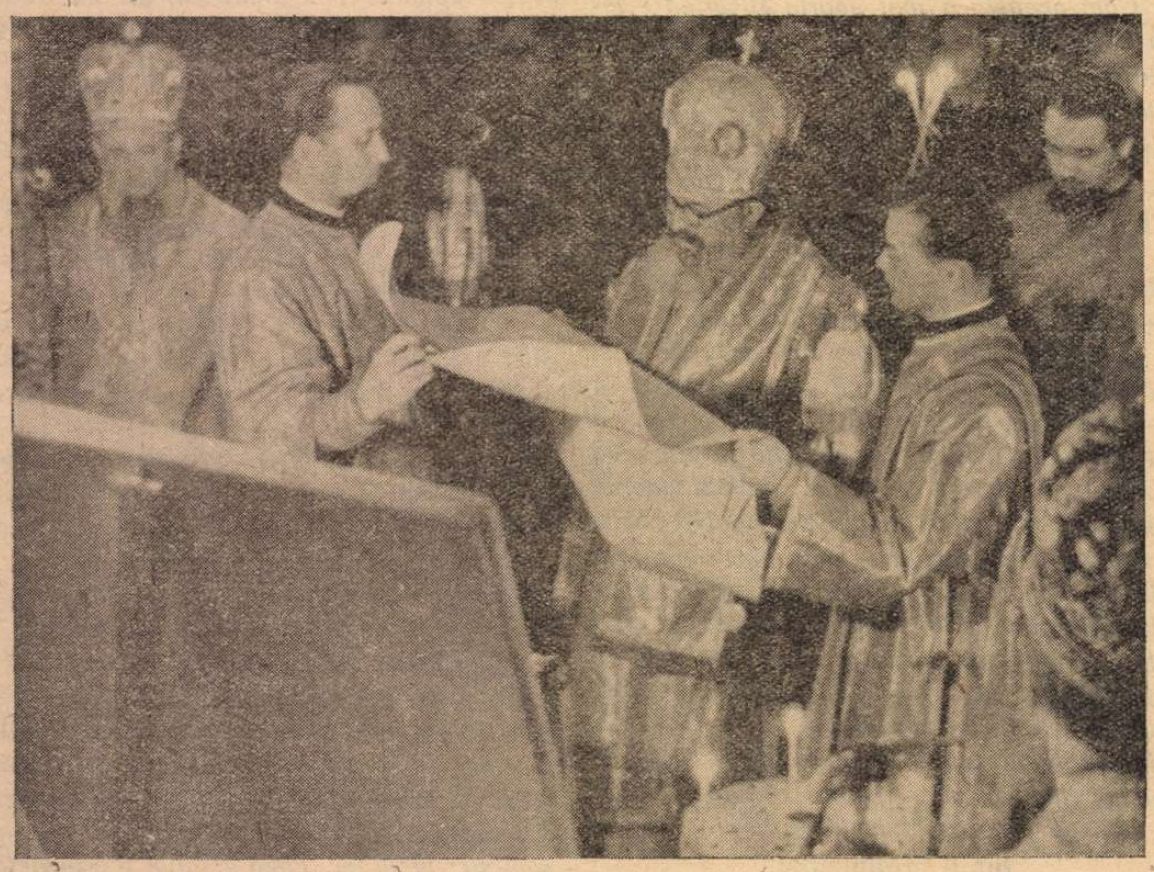

I. P. Sf. Mitropolit Vasile al Banatului citeşte TOMOS-ul sinodal pentru proclamarea canonizării Sfinţilor romîni ardeleni

Cu Hristos în inimile lor şi cu dragostea celor de aceeaşi Lege, credincioşii şi păstorii Bisericii Ortodoxe Ardelene au înfruntat viforul ispitelor şi al prigoanelor, pecetluind cu suferinţele mărturisitorilor şi cu sîngele mucenicilor lor, adevărul credinţei întru care au vieţuit şi s-au mîntuit părinţii şi strămoşii lor.

Din numărul cel mare al acestor mărturisitori şi mucenici, evlavia credincioşilor şi mîna Domnului a ridicat din vreme deasupra vremii şi la o cinstire tot mai vrednică de faptele lor, pe fericiţii întru adormire Vlădicii Ilie Iorest şi Sava Brancovici, care au păstorit în scaunul Mitropoliei din Alba Iulia, — întîiul între anii 1640 şi 1643, iar al doilea între anii 1656 şi 1683 — pătimind pentru credinţa lor chinurile mărturisitorilor, la care i-au supus stăpînii calvini ai Ardealului de atunci, apoi pe vajnicii luptători pentru apărarea credinţei ortodoxe, împotriva silniciilor stăpînilor catolici ai Ardealului din veacul al XVIII-la, pe numele lor: Oprea Miclăuş, ţăran din satul Sălişte-Sibiu, care a îndurat moarte pentru dreapta credinţă, şi pe ieromonahii Visarion din Sarai şi Sofronie din satul Cioara de lîngă Orăştie, suferind amîndoi chinurile mărturisitorilor.

Sfîntul nostru Sinod, la 28 de zile ale lunii februarie din anul mîntuirii 1950, căutînd la viaţa şi pătimirile lor, a găsit că este cu dreptate să fie ridicaţi la cinstirea cea după cuviinţă mărturisitorii şi mucenicii mai înainte pomeniţi.

Drept aceea, făcîndu-se după rînduială temeinice şi amănunţite cercetări asupra vieţii şi pătimirii lor, şi dovedindu-se fără putinţă de împotrivire, că ei toţi au strălucit prin curată şi statornică mărturisire a credinţei ortodoxe şi printr-o neînfricată apărare a ei pînă la jertfirea vieţii; bine

HOTĂRÎM

ca de acum înainte, Părinţii noştri Ierarhi Iorest şi Sava, cari au îndurat chinurile Mucenicilor, mărturisind dreapta credinţă, împreună cu smeriţii între ieromonahi Visarion şi Sofronie, cari au surpat cu virtutea şi cu pătimirile lor puterea vrăjmaşilor Ortodoxiei, şi împreună cu dreptcredincioasul creştin Oprea, care a precetluit cu moartea statornicia lui în credinţa părinţilor noştri, să se numere cu Sfinţii şi să se cinstească după toată pravila ca Sfinţi Mărturisitori şi Mucenici, în tot cuprinsul Bisericii noastre din Transilvania, după numele fiecăruia, precum se arată: Sfîntul Ierarh şi Mărturisitor Iorest, Mitropolitul Ardealului, Sfîntul Ierarh şi Mărturisitor Sava, Mitropolitul Ardealului, Cuviosul Mărturisitor Visarion Sarai, Cuviosul Mărturisitor Sofronie de la Cioara şi Sfîntul Mucenic Oprea din Săliştea Sibiului.

Drept zi de prăznuire a Sfinţilor Mărturisitori şi Mucenici ai Ortodoxiei ardelene, aşezăm ziua de 24 ale lunii aprilie, pentru Sfinţii Ierarhi Iorest şi Sava, şi ziua de 21 ale lunii octombrie, pentru Cuvioşii Mărturisitori Visarion Sarai, Sofronie dela Cioara şi Mucenicul Oprea din Săliştea, şi orînduim ca numele lor să fie trecute în Sinaxar şi în calendarul bisericesc la zilele arătate.

De asemenea orînduim ca vieţile, slujbele şi icoanele Sfinţilor pomeniţi, cari au fost întocmite şi aprobate din vreme de către Sfîntul Sinod să se tipărească aparte şi să fie primite cu toată evlavia de către dreptcredincioşii creştini.

Incă mai hotărîm şi aceea, ca icoanele Sfinţilor pomeniţi să fie aşezate la loc potrivit, împreună cu ale celorlalţi Sfinţi, în toate bisericile ce se vor zugrăvi de acum înainte în ţinuturile ardeleneşti.

Iar ca evlavia în sfintele locaşuri de închinare să fie sporită şi prin chemarea şi lucrarea acestor noi Sfinţi, rînduim ca de acum înainte bisericile care ar voi, să-şi poată lua hramul oricăruia dintre Sfinţii pomeniţi, şi totodată, ca la hramul de acum al bisericii Catedrale din Alba Iulia, al bisericii din Săliştе, al mînăstirii din Cioara şi al schitului din Foltea-Săliştе, să se adauge şi acela al Sfinţilor Mărturisitori şi Mucenici ai Ortodoxiei ardelene.

Pentru deplina statornicire a celor pe cari le-am orînduit în chip sinodal şi canonic, am întocmit şi, cu semnăturile Noastre, întărim în acelaşi chip, actul de faţă, ca Tomos de canonizare, adică de aşezare în rîndul Sfinţitor a celor mai sus însemnaţi cu numele lor, şi spre slava lui Dumnezeu, îi aducem la cunoştinţa dreptmăritorilor credincioşi şi păstori din cuprinsul Bisericii Ortodoxe Romîne.

Şi ca semn de bucurie frăţească întru Hristos şi ca mărturie a dragostei şi a legăturii dintre Bisericile Ortodoxe surori, s-au aflat de faţă la această orînduire: Prea Fericitul Chiril, Patriarhul Bulgariei; Inalt Prea Sfinţitul Athenagora, Mitropolitul Tiatirelor, din partea Patriarhiei Ecumenice, şi Inalt Prea Sfinţitul Grigorie, Mitropolitul Leningradului şi Novgorodului, din partea Patriarhiei Moscovei şi a toată Rusia.

Iar pentru plinirea sărbătorească a sfintei lucrări de care ne-am învrednicit, încredinţăm pe Inalt Prea Sfinţitul Vasile, Mitropolitul Banatului, ca împreună cu un sobor arhieresc alcătuit din toţi Ierarhii aflători în cuprinsul Mitropoliei Ardealului şi a Mitropoliei Banatului, să săvîrşească după toată rînduiala, proclamarea solemnă a canonizării Sfinţilor Mucenici şi Mărturisitori ai dreptei credinţe pomeniţi mai sus, în ziua de 21 octombrie 1955, în Catedrala Reîntregirii din oraşul Alba Iulia.

Dat în Bucureşti, anul mîntuirii 1955, luna octombrie, ziua a zecea.

Preşedintele Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Romîne

† JUSTINIAN
Patriarhul Romîniei

Membrii Sfîntului Sinod:

† SEBASTIAN
Mitropolitul Moldovei şi Sucevei

† FIRMILIAN
Mitropolitul Olteniei

† VASILE
Mitropolitul Banatului

† IOSIF
Episcopul Rîmnicului şi Argeşului

† ANTIM
Episcopul Buzăului

† CHESARIE
Episcopul Dunării de Jos

† TEOFIL
Episcopul Romanului şi Huşilor

† NICOLAE
Episcopul Clujului

† ANDREI
Episcopul Aradului

† VALERIAN
Episcopul Oradiei

† ANTIM TÎRGOVIŞTEANU
Episcop. Vicar Patriarhal

† THEOCTIST BOTOŞĂNEANU
Episcop. Vicar Patriarhal

Delegaţii Bisericilor Ortodoxe surori:

† CHIRIL
Patriarhul Bulgariei

† ATHENAGORA
Mitropolitul Tiatirelor, din partea Patriarhiei Ecumenice

† GRIGORIE
Mitropolitul Leningradului şi Novgorodului, din partea Patriarhiei Moscovei

† SOFRONIE
Mitropolitul Tîrnovei

† PALADIE
Episcopul Volîniei

† IACOB
Episcopul Meletinei

Sfinți reprezentativi ai Ortodoxiei ardelene

Predica P. C. Prof. N. Mladin

I. P. S. Voastră,
P. S. Voastre,
P. C. și C. Părinți,
Iubiți credincioși,

Astăzi tresaltă sufletele noastre de bucurie și se învesmîntă în grai de taină și de luminată prăznuire. Căci mare și negrăită este bucuria acestei prăznuiri pentru tot sufletul romîn credincios din Ardeal și din întreaga țară, care poate grăi în psalmi de laudă, zicînd: Veniți să cîntăm Domnului și să-l preamărim întru sfinții Lui; veniți să vestim între popoare mărirea cu care Domnul a încununat pe alesii săi din sînul poporului romînesc drept credincios; veniți ca împreună cu cetele îngerilor și ale sfinților, să cinstim pe prealuminații mărturisitori și apărători ai dreptei credințe din pămîntul Ardealului și împreună să ne veselim cu prea înaltă veselie duhovnicească!

Cine va putea spune vreo dată în grai omenesc toată bucuria ce ne copleșește ființa, și cine va putea sloveni în cuvinte toată dragostea, toată evlavia ce arde cu vîlvătăi în inimile noastre! Și cine va putea grăi după cuviință despre bucuria Bisericii care-a zămislit suflete de sfinți și a credincioșilor, care au astfel de frați duhovnicești! Căci dacă Biserica noastră cu ierarhii, preoții și credincioșii ei, a învăluit în negrăită dragoste pe marii sfinți ai Bisericii cei de pretutindenea — ca Sf. Nicolae, Sf. Gheorghe, Sf. Antonie, Sf, Vasile cel Mare ș. a. — cu atît mai mult e aprinsă inima noastră în dogorile iubirii cei duhovnicești, astăzi, cînd strălucesc în fața tuturor ca niște făclii nestinse mărturisitorii lui Hristos și ai Sfintei Sale Biserici, vlăstăriți din coapsele Bisericii ortodoxe ardelene, Ierarhii Ilie Iorest și Sava Brancovici, călugării Visarion și Sofronie și țăranul Oprea, care sufletul lor și-au pus pentru legea strămoșească.

De aceea se cuvine ca împreună cu imnele de laudă și cu rugăciunile de cinstire, să împletim și cuvînt de pomenire a virtuților lor, a vredniciilor lor, prin care Domnul și Biserica Sa i-a înălțat în ceata prea luminată a mărturisitorilor dreptei credințe.

Iubiți credincioși

In primul rînd trebue să arătăm că acești sfinți sînt sfinți reprezentativi ai Ortodoxiei ardelene, sfinți cari poartă pecetea duhului Bisericii ortodoxe din Ardeal. Intr-adevăr dintre sfinții, a căror slujbă de canonizare se săvîrșește azi, doi sînt mitropoliți, doi sînt călugări și unul e țăran. Așadar în acești sfinți e întruchipată întreaga Biserică ortodoxă ardeleană, cu ceata ierarhilor și clericilor, cu ceata călugărilor și pustnicilor ei și cu mulțimea credincioșilor ei. Ei nu reprezintă numai cîteva vrednicii personale, crescute cine știe cum, ca din întîmplare, în sînul Bisericii noastre, ei nu sînt mărturisitori izolați ai unei credințe pur personale, ci ei sînt piscuri de sfințenie sprijinite pe umerii uriași ai credinței Bisericii întregi, sînt valuri de lumină din marea tălăzuire a valurilor de credință ce-au umplut veacurile sbuciumate ale istoriei credincioșilor romîni din Ardeal.

De aceea, — ca însăși Biserica pe care o reprezintă — sfinții aceștia nu sînt ierarhi care au clădit în tihnă vrednicii neuitate, sau cugetători cari au urcat pe scări de lumină spre slăvile înțelepciunii cei veșnice, sau flori rare ce poartă în ele mireasma aspră a tăcerilor pustiei, ci ei sînt mitropoliți — cîrmaci ce-și conduc corabia printre vijelii și prăpăstii, sînt călugări — luptători ce conduc Biserica printre năpăstuiri și suferințe, sînt credincioși simpli, ce sufletul lor și-l pun pentru legea strămoșească.

Căci aceasta a fost soarta Bisericii ortodoxe din Ardeal: ca ea să participe sute de ani la cununa de spini și pătimirile lui Hristos, să fie crucificată — cînd de regii catolici ai Ungariei, cînd de principii calvini ai Ardealului, cînd de împărații catolici ai Vienei. Dar aceasta a fost și spre mărirea ei, căci dacă a avut parte de patimile Lui Hristos, avut-a parte și de învierea lui și de biruința Lui. Că în toate aceste pătimiri Biserica lui Hristos a biruit. A biruit, pentrucă puterea ei este Hristos, a biruit pentrucă credincioșii s-au identificat în așa fel cu ea, încît nimeni și nimic nu i-a putut clinti din credincioșia lor față de Biserica lui Hristos, a biruit, pentrucă a fost mereu alături de popor și de năzuințele lui. De aceea toți sfinții ortodoxiei ardelene sînt sfinți ai mărturisirii lui Hristos, sfinți crescuți în vifornițele veacurilor, crini înfloriți între spinii pătimirilor — sfinți ai unei Biserici — care a suferit, a luptat și a biruit. Ei poartă pecetea acestei Biserici, pecetea istoriei ei involburate; ei sînt expresia supremă a duhului ortodoxiei ardelene, duh de luptă pentru adevăr și dreptate, duh de progres, duh de biruință.

Iubiți credincioși,

Dar dacă sfinții ardeleni poartă pecetea Bisericii care i-a format, întrupînd parcă vrednicia întregului popor drept credincios, ei poartă totuși și pecetea caracteristică a fiecăruia și vrednicia personală a fiecăruia. Că nu în zadar i-au socotit credincioșii vrednici să poarte steagul de luptă și biruință al Ortodoxiei și nu în zadar Biserica îi cinstește ca pe niște adevărați mărturisitori ai lui Hristos. Ei n-au pregetat să ia asupra lor toate poverile și suferințele, arătîndu-se a fi la înălțimea încredințării, misiunii ce li s-a dat,, fiecare după chemarea sa, după firea sa și după împrejurările între cari a luptat.

Ilie Iorest și Sava Brancovici au fost mitopoliți artodoxi la Alba-Iulia, cu aproape 300 de ani în urmă, pe vremea cînd principii calvini ai Ardealului căutau să ne treacă la calvinism prin silnicie, prin amăgire și propagandă. Ilie Iorest — născut în Țara Ardealului și crescut la M-rea Putna — și Sava Brancovici — născut la Inău și plămădit duhovnicește la M-rea Cotmeana — amîndoi au fost adevărați conducători ai Bisericii, identificați cu dreapta credință și cu sufletul credincioșilor. Ei au stat lîngă popor, călăuzindu-l pe calea predaniilor strămoșești, socotind că Biserica nu este a stăpînitorilor asupritori ci a poporului asuprit și dosădit. Ei au îndrumat pe preoți să propovăduiască dreapta credință în limba romînă credincioșilor, ferindu-i de orice rătăcire. Ei au căutat și au găsit sprijin întru apărarea Bisericii ortodoxe la voevozii din Moldova și Țara Romînească și la marea împărăție moscovită de la Răsărit. Iar cînd a fost nevoie și-au mărturisit credința răbdînd temniță și lanțuri, chinuri și bătăi pentru legea strămoșească.

De aceea în sfinții Ilie Iorest și Sava Brancovici cinstim pe ierarhii Ardealului, a căror podoabă sînt: înțelepciunea cea duhovnicească, dragostea fără margini față de Hristos, slujirea pînă la jertfă a Bisericii și a turmei drept credincioase, curajul și bărbăția mărturisitorilor.

Ceilalți trei, Visarion, Sofronie și Oprea, s-au ridicat în fruntea credincioșilor în vremea în care Biserica ortodoxă nu era recunoscută de împărăția austriacă și era lipsită de conducători. Inceputul îl face Visarion-călugărul, care apare în 1744 la Dobra venind din părțile Banatului și cinstit de credincioși ca un sfînt, răscolește toate satele de pe Valea Mureșului și din jurul Săliștii. El le spunea credincioșilor să rămînă tari în credința ortodoxă, credința strămoșească și să nu se amestece cu catolicii. Aproape de Sibiu e arestat și dus din temniță în temniță, urma lui se pierde în întunerecul temnițelor austriace. Dar focul credinței ce l-a aprins pretutindeni în inimile credincioșilor n-a mai putut fi stins. Noi luptători se ridică dintre preoți și credincioși, care duc jalbele romînilor ortodoxi pînă la Viena ca să li se facă dreptate. Intre acești luptători mai neînfricat și mai răsbătător se arată țăranul Oprea din Săliște. Acesta călători de mai multe ori la Viena cu jalbele romînilor ortodoxi. El intră în legătură cu ambasadorul Rusiei la Viena și cîștigă sprijinul Rusiei pentru cererile fraților lui. El o spune clar: ori ne lasă să ne ținem legea strămoșească, ori se va strica pacea din țară și romînii or pribegii prin alte ținuturi. Pînă la urmă e prins și Oprea și zilele lui se sting între zidurile temniței dela Kufstein.

Cine însă putea zăgăzui mișcarea poporului credincios, care dela jalbe trece acum la fapte. — In fruntea mișcării apare acum călugărul Sofronie din Cioara, care scăpat din închisoarea dela Bobîlna și retras în munții Zărandului, conduce lupta credincioșilor din întreg Ardealul. Nici o forță nu mai era în stare să oprească valul acestei mișcări populare, care își cucerea prin luptă libertatea religioasă. In 1761 se țin la Alba-Iulia un mare sobor, format din preoți și credincioși, care a dat glas dorinței romînilor ortodoxi de a fi lăsați în legea lor strămoșească. Impărăteasa dela Viena fu silită să recunoască drepturile credincioșilor ortodoxi romîni din Ardeal. Ceiace Visarion a început, Oprea a continuat și Sofronie a desăvîrșit: lupta lor, lupta clerului și credincioșilor a fost încununată de biruință.

Astfel că în Visarion și Sofronie cinstim pe călugării care și-au dăruit toată viața lui Hristos și credincioșilor. In ei se întrupează și viața aspră a călugăriei și rîvna aprinsă pentru Biserica Domnului, pentru mîntuirea credincioșilor, pentru binele poporului.

Iar în Oprea cinstim pe credinciosul simplu, evlavios și cucernic, care mai presus de orice a pus dragostea lui Hristos și suferințele fraților lui și cu înțelepciune, cu răbdare și cu curaj a slujit pînă la capăt cauza cea mare a Bisericii lui Hristos și a fraților lui.

Iubiți credincioși,

Aceștia sînt sfinții, pe care îi cinstim, în cîntări de laudă și slavoslovii — astăzi. Ei sînt sfinți reprezentativi ai ortodoxiei ardelene din veacurile trecute; ei sunt vrednici de cinstirea ce le-o dăm. Pentrucă și-au pus viața în cumpănă pentru Hristos și Biserica sa, pentru suferințele poporului. Pentrucă pe lupta și jertfa lor, împletită cu lupta și jertfa tuturor înaintașilor noștri, se temeinicește existența Bisericii ortodoxe din Ardeal, pentrucă pe lupta și jertfa lor se temeinicește reîntregirea noastră bisericească, pentrucă pe puterea credinței și jertfelniciei lor se bazează toate progresele Bisericii noastre. Ei ne învață că lucrurile de preț se păstrează și se dobîndesc numai prin luptă și jertfă; că puterea Bisericii stă în unitate și în legătura ei cu Hristos și cu poporul.

De aceea astăzi, cînd împletim într-o singură cunună de prăznuire bucuria a 7 ani de reîntregire bisericească și bucuria cinstirii sfinților ardeleni mărturisitori ai dreptei credințe, lăudînd după cuviință vredniciile lor și lupta strămoșilor noștri, să preamărim într-un gînd și într-o inimă pe Hristos, celce a împodobit Biserica sa și poporul romînesc cu astfel de făclii strălucitoare și să ne legăm că — pentru mucenicia și suferințele înaintașilor noștri — vom fi mereu una: una în Biserica moșilor și strămoșilor noștri; una în credința cea drept slăvitoare, pe care o mărturisesc toate Bisericile ortodoxe din lume; una cu munca și lupta poporului nostru pentru pace și pentru o viață mai bună. Numai așa vom cinsti cu adevărat pe sfinții răsăriți din sînul poporului nostru și vom împlini legea lui Hristos, care este dreptate, pace și iubire — acum și pururea și în vecii vecilor Amin!

Reîntregirea bisericească este definitiv consolidată

— Cuvîntul P. C. Vicar Traian Belaşcu —

Inalt Prea Sfinţia Voastră,
Prea Sfiinţiile Voastre,
P. C. Părinţi — Iubiţi credincioşi,

Astăzi se împlinesc 7 ani de cînd în Bălgradul unităţii religioase ardelene de odinioară, sărbătoream praznicul revenirii la vatra credinţii străbune a fraţilor răsleţiţi de vitregia vremurilor, cu două veacuri şi jumătate în urmă.

Întoarcerea acasă a celor ce prin uneltiri şi prin deşarte făgăduieli împărăteşti au fost desbinaţi din unitatea soborniceştei noastre Biserici dreptmăritoare, la 1700, — a constituit o dreaptă şi ireversibilă reparaţie istorică pentru norodul dreptcredincios de pe plaiurile ardelene.

Acest act reparator a fost consfinţit solemn — în condiţiunile de libertate cucerite de poporul nostru — la 21 octombrie 1948, prin graiul sărbătoresc al clerului şi a zeci de mii de credincioşi, delegaţi de către obştea credincioasă „unită" de pe tot întinsul pămîntului transilvănean.

La împlinirea a 7 ani de cînd fraţii de aceeaşi obîrşie şi de aceeaşi „lege străbună" s-au îmbrăţişat, cu dragostea cea dintîi, sub bolta Bisericii strămoşeşti, Bălgradul, reşedinţă de scaun a vechilor mitropoliţi ai Ardealului, trăeşte iarăşi zi de sărbătoare, primind în „Catedrala Reîntregirii Bisericii ort. rom. din Ardeal" sobor mare de ierarhi, preoţi şi credincioşi, veniţi să înalţe rugăciuni de mulţumire lui Dumnezeu pentru bucuria hărăzită ortodoxiei noastre acum 7 ani.

Au fost de faţă, la acest praznic aniversar, toţi membrii Sf. Sinod, în frunte cu Prea Fericitul Patriarh Justinian întregitorul, vicarii şi consilierii tuturor eparhiilor din ţară, protopopi, preoţi şi mulţime de credincioşi din toate colţurile Ardealului, Banatului, Crişanei şi Maramureşului.

S-au rostit cu acel prilej adevăruri care vor constitui noi documente ale istoricului act săvîrşit la 21 octomvrie 1948.

Mărturisim cu bucurie că unitatea sufletească a tuturor fiilor Bisericii ortodoxe romîne, ierarhi, clerici şi credincioşi, este astăzi „deplină şi desăvîrşită". Şi aceasta s-a săvîrşit fără tulburări şi fără convulsiuni. Numai dragostea dintre fraţi a guvernat această plinire istorică.

De aceea, în perspectiva celor 7 ani dela revenirea noastră la vatra credinţei străbune, avem datoria sfîntă de a mărturisi tuturor bucuria ce ne covîrşeşte sufletele:

„Actul Reîntregirii Bisericii romîneşti din Ardeal este deplin şi definitiv consolidat".

Adevărul acesta — mărturisit cu tăria credinţei care chezăşueşte mîntuirea — reprezintă ultimul hrisov pe care istoricul vremii noastre va consemna pentru posteritate actul refacerii unităţii religioase a romînilor dreptcredincioşi de pe pămîntul Ardealului.

Cine nu închină un gînd curat protopopului Nicolae din Balomir, care părăsind, la 1748, „unirea" şi revenind în alvia dreptei credinţe, a trebuit să fugă din Ardeal şi să caute adăpost pentru sine şi sprijin pentru poporul obidit, tocmai la Moscova pravoslavnică?

Cu deosebită vigoare s-a manifestat conştiinţa unităţii sufleteşti a romînilor din Ardeal, şi la Marea Adunare Naţională din 1848, de pe Cîmpia Libertăţii de lîngă Blaj. Alexandru Papiu Ilarian, Simion Bărnuţiu, Augustin Treboniu Laurian şi alte personalităţi reprezentative ale fostei Biserici unite, au subliniat — ca un imperativ naţional — necesitatea refacerii unităţii de credinţă a poporului romin, prin revenirea uniţilor în sînul Bisericii ortodoxe.

Iată, aşadar, atîtea mărturii care dovedesc că conştiinţa unităţii sufleteşti şi a unităţii întru sobornicească credinţă a răsăritului, nu s-a stins niciodată în inima clerului şi norodului credincios ardelean.

Dacă visul de aur al atîtor generaţii de patrioţi ardeleni nu s-a înfăptuit mai de vreme, aceasta se datoreşte numai faptului că n-au existat condiţiile obiective pentru o asemenea împlinire.

Bunul Dumnezeu — care ne-a cercat tăria credinţei noastre cu osîndă despărţitoare de fraţi — a rînduit ca împlinirea dorului nostru, al moşilor şi strămoşilor noştri, să se înfăptuiască după eliberarea întregului nostru popor din jugul greu al atîtor stăpîni şi asupritori ai unui trecut apus pentru totdeauna.

Drepturile şi libertăţile democratice cucerite de poporul nostru s-au revărsat bogat asupra tuturor credinţelor religioase din Republica Populară Romînă. Libertatea de conştiinţă şi libertatea religioasă, asigurate de regimul nostru democrat-popular, prin Constituţie, tuturor închinătorilor, a dat putinţă obştei credinciose greco-catolice să-şi manifesteze liber dorul ei de veacuri de a reveni în lăcaşul credinţei strămoşeşti.

Datele înregistrate de istorie, în legătură cu reîntregirea Bisericilor romîneşti din Ardeal, sînt cunoscute:

La 1 octombrie 1948, 38 de preoţi şi protopopi uniţi — delegaţi ai clerului şi credincioşilor de pe tot întinsul Transilvaniei — ne-am întrunit la Cluj, în sobor duhovnicesc, hotărînd cu entuziasm întoarcerea la sînul Bisericii ortodoxe romîne.

La 3 Octombrie 1948, aceiaşi 38 de reprezentanţi ai obştei credinciose greco-catolice am fost primiţi la reşedinţa de scaun a Patriarhiei Romîne — unde am primit binecuvîntarea Sf. Sinod şi a Prea Fericitului Patriarh Justinian, pentru hotărîrea noastră cinstită, pentru gîndul nostru curat şi pentru fapta noastră dreptslăvitoare,

La 21 octombrie 1948, — în Alba-Iulia, într-o măreaţă adunare — am prăznuit solemn despecetluirea actului dela 7.21 octombrie 1698, punînd peceţile dreptei credinţe pe actul sărbătoresc al Reîntregirii Bisericii strămoşeşti din Ardeal.

La plinirea celor 7 ani de cînd fraţii regăsiţi sălăşluesc împreună sub acoperemîntul aceleiaşi Ortodoxii străbune, bucuria aniversării istoricului act dela 21 octombrie 1948, s-a revărsat bogat în profesiuni de credinţă faţă de Biserica ortodoxă romînă şi în mărturisiri de devotament şi loialitate faţă de scumpa noastră Patrie, Republica Populară Romînă,

Reîntregirea Bisericii ortodoxe romîne din Ardeal — realizată sub zodia libertăţilor democratice cucerite de poporul nostru — este şi un act plinitor al poruncii Domnului păcii, de a ne iubi unii pe alţii şi de a fi mereu făcători de pace între oameni şi noroade.

Revenirea noastră a îngăduit Bisericii ortodoxe să aducă un nou şi însemnat număr de clerici şi credincioşi în marele front al luptătorilor pentru pace, front în care poporul nostru întreg s-a înrolat cu hotărîre, alături de toate popoarele iubitoare de pace din lume.

Biserica noastră şi-a dovedit astfel, încă odată, profundul ei patriotism şi consecvenţa ei pe drumul adevăratei învăţături creştine, a Domnului păcii şi Mîntuitorul sufletelor noastre.

A şaptea aniversare a Reîntregirii Bisericii noastre constitue un nou prilej pentru ierarhii, clericii şi credincioşii noştri de a ne mărturisi ferma noastră hotărîre de a spori străduinţile noastre în lupta sfîntă pentru apărarea păcii şi de a face totul pentru ca fiecare închinător al altarelor noastre să devină luptător dîrz pentru cel mai preţios bun al omenirii: Pacea.

Şaptezeci de ani dela proclamarea neatîrnăriii Bisericii Ortodoxe Romîne

— Cuvîntul P. S. Nicolae al Clujului —

Inalt Prea Sfinţite Părinte Mitropolit şi Prea Sfinţiţi Părinţi,

Domnule Director reprezentant al Ministerului Cultelor,

Prea Cucernici Părinţi şi fraţi, Iubiţi credincioşi,

Ne-am adunat aici, în slăvita cetate a lui Mihai Vodă Viteazul, ca să cinstim după cuviinţă pe sfinţii ierarhi Iorest şi Sava şi pe cuvioşii mucenici Sofronie, Visarion şi Oprea. Ei au fost fraţi de-ai noştri cari în trup fiind şi-au închinat nevoinţele lor lui Hristos şi Legii Lui celei drepte şi cari după săvîrşirea din viaţă s-au aşezat de faptele lor şi de evlavia poporului în rîndurile aleşilor lui Dumnezeu.

Şi ne-am mai adunat în acest sfînt locaş ca să prăznuim a şaptea oară binecuvîntata zi în care fraţii noştrii smulşi prin momeli şi silnicie dela sînul Maicii Biserici, de catolicismul habsburgic, după un sfert de mileniu de înstrăinare s-au întors de bună voie acasă, la căminul cel cald al Ortodoxiei strămoşeşti.

Ori care din faptele pomenite mai sus ar fi în stare singure să umple cu sfinte mîngăieri şi bucurii inimile noastre creştineşti. Totuşi, pentru ca bucuria noastră să fie într-adevăr deplină, azi sărbătorim şi împlinirea alor 70 de ani de cînd Sfînta noastră Biserică ortodoxă romînă şi-a dobîndit neatîrnarea Sa administrativă, recunoscută fiindu-I autocefalia de către Patriarhia Ecumenică a Constatinopolului.

Noi, cei de astăzi, am crescut în zodia acestei autocefalii. Ne mişcăm în ea ca-n elementul nostru cel firesc. Parcă am fi avut-o dela înaintaşii noştri de mai multe veacuri. Şi nu-i aşa. Vechimea neatîrnării legiuite a bisericii noastre nu coboară în istorie decît pînă la anul 1885. Inainte de această dată am fost legaţi bisericeşte de Sfînta Patriarhie a Constantinopolului. La această stare s-a ajuns pe urma unor desfăşurări istorice în deobşte cunoscute.

Să ştie, anume că organizarea administrativă a Bisericii creştine s-a făcut pretutindeni, în imperiul roman, după chipul organizării politice. Impăratul Constantin cel Mare, dînd deplină slobozenie legii creştineşti să se întărească în întreg imperiul său, i-a ajutat Bisericii să-şi tocmească şi aşezarea ei administrativă. După ce în 330 a mutat capitala imperiului la Bizanţ, făcînd o reşedinţă împărătească, era firesc ca pomenita cetate să-şi primească în curînd şi strălucirea spirituală cuvenită prin înălţarea episcopului de aci la treapta episcopului din Roma. Puterea acestui scaun episcopesc, numit dela al doilea Sobor ecumenic (381) Patriarhie, s-a întins cu vremea şi asupra ţărilor romîne, organizate bisericeşte mai temeinic abia după închegarea lor politică din veacul al patrusprezecelea. Atît domnii Ţării Romîneşti cît şi ai Moldovei şi-au dat seama destul de grabnic că puterea lor lumească nu va fi întreagă decit atunci cînd şi-o vor spori cu strălucirea spirituală pe care numai un cap bisericesc cu prestigiu era în stare să i-o împrumute. Aceasta este pricina pentru care înţeleptul Voievod Alexandru Basarab a adus lîngă sine, la Curtea de Argeş, pe Mitropolitul Iachint de la Vicina (Dobrogea). Cu învoirea Patriarhului din Constantinopol, a făcut-o destul de uşor. Mai puţin neted au mers în această privinţă străduniile Domnilor Moldovei. Intradevăr, deşi Petru Voevod ar fi dorit să aşeze în scaunul de Mitropolit de la Suceava pe Iosif Muşat, o rudenie a sa, n-a putut-o face din pricina împotrivirii Patriarhului din Constantinopol, care voia să aşeze în acelaş scaun pe grecul Ieremia, pe care însă Moldovenii nu l-au primit. Situaţia încurcată s-a tărăgănat dela 1392 pînă la 1401, cînd Patriarhul Matei, printr-o scrisoare frumoasă către Voievodul Alexandru cel Bun şi-a dat binecuvîntarea, pentru ca episcopul romîn Iosif al Cetăţii Albe să se suie pe scaunul de Mitropolit al Sucevei.

Dîrzenia moldovenilor a fost urmată mai tîrziu şi de Ţara Romînească, unde partidul Naţional al Voievodului Matei Basarab a spus verde cui i se cuvenea că: „Să nu fie volnic patriarhul a trimite aci în ţară nici episcop, nici egumen, ci pe cine va alege ţara şi sfatul vlădică sau episcop, acela să fie: ci numai să trimită la patriarhul să dea blagoslovenie, cum a fost din veac".

In asemenea împrejurări jurisdicţia Patriarhiei Ecumenice asupra bisericilor romîneşti nu pare să fi fost prea greu de purtat. Dimpotrivă, atîrnarea acestor biserici de Constantinopol semăna mai mult cu un fel de autonomie necuprinsă în vre-o lege scrisă, dar intrată în conştiinţa patriarhilor din Bizanţ.

Mitropolitul Ungro-Vlahiei purta şi titlul de Exarh al Plaiurilor. In această calitate puterea lui se întindea şi asupra bisericii romîneşti din Transilvania de miază-zi, [căci puterea asupra bisericii din Transilvania de miază-noapte o deţinea mitropolitul Moldovei]. Faţă de mitropolitul Ardealului, mitropolitul de la Tîrgovişte era un fel de „arhimitropolit", cum spune Luca Hrăjilă, editorul sas al „Evangheliei cu învăţătură" apărută la Braşov în 1581. Această deosebire de grad ierarhic dintre cei doi mitropoliţi implica şi un raport de subordonare administrativă dintre întîi stătătorul bisericii din Ardeal şi al celei din Ţara Romînească. Acest raport pe noi nu ne miră deloc. Ne-am putea întreba însă: de unde extraordinarul prestigiu pe care şi l-au cîştigat scaunele mitropolitane din Principatele Romîneşti în ochii Patriarhiei Constantinopolului şi ai întregului Orient creştin. Răspunsul la această întrebare încă nu e greu de dat. Prestigiul aproape unic în strălucirea lui, al mitropoliţilor din Ţările Romîneşti venea de la credinţa curată şi neclătită a voievozilor acestor ţări, ca şi a poporului de sub stăpînirea lor. Şi venea mai ales din dărnicia fără de seamăn a voievozilor şi boierilor romîni arătată către toate Bisericile ortodoxe ale răsăritului, ajunse în lipsă şi necaz mai ales după ce Turcii au ocupat Bizanţul şi o mare parte din Europa.

Intr-adevăr, aproape nu există patriarhie, biserică locală sau chiar mînăstire ortodoxă în tot Răsăritul — dela Dunăre pînă în depărtatul Ivir — care să nu se fi împărtăşit din dărnicia inimii şi pămîntului romînesc al Ungro-Vlahiei şi Moldovei. De aceea pe pămîntul acestor ţări s-au ţinut soboare ortodoxe de însemnătate ecumenică. De aceea pe pămîntul lor se găseau uneori deodată chiar mai mulţi patriarhi. De aceea scaunele lor mitropolitane erau rîvnite şi ocupate chiar de patriarhi, ca Nifon al Constantinopolului, care a stat cu vrednicie şi pe scaunul de mitropolit al Ungro-Vlahiei. De aceea unii voievozi aveau atîta autoritate, încît recomandau chiar candidaţi la Patriarhia Ecumenică, cum a fost Paisie egumenul de la Galata, care a fost recomandat de Vasile Lupu, voievodul patron al Ortodoxiei întregului Răsărit, a fost sfinţit ca patriarh în biserica Trei Ierarhi din capitala Moldovei, în 23 Martie 1645.

Nu puţin au făcut să crească bunul nume şi prestigiul bisericilor din Ţările Romîneşti, mucenici ca Vodă Constantin Brîncoveanu şi alţi mărturisitori ai dreptei noastre credinţe, cari pentru biserica lui Hristos nu şi-au dat numai averea, ci şi viaţa.

Aşa a fost atîrnarea Bisericilor romîneşti de Patriarhia Ecumenică din Constantinopol: unică în felul ei. Ea a ţinut pînă la unirea Principatelor, cînd prin Constituţia din 1866 cele două mitropolii s-au unit într-o singură Biserică neatîrnătoare de nici-o ierarhie străină. In 1872 s-a instituit şi Sfîntul Sinod al Bisericii Ortodoxe Romîne în frunte cu mitropolitul Ungro-Vlahiei, care de aci înainte avea să poarte titlul de „Primat". După ce Romînia şi-a dobîndit independenţa politică, patriarhul din Constantinopol, printr-un tomos special, recunoaşte în 1885, pe vremea mitropolitului primat Calinic Miclescu, autocefalia Bisericii Ortodoxe Romîne. Fireşte această Biserică avea să păstreze şi pe mai departe unitatea spirituală cu Patriarhia Ecumenică şi cu toate celelalte Biserici Ortodoxe de pretutindeni.

Bisericii autocefale romîne i s-au adăugat în 1918 Bisericile ortodoxe din celelalte provincii romîneşti realipite la tara mamă, iar în 1925 mitropolitul primat din Bucureşti a fost înălţat la treapta de patriarh al întregii Biserici Ortodoxe Romîne.

Cel mai însemnat eveniment de la proclamarea şi recunoaşterea obştească a independenţei Bisericii romîneşti, eveniment pe care noi cei de astăzi am avut osebita bucurie să-l trăim aevea, este revenirea la ortodoxie a fraţilor noştri greco-catolici. Acum sîntem iarăşi una cu toţii. Locuim împreună în casa cea duhovnicească a Bisericii strămoşeşti. Sub cîrmuirea Sfîntului Sinod prezidat de Intîi stătătorul Bisericii noastre romîne, Prea Fericitul Patriarh Justinian, cler şi popor drept credincios deopotrivă creştem şi ne întărim în credinţă, în dragoste şi în bune nădejdi, bucurîndu-ne de libertatea religioasă pe care legea de temelie a Republicii Populare Romîne i-o asigură fiecărui cetăţean al ţării.

Sărbătorescul popas de astăzi, pe lîngă bucuriile cu care ne mîngăie, ne aduce aminte tuturora de datoriile pentru viitor. Aceste datorii se adună, toate, într-una singură: să fim tot mai mult ceace au fost înaintaşii noştri strădalnici, adecă „mireasma lui Hristos" printre cei ce se mîntuiesc şi printre cei ce pier" cum spune slăvitul apostol Pavel (II Cor. 2, 15): mireasmă de libertate, de dreptate, de dragoste şi de pace în mijlocul neamului nostru, în mijlocul celor de altă limbă şi lege, în mijlocul lumii întregi. Această mireasmă va fi cea mai frumoasă podoabă a Ortodoxiei noastre şi cea mai grăitoare dovadă a sobornicităţii lăuntrice a Bisericii noastre. Ea va fi mărturia cea mai vie, că această Biserică nu are alt scop şi stăpîn decît pe Hristos, Domnul şi Mîntuitorul nostru.

Iubiţii mei fraţi,

Cînd vă văd în faţa mea, reprezentanţi ai clerului şi poporului credincios, parcă văd adunat aici întreg clerul şi poporul ortodox din cuprinsul patriei noastre iubite. Şi aşa legănîndu-mi privirea mîngăiată peste marea de capete creştineşti, mi-aduc aminte de cunoscuta rugăciune arhierească, pe care vă poftesc frăţeşte s-o rostiţi împreună cu mine: „Doamne, Doamne caută din cer şi vezi şi cercetează via aceasta pe care a sădit-o dreapta Ta şi-o desăvîrşeşte pre ea acum şi pururea şi-n veci vecilor Amin!"

Redactor: Profesor Dr. NICOLAE MLADIN.

Tiparul Tipografiei „REÎNTREGIREA" Sibiu 1383 55
Taxa poştală plătită în numerar.

ANUL 103 SIBIU, 15 decembrie 1955 Preţul unui ex. 40 bani Nr. 51—52

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU

Telegraful Român

ORGANUL OFICIAL AL ARHIEPISCOPIEI ORTODOXE ROMANE DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU
ŞI AL EPISCOPIILOR CLUJ ŞI ORADEA

Abonamentul
pentru parohii cl. I Lei 40; cl. II Lei 30; cl. III Lei 25. Particulari Lei 25. Autorităţi şi străinătate Lei 50. De sprijin Lei 75. Pentru America 10 Dolari.

Articolele şi corespondenţa
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

Preţul inserţiunilor
un cm.² 60 Bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.
Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai Nr. 35.

† JUSTINIAN

DIN MILA LUI DUMNEZEU ŞI VOINŢA CLERULUI ŞI POPORULUI DREPTCREDINCIOS, ARHIEPISCOP AL BUCUREŞTILOR, MITROPOLIT AL UNGRO-VLAHIEI, PATRIARH AL ROMÎNIEI, LOCŢIITOR AL SCAUNULUI DIN CEZAREEA CAPADOCIEI ŞI PREŞEDINTE AL SFÎNTULUI SINOD AL BISERICII AUTOCEFALE ORTODOXE ROMÎNE,

IUBITULUI NOSTRU CLER ŞI POPOR DREPTCREDINCIOS,

Har şi pace de la Dumnezeu, iar dela Noi părintească binecuvîntare,

„Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu şi pe pămînt pace, între oameni bunăvoire" (Luca 2, 14)

Iubiţii mei fii sufleteşti,

Clopotele bisericilor noastre sună îndelung în aceste zile, vestindu-ne Naşterea Mîntuitorului lumii. Ele, ca şi îngerii odinioară, ne „vestesc bucurie mare, care va fi la tot poporul" [Luca 2, 10] şi ne chiamă în faţa sfintelor altare, pentru a ne pleca genunchii în faţa minunii din ieslea staulului din Vitleem, după ce în ajunul Crăciunului, preoţii înşişi au vestit credincioşilor în casele lor Naşterea Domnului, ducîndu-le sfînta icoană pentru a se închina lui Dumnezeu cel întrupat om şi pentru a se bucura văzînd „taina cea din veac ascunsă şi de îngeri neştiută, ce s-a arătat celor de pe pămînt, prin Născătoarea de Dumnezeu" [Tropar, gl. IV].

Bucuria deplină a sărbătorii o trăieşte însă cel ce se împărtăşeşte din binefacerile aduse de Naşterea Domnului în lume. Aceste binefaceri, ni le vesteşte corul îngeresc, pe bolta cerului deschis deasupra staulului din Vitleem: lui Dumnezeu slavă; oamenilor, pace şi bunăvoire. Lui Dumnezeu slava pe care oamenii n-au ştiut-o înainte de Naşterea Domnului Hristos; oamenilor, pacea şi bunăvoirea, atît de mult aşteptate.

Fără Hristos, „lumina cunoştinţei" care „luminează pe tot omul ce vine în lume", noi cei de azi n-am fi cunoscut pe Dumnezeu.

Hristos ni-L arată pe Dumnezeu în persoana Sa, căci ce-i Iisus Hristos, dacă nu chipul văzut al lui Dumnezeu cel nevăzut? În faţa acestui Prunc, în faţa acestui staul, a acestei iesle, a acestei peşteri, în faţa acestor păstori care primesc plini de credinţă vestirea îngerilor simţim îndurarea Celui de sus, mila Sa de oameni, bunătatea Sa nemărginită, iubirea neţărmurită a Părintelui Ceresc, „căci Damnezeu aşa a iubit lumea, încît a dat pe Fiul Său Unul Născut, pentru ca oricine crede într-însul să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică" [Ioan 3, 14]. Iar pentru ca orice frică de El să dispară, El are o Maică, cea mai slăvită dintre fiicele pămîntului, care stă alături de dumnezeescul ei Fiu, pentru a ne chema pe toţi mai aproape de El, mai aproape de Dumnezeu întrupat, pentru a-L iubi, pentru a-L ruga, pentru a-L slăvi, pentru a ne închina Lui. În faţa acestei milostiviri a Părintelui Ceresc, vom rosti şi noi împreună cu Apostolul: „Cu adevărat, mare este taina creştinătăţii! Dumnezeu s-a arătat în trup, s-a indreptat în Duhul, a fost văzut de îngeri, s-a propovăduit întru neamuri a fost crezut în lume, s-a înălţat întru mărire" [I Timotei 3, 16].

În cuvintele veşnice ale Sfintei Evanghelii, ca şi în parabolele Sale minunate, Mîntuitorul ni-l arată pe Dumnezeu Părinte iubitor, Atotputernic, Atotştiutor, plin de milă şi îndurări faţă de oameni Prin Hristos, născut din Fecioara Maria, Dumnezeu s-a făcut cunoscut oamenilor, şi ceea ce este şi mai mult, s-a făcut iubit oamenilor. Dumnezeu este nevăzut, dar „Cuvîntul s-a făcut trup şi noi am văzut slava Lui, slavă ca Unuia Născut din Tatăl plin de har şi adevăr" [Ioan 1, 14]. Ne-am apropiat astfel prin Mîntuitorul nostru Hristos de Dumnezeu, pentru a ne închina Lui şi a-L iubi ca izvor a tot binele.

Adevărata slavă a lui Dumnezeu ne cere însă nu numai iubire faţă de Dumnezeu, ci şi iubire pentru fiii Săi pămînteşti, pentru semenii noştri, oamenii de pe toată faţa pămîntului, oricare ar fi culoarea pielii lor şi oricare le-ar fi credinţa religioasă, căci „dacă Dumnezeu astfel ne-a iubit pe noi — zice Sfîntul Apostol şi Evanghelist Ioan — şi noi datori sîntem să ne iubim unul pe altul" [I Ioan 4, 11].

Roadele unei astfel de iubiri sînt pacea şi bunavoire între oameni, cîntate de îngeri la Naşterea Domnului, odată cu slava lui Dumnezeu. Spre această pace şi bunăvoire îşi îndreaptă dorinţele, năzuinţele şi speranţele omenirea întreagă, care însetează după ele cum însetează cerbul după apa limpede a izvoarelor.

Popoarele sînt legate unele de altele prin mii de legături şi de interese Ele îşi fac schimburi de bunuri, de păreri, de obiceiuri în aşa măsură, încît omenirea întreagă apare ca o mare familie. Totul ne apropie, ne leagă. Ne apropie fluviile, mările, firele de telegraf, văzduhul însuşi a ajuns o cale de legătură între diferitele locuri ale pămîntului. Ne leagă credinţele noastre şi aspiraţiile noastre cele mai înalte. De aceea ne rugăm împreună cu Proorocul: „Doamne, revarsă pacea Ta peste noi căci toate lucrurile noastre pentru noi le-ai făcut" [Is 22, 12].

Durerea noastră însă este că alături de mulţimea nenumărată a celor ce voiesc pacea a toată lumea, sînt în ţările apusene şi America un mănunchi de oameni, care „nu grăiesc de pace, ci răutăţi plănuiesc în inima lor" [Ps. 34, 20]. Ei seamănă neîncrederea, vrajba şi neînţelegerea în lume. Sîntem deplin încredinţaţi însă că se va împlini cu ei cuvintele cîntării sfinte: „Orice sfat vor sfătui, risipi-l-va Domnul."

Oamenii pot avea păreri deosebite, năzuinţe felurite, înţelegeri deosebite a anumitor lucruri şi treburi. Popoarele au feluri de trai deosebite şi cele mai multe ţin la obiceiurile lor, la ceea ce au. Dacă este bunăvoire însă, dacă este mereu vie voinţa de a trăi în pace şi în înţelegere, ele se împacă, trăiesc unele alături de altele în pace şi înţelegere şi nu se gîndesc să ajungă la încăierări războinice, care nu pot aduce decît ruină şi distrugere pentru toţi.

Ridicaţi-vă ochii şi priviţi bolta înstelată a cerului. Oricît de numeroase sînt stelele de pe el, oricare e mărimea şi depărtarea dintre ele, ele se înlănţuie,

Urmare din pag. 1

se armonizează în imensitatea cerului, dîndu-ne privelişte unei unităţi desăvîrşite în varietatea cea mai felurită. Nu s-ar putea oglindi aceeaşi privelişte şi în viaţa oamenilor şi a popoarelor ca să se înţeleagă, oricît de îndepărtaţi ar fi unul de altul prin distanţă, stare materială şi orînduire socială? Bunavoire între oameni cîntată de îngeri la Naşterea Domnului e calea ce duce la o asemenea aşezare în lume. In ciuda tuturor aparenţelor, omenirea păşeşte pe această cale, iar noi creştinii ne amintim de cuvîntul Sfintei Scripturi care spune că: „Mila şi adevărul se vor întîmpina, dreptatea şi pacea se vor săruta" [Ps. LXXXIV, 11].

Spre această pace şi-a îndreptat gîndul şi Mîntuitorul Hristos, cînd a zis „Pace vă las vouă, pacea Mea o dau vouă, nu precum dă lumea vă dau Eu" [Ioan XIV, 27]. Lumea vremii Lui, a împăraţilor şi patricienilor romani, impunea popoarelor pacea cuceritorului. In opoziţie cu aceasta, Iisus Hristos a dăruit oamenilor „pacea Lui", cea care nu cunoaşte sclavi, expoataţi şi obijduiţi, — pace pe care Psalmistul ne-o înfăţişează astfel: „Dorinţa celor obijduiţi ai ascultat-o, Doamne; întărit-ai inima lor: urechea Ta i-a luat în seamă, ca să faci dreptate orfanilor şi dosădiţilor şi ca omul -- cel din ţărînă luat — să nu mai insufle temere" [Ps. IX, 37—38],

Omul să nu mai insufle temere semenului său; cel puternic să nu mai caute înrobirea celui slab, cel învăţat să nu se mai gîndească la asuprirea celui neînvăţat; legăturile dintre oameni şi popoare să se întemeieze pe dragoste şi preţuire reciprocă. „Să iubeşti pe aproapele tău, ca pe tine însuţi" [Matei XXII, 38] — aşa le porunceşte Mîntuitorul Hristos. „Căci unde sălăşluieşte dragostea, acolo unde patimile se topesc, vrăjmăşiile şi nedreptăţile amuţesc, iar viaţa obştească înfloreşte... Starea firească dintre oameni şi dintre popoare trebuie să fie de bună înţelegere, de ajutorare şi de pace" [Învăţătura de Credinţă Creştină Ortodoxă]. Creştinii de pretutindeni sînt datori să lupte pentru instaurarea în lume a acestor sfinte învăţături. In vremea noastră nu este cu putinţă ca legăturile dintre oameni şi popoare să fie stăpînite de dreptul forţei. Creştinii nu pot avea nici o părtăşire cu cei care plănuiesc să stăpînească lumea prin forţă. Creştinul adevărat se roagă cu Psalmistul: „Doamne, iubesc aleanul casei Tale şi locul unde sălăşluieşte slava Ta. Nu pune sufletul meu laolaltă cu al păcătoşilor, nici viaţa mea cu a vărsătorilor de sînge, în ale căror mîini este nelegiuirea" [Ps. XXV, 8—9].

Popoarele îşi întăresc tot mai mult convingerea că este posibilă coexistenţa lor paşnică, dincolo de sistemele social-economice şi politice, care le guvernează. Toate popoarele lumii au dreptul să-şi hotărească singure soarta, fără nici un amestec din afară în treburile lor interne — şi este necesară respectarea reciprocă a integrităţii teritoriale şi suveranităţii naţionale. Mari sau mici, popoarele sînt egale în drepturi, iar relaţiunile dintre ele trebuie să le asigure avantaje reciproce. Agresiunea, folosirea forţei, — nu mai poate constitui astăzi un mijloc potrivit demnităţii şi valorii morale a omului, pentru rezolvarea neînţelegerilor care se pot ivi între popoare.

Aşezarea legăturilor dintre popoare pe aceste temelii este cerută şi de principiile morale ale Evangheliei Mîntuitorului nostru Iisus Hristos. Sfîntul Apostol Pavel a numit învăţătura Mîntuitorului o „Evanghelie a păcii" [Efeseni VI, 15], concentrînd-o în porunca nemuritoare a dragostei, care „îndelung rabdă, se milostiveşte, nu pizmuieşte..., nu caută ale sale, nu se aprinde cu mînie..., nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr" [I Corinteni XIII, 4—6], poruncă spre împlinirea căreia îndemnînd pe creştini, le spune „Căutaţi pacea cu toată lumea şi sfinţenia, fără de care nimeni nu va vedea pe Domnul" [Evrei XII, 14], „pentru că împărăţia lui Dumnezeu nu este mîncare şi băutură, ci dreptate şi pace şi bucurie în Duhul Sfînt" [Romani XIV, 17].

Iubiţii mei fii sufleteşti,

Puţine zile ne mai despart de începutul unui „An Nou". Una cîte una au fost rupte filele din calendarul anului 1955, pe care l-am întîmpinat cu îngrijorări şi cu teamă, căci puterile apusene, grupate în Organizaţia Pactului Atlanticului de Nord, ameninţau omenirea cu un război în care vor folosi arme atomice.

Zorile „Anului Nou — 1955" erau întunecate de includerea Germaniei Occidentale în această Organizaţie. Şi totuşi, opinia publică — glasul conştiinţei popoarelor — cea mai mare forţă morală a veacului nostru, a făcut ca anul 1955 să fie cel mai fructuos an pentru cauza păcii, de la încetarea ultimului război mondial. Astfel, în cursul acestui an, a avut loc la Helsinki „Adunarea Mondială a Păcii", cu scopul de a uşura — printr-un larg schimb de păreri asupra celor mai importante probleme — sarcina conducătorilor de State, cărora le revine răspunderea de a decide de soarta omenirii; a fost semnat tratatul de pace prin care s-a restabilit Statul Austriei independente şi democrate; s-au ţinut la Geneva trei conferinţe pentru promovarea păcii: a şefilor guvernelor celor patru mari puteri, a miniştrilor Afacerilor Externe ale acestor guverne şi a oamenilor de ştiinţă din întreaga lume pentru folosirea energiei atomice în scopuri paşnice,

Delegaţii guvernamentale, ziarişti, reprezentanţi ai ştiinţelor şi artelor, muncitori şi parlamentari, au întreprins vizite reciproce în diferite ţări din Europa, Asia şi de dincolo de Ocean. Cea de o doua jumătate a acestui an a fost trăită de omenirea întreagă în atmosfera creată de „spiritul Genevei" — spiritul încrederii şi al sincerităţii în relaţiile internaţionale, al tratativelor, al bunei înţelegeri şi prieteniei între toate popoarele lumii. Conducătorii Statelor iubitoare de pace se străduiesc din toate puterile pentru salvarea lumii de urgia unui nou război, făcînd călătorii lungi dintr-un continent într-altul, încheind alianţe de pace şi bună-înţelegere între popoare, propovăduind dragostea şi frăţia între oameni.

In areopagul popoarelor — Organizaţia Naţiunilor Unite — care veghează la pacea lumii, au mai fost primite în aceste zile încă 16 ţări, printre care şi ţara noastră.

Iubiţii mei fii sufleteşti,

Au fost revolvate multe probleme de importanţă mondială. Altele au rămas deschise. Pe acestea, omenirea le trece pe seama „Anului Nou — 1956". Biroul Consiliului Mondial al Păcii, prin Apelul din 13 decembrie anul acesta, atrage atenţia omenirii doritoare de pace asupra unei probleme importante, care stă încă în calea păcii şi bunei înţelegeri între popoare, anunţînd: „Cursa înarmărilor, care continuă în ciuda slăbirii încordării în relaţiile internaţionale, este principala piedecă în calea succesului tratativelor între cele patru mari puteri".

Vorbind despre problema dezarmării, Apelul continuă: „Speranţa oamenilor în înfăptuirea dezarmării este nepieritoare. Oamenii ştiu că au posibilitatea de a trăi liniştit, că descoperirile ştiinţifice îi pot elibera de coşmarul groaznic al mizeriei şi foametei, şi le pot asigura creşterea buneistări".

Biroul Consiliului Mondial al Păcii, invitînd pentru lucrările sesiunii Consiliului Mondial al Păcii din 5—9 aprilie 1956, „pe toţi cei care îi îngrijorează cursa înarmărilor... să-şi expună acolo părerile şi propunerile" aducînd „o contribuţie deosebită la cauza rezolvării acestei probleme" — îşi încheie Apelul cu aceste nădejdi: „Fiecare pas pe calea reducerii armamentelor va permite să se ia noi măsuri în vederea dezarmării. Fiecare pas pe această cale va contribui la restabilirea încrederii şi la reglementarea problemelor litigioase. Fiecare pas pe această cale va apropia ceasul cînd în locul neîncrederii şi temerii va veni colaborarea paşnică între toate ţările, frăţia între toate popoarele.

Răsfoind filele calendarului anului ce se sfîrşeşte, cu însemnările noastre despre marile biruinţe ale cauzei păcii, — să deschidem cu încredere porţile „Noului An". Dumnezeu Atotputernicul, care a zidit cerul şi pămîntul, marea şi toate cîte sînt într-însele, îşi va pleca urechea spre năzuinţele cele mai fierbinţi de „pace pe pămînt şi bunăvoire între oameni" şi „cu pace va binecuvînta pe poporul Său" [Ps. XXVIII, 11].

Pentru aceasta şi Noi, Părintele vostru sufletesc, vă îndemnăm să cugetaţi stăruitor la învăţămintele slăvitei sărbători de azi şi să fiţi împlinitori poruncilor Mîntuitorului nostru Iisus Hristos — „Domnul păcii". Fiţi uniţi în cuget, trăiţi în pace şi Dumnezeul dragostei şi al păcii va fi cu voi" [II Corinteni XIII, 11]. Astfel se va îndura El, ca atunci cînd vom încerca să încheiem socotelile anului ce vine, să putem grăi cu Psalmistul; „Veniţi de vedeţi faptele măreţe ale Domnului, minunile pe care le-a făcut El pe pămînt; El a stăvilit războaiele pînă la capătul pămîntului" [Ps. XLV, 8—9].

Al vostru fierbinte rugător către Dumnezeu cel în Treime lăudat,

† **Justinian**
Patriarhul Romîniei

Dată în reşedinţa Noastră Patriarhală din Bucureşti, de praznicul Naşterii Domnului—1955.

Fericiţi sunt făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema.

Sensul soteriologic al dogmei întrupării

Dogma întrupării ocupă o poziție centrală în creștinism și cu ea rămine sau cade întreg eșafodajul dogmatic, cultic și moral al vieții duhovnicești, așa cum se desfășoară ea, privegheată de Duhul Sfînt, în cadrul Bisericii creștine. Deaceea, cînd Arie a îndrăznit să atingă cu gînd sacrileg acest adevăr fundamental al creștinității, Sf. Părinți, sesizînd întreg pericolul care ar rezulta din acceptarea ereziei ariene pentru conștiința și pentru destinul istoric al creștinismului, s-au grăbit să formu'eze dogma întrupării în terminii concișI și fără echivoc ai art. 3 din simbolul niceo-constantinopolitan.

Datorită acestui fapt de proporții uriașe, care este faptul întrupării, religia lui Hristos nu mai este religia unui Dumnezeu necunoscut, conceput după măsura strîmtă a părerilor omenești, ci este expresia celui mai desăvîrșit realism religios fiind religia unui Dumezeu cunoscut familiar, sesizabil pînă la palpare, a unui Dumnezeu care „s-a arătat nouă" și care „s a făcut trup și a locuit printre noi, plin de har și de adevăr", în persoana lui Iisus Hristos. Cine este Iisus Hristos? Este Logosul întrupat, este însuși Cuvîntul cel vecinic al Tatălui, prin carele toate s-au făcut și fără de care „nimic nu s a făcut din tot ce s-a făcut". „Este Dumnezeu născut înainte de veci, din ființa Tatălui" ne lămurește simbolul athanasian. „Este și om în timp, din ființa Mariei: Dumnezeu desăvîrșit și om desăvîrșit, alcătuit din suflet rațional și trup omenesc. Egal cu Tatăl după dumnezeire, mai mic decît Tatăl după partea omenească. El cu toate că este și Dumnezeu și om, totuși nu doi ci unu este Hristos. Unu este nu prin schimbarea dumnezeirii în trup, ci prin ridicarea părții omenești la dumnezeire, este unu cu totul, nu prin confundarea firilor, ci prin uniunea ipostatică. Căci precum suflet rațional și trup unu este omul, tot astfel Dumnezeu și om unu este Hristos care a pătimit pentru mîntuirea noastră".

Dece trebuia totuși să se întrupeze însuși Cuvîntul Tatălui în persoana lui Iisus Hristos? Nu putea să ne mîntuiască și altfel? Iată una din cele mai însemnate probleme care se pot pune în legătură cu această învățătură fundamentală a credinței creștine, la care vom încerca să răspundem întru cîtva astăzi.

Cel dintîi răspuns ni-l dă însuși Mîntuitorul Hristos, cînd spune lui Ioan la botez „Lasă acum, căci așa se cade ca să se plinească toată dreptatea." Este vorba despre desăvîrșita dreptate a lui Dumnezeu, care cerea ca cel care a greșit — adică omul — să fie tot el cel ce răscumpără greșala. Prin propriile sale puteri însă omul căzut n-ar fi putut împlini această dreptate divină. De aceea, prin întrupare, Hristos s-a făcut asemenea nouă, ca să ne mîntuiască. „Pe cînd noi încă eram păcătoși, El a murit pentru noi" pentruca „după cum prin neascultarea unui singur om cei mulți au fost făcuți păcătoși, tot așa, prin ascultarea unui singur om, cei mulți să fie făcuți neprihăniți". Deci întruparea este într-un anumit sens, reversul pozitiv al păcatului adamitic. Precum vedem, dogma întrupării stă la temelia dogmei soteriologice și în primul rînd la temelia mîntuirii obiective.

Desigur însă că Dumnezeu care este atotputernic și atotînțelept, nu era constrins să se supună dreptății ca unei legii exterioare, superioară propriei sale naturi, ci putea să ne mîntuiască și altcum. A făcut aceasta voind să respecte de bună voie un principiu pe care și l-a pus El însuși, cînd a creat pe om, principiul de a nu violenta în nici un fel libertatea naturii umane. Fără respectarea acestui principiu Dumnezeu ar fi fost inconsecvent cu Sine însuși. Deci dacă Dumnezeu în negrăita sa bunătate și înțelepciune, „micșorîndu-se pe sine" a hotărît să se facă om, înseamnă că întruparea a fost găsită drept cea mai perfectă cale de mîntuire. Prin întrupare Dumnezeu a ales modul cel mai potrivit de a mîntui pe om, fără ca harul divin să nimicească libertatea originară a naturii umane. Prin faptul întrupării, procesul de mîntuire coboară din sferele înalte ale inițiativelor divine, în sfera de jos a inițiativelor umane, făcînd din întrupare baza unui proces amplu și complex de colaborare între om și Dumnezeu.

Două elemente importante pierduse omul prin căderea în păcat: In primul rînd pierduse adevărata noțiune despre Dumnezeu iar în al doilea rînd, ca o consecință a celei dintîi, pierduse și adevărata noțiune despre sine însuși. Revelația primodială era prea îndepărtată, insuficientă, confuză și prin aceasta cu totul inoperantă. Era nevoie de o nouă impulsionare a credinței, de o nouă revelație, care să reînoiască și să precizeze noțiunea justă asupra naturii divine. Aceasta nu putea însă să fie dată omului decît tot în același fel în care fusese dată și revelația primordială: adică prin comuniune directă între Dumnezeu și om. Ori, ca orice comuniune, această nouă revelație fundamentală cerea prezența personală a lui Dumnezeu. Aceasta s-a realizat prin întrupare. Intruparea este modul cel mai propriu de restabilire a comuniunii dintre om și Dumnezeu în scopul revelării desăvîrșite a divinului în lume și a mîntuirii noastre de păcatul strămoșesc.

Sînt două probleme în opera de mîntuire: problema mîntuirii obiective și aceea a mîntuirii subiective. Dar analizînd mai bine lucrurile ne dăm seama că dificultatea în problema soteriologică nu vine din partea lui Dumnezeu, cît mai ales din partea omului. Căci retragerea plinătății harului nu s-a efectuat printr-un act arbitrar din partea lui Dumnezeu, ci printr-o renunțare spontană a omului la starea de har. Starea de har este în esență capacitatea sufletului de a se menține liber de orice influență străină propriei sale naturi spirituale — inclusiv pornirile trupești, care sunt expresii ale înrobirii față de lumea exterioară — și a se lăsa condus de călăuzirile harului divin. Inițial omul a pierdut nu harul, ci starea de har, capacitatea subiectivă de a sesiza și a activa harul în propria sa natură, iar retragerea harului din partea lui Dumnezeu a venit ca o consecință a acestui fapt primordial. Pierzînd starea de har prin păcatul strămoșesc, omul a pierdut implicit și harul. Urmînd pe linia aceluiași raționament vom înțelege că principala piedecă în calea restabilirii comuniunii dintre om și Dumnezeu era atitudinea refractară a omului, incapacitatea subiectivă de a se menține și de a-și însuși harul. Deaceea, cu toate că din punct de vedere teoretic-principal, harul este o condiție primordială a mîntuirii, din punctul de vedere practic, al iconomiei lui Dumnezeu adevărata problemă era problema mîntuirii subiective, a însușirii harului, problema realizării stării de har.

Faptul întrupării rezultă în primul rînd din necesitățile logice și metodologice ale sfintei pedagogii divine care urmărește pregătirea sufletelor pentru însușirea harului. Dacă din partea omului căzut, problema cea mai importantă era aceea a mîntuirii obiective, din partea lui Dumnezeu principala grijă era grija pedagogică de a ridica pe cel căzut, de a-l repune în stare de har, de a-i reface natura deteriorată de păcat, transformîndu-l în vas ales, capabil să adăpostească în el apele harului. Preocuparea fundamentală a lui Dumnezeu era de a trezi ființa umană, de a o renaște la viața harică și de a-i da cele mai sigure mijloace de restaurare a naturii sale spirituale. Prin aceste lucruri care s-au și realizat creștinismul ni se descoperă ca o adevărată maeutică duhovnicească, ce urmărește reactivarea forțelor spirituale slăbite, renașterea sufletelor și recîștigarea stării de har. Ori întreg acest miracol al mîntuirii noastre subiective — scopul primordial al iconomiei divine — nu s ar fi putut săvîrși fără întrupare, adică fără activitatea „în trup" a însuși Cuvîntului lui Dumnezeu — Iisus Hristos — în care avem realizată în mod neîmpărțit și nedespărțit armonia desăvîrșită dintre divin și omenesc.

Prin întrupare se dărueste o nouă revelație fundamentală — revelația Treimii prin Iisus Hristos. Dumnezeu coboară prin Unul din Treime din sferele înalte și inaccesibile ale transcendenței în lumea noastră de jos, în viața noastră de toate zilele. El nu are nici chipul aspru al lui Jupiter tonnans, nici pe acela al unui înfricoșetor Dumnezeu al oștirilor ci se arată ca o făptură familiară, ca un adevărat „semen" absolut, prezență tainică a trancendentului în imanență, model desăvîrșit de viață harică, forță imensă de reactivare a energiilor spirituale. Datorită caracterului său imanent Hristos Dumnezeu nu mai este un strein față de noi, ceva în afară de această lume, ci e unul dintre noi, înlocuind elementul de teroare în fața divinului, cu acela de atracție fascinatorie Intr-adevăr, mulțimile îl înconjurau cu mare interes atrase de faptul că „El îi învăța ca unul care avea putere, nu cum îi învățau cărturarii lor". Datorită caracterului său de transcendență, Hristos — omul nu este un simplu Rabbi, sau un prorooc ci este propoveduitorul unui cuvînt care e mai mult decît simplu cuvînt: adevăr care „liberează", dînd împlinire năzuințelor celor mai intime și mai profunde ale omului credincios. Iisus Hristos Dumnezeu-omul s-a identificat atît de mult cu natura omenească încît el poate fi considerat drept Omul prin excelență, întruparea idealului desăvîrșirii umane și prin aceasta, modelul imanent transcendent al oricărei vieți creștinești. Deaceea pe bună dreptate spunea un gînditor creștin că: „Cea mai mare minune a lui Iisus Hristos nu este de a fi înviat din morți, ci aceea de a fi descoperit pînă în adînc viața și conștiința omului; ea constă nu în faptul de a fi împlinit profețiile mesianice, ci în aceea de a fi realizat pe acelea ale inimii noastre".

Marea importanță a întrupării pentru mîntuire, în special pentru mîntuirea subiectivă, constă în faptul că a întrunit într-o desăvîrșită armonie nu numai divinul cu omenescul, ci și adevărul cu viața și spiritualul cu trupescul. Tot ce a propoveduit Fiul lui Dumnezeu a împlinit prin propria sa viață Fiul Omului, restabilind nu numai noțiunea adevăratei umanități, ci impunîndu-se ca model teandric al întregei vieți creștine. Morala lui Iisus Hristos nu este un număr de norme cugetate, ci e formată din fapte trăite, verificate pe viu, iar cei ce vor să o realizeze n-au decît să imiteze pe cel ce este „Căpetenia și desăvîrșirea noastră". Privită din această perspectivă, viața omului credincios nici nu este altceva decît o multiplicare la infinit a modelului cristic, o variere la infinit a misterului întrupării.

Prin prezența sa concretă, Cuvîntul întrupat, făcîndu-se asemenea nouă, restabilește comuniunea dintre Om și Dumnezeu, nu numai prin aceea că servește ca evidență, ca revelație fundamentală, oricărei experiențe religioase, ci și prin aceea că transpune termenii acestei comuniuni oarecum exterioare pe planul interior al restabilirii armoniei dintre trup și suflet. Omul, ne învață Hristos, restabilește comuniunea cu Dumnezeu în momentul în care realizează în el armonia dintre elementul fizic și cel spiritual, cu prevalarea celui din urmă, după modelul cristic al uniunii ipostatice. Cînd starea

Continuare în pag. 4

Intrupare și îndumnezeire

Măreția și minunea tainei întrupării Logosului stă și în faptul că este temelia îndumnezeirii naturii umane în genere.

Indumnezeirea naturii umane este corolarul întrupării Logosului, pentrucă Dumnezeu nu s-a făcut om, fără să fi îndumnezeit prin aceasta natura umană asumată de El. (M. Lot. Borodine: Le Coeur théandrique et son symbolisme dans l-oeuvre de Nicolas Cabasilas, în „Irénikon", nov.—dec. 1936, p. 652)

Intruparea Logosului are ca scop să facă posibilă îndumnezeirea naturii umane. După principalii reprezentanți ai teologiei patristice a îndumnezeirii: Sf, Irineu, Sf. Atanasie cel Mare, Sf. Chiril al Alexandriei și Sf. Maxim Mărturisitorul, Fiul lui Dumnezeu s-a făcut om pentru a ne aduce — prin participarea Sa la natura umană — participarea noastră la natura divină. (Cf. Rousselot Pierre — Huby Ioseph: Le Christianisme et l-âme antique, în „Christus". Manuel d-Histoire des Religions. Paris 1934, p. 1096; Losski Vladimir: Essai sur la Théologie mystique de l-Église d-Orient. Paris 1944, p. 8) Această idee este formulată în mod clasic de către Sf. Atanasie cel Mare, care se exprimă în felul acesta: „El (Logosul) s-a făcut om, pentru a ne face dumnezei". (Despre întruparea Cuvîntului, 54. Migne P. G. XXV, col. 192).

Desigur, îndumnezeirea ce decurge din întrupare, se răsfrînge în primul rînd asupra naturii umane a Domnului Iisus Hristos. Una din consecințele uniunii ipostatice este îndumnezeirea naturii omenești. Unită ipostatic (adecă în una și aceiași persoană) cu Dumnezeu, natura omenească participă la isvorul îndumnezeirii. Fiind purtată de ipostasul divin, natura omenească a fost ridicată la gradul maxim de desfășurare a ei, fără a fi scoasă din limitele sale creaturale. Intrucît natura dumnezeiască, cu puterile și cu lucrările sale, este împreunată în chip nedespărțit cu natura omenească, aceasta din urmă devine în felul acesta un vehicol revelator al dumnezeirii.

Dar îndumnezeirea nu poate fi întru totul pătrunsă de mintea omenească și nici formulată după cuviință. Căci fiind un fapt ce scapă puterii noastre de gîndire, ea nu se lasă cuprinsă în formula conceptelor omenești. De acea, ea trebuește primită și privită în primul rînd cu ochii duhovnicești ai credinței.

Indumnezeirea naturii omenești prin uniunea ipostatică, desvălue în chip evident valoarea firii umane de vehicol al mîntuirii. In acest sens și naturii umane în general i se potrivește — în ceace privește mîntuirea — adagiul patristic referitor la natura umană din Domnul Iisus Hristos: „Ceea ce nu-i asumat (primit), nu poate fi îndumnezeit". (Vezi de pildă, Sf. Grigorie de Nazianz; Epistola 101. Migne P. G. XXXVII, col. 181.) Un teolog de al nostru observă, în această privință următoarele: „Ceea ce este îndumnezeit în Hristos, este natura sa umană în plenitudinea sa primită de persoana divină. Ceea ce trebuiește îndumnezeit în noi este natura noastră întreagă, aparținînd persoanei noastre care trebue să intre în unire cu Dumnezeu, să devină o persoană creată cu două naturi: natură umană îndumnezeită și natură sau, mai bine, energia divină îndumnezeitoare" (Lossky: O. c. p. 151.)

Din cele de mai sus, rezultă că îndumnezeirea ce decurge din întruparea Logosului, se răsfrînge și asupra naturii umane în general. Harul divin, cîștigat nouă de Logosul întrupat, nu distruge și nici nu violentează natura umană, ci o primește în flacăra undelor sale viufăcătoare, o ridică, o sfințește, o desăvîrșește și o îndumnezeește.

Sf. Părinți atrag nu numai natura umană a Mîntuitorului, ci și întreg neamul omenesc, în procesul de îndumnezeire deschis de minunea întrupării. Pentru ilustrare, recurgem la Sf. Maxim Mărturisitorul.

Valorificînd importanța fundamentală a întrupării pentru mîntuirea subiectivă, profundul cugetător repetă mereu axioma: Dumnezeu trebuie să devină om, pentru ca omul să devină Dumnezeu. *După el, mîntuirea subiectivă se fundează pe întrupare. Premisa, începutul și măsura urcării noastre la Dumnezeu, este coborîrea lui Dumnezeu la noi: „Dacă a ajuns la capătul lucrării tainice a înomenirii, . . . desigur că va ajunge și la capătul lucrării tainice de îndumnezeire a omului, făcînd pe om în tot chipul, asemenea Lui, afară de identificarea în ființă cu El, ci ridicîndu-l mai presus de toate cerurile, unde mărimea firească a harului îl chiamă . . . pe omul ce zace jos." (Răspunsuri către Talasie, întrebarea 22. Citat după Filocalia vol. III. Traducere din grecește de D. Stăniloae. Sibiu 1947, p. 70). Scolia respectivă adaugă explicația următoare: „Intruparea lui Dumnezeu, zice, ne este chezășie sigură a nădejdii de îndumnezeire a firii oamenilor. Atît de deplin îl va face pe om Dumnezeu cît pe deplin s-a făcut Dumnezeu om. Căci e vădit că Cel ce s-a făcut om fără de păcat, va îndumnezeii firea fără preschimbarea ei în Dumnezeu; și atît îl va ridica pe om din pricina Sa, cît s-a coborît El din pricina omului" (Ibidem, p. 74).*

Sf. Maxim Mărturisitorul vorbește despre o „putere inefabilă" a întrupării, care ne face pe noi oamenii părtași la natura dumnezeească. (Epist. 10. Migne P. G. XCI, col. 468). Căci „taina întrupării Cuvîntului înfăptuește prin har îndumnezeirea mai presus de fire a celor ce se mîntuiesc." (Răsp. c. Tal., întreb. 63 Trad. cit., p. 378). Ca om, Hristos e începutul naturii omenești și aluatul întregii mase; dacă, deci, El este la Tatăl, atunci noi vom fi ridicați prin El la Tatăl. (Amb. lib. Migne P. G. XCI, col. 1280).

După cum rezultă din citatele de mai sus, între întrupare și îndumnezeire există un raport de dependință cauzală. Prin acceptarea naturii umane singulare a Domnului Hristos, în ipostasul Logosului întrupat, întregii naturi omenești i s-a deschis virtual perspectiva îndumnezeirii după har și asemănare.

Ca o continuare a întrupării Biserica este maica zămislitoare a unei continui întrupări morale a lui Dumnezeu în noi. După cum înomenirea lui Hristos e perspectivă deschisă spre îndumnezeirea noastră morală, tot așa și îndumnezeirea noastră după har și asemănare, este întruparea morală a lui Hristos în noi. Căci prin desăvîrșirea morală continuă a omului, Dumnezeu-Fiul ia forma din ce în ce mai mult în om. Vorbind despre virtuți, Sf. Maxim Mărturisitorul scrie: „Prin acestea Dumnezeu se face neîncetat om în cei vrednici" (Răsp. c. Tal., întreb. 22 Trad. citată, p. 73).

Fructificînd din plin harul pe care Logosul întrupat ni-l oferă continuu în sfînta Sa Biserică, să realizăm în noi întruparea morală a Domnului Hristos. Aceasta este cea mai de seamă îndatorire, ce se desprinde din înalta semnificație morală a întrupării Logosului.

Prof. C. Sîrbu

URARE:

Redacția și Administrația „Telegrafului Român" urează cititorilor, colaboratorilor și tuturor sprijinitorilor lui Sfintele Sărbători ale Nașterii Domnului cu sănătate, pace și bucurie. Cîntarea îngerilor: „pe pămînt pace, între oameni bună învoire", să sălășluiască în sufletele tuturor o voință și mai puternică de a lupta pentru pace și pentru buna învoire între popoare.

Notă

In editura Arhiepiscopiei au apărut:

1. *D. Călugăr*, Caracterul religios-moral creștin;
2. *Almanahul* — Calendar pe anul 1956.

Sînt în curs de apariție:

1. *Volumul omagial* editat de „Telegraful Român" pentru Mitropolitul Nicolae (1905-1955).
2. *Cartea de Rugăciuni* (format mare și format mic).
3. *„Cînd frații sînt împreună"*. Carte de lămurire a principalelor probleme istorice ale unității bisericești a credincioșilor români din Ardeal.

Episcopia Clujului și Episcopia Oradea au tipărit cîte un *Almanah* — Calendar pe anul 1956 Asupra acestor tipărituri vom reveni cu recenzii în numerele următoare.

(Urmare din pag. 3)

de har este astfel restabilită, vasul este înnoit ființa este renăscută, deci sufletul va fi mîntuit

Intrupîndu-se, Logosul divin face să dispară din lume esoterismul și deschide pentru toți porțile luminii, ale perfecțiunii și mîntuirii. Nu mai e nevoe de inițiați, lumina poate fi luată direct dela sursă: Iisus Hristos. Nimenea nu e respins ci toți sunt chemați să realizeze perfecțiunea. Prin exemplu viu și concret al propriei sale persoane Mîntuitorul a dovedit că perfecțiunea nu e numai un apanagiu al îngerilor ci și al omului și că dacă sunt „mulți chemați dar puțini aleși" aceasta nu se datorește lui Dumnezeu care „voește ca tot omul să se mîntuiască și să ajungă la cunoștința adevărului", ci se întîmplă pentrucă cuvîntul lui Dumnezeu nu este îndeajuns de cunoscut și împlinit.

Numai cel ce repetă misterul teandric al întrupării lui Hristos în propria sa viață, devenind un veritabil Alter Christus merită cu adevărat numele de creștin și va face roduri vrednice, de pocăință, pe care le va culege însutit în viața cea vecinică. *Preot Opriș Ioan*

Redactor: Profesor Dr. NICOLAE MLADIN.

Editura și Tiparul Tipografiei „Reîntregirea", Sibiu 109 - 6

Taxa poștală plătită în numer

BIBLIOTECA „ASTRA" SIBIU